

КОН ИГЪЛДЪН

ВОЙНАТА НА РОЗИТЕ

ЖУРЕВЕСТИНИК

ALMA

КОН ИГЪЛДЪН БУРЕВЕСТИК

Превод: Анелия Данилова

chitanka.info

През 1437-ма, след години на регентство, плахият и благочестив Хенри VI поема управлението на Англия. Лошото здраве и слабият характер му пречат да управлява и новият крал става зависим от съветниците си Уилям Пул и Дери Бруър. Настъпилите смутни времена вдъхват смелост на Франция да предяви претенции към изгубените си територии.

Междувременно сред английското население се заражда усещането, че държавата заслужава по-добро управление и единственият начин е свалянето от трона на Хенри VI. Ричард Йорк е готов да обедини бунтовниците и кралството е застрашено от гражданска война. За Англия започва най-тежкия и драматичен период от историята си, познат като Войната на Розите...

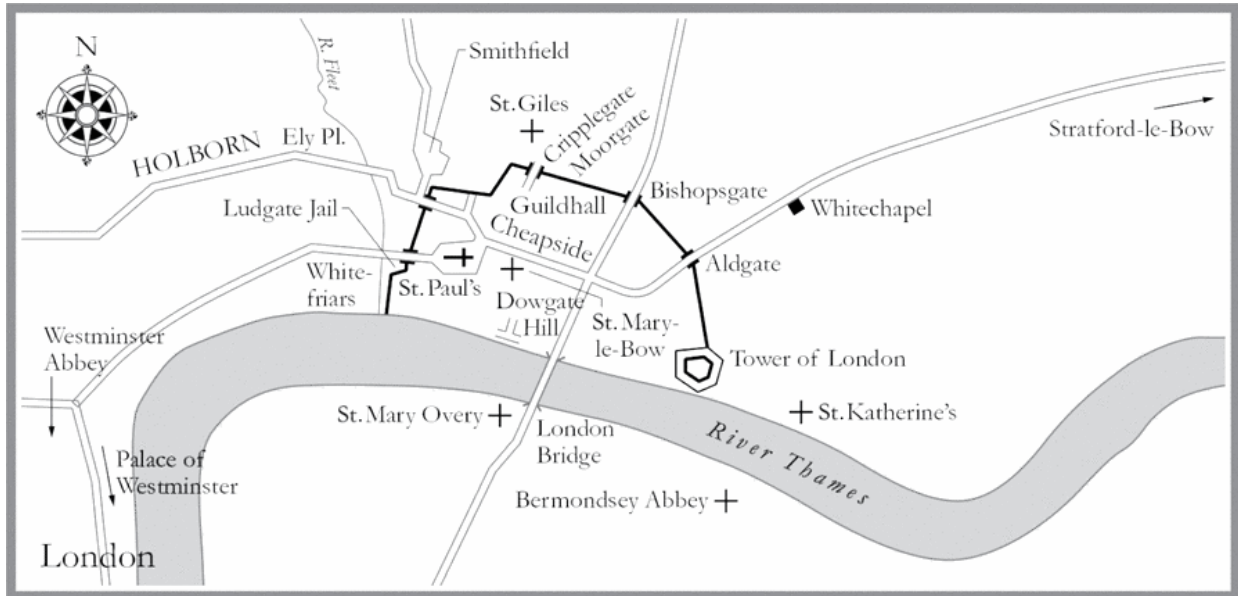
КАРТИ И РОДОСЛОВНИ ДЪРВЕТА

Англия по време на Войните на розите

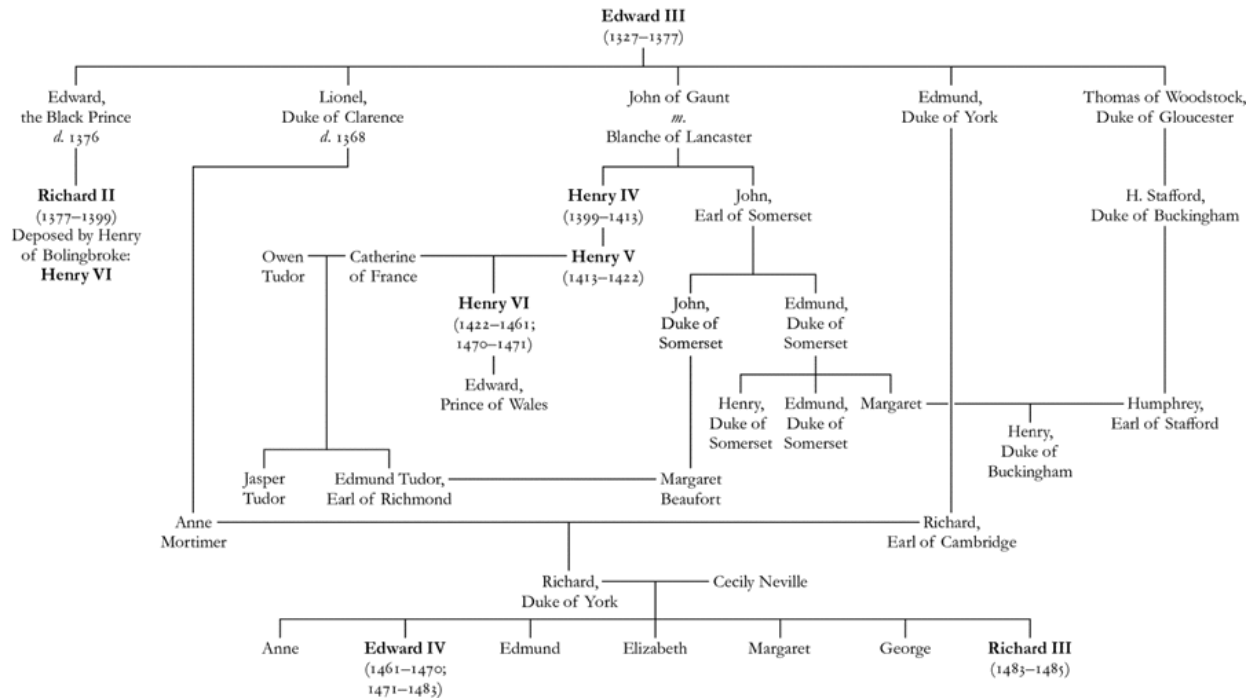

Франция

Лондон

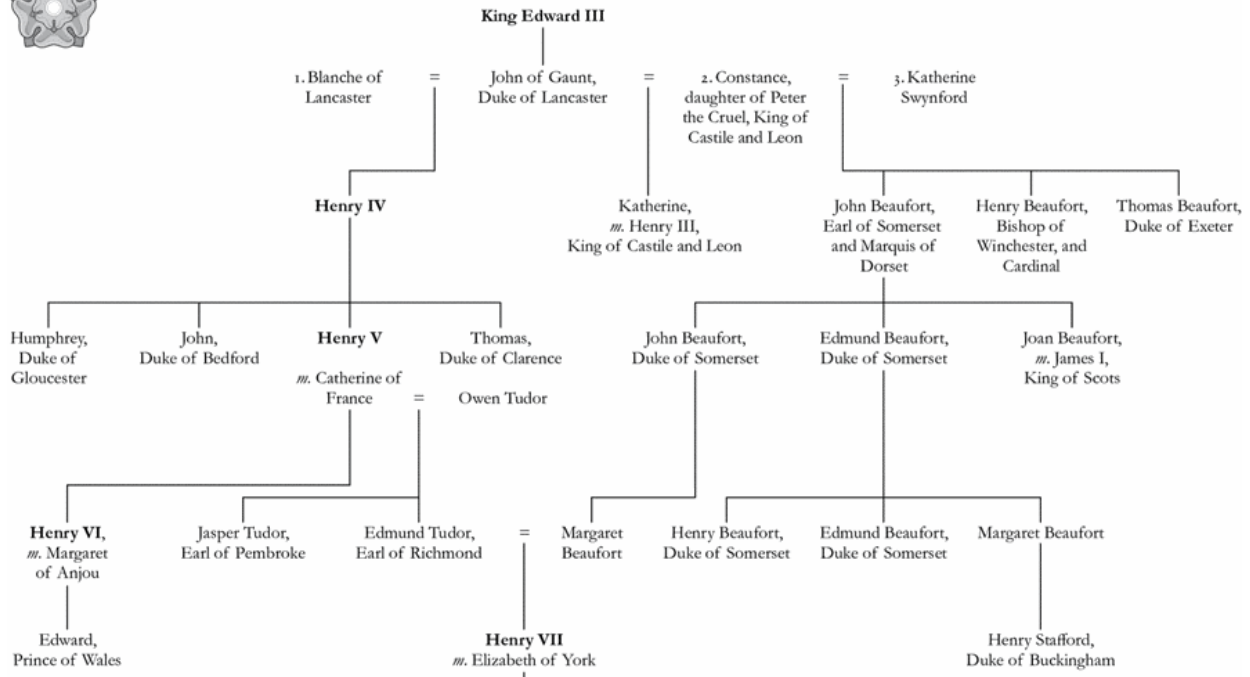
Royal Lines of England

Кралските линии на Англия

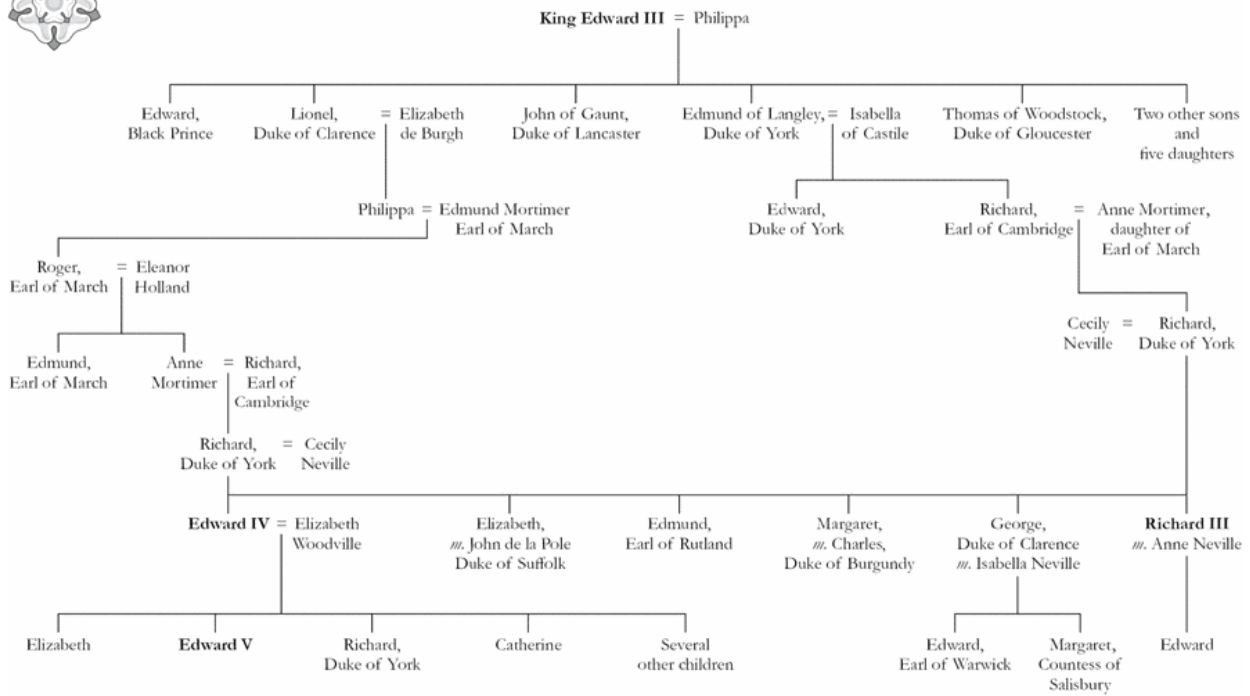
House of Lancaster

Род Ланкастър

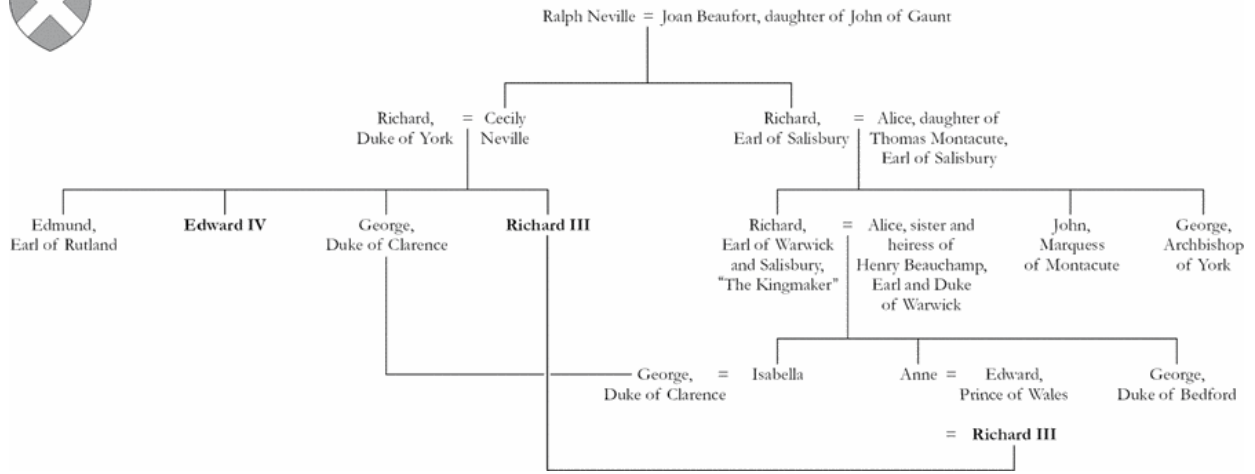
House of York

Род Йорк

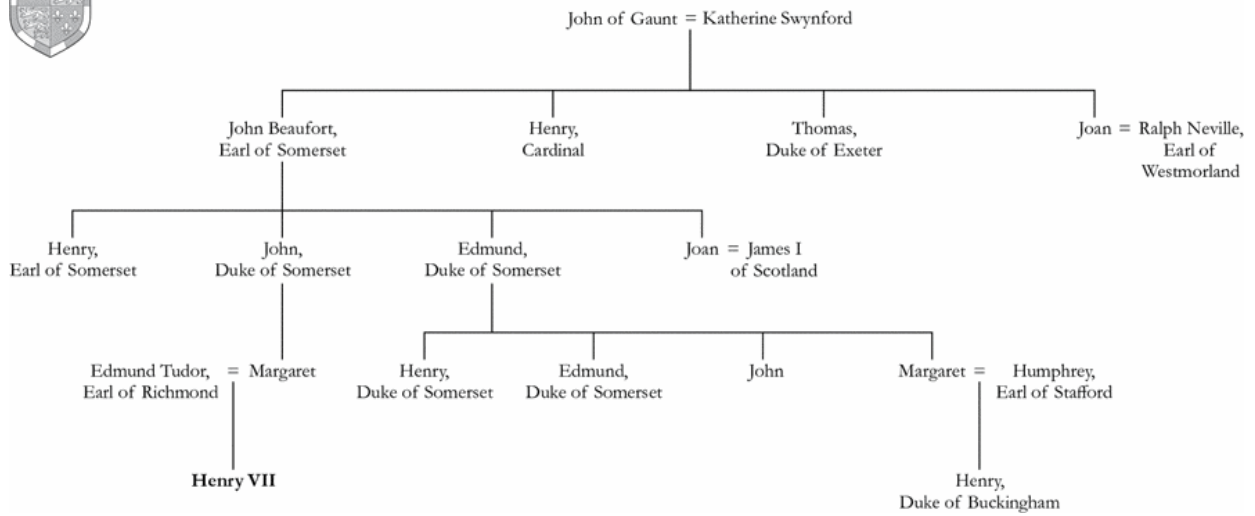
House of Neville

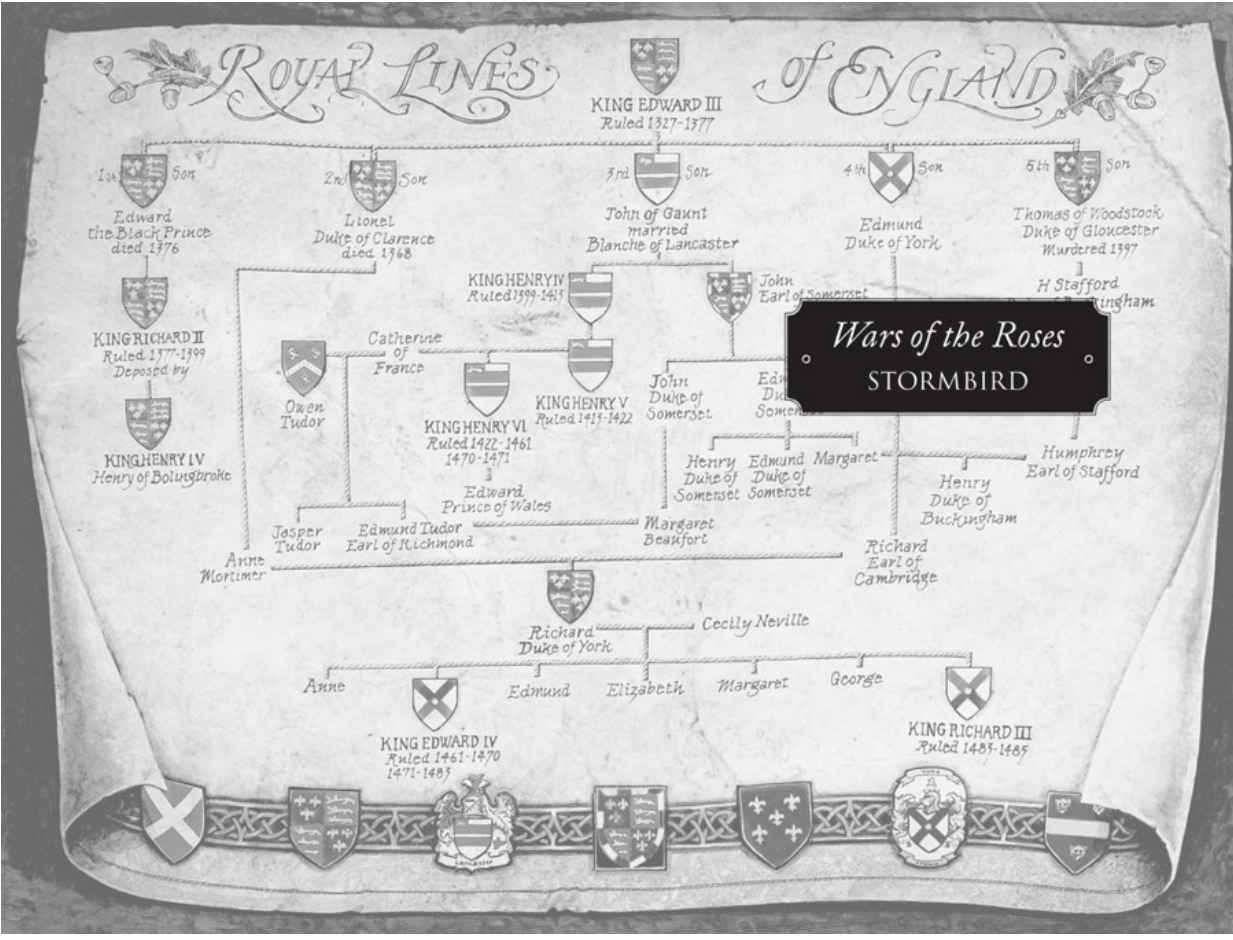
Род Невил

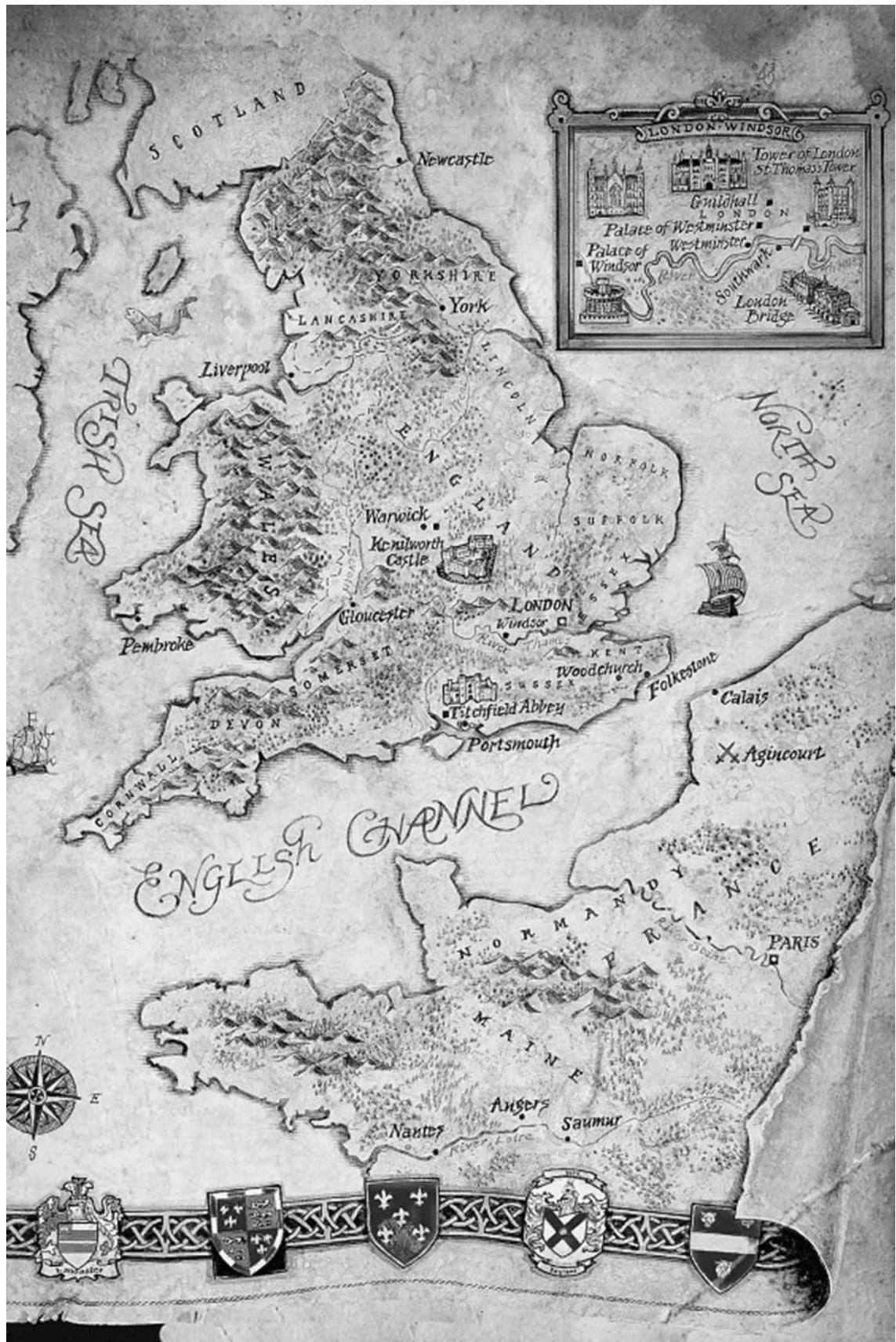

House of Beaufort

Род Бофорт

ПРОЛОГ

1377 Г. СЛ.ХР.

Съдини с тъмна кралска кръв бяха наредени под леглото, забравени от лекаря. Алис Перърс се бе отпуснала на един стол, останала без дъх усилието да напъха краля на Англия в доспехите му. Въздухът в стаята миришеше на кисела пот и смърт, а Едуард лежеше и имаше вид на собствената си восъчна фигура — блед и белобрад.

В очите на Алис напиреха сълзи, щом го погледнеше. Страшният удар, който повали Едуард, дойде като гръм от ясно небе, незабелязано донесен от топлия вятър. Тя се наведе внимателно напред и избърса лигата, проточила се от ъгълчето на висналата му уста. Някога беше толкова силен, мъж сред мъжете, дете можеха да се бият от зори до мрак. Доспехите му блестяха, макар да бяха нащърбени и белязани като плътта, която покриваха. Станал беше само кожа и кости.

Почака го да отвори очи, без да знае дали все още разбира нещо. Съзнанието му ту идваше, ту си отиваше — мигове от мъждукащия живот, които ставаха по-редки и кратки с всеки изминал ден. На съмване се беше събудил и шепнешком бе поискал да го облекат в доспехите му. Тогава лекарят скочи от стола си и поднесе на краля още една от гадните си смеси. Безпомощен като дете, Едуард само отпрати с жест смърдящата течност и започна да се дави, когато онзи продължи да притиска купичката към устните му. При тази гледка Алис не издържа. Въпреки гневните протести на лекаря тя го изгони от кралските покои, като плющеше с престилката си към него, без да обръща внимание на заплахите му, докато най-сетне успя да затвори вратата зад гърба му.

Едуард я наблюдаваше как вдига металната ризница от стойката за доспехи. В миг се усмихна, после сините му очи се затвориха и главата му клюмна обратно върху възглавниците. През следващия един час тя порозовя от напрежението, бършеше чело с ръката си, докато се бореше с кожените връзки и метала, повдигайки безучастния старец

насам-натам. Все пак брат ѝ беше рицар и не ѝ бе за първи път да приготвя мъж за война.

Когато успя да надене металните ръкавици на ръцете му и найсетне се отпусна, той вече почти бе загубил съзнание и стенеше леко в унеса си. Пръстите на ръцете му потрепваха в спазъм върху смачканите завивки; в един миг тя пое дълбоко въздух и скочи; досети се какво иска той. Пресегна се за големия меч, облегал на стената, и трябваше да го вдигне с две ръце, за да го постави там, където пръстите му можеха да хванат дръжката. Беше време, когато Едуард размахваше това оръжие, сякаш бе леко като перце. Тя избърса горещите си сълзи, когато ръката му стисна конвулсивно дръжката, а ръкавицата проскърца в тишината.

Сега пак приличаше на крал. Справи се. Кимна на себе си, доволна, че когато дойде моментът, ще го видят такъв, какъвто винаги е бил в живота. Тя бръкна в джоба си за гребен и започна да приглажда бялата коса и брадата на местата, където се бяха сплъстили и оплели. Нямахше много време. Лицето му бе отпуснато от едната страна, сякаш бе от възсък, който се е стопил, а дъхът му идеше на хрипове.

На двайсет и осем тя бе с почти четирийсет години по-млада от краля, но допреди болестта Едуард беше жизнен и силен, сякаш смяташе да живее вечно. През целия ѝ живот той бе единственият владетел и никой от тези, които познаваше, не си спомняше за баща му, нито пък за Чука на шотландците, който бе управлявал преди него. Династията на Плантагенетите беше оставила своя белег върху Англия и бе съкрушила Франция в битки, за които никой не бе вярвал, че могат да спечелят.

Гребенът ѝ се запъна в брадата. При допира сините очи се отвориха и от това съсипано тяло нейният крал я погледна. Алис потръпна под суровия взор, пред който ѝ бе прималявало в продължение на толкова време.

— Тук съм, Едуард — отрони почти в шепот. — Тук съм. Не си сам.

Част от лицето му се отдръпна в гримаса и като вдигна здравата си лява ръка, той сграбчи и свали нейната, която стискаше гребена. Всеки дъх стържеше и кожата му почервения от усилието да проговори. Алис се наведе, за да чуе смотолевените му думи.

— Къде са синовете ми? — попита, като надигна глава от възглавницата, после пак я отпусна. Дясната му ръка трепереше върху дръжката на меча, извличайки успокоение от него.

— Идват, Едуард. Изпратих вестоносци за Джон да го върнат от лова. Едмънд и Томас са в далечното крило. Всички идват.

Докато говореше, дочу тропот на крака и гълчава от мъжки гласове. Познаваше добре синовете му и се подготви, защото знаеше, че миговете им на интимност са преброени.

— Те ще ме изпратят, любов моя, но аз няма да съм далеч.

Наведе се и го целуна по устните, усети неестествената горещина на горчивия му дъх.

Облегната на стола, тя разпозна цвилещия глас на Едмънд, който разказваше на другите двама за някакъв облог, който е направил. Как ѝ се щеше и най-големият брат да е сред тях, но Черния принц бе умрял само преди година и нямаше да наследи никога кралството на баща си. Струваше ѝ се, че загубата на престолонаследника бе първият удар, който повлече след себе си и другите. Един баща не бива да надживява синовете си, помисли си тя. Каква жестока мъка — все едно дали си обикновен човек или крал.

Вратата се отвори с трясък, който стресна Алис. Тримата мъже, които влязоха в стаята, приличаха на баща си по различен начин. С кръвта на Дългокраките, течаща в жилите им, те бяха едни от най-високите, които беше виждала; изпълниха стаята и я избутаха още преди да са заговорили.

Едмънд, херцог на Йорк, слаб и чернокос, я изгледа намръщено, като видя, че седи до баща му. Никога не бе одобрявал любовниците на баща си и когато Алис се изправи и застана смирено пред него, свъси вежди. До него Джон, херцог на Гонт^[1], бе пуснал същата брада като баща си, но тя беше още гъста и черна, подстригана на остър връх, който закриваше шията му. Братята се надвесиха над баща си и се загледаха в него, а той затвори очи и пак изпадна в унес.

Алис потрепери. Кралят беше нейният закрилник, докато тя натрупваше богатство. Беше забогатяла от тази връзка, но добре съзнаваше, че всеки един от мъжете в стаята можеше, ако му скимне, да заповяда да я затворят, всичките ѝ лични притежания и земи зависеха само от една тяхна дума. Титлата херцог все още беше нова, тъй че никой не бе изпитал нейната власт. Херцозите стояха над

графове и барони, почти като крале и забелязваха само събратята си и равните им по ранг в тази стая, в този ден.

Двамина от петте големи рода отсъстваха. Лайънъл, херцог на Кларънс, беше умрял преди осем години, оставяйки само една дъщеря, все още бебе. Синът на Черния принц беше само на десет години. Ричард бе наследил херцогство Корнуол от баща си, точно както щеше да наследи и самото кралство. Алис познаваше и двете деца и само се надяваше Ричард да надживее властните си чичовци достатъчно дълго, че да стане крал. Дълбоко в себе си мислеше, че не би заложила и пени за неговите шансове.

Най-младият от тримата беше Томас, херцог на Глостър. Може би защото беше най-близко до нея по възраст, винаги се беше отнасял любезно с Алис. Единствен той отчете присъствието ѝ, докато тя стоеше там и трепереше.

— Знам, че бяхте голяма утеха за баща ми, лейди Перърс, но сега е време за семейството му — рече Томас.

Алис премига през сълзи, благодарна за благите думи. Едмънд, херцог на Йорк, заговори, преди да успее да отвърне.

— Иска да ти каже, че трябва да се махаш, момиче — прекъсна я той. Не я погледна, взорът му беше прикован върху фигурата на баща му, лежащ в пълно снаряжение върху светлите чаршафи. — Изчезвай.

При тези думи Алис побърза да излезе, като попиваше сълзите от очите си. Вратата остана отворена и тя се обърна, загледана в тримата синове, надвесени над умирация крал. Затвори тихо вратата и се разрида, докато крачеше към замъка Шийн.

Останали сами, братята мълчаха дълго. Баща им досега бе котвата в живота им, внушаваше им постоянство в един буреносен свят. Той бе управлявал в продължение на петдесет години и страната бе увеличила богатството и мощта си под здравата му ръка. Никой от тях не можеше да си представи бъдещето без него.

— Не трябва ли да дойде свещеник? — изведнъж попита Едмънд. — Лошо е да оставяме баща си на грижите на една развратница в последните му минути.

Той не забеляза как брат му Джон се смръщи заради силния му глас. С всяка своя дума Едмънд лаеше против света, не можеше да говори тихо или поне не искаше.

— Можем да го повикаме вече за последно причастие — отвърна Джон, като нарочно приглуши гласа си. — Подминахме го навън в малката стая, потънал в молитви. Ще ни почака още малко там.

Отново настъпи тишина, а Едмънд се размърда и въздъхна. Погледна надолу към неподвижната фигура, гледаше как гърдите ѝ се повдигат и спадат, дъхът на краля се чуваше ясно и навътре в дробовете пропукваше.

— Не виждам... — започна той.

— Моля те, братко — тихо го прекъсна Джон. — Просто... спокойствие. Поискал е вече доспехите и меча си, значи няма да трае дълго.

За миг Джон затвори очи от раздражение, докато по-малкият му брат се оглеждаше за удобен стол, после го издърпа по-близо до леглото със стържещ звук.

— Няма нужда да стоим прави, нали? — нагло попита Едмънд. — Поне да приседна — той постави ръце върху коленете си, загледан в баща си, после извърна глава. Когато се обади отново, гласът му бе загубил обичайната си строгост. — Не мога да го повярвам. Той винаги е бил толкова силен.

Джон Гонт положи ръка на рамото му.

— Знам, братко, и аз го обичам.

Томас се смръщи към двамата.

— Така ли ще го оставите да умре, с глупавите си брътвежи в ушите му? — скара им се той. — Дайте му тишина или молитва, едно от двете.

Джон стисна рамото на брат си още по-силно, защото усети, че Едмънд се готви да отговори. За негово облекчение той се стаи неловко. Джон отдръпна ръката си и Едмънд вдигна поглед, раздражен от допира дори когато вече бе свършил. Вгледа се гневно в по-големия си брат.

— Замислял ли си се, Джон, че между теб и короната сега стои само едно малко момче? Ако не беше скъпият ни малък Ричард, утре щеше да си крал.

Другите двама заговориха едновременно и разгневено, казаха му да си затваря устата. Той сви рамене.

— Бог знае, че родовете на Йорк и Глостър няма да видят трон скоро, но ти, Джон? Ти си просто на косъм да царуваш и да си

докоснат от Бога. Ако бях на твое място, щях да се замисля над това.

— Трябваше да е Едуард — скастри го Томас — или пък Лайънъл, ако беше жив. Синът на Едуард, Ричард, е единствената мъжка линия и това е всичко, Едмънд. Господи, не знам как имаш нахалството да говориш подобни неща, докато баща ни лежи на смъртния си одър. И не знам също как можеш да наричаш истинската кралска линия „на косъм“. Сдържай се, братко, зле ми става, като те слушам. Има само една линия. Има само един крал.

Старецът на леглото отвори очи и обърна глава. Всички видяха движението и язвителният отговор на Едмънд замря върху устните му. Като един тримата се наведоха, наострили слух, докато баща им се усмихна леко и изражението изкриви здравата страна на лицето му в зяпнала паст, която разкри тъмножълти зъби.

— Дошли сте да ме гледате как умирам ли? — попита крал Едуард.

Те се усмихнаха на проблясъка от живот и Джон почувства как очите му се пълнят с нежелани сълзи; зрението му се замъгли.

— Сънувах, момчета. Сънувах зелено поле, а аз яздох през полето — гласът на краля звучеше тънко, остро, толкова писклив и отслабнал, че едва го чувах. Но в очите му виждаха мъжа, когото познавах от преди. Той все още беше там, наблюдаваше ги.

— Къде е Едуард, защо го няма? — рече кралят.

Джон ожесточено разтърка сълзите си.

— Спомина се, татко. Миналата година. Синът му Ричард ще бъде крал.

— А, липсва ми. Видях го как се биеше във Франция, знаете ли това?

— Знам, татко, знам — отговори Джон.

— Френските рицари нападнаха там, където той стоеше, крещяха и размазваха всичко наоколо си. Едуард стоеше сам, само с неколцина от мъжете си. Бароните ми ме попитаха дали искам да му пратят рицари на помощ, да помогнат на първородния ми сън. Знаете ли какво им отговорих аз?

— Каза им „не“, татко — прошепна Джон.

Старецът се засмя задъхано, лицето му помръкна.

— Рекох им „не“. Казах им, че трябва да си заслужи шпорите — очите му се вдигнаха към тавана, отнесени в спомена. — И той го

стори! Проби си сам път и се върна до рамото ми. Тогава вече знаех, че ще стане крал. Знаех го. Ще дойде ли той?

— Няма да дойде, татко. Той умря и синът му ще бъде крал.

— Да, извинявай. Знаех го. Обичах го това момче, това смело момче. Обичах го.

Кралят издишваше и издишваше, докато накрая не му остана дъх. Братята чакаха в ужасяващата тишина и Джон се разрида, закривайки с ръка очите си. Крал Едуард III беше мъртъв и тишината тегнеше като топуз върху раменете им.

— Доведете свещеника за последно причастие — рече Джон. Той се пресегна и затвори очите на баща си, които вече бяха помътнели.

Един по един тримата братя се наведоха да целунат челото на баща си, да докоснат плътта му за последен път. Оставиха го така, когато свещеникът се втурна в стаята, и излязоха на юнското слънце и в остатъка от своя живот.

[1] Синове на Едуард III, с изключение на Черния принц (първият син и наследник), носят имената на местата в които са родени: Хатфийлд, Антверпен, Гент, Лангли, Уиндзор, Уудсток. Джон Гонт е наричан така защото е роден в Гонт (дн. Гент, Белгия), но не е херцог на Гонт. Негова е титлата херцог Ланкастър като трети син на краля. — Бел. Dave ↑

ПЪРВА ЧАСТ
1443 Г. СЛ.ХР.
ШЕЙСЕТ И ШЕСТ ГОДИНИ СЛЕД
СМЪРТТА НА ЕДУАРД III

Горко ти, земя, когато царят ти е дете.
Еклесиаст 10:16

1.

В Англия беше студено през този месец. От студа пътеките блестяха белезникави в тъмното, увиснали паяжини от лед сковаваха дърветата. Пазачите се свиваха и трепереха, докато наблюдаваха от бойниците. В най-високите стаи вятърът стенеше и свиреше, вършейки около каменните стени. Огънят в помещението със същия успех можеше и да е нарисуван, толкова топлина даваше.

— Спомням си принц Хал, Уилям! Помня лъва! Още само десет години и останалата част от Франция щеше да е в краката му. Хенри Монмът беше моят крал и никой друг. Господ е свидетел, че ще следвам сина му, но туй момче не е като баща си. Знаеш това. Вместо лъв на Англия имаме си миличко бяло агънце да ни води към молитва. Исусе, доплаква ми се чак.

— Дери, моля ти се! Говориш високо. И няма да слушам това сквернословие. Не го разрешавам на моите хора и очаквам по-добри неща от теб.

По-младият мъж спря да крачи и вдигна очи, в погледа му се четеше решителност. Направи две бързи крачки и застана съвсем близо. Той беше с половин глава по-нисък от лорд Съфолк, но с набито телосложение и силна физика. Гняв и сила кипяха у него, готови всеки миг да избухнат.

— *Кълна се*, никога не съм бил толкова близо до решението тъй да те нокаутирам, та да изпаднеш в несвяст, Уилям — рече той. — Слушателите ни са мои хора. Смяташ, че ти правя капан ли? Така ли мислиш? Нека да чуят. Те знаят какво ще направя аз, ако повторят и дума от казаното. — С тежкия си юмрук той тупна Съфолк дружески по рамото, заменяйки смръщеното изражение на другаря си със смях. — Сквернословие ли? Ти цял живот си бил войник, Уилям, ама говориш като хрисим свещеник. Все още съм в състояние да те просна по гръб. Ето това е разликата между нас. Ти ще се биеш достатъчно добре, когато ти заръчат, но аз се бия, защото ми харесва. Затова туй е моя работа, Уилям. Затова аз ще бъда този, дето ще намери точното място за ножа и ще го забие. Нямаме нужда от набожни *джентълмени*,

Уилям, не и за това. Имаме нужда от някого като мен, който съзира слабостта и не се бои да ѝ избодне очите.

Лорд Съфолк го пронизваше с поглед и дишаше тежко. Когато главният кралски шпионин се развихряше, той смесваше обиди и комплименти в зашеметяващ поток от злостни словоизлияния. Ако човек се обижда, каза си Съфолк, никога нищо няма да свърши. Той подозираше обаче, че Дерихю Бруър прекрасно знае точните граници на избухливия си нрав.

— Може и да не ни трябва *джентълмен*, Дери, но задължително ни трябва някой лорд, за да се оправи с французите. Ти ми писа на мен, помниш ли? Прекосих морето и изоставих всичките си задължения в Орлеан, за да дойда да те чуя. Така че благодарен ще ти бъда, ако споделиш плановете си, иначе се връщам обратно на крайбрежието.

— Това е то, тъй ли? Аз намирам отговорите и ги споделям с изискания си благороден приятел, тъй че той да пожъне цялата слава? За да могат да кажат: „Този Уилям Пул, този граф Съфолк, *голяма* работа е той, а Дери да върви по дяволите“.

— Уилям *дьо ла* Пул, Дери, както много добре знаеш.

Другият отвърна през зъби с почти ръмжащ глас:

— О, да? Смяташ, че сега му е времето да имаш чудно, звучащо по френски име, така ли? Мислех, че имаш повече мозък, наистина. Работата е там, Уилям, че така или иначе ще го направя, защото ме е грижа какво се случва с това малко агънце, дето ни управлява. И не искам да видя страната си разкъсвана от глупаци и арогантни копелета. Наистина имам идея, макар че на теб няма да ти се хареса. Искам само да знам какъв е залогът.

— Разбирам това добре — каза Съфолк, а сивите му очи гледаха навъсено и студено.

Дери се захили без следа от хумор, разкривайки най-белите зъби, които Съфолк беше виждал някога у голям човек.

— Не, не разбираш — възпротиви се с присмех Дери. — Цялата страна чака младият Хенри да стане поне наполовина мъжът, който беше баща му, да довърши славните завоевания, които ни спечелиха половин Франция и накараха скъпоценния им дофин принц да бяга като малко момиченце. Те *чакат*, Уилям. Кралят е на двайсет и две — баща му на тази възраст беше *истински* боец. Помниш ли? Старият

Хенри щеше да им изтръгне дробовете и да си ги надене като ръкавици само и само да си стопли ръцете. Не и агънцето обаче. Не и това момче. Агънцето не може да е водач и не може да се бие. Той дори не може да си пусне брада, Уилям! Когато всички разберат, че той никога няма да дойде, всичко е свършено, разбираш ли? Когато французите спрат да треперят от ужас, че крал Хари, лъвът на проклетата Англия, може да се върне, всичко ще е свършено. Може би след година или две ще има френска армия, скупчена като оси на гроздове, дето ще си направи едnodневна екскурзия до Лондон. Изнасилвания и кланета тук-там и скоро ще започнем да сваляме шапка и да превиваме гръб всеки път, когато чуем глас на френски. Това ли искаш за дъщерите си, Уилям? За синовете си? Това е залогът ти, Уилям Англичанин Пул.

— Тогава *кажи* ми как да стигнем до примирие — бавно и насилно рече Съфолк.

На четирийсет и шест години, той беше едър мъж с гъста стоманеносива коса, която покриваше голямата му глава и стигаше почти до раменете. През последните няколко години беше натезал и до Дери се чувстваше направо стар. Повечето дни дясното рамо го болеше, а мускулът на единия му крак никога не заздравя както трябва след дълбоката порезна рана, получена преди години. През зимата куцаше и усещаше как по крака му пролазваха лъчи от болка, докато стоеше в студената стая. Започваше да се гневи.

— Това ми каза момчето — отвърна Дери. — „Да стигнем до примирие, Дери. Донеси ми мир. *Мир*, когато можем да вземем всичко само с няколко добри битки.“ Направо ми се повдигна — а горкичкият му баща сигурно се обръща в гроба си. Прекарах повече време в архивите, отколкото е редно да очакваш от нормален човек, у когото тече червена кръв. Но го открих, Уилям Пул. Открих нещо, което французите няма да откажат. Ти ще им го занесеш, те ще се тръшкат и притесняват, но няма да могат да му устоят. Той ще си получи примирието.

— И ще споделиш ли своето откритие? — попита Съфолк, едва сдържайки гнева си. Какъв дразнител беше Дери, но не биваше да го насилва, а и все още изпитваше подозрението, че главният шпионин с наслада кара един граф да чака всяка негова дума. Съфолк реши да не предоставя на Дери удоволствието да усети нетърпението му. Прекоси стаята, наля си чаша вода от каната и я изпразни с бързи глътки.

— Нашият Хенри иска съпруга — отвърна Дери. — Те по-скоро ще дочакат адът да замръзне, преди да му дадат принцеса с кралска кръв, както сториха с баща му. Не, френският крал ще държи дъщерите си наблизко за французите, тъй че дори няма да му доставя удоволствието да ни откаже. Но има още един род, Уилям — Анжу. Тамошният херцог по документи има претенции над Неапол, Сицилия и Ерусалим. Старият Рене нарича себе си крал и вече е разорил семейството си, мъчейки се да предявява претенции за правата си през последните десет години. Плашил е откупи за суми, които двамата с теб едва ли някога ще видим, Уилям. И има две дъщери, едната от които не е обещана на никого и е на тринайсет.

Съфолк поклати глава и пак напълни чашата си. Беше дал обет да не пие вино или бира, но това бе един от редките моменти, когато алкохолът му липсваше.

— *Познавам* херцог Рене Анжуйски — промълви той. — Той мрази англичаните. Майка му е била голяма приятелка с онова момиче, Жана от Арк, а ако си спомняш, Дери, ние я изгорихме на кладата.

— Абсолютно вярно е — сръза го Дери. — Ти си бил там, видял си я. Малката кучка си имаше съучастник, макар да не е бил той самият дявол. Не, Уилям, не виждаш нещата правилно. Думата на Рене се чува при краля. Този френски паун дължи на Рене Анжуйски короната си, всичко му дължи. Нима майката на Рене не му даде убежище, когато той си запретна полите и търти да бяга? Нима не изпрати тя малката Жана от Арк в Орлеан, за да ги засрами и да ги накара да нападнат? Това семейство задържа Франция във френски ръце или поне задните ѝ части. Анжу е ключът на нашата ключалка, Уилям. Френският крал се ожени за сестрата на Рене, за бога! — и те са тези, дето имат неомъжена дъщеря. Те са нашият пропуск навътре, казвам ти го. Всичките добре съм ги огледал, Уилям, всеки френски „лорд“ с три свине и двама прислужници. Маргарет Анжуйска е истинска принцеса; баща ѝ се превърна в просяк, за да го докаже.

Съфолк въздъхна. Късно беше и се чувстваше изтощен.

— Дери, няма смисъл, дори да си прав. Срещал съм се с херцога неведнъж. Спомням си как ми се оплакваше, че английските войници се смеели на рицарския му орден. Много беше обиден, добре го помня.

— В такъв случай не биваше да го нарича „Орден на кроасана“, нали така?

— Не звучи по-странно от Ордена на жарттиерата. Все едно, Дери, няма да ни даде дъщеря си и със сигурност не в замяна на мирно споразумение. По-скоро би прибрал някое голямо богатство, ако нещата наистина са толкова зле, колкото ги описваш, но примирие? Те не всичките са глупци, Дери. Повече от десет години не сме предприемали военни действия и всяка година става все по-трудно да задържим земята, която имаме. Те си имат посланик тук и съм убеден, че той им разказва всичко, което вижда.

— Разказва им онова, което му позволявам да види; ти за това не се притеснявай. Добре съм го стегнал, това парфюмирано момченце. Но още не съм ти казал какво ще им предложим, за да накараме стария Рене да се изпоти и да задърпа отчаяно кралския ръкав, молейки монарха да приеме условията ни. Той е беден като църковна мишка, ако ги няма рентите от наследствените му земи. И защо е така? Защото ние ги притежаваме. Притежава няколко изоставени стари замъци, които имат изглед към най-плодородната земя във Франция, а вместо него на нея ѝ се наслаждават добрите англичани и войници. Целите провинции Мен и Анжу, Уилям. Това достатъчно бързо ще го подкара към масата за преговори. Ето това ще ни спечели примирието. Десет години ли? Ще искаме двайсет, а и проклетата им принцеса. А думата на Рене Анжуйски тежи пред краля. Тези любители на охлюви ще се изпопребият от бързане да кажат „да“.

Съфолк затърка очи от отчаяние. Усецаше вкуса на вино в устата си, макар да не беше близвал повече от година.

— Това е лудост. Ще ме принудиш да им дам четвърт от земята ни във Франция.

— Мислиш ли, че ми харесва, Уилям? — попита го Дери ядно. — Като че ли не се потя от месеци върху това как да открия по-добър начин? Кралят каза: „Донеси ми мир, Дери“ — е, това е. Това е единственото, дето ще го спечели — повярвай, ако имаше друг начин, досега щях да съм го открил. Ако той можеше да използва меча на баща си — божичко, дори само да можеше да го повдигне, — нямаше да водя този разговор с теб. Двамата щяхме пак да сме там навън, роговете да тръбят, а французите да си плюят на петите. Щом не може да го направи — а той не може, Уилям, виждал си го, — то тогава това е единственият път към мира. Ще му намерим и съпруга, за да скрием останалото.

— Казал ли си го на краля? — попита Съфолк, макар вече да знаеше отговора.

— Ако бях, той би се съгласил, нали? — с горчивина рече Дери. — „Ти знаеш най-добре, Дери“, „Щом смяташ така, Дери“. Знаеш как говори. Мога да го накарам да каже „да“ на всичко. Проблемът е, че всеки може. Толкова е слабохарактерен, Уилям. Можем само да му намерим жена, да бъдем търпеливи и да се надяваме на син със силен характер — той видя скептичното изражение на Съфолк и изсумтя. — При Едуард сработи, нали така? Чукът на проклетите му шотландци пръкна слабоволев син, но пък внукът му? Де да бях познавал друг такъв крал. Всъщност познавах такъв крал, да. Познавах Хари. Познавах лъва на Аженкур и сигурно това е всичко, на което човек може да се надява за един човешки живот. Но докато чакаме истински монарх, трябва да постигнем примирие. Голобрадото момче не ще да приеме нищо друго.

— Виждал ли си някога портрет на тази принцеса? — попита Съфолк, вперил поглед в далечината.

Дери се изсмя укорително.

— На Маргарет ли? Харесват ти младичките, нали? Пък си женен мъж, Уилям Пул! Какво значение има как изглежда тя? Почти на четиринайсет е и е девица; това е всичко, което има значение. Дори да беше цялата обсипана с брадавици и бенки, нашият Хенри би казал само: „Щом смяташ, че трябва, Дери“, и това си е самата истина.

Дери застана до рамото на Съфолк и забеляза как по-старият мъж се бе превил повече, отколкото беше при влизането си.

— Във Франция те познават, Уилям. Познават баща ти и брат ти — и знаят, че семейството ти има голям принос. Ще се вслушат в думите ти, ако ти им направиш предложението. Ще си запазим все пак севера и цялата брегова ивица. Все още ще имаме Кале и Нормандия, Пикардия и Бретан — целия път до Париж. Ако можем да задържим всичко това, а също и Мен и Анжу, бих вдигнал знамената и бих тръгнал на поход с теб.

— Трябва да чуя това от устата на краля, преди да се върна обратно — рече Съфолк и го изгледа с посърнал поглед.

Дери извърна очи от неудобство.

— Хубаво де, Уилям. Разбирам те. Но знаеш ли... Не, добре. Ще го откриеш в параклиса. Може би можеш да прекъснеш молитвите му,

не знам. Той ще се съгласи с мен, Уилям. По дяволите, той винаги се съгласява.

Двамата мъже тръгнаха в тъмното през замръзналата хрущяща под краката им трева към уиндзорския параклис, посветен на Благословената дева, Едуард Изповедника и св. Георги. На звездната светлина с дъх, който образуваше облачета пред устата му, Дери кимна на пазачите на външната врата и те влязоха в осветеното от свещи помещение, където беше не по-малко студено от нощта навън.

На пръв поглед параклисът изглеждаше празен, макар Съфолк да усети, а после и улови с погледа си мъжете, които стояха сред статуите. В тъмните си роби те бяха почти незабележими, докато не се раздвижиха. В тишината проехтяха стъпки върху каменния под и пазачите, с лица, изопнати от тежката отговорност, тръгнаха към двамата мъже. На два пъти Дери трябваше да изчаква, докато го познаят, след което накрая успя да си пробие път към самотната фигура, която се молеше.

Мястото на монарха беше почти изцяло оградено от резбовано и позлатено дърво, едва осветено от лампите, които висяха високо горе. Хенри беше коленичил там с ръце, изпънати пред тялото, в стегната, застинала поза. Очите му бяха затворени и Дери тихичко въздъхна. Известно време двамата със Съфолк просто стояха и чакаха, взирайки се във вдигнатото нагоре лице на момче, позлатено от светлината на тъмния фон. Кралят приличаше на ангел, но и на двамата им се късаше сърцето, като го гледаха колко млад изглежда, колко крехък. Говореше се, че раждането му било голямо изпитание за майка му, францужойката. Късмет извадила, че оцеляла, а момченцето се родило посиняло и задушено. След още девет месеца баща му, Хенри V, бе мъртъв, изтръгнат от живота от една най-обикновена болест, след като бе оцелявал във войните, които беше водил. Имаше хора, които твърдяха, че бе благословия за войнолюбивия крал да не види сина си пораснал.

В сумрака Дери и Съфолк се гледаха мълчаливо, споделяйки едно и също чувство на загуба. Дери се приведе напред.

— Още часове ще трае — прошепна в ухото на Съфолк. — Трябва да го прекъснеш, иначе ще стоим до утре сутрин.

Съфолк реагира, като прочисти гърлото си; звукът прозвуча по-силно от очакваното в ехтящата тишина. Очите на краля премигаха и се отвориха, сякаш той се връщаше от някое много далечно място. Хенри бавно обърна глава и се вгледа в двамата, застанали пред него. Премигна пак, после им се усмихна, прекръсти се и промърмори една последна молитва, преди да се изправи на крака, изтръпнали от часове неподвижност.

Съфолк гледаше как неговият крал се бори с резето, което отваряше достъпа до мястото на монарха, преди той да слезе и да се приближи към тях.

Двамата мъже паднаха на колене, а ставите на Съфолк шумно протестираха. Хенри се засмя над сведенията им глави.

— Сърцето ми се изпълва с радост да ви видя, лорд Съфолк. Елате, станете. Подът е твърде студен за възрастни мъже. Убеден съм в това. Чувам как камериерката ми се оплаква, макар да не знае, че съм там. А тя е по-млада от вас, мисля. Ставайте и двамата, преди да сте хванали настинка.

Дери се изправи и едновременно с това отвори лампата, която носеше, пръскайки светлина из параклиса. Кралят бе облечен в най-обикновени дрехи от тъмна вълна и затъпени кожени обувки като всеки човек от простолюдието. Не носеше злато и с тази физиономия на момче, лесно би могъл да бъде чирак в някой занаят, който не изисква твърде много сила.

Съфолк изучаваше лицето му, за да открие макар и следа от баща му, но очите му бяха невинни, а осанката крехка, без видима прилика с мощта, типична за рода им. Съфолк за малко да не забележи превръзките по ръцете на Хенри. Погледът му се втренчи в тях и кралят вдигна ръце на светлината с изчервено лице.

— Упражненията с меча, лорд Съфолк. Старият Марсден каза, че ще заздравеят, но те кървят ли, кървят. За миг си помислих... — той се въздържа навреме, като се потупа с превързания пръст по устата. — Не, не сте дошли от Франция, за да гледате ръцете ми, нали?

— Не, Ваше Величество — тихо отвърна Съфолк. — Можете ли да ми отделите момент? Разговаряхме с мастър Бруър^[1] за бъдещето.

— Никаква бира от Дери — рече Хенри, — единственият мастър Бруър без бира.

Това беше стара шега, но двамата мъже угоднически се разсмяха. Хенри засия в усмивка.

— Честно казано, аз не мога да мръдна от това място. Позволено ми е да спирам на всеки час, за да пия вода или да ида по нужда, но после пак трябва да се върна към молитвите. Кардинал Бофорт ми издаде тайната и тежестта не е твърде голяма.

— Каква тайна, Ваша Светлост?

— Че французите не могат да дойдат, докато кралят се моли, лорд Съфолк! С ръцете си, макар и превързани, аз задържам настъплението им. Не е ли чудесно това?

Съфолк бавно вдиша и издиша, безмълвно проклинайки прачичото на младия мъж за глупостта му. Безпредметно беше да карат Хенри да си губи нощите по този начин, макар че може би правеше нещата по-лесни за тези около него. Някъде наблизко сигурно спеше кардинал Бофорт и Съфолк реши да го събуди и да го накара да се присъедини към момчето. В крайна сметка молитвите на един крал можеха да се подсилват единствено от тези на един кардинал.

Дери слушаше внимателно и изчакваше, за да заговори.

— Ще разчистя тук от хора, лорд Съфолк. Ваша Светлост, с ваше разрешение? Това е личен въпрос, по-добре да няма други слушатели.

Хенри направи с ръка знак, че разрешава, докато Съфолк се усмихна на официалния му тон. При цялата си горчивина и възмущение Дери беше предпазлив в присъствието на краля. В параклиса нямаше да се чуят богохулни думи, не и от него.

Кралят сякаш не забелязваше неколцината мъже, които Дери изведе навън в мразовитата нощ. Съфолк беше достатъчно циничен, за да предположи, че един или двама са останали в най-тъмните ъгли, но Дери познаваше хората си, а търпението на Хенри вече се изчерпваше, погледът му се връщаше все към мястото за молитва.

Сърцето на Съфолк се изпълни с топлота към младия крал. Беше го наблюдавал как расте с надеждата да носи тежестта на цялата страна върху плещите си. И беше видял как тези надежди се скършват, а после се сричат в разочарование. Можеше само да се досеца колко трудно е било за самото момче. Хенри не беше глупав, колкото и странен да бе. Сигурно бе чул всеки остър коментар по свой адрес в течение на годините.

— Ваше Величество, мастър Бруър е измислил план, в който да моли едновременно за съпруга и за примирие в замяна на две големи провинции във Франция. Той вярва, че французите ще се съгласят на мир в замяна на Мен и Анжу.

— Съпруга ли? — попита Хенри и премига.

— Да, Ваше Величество, тъй като въпросната фамилия има подходяща дъщеря. Исках... — Съфолк се поколеба. Не можеше да попита дали кралят разбира онова, което му казваше. — Ваше Величество както в Мен, така и в Анжу живеят английски поданици. Те ще бъдат изселени, ако ние се откажем от тях. Исках да попитам дали това не е прекалено висока цена за мира.

— Трябва да имаме мир, лорд Съфолк. Трябва. Чичо ми, кардиналтът, твърди така. Мастър Бруър е съгласен с него — макар че няма бира! Разкажете ми обаче за съпругата. Имате ли портрет?

Съфолк затвори за миг очи, после пак ги отвори.

— Ще накарам да ви направят, Ваше Величество. За мира обаче. Мен и Анжу са южната четвъртина от земите ни във Франция. Взети заедно, са колкото Уелс на големина. Ако се откажем от толкова голяма по площ територия...

— Как се казва това момиче? Не мога да ѝ викам „момиче“ или пък „съпруго“, нали така, лорд Съфолк?

— Не, Ваше Величество. Името ѝ е Маргарет. Маргарет Анжуйска.

— Ще идете във Франция, лорд Съфолк, за да я видите вместо мен. Като се върнете, ще искам от вас да ми разкажете всяка подробност.

Съфолк прикри разочарованието си.

— Ваша Светлост, правилно ли съм разбрал, че сте готов да се лишите от земи във Франция заради мира?

За негова изненада кралят се приведе към него, за да му отговори, а бледосините му очи блестяха.

— Както кажете, лорд Съфолк. Трябва да имаме мир. Разчитам на вас да изпълните желанията ми. Донесете ми неин портрет.

Дери се беше върнал, докато разговорът течеше, но старателно държеше лицето си безизразно.

— Убеден съм, че Негово Кралско Височество би желал да се върне към молитвите си сега, лорд Съфолк.

— Да, така е — отвърна Хенри и вдигна бинтованата си ръка за сбогом. Съфолк забеляза тъмночервено петно в средата на дланта му.

Двамата се поклониха дълбоко на младия крал на Англия, а той се запъти обратно към мястото си и коленичи, очите му се затвориха бавно, а пръстите му се склучиха като в ключалка.

[1] *Brewer* (англ.) — пивовар. — Б.пр. ↑

2.

Маргарет изохка, когато една забързана фигура се блъсна в нея и двете паднаха на земята. Зърна за миг стегнато вързана кестенява коса и усети мириса на здравословна пот, после с вик се стовари долу. Меден съд издрънча върху камъните на вътрешния двор с такъв трясък, че чак ушите я заболяха. Докато Маргарет падаше, прислужницата размаха ръце да хване съда, но само го завъртя във въздуха.

Прислужницата вдигна гневен поглед, отвори уста и за малко да изругае. Но като видя изисканата червена рокля на момичето и бухналите ѝ бели ръкави, кръвта се оттече от лицето ѝ и зачервените ѝ от кухненската работа бузи преbledняха. Прислужницата премига с очи и се втренчи в пътеката, чудейки се дали не може да избяга. С толкова много непознати лица в замъка имаше някакъв шанс момичето да не я разпознае повторно.

С въздишка прислужницата избърса ръце в престилката. Главната готвачка я бе предупредила за братята и за бащата, но за най-малката сестра ѝ беше казала, че е сладко същество. Тя подаде ръка на Маргарет да стане.

— Съжалявам за това, миличка. Не биваше да тичам, ама днес всичко е в хаос. Удари ли се?

— Не, не мисля — колебливо отвърна Маргарет. Болеше я страната и май си беше ожулила лакътя, но жената вече пристъпяше от крак на крак, искаше да се измъкне. Вече изправена, Маргарет се усмихна, като видя как лицето на младата жена лъсва от пот.

— Казвам се Маргарет — рече тя, спомняйки си уроците. — Би ли ми казала името си?

— Симон, господарке. Но трябва да се връщам в кухнята. Има още хиляда неща да се вършат за идването на краля.

Маргарет видя дръжката на съда, която стърчеше от подкастрения храст, и го вдигна. За нейно удоволствие жената се поклони, когато го поемаше. Размениха си усмивки, преди прислужницата да изчезне със скорост почти равна на тази, с която

пристигна. Момичето остана само да се взира след нея. Замъкът Сомюр не беше виждал такива приготовления от години. Тя дочуваше плътния тембър на баща си — говореше на висок глас някъде наблизо. Ако я видеше, щеше веднага да ѝ намери работа, убедена беше, затова тръгна в обратната посока.

Внезапното завръщане на баща ѝ в Сомюр беше докарвало Маргарет неведнъж до горчиви, гневни сълзи. Тя го ненавиждаше така, както би ненавиждала всеки непознат, който би дошъл тук с такива претенции, присвояващ си веднага всички права на господар и властелин на дома ѝ. През десетилетното му отсъствие майка ѝ често бе говорила за голямата му смелост и достойнство, но самата Маргарет виждаше празните места по пожълтелите гипс, останали от тихомълком измъкнатите и продадени картини и статуи. Последно си отиде колекцията от бижута и тя бе свидетел на майчината си болка, когато от Париж дойдоха мъже да оценяват най-ценните украшения, взираха се през малките си тръбички и отброяваха монети. С всяка изминала година имаха все по-малко лукс и удобства, докато накрая обраха Сомюр от всичко красиво и останаха само студените камъни. Маргарет отдавна бе намразила баща си, без изобщо да го познава. Дори прислужниците биваха освобождавани един по един, затваряха се цели секции от замък и ги оставяха да позеленеят от мухъл.

Зачуди се дали може да стигне до източното крило, без да я забележат, и се зае с изпълнението на тази задача. Това я ободри. В една от стаите на кулата свободно щъкаха мишки, които правеха малките си гнезда в старите дивани и столове. Целият ѝ джоб беше пълен с трохи, с които да ги примами навън, така можеше да прекара следобеда си там. Тази стая се бе превърнала в убежището ѝ, скривалище, за което никой не знаеше, дори сестра ѝ Йоланда.

Когато бе видяла как мъжете от Париж броят и книгите в прекрасната библиотека на баща ѝ, Маргарет се прокрадна през нощта и отнесе всичко, което можеше да носи в ръце, скривайки ги в стаята на кулата, преди да изчезнат и те. Не се чувстваше виновна дори и когато баща ѝ се завърна и боботешият му глас отекваше в дома ѝ. Маргарет не разбираше точно какво означава думата „откуп“ и защо е трябвало да го платят, за да се върне той у дома, но книгите, които спаси, ѝ бяха ценни, дори и онази, дето мишките бяха нагрисали.

Сомюр представляваше плетеница от стълбища и коридори, наследство от четиривековни строежи и достроявания, което означаваше, че някои коридори внезапно свършваха безпричинно, докато до други стаи имаше достъп само ако прекосиш още пет-шест преди тях. Все пак това беше светът ѝ, откак се помнеше. Тя знаеше всяка пътека и след като потърка лакътя си, тръгна бързешком, пресече един коридор и после една широка, празна стая, облицована в дъбово дърво. Ако майка ѝ я видеше да тича, щеше да има разправия. Усети, че се страхува също и от стъпките на гувернантката си, преди да си спомни, че жената, която всяваше ужас в детството ѝ, бе освободена от служба заедно с всички останали.

Два етажа дървени стълби я изведоха на площадка, която водеше право до източната кула. Там старите подови дъски се бяха изкривили и изметнали от напречните греди отдолу. Колко следобеди беше загубила, стъпвайки по тях по определени сложни схеми, за да ги накара да говорят със скърцащи гласове. Наричаше я Стаята на враните заради звуците, дето произвеждаха.

Леко задъхана, тя поспря под стрехите, за да погледне към горния салон, по навик. Имаше нещо много специално в това да може да се наведе над огромното пространство отгоре, на нивото на полилеите с техните дебели жълти свещи. Чудеше се кой ли ще ги запали за визитата на краля сега, когато свещарите вече не идваха, но предполагаше, че баща ѝ е помислил за това. Отнякъде беше намерил златото, необходимо да наеме всички нови прислужници. В замъка бъкеше от тях така, както бъкеше от мишки в кулата, и те се щураха нагоре-надолу по неизвестни за нея задачи. Всичките ѝ бяха непознати.

Тръгна през библиотеката, потрепервайки — сега беше опразнена и студена. Йоланда твърдеше, че някои големи родове имат библиотеки на приземния етаж, но дори когато бяха богати, баща ѝ много не го беше грижа за книгите. Докато минаваше, видя, че рафтовете са покрити с дебел слой прах, небрежно изрисува личице с пръст, после забърза напред. Погледна надолу към вътрешния двор през прозореца на библиотеката и се смръщи при вида на братята си, които се упражняваха с мечове. Поставил малкия Луи на колене, Джон го налагаше и същевременно се смееше. Николас стоеше отстрани, върхът на меча му се влачеше в прахта, а той подвикваше на двамата

окуражаващо. След като обходи с поглед наоколо, за да се увери, че никой не я вижда, тя насочи пръста си към най-големия си брат и го прокле, помоли Господ да го накаже с обрив в интимните части. Това сякаш не се отразяваше на веселото му настроение, докато нанасяше ударите, но го заслужаваше, защото я ощипа тази сутрин.

За неин ужас Джон изведнъж погледна нагоре и впери очи в нейните. Нададе силен вик, който тя чу дори през розетните прозорци. Маргарет замръзна. Братята ѝ обичаха да я гонят, имитираха ловни рогове с уста и ръце, като същевременно я преследваха из стаите и по коридорите на замъка. Сигурно бяха твърде заети поради идването на краля? Прималя ѝ, като видя как Джон спира да се бие и я посочва, после и тримата хукнаха и изчезнаха от полезрението ѝ. Тя се отказа от идеята да ходи в тайната си стая. Те още не я бяха открили, но ако дойдеха до библиотеката, щяха да претърсват всичко в тази част на замъка. По-добре да ги отведе надалеч.

Тя хукна, хванала с ръка полите си, като взе да проклина всичките с обриви и петна. Последния път я бяха вкарали в един от огромните кухненски казани и бяха заплашили, че ще запалят огън.

— Маман! — закрепця Маргарет. — Мааамаан!

Полетя с пълна скорост, сякаш едва докосваше стъпалата, и използваше ръцете си да я водят, докато, засилена един етаж по-надолу, се втурна в коридора, който водеше към апартамента на майка ѝ. Една стресната прислужница отскочи, както държеше парцала и кофата, а Маргарет профуча край нея. Чуваше как братята ѝ крещят някъде един етаж по-надолу, но не спря, прескочи трите стъпала, които изникнаха пред нея, после още три нагоре — странни старовремски конструкции в замъка, които нямаха предназначение. Задъхана, тя се втурна в гардеробната на майка си и с див поглед затърси убежище. Видя огромен, тежък гардероб и бърза като стрела, отвори вратата и се напъха в задната му част, успокоена от уханието на майчиния си парфюм и дебелиите кожи.

Настана тишина, макар все още да чуваше гласа на Джон, който някъде в далечината я викаше по име. Тя се помъчи да потуши кашлицата, предизвикана от праха, който беше вдигнала. Чу стъпки да влизат в стаята и застина като статуя. Нямаше да се изненада, ако Джон бе изпратил Николас или дори малкия Луи в друга посока, докато той самият пристъпяше тихомълком, за да я заблуди, че е в

безопасност. Маргарет сдържа дъха си и затвори очи. Поне в гардероба беше топло, а те със сигурност нямаше да я търсят в помещенията на майка им.

Стъпките приближиха и — без предупреждение — вратата на гардероба се отвори със скърцане. Момичето премига срещу баща си, застанал на светлината.

— Какво *правиш* тук, момиче? — попита той. — Не знаеш ли, че кралят идва? За бога, щом имаш време за игри, значи прекалено много ти е свободното време.

— Да, сър, съжалявам. Джон ме преследваше и...

— Ръцете ти са отвратително мръсни! Само виж какви отпечатъци остави! Погледни се, Маргарет! Тичаш нагоре-надолу като някоя уличница, а в това време кралят идва!

Маргарет сведе глава, измъкна се от гардероба и затвори внимателно вратата му. Вярно беше, че дланите ѝ са черни от мръсотия, която бе обърсала при лудото си тичане из горните етажи. Обхвана я негодувание. Лорд Рене може да ѝ беше баща, но тя нямаше абсолютно никакви спомени от него. Той просто беше един голям човешки плужек, който идваше в дома ѝ и започваше да нарежда на майка ѝ като на слугиня. Лицето му бе неестествено бледо, може би от годините, докато е чезнел в затвора. Очите му бяха сиви и студени, наполовина скрити от тежки, ненабръчкани долни клепачи, тъй че винаги изглеждаше така, сякаш наднича над тях. Очевидно не е гладувал в затвора, помисли си тя. Поне това бе очевидно. Беше се оплакал на съпругата си от сметките на шивача за отпускането на дрехите му, при което тя се разрида.

— Само да имах един свободен миг, Маргарет, и щях да те нашибам с камшика! Тия рокли ще трябва да се чистят.

Той крещя и жестикулира гневно още известно време, докато Маргарет стоеше с наведена глава, мъчейки се да изглежда подходящо засрамена. Преди имаше камериерки и слугини, за да стържат и лъскаат целия този хубав френски дъб. А сега чия беше вината, че прахът се бе насложил на дебел слой, ако не на мъжа, който бе разорил Сомюр заради суетата си? Тя го беше слушала да се оплаква на майка ѝ за състоянието на замъка, но без армия от прислуга Сомюр просто беше твърде огромен, за да бъде поддържан чист.

Маргарет не забрави да кима с глава, докато баща ѝ беснееше. Той наричаше себе си краля на Ерусалим, Неапол и Сицилия, места, които тя никога не беше виждала. Предполагаше, че това я прави принцеса, но не беше съвсем сигурна. В крайна сметка нали не беше успял да се сдобие с нито едно от тези места, а претенциите единствено на хартия нямаха стойност, след като можеше само да се ядосва и хвали, и да пише гневни писма. Мразеше го. Докато стоеше там се изчерви при спомена за един разговор с майка ѝ. Беше я попитала защо просто не може той пак да си тръгне. В отговор устата на майка ѝ се беше свила в гримаса, като торбичка със стегната връзка, и Маргарет за първи път я чу да използва такъв остър тон.

Почувства, че плужекът е към края на тирадата си.

— Да, сър — продума тя скромно.

— Какво? — разкрещя се той. — Какво *значи* това „да, сър“? — На бледите му бузи цъфнаха червени петна, а гневът му се разрази още повече. — Просто изчезвай отгук! — изсъска той. — Не искам да виждам лицето ти, освен ако не те повикам, ясно ли е? Имам по-важни неща да върша днес от това да те уча на обноските, които очевидно ти липсват. Подивяла си! Когато кралят си тръгне, ще помисля за наказание, което няма да е лесно да забравиш. Върви! Махай се!

Маргарет избяга, поруменяла и разтреперана. Мина край брат си Луи в коридора отпред и за пръв път той прояви съчувствие.

— Джон те чака в банкетната зала — промърмори той. — Ако искаш да го избегнеш, заобиколи през кухнята.

Маргарет сви рамене. Луи се мислеше за хитър, но тя го познаваше прекрасно. Джон ще бъде в кухнята или някъде наблизо, това поне беше ясно. Няма да успеят да я напъхат в някой казан, не и когато има толкова прислужници, дето приготвят пиршеството за краля, но без съмнение брат ѝ ще да е измислил нещо също толкова неприятно. Изпълнена с достойнство, тя по-скоро вървеше, отколкото тичаше, докато се бореше със сълзите, чиято поява не можеше да си обясни.

За нея нямаше значение, че плужекът се е ядосал, и защо да има? Реши да намери майка си някъде в центъра на цялата суетня и шумотевица, а само допреди няколко дни навред цареше тишина. Откъде *дойде* цялата тая прислуга? Нали нямаха пари, а и нищо не бе останало за продан.

До залез-слънце вече братята ѝ се бяха отказали да я преследват, защото трябваше да се обличат за празненството. Населението на замъка Сомюр се увеличи още повече, тъй като крал Шарл изпрати пред себе си своя антураж. Освен готвачите, наети от домакинствата на благородници и от селото, сега имаше и майстор-готвачи, които проверяваха всеки етап от подготовката, и половин дузина мъже в черно, оглеждащи всяка стая за шпиони и убийци. За първи път баща ѝ не обели и дума, когато хората на краля започнаха да разпитват пазачите му и да ги организират. Вече всички околни села бяха научили, че се очаква кралска визита. Падаше здрач и лястовиците вече се виеха и стрелкаха из небето, а селяните надойдоха от пасищата и нивите си със семействата. Наредиха се покрай пътя за Сомюр и протягаха вратове, за да зърнат отдалече Величеството. Мъжете сваляха шапки, докато кралят минаваше, размахваха ги и го приветстваха.

Пристигането на крал Шарл не се стори на Маргарет толкова впечатляващо, колкото беше очаквала. Тя наблюдаваше от прозореца на кулата, когато малка група от конници се зададе по пътя откъм юг. Надали имаше и двајсетина, скупчени около една крехка, тъмнокоса личност, загърната в бледосиньо наметало. Кралят не се спря да поздрави селяните, доколкото тя успя да види. Зачуди се дали той не си мисли, че светът е пълен с ликуващи хора, сякаш те бяха част от околния пейзаж като дърветата или реките.

Докато кралската свита минаваше през главния вход, Маргарет се наведе през отворения прозорец, за да ги гледа. Кралят ѝ се видя доста обикновен, докато слизаше от коня си в двора и подаваше юздите на един слуга. Хората му имаха закоравели, сериозни лица и някои от тях се оглеждаха наоколо с изписана по лицето неприязън. Тя ги възненавидя веднага. Видя също как баща ѝ излезе и се поклони пред краля, преди да влязат вътре. Гласът на Рене се извиси до прозорците, груб и гръмогласен. Направо се подмазва, помисли си тя. На човек като краля със сигурност му е втръснало от ласкателство.

Пиршеството беше пълна трагедия. Маргарет и Йоланда бяха заточени на далечния край на дългата маса, стегнати в рокли, които миришеха на камфор и кедрово дърво и бяха твърде скъпи, за да бъдат

изцапани. Братята ѝ седяха по-напред на масата и обръщаха глави към краля като пътници, дето се греят на разпаления огън в странноприемница. Като най-голям Джон се опита да води разговор, но усилията му бяха толкова сковани и церемониални, че Маргарет я напуши смях. Атмосферата беше непоносимо натегната и, разбира се, сестра ѝ Йоланда я щипеше под масата, за да я принуди да извика и така да се посрами. Маргарет пък я боцкаше с вилица от някакъв сервиз от сребърни прибори, които никога преди това не беше виждала.

Тя знаеше, че не ѝ е разрешено да говори; майка ѝ Изабел съвсем ясно ѝ го каза. Затова седеше мълчаливо, докато виното се лееше и кралят благоволяваше от време на време да пуска снизходителни усмивки към баща ѝ или Джон между ястията.

Според нея крал Шарл беше твърде слаб и дългонос, за да бъде красив. Очите му бяха като малки черни мъниста, а тънките му вежди изглеждаха едва ли не като оскубани. Беше се надявала да види мъж с чар и устрем или поне да носи някакъв вид корона. Вместо това кралят нервно ровеше из храната си, която очевидно не му харесваше, и едва повдигаше крайчеца на устните си, когато се мъчеше да се усмихне.

Баща ѝ запълваше паузите с истории и спомени от двора, поддържайки поток от безсмислени брътвежи, които я караха да изпитва неудобство заради него. Единственото раздвижване настъпи, когато баща ѝ размаха ръце и събори чашата с вино, но прислугата дойде бързо и изчисти веднага следите. Маргарет ясно виждаше отегчението на краля, макар че лорд Рене не го забелязваше. Тя боцваше по хапка от всяко ястие и се чудеше колко ли струва всичко това. Салонът бе осветен от скъпи нови свещи, каквито обикновено купуваха само за Коледа. Предполагаше, че разходите по това ще им излязат през носа през идните месеци, след като кралят си тръгне. Помъчи се да се наслаждава на всичко, но като гледаше как дългнестата глава на баща ѝ се клати от смях, само се ядосваше. Тя пийваше от сайдера и се надяваше, че ще забележат неодобрението и може би дори ще се засрамят. Приятна мисъл — че ще вдигнат поглед и ще видят строгото момиче, после отрупаните с храна чинии, които едва ще докоснат, преди да поднесат следващото ястие. Тя знаеше, че кралят се е срещал с Жана от Арк и копнееше да го разпита за нея.

Седнала до краля, леля ѝ Мари слушаше Рене с неодобрително изражение, точно както и Маргарет. Отново и отново погледът ѝ се връщаше върху шията на майка ѝ, където нямаше никакви скъпоценности. Едно нещо, което Рене не беше успял да вземе за тази вечеря. Всичките бижута на майка ѝ бяха отишли, за да финансират неговите провалили се военни походи. Като съпруга на краля Мари носеше прекрасен комплект от рубини, които падаха точно във вдлъбнатината на гърдите ѝ. Маргарет се мъчеше да не зяпа, но пък нали това бе предназначението им, да привличат вниманието? Мислеше си, че една омъжена жена не би желала мъжете да се втренчват в гърдите ѝ по такъв начин, но очевидно не беше така. Мари и Рене бяха израснали в Сомюр и Маргарет видя как преценяващият ѝ поглед скача от голите уши и шия на майка ѝ към огромните гоблени, закачени по стените. Зачуди се дали тя ще разпознае някои от тях. Както слугите, те бяха взети назаем или пък под наем само за няколко дни. Почти можеше да чуе как мислите на леля ѝ щракат като малко сметало. Майка ѝ винаги бе твърдяла, че Мари е коравосърдечна, но пък с това си беше спечелила един крал и целия лукс, съпровождащ живота му.

Не за първи път тя си задаваше въпроса какво може да е довело крал Шарл в замъка Сомюр. Знаеше, че по време на вечерята няма да има сериозен разговор, дори може би не преди кралят да си е починал и отишъл на лов на следния ден. Маргарет реши да посети балкона над горния салон, след като ѝ позволят да иде да си легне. Баща ѝ водеше там почетните гости, за да се насладят на голямото огнище и на селекция от най-добрите му вина. При тази мисъл се приведе към Йоланда точно когато палавата ѝ сестра се мъчеше да я ошипе по голата ръка.

— Ако сториш това, ще ти извия ухото и ще те принудя да пициш, Йоланда — измърмори тя.

Сестра ѝ рязко издърпа ръката си изпод масата. На петнайсет години, Йоланда беше може би най-близката ѝ дружка, макар че напоследък си придаваше важност и се правеше на изискана млада жена, като надутото поясняваше на Маргарет, че детските игри вече не я интересуват. Беше ѝ подарила дори красива изрисувана кукла, като съсипа удоволствието от подаръка с пренебрежителния коментар, че не ѝ трябват вече бебешки играчки.

— После, след празненството, ще ме придружиш ли по задните стълби да идем да слушаме от балкона до Стаята на враните?

Йоланда се замисли и леко наклони глава, докато претегляше вълнуващото ново усещане на възрастна срещу желанието да види как кралят разговаря с баща им насаме.

— Може би за съвсем малко. Знам, че ти става страшно в тъмното.

— Това важи за теб, Йоланда, и го знаеш прекрасно. Не се страхувам от паяци, дори и от големите. Тогава ще дойдеш, тъй ли?

Тя усети върху себе си неодобрителния поглед на майка си и се захвана с нарязаните върху подложка от лед плодове. Фините резени бяха леко замръзнали и изумително вкусни. Трудно можеше да си спомни вечеря, която да е завършила с такива деликатеси.

— Ще дойда — прошепна Йоланда.

Маргарет хвана ръката на сестра си, добре знаеше, че не бива да предизвиква гнева на майка си с повече разговори. Баща ѝ разказваше някаква досадна история за един от фермерите си арендатори и кралят се позасмя, изпращайки вълна от смях надолу по масата. Вечерята със сигурност беше успешна, но Маргарет знаеше, че той не е дошъл в Сомюр заради виното и храната. С приведена глава тя хвърли поглед по масата и се загледа в краля на Франция. Изглеждаше ѝ толкова обикновен, но Джон, Николас и Луи бяха очевидно потресени от него и забравяха за храната си дори при най-беглия коментар, излязъл от кралските му устни. Маргарет се усмихна вътрешно, като знаеше, че на другата сутрин ще ги подиграва за това. Така щеше да им го върне, че я преследваха като малко лисиче.

3.

В стаята на враните беше тихо. Маргарет я прекоси боса. Беше прекарала част от предишното лято да скицира пода с въглен на обратната страна на една стара карта и бе отбелязала всяка скърцаща напречна греда или дъска с миниатюрно кръстче. Светлината от огъня в горния салон се прокрадваше и на балкона — тя го прекоси като някоя танцьорка, чиито премерени стъпки съвпадаха с картината, която виждаше в паметта си. Враните останаха безмълвни и тя стигна до балкона триумфираща, после се обърна и направи знак на Йоланда.

Осветена от припламваща светлина на злато и сенки, сестра ѝ направи отчаян жест, но и тя беше прихванала от потайното вълнение и се промъкна по полираните дъски, като трепваше заедно с Маргарет, докато подът пъшкаше под краката ѝ. Двете момичета замръзваха при всеки звук, но баща им и кралят не обръщаха внимание. Огънят пращеше и пукаше, а и всяка стара къща винаги се движеше и наместваше през нощта. Рене Анжуйски не погледна нагоре, когато Йоланда се настани до сестра си и впери поглед в сцената отдолу през изправените дървени балюстради.

Горният салон почти не беше пострадал от оглозгването на Сомюр. Може би защото той си оставаше сърцето и центърът на фамилията дом, гоблените и дъбовите му мебели бяха защитени от набезите на мъжете от Париж. Камината беше достатъчно голяма, за да може възрастен човек да влезе в нея, без дори да си наведе главата. Една цепеница с размерите на малко канапе весело гореше вътре и нажежаваше черните железни машини, поставени пред нея, докато краищата им не започнаха да проблясват като злато. Крал Шарл седеше на огромен тапициран стол, придърпан близо до пламъците, а баща ѝ стоеше прав и се суетеше с чашите и шишетата. Маргарет гледаше като зашеметена, когато баща ѝ пъкна един от ръжените в чашата с вино за краля, което изпрати със съскане във въздуха пара с дъх на сладост. Усети мириса на детелина и канела и устата ѝ потръпна, като си представи вкуса. Топлината, за жалост, не стигаше чак до скривалището ѝ. Камъните, с които бе изграден замъкът,

изсмукваха топлината, особено през нощта. Тя трепереше там, седнала с подвити настрани крака, готова да хукне извън обсега на светлината, ако случайно баща ѝ погледнеше нагоре.

И двамата мъже се бяха преоблекли, забеляза тя. Баща ѝ носеше ватирана спална роба над широки панталони и филцови обувки. На припламващата светлина ѝ се стори, че прилича на магьосник, който прави с ръце магия с пара и огън над чашите им. Кралят бе облякъл тежка дреха от блестящ плат, прихваната с колан на кръста. С доволство си представи, че става свидетел на потаен ритуал между двама магьосници. Но мазният тон на Рене разби тази илюзия.

— Вие ги доведохте до това положение, Ваше Величество, Вие и никой друг. Ако не бяхте запазили Орлеан и подсилили армията, за да стигне до сегашната си сила, сега те нямаше да молят за мир. Това е знак, че ние сме силни, а те са слаби. Дошли са при нас, Ваше Величество, като просители. И всичко това за Ваша прослава и прославата на Франция.

— Може би, Рене, може би е така. Въпреки това те са хитри и умни, почти като евреи. Ако умирам от жажда и англичанин ми предложи чаша вода, ще се поколебая дали да я изпия и ще се попитам каква изгода има той от това. Баща ми беше по-доверчив и те отвърнаха на добронамереността му с измама.

— Ваше Величество, съгласен съм с Вас. Надявам се никога да не бъда така наивен, че да стисна ръката на англичанин, без след това да си проверя джобовете. Но все пак имаме доклада на Вашия посланик. Той твърди, че кралят им едва говори с него и че го въвеждат и извеждат в помещенията, където се намира кралят, с такава скорост, сякаш има пожар. Този Хенри не е мъж като баща си, иначе отдавна да е подновил разбойническото разрушение. Вярвам, че това предложение е предизвикано от слабост — и с помощта на тази слабост можем да си възстановим земи, които сме загубили. За Анжу, Ваше Величество, както и за Франция. Нима можем да си позволим да пренебрегнем такава възможност?

— Точно по тази причина подозирам уловка — рече крал Шарл с горчивина, докато отпиваше от подгрятото вино и вдишваше парата му. — О, да, мога да повярвам, че искат френска принцеса, за да подобри развалената кръвна линия, да ги благослови с по-добра кръв. Свидетел съм как две мои сестри бяха предадени в английски ръце, Рене. Баща

ми беше... непостоянен в последните си години. Убеден съм, че не е разбирал напълно опасността от това да даде Изабел на техния крал Ричард или пък любимата ми Катерин на онзи английски касапин. Нима е толкова изненадващо сега, че претендират за собствения ми трон, за собственото ми наследство? Какво нахалство, Рене! Момчето Хенри е мъж с две лица: едното на ангел, а другото на дявол. Само като си помисля, че един английски крал е мой племенник! Светиите сигурно ни се надсмиват или пък плачат — не знам.

Кралят изпразни чашата си и дългият му нос се забучи в съда. Намръщи се, като стигна до утайката, и избърса с ръкава си виолетовата линия от устните си. Направи неопределен жест с ръка, отнесен в мислите си, когато бащата на Маргарет напълни отново чашата му и донесе друг ръжен от поставката в огъня.

— Не искам да подсилвам претенциите им с още една капка френска кръв, лорд Анжу. Нима ще трябва да оставя без наследство собствените си деца заради някой чуждоземен крал? И то за какво? Малката Анжу? Мен? Примирие? Бих предпочел да събера армията си и да ги ритам, докато посинеят и изпокапят в морето. Това е отговорът, който искам да им дам, а не мир. Къде е тук достойнството? Къде е гордостта, докато те продават жито и солен грах в Кале и си лъскат ботушите върху френските маси? Това не може да се трае, Рене.

Отгоре Маргарет видя как изражението на баща ѝ се промени, незабелязано за посърналия владетел. Рене мислеше усилено, подбираще думите си с голямо внимание. Момичето знаеше, че майка ѝ му дава масла и шушулки от сено заради запека, едно наследство от затворничеството му, което май си беше донесъл обратно у дома. Тежкото бяло лице бе порозовяло от виното или пък от топлината и той наистина имаше вид на задръстен, мъж, натъпкан с нещо неприятно. Неприязънта ѝ само се засили и — обратно на всякаква логика — тя се надяваше, че ще се разочарова, независимо какво точно беше искането му.

— Ваше Величество, на Вашите заповеди съм за всичко. Ако кажете, че ще е война, ще накарам армията си да тръгне напролет срещу англичаните. Може пък да имаме късмета на Орлеан още един път.

— А може би късмета на Аженкур — отвърна кралят с кисел глас. За миг ръката му се стегна, сякаш се чудеше дали да не запрати

чашата си в огъня. Овладея се с видимо усилие. — Ако можех да съм сигурен в победата, щях още утре да вдигна знамената, кълна се — той замълча замислено, загледан в играещите и припламващи пламъци. — Но съм ги виждал да се бият англичаните. Помня онези червендалести крещящи животни, които реват триумфално. Те нямат култура, мъжете им са диваци. Знаеш това, Рене. Виждал си ги, тези свински бутове, с мечовете и стрелите им, тези огромни дебелаци, които не знаят друго, освен да колят — той махна с ръка, за да отпъди мрачните спомени, но баща ѝ дръзна да го прекъсне, преди кралят да успее да съсипе всичките му надежди и планове.

— Какъв триумф би било да се вземе обратно четвърт от тяхната земя във Франция без дори една битка, Ваше Величество! Единствено с обещанието за мир и една сватба ние ще спечелим повече от всеки друг, който се е бил с тях в продължение на цяло десетилетие или по-дълго. Те вече си нямат английски лъв и ние щяхме да им откажем сърцето на Франция.

Крал Шарл изсумтя.

— Много си прозрачен, Рене. Добре виждам, че искаш да си възвърнеш семейните земи. За твоето семейство ползата е ясна. По-малко за моето обаче.

— Ваше Величество, не мога да го отрека. Вие виждате по-ясно и по-далеч, отколкото изобщо е възможно някога за мен. Въпреки това мога по-добре да Ви служа, ако имам в ръцете си богатствата на Анжу и Мен. Бих могъл да си изплатя дълговете към короната с тези ренти, Ваше Величество. Спечеленото от нас е тяхна загуба и дори един акър от Франция си струва риска, убеден съм — той загоря за темата, като видя по лицето на краля одобрение, макар и против волята му. — Един акър върната френска земя е много нещо, Ваше Величество, и значи още повече, ако е върната от стария ни враг. Това е победа, все едно дали е спечелена с френски преговори или с френска кръв. Вашите лордове ще видят само факта, че сте спечелили обратно френска земя от англичаните.

Кралят въздъхна и постави чашата си на каменния под, за да разтърка очи.

— Разбира се, вашата дъщеря ще стане английска кралица, ако аз се съглася на това. Да се надявам, че е изградена личност.

— Ваше Величество, тя е самият образ на скромното благородство. Само би подсилило позицията Ви, ако имате един лоялен член на моето семейство в английския двор.

— Да... има го и това — съгласи се Шарл, — но е близо до кръвосмешение, Рене, не е ли така? Крал Хенри вече веднъж е мой племенник. Твоите дъщери също са мои племенници. Ще трябва да моля папата за специално разрешение — а и това си има цена, поне ако искаме да го имаме през следващите десет години.

Рене се усмихна на постигнатия напредък. Той знаеше, че англичаните ще изпратят молба до Рим за разрешението, ако той го поиска. Наясно бе също, че кралят му се пазареше за десятък в замяна на своето съгласие. Фактът, че съкровищниците на Сомюр бяха пълни с празни чували и паяци, изобщо не го притесняваше. Можеше да заеме още — от евреите.

— Господарю, за мен ще бъде чест да посрещна тези разходи, разбира се. Чувствам, че сме много близко до решение.

Шарл бавно сведе глава, а устата му се движеше, сякаш беше открил останала в задните си зъби храна.

— Много добре, ти ще ме водиш в това, Рене. Ще станеш пак господар на Анжу и Мен. Надявам се, че ще бъдеш благодарен по подходящ начин.

Рене коленичи, като грабна ръката на краля и я докосна до устните си.

— Ваш съм, Ваше Величество. Можете да разчитате на мен за всяка задача, дори ако трябва да пролея собствената си кръв.

Високо над главите им Маргарет се обърна към сестра си с широко ококорени очи. Йоланда я зяпаше с отворена уста. Маргарет протегна ръка и внимателно я затвори.

— Аз вече съм обещана — прошепна Йоланда, — татко надали ще развали годежа ми.

В безмълвен синхрон те припълзяха назад от светлината и Маргарет се смръщаваше всеки път, когато дъските проплакваха под тях. Далеч от балкона, двете сестри застанаха в тъмнината. Йоланда трепереше от вълнение, сграбчи ръката на сестра си, като едва не скачаше на едно място, все едно искаше да затанцува.

— Ще се омъжиш за крал, Маргарет. За *теб* говорят.

— Английски крал — колебливо отвърна Маргарет. Винаги бе знаела, че съпругът ѝ ще бъде избран от други, но все предполагаше, че майка ѝ ще вземе решението, или че поне ще участва в него. Погледна с раздразнение към Йоланда, която подскачаше като червеношийка в сенките.

— Спазариха ме като дойна крава, Йоланда. Ти ги чу. Това... минава всички граници.

Сестра ѝ я привлече още по-назад, в друга стая, която бе дори по-тъмна без разпръснатата светлина от балкона. Тя прегърна сестра си на бледата лунна светлина.

— Ще бъдеш *кралица*, Маргарет. Това е важното. Техният Хенри поне е млад. Не си ли развълнувана? Когато пораснем, ще трябва да ти се кланям, щом те видя. Братята ни също ще трябва да ти се кланят.

По лицето на Маргарет бавно се разля усмивка; представи си как брат ѝ Джон е принуден да признае по-високия ѝ ранг. Приятна картинка беше.

— Бих могла да накарам някой от английските ми пазачи да го натъпче в казан може би — закикоти се тя.

— Да, би могла и никой няма да те спре, защото ще бъдеш кралица.

Част от невинното удоволствие на Йоланда се предаде и на нея и двете момичета се хванаха за ръце в тъмното.

Град Анжер беше красив вечер. Макар да беше столица на Анжу и по тази причина под английска власт населението рядко срещаше чуждестранните потисници извън съдилищата и данъчните власти. Рубен Мозел бе поканил мнозина от английските търговци в къщата си на реката, както правеше всяка година. Дори само заради търговията празненството винаги се изплащаше и той го смяташе за добра инвестиция.

В сравнение с французите и англичаните той се обличаше много просто, в тъмни цветове. Отдавна бе придобил навика да не показва богатството си чрез дрехите. Нямаше значение, че би могъл да купи и да продаде мнозина от мъжете в помещението или че една трета от тях му дължаха по цяло състояние в злато, земи или запори върху

търговията им. В банката си или извън нея той беше образец за скромност.

Забеляза, че съпругата му разговаря с лорд Йорк, за да се почувства добре в дома им. Сара беше цяло съкровище, много по-лесно от него общуваше с грубите английски нашественици. Като цяло Рубен предпочиташе французите, чиято изисканост бе по-подходяща за нюансите в бизнеса. Но Йорк командваше английските войници в Нормандия и бе поканен по повелите на етикета. Този мъж контролираше договори за огромни суми само и само да нахрани войниците си. Рубен въздъхна, репетирайки английския си, и тръгна през тълпата към тях.

— Милорд Йорк — рече той усмихнат. — Виждам, че сте се запознали с жена ми. За нас е чест да ни гостувате. — Благородникът се обърна, за да види кой говори, и Рубен се насили да се усмихне под поглед, изпълнен с неприязън. Моментът сякаш се проточи безкрайно, после Йорк склони глава в поздрав и магията се разпръсна.

— А, домакинът — каза Йорк без видима топлина в гласа. — Мосю Мозел, може ли да ви представя съпругата си, херцогиня Сесили?

— *Mon plaisir, madame*^[1] — заяви Рубен и се поклони.

Тя не подаде ръка, неговата почти увисна във въздуха и той прикри объркването си, като заопипва чашата си. На шията ѝ искряха диаманти, беше лика-прилика на мъжа си, със студени очи и тънка уста, която не се усмихваше. Всичко в нея изглежда строго и невесело, помисли си Рубен. Веждите ѝ бяха оскубани почти изцяло и през бялото си чело носеше дантелена лента, извезана със скъпоценни камъни.

— Имате хубава къща, мосю — отбеляза херцогинята. — Съпругът ми казва, че се занимавате с търговия — тя произнесе думата така, сякаш едва можеше да понесе да измърси устните си с нея.

— Благодаря, мадам. Притежавам малка банка и склад, местна търговия предимно. Безстрашните войници на вашия съпруг трябва да бъдат хранени и да бъдат на топло през зимата. На мен се пада да осигурявам някои от удобствата им.

— Срещу купища злато — добави Йорк. — Обмислям варианти с други доставчици, мосю Мозел, но тук не му е мястото да обсъждаме подобни неща.

Мозел премига, като чу тона му, макар да му беше познат от преди от хора с всякакъв статут.

— Надявам се да мога да ви разубедя, милорд. Досега нашите отношения са били ползотворни и за двете страни.

Устата на жена му се изкриви, когато долови думата „полза“, но Рубен продължи да се усмихва, стремейки се неистово да бъде добър домакин.

— Вечерята ще бъде сервирана съвсем скоро, мадам. Надявам се да се насладите на малките удоволствия, които можем да доставим. Ако имате свободен момент, оранжерията е прекрасна вечер.

Рубен тъкмо щеше да се оттегли, когато чу груби и силни гласове откъм градината. Той сви устни и скри раздражението си зад чашата с вино, от която отпиваше. От известно време насам един от местните фермери се опитваше да го съди. Беше дребен въпрос и Рубен познаваше твърде добре местните големци, та да се безпокои заради един беден селянин и неговите несгоди. Не беше невъзможно глупакът да е дошъл на годишното тържество, за да създава неприятности. Наклони глава, размени поглед с жена си, която показа, че го разбира.

— Трябва да ида и да се погрижа за другите си гости, лейди Йорк, милорд. Много съжалявам. — Шумът се усилваше и той видя как поне дузина глави се обърнаха. Спокойно започна да си проправя през тълпата, като се усмихваше и извиняваше. Жена му ще забавлява английския лорд и студенокръвната му жена, ще ги накара да се почувстват добре дошли, помисли си той. Сара беше дар от Бога за един вярващ.

Едно време къщата бе принадлежала на френски барон, семейство, изпаднало в нищета и принудено да продаде собствеността си след бедите, дошли с битките. Рубен беше купил къщата веднага въпреки възмущението на местните благородници, които се противяха един евреин да притежава християнски дом. Но англичаните бяха поразкрепостени в това отношение или поне лесно се подкупваха.

Той стигна до големите прозорци с прозрачно стъкло, които се отваряха навън към моравата. Смръщи се, като видя, че на изрядно окосената трева са стъпили войнишки ботуши. Гостите му всичките слушаха, разбира се, затова контролираше гласа си равен и нисък.

— Господа, както виждате, попадате на частно празненство. Не може ли това да почака до утре сутрин?

— Вие ли сте, Рубен Мозел? — попита един от войниците. В гласа се долавяше присмех, но той си имаше работа с това всеки ден, та приятното изражение не помръдна от лицето му.

— Аз съм, да. Стойте в дома ми, сър.

— Добре сте се подредили — отвърна войникът, оглеждайки салона.

Рубен се прокашля, почувствал първото гъделичкане на тревогата. Човекът беше самоуверен, докато обикновено можеше да се очаква известна предпазливост, когато наоколо имаше богатство и власт.

— Мога ли в замяна и аз да имам честта да науча името ви? — попита евреинът, като прикри студенината в гласа си. Войникът не заслужаваше любезността му, но все още имаше твърде много глави, извърнати с интерес в негова посока.

— Капитан Расин от Сомюр, мосю Мозел. Имам заповед за арестуването ви.

— Извинете? По какво обвинение? Това е грешка, капитане, уверявам ви. Всъщност магистратът е вътре. Позволете да ви заведе при него и той ще ви обясни...

— Имам заповеди, мосю. Предявено е обвинение на ниво департамент. Сега ще дойдете с мен. Можете да дадете обяснения на съдията.

Рубен се втренчи във войника. Ръцете му бяха мръсни, а униформата му смърдеше, но от него все още се излъчваше тази обезпокоителна самоувереност. Още трима мъже си показаха жълтите зъби зад гърба му, наслаждаваха се на неудобството, което причиняваха. Мисълта, че ще бъде принуден да тръгне с тия мъже, накара Рубен да се изпоти.

— Чудя се дали не мога да помогна, мосю Мозел? — чу се глас над рамото му.

Обърна се и видя фигурата на лорд Йорк, застанал с чаша вино в ръка. Рубен въздъхна облекчено. Английският благородник приличаше на войник с издадената си челюст и широки рамене. Френските войници в миг станаха по-възпитани.

— Този... капитан твърди, че трябва да ме арестуват, лорд Йорк — бързо обясни Рубен, нарочно използвайки титлата. — Не ми е казал още по какво обвинение, но съм убеден, че има някаква грешка.

— Разбирам. И какво всъщност е обвинението? — попита Йорк.

Рубен видя как войникът се кани да отвърне с нахалство, но после сви рамене. Не беше благоразумно да раздразва човек с репутацията и влиянието на Йорк, поне не за един нисък ранг като капитан.

— Богохулство и магьосничество, милорд. Ще трябва да отговаря през съда в Нант.

Евреинът усети как устата му зяпна от изненада.

— Богохулство и... Това е лудост, мосю! Кой е обвинителят ми?

— Не ми е работа да отговарям — рече войникът. Той наблюдаваше лорд Йорк и беше напълно наясно, че онзи може да реши да се намеси. Рубен също се обърна към англичанина.

— Милорд, ако можете да ги накарате да се върнат утре сутрин, убеден съм, че ще намеря свидетели и доказателства, които ще покажат, че това е лъжа.

Йорк го погледна отвисоко и очите му заблестяха на светлината на лампата.

— Не смятам, че е въпрос, който е свързан с английското право, мосю Мозел. Това не е моя работа.

Капитанът се усмихна по-широко, като чу думите му. Пристъпи напред и стисна здраво Рубен за ръката.

— Моля за сътрудничество, мосю. Елате с мен сега. Не ми се ще да ви влача — хватката се усили в подкрепа на думите му. Евреинът се запрепъва, не можеше да повярва на това, което се случва.

— Магистратът е в къщата ми, капитане! Нека поне да го повикам навън при вас. Той ще ви обясни всичко.

— Не става дума за местен проблем, мосю. Защо не кажете още нещо, та да ми предоставите удоволствието да ви набия зъбите по-навътре в гърлото?

Рубен поклати глава мълчаливо, обзет от страх. Беше на петдесет години и вече дишаше трудно. Заплахата за насилие го изуми.

Ричард, херцог на Йорк, гледаше как отвеждат домакиня му и като че ли се забавляваше. Видя как съпругата му си пробива към него път през тълпата и застава до рамото му с доволно изражение, докато възрастният мъж се препъваше през градината в хватката на своите пазачи.

— Мислех, че тази вечер ще бъде ужасно скучна — вметна тя. — Това е единственият начин да се справим с евреите. Стават твърде смели, ако не им напомниш за положението им. Надявам се да го бичуват заради наглостта му.

— Убеден съм, че точно така ще стане, скъпа — отвърна той развеселен.

В главния салон двамата доловиха писък, когато новината стигна до съпругата на Рубен. Сесили се усмихна.

— Мисля, че бих желала да видя оранжерията — заяви тя и протегна ръка към съпруга си, за да я поведе.

— Обвиненията са доста сериозни, скъпа — замислено рече Йорк. — Бих могъл да ти купя къщата, ако я искаш. Анжер е прекрасен през лятото и не притежаваме собственост тук.

Тънките ѝ устни се присвиха и тя поклати глава.

— По-добре да я изгорим и да я построим отново след предишния ѝ собственик — отговори тя и го накара да се засмее, докато влизаха вътре.

[1] *Mon plaisir, madame* (фр.) — С удоволствие, мадам! — Б.пр. ↑

4.

Рубен усети вкуса на кръв в устата си, докато залиташе и пресичаше пътя. Заливаше го мирисът на нечистоплътната тълпа, която ревеше и плюеше по него, наричаше го исусоубиец и богохулник, а лицата бяха почервенели от праведно възмущение. Някои хвърляха камъни и студена, мокра кал, която лепнеше по гърдите му и се плъзгаше под разкопчаната му риза.

Рубен не обръщаше внимание на разгневените граждани. Те едва ли можеха да му сторят повече, отколкото бе пострадал досега. Всяка частичка от тялото му беше разранена или смазана, а едното му око представляваше лепкава сляпа маса, от която по страната му се процеждаше тънка струйка течност. Той куцукаше, докато го бутеха напред по улицата на Нант и викаше — краката му кървяха през увития плат и оставяха след него кървави следи по камъните.

Беше загубил нещо през месеците на изтезания и затворничество. Не вярата си. Дори за миг не се беше съмнявал, че враговете му ще получат същото наказание. Господ ще ги издири и ще наведе главите им с нажежено желязо. Но вярата му в някакво елементарно чувство за приличие у хората беше разбита наедно с краката му. Никой не беше дошъл да го защити или пък да го освободи от съдебния процес. Познаваше поне дузина мъже, които разполагаха с властта и богатството да осигурят освобождението му, но всички те останаха безмълвни, докато новината за ужасяващите му престъпления се разнасяше наоколо. Той поклати уморено глава, целият обзет от фатализъм. В нищо от това не намираше логика. Като че човек с неговото положение в обществото би прекарвал вечерите си да пие кръвта на християнски дечица! Когато в избата му е пълно с прекрасно червено вино.

Обвиненията бяха чудовищни и в началото беше убеден, че ще бъдат разобличени като лъжи. Никой разумен човек не би повярвал в тях. Въпреки това градските съдии бяха свили устни, докато се взираха строго в скършената, превита фигура пред тях, която бяха довели от килиите. Гледаха го с отвращение, като че ли по някакъв начин той бе

избрал да се превърне в тромавото, смърдящо нещо, в което го бяха превърнали техните инквизитори. Нагиздени с черни шапчици, съдиите бяха произнесли смъртна присъда чрез одиране, а по лицата им личаха всички признаци на задоволство от добре свършена работа.

Рубен се бе научил на някакъв кураж в килията си, когато го караха да слага ботуша, дето можеше да се затяга, докато костите му пропукваха и се чупеха. През целия си живот никога не бе имал сила или въздух, за да се бие. С това, което Господ му беше дал, бе направил от себе си богат човек: с интелект, тайно присмивайки се на онези, които парадираха със способността си да вдигат парчета желязо във въздуха и да ги размахват. Но когато болката ставаше непоносима, когато бе раздрал гърлото си до сурово месо от писъци, пак не беше признал. Това бе упорство, което не познаваше в себе си, може би останалият му единствен начин да покаже презрението си. Искаше да посрещне екзекуцията си с това късче гордост непокътнато, все едно беше последната нишка злато от износено наметало.

Старшият съдия на Нант дойде в килията му след много дни. Жан Марис приличаше на труп, държеше в ръката си ароматна топчица от сухи цветове и я притискаше в носа си против вонята. Покрит със засъхнала кръв и собствената си мръсотия, Рубен го прониза с единственото си виждащо око, надявайки се да го засрами с някакво подобие на достойнство. По това време вече не можеше да говори. Всичките му зъби бяха избити и едва успяваше да преглътне подобната на помия каша, която му носеха всеки ден, за да го поддържат жив.

— Виждам, че гордостта на дявола още не го е напуснала — каза Жан Марис на пазачите му.

Рубен го изгледа с тъпа омраза. Познаваше Жан Марис, както и всички официални лица в района. Едно време му се струваше, че има полза да изучи навиците им, макар това да не го беше спасило. Мъжът имаше репутацията сред курвите в града, че предпочита да шиба, вместо да целува. Говореше се дори за едно момиче, което умряло след една вечер с него. Жената на Марис би била скандализирана, знаеше това със сигурност. В съзнанието му се въртяха собствените му обвинения, но нямаше кой да слуша, пък и езикът му бе изтеглен докрай и смачкан с клещи, специално изобретени за тази цел.

— Следователите ми казват, че не признавате греховете си — заяви Жан Марис — Чувате ли ме, мосю Мозел? Казват, че не подписвате нищо, макар да са оставили дясната ви ръка непокътната за целта. Не разбирате ли, че това трябва да спре? Съдбата ви вече е написана, сигурна като слънцето на небосклона. За вас не е останало нищо. Признайте и се молете за опрощение. Нашият Господ е милостив, макар че не очаквам такъв като вас, авраамовец, да го разбере. Написано е, че трябва да изгорите за вашата ерес, но кой всъщност може да каже? Ако се разкаете, ако признаете, Той може да ви спаси от огньовете на ада.

Рубен го изгледа право в очите. Чувстваше се така, сякаш може да насочи цялата си болка в този поглед, докато изличи с него всичките му лъжи и плът и стигне чак до кокала. Марис вече приличаше на труп със слабото си лице и кожа като смачкан жълт пергамент. Господ обаче не го покоси. Жан Марис издаде напред челюстта си, като че самата тишина бе предизвикателство към неговата власт.

— Имуществото ви е конфискувано, нали разбирате? Никой не бива да извлича печалба от съдружието си с дявола. Съпругата ви и децата ще трябва сами да се оправят в света. Достатъчно трудности им създадохте с ритуалите си и скритите си магии. Имаме свидетел, мосю Мозел, християнин с добро обществено положение и безупречна чест. Разбирате ли? Няма надежда за вас на този свят. Кой ще приеме сега семейството ви, след като вие си отидете? Да продължават ли да страдат заради онова, което сте сторили? Небесата се бунтуват, мосю Мозел. Бунтуват се срещу болката на невинните. Признай си, човече — и това ще свърши!

На улицата Рубен залитна към един от крещящите селяни, счупеният му крак поддаде. Якият чирак веднага го цапардоса, юмрукът разби главата му и я килна назад, а от носа му бликна нова струя кръв. Видя ярки капки от нея да блестят по сламата, примесена с пръст, която застилаше улицата към градския площад. Един от пазачите изръмжа срещу чирака и го бутна обратно в тълпата с пиката, която държеше пред гърдите си. Рубен чу мъжът да се смее въпреки това, доволен, че ще може да разкаже на приятелите си как е нанесъл удар по главата на евреина.

Рубен продължи да куцука, съзнанието му ту се избистряше, ту се губеше. Пътят сякаш продължаваше безкрайно и на всяка крачка се

бяха струпали граждани, дошли да го видят как умира. Един млад сополанко подложи крак и Рубен падна със стенание, коленете му удариха камъните тъй, че болката го прободеше чак до бедрата. Народът се изсмя, беше доволен, че част от сценката се разиграва току пред очите му. Онези, които бяха притиснати в шестте реда хора край пътя, на този етап вече не можеха дори и с подкуп да стигнат до централния площад.

Почувства как една силна ръка го повдига, придружена от вонята на чесън и лук, която добре познаваше от затвора. Опита се да благодари на пазача за помощта, но думите му бяха нечленоразделни.

— Ставай! — изръмжа мъжът. — Вече не е далеч.

Рубен си спомни как Жан Марис се навеждаше над него в килията като врана, която оглежда тяло, за да види дали не е останало още нещо за ядене по него.

— Има хора, дето се чудят как един евреин е могъл да изпълнява такива мръсни магии и ритуали, без жена му и децата му да знаят. Разбирате ли ме, мосю Мозел? Има други, които прошепват, че жената е със сигурност не по-малко виновна от съпруга, че децата са заразени от баща си. Те твърдят, че е престъпление да ги оставят на свобода. Ако не признаете, мое задължение ще бъде да ги докарам в тези килии тук, да ги разпитам. Можете ли да си представите какво би било това за една жена, мосю Мозел? Или пък дете? Можете ли да си представите ужаса им? Все пак не можем да оставим злото да пусне корени. Плевелите трябва да се изкореняват и да се хвърлят в огъня, преди да са пръснали семето си с вятъра. Разбирате ли, мосю? Подпишете признанието и това ще свърши. Всичко това ще свърши.

Само преди година Рубен би се изсмял на такава заплаха. Той имаше приятели и богатства тогава, дори влияние. Светът беше подредено място, където не поваляха на пода невинните и писъците им не кълтяха, докато разни непознати ги обработваха, без някой да им идва на помощ и без да чуят успокоителна дума. Научи, че злото наистина обитава килиите под затворническия двор в Нант. Надеждата умря в него, след като плътта му бе изгорена и костите изпочупени.

Въздъхна. Споменът бе ясен в паметта му — как гледаше собствената си разтреперана ръка отгоре, докато тя подписваше името му под някакви лъжи, които не си направи труд да прочете. Жан Марис се усмихна, устните му се отдръпнаха от изгнилите му зъби и тялото

му се доближи до него. Помнеше топлия му дъх и факта, че гласът на съдията беше почти благ.

— Добре сторихте, мосю Мозел — рече Марис. — Няма нищо срамно най-сетне да признаете истината. Извлечете успокоение от това.

Градският площад бе претъпкан от зяпачи, оставена бе само тясна пътечка между двете редици на стражата. Рубен се разтресе като казаните с бълбукаща вряла вода от двете страни на издигнатата платформа. Неговите мъчителни му бяха описали с наслада начина, по който ще умре. Обясненията за това, което го чакаше, ги забавляваха. Вряла вода щеше да се излее върху кожата му, за да я отдели от костите и да я направи по-лесна за одиране на дълги ленти попарено месо от ръцете и гърдите му. Щеше да представлява часове непоносимо мъчение за удоволствието на тълпата. Рубен потрепери — знаеше, че не би могъл да го понесе. Виждаше се как се превръща в пищящо животно пред всички тях, цялото му достойнство стопено и изтръгнато. Не смееше да си помисли за съпругата и дъщерите си. Няма да бъдат изоставени, каза си разтресен. Брат му със сигурност ще ги приеме.

Дори мисълта за враговете му трябваше да се изтласка в някой малък ъгъл на съзнанието му. Беше почти убеден, че знае кой е архитектът на неговото падение, макар че с нищо не му помагаше.

Херцог Рене Анжуйски беше взел цяло богатство в заеми в месеците преди ареста му, като бе заложил за целта замъка Сомюр. Първият транш от заема трябваше да дойде около времето, когато войниците дойдоха да го арестуват. Съпругата му беше против да му дава заеми, припомни му всеизвестния факт, че семейство Анжу нямат никакви пари, но пък господар като Рене Анжуйски с лекота можеше да съсипе човек и заради подобен отказ.

Докато го връзваха за пилоните с лице към тълпата, опита да преодолее надигания се ужас, който пищеше в него. Тежко ще е, възможно най-тежко. Можеше само да си мечтае, че сърцето му няма да издържи, уплашеното, подскачащо нещо, което биеше в гърдите му.

Мъжете на платформата всичките бяха местни, получили няколко сребърника за днешната работа. Не познаваше никое от лицата, за което беше благодарен. Достатъчно тежко беше да е обграден от непознати, които вият и беснеят срещу него. Не мислеше,

че може да изтърпи лицата на хора, дето познава. Докато привързваха крайниците му с грубо придърпване, тълпата натисна напред, за да огледа раните му, като ги сочеше възбудено.

Погледът му се плъзна по бездушните, разкривени от викове лица, после изведнъж спря на място, мъглата се вдигна пред виждащото му око. Един балкон се надвесваше над площада и малка групичка мъже и жени стояха там, наблюдаваха случващото се и разговаряха помежду си. Рубен позна лорд Йорк, преди дори онзи да го види, че гледа, и срещна погледа му с любопитство. Евреинът го видя как привлече вниманието на жена си и тя също погледна през перилата, притиснала ръка към устата си едновременно с доволство и уплах, когато го разгърдиха.

Рубен сведе поглед, унижен докрай. Мъжете от платформата свалиха ризата му, разкривайки многоцветни рани във всеки нюанс от жълтото до виолетовото, та почти до черно, там, където ребрата му бяха ритани и пукнати.

— Барух дайан емет — прошепна Рубен, като с усилие произнесе думите. Тълпата не го чу, когато благослови единствения истински съдия, който имаше значение. Помъчи се да ги избута надалеч и затвори очи, когато потопиха първите глинени стомни в кипналата вода и показаха на тълпата дългите ножове. Знаеше, че не може да го понесе, но пък не можеше и да умре, докато не го оставят.

Портсмут ехтеше от гръмогласни улични глашатаи и от суматохата на едно от големите пристанища на кралството. Независимо от анонимността на оживените улици Дери Бруър настоя да бъде опразнена странноприемницата от всичките ѝ клиенти и персонал, преди да начене разговора по лични въпроси. Навън беше сложил трима яки пазачи, които се оправяха с разсърдените посетители, които дори не бяха успели да си допият бирата.

Дери прекоси бара и подуши една кана, преди да сипе тъмна бира в голяма дървена халба. Вдигна я в шеговит тост, настани се и отпи голяма глътка. Лорд Съфолк си наля вода от каната на масата, пресуши чашата си и премлясна с устни, докато си доливаше. Дери го наблюдаваше. После издърпа торбичката, която висеше отзад на гърба

му, и взе да рови вътре. Извади руло пергамент, запечатано с восък и завързано със златна панделка.

— Изглежда, папата има добро желание, Уилям. Изумен съм как такъв духовен мъж е намерил приложение за сандъчето със сребро, дето му пратихме, но може би то ще иде при бедните, нали?

Съфолк предпочете да не удостои присмехулния въпрос с отговор. Изпи още една голяма глътка, за да отмие вкуса на морска сол от устата си. Беше прекарал последните шест месеца в пътувания напред-назад от Франция толкова често, че портсмутските докери го поздравяваха по име и му махаха с шапка. Беше изтощен извън всякакви предели, писнало му бе от дискусии и спорове на два езика. Погледна овързаното руло в ръцете на Дери, съзнавайки, че то предвещава бързо приближаващата реалност.

— Никакви поздравления? — рече той весело. — Никакво „браво, Дери“? Разочароваш ме, Уилям Пул. Няма много мъже, дето биха изпълнили тази задача в такъв кратък срок, но аз успях, нали така? Французите търсеха лисици, а откриха само невинни пиленца точно както го искахме. Брактът ще се осъществи и сега е нужно само небрежно да споменем на англичаните, които живеят в Мен и Анжу, че услугите им вече не са нужни на Короната. Накратко, че могат да се измитат.

Съфолк смръщи лице както за думата, така и заради истината в нея. Англичаните в Анжу развиваха търговия и поддържаха огромни имения. От благородните лордове с власт и влияние до най-нисшите чираци, те всички щяха да се вбесят, когато френската армия се яви да ги изсели.

— Има едно нещо обаче, Уилям. Един деликатен малък въпрос, който аз се колебая да повдигна пред благородник с твоята висока позиция в живота.

— За какво става дума, Дери? — рече Съфолк, уморен от игрички. Чашата му с вода пак беше празна, но в каната нямаше и капка. Дери завъртя течността в чашата си и се загледа в нея.

— Поискаха сватбата да стане в катедралата в Тур, ето какво. Земя, където френската армия може да лагерува отпред, готова да влезе във владение на цената, която платихме за мира, ето какво! Няма да позволя Хенри да влезе там, Уилям — докато съм жив, няма да позволя.

— Няма да му *позволиш* ли? — повтори Съфолк с вдигната въпросително вежда.

— Знаеш какво искам да кажа. То ще бъде малко като да размахваш парченце пържола под носа на котката. Никога няма да го пуснат от хватката си, казвам ти го.

— Ами смени мястото тогава. Настоявай за Кале, да речем. Ако там не е в безопасност, няма да е безопасно и да се ожени в Англия.

— Писмата, дето разнасяш от месеци, не са били само излишен товар, Уилям Пул. Те няма да приемат Кале, където кралското им семейство ще е заобиколено от английската армия. Чудя се защо е така. Ето ти мисъл. Възможно ли е да е по същата причина, поради която ние не сме съгласни с Тур? Признай ми малко мозък, Уилям. Опитвах се да настоявам, ама те не отстъпват изобщо. Така или иначе, където и да я направим, имаме и друг проблем, нали? Нашият Хенри не бива да бъде допускан да разговаря с френския крал. Само едно кратко разговорче с нашето агънце и те ще затръбят с проклетите си тръби и ще вперят очи в Ламанша.

— А, да, това е проблем. В Тур или в Кале. Не виждам... има ли някаква неутрална позиция, нещо средно между двете?

Дери вдигна презрителен поглед към по-стария мъж.

— Какъв срам, че те нямаше с безценния ти мозък, докато ровичках из картите да намеря точно такова място. Отговорът е „не“, Уилям. Има английска територия и френска територия. Няма средно положение. Или ние отстъпваме, или те, или пък цялата работа се разпада и няма сватба, няма и мир. О, и не сме решили проблема за това, че агънцето трябва също да остане безмълвно по време на цялата служба. Мислиш ли, че ще приеме това, Уилям? Или пък е по-вероятно да им каже, че задържа корабите им всяка нощ с проклетите си ръце? Ти какво мислиш, а?

Уилям видя, че Дери се усмихва дори когато съобщаваше за сигурното пропадане на многомесечен труд.

— Имаш решение, така ли?

Дери пак вдигна бирата си, отпи голяма глътка и върна чашата празна на масата.

— Хубаво нещо е бирата. Да, имам отговор на твоите молитви, Уилям Пул. Или пък отговор на неговите кралски молитви може би. Ще се ожени в Тур, няма как. Но той просто няма да е там.

— Какво? Това някаква гатанка ли е, Дери? — той видя как очите на приятеля му охладняха и преглътна.

— Не обичам да се съмняват в мен, Уилям Пул. Казах ти, че имам отговор и няма дори трима души в цяла Англия, дето да можеха да намерят логика през цялата тази мъгла, в която французите са обвинили всичко това. Знаеш ги какви са, толкова наперени в своето чувство за превъзходство, та едва ли могат да повярват как все ги бием. Трябва някакъв вид арогантност, за да не обръщаш внимание на факта, че толкова много пъти ти шарят гърба с пръчката, но те някак си го могат. Не ме питай как — той видя объркването по лицето на лорд Съфолк и поклати глава. — Твърде си благ за всичко това, Уилям. Това е, което най-вече харесвам у теб, но човек трябва да бъде кучи син с език на усойница, за да спечели с тези мръсници. Ще се съгласим с църквата в Тур, но малкото ни агънце ще се разболе в последния момент, когато е твърде късно да се отложи. Ето това е новина, дето ще им развърже езиците от възбуда — той опита да говори с ужасяващ френски акцент, когато продължи: — Кат бъшта съ! Ръзболял съ ут болисть!... Няма да живее. Но ти ще бъдеш там, за да размениш пръстените и клетвите вместо него, Уилям. Ти ще се ожениш за малката Маргарет на негово място.

— *Няма да стане* — отсече Съфолк твърдо. — Аз вече съм женен! Как може подобно нещо да бъде законно? На четирийсет и седем години съм, Дери, женен при това!

— Да, каза ми го. Как не съм се сетил досега. Честно, Уилям, като нямаш мозък колкото една риба. То е само за показ, нали така? Служба в Тур, като ти си заел мястото на Хенри, после истински брак, когато тя вече е на безопасно място в Англия. Всичко е законно. Те ще се съгласят, защото ще им е отнело месеци само да определят местата за сватбения обяд. Така ще го представим, че няма да имат друг избор.

— Мили боже — едва отрони Уилям. — Някой ще трябва да каже на момичето.

— Не, това е нещо, което *няма* да направим. Ако й се каже преди сватбения ден, френският крал ще има време да отмени всичко. Гледай сега. Докарахме го този позлатен паун до масата. Няма да го пусна сега да си върви. Не, няма друг начин. Те разбират на самия ден и службата продължава с теб. Не е ли това причина веднъж поне да изпиеш една бира, Уилям? Тази малцова бира от Кент, знаеш, е един фартинг за

пинт, ако плащам аз. Правят хубави пържоли и бърбечета тук, хайде да вдигнем тост за втория ти брак, Уилям Пул. Не пее ли сърцето ти като проклета чучулига при тази мисъл? Моето пее със *сигурност*.

5.

Лятното слънце се издигна над ясения хоризонт в Уиндзор и освети големите стени в златисточервено, докато градът наоколо започваше да се оживява. Ричард от Йорк беше прашен и уморен след дългото яздене от брега, но кипналият в него гняв му даваше енергия да преодолее изтощението. Тримата войници с него бяха ветерани от войните във Франция, сурови мъже, облечени в изтъркана кожа и ризници, избрани заради големината си и способността си да плашат околните. Не беше трудно да се досетиш защо херцогът бе извикал трима от най-жестоките си войници за нощното прекосяване на Ламанша и тежката езда. Някой някъде трябваше да бъде убит или поне заплашен с убийство. Мъжете се наслаждаваха на чувството за власт, което съпровождаше присъствието им в близост до херцога. Те си размениха развеселени погледи, когато господарят им със сила премина през двата външни кръга от пазачи на замъка. Йорк нямаше търпимост към глупците и нищо не можеше да го възпре в желанието му да види краля тази сутрин.

Някъде наблизо се чуваха гръмогласни команди, тропот и звън от маршируващи войници. Въоръжена стража щеше да пресрещне Йорк по пътя му към покоите на краля. Тримата войници охлабиха мечовете в ножниците, пукаха пръсти и вратове в нетърпеливо очакване. Те не бяха прекарали години в лека служба в Англия като стражата на краля. С наслада очакваха да срещнат мъже, за които усещаха, че само до някаква степен са от тяхната страна.

Херцогът се втурна напред с дълги и сигурни стъпки. Видя двама здравеняци с пики пред появилата се врата и се закова току пред тях.

— Отдръпнете си. Аз съм Йорк и имам спешна работа при краля.

Пазачите се вкамениха с втрещени очи. Единият погледна към другаря си и онзи неловко премести хватката си върху пиката. Дежурството му щеше да свърши веднага щом слънцето премине над бойниците и той погледна с раздражение златната нишка, която се показваше на хоризонта. Още само няколко минути и той щеше да е в

стаичката на пазачите, да си хапва закуската и да се чуди за какво е цялата шумотевица.

— Милорд, нямам нареждане да ви пусна — рече той. Преглътна нервно, когато Йорк втренчи гневния си поглед с пълна сила в него.

— Такъв е характерът на спешните обстоятелства. Махни се от пътя ми или ще заповядам да те набият с камшици.

Пазачът преглътна и отвори уста да му отговори, поклащайки глава. Още щом понечи да повтори думите си, гневът на Йорк изригна. Той направи рязък жест и един от хората му сграбчи пазача за гърлото с ръка, облечена в метална ръкавица, вдигна го във въздуха и го размаза върху вратата. Звукът беше силен, отекна във външните стени. Някой, който вървеше наблизко, изрева и вдигна тревога.

Пазачът се бореше бясно и другарят му свали пиката. Друг мъж от хората на Йорк пристъпи и нанесе удар в брадичката му, от което пиката и притежателят ѝ се строполиха шумно на земята. Първият пазач бе довършен с две бързи крошета, които размазаха носа му по цялото лице.

Неколцина пазачи притичаха иззад ъгъла на петдесетина ярда, водени от червенобузест сержант и с изваден меч. Йорк хвърли студен поглед в тяхна посока, после отвори вратата и влезе.

Вътре той спря и се обърна.

— Франсис, дръж вратата. Вие, двамата, елате с мен — заповяда им.

Най-едрият от тримата притисна вратата с тялото си, пусна резето и го задържа с две ръце. То веднага се разтресе, когато някой отвън се хвърли с все сила към вратата. Без да каже и дума, херцогът се затича през стаите. Личните покои на краля бяха отпред, а той познаваше достатъчно добре Уиндзор, за да не се колебае. С пълна скорост прелетя през празния салон с високи тавани и нагоре по стълбите, сетне поспря, а неговите хора едва не се блъснаха в него. И тримата стояха и дишаха тежко, докато Йорк впи поглед в застаналия насреща Дерихю Бруър, облегат на ниския каменен прозорец, който гледаше към огромния ловен парк на Уиндзор.

— Добро утро, милорд. Боя се, че кралят не се чувства достатъчно добре за посетители, ако него искате да видите.

— Изправи се, когато говориш с мен, Бруър — скастри го херцогът, който влезе по-навътре в стаята, после спря. Погледът му

зашари подозрително наоколо, като търсеше някакво обяснение за увереността на оглавяващия шпионите. С въздишка Дери се отблъсна от прозоречния перваз и се прозя. Един етаж по-долу се чуваше ритмичното блъскане, с което пазачите отвън се мъчеха да разбият вратата.

Дери погледна през прозореца към колоните войници, които тичаха във всички посоки.

— Някаква малка свада има днес отвън, милорд. Ваше деяние ли е?

Йорк погледна вратата, за която знаеше, че води право към покоите на краля. Бе плътно затворена срещу него и в преддверието Дери беше сам. Въпреки това нещо в нахалната усмивка на този мъж му действаше на нервите.

— Дошъл съм да се видя с краля — заяви херцогът. — Влез вътре и обяви за пристигането ми, иначе аз ще го направя сам.

— Не, не мисля, че точно така ще постъпя, Ричард, синко. И не мисля, че ти ще го сториш. Кралят те вика, иначе не идваш. Той викал ли те е? Не? Тогава знаеш какво да направиш със себе си, нали?

Докато Дери говореше, лицето на Йорк потъмня от насъбралия се гняв. Хората му бяха точно толкова изненадани, колкото и той да чуят как назовават един лорд с обикновеното му име. И двамата пристъпиха напред към Дери, а той се изпъчи насреща им все още странно усмихнат.

— Момчета, само да ме пипнете с ръка и ще видите какво следва.

— Чакайте — заповяда им Йорк. Не можеше да се отърси от чувството, че му правят капан, че нещо не е наред. Едва ли не усещаше, че го наблюдават очи, които той не вижда. Двамата войници се извисиха над Дери, макар той да не им отстъпваше по ръст.

— Хубаво, виждам, че все още ви е останал малко мозък — каза Дери. — Сега, момчета, онази врата долу няма да издържи повече от миг. Ако ме няма тук да ги спра да не ви съсекат, не мисля, че титлата на господаря ви ще ги задържи, как ви се струва? Не и пред спалнята на краля, не мисля.

Йорк изруга тихо, като изведнъж схвана, че Дери нарочно печели време. Направи няколко крачки към дъбовата врата, решен, че тази сутрин ще се види с краля, независимо какво се случва.

Докато пристъпяше, нещо прелетя край него. Някакъв пукот, все едно греда се бе счупила, го накара да застине на място, с ръка все още протегната напред, за да хване дръжката на вратата. Йорк се втренчи в черното метално острие, което стърчеше от дъбовото дърво на височината на главата му.

— Това е само предупреждение, Ричард, синко — чу се гласът на Дери. — Следващото ще мине през врата ти.

Херцогът се завъртя на пети навреме, за да види как лента от тъмновиолетова завеса се свлича на пода. След падането си тя откри дълъг процеп почти по цялото протежение на едната страна на тавана. В пролуката съзря трима мъже — явно бяха легнали, защото виждаше само главите и раменете им, както и ужасното оръжие, което бяха насочили към него. Двама го гледаха с леден поглед през мерника на арбалетите си. Третият се отдръпна със стържещ звук, за да зареди отново. Йорк зяпна нагоре към тях и в очите му се отрази светлината, която блестеше по излъсканите върхове на стрелите.

Той преглътна, а Дери се засмя.

— Казах ти, Ричард. Или кралят те вика, или *не* идваш при него.

Под краката им оглушителен тътен извести, че външната врата най-сетне е поддала. Двамата войници на херцога размениха тревожни погледи и доброто им настроение се изпари.

— Момчета, момчета — рече Дери, пристъпайки към тях, — убеден съм, че вашето въоръжено присъствие в близост до *краля* е едно недоразумение. Не, не се отдалечавайте от мен. Има няколко неща, които бих искал да ви кажа, преди да приключим.

Тропотът от тичащи войници се чуваше все по-силно, а гласовете крещяха заповеди, докато разни мъже нахлуха в стаята.

— На ваше място бих се проснал на земята — каза Дери на двамата войници.

Те на мига се хвърлиха долу, изпружили празни ръце, за да не ги намушка някой от почервенелите ревящи мъже, които прииждаха вътре. Йорк остана прав и със скръстени ръце наблюдаваше всичко с леден поглед. Знаеше, че никой от въоръжените няма да посмее да го

докосне. След като войниците му бяха натръшкани и обезопасени на пода, всички сякаш погледнаха към Дери за нова команда.

— Така е по-добре, Ричард — каза той. — Нали е по-добре? Така смятам аз. Сега не искам аз да съм отговорен за това, че сме събудили краля тази сутрин, ако не сме го сторили вече. Какво ще кажете да изнесем това навън? Тихичко като мишлета сега, момчета.

Херцогът премина през скупчените пазачи с лице, червено като цвекло. Никой не го спря, когато заслиза по стълбите. Поне в очите на Дери изглеждаше едва ли не комично как пазачите прибраха своите заложенници тихомълком и се изнесоха след тях надолу.

Йорк не се спря при тялото на най-едрия си войник до разбитата външна врата. Неговият човек Франсис лежеше с разпорено гърло сред нарастваща локва кръв. Йорк го прескочи, без да погледне надолу. Завързаните арестанти простенаха от страх, като видяха другаря си, затова един от пазачите се пресегна и яко цапна по-близко стоящия от двамата през лицето.

Подир сумрака във вътрешните стаи тук слънцето беше ярко. Дери излезе след всички тях и веднага при него дойде сержантът, един мъж с огромни бели мустаци, който на практика се тресеше от гняв. Дери прие поздрава му.

— Няма пострадали, Хобс. Твоите хора заслужават да ги черпя по една бира довечера.

— Исках да ви благодаря, сър, за предупреждението — рече сержантът, сразявайки с поглед Йорк, който стоеше и гледаше. Независимо от пропастта в положението им безопасността на Уиндзор беше лична отговорност на сержанта и той беше бесен, че е била нарушена.

— Това ми е работата, Хобс — отвърна Дери. — Имаш един труп да отнесеш, но това е всичко. Мисля, че ясно изразихме това, което имахме да кажем.

— Щом казвате, сър, макар че не искам и да си мисля дори докъде успя да проникна той. Все пак ще направя официално оплакване, сър, ако нямате нищо против. Това не бива да се търпи и кралят ще бъде уведомен — говореше го заради херцога, но той слушаше без някаква видима реакция.

— Ще вземеш нашите вързани пилци в къщата на пазачите, нали, Хобс? Бих искал да разменя дума с тях, преди да ги отпратя

обратно на кораба им. Сам ще имам грижа за милорд.

— Много добре, сър. Благодаря, сър.

С един последен поглед, достатъчно нажежен да стопи и желязото, старият войник отведе хората си, оставяйки Дери и Йорк сами.

— Чудя се, Бруър, дали можеш да оцелееш, ако ме имаш за враг — вметна Йорк. Беше загубил червенината си, но очите му искряха от злоба.

— О, смея да твърдя, че мога, познавам и много по-опасни хора от теб, надут фукльо такъв.

Нямаше кой да ги чуе и маската на ироничния добряк, която Дери бе си сложил, падна, когато застана в застрашителна близост срещу херцога.

— Трябваше да останеш във Франция и да изпълниш заповедите на своя крал — добави Дери, като го смушка с пръст в гърдите.

Йорк стисна юмруци, обзет от ярост, но знаеше, че Дери ще го повали на земята при най-малката провокация. Главният кралски шпионин имаше славата да се подвизава по ринговете за борба в Лондон. Той държеше всичките му врагове да са чули този слух.

— Това *негови* заповеди ли са? — изсъска Йорк. — Сватба и мир? Моите хора да останат в Кале? Аз *командвам* армията, Бруър. Въпреки това досега не бях чул и дума. Кой ще защитава краля, ако войниците му са на триста мили на север? Изобщо замислял ли си се за това?

— Заповедите са истински — отвърна Дери невинно.

Йорк се изсмя ехидно.

— Да, печатите бяха точни, Бруър, както съм убеден, че знаеш. Не бих се изненадал да чуя, че твоята ръка върху тях е стопявала восъка. Не съм единственият, който смята, че имаш твърде силен контрол върху крал Хенри. Ти нямаш истински ранг и титла, въпреки това издаваш заповеди от негово име. Кой може да каже със сигурност, че са дошли от краля? И ако още веднъж ме боднеш с пръст, ще те видя да висиш на бесилото.

— Бих могъл да имам титла — отговори Дери. — Предлагал ми е. Мисля обаче, че съм си много добре и така за момента. Може би ще се оттегля като херцог на Йорк, кой знае?

— Не би могъл да запълниш мястото ми, Бруър, не би могъл да запълниш дори дюкяна ми, ти, долен, нисш... — Лаещият смях на Дери го прекъсна.

— Дюкяна ти! Хубава шега! Сега защо не се върнеш на кораба си? Трябва да присъстваш на сватбата на краля следващия месец. Не искам да я изпуснеш.

— Ти там ли ще бъдеш? — попита Йорк и погледът му се изостри.

Дери схвана добре намека. Едно нещо бе да изрази пренебрежение към властта на Йорк в Уиндзор, заобиколен от стражата на краля. Съвсем друго бе да се замисли как би действал херцогът на Йорк във Франция.

— Не бих изпуснал такова радостно събитие за нищо на света — отвърна Дери и видя как Йорк се усмихва при тази мисъл.

— С мен ще бъде личната ми стража, Бруър. Тези прекрасни заповеди не са казали противното. При толкова много бандити по пътя няма да се чувствам удобно с по-малко от хиляда мъже, може би и повече. Тогава ще разговарям с краля. Чудя се дали той знае и за половината от твоите игри.

— Уви, аз съм само пратеникът на кралската воля — рече Дери и се подсмихна, като така прикри изумлението си от заплахата. — Мисля, че кралят желае няколко години мир и съпруга, но пак кой ли наистина знае какво е в главата му?

— Не можеш да ме заблудиш, Бруър. Нито пък онзи подмазвач Съфолк. Каквото и да сте предложили на французите, каквато и каша да сте забъркали помежду си, и двамата грешите. Това е най-лошото. Ако предложим мир, смяташ ли, че французите ще ни оставят наистина? Така ще изглеждаме слаби. Ако този план се осъществи, ще влезем във война преди края на лятото, бедни ми глупако.

— Изкушава ме мисълта да опитам на гърба си кралския гняв само и само да ви видя проснат на тази трева тук, милорд — заяви Дери, пристъпвайки към другия. — Дайте ми възможност да обмисля преимуществата и недостатъците, моля. Ще изпитам удоволствие, ако разбия тази ваша остра човка, но пък, от друга страна, вие сте херцог и имате някакъв вид протекция, дори и след като се проявихте като пълен глупак тази сутрин. Разбира се, винаги мога да твърдя, че са ви натупали, докато стражата ви е гонила навън.

— Говори си каквото искаш, Бруър. Заплахите и стрелите ти не ме плашат. Ще се видим пак — във Франция.

— О, в такъв случай си тръгвате, тъй ли? Много добре. Ще изпратя хората ви след малко. С нетърпение очаквам да побъбрим пак на сватбата.

Йорк се упъти към главния вход на замъка. Дери го наблюдаваше замислен. Сигнали бяха до ръба, по-близо, отколкото бе очаквал. Беше чул, че херцогът идва преди две нощи, но трябваше да предупреди пазачите на външната врата. Йорк не биваше изобщо да стига до вътрешната част, да не говорим за вратата пред спалнята на краля. Всъщност съвсем случайно Хенри все още се молеше в параклиса, но херцогът не разполагаше с тази съществено важна информация.

За момент се замисли над разговора. Не съжаляваше за нищо. Човек като Йорк би се опитал да причини смъртта му дори само заради сцената пред спалнята на краля. Без значение, че Дери бе усложнил положението със заплахи и обиди. Не можеше да бъде лошо. Въздъхна. Въпреки това нямаше как да позволи побеснелият херцог да се види с краля. Йорк щеше да го накара да се съгласи с всичко и всички деликатни уговорки и месеци на преговори щяха да идат нахалост. Още като се събуди, Дери усети, че денят ще е лош. Дотук всичките му очаквания се бяха оправдали. Зачуди се какви са му шансовете да оцелее на сватбата в Тур. С тъжно изражение осъзна, че трябва да се подготви да не се върне обратно.

Спомни си как старият Бъртъл бе постъпвал така не един или два пъти. Главнокомандващият на шпионите преди него беше оцелял след три опита за отравяне и случай, в който в спалнята си бе заварил мъж с изваден нож. Това е просто част от службата, спомни си той думите му. Един полезен човек винаги си създава врагове, това е всичко. А ако си полезен на крале, то тогава враговете ти са от сой. Дери се усмихна, спомняйки си как старецът бе произнесъл думата с наслада.

— Вижте му дрехите, момчета! Вижте му ножа! *От сой е*, момчета! — беше казал, захилен гордо и приведен над тялото на мъжа, когото откриха в спалнята му. — За мен е комплимент, че са изпратили такъв джентълмен!

Старият Бъртъл може и да беше зъл проклетник, но Дери го беше харесал още от самото начало. И двамата изпитваха удоволствие да

карат другите да ги следват; мъже, които дори не са подозирали, че изборът им не е точно техен. Бъртъл възприемаше това като изкуство. За младия Дери, току-що завърнал се от война във Франция, нещата, на които го учеше, бяха като вода за зажаднялата му душа.

Дери пое дълбоко въздух и усети как спокойствието му се възвръща. Когато Бъртъл повикваше шестимата си най-добри бойци и предаваше властта си на единия от тях, разбираха, че нещата са сериозни, че може да не се върне оттам, където работата му го изпращаше. Всеки път това бе различен човек, така че никога да не бъдат сигурни кой от тях наистина е избраният наследник. Все пак след дузина рискови ситуации, от които едва оцеля, старецът умря в леглото си, мирно и тихо в съня си. Дери плати на трима лекари, за да проверят дали в тялото му има отрова просто за да е сигурен, че няма кого да преследва.

Възврънал спокойствието си, той започна да пука кокалчетата си, вървейки към помещението на пазачите. Нямахше как повече да влоши нещата, ако добре поналожи двамата войници. Определено беше в настроение за това.

Летният ден обещавахе да бъде великолепен още от изгрев-слънце, въздухът бе вече топъл, а небесата — ясни. В замъка Сомюр Маргарет беше станала по тъмно. Не беше сигурна, че изобщо е спала, след като толкова дълго лежа на жегата в мрака, съзнанието ѝ изпълнено с видения за съпруга ѝ и с немалко страхове. Четиринаisetият ѝ рожден ден бе преминал почти незабелязано преди няколко месеца. Но все пак тя го отбеляза дори само заради това, че на следващата сутрин бе започнала да кърви. Още изживяваше този шок, докато се къпеше и се оглеждаше на светлината на нощната лампа. Прислугата ѝ каза, че ще се случва всеки месец — няколко отвратителни дни, в които ще пъха парцали под бельото си. Това ѝ се струваше символ на промяната, на нещата, които се развиваха с такава скорост, че едва смогваше да възприеме една новост, без тя да е съпътствана с още десетина, които се домогваха до нейното внимание. По-едри ли бяха станали гърдите ѝ? Така смяташе. Взе огледало и ги стегна и стисна така, че да образуват нещо като вдлъбнатина помежду си.

Замъкът не беше тих в този ден, дори в такъв ранен час. Като мишки в стената тя вече чуваше далечни гласове и стъпки, тряскащи се врати. Баща ѝ бе похарчил река от злато през предишните месеци, нае огромна прислуга и дори докара шивачки от Париж, за да направят невъзможното с мършавата фигура на дъщеря му. Шивачките работеха по нощите из стаите на замъка, шиеха и крояха платове за сестра ѝ и трите ѝ братовчедки, които бяха дошли от юг, за да я придружат на церемонията. През последните няколко дни Маргарет бе леко раздражена от присъствието им, докато те охкаха и се кикотеха край нея, но някак си беше направила скок от усещането, че сватбата е далеч в бъдещето, до самата сутрин, без да има представа как точно се е стопило времето. Още ѝ беше трудно да повярва, че днес е денят, в който ще се омъжи за краля на Англия. Какво ли ще бъде? Мисълта бе тъй плашеща, че не можеше да я изрече гласно. Всички казваха, че баща му е бил брутален, дивак, който говорел френски като първия човек. Дали и синът ще е такъв? Помъчи се да си представи един англичанин, който я държи в силните си ръце, но въображението ѝ се провали. Просто беше твърде странно.

— Добро утро... съпруге — бавно произнесе тя.

Английският ѝ бе добър, така казваше старата ѝ гувернантка, но пък тя получаваше заплата, за да я учи. Маргарет се изчерви до корените на косите си при мисълта, че може да прозвучи като глупачка пред крал Хенри.

Застанала пред огледалото, тя се смръщи на кестенявата маса коса.

— Взимам те за свой съпруг — прошепна тя.

Това бяха последните мигове, в които щеше да е сама, знаеше го. Още щом слугите я чуят да се движи, ще я налегнат на рояци да я гиздят и да рисуват лицето ѝ, да я обличат. Сдържа дъха си при тази мисъл и се послуша за първите стъпки отвън.

Когато дойде почукването, Маргарет подскочи и се загърна в един чаршаф. Бързо приближи към вратата.

— Да? — прошепна. Слънцето още не беше изгряло. Не може вече да е дошло време?

— Йоланда е — чу тя глас. — Не мога да спя.

Маргарет откряна вратата и я пусна да влезе, после внимателно я затвори след нея.

— Аз си *мисля*, че спях — прошепна Маргарет. — Спомням си, че имах странен сън, тъй че сигурно за малко съм се отнесла.

— Развълнувана ли си?

Сестра ѝ я зяпаше с любопитство и тя придърпа по-плътно чаршафа около раменете си от неудобство.

— Ужасявам се. Ами ако не ме хареса? Ами ако не кажа правилните думи и всички ми се смеят? Кралят ще бъде там, Йоланда.

— Двама крале! — възкликна сестра ѝ. — И половината благородници на Франция и Англия. Ще бъде невероятно, Маргарет. И моят Фредерик ще е там — тя въздъхна театрално, като завъртя полите на нощницата си над дъбовите дъски. — Знам си, че ще бъде много красив. Ако не беше това, щях да се омъжа за него тази година, но... Ох, Маргарет, не исках нищо да кажа с това! Няма проблем да почакам. Поне татко е възвърнал част от богатството, което е загубил. Ако беше миналата година, сватбата щеше да е бедняшка. Само се надявам да му е останало достатъчно, та да ме омъжи за Фредерик. Ще стана графиня, Маргарет, но ти пък ще бъдеш кралица. Само на Англия, разбира се, но все пак кралица. Днес! — Йоланда занемя, когато осъзна това. — Днес ще станеш кралица, Маргарет! Може ли мозъкът ти дори да зачене идеята?

— Мисля, че едно или две ще мога да зачена — със сух хумор отвърна кисело тя.

Йоланда я погледна с недоумяващ поглед при тази игра на думи и Маргарет се изсмя.

Но изражението ѝ мигом се замени с паника, когато чу тропот на крака в коридора отпред.

— Идват, Йоланда. По дяволите, не съм готова за тях.

— Поу дейволити?

— Това е английски израз. Джон ми го каза. По дяволите. То е като *sacrè bleu* на френски, ми каза той, ругатня.

Лицето на Йоланда светна.

— По дяволите, харесва ми!

Вратата се отвори, за да пропусне сякаш безкрайна колона от слуги, въоръжени с кофи вода и натоварени със странни на вид съоръжения, с които да обработват косата и лицето ѝ. Маргарет се изчерви отново, преглътна мисълта, че ще трябва да изтърпи часове на неудобство, докато ѝ позволят да се покаже пред хората.

— По дяволите! — промърмори пак Йоланда, обзета от страхопочитание при вида на стаята, изпълнена с щъкащи наоколо жени.

6.

Слънцето вече залязваше, когато Дери отпусна глава, докато каруцата се тътрюзеше все така по пътя. От време на време ругаеше, щом колелата ѝ попаднаха в дупка, при което политаше напред или пак на отсрещната страна. Пътуваше вече осемнайсети ден; когато можеше, използваше всякакъв превоз, а чуеше ли конски тропот, нервите му се опъваха докрай. След сблъсъка с херцога на Йорк не беше се отпуснал дори за миг, защото ни най-малко не пренебрегваше заплахата му. Собствената му мрежа от информатори и шпиони край крепостта Кале бяха донесли неприятни вести. Хората на херцога не криеха, че искат да се срещнат с Дери Бруър. От професионална гледна точка беше интересно да следи опитите да го открият, вместо да е онзи, който дърпа конците. Туй обаче едва ли му доставяше успокоение, докато разчесваше десетината ухапвания от бълхи в задната част на скрибуцащия фургон.

Коларят, който в момента се взираше в пътя, не беше от неговите хора. Като стотици други пътници, които се придвижваха на юг от Нормандия, за да видят двамата крале, Дери бе платил няколко монети за място в каруцата и се беше отказал от идеята да направи преход до Анжу на кон. На пристанището доста лесно се бе промъкнал край хората на Йорк, но Кале винаги бе претъпкан от оживени тълпи. Пътеките и пътищата, които водеха на юг към Анжу, бяха по-подходящо място да засечеш самотен пътник без много шум и свидетели. Поне сватбата щеше да е минала, преди да види следващия залез. Не беше посмял изобщо да спира в странноприемници, откакто бе на път. Твърде лесно бе да си представи как го грабват изневиделица, докато кротко си хърка там. Вместо това бе спал в канавки и конюшни в продължение на две седмици — и точно на това миришеше. Не беше мислил да пристига в последния момент, но всичките му начини на придвижване бяха много бавни, всъщност само малко по-бързи от човешки ход. Броеше сутрините и знаеше, че сватбата ще се състои на следващия ден. Агония беше мисълта, че

почти е стигнал. Усещаше как мрежите на Йорк се затягат около него с всяка измината миля.

Дери потърка с мръсна ръка лицето си и пак си каза, че сега прилича повече на селянин, отколкото самите селяни. Опърпана сламена шапка се спускаше над очите му, а дрехите му не бяха прани, откакто платът бе слязъл от стана. Това бе дегизировка, която бе използвал неведнъж, и разчиташе на вонята и мръсотията да го пазят жив и здрав.

Пътувайки на юг, поне няколко пъти бе видял препускащи ездаци в ливреята на херцога. Той едва подаваше глава навън, за да ги зърне, както би направил всеки селянин. Студените погледи на мъжете се спираха върху всички, които срещаха, търсейки сред тях главния кралски шпионин.

Беше решил, че ако го познаят, ще използва бръснача си. Изработен бе от най-висококачествена стомана, широка колкото човешки пръст, с дръжка от черупка на костенурка. Ако го хванеха, зарекъл се бе да ги принуди да го убият на пътя, вместо да изстрада мъченията на херцога или пък още по-лошо — да види ехидното му удоволствие, че е хванал такава риба. Но хората на херцога не бяха спрели погледа си върху поредния дрипав селянин, който ги зяпаше от волската каруца.

Би могло да се приеме за унижително, че е принуден да иде на юг по този начин, но всъщност той се наслаждаваше на играта. Смяташе, че точно тази черта у него бе привлякла вниманието на Бъртъл, когато беше само бивш войник и един от многото информатори с раздрани на коленете панталони. Дери стопанисваше малък ринг за борба в лондонските бордеи, успявайки да сложи ръка в джобовете на всички замесени. Печелеше немалко, тъй като насочваше залаганията и манипулираше резултатите от мачовете, като даваше строги напътствия кой борец да победи или загуби.

Беше се срещал с Бъртъл само веднъж преди вечерта, в която старецът се озова на един от мачовете му. Облечен в прашните си черни дрехи, плати едно пени за място и изгледа всичко докрай: от сигналите с пръсти, които Дери подаваше на борците, до черните дъски, където записваха с тебешир залозите и как те се движеха. Когато народът си тръгна, старецът остана и дойде при него с блеснали очи, докато Дери изплащаше на петима или шестима

понатъртени и разранени състезатели техния дял от печалбата. Той го разпозна и отпрати с ръка момчетата, които с лекота можеха да го избутат навън в нощта и да оставят Бъртъл да седи и да гледа. Чак след полунощ всички следи, че складът е бил използван, бяха заличени. Който и да беше неговият собственик, той нямаше представа, че е бил домакин на битки тази вечер. И никога нямаше да узнае, освен ако не откриеше кръв под сменените трици, но все едно, те никога не използваха два пъти едно и също място.

Още тогава Дери си даде сметка колко забавно и интересно беше за Бъртъл да се смеси с грубоватото съсловие на борците. Изчака всички да си тръгнат, докато остане насаме със стария мъж.

— Е, какво сега, старче? — най-сетне продума Дери. Помнеше как Бъртъл бавно се усмихна — беше сурово дребно човече, което се бе сблъсквало с всякакви видове зло и бе преминало през тях, без да се впечатлява много.

— Истински малък крал на крадците, а, синко? — рече Бъртъл.

— Sprawям се. Не се пречкам на бандите, или поне не е често. Свързвам двата края.

— Тогава за пари го правиш, тъй ли? Да си вадиш честно хляба, а?

— Човек трябва да яде — скастри го Дери.

Другият просто зачака с вдигнати вежди. Още си спомняше как лицето му се сбръчка от удоволствие, когато му даде откровен отговор. И досега не знаеше защо го стори.

— Правя го, защото ми е забавно, ясно ли ти е, стари дяволе? Защото който и да победи, аз винаги печеля. Сега доволен ли си?

— Може би. Ела да ме видиш утре, Дери Бруър. Може да имам една-две задачи за теб, нещо, дето си струва труда.

Старият човек се затързузи навън, а Дери остана с втренчен поглед след него. Разбира се, сигурен беше, че няма да отиде. Въпреки това бе отишъл само за да види.

Дери разтърси глава, за да прогони спомените — знаеше, че не бива да се отплесва, волът крачеше все така бавно напред. Беше намислил доста реплики, които да каже на херцог Йорк на сватбата. Естествено, стига да намереше място, където да се измие и преоблече. Мръсната торба, върху която си почиваше, беше пълна с внимателно сгънати дрехи, достатъчно добри да го преобразят, ако само успееше

да се добере дотам, без да му прережат гърлото. Чудеше се какво си мисли селянинът пред него за странния пътник, който изглеждаше така, сякаш нямаше пари за храна, но можеше да плати с истинско сребро, за да пътува през нощта. Ухили се при тази мисъл и се взря в широкия гръб на мъжа. Пътят се изчисти, когато слънцето залезе, но те продължиха, защото Дери трябваше да стигне там. Дори бе подремнал, унесен от клатенето на каруцата, като се събуди само веднъж, когато волът изпусна гръмогласна пръдня като Божията тръба при второто пришествие. Това го накара да се изсмее на безумно глупавото си положение, прикривайки уста с торбата.

Източното небе просветля в сиви нюанси много преди да види изгарящата линия на слънцето. Дери беше ходил в Анжу няколко пъти по време на пътуванията си, като оставяше или получаваше съобщения от хора, които работеха за него. Знаеше, че е имало процес и екзекуция на някакъв евреин лихвар месец или повече преди това и имаше бегла идея за дълговете, в които е затъвал Рене Анжуйски. Онзи си беше осигурил положението с известна доза безпощадност, която Дери бе приел, но се зачуди дали не бива да разследва имуществото му малко по-обстойно. Преди да потекат рентите от Анжу и Мен, той беше в уязвима позиция. Няколко подпалени магазина, може би насаждения, поръсени със сол, та да изгният на полето — възможностите бяха безкрайни.

С малко помощ отстрани Рене Анжуйски би могъл да иде да плаче при съпруга на дъщеря си за заем — а после щяха да имат лостове във френския съд. Това беше, при положение че Дери преживееше сватбения ден, естествено. Лордовете Съфолк и Съмърсет имаха своите инструкции, ако той не пристигнеше, но това едва ли можеше да го успокои.

На зазоряване коларят настоя да почине, да нахрани и напои грамадния черен вол, който бавно си проправяше път на юг през последните два дни. Дери вече виждаше двойната кула на катедралата в Тур, която се извисяваше над полята в далечината. Надали имаше повече от няколко мили дотам. Той въздъхна и скочи от колата, за да раздвижи краката и гърба си. Слава богу, пътят и в двете посоки беше празен. Предположи, че онези, които са пътували за сватбата, вече са пристигнали. Той единствен беше още на пътя, може би само с изключение на ездачите на херцога, които все още го издирваха из

района. Още щом си помисли това, зърна в далечината облак прах и се пъкна в канавката сред гора от диви треви, които достигаха почти неговия ръст.

— Три сребърни дениера, ако не кажеш нищо — извика той на френски и се зарови колкото може по-дълбоко. Лорд Съфолк щеше доста да се изненада, ако беше чул Дери колко свободно и гладко говореше този език.

— Единайсет — отвърна коларят, докато закачаше торбата със зоб около разлигавената муцуна на вола.

Дери почти се изправи от възмущение.

— Единайсет ли! С толкова можеш да си купиш още един вол, копеле такова!

— Цената е единайсет — настоя мъжът, без да се оглежда. — Приближават, благородни ми английски лорде.

— Не съм лорд — просъска Дери иззад високата трева. — Добре, единайсет. Давам ти дума.

Слънцето се бе издигнало и го беше яд за всеки изгубен миг. Не можеше да направи и крачка към катедралата с ездачите на хоризонта. Зачуди се дали няма как да пролази на четири крака, но ако видеха, че тревата се движи от височината на седлата си, всичко щеше да свърши и дотук с Дери Бруър. Остана на мястото си, като се мъчеше да не обръща внимание на мухите и яркозелените скакалци, които пълзяха и бръмчаха около него.

Наведе глава, щом чу конския тропот и дрънченето на ездачите, които доближиха до каруцата. Бяха толкова наблизко, че би могъл да се протегне и да ги хване. Дочу лаещ английски глас, който говореше отворителен френски и обстрелваше коларя с въпроси. Дери си пое въздух, когато мъжът отрече да е виждал някого наоколо. Ездачите не губиха повече време за поредния мръсен селянин и неговия вол. Отдалечиха се в тръс и тишината се върна отново на пътя; Дери пак долавяше песента на птиците и жуженето на пчелите.

— Единайсет дениера — повтори кочияшът и протегна огромна като лопата длан.

Дери бръкна в торбата си и отброи монетите. Подаде му ги и каза:

— Някои биха нарекли това обир.

Мъжът само сви рамене и се усмихна на надницата, която си изработи през този ден. Докато се обръщаше към каруцата, не видя как Дери измъкна от торбата тояга. Един удар в основата на врата на коларя го олюля. Дери го цапардоса отново по темето и със задоволство видя как се превеи.

— Не е редно да е така — каза той на изпадналия в несвяст мъж. — Това бяха *форсмажорни* преговори. Направо си е обир.

Взе обратно монетите и погледна по пътя към Тур и изгрялото вече слънце. Волът дъвчеше с доволство и го гледаше през дългите си мигли, които биха отивали на някоя красавица. Каруцата бе твърде бавна, реши Дери. Просто ще трябва да пробяга последните няколко мили.

Той остави коларя да се съвземе, когато му дойде времето, и закрачи надолу по пътя за Тур. Само след метри изруга и се върна. Онзи вече стенеше и започваше да се съвзема.

— Сигурно имаш много кокали в тая голяма глава — каза му. Отброи три сребърни дениера и ги сложи в ръката му, като затвори пръстите. — Това е, защото ми напомняш на стария ми баща, а не защото съм омекнал — промърмори. — Ясно ли е?

Кочияшът отвори едно око и го погледна премежено.

— Добре тогава — кимна Дери. Пое си дълбоко въздух и започна да тича.

Маргарет едва се движеше в роклята си. От новия плат я сърбеше и тя се чувстваше странно в него, беше толкова твърд, че все едно бе облечена в картон. Въпреки това не можеше да не признае, че изглежда великолепно в голямото огледало. Мънички перли бяха вшити във всяко свободно местенце и те леко подрънкваха, когато се движеше. Булото беше тънко като паяжина, чудеше се как вижда през него. Вече не можеше да се наведе, за да погледне пак идеалните сатенени обувки, които бе обула. Ходилата ѝ изглеждаха далеч, сякаш принадлежаха другиму, а тя самата беше свела глава, кацнала върху акри от бял плат. Единствено прислужникът, който ѝ вееше, пречеше на потта ѝ да избие в нарастващата жегата с напредването на деня.

Беше се зачервила, докато най-сетне ѝ позволят да излезе на слънце. Замъкът Сомюр се намираще на поне четирийсет мили от

катедралата в Тур и една великолепна карета я чакаше в двора. Беше полирана до блясък и боядисана с нова черна боя, теглена от два еднакви скопени коня, които блестяха в кафяво. Направили бяха и навес над отворената карета, за да я предпазва от прахоляка по пътя.

Майка ѝ излезе от главното крило на замъка и тръгна към нея с изражение, което ясно говореше както за гордост, така и за напрежение. Маргарет стоеше притеснена, докато наместиха и подгънаха роклята ѝ така, че да може най-лесно да заеме мястото си.

— Дръж си главата вдигната високо и не се прегърбвай — поръча ѝ тя. — С теб днес пътува достойнството на цялата ни фамилия, Маргарет. Не ни засрамвай! Йоланда! Помогни на сестра си!

Йоланда притича и с две ръце повдигна плата, за да не се влачи по камъните, докато Маргарет пристъпяше внимателно напред. Един лакей, когото не познаваше, ѝ помогна да се качи на стъпалото, тя с въздишка се пъкна вътре и почти се строполи на пейката. Да, беше вътре, с Йоланда, която се занимаваше с шлейфа, подгъвайки го така, че да не се измачка много. Друга карета вече чакаше да влезе в двора и сякаш едва ли не всички от персонала бяха наизлезли, за да ѝ помашат за довиждане. Положи усилие да диша някак си, тъй като се чувстваше замаяна от пристягането. Дори да искаше, не би могла да се прегърби: банелите на роклята я държаха изправена. Вдигна ръка към редовете от прислужници и кочияши и те прилежно я поздравиха.

Погледът ѝ попадна на една прислужница, която познаваше, беше се сблъскала с нея по време на визитата на краля. Тази млада жена ѝ се усмихваше и ѝ махаше с кърпичка със сълзи на очи. Сега Маргарет се чувстваше като изрисувана кукла в сравнение с момичето, което беше тогава.

С блеснали очи и задъхана Йоланда се качи и седна до нея.

— Невероятно е! — каза тя и се огледа. — Всичко това е за теб! Вълнуваш ли се?

Маргарет се взря в себе си и откри само нервност. В отговор направи тъжно изражение. Може би ще се развълнува по пътя, но ѝ предстоеше да се омъжи за някакъв младеж, когото никога не беше виждала. Дали и въпросният англичанин Хенри бе толкова нервен? Съмняваше се. Бъдещият ѝ съпруг беше крал и бе свикнал с помпозни събития.

Още двама пажове, с излъскани ботуши и безупречни ливреи, заеха позицията от двете страни на каретата. На теория те трябваше да отблъскват всякакви крадци или бандити по пътя, но нямаше истинска опасност. Кочияшът беше едър, жизнерадостен мъж, който направи сложен поклон пред двете момичета, преди да заеме мястото си и да оправи дългия камшик с висящо на края му въже.

Някак си каретите потеглиха, преди Маргарет да е готова. Видя как пред нея се изнизаха стените на Сомюр и се наведе възможно най-напред, за да помаха за довиждане на майка си. Баща ѝ и братята ѝ бяха тръгнали още предния ден. Тази сутрин беше за жените на домакинството, но тя бе дошла и отминала толкова бързо, че момичето не усети как. Всички часове, откакто се бе събудила, сякаш се бяха слели в един миг. Щеше ѝ се да извика на кочияша да спре, а мозъкът ѝ прехвърляше хиляди неща, които не биваше да забравя.

Видя как майка ѝ направи знак на следващата карета, съзнанието ѝ вече бе заето с групичката братовчедки и огромния труд, който течеше, за да подготви Сомюр за сватбеното пиршество същата вечер. Маргарет се облегна и видя още две карети, които чакаха търпеливо, за да отведат гости в Тур. И докато двете със сестра ѝ се люшкаха по пътя към града, тя слушаше как кочияшът цъка с език и плющи с камшика, за да се носят конете напред в идеален синхрон. Въздъхна от удоволствие, щом почувства полъха на вятъра в лицето си. Имаше още часове, докато види катедралата. За първи път почувства приятния гъдел на очакването.

Каретата напусна Сомюр през северната порта и пътят се разшири. Двете момичета се стъписаха от тълпата, която се бе събрала отстрани. Никой не си бе направил труда да съобщи на Маргарет за това колко много хора са пътували само и само да я видят. Англичани и французи наедно стояха, махаха с шапки и я приветстваха, викайки името ѝ. Маргарет се изчерви красиво, а те проточваха вратове и се смееха на слънцето.

— По дяволите — промълви с доволство Йоланда. — Това е прекрасно.

Съфолк направи всичко възможно да прикрие безпокойството си, докато стоеше пред катедралата. Взираше се в двойната кула, сякаш я

намираше за интересна, и с все сили се стараеше да изглежда спокоен и отпуснат. Новите му панталони и туника дразнеха кожата му, макар да си представяше, че изглежда по-слаб от обикновено в тази кройка. Принуден беше да бърше лицето си от потта, тъй като тежестта на наметалото му сякаш се увеличаваше с всеки изминал час, а кожената гарнитура гъделичкаше гърлото му. Английският стил да се носят пластове от плат не беше на място във френското лято, но забеляза, че и французите бяха също тъй топло облечени, та лицата им се зачервяваха не по-малко от тези на английските благородници, които вече се бяха напили с тежко вино.

Съфолк завидя на Йорк за слабата му фигура, когато го мерна да пресича тълпата и да дава заповеди на един от въоръжените си мъже. Херцогът беше довел със себе си огромна лична стража, по-голяма от тази на всички останали английски лордове, взети заедно. Дори и така, тя изглеждаше незначителна в сравнение с броя на френските войници, които лагеруваха край града.

Съфолк гледаше как един от хората на Йорк го поздрави, после хукна да изпълни заповедта му. Съфолк стисна длани зад гърба си и се мъчеше да изглежда впечатлен от готическите кули и сложното каменоделство. Как съжеляваше, че съпругата му не дойде, но Алис бе скандализирана от самата мисъл за това. Достатъчно трудно му бе да ѝ обясни, че в този ден ще се ожени за една четиринайсетгодишна френска принцеса, ако всичко стане, както бе замислено. Да бъде там със собствената си съпруга щеше да бъде подигравка с Църквата, или поне тя така му каза накрая.

Още по-голяма подигравка би било масовото изстребление, което можеше да избухне и при най-малката провокация, помисли си Съфолк. За момента хората на Йорк прилежно избягваха да обръщат внимание на френските войници около Тур, докато техните благородни господари се разхождаха и разговаряха. Съфолк знаеше, че французите са там, за да поемат командата над Анжу и Мен на мига, след като церемонията свърши. С удоволствие би споделил това с Йорк, особено след като се тормозеше от многозначителните му погледи към далечните войници. Чувстваше, че благоразумието му е напълно оправдано при наличието на подобна френска сила. Докато двамата се разминаваха набързо в двора на църквата, Йорк, съскайки, му зададе въпроса как смята да защитава крал Хенри само с неколцина пазачи.

Съфолк успя да смотолевеи безпомощно, че със сигурност няма да съществува опасност точно на сватбения ден. Йорк го изгледа яростно, очевидно заподозрял нещо, после енергично се отдалечи.

Беше напрегната ситуация и нервите на Съфолк се съпротивляваха все повече с всеки изминал час. Йорк не знаеше, че кралят няма да дойде, и сега имаше две армии в полето, изправени една срещу друга. Нужно беше само някой идиот да подхвърли нещо обидно или да си направи злобна шега и нямаше сила на земята или в небесата, която да предотврати битката. Съфолк още веднъж попи лицето си с мека кърпа.

Докато шепнеше някаква глупост на поредния гост, видя как Йорк сменя посоката си и идва към него през църковния двор.

— Хайде, Дери — тихичко прошепна лорд Съфолк на английски, с което накара най-близко стоящия френски благородник да присвие объркано очи към него. — Имам нужда от теб тук. Хайде! — той пусна сияйна усмивка към херцога, който се спря пред него.

— Ричард! Какъв хубав ден се случи за целта. Имаш ли вести от краля?

Йорк погледна с кисел вид към по-стария мъж.

— Точно това идвах да те питам, Уилям. Нямам новини от пристанищата, че дори е на път. Виждал ли си Дери Бруър?

— Още не. Може би е с краля. Мисля, че щяха да идват заедно.

Йорк се намръщи, загледан в тълпата от френски и английски благородници, които се наслаждаваха на слънчевия ден.

— Не мога да разбера. Освен ако не са му поникнали криле, би трябвало вече да е минал по-голямата част от пътя. Хората ми трудно биха изпуснали кралската свита да минава през Кале, а нищо не съм чул за това.

— Може да се движат по-бързо от вестоносците, Ричард. Дошло ли ти е наум? Убеден съм, че ще бъдат тук навреме.

— Цялата работа силно ми мирише на Бруър — ядно просъска Йорк. — Тайни пътища и измами, сякаш не може да се доверят дори на собствените лордове на краля. Приятелят ти Бруър ще изглежда като глупак, ако устроят засада и пленят краля, докато ние си стоим тук празнично издокарани.

— Сигурен съм, че няма да се случи. Единствената цел на Дери, както на всички нас, е да предпази краля.

— Няма да се чувствам спокоен, докато не е щастливо оженен и на път за дома. Видя всички тия войници, разположени на лагер навсякъде около нас, нали? Слава богу, че доведох толкова хора със себе си! Ситуацията е опасна, Уилям. Малко са ми войниците, ако те се впуснат в изненадваща атака.

— Сигурен съм, че са тук, за да пазят крал Шарл и херцозите му — излъга Съфолк изнервен. Със страх чакаше момента, в който всички подробности от брачното споразумение ще станат ясни. Надяваше се френският крал да не вдигне голяма врява в момент, когато поема командването на новите си територии. Но, познавайки добре французите, Уилям дьо ла Пул подозираше, че тази надежда е доста самонадеяна.

— Градът прилича на военен лагер, а френският крал дори още не е пристигнал — отбеляза Йорк. — Нещо не ми се връзва, Уилям. Ще ми дадеш ли честната си дума, че напразно се притеснявам?

— Не... не мога да кажа, Ричард — видя как очите на другия се присвиха.

— Не можеш? Тогава има нещо, за което не са ме уведомили. Трябва да знам, Уилям, щом ще защитавам краля на Англия на френска земя. Не разбираш ли? Не може да ни сварят неподготвени, ако има планове, за които не знам абсолютно нищо. *Проклет* да е този Дери! Говори, лорд Съфолк. Какво не са ми казали?

Откъм западния път се чува гръмогласни викове. Съфолк погледна с облекчение натам и извади кърпичката си, за да попие потта от челото си.

— Кой е това? — продума. — Не може да е булката вече. Френският крал ли идва?

— Или крал Хенри — добави Йорк, наблюдавайки го внимателно.

— Да, да, разбира се — каза Съфолк, потънал в пот. — Може да пристига Хенри. Най-добре да ида да видя, ако ме извиниш.

Йорк гледаше как възрастният мъж се отдалечава с изправен гръб. Поклати глава отвратено и с рязък жест повика до себе си един от стражата.

— Проверете пак около града. Искам да заловите Дери Бруър съвсем тихо. Съобщете ми веднага щом го хванете.

— Да, милорд.

Войникът поздрави прилежно и хукна. Изражението на Йорк посърна, когато чу виковете на народа и разбра, че френският крал е дошъл в Тур. Вече бе обед, а все още нямаше и следа от сватбената двойка.

Дери правеше всичко възможно да изглежда, че се разхожда сред френските войници, които се припичаха на слънцето или обядваха. За последен път бе видял толкова много от тях накуп на бойното поле и спомените не бяха приятни. Прекрасно знаеше защо са тук. Веселите групички, които клюкарстваха и дъвчеха твърд хляб, щяха мигом да се преобразят обратно във военна сила, щом дойдеше заповед да се завземат повторно обширните територии на Мен и Анжу.

Дери беше очаквал затруднения, но инстинктивно в покрайнините на града вдигна един тежък супник и го помъкна със себе си. С това простичко прикритие премина право през центъра на лагера. Десетки слуги носеха насам-натам неща за войниците и ако усетеше, че го гледат подозрително, веднага спираше и предлагаше на мъжете да си напълнят купичките, усмихваше им се и се кланяше като някой малоумен глухоням.

До обед успя да прекоси лагера и да се отърве от вече изпразнения казан, като го даде на групичка възрастни жени и продължи. Каретите на френския крал бяха забелязани на пътя и никой не обръщаше внимание на смачканата фигура, която се отдалечаваше от лагера.

Той вървя надолу по пътя, докъдето му стигна куражът и накрая съзря скупчени войници досами катедралата. Съвсем кратко разстояние, ако се затичаше човек, но не посмя да го направи. Огледа се да види дали някой го наблюдава, после изведнъж се свлече в канавката до една много стара дървена врата, където растяха гъсти треволяци.

Предоволен от себе си, че е успял да мине през цяла френска армия, Дери гледаше как войниците спират и претърсват две каруци, които в момента се тътреха край тях. Хората на Йорк сякаш бяха навсякъде. После направи кисела физиономия, като усети, че по дрехите му се процежда дъждовна вода, но държеше торбата далеч от нея и се снижаваше, като използваше стълба на портата за прикритие,

чакайки подходящия момент. Въръжените мъже не припарваха в същинската катедрала, забеляза той. Църковната сграда имаше собствена градина с ограда и врата. Ако намери начин да се вмъкне само през тази външна граница, ще бъде на чисто. Катедралите и във Франция, и в Англия са построени по един и същи начин, каза си той. Ако успееше да влезе вътре, щеше да е достатъчно наясно с разположението.

Дери надничаше през стръкове изгорели треви и виждаше гостите на сватбеното тържество, вън, на слънце в църковния двор. Бяха толкова близо. Почти различаваше лицата им. За миг му се прищя просто да се изправи и да повика някой от своите съмишленици, като Съфолк например. Йорк със сигурност няма да си позволи да го арестува на обществено място. Той погледна мокрите си бричове и черните си пръсти. Беше толкова мръсен — само многобройните дни на път можеха да го омърсят така. Ако селянин, изпоцапан и недодялан като него, се доближи до сватбарите, войниците ще го сграбчат и ще го изнесат още преди половината благородници да са успели да разберат какво се случва. Все едно, не му подходеше на стила да го притиска стражата, докато той вика Съфолк. Все още беше решен да се приближи до Ричард от Йорк в най-хубавите си дрехи и да се държи така, сякаш всичко е било много лесно. Старият Бъртъл винаги бе харесвал чувството му за стил. В памет на досегашния оглавяващ шпионите щеше да го направи бляскаво.

Едва повдигна глава, наблюдавайки двама пазачи, заели позиция пред градинската порта на катедралата. Хапваха заедно едно парче пай и застанали близо един до друг, го разчупваха на хапки и ги дъвчеха.

Зад тази стена бе разположена резиденцията на епископа, с кухни и килери, и дневни, достойни за всеки лорд. Дери разшири очи, мъчейки се да следи и останалите групи от войници на караул. Бавно пъкна пръсти в торбата си за тежкия кривак. Не можеше с бръснача, не и по английски войници и на църковна земя. Тъмният свят, който обикновено населяваше, само щеше да го окачи на въжето на сред слънчевия френски ден. Въпреки това мисълта да мине през двама въръжени войници само с помощта на дървена тояга беше повече от дръзка. Един, да, винаги можеше да изненада един с рязък удар зад ухото, но не можеше да си позволи да се вдигне тревога, тогава беше загубен.

Слънцето преваляше, а Дери все лежеше там и вече го обхващаше паника. На три пъти по пет-шест войници с къси английски наметки в червено и златно обикаляха около катедралата. Носеха онзи вид лъкове, които ги направиха известни в Аженкур, и той добре знаеше, че с тях можеха да улучат заек от стотина крачки, да не говорим за мъж с нормален ръст. Беше почти невидим в опърпаните си кафяви дрехи, въпреки това сдържаше дъха си, когато минаваха само на дващест ярда от него, като знаеше, че ловците сред тях ще забележат дори помръдването на стръкче от високата трева.

Времето пълзеше напред болезнено бавно. Нещо голямо пролази през лицето му, но той не му обърна внимание дори когато то се впи във врата му и засмука кръвта му. Само едно нещо можеше да разсее пазачите край катедралата и той изчакваше, за да направи своя ход.

Случи се два часа след пладне, доколкото можеше да прецени по слънцето. Мъже и жени от околните села започнаха да се навъртат край пътя и отдалеч се чуваха възгласи. След няколко минути навсякъде настъпи движение, развълнувани хора тичаха да заемат най-добрата позиция, за да видят как пристигат каретите на невестата. Дери стана в момента, в който една групичка мина покрай него. Използва ги, за да блокират видимостта към главния шпионин на Англия, който се надигна със зачервено лице от смърдящата канавка. Тръгна към пазачите на портала и безмълвно благослови булката, като видя, че и двамата гледат на запад. Никога не бяха виждали принцеса, а тази щеше да е кралица на Англия.

Заобиколи някакво тичащо дете и удари с тоягата единия пазач по ухото. Мъжът се свлече, сякаш покосен, а другият тъкмо се обръщаше, когато Дери повтори замаха и го цапардоса по слепоочието. Мъжът изсумтя, падайки, и Дери със сигурност дочу английски глас, който възкликна наблизко. Отвори с ритник вратата и се втурна вътре, като същевременно свали мръсната шапка от главата си и я захвърли в близкия красиво подкастрен храст.

Помещенията на епископа бяха отделени от катедралата и той пренебрегна пътеката, която водеше към тях. Вместо това се запъти към вестиария. Вече беше готов да отвори с ритник всяка врата, но тази поддаде лесно, след като поработи над ключалката. Влезе и бавно вдигна очи, за да огледа — пред него веднага се изпречи огромното розово туловище на френския епископ, облечен в нещо, което

приличаше на бяло бельо. Друг свещеник стоеше зяпнал, с дълга бяла роба в ръце.

— Милорд епископе, извинявам се, че ви обезпокоих. Закъснях за сватбата, но лорд Съфолк ще гарантира за мен.

Докато говореше, Дери издърпваше от торбата си дрехите и само гледката на кожената гарнитура възпря епископа да извика за помощ.

Дери чу потропване по вратата зад гърба си, завъртя се бързо и пусна резето.

— Може ли да ви обременя с молба за малко вода? Булката е тук, а боя се, твърде изцапан съм от пътя, за да мога да се покажа.

Двамата втрещени свещенослужители го погледнаха, после епископът направи немощен жест към съседната стая. Дери се втурна натам — на мраморна тоалетка чакаше огромна купа с вода. Водата и кърпата почерняха, когато той започна да се търка, после се съблече възможно най-бързо.

Когато излезе, епископът беше сам, служителят му вероятно бе отишъл да провери самоличността на странника, нахлул тъй неочаквано при тях. Епископът изглеждаше дори по-грамаден в официалните си одежди, мъж като палатка, който наблюдаваше с интерес как Дери пригладва косата си с влажна длан и набутва смачканата си торба в един ъгъл.

— Бог да ви благослови, Ваше Превъзходителство — рече той. — Мислех, че няма да успея да се приготвя навреме.

Той излезе в църквата.

— Ето го! — изкрещя един глас на английски.

Без дори да се обърне, Дери спринтира с всичка сила надолу по църковния кораб, към огряната от слънце врата в далечния му край.

7.

Каретата на Маргарет спря пред катедралата, след като направи широк завой. Тълпата ликуваше и тя се изчерви, докато помагаха на нея и на Йоланда да слязат. Прозрачното було покриваше лицето ѝ, но тя виждаше всичко ясно през него. Те бяха дошли тук заради нея. Стана още по-нервна, когато видя от едната си страна крал Шарл, със сияйна усмивка, застанал до леля ѝ Мари.

Собствената ѝ усмивка изглеждаше измъчена под булото, когато видя баща си до рамото на краля, облечен в кървавочервено палто над кремави бричове и излъскани черни ботуши. Платът беше на пластове в шарки със златен конец и той се издуваше както под, така и над твърдата тъкан. Въпреки това Рене Анжуйски изглеждаше изключително доволен от присъствието на толкова много изискани благородници на сватбата на дъщеря му. Маргарет направи реверанс пред двамата и се зачуди дали баща ѝ изобщо го беше грижа за церемонията или мислеше само за земите, които бе възвърнал към семейните имоти.

Надигайки се, видя, че още един мъж идва към нея през тълпата. Той ѝ се поклони дълбоко. Беше висок и с широки рамене и коса с цвят на стомана. Облеклото му не беше толкова ярко като това на баща ѝ или пък на краля и някак си тя усети, че е англичанин, дори преди да ѝ целуне ръка и да заговори.

— Принцеса Маргарет, голяма чест е — рече той. — Аз съм Съфолк, но ще е удоволствие, ако ме наричате Уилям — за нейна изненада той се поклони отново и тя разбра, че важният английски лорд не беше по-малко нервен от самата нея.

Щом лордът понечи да заговори пак, сестра ѝ Йоланда протегна ръка с дланта надолу, после се закиска, когато Съфолк се опита да я целуне и за трети път да се поклони.

— Вие сигурно сте принцеса Йоланда, скъпа моя. Аз съм на ваше разположение, естествено — продължи той. Очите му се върнаха върху Маргарет и ухапал долната си устна, Съфолк добави:

— Чудя си дали бихте ми отделили минутка насаме, милейди? Имам някои новини, които трябва да чуете преди церемонията.

Маргарет вдигна очи и видя как баща ѝ и крал Шарл размениха объркани погледи.

— Какво е това, лорд Съфолк? — попита Рене и се втурна напред. — Не е прилично да се забавя церемонията. Къде е младоженецът? Наблизо ли е?

Сърцето на Маргарет потъна, когато баща ѝ се обади. Нима английският крал не беше тук? Представи си как се връща неомъжена в замъка Сомюр, обект на присмех и злостни подмятания до края на живота си. Изведнъж ѝ се приплака, но почувства ръката на Йоланда, която безмълвно стисна нейната за подкрепа.

— Ваше Величество, милорд Анжу, имам неприятни новини. Бихте ли завели дъщеря си на сянка в църквата. Това не е за хорските уши.

Лицето на Съфолк почервения, докато говореше, сякаш щеше да се пръсне при цялото обществено внимание, съсредоточено върху него. Той първи вдигна очи, когато откъм катедралната врата се чу шумотевница, а после трясък. Маргарет забеляза огромното облекчение, което се изписа върху лицето му, щом видя как Дери Бруър излезе от мрачината и едва закова на място. През тълпата минаваха слуги, натоварени с кани и скъпи чаши с бяло вино. Дери грабна една пътьом и тръгна към каретите, спрели в полукръг.

— Мастър Бруър! — рече Съфолк, бършейки с кърпа потта от челото си.

Маргарет улови с погледа си друг висок лорд, който рязко се обърна при това име и тръгна през тълпата към тях.

— Какъв прекрасен ден за сватба — каза Дери на английски, изпразвайки чашата си на един дъх. Той се поклони на френските благородници, които го гледаха с подозрение. — Ваши Височества, лорд Съфолк. А тези цветя на Франция трябва да са принцесите Маргарет и Йоланда.

Дери им се поклони дори по-дълбоко и целуна ръцете им с усмивка, която не напускаше лицето му. Обливаше се в пот и Маргарет усети, че се опитваше да контролира дишането си. Наистина ли беше толкова развълнуван, че ги вижда? Като че ли току-що беше спрял да

тича. Благородниците, които се въртяха около тях, вече шепнешком си разменяха въпроси.

Съфолк се протегна и хвана Дери за ръката, като все повече почервявяше от напрежението и горещината.

— Тъкмо обяснявах, мастър Бруър, че трябва да се отделим за момент някъде сами преди церемонията.

— Прекрасно — отвърна Дери и смени празната си чаша с пълна, щом видя един слуга да минава. Изпи и тази на три глътки. — Твърде е горещо тук вън. А, лорд Йорк! Какво удоволствие е да ви видя тъй бодър и жизнен в този прекрасен ден.

В очите на Маргарет лорд Йорк отговаряше много повече на представата ѝ за това как изглежда един английски лорд. Беше висок и строен, със строго, квадратно лице и черна, късо подстригана коса. Тъмните му очи пускаха искри, докато приближаваше, и всички наоколо замлъкнаха, усещайки като гореща вълна заплахата, която се излъчваше от английския благородник. Баща ѝ и кралят се спогледаха още веднъж, като безпокойството им все повече нарастваше.

— Ваше Височество, лорд Рене, лорд Съфолк — отрони Йорк, като се поклони. — Много съм щастлив да ви видя тук, Бруър. Ще се радвам на възможността по-късно да продължа нашия последен разговор.

— О, както желаете, милорд. Но днес не е време за нашите досадни малки притеснения, нали така? Днес е празник за две велики нации, които се съединяват с обещанието на младостта.

С лице все още лъснало от пот Дери сияеше с усмивката си към всички, очевидно много доволен от нещо. Маргарет следеше трудно английските думи, затова следеше с погледа ту единия, ту другия. Съфолк ѝ бе говорил доста мило и тя усети, че го харесва. Лорд Йорк дори не ѝ беше обърнал внимание.

— Насам, милорди, дами. Нека се скрием от слънцето в катедралата.

Дери поведе групичката към отворените врати и вдигна чаша към неколцина запъхтени английски войници по пътя. Те го изгледаха втренчено и проследиха всяка негова стъпка със студен поглед.

Вътрешността на църквата беше като хладен бриз след напичащото слънце. Маргарет вдиша дълбоко, страхувайки се да не припадне. Облегна се на Йоланда, докато странната им малка група се

обърна и зачака да я осветлят. Преди да заговори, Дери попи с фина кърпичка челото си, съвсем наясно с вниманието, съсредоточено върху него. Знаеше, че ако изпорти тази си реч, всичките му месеци на подготовка ще имат нулев резултат. Вдигна глава, прибирайки кърпата.

— Боя се, че имаме малко затруднение, милорди. Крал Хенри се разболя снощи. Не е смъртоносна болест, но дори след прочистването неразположението не можа да премине навреме. Против волята му беше принуден да се върне в Кале и оттам в Англия. Не е в състояние да присъства сега и може само да изпрати най-смирените си извинения на принцеса Маргарет и нейния баща.

— *Малко* затруднение ли? — възкликна крал Шарл изумен. Английският му е превъзходен, каза си Дери, макар акцентът му да бе толкова плътен, че с нож да го режеш. — Имате ли някаква идея за усилията, които положихме за този ден? И сега ми казвате, че кралят ви е болен? Това е катастрофа!

— Ваше Величество, не всичко е загубено — отвърна Дери. — Имам специални инструкции от крал Хенри. Това е проблем, който е по силите ни да разрешим.

— Вие нямате младоженец! Как ще *решите* това? — намеси се лорд Рене.

— Стигате направо до същността на нещата, лорд Анжу — съгласи си Дери, все така усмихнат. — Кралете не са като другите хора и слава богу. Лорд Съфолк тук има разрешението на крал Хенри да се врече във вярност от негово име. Сватбата ще се извърши под тази форма, с още една церемония в Англия на по-късна дата. Така мирът и размяната на земи ще са осигурени.

— Размяна на земи ли? — изведнъж се обади Йорк.

Дери се обърна към него и вдигна вежди в израз на изненада.

— Милорд Йорк, виждам, че кралят не е споделил с вас всяка част от своите планове и това е негово право. Може би трябва да излезете навън, вместо да слушате подробности, които не ви засягат.

Йорк скръцна със зъби, а мускулите на челюстта му изпъкнаха като плочки.

— Ще остана, за да чуя останалото, Бруър. Като главнокомандващ на английските войски в Нормандия вярвам, че наистина ме засяга.

Дери остави мигът на мълчание да продължи по-дълго, сякаш обмисляше дали да не заповяда да изхвърлят навън въпросния мъж. Йорк още повече почервения под погледите на френския крал и лорд Анжу.

— Много добре, лорд Йорк, останете, щом желаете, но, моля, позволете да обсъдя плановете на крал Хенри без повече прекъсване.

На Маргарет ѝ се стори, че слабият английски лорд може да избухне от гняв, но Йорк се овладя с видимо усилие. Тя усети, че се отнася, зрението ѝ се замъгли от сълзи. Хенри нямаше да дойде! Английският ѝ не беше достатъчно добър, за да следи бързия разговор. Макар че се мъчеше да разбере за какво е разправията, те сякаш предлагаха някакво друго решение.

— Извинете ме, милорди, Ваше Величество — прошепна тя, докато Дери говореше. Изглежда, никой не я чу. — Прощавай, татко — продължи Маргарет, като се отказа от английския; сърцето ѝ беше разбито. — Няма ли да има сватба днес?

Тогава именно Съфолк се обърна към нея, прочете по лицето ѝ тъга и тревога. Отговорът му дойде съвсем гладко на френски:

— Скъпа моя, много съжалявам. Вярно е, че крал Хенри не може да бъде тук. Имам разрешението му обаче да разменя клетви от негово име. Подобни неща стават и това ще задоволи някои други страни от споразумението. Днес поне ще се сгодите, а официалната сватба ще се състои в Англия. Не бих искал да съм вестителят на подобни новини, скъпа моя, но вече сме на етап, когато не можем да загубим всичко. Ако ми позволите, ще застана на мястото на крал Хенри днес.

Маргарет се вторачи в него с леко отворена уста. Изведнъж булото започна да я задушават и тя го махна от лицето си.

— Милорд, дайте ми честната си дума, че това наистина се случва. Ще се омъжи ли днес, или не?

Съфолк се поколеба и Дери се намеси.

— Ще се състои официална размяна на клетви, принцесо. Без младоженец не можем да твърдим, че ще е истинска женитба, но и това е достатъчно.

— Но аз виждам пръстен на пръста на лорд Съфолк! — рече Маргарет и поклати глава. — Как може да застане в църквата и да се врече във вярност, когато вече е женен?

— Кралете правят собствените си закони, принцесо. Щом Хенри го иска така... и ако крал Шарл се съгласи, че това е достатъчно... тогава то ще бъде достатъчно.

Всички погледи се насочиха към френския крал, който слушаше прехласнат и объркан.

— Ваше Величество — тихо рече лорд Рене, — дошли сме от толкова далече. Това е стъпка напред.

Кралят се почеса по носа и се замисли.

— Имам някои потвърдени споразумения с вашия крал Хенри — каза той. — Споразумения, които ще са в сила още щом принцеса Маргарет се омъжи. И вие казвате, че ще зачетете този... годеж като действителна сватба по отношение на тях, така ли?

— Да — потвърдиха лорд Съфолк и Дери почти едновременно.

Френският крал сви рамене.

— Тогава това ме задоволява — и мина на бърз френски, за да поговори пак с Маргарет. — Англичаните са тежкотоварни, миличка, тромави, но щом кралят им е болен, такъв е бил Божият план и обикновените хора могат само да преклонят глава. Ще приемеш ли тези условия? Ще бъде чест за баща ти.

Маргарет направи реверанс.

— Щом е такава волята Ви, Ваше Величество.

Напрежението сред малката група хора видимо отслабна, като чува думите ѝ. Лорд Съфолк я потупа неловко по ръката.

— В такъв случай смятам, че трябва да заема мястото си пред олтара, скъпа моя. Виждам, че епископът чака младоженецът да приближи към олтара. Той със сигурност ще си помисли, че съм водил ужасен живот, за да изглеждам толкова стар.

Съфолк ѝ се усмихна и очите на Маргарет се напълниха със сълзи заради опита му да прояви добрина. Видя как той с мъка изхлузи от пръста си златната халка и внимателно я сложи в джоба си. На нейно място, там, където бе стояла много години, се виждаше бяла ивица.

Преди да се запъти нататък, тя видя как лорд Йорк се навежда към Съфолк. И макар слабият лорд да се усмихваше, онова, което му каза, накара другия да пребледнее на приглушената светлина.

Йоланда се пресегна да попие сълзите ѝ, преди да са размазали въглена върху клепките, после спусна пак воала ѝ едва ли не със

страхопочитание. Маргарет с мъка си пое въздух. Беше на четиринайсет години и реши твърдо в себе си, че няма да се огъне или припадне на сватбения си ден или в какъвто там се беше превърнал... Наум се зарече да поговори със своя английски крал, когато най-сетне го види. Да я остави сама навръх сватбения им ден сигурно струваше поне един замък.

Тази мисъл я накара да се изкикоти и Йоланда я погледна изненадана. Останалите мъже се бяха пръснали по седалките в църквата, а тълпата отвън най-последно започна да приижда, хората я оглеждаха нервно и шепнешком си задаваха въпроси, на които нямаха отговори. В края на църковния кораб Уилям дьо ла Пул беше влязъл през вратата в изработения от черен дъб олтар, който криеше тайни и хора от погледа на паството. През процепа тя виждаше широкия гръб на англичанина, докато стоеше и чакаше една френска принцеса. Маргарет поклати глава невярващо.

— Странен ден — промърмори към сестра си. — Аз съм само някаква дрънкулка, а всички наоколо си играят на сила и власт.

Стисна зъби и отказа да погледне баща си, който дойде и я хвана за ръката. Йоланда и братовчедките ѝ тръгнаха в крачка след нея и църквата се изпълни с музика, щом трите арфистки започнаха да свирят. Тя вървеше бавно, хванала подръка баща си и с високо вдигната глава. Минаха покрай паравана на олтара заедно и зад тях вратата се затвори. Лорд Съфолк се обърна и се усмихна при вида на такава смелост у едно толкова малко момиче. Дали беше късмет или Божия благословия, или може би поради най-обикновеното мошеничество на Дери Бруър, но Съфолк смяташе, че крал Хенри си е намерил рядко съкровище за съпруга.

Камбаните на катедралата „Сен Гатиен“ зазвъняха над Тур, жизнерадостен звук, ехтящ безспир в сложни мелодии, които като че ли не се повтаряха.

Дери гледаше спокойно как френската принцеса излиза, ескортирана обратно до чакащата карета, а камбаните отекваха навсякъде около нея. Тя се усмихваше и плачеше едновременно и това накара Дери да се засмее. Ако собствената му дъщеря беше жива,

щеше да е някъде на подобна възраст. При тази мисъл старата болка прободеше гърдите му.

Френският крал и най-влиятелните му херцози излязоха да видят как младоженката тръгва за замъка Сомюр. Монархът вече бе потънал в разговор, заобиколен от вестоносци, които тичаха от и до военния лагер, разположен извън града.

Мислите на Дери секнаха, когато една ръка силно го тупна по дясното рамо. Ако беше из кръчмите на източен Лондон, той би я сграбил и би счупил малкото ѝ пръстче, но тук с усилие се въздържа.

— В името на краля какво си направил, Дери Бруър? — просъска Йорк в ухото му. — Кажи ми, че не е вярно. Кажи ми, че току-що не се отказахме от земи, които Хенри Монмът беше спечелил обратно за добрите англичани.

— Неговият син, нашият крал, искаше мир, лорд Йорк, тъй че, да, точно това направихме — отвърна Дери. Той махна ръката от рамото си, като нарочно я стисна силно. Йорк изсумтя от болка, макар че устоя и не разтри ръката си, когато онзи я пусна.

— Това е държавна измяна. Ще увиснеш за това заедно с този глупак Съфолк.

— И кралят до нас, предполагам? Лорд Йорк, възможно ли е да не сте успели да разберете договорките? Мен и Анжу са цената на двайсетгодишен мир. Ще се противопоставите ли на собствения си крал за това? Това е, което той искаше. А ние просто сме негови смирени слуги и можем само да се съобразяваме с кралската му воля.

За негова изненада Йорк отстъпи и се усмихна студено.

— Смятам, ще разбереш, че тези игрички си носят последствията, Дери Бруър. Каквото и да мислиш, че си постигнал, новината вече се разнесе. И когато тайните ти сделки се разчуют, страната ще разбере само, че крал Хенри е подарил териториите, спечелени от баща му и от английската кръв, пролята по бойните полета. Хората ще кажат... О, ще те оставя сам да се досетиш какво ще кажат. Пожелавам ти късмет, но искам да помниш, че съм те предупредил — за миг Йорк се засмя и поклати глава. — Да не мислиш, че ще си тръгнат като овчици тези англичани само защото някой дебел френски херцог им е показал с пръст да вървят обратно в Нормандия? Май си прекалил с хитрините, Бруър. Ще умрат хора заради това.

— Продаваш ли лавандула, както продаваш предсказания? Питам, защото бих оценил стръкче лавандула, а наблизно няма циганки.

В този миг Дери с помисли, че Йорк ще изгуби контрол, но онзи просто се усмихна още веднъж.

— Виждам те сега, Дери Бруър. И хората ми те виждат. Пожелавам ти късмет при завръщането ти в Кале, но се боя, че той не е с теб днес. Цялото ти шумно красноречие няма да ти помогне, когато те заловим на пътя.

— Какви странни неща ми говорите, лорд Йорк! Ще се видим пак в Лондон или в Кале, сигурен съм. За момента обаче френският крал ме е поканил да го придружа на лов. Той ми харесва, Ричард. Как хубаво само говори английски.

Дери вдигна ръка, за да привлече вниманието на групата френски благородници. Един от бароните го видя и му върна жеста, викайки го при тях. С последно фриволно повдигане на веждите, отправено към Йорк, Дери тръгна с небрежна походка нататък.

Извън града френската армия започна да прибира лагера си, готова да поеме командването на спечелената за една сутрин нова земя, която беше повече, отколкото през предните десет години. Херцог Рене сияеше, когато Дери стигна до групата му. Около дузина негови събратя го заобикаляха, потупваха го по рамото и го поздравяваха на висок глас. За изненада на Дери по бледите страни на французина се стичаха сълзи. Той видя изражението на Дери и се засмя.

— О, вие, англичаните, сте твърде студени. Не разбирате ли, че днес си връщам земите на моето семейство? И тези сълзи, мосю, са от радост.

— Аа, най-хубавият вид сълзи! — отвърна Дери и попита: — Говореше се за някакъв лов, Негово Величество ме покани да го придружа?

Очите на херцог Рене леко се промениха на светлината.

— Предполагам, че Негово Величество крал Шарл се е пошегувал за ваша сметка, мосю. Няма да има лов на глигани или пък вълци, не и днес. Но Негово Величество ще придружи армията си, докато тя се придвижва на север през моята земя. Кой може да знае какъв треперещ английски дивеч ще открием в полята и лозята на семейството ми?

— Разбирам — рече Дери и доброто му настроение се изпари. — Подозирам, че в крайна сметка няма да се присъединя към вас, херцог Анжу. Ако нямате нищо против, ще остана тук известно време, докато уредя връщането си обратно.

Той видя как Ричард Йорк се отдалечава, за да даде нареждания на хилядата мъже, които бе довел на юг. Те също щяха да се оттеглят към Нормандия. Херцогът изобщо нямаше избор. За миг у Дери се надигна болезненото чувство, че Йорк не е онзи глупак, за който го вземаше. В Мен и Анжу имаше много английски заселници, това си беше истината. Едва ли бяха толкова глупави, та да се съпротивляват? Споразуменията, които крал Хенри бе подписал, постановяваха мирното изселване на английските семейства от френските провинции. Но настроението на благородниците, които го заобикаляха, беше точно като преди лов. Показваха си зъбите и той усещаше една вибрираща възбуда във въздуха, която го притесняваше. От нерви усети пареща горчивина в гърлото си. Ако англичаните в Мен и Анжу откажеха да си тръгнат, това пак означаваше война. Всичките му усилия, всички месеци на машинации щяха да се окажат загубени. Трудно спечеленият мир щеше да продължи не по-дълго от скреж през лятото.

8.

В продължение на три дни френската армия и войниците на Йорк вървяха по петите си, придвижвайки се на север през Анжу. После мъжете на херцог Ричард дръпнаха далеч напред отчасти защото френският крал спираше и разговаряше с населението във всеки град. Кралската свита направи триумфална обиколка по долината на Лоара и се настаняваше на лагер навсякъде, където крал Шарл видеше нещо интересно или пък искаше да посети някоя църква с мощите на определен светия. Реките и лозята, които се простираха на много мили разстояние му доставяха особено удоволствие.

Стотици семейства в Анжу бяха изселени от агресивните френски войници, които се движеха пред основната армия. Изпаднали в шок и обзети от отчаяние, хората тръгваха по пътищата с каруци или пеша, огромен поток от внезапно обеднели поданици, чийто брой растеше с всеки изминал ден. Йорк изтегли хората си до новите граници на английските земи във Франция и ги разположи на пост по периферията на Нормандия, а потокът от евакуирани граждани прииждаше и изпълваше всяко село и всеки град със своето нещастие и своите оплаквания. Някои от тях гневно изискваха справедливост за загубеното от краля си, но повечето бяха твърде зашеметени и безпомощни, за да правят нещо друго, освен да плачат и да ругаят.

Изселването продължи и когато семействата пристигаха, бързо плъзнаха приказки за изнасилвания и убийства в допълнение към хаоса и недоволството. Минаха седмици и по-дребните земевладелци изпращаха гневни писма и вестоносци, които настояваха английските сили да защитят своите, но Йорк ги слагаше настрана непрочетени. Макар изселването да не се случваше с постановление на английски крал, той искаше те да се върнат у дома с историите и униженията си. Това щеше да подпали пожар в Англия, да избуи в огън, който със сигурност щеше да изпепели Дери Бруър и лорд Съфолк. Не знаеше дали недоволството ще стигне чак до самия крал, но онези двамата бяха замислили това помежду си и заслужаваха да бъдат засрамени и сатанизирани заради извършеното.

Всяка вечер Йорк отиваше в църковната кула на Жублен и гледаше на юг над полята. При залез-слънце виждаше стотици английски мъже, жени и деца, които се влачеха с мъка към безопасната граница, всеки със собствената си история за насилие и жестокост. Как му се щеше Дери Бруър, Съфолк или дори самият крал Хенри да можеха да видят какво са причинили.

Застанал там, дочу стъпки по каменните стъпала — беше залезът на четирийсет и третия ден след сватбата. Йорк се обърна и с изненада видя, че жена му се качва по стълбите.

— Какво става? Би трябвало да си почиваш, а не да изкачваш студените стълби. Къде е Пърсивал? Ще му дърпам ушите за това.

— Спокойно, Ричард — отвърна Сесили, леко задъхана. — Познавам силите си, а Пърсивал изпратих да ми донесе студен изцеден сок. Просто исках да видя гледката, която те задържа тук всяка вечер.

Йорк махна към отворения прозорец. При други обстоятелства може би щеше да оцени френския залез в розово и тъмно злато, но сега не забелязваше неговата красота.

Сесили се облегна на широкия перваз, след като заобиколи огромната бронзова камбана.

— Аха, виждам — рече тя. — Тези хорица. Те са англичаните, за които споменавах.

— Да, всички те идват на север в Нормандия със скърбите и с дребнавите си ядове, като че ли аз си нямам достатъчно неприятности. Не идвам да ги гледам. Идвам, защото очаквам да видя френската армия на поход тук преди края на годината.

— Тук ли ще спрат? — попита жена му и се ококори.

— Разбира се, че ще спрат! Иселването на семейства им е повече по вкуса, отколкото английските стрелци. Ще ги обърнем и ще ги изпратим отново на юг, ако стъпят дори само с един крак на английска земя.

Жена му видимо се успокои.

— Жената на лорд Дерби разправяше, че е страхотна бъркотия. Мъжът ѝ смята, че трябва да скъсаме каквото там споразумение е било направено и да започнем отначало. Според него кралят сигурно не е бил с всичкия си...

— Тихо, скъпа моя. Каквато и да е истината, нямаме друг избор, освен да защитаваме новата граница. След година-две може би ще ми

дадат възможност да я превзема обратно в бой. И преди сме губили Мен и Анжу, при крал Джон. Кой знае какво ни вещае бъдещето?

— Но нали имаме мирно споразумение, Ричард? Лорд Дерби твърди, че ще има двацетгодишен мир.

— Лорд Дерби доста неща разправя на жена си, изглежда.

Кулата беше едно много закътано място във Франция, но дори и така лорд Йорк приближи до жена си и погали с ръка издутия ѝ корем, където растеше тяхното дете.

— Настроението сред мъжете е мрачно, скъпа моя. Докладват ми за размирици и те тъкмо са започнали да се разрастват. Бих предпочел да знам, че си на сигурно място у дома. Крал Хенри загуби доверието на своите лордове. Нещата няма да свършат добре, когато повече от тях научат, че неговата ръка стои зад това — а името на Съфолк е върху договора. Заклевам се, ще доведе нещата до там, че да осъдят Съфолк за държавна измяна. За бога, като си помисля, че от трона ме дели само един брат. Ако моят дядо Едмънд се беше родил преди Джон Гонт, аз щях да нося короната, която никак не приляга на главата на Хенри. Казвам ти, Сесили, ако бях крал, нямаше да върна нито стъпка земя на французите, не и докато не засвири последният рог. Това е *нашата* земя и аз трябва да гледам как я раздават разни глупаци и мошеници. Господ плаче. Крал Хенри е глупак. Знаех го още когато той беше дете. Прекарваше твърде много време с монаси и кардинали и недостатъчно, за да върти меча като баща си. Съсипаха го, Сесили. Съсипаха сина на моя крал с техните молитви и поезия.

— Ами остави ги да паднат, Ричард — каза Сесили и като сложи длан върху гърдите на съпруга си, почувства колко силно бие сърцето му. — Нека те жънат бурите, докато ти събираш сила. Кой знае пък, може да достигнеш до короната навреме? Ако Хенри е толкова слаб, колкото го описваш.

Йорк пребледня и запуши с ръка устата на жена си.

— Не дори тук, съкровище. Не на глас, не дори шепнешком. Не е нужно да се изрича, нали ме разбираш?

Очите ѝ блестяха, когато той свали ръката си. Последните лъчи на слънцето позлатяваха кулата и цялото небе притъмня в червено и нежно люляково.

— Скъпа, все едно какво ще се случи идната година, първо това лято трябва да приключи. Докато крал Хенри се моли, френските

курви си възвръщат прекрасни реки и долини... Извинявай, Сесили. Гневът ми изригва, като си помисля за това.

— Забравено е вече, но няма да учиш детето ни на такива думи, надявам се.

— Никога. Ти си плодородна като лозница, прекрасна ми невесто Невил — рече той и протегна ръка, за да докосне корема ѝ за късмет. — А как е кланът Невил?

Сесили се засмя с лек, звънлив глас.

— Племенникът ми Ричард е онзи, който се справя добре, или поне така чувам. Той се ожени за момичето на Бошамп, ако си спомняш? Едно умничко малко създание, но, изглежда, го обожава. Брат ѝ е граф Уорик и ми казаха, че той гасне по-бързо, отколкото лекарите му пускат кръв.

— Онзи, дето няма син ли? Знам го. Надявам се, че племенникът ти все пак ще ни дойде на гости, Сесили. На колко е сега — осемнайсет, деветнайсет? Два пъти по-млад от мен и почти граф!

— О, той те боготвори, знаеш това. Дори да наследи графството, винаги ще идва при теб за съвет. Баща ми винаги е казвал, че Ричард е човекът с острия ум в нашето семейство.

— Убеден съм, че е имал предвид мен — рече съпругът ѝ усмихнат.

Тя го потупа по ръката.

— Не, изобщо нямаше теб предвид, Ричард Йорк. Синът на брат ми е умникът.

Херцогът погледна през прозореца. На трийсет и четири той беше силен и здрав, но отново изпита прокрадващото се чувство на отчаяние при мисълта, че френската армия марширува пред погледа му в далечината.

— Може и да си прав, скъпи. Този Ричард едва ли може да мисли за повече от предстоящото на следващия ден, поне на този етап.

— Ти ще ги биеш всичките, сигурен съм. Ако изобщо те познавам, знам, че не губиш лесно — и не се отказваш. Това също е черта на рода Невил. Нашите деца ще бъдат истински ужас, убеден съм.

Той погали с хладна длан брадичката ѝ и почувства как го обзема обич. Навън вечерта беше дошла в нюанси на виолетовото и сивото. Той я загърна по-плътено в наметалото.

— Ще слеза с теб. Не ми се ще да паднеш по тези стълби.

— Благодаря ти, Ричард. Винаги съм се чувствала в безопасност с теб.

Маргарет стоеше в централния двор на замъка Сомюр и наблюдаваше как човекът, който се беше обявил за неин защитник, учеше братята ѝ на разни тънкости с меч. Баща ѝ бе заминал да надзирава връщането на Анжу, зает с хилядите детайли по ренти и имоти, които беше спечелил от женитбата на дъщеря си.

В началото, когато се върна в Сомюр през този първи ден, ѝ се беше сторило, че нищо не се е променило. Не беше истинска кралица след тази странна церемония, а Англия изглеждаше толкова далеч, колкото винаги е била.

Гледаше как Съфолк поправя малкия Луи, когато прекалява със замаха.

— Гардът, момче, къде ти е гардът? — провикна се Съфолк и гласът му отекна боботецо в стените. Маргарет почувства наплив на обич към едрия английски лорд. Баща ѝ се бе върнал за малко в Сомюр след седмица езда с краля. Щом видя дъщерите си, сърдито им заръча да доведат майка си, като даваше заповеди с предишната си властност. Моментът, когато Съфолк приближи към него и прочисти гърлото си, се бе превърнал в един от най-скъпите спомени от младостта.

— Милорд Анжу — започна Съфолк, — трябва да ви припомня, че кралица Маргарет не е вече на вашите заповеди. Като представител на съпруга ѝ и неин наставник трябва да настоявам да се отнасяте с нея така, че да пазите достойнството на нейното положение.

Рене Анжу зяпна пред англичанина, застанал твърдо между тях двамата в собствения му вътрешен двор. Той отвори уста, за да отговори, после реши друго, заоглежда се яростно, докато взорът му не срещна и не се впи в нещастната Йоланда.

— Доведи майка си, момиче. Изморен съм и гладен, хич не съм в настроение за подобни английски игри.

Йоланда се затича, повдигнала полите си с ръце. Лицето на баща ѝ порозовя, долната му устна се издаде напред като на обиден мастиф, докато влизаше в къщата. Херцог Рене замина пак три дни по-късно и през това време не ѝ каза друга дума, нито пък на английския лорд.

Маргарет се изчерви при спомена. Това беше миг на чиста радост — да види плужека принуден да отстъпи. Не се съмняваше в готовността на Съфолк да защитава честта ѝ. Човекът приемаше задължението си на неин защитник много сериозно и подозираше, че обучението на братята ѝ в изкуството на меча имаше подобна цел.

Загледа ги, като чу сблъсъка на мечовете. И тримата ѝ братя бяха по-бързи от английския граф, но той беше боец ветеран, мъж, получил рани при Арфльор и командир при обсадата на Орлеан. Той разбираше повече как се водят боеве от Джон, Николас или Луи и всъщност се беше сражавал с тримата заедно, за да им покаже как бронята може да защити човека при масов бой. Независимо от това вече не беше млад и Маргарет го чуваше как се задъхва, докато блокираше Луи и нанасяше удар по щита му.

Мечът, който носеше, изглеждаше огромен в очите на Маргарет, четири фута солидна стомана, която държеше с двете си ръце. Оръжието изглеждаше тромаво, но Съфолк го караше да оживява, размахваше го в сложни фигури, като че ли не тежеше изобщо. Вдигнеше ли меча, не оставаше и следа от добродушния английски лорд. Той ставаше просто ужасяващ. Маргарет гледаше омагьосана как Съфолк караше Луи да се защитава от идващите един след друг удари, докато накрая мечът изпадна от изтръпналите му пръсти.

— Ха! Трябва да работиш върху хватката си, момче — рече Съфолк.

За упражненията се бяха облекли в дебело подплатени туники, под лека броня. Докато Луи масажираше безчувствените си пръсти, Съфолк свали шлема и показа силно зачервеното си лице, плувнало в пот.

— Няма по-добър начин да изваеш мускулите на ръката си от това да се упражняваш с меча — обясни Съфолк на задъхания Луи. — Трябва да го чувстваш лек, тъй като бързината е резултат от силата. Джон, ела, моля, за да покажем на брат ти.

Брат ѝ Джон изглеждаше свеж и уверен, заемайки позицията си, стиснал меча право нагоре, докато чакаше Съфолк да си сложи пак тренировъчния шлем. Сам по себе си той беше тежък, изработен от желязо и с дебела подплата от конски косми. Онзи, който го носеше, трябваше да диша през перфорираната решетка, а полезрението му се ограничаваше до една тясна ивица, декорирана с полиран месинг.

Силно разгорещен, Съфолк огледа пропитата от пот подплата с неудоволствие и постави шлема внимателно на камъните зад себе си.

— Обърни десния си крак малко по-навън — заръча на Джон. — Всяка твоя крачка трябва да е балансирана, краката да са стъпили здраво. Точно така. С десния крак напред. Готов ли си?

— Готов съм, милорд — отвърна Джон.

Двамата със Съфолк се бяха сражавали вече десетина пъти, като англичанинът побеждаваше винаги. Въпреки това Джон напредваше и на седемнайсет беше невероятно бърз; все още му липсваше обаче силата, която се гради през десетилетия бой с меч.

Джон удари бързо и Съфолк отклони острието му със смях. Мечовете им се сблъскаха още два пъти и Маргарет видя как Съфолк винаги е в движение, краката му не се спираха. Джон имаше навика да се закотви на едно място и да размахва меча, което означаваше, че англичанинът можеше да увеличи разстоянието между двамата и брат ѝ да загуби равновесие.

— Ето! Задръж! — изведнъж викна Съфолк.

Мечът на Джон бе издигнат на височина на главата, а Съфолк го задържа с вдигнато острие. За миг Джон изложи гърдите си. Брат ѝ замръзна, както му наредиха.

— Виждаш ли, Луи? Той е открит. Сега ако имам силата да поема удара му с една ръка, бих могъл да си сваля лявата ръкавица от дръжката и да ударя с нея. Един удар ще е достатъчен — той демонстрира, като докосна със защитения си с желязо юмрук шлема на Джон. — Ето, така ще чуе как бие камбаната, а? А още по-добре ще е с кама, която държиш в юмука си с острието, насочено навън между кокалчетата. Камата ще разреде нагръдника му, ако го намушкаш с достатъчна сила. — Джон се смути още повече, когато лордът показа на Луи още един удар по незащитеното му гърло. — Или дори в процепа за очите, макар че е трудно да го улучиш, ако се движи. И всичко пак опира до силата на ръката ти — а и трябва да се пазиш, да не стори той същото с теб. Отпусни, Джон, и нека ви покажа някои защити срещу този удар.

Съфолк се отдръпна, докато обясняваше, и видя, че Маргарет ги наблюдава. Той приближи към нея и падна на коляно, полагайки меча

пред себе си като кръст. Тя усети, че се изчервява дори по-силно, защото братята ѝ бяха свидетели, но не ѝ убягна и чувството на гордост, че този грамаден мъж беше на нейните заповеди.

— Милейди, не ви видях там — рече той. — Надявам се, че не съм пренебрегнал задълженията си. Искрах да покажа на братята ви някои от новите техники, които станаха популярни в Англия.

— Убедена съм, че научават много от вас, лорд Съфолк.

— Уилям, ако обичате, милейди, аз съм ваш слуга.

Маргарет за миг се замисли какво удовлетворение би ѝ донесло, ако заповядаше на Уилям да натъпче брат ѝ Джо в казана в кухнята на замъка. Не се съмняваше, че ще го стори. Със съжаление си отказа това удоволствие. Сега беше омъжена жена или полуомъжена, или пък поне сгодена.

— Майка ми ме помоли да ви предам, че един ваш приятел е дошъл от Англия. Мосю Бруър.

— О, да. Чудех се кога ли ще му видя лицето. Благодаря, милейди. С ваше разрешение ще се оттегля.

Маргарет му позволи да ѝ целуне ръката. Той се отправи към замъка и я остави насаме с тримата ѝ братя.

— Няма ли лов днес, Джон? — попита сладко тя. — Няма преследване на сестра ти? Представям си, че лорд Съфолк сериозно ще се хване за меча, ако го помоля; ти как мислиш?

— Той е английски лорд, Маргарет. Не му се доверявай напълно — рече Джон. — Баща ми казва, че всичките са измамни влечуги. Каза, че змията в райската градина сигурно е говорела на английски.

— Пфу! Баща ни ли? Той е толкова завладян от алчност, че се изненадвам как е успял да проговори.

— Не го обиждай, Маргарет! Нямах право. Все още си ми сестра и член на това семейство и, за Бога...

— Не съм, Джон. Сега съм Маргарет Английска. Да извикам ли Уилям, за да ти обясни случая?

Джон сбърчи гневно вежди, но не можеше да ѝ позволи да върне защитника си.

— Твоят брак възвърна на семейството Анжу и Мен. Това е най-важното — това беше единственото ти предназначение. Оттук нататък можеш да действаш както сметнеш за добре.

Той се завъртя на място и се отдалечи от сестра си. Николас го последва, а малкият Луи постоя още миг, размени с нея едно намигване и усмивка заради помпозното държание на брат си. И тя остана сама. Огледа се из празния двор и почувства удоволствие от победата.

На Съфолк му беше забавно да го отведат в големия салон на замъка Сомюр. От сватбата насам прислугата не беше съвсем наясно как да се отнася към него. Англия беше заклет враг, но пък нали семействата са свързани посредством брак? Реалността за сключения мир между двете нации ще се осъзнае постепенно, помисли си той. За момента само малка групичка лордове от двете страни на Ламанша бяха наясно с подробностите.

Той потисна напушващия го смях, когато икономът му се поклони на вратата с огромно неудоволствие. Може би статутът на един английски лорд вече се беше покачил малко, поне в Сомюр.

Дери се надигна от издутия тапициран стол, за да го поздрави.

— Ти като че ли си станал част от семейството, Уилям. Но, да, нали действително се ожени за една от дъщерите, така че — полага ти се.

Съфолк се усмихна на шегата, поглеждайки нагоре, за да види дали децата не слушат от горния балкон. Не видя нищо, но се досещаше, че Маргарет е напълно способна да подслуша разговор, който със сигурност се отнася до нея. Това, дете се движеше в тъмното, сянка ли беше?

Дери проследи погледа му.

— Странна конструкция. Това галерия за трубадури ли е?

— Нямам представа. Така, Дери, какво те води в Сомюр?

— Няма поздрав? Няма запитване за здравето ми? Казвам ти, Уилям Пул, самотна е моята работа. Никой никога не се радва, че ме вижда. Ела, седни до мен край огъня. Изнервям се, като те гледам застанал там с подплънките, като че ли всеки момент ще се втурнеш в битка.

Съфолк сви рамене, но се настани върху подлакътника на един огромен стол, където усещаше как топлината от камината боцка по кожата му. След малко пак вдигна глава нагоре към галерията.

— Може и да не сме съвсем насаме тук, Дери — прошепна той.

— Аха, разбирам. Много добре, ще използвам всеизвестната си тактичност и лукавство. Готов ли си? — Дери се приведе напред. — Най-голямата жаба, *кралската жаба*, ако ме разбираш правилно, си прави истинска гозба с Анжу.

— Дери, за бога, не си дошъл тук, за да ми играеш игри.

— Добре тогава, лорд Съфолк, щом не харесвате кодове, ще говоря направо. Крал Шарл не се е забързал в Анжу. В Англия се разнасят разни доста неприятни слухове, но в по-голямата си част той спазва закона и нашето споразумение за изселванията. Онова, което го забавя, е разпределението на богатствата между фаворитите му. Стариият Рене може пак да притежава провинцията, но търговията може да премине в ръцете на всеки, когото Шарл реши да фаворизира. Изглежда, се забавлява, като отправя английските търговци. Петима или шестима вече настояват с петиция за намесата на крал Хенри. Дузина други искат войници, които да защитават имуществото им, но лорд Йорк си седи необезпокояван в Нормандия и не си мърда пръста да им помогне. Дотук с доброто.

— Ако си го очаквал, защо си дошъл тук? — рече Съфолк намръщен.

За първи път Дери видимо почувства неудобство. Нащрек заради балкона, той се приведе по-близо и сниши гласа си до шепот, който почти се губеше сред пукането на огъня.

— Един от моите хора ми изпрати предупреждение за Мен. Поради всичките пътувания на крал Шарл френските сили се движат толкова бавно, че може да не стигнат там и догодина. Все едно, говори се, че Мен няма да се търколи по гръб и да вдигне лапи нагоре. Както е близо до Нормандия, там има предостатъчно стари бойни вълци, оттеглили се от битки. Имат арендатори и много работна ръка и те не са от тия, дето ще коленичат само защото някой си френски граф ще им развее мирно споразумение под носа.

— Значи крал Хенри трябва да заповяда на Йорк да свърши тая работа с английската армия — отвърна Съфолк. — Твърде сме напреднали по този път, за да го видим да се разпада сега.

— И аз мислих върху това, Уилям, тъй като все още имам поне чаена лъжичка здрав разум в главата си. Йорк обаче не отговаря на писма или команди. Изпратих му заповеди с кралския печат и все едно

ги пускам в кофа без дъно. Той просто оставя процесите да си текат, като същевременно не си цапа ръцете. Хитра позиция, трябва да му го призная. Имам планове за херцог Ричард, не се безпокой, но това не решава въпроса с Мен. Ако избухнат боеве, новата ти френска съпруга ще се превърне в заложница тук, а не можем да позволим това да се случи.

Съфолк се замисли, загледан в пламъците.

— Искаш я в Англия?

— Да, искам я в Англия. Искам я наистина омъжена за Хенри, преди всичко да се разпадне. След време мога да пратя друг да поеме командването на нормандската армия, може би лорд Съмърсет, може би дори теб, Уилям. Ако кралят изпрати Йорк на друго място — например някъде в Ирландия, — той ще трябва да се подчини. Догодина ще се справим с изселването в Мен, без някой френски граф да остане с разбит нос. Аз ще уредя сватбата в Англия, не се притеснявай за това, но за целта ми е нужна булка. Не можем да ги оставим да държат ценна личност като Маргарет, докато се извършват изселванията.

— По-голямата сестра ще се омъжи следващия месец. Маргарет ще иска да е тук за сватбата, сигурен съм. Дали изобщо ще я пуснат да тръгне?

— Би трябвало — отвърна Дери. — Тя е вече омъжена в крайна сметка. Сега е само въпрос на етикет, а те го обожават. Хенри ще изпрати почетни гвардейци и флота кораби, които да приберат френската му невеста у дома. Ще го превърнем в голямо празненство. Просто трябва да стане, преди те да спрат за през зимата — за миг Дери разтри слепоочията си и Съфолк разбра колко е изтощен. — Това са само моите мисли за всичко, Уилям, нищо повече. Може крал Хенри да изпрати Йорк в Ирландия и ти да си този, дето ще заведе армията ни в Мен, за да мине гладко изселването. Може изобщо да няма проблеми и всичките ми вести да са погрешни. Но бих бил глупак, ако не се подготвя за най-лошото.

— *Всичките* ти вести ли? — изведнъж се обади Уилям с глас, който се бе възвърнал нормалния тон. — Мислех, че каза „един от моите хора“? Колко на брой известия имаш относно Мен?

— Дотук осем — призна Дери и заципа основата на носа си, за да премахне умората. — Не е нужно да видя пламъците, за да знам, че

къщата ми гори, Уилям Пул. Мисля, че мога да жонглирам с топките, стига ти да заведеш малката си принцеса обратно в Англия.

— Колко време имам? — попита Съфолк.

Дери махна неопределено с ръка.

— Най-много пет и най-малко три месеца. Иди на сватбата на сестрата, пий вино и се усмихвай на французите — но бъди готов след това да скочиш веднага щом ти изпратя съобщение. Честно казано, всичко зависи от това колко бързо французите се придвижват на север — и колцина от нашите собствени хора можем да убедим да изоставят домове и земи, които са купили междувременно с добри намерения.

— Ще се погрижа, Дери. За тази страна от нещата не бива да се притесняваш.

— Ще се притеснявам тъй или иначе, ако нямаш нищо против, Уилям Пул. Аз винаги се притеснявам за всичко.

9.

Пътят водеше до малък хълм, който се издигаше наред горичка от чепати дъбове. От идеалното си за браконьер място, изкачен до половината на близкото възвишение, в храсталаците, Томас Удчърч виждаше къде дърветата хвърлят сянка по сивите камъни, разпръснати наоколо. Беше перфектно място за засада, резултат от нареждането, което мрачните английски войници бяха получили — да полагат павета между градовете. Местните пътища се бяха оформили естествено с течение на вековете. Те криволичеха покрай препятствията и заобикаляха старите хълмове и древните дъбове. Не и английските. Подобно на римляните преди тях, забравените вече безчет работници бяха строили пътищата си в права линия, изравяйки или пък изгаряйки всичко, което им е пречело.

Томас хлътна още по-надолу, както се бе присвил, и знаеше, че е практически невидим на склона в тъмнокафявите си вълнени дрехи и ловджийски кожи, а същевременно имаше чудесна видимост на мили наоколо. Билото на пътя може и да беше съвсем празно, но той бе забелязал пресни следи от копита до една порта тази сутрин и половин ден вече ги следваше. Следите от метални подкови предполагаха, че ездачите не са местни хора, малцина от които притежаваха дори и пони.

Томас имаше своите си подозрения за групата, която пресичаше земите му. Имаше и голям лък, обвит в омаслена кожа. Нямаше представа дали хората на барона знаеха, че е бил войник, преди да стане търговец на вълна. Все едно, ако се покажеха, някой щеше да умре. При тази мисъл пусна ръката си по протежение на лъка и го потупа. Още от детството му бяха внушавали, че на света има само три типа хора. Тези, които се бият: самите графове и рицарите им и армиите. Тези, които се молят: група, с която той не беше запознат добре, но към които според него спадаха най-малките братя от силните родове. И накрая — онези, които работят. Усмихна се на мисълта си. Той вече се бе причислявал към две от трите категории. Беше воювал и бе работил. Ако пък се случеше да изненада неколцина ездачи, дошли

да нападат стадата му, можеше и да опита някоя друга отчаяна молитва, за да изпълни всички роли.

Легнал абсолютно неподвижен в шубраците, той беше нащрек за всяко движение. Но когато го видя, не си обърна рязко главата. Такава прибързаност можеше да му струва живота. Щом нещо отдясно помръдна, той плавно премести поглед. Сърцето му се сви, а очите му скочиха обратно към билото на хълма и тъмния тунел под дъбовете, който сега му се виждаше злокобен.

Синът му Роуан идваше пеша, подтичваше и въртеше глава, докато търсеше баща си. Въпросният баща изохка тихо, като видя, че момчето сляпо следва пътя към горичката.

Томас се изправи рязко и вдигна покрития лък над главата си, за да се покаже. Ниско долу Роуан го зърна и дори от разстояние виждаше, че се усмихва и сменя посоката, за да се изкачи на хълма.

Томас видя как в горичката се раздвижиха сенки. Стомахът му се сви от страх, когато из мрачината с пълен ход изскочи ездач. Още двама го следваха по петите и Томас за един мъчителен миг прецени разстоянието.

— Бягай! — изкрещя на сина си, сочейки обратно към хълма.

За негов ужас момчето спря и се втренчи в конниците, които с все сила се спускаха откъм горичката. Той видя, бяха с извадени мечове и ги държаха ниско, точно над ушите на конете си, насочени към сина му. За негово облекчение Роуан хукна с всичка сила, сякаш направо политна над неравната земя. Томас откри, че диша трудно. Момчето поне умееше да тича. То беше пораснало полудиво в имота и прекарваше повече време по хълмовете дори от баща си.

— Исусе, закрилай го — прошепна Томас.

Докато говореше, извади лъка от сърцевина и беловина на тисово дърво от кожения калъф и постави наконечници от кравешки рог на всеки край. Движенията бяха станали втора природа за него и същевременно наблюдаваше как Роуан се изкачва по стръмнината, а конниците ускоряват в галоп.

Шестима ездачи бяха излезли от горичката. Томас познаваше всички войници на барона и сигурно можеше да назове всеки мъж. В безмълвна концентрация нагласи тетивата и провери как се опъва, после разви меката кожа, която разкри колчан, пълен със стрели. Сам беше издялал всяка една от тях вкъщи вечер, като нарязваше перата,

преди да ги залепи и завърже. Върховете им бяха изработени в собствената му ковачница в селото, остри като бръснач и с такава желязна кукичка, че да не могат да се извадят от плътта, без да разпорят човека.

Под него ездачите позабавиха ход, за да минат напърно през шубрака. Бяха забелязали самотния мъж, застанал високо на склона, но изпитваха сигурност от числеността и снаряжението си, затова се съсредоточиха само върху изкачващото се момче. Томас се озъби — не беше приятна гледка. От седемгодишна възраст насам той стреляше с лък в продължение на два часа всяка неделя след църковна служба. Местният им футболен отбор дори беше забранен, за да не изостават момчетата с упражненията по стрелба. Раменете на Томас бяха маса от твърд мускул и ако хората на барона го възприемаха като търговец на вълна, той нямаше нищо против това. Но преди всичко той беше английски стрелец. Пусна дългата каишка през едното си рамо, така че колчанът падна ниско, почти до коленете му. Стрелите се наклониха на една страна, за да може с минимално движение да ги вади. Два различни цвята конец му показваха какви видове има. Имаше механични върхове за дивеч, но половината от наличните бяха с фиксирани върхове. Томас прекрасно знаеше какво могат да причинят те със силата на един тисов лък зад тях. Избра една стрела с фиксиран връх и я нагласи на тетивата.

— Стръмна местност — прошепна си той, — пориви на вятъра от изток.

Изтеглянето беше тъй естествено движение за него, че нямаше нужда да гледа към стрелата. Вместо това наблюдаваше целта, ездачите, които се катереха нагоре по хълма и се опитваха да хванат сина му.

Първата стрела мина над главата на Роуан, плющейки във въздуха. Удари водача им право в гърдите, а Томас вече бе заредил следващата. Като много по-млад бе стоял сред редици от стрелци, изригващи хиляди стрели по лавината от френски войници, докато тя се сринеше. Днес беше сам, но тялото му още помнеше. Пращаше стрела след стрела с безмилостна точност, изстрелваше ги във въздуха със злост.

Ездачите отзад може да са помислили, че първият просто е паднал, когато конят му се препъна, Томас не знаеше със сигурност.

Един след друг идваха. Роуан най-сетне се сети да свърне настрани от пътя на стрелите и Томас им позволи да приближат. Следващата му стрела се заби високо във врата на един от конете, което го накара да се изправи на задни крака и да изцвили от болка.

Чуваше тежкото дишане на Роуан, докато се приближаваше към него, и застана с ръце върху коленете, загледан в приближаващите ездачи. Младежът бе ококорил очи. Беше виждал преди как Томас убива животни, но онези бяха премерени изстрели в тишината на лова. Никога не бе виждал баща си да пуска стрела след стрела, сякаш това не представлява нищо за него.

Стрелите се забиваха в мъжете със звук, все едно някой тупаше дебел килим. Двама се бяха свлекли. Ездачите се задавяха и крещяха, а през това време Томас едва дишаше, почувствал старата пареща болка в гърба. Доста години минаха, откакто последно беше стрелял с гняв, но навикът все още действаше при нужда. Нагласяше и дърпаше само за няколко мига, безупречен и безмилостен. Четирима от конниците бяха паднали, два коня се лутаха с охлабени поводи, след като бяха загубили ездачите си. Последните двама най-сетне разбраха, че е глупаво да продължават, и крещяха уплашени към онези, които умираха на земята.

Изведнъж Томас се впусна напред. Двайсет скоростни крачки го приближиха на разстояние, откъдето не би могъл да пропусне. Пръстите му уловиха още три останали стрели в колчана. Бърз поглед към конците му показа, че са с два фиксирани върха и един механичен. Изстреля две и държеше последната готова.

И шестимата мъже на барона бяха повалени от конете. Четирима лежаха, без да мърдат или мигат, с пера, стърчащи от гърдите. Последните двама стенеха в агония и се мъчеха да се надигнат. Беше пуснал всичко на всичко единайсет стрели. Изпълни го гордост, като погледна към свлечената маса от мъже и оръжие, която беше свалил на земята, макар че започваше да се замисля над последствията.

— Не гледай — подвижна той през рамо, — това е грозна работа.

И се обърна, за да е сигурен, че синът му гледа към долината.

— Отправи взор към хълмовете, момче, нали така?

Роуан кимна, макар че погледна веднага щом баща му тръгна сред мъжете. На шестнайсет, беше дълбоко впечатлен от проявата на сила, която наблюдаваше досега. За първи път разбра защо баща му го

караше да се упражнява, докато пръстите му се подуеха и придобиеха виолетов оттенък, а мускулите на гърба и раменете му се превърнеха в ленти от горещи възета. Роуан потрепери, щом баща му извади тежък нож и предпазливо се отправи към двамата все още живи. И двамата бяха поразени от стрели с механични върхове. Единият бе свалил шлема си и се виждаше медночервената му брада, цялата подгизнала от кръвта, която се стичаше от отворената му уста.

— Ще увиснеш заради това — едва прошепна мъжът.

Томас го изгледа кръвнишки.

— Намираш се на *моя земя*, Едуин Бенет. И това беше моят син, дето го преследвахте като диво животно.

Мъжът се опита да отвърне, но Томас се пресегна и го сграбчи за дългата, мазна коса. Не обръщаше внимание на облечената в желязна ръкавица ръка, която го стискаше, и преряза гърлото на мъжа, като го побутна настрани, преди да тръгне към другия.

От всички тях последният беше най-леко ранен. Една от стрелите на Томас стърчеше гордо от доспехите му, но високо, на място, където раната обезвреждаше само рамото.

— Мир, Удчърч! Милост, човече. Мир!

— Никаква милост за теб — мрачно рече Томас и приближи.

Мъжът тронаво скочи на крака и вдигна нож в лявата си ръка, разсичайки въздуха с него, докато се мъчеше да се задържи на крака.

Томас го последва, вървеше по петите, докато онзи падаше и ставаше в последен опит да се отдалечи. Някъде около кръста от доспехите му се стичаше кръв, а лицето му беше преbledняло, отчаяно. Страхът му даваше бързина, а Томас беше изтощен. Той изруга тихо и посегна към последната си стрела. Мъжът видя движението му и хукна.

Стрелата го улучи под размаханата ръка, от такава близост иглата на фиксирания връх проби през сегментите на ризницата, като че ли бяха от мека вълна. Мъжът падна и Томас го гледа, докато той спря да мърда.

Чу зад себе си пращането на клонки. Синът му приближаваше, за да застане до рамото му.

— Какво ще правиш сега? — попита Роуан.

През целия си живот той бе познавал баща си като приветлив мъж, търпелив и честен търговец, който купуваше и продаваше бали

вълна в града и направи цяло състояние от това. Сега, облечен в кафявите дрехи, с лявата му китка, овързана в кожа, и с голям лък в ръката, баща му представляваше застрашителна гледка. Вятърът се усили и под погледа на сина си Томас затвори очи и пое дълбоко въздух. Когато ги отвори, гневът почти го беше напуснал.

— Ще си освободя стрелите, ако мога. И ще погребя телата. Тичай обратно вкъщи и ми доведи Джеймисън и Уилбър... а също и Крисчън. Кажим им да донесат лопати.

Той погледна замислено към конете. Беше улучил единия и трепна, като видя как животното стоеше и хрупаше трева със забита високо във врата му стрела. Бялото на очите му се показваше. Конят знаеше, че е ранен, и огромните му хълбоци се тресяха от болка, от която кафявата му плът се гърчеше на вълнички. Томас поклати глава. Можеше да скрие телата на мъжете, но съвсем различно нещо бяха конете. За миг го поблазни идеята да доведе на място някой касапин, но щяха да са нужни пет-шест момчета и три-четири каруци, за да отнесат месото. Нямаше начин баронът да не чуе за това в някой момент. Конете бяха ценна стока и не вярваше да има пазар във Франция, който да вземе шест тренирани животни, без това да стигне до неприятелски уши.

— Господи, наистина не знам какво да правя, Роуан. Мога да ги скрия в конюшните, но ако баронът тръгне да ги търси, ще излезе, че аз съм виновен. Ще ме изправи пред магистрата, а пък онзи му е твърде добър приятел, за да чуе аз какво му казвам.

Той дълго остана замислен, а през това време вятърът се засили и сиви облаци се надвесиха над главите им.

— Хвани ми го този, момчето ми. Не искам да тръгне обратно за конюшнията си, за да търси храна. Внимателно, да не го уплашиш. Тази нощ ще ги скрием в старата плевня. Познавам един човек, който би могъл да намери изход от това положение, ако успее да се свърже с него. Дери Бруър може би ще успее да ме отърве от въжето.

Той видя как по лицето на Роуан се изписа облекчение, после момчето хукна надолу по хълма, като тихо подвикваше на отделилия се кон. Животното вдигна глава и го изгледа с наострени уши, после пак се захвана да пасе, без да му обръща внимание.

— Как се забърках във всичко това? — промърмори Томас.

Той подозираше, че барон Стрейндж дори не е истински благородник, или поне такъв слух се носеше. Говореше се нещо за някаква титла, останала неизползвана, и за женската страна от семейството, но той никога не бе успял да подреди подробностите от това твърдение. Все едно, Стрейндж нямаше да загърби преднамереното убийство на шестима от войниците си, независимо на чия земя са били или пък какви пакости са замисляли. Пререканията между съседните имоти тлееха от месеци, още от момента, в който хората на барона заградиха едно пасище, което по право принадлежеше на Томас. Поне той така виждаше нещата. Мъжете на барона разправяха различна история.

В началото всичко беше на дребно, като неговите слуги и тези на барона си разменяха по някой удар, когато се засичаха в града. Преди месец нещата тръгнаха на зло, след като извадиха едното око на един от хората на Томас. Неколцина приятели на пострадалия тръгнаха да търсят възмездие още същата нощ и подпалиха плевнята на барона, като убиха и няколко уелски овце на полето. Томас ги нашиба с камшик заради това, но от тази нощ нататък конфликтът прерасна в необявена война. Беше предупредил хората си никога да не пътуват сами — и после видя тези следи, дето минаваха през земите му, и стори точно онова, което ги предупреждаваше да не правят. Наруга се, какъв глупак.

Роуан се върна с два коня, като ги потупваше по вратовете.

— Какви големи, силни момчета. Може би да задържим един?

— Абсурд. Не бива да ги намират при нас. Една или две нощи представляват достатъчен риск. Ще те чакам да се върнеш с момчетата. Може да свършим, преди да се стъмни, ако дъждът не се усили.

Осени го една мисъл и той вдигна очи.

— А ти защо излезе? Нали знаеше, че ще съм навън до вечерта.

— О, довечера в града има събрание. Нещо, свързано с французите. Мама ме изпрати да ти съобщя, за да не го изпуснеш. Каза, че е важно.

— Господи! — възкликна Томас с горчивина. — Как да се върна навреме за това и същевременно да изчистя тая мърша тук? Исусе, някои дни, кълна се...

— Можеш да спънеш конете или да им завържеш заедно юздите. Аз ще доведе Джеймисън и Уилбър, и Крисчън. Мога да заровя телата с момчетата, докато ти си на събранието.

Томас се вгледа в сина си и забеляза колко голям мъж е станал той през последната година. Усмихна се въпреки раздражението, изпита гордост, която разпръсна черните облаци над главата му.

— Добре, ти свърши това. Ако видиш още някого на кон, бягай, все едно дяволът те гони, ясно ли е? Ако хората на барона дойдат да търсят загубените си другари, не искам да те хванат. Достатъчно ли съм ясен?

— Разбира се. — Роуан още изглеждаше малко пребледнял след всичко, на което стана свидетел, но беше решен да не се огъва пред погледа на баща си. Наблюдаваше как Томас прибра кожения калъф на лъка си и с големи крачки се запъти към града.

Дъждът се усили, обливаше Роуан, както бе застанал на открития хълм. Капките сякаш бучаха по разстлалата се отпред земя и той се огледа нещастно, осъзнавайки, че е сам с шестима мъртъвци. Започна да прибира конете, като се мъчеше да не поглежда към бледите, изцъклени лица, които бавно потъваха в шубрака, сякаш под собствената си тежест.

Залата миришеше на мокра вълна, въздухът беше натезал. В нормални времена това бе мястото за търговия за десетки земевладелци. Тук те носеха своите торби с омаслени кожи, за да ги оценят и прегледат поотделно експерти от Лондон и Париж, преди да се определят цените за всеки сезон на стригане. Блеещите овце бяха за фермерите дар от Бога, вълната, която произвеждаха, бе не по-малко ценна от месото, правеха дори сирене от овчето мляко, макар че то беше популярно само в някои части на Южна Франция. Последно по поръчка произведоха предишния месец, в началото на лятото. Може би защото имаха злато в джобовете, мъжете, дошли тук, бяха във войнствено настроение, гневът и изумлението им ясно се виждаха. В сумрака те бяха придърпали дървените пейки на мястото, където обикновено правеха загражденията си за пазар. Дискусията вече се водеше на висок глас, когато Томас влезе тихичко, с чиста, твърда риза, от която го сърбеше поради хвърлената през деня пот.

Познаваше всеки мъж тук, някои по-добре от другите. Онзи, който наричаше себе си барон Стрейндж, говореше на останалите, когато Томас прошепна поздрав на един от съседите и прие място на предните редове. Усети погледа на барона върху себе си, докато се настаняваше, но просто седеше и слушаше известно време, преценявайки настроението в залата. Почувства как нова пот избива по кожата му в нажежената вече атмосфера. Тук бяха наблъскани толкова човешки тела, колкото и в пазарен ден, и той се размърда от неудобство. Винаги бе мразел да го притискат. Една от радостите на живота му беше, че може да ходи свободно и сам-самичък из хълмовете на собствената си земя.

— Ако някой има по-добра информация, да излезе и да я съобщи — казваше в този момент баронът.

Томас вдигна глава, щом почувства, че погледът на барона се отмести. Пак си е намазал с мазнина косата, каза си той, така черните, блестящи къдрици обрамчваха лицето му, сурово и брулено от вятъра и слънцето. Все едно дали с основание или не, той наистина имаше вид на благородник. Томас виждаше изпъкналите мускули по врата му и как дясното му рамо играе, когато направи жест с ръка — наследство от десетилетия упражнения с тежкия меч. Барон Стрейндж съвсем не беше слабосилен и проявяваше видима арогантност. Въпреки това на Томас винаги му се бе струвало, че това е само фасада, че в този мъж има фалшива нотка. Ако сега преживееха кризата, зарече се да плати, за да проверят архивите в Лондон. Чу, че се говорело нещо за основаването на благороднически архив, като всички семейни документи от цялата страна да се съберат на едно място. Щеше да е скъпо, но искаше да знае дали той не блъфира и ощетява по-добри мъже от него или пък наистина има право на претенции върху титлата. Тя му придаваше по-голямо влияние при техните събрания на изселници и обясняваше защо точно той бе изправен отпред, за да говори на групата, и защо те го слушаха.

— В обичайни времена — продължи Стрейндж — наемам неколцина мъже, за да ми събират вести срещу малко заплащане. В Анжу всички те замлъкнаха. Последното, което чух, е, че френският крал лично прави обиколка в долината на Лоара. И нали всички видяхме изгонените семейства да преминават през Мен! Сега из тези градове се суетят разни чиновници с черни дрехи, които ни казват да

си стягаме багажа и да се местим. Чуйте ме, ние сме купени и продадени от собствените си херцози.

Из залата се надигна вълна на недоволство и баронът вдигна ръка, за да го усмири.

— Не твърдя, че крал Хенри е наясно с това. В двора му има хора с висока позиция, които може да са се уговорили, които може да са извършили измяна без знанието на краля.

Шумът нарасна в ропот и баронът извиси глас.

— Е, какво друго да го наречем освен измяна, когато на английските земевладелци им крадат земята изпод краката? Аз купих правата на имота си с добри намерения, джентълмени. Плащам си десетъка на хората на краля всяка година. Половината от вас тук са били войници, които са имали здравия разум да използват войнишките си награди, за да закупят земя и овце. Нашата земя, джентълмени! Така ли безропотно ще предадете правото си на имот на някой сипаничав френски войник? Земя и собственост, за която сте лели пот и кръв стотици пъти?

В отговор се надигна гневен рев и Томас се огледа замислено около себе си. Стрейндж знаеше как да дърпа конците, но истината беше малко по-сложна. Всъщност собственик на земята беше крал Хенри — от най-малкото селце в Англия и Уелс до половината Франция. Неговите графове и барони управляваха огромни земи, събираха десетък и данъци и в замяна снабдяваха краля с войници. Истината може да беше заседнала в гърлото на всички мъже тук, но ако оставеха настрана самохвалството, всички те бяха под властта на краля.

Томас уморено разтри основата на носа си. Той не участваше в политиката на Мен, предпочиташе да прекарва времето си във владението си и да идва в града само заради пазара и продоволствието. Беше чул за чиновниците, нароили се във всеки пазарен град, с техните предупреждения и заплахи за изселване. Както другите, така и той изпитваше бавно тлеещ гняв към онези лордове, които очевидно го бяха предали, докато той работеше за семейството си. Още преди седмици чу слухове за Анжу и, изглежда, всички се бяха потвърдили.

— Те може да дойдат тук преди Коледа, джентълмени — заяви барон Стрейндж, когато шумът позагълхна. — Ако е вярно, че цената на този мир са били Анжу и Мен, ние ще се присъединим към

изселените семейства по пътищата до края на годината — той злостно изпука кокалчетата си, като че искаше да стисне нечие гърло между пръстите си, та да го смаже. — Ние или си тръгваме от всичко, което сме построили тук, или го защитаваме. Сега аз ще ви кажа за себе си — ще защитавам моята земя. Аз имам...

Трябваше да спре, след като от пейките, където седяха фермерите и земевладелците, се изтръгна рев на съгласие.

— Имам в семейството шейсет и осем мъже, които ми работят на полето: стари войници, които ще ме подкрепят. Мога да добавя и две дузини конници и имам средства да купя още от английска Нормандия. Ако съберете златото си заедно с моето, може би ще можем да наемем въоръжени мъже, които да дойдат на юг и да ни подпомогнат.

Тази идея причини затишие сред тълпата, докато всеки обмисляше дали да си даде златото, спечелено с толкова усилия, за кауза, която може вече да е загубена.

Томас стана на крака и барон Стрейндж се намръщи.

— Ще говориш ли, Удчърч? Мислех, че се държиш настрана от нас останалите.

— Аз имам земя, бароне, както и ти. Имам правото да говоря.

Чудеше се как ли ще реагира баронът, когато разбере, че има шестима въоръжени мъже по-малко, отколкото си мисли. Не за първи път Томас съжали за направеното по-рано през деня.

Доста непохватно баронът направи жест с ръка и Томас излезе напред и се обърна с лице към хората. Колкото и да обичаше самотата, беше опознал англичаните, уелсите и шотландците в тази зала и мнозина се провикнаха да го поздравят.

— Благодаря — рече той. — Сега, през последната седмица, чух повече слухове, отколкото през цялата година досега, и ми е нужно да знам каква част от тях са истина. Ако французите настъпват на север тази година, къде е нашата армия да им размаже главите и да ги върне вкъщи? Тези твърдения за мир са просто вятър. Защо го няма Йорк тук или пък Съмърсет, или Съфолк? Имаме трима високопоставени благородници във Франция, които могат да пращат мъже да се бият, а не съм видял и следа от тях. Изпратили ли сме вестonosци до Нормандия? Някой от вас?

— Аз пратих — отговори вместо тях Стрейндж. Устата се сгърчи при спомена. — Нямам отговор от херцог Йорк, нито дума.

Изоставили са ни да се защитаваме сами.

Той щеше да продължи, но Томас заговори отново, дълбокият му, бавен глас се разнесе над групата. Вече бе взел решението си. Неприятно му беше, че подкрепя барона, но нямаше избор, поне не за него. Всичко, което имаше, беше в тази земя. Ако изостави владението си, той и семейството му ще трябва да просят по улиците на Портсмут или Лондон.

— Ще изпратя момичетата си обратно в Англия, докато преценим добре какви неприятности ни очакват. Предлагам на всички ви да сторите същото, ако все още имате там роднини. Дори и да нямате, сигурно разполагате с пари, за да ги настаните в някоя странноприемница в Нормандия или в Англия. Не можем да мислим трезво, ако трябва да защитаваме жени.

— Присъединяваш се към мен, тъй ли? — попита баронът. — Ще оставиш настрана споровете между нас и ще застанеш до мен?

— Исусе, бароне, аз тъкмо щях да те помоля да застанеш до мен — рече Томас с усмивка, която играеше по крайчеца на устата му. Мъжете в залата се засмяха, а баронът почервения. — Все едно как, но няма да оставя фермата си, толкова мога да ти кажа. Ще добавя моето злато към твоето, за да купим войници, но ще ни трябва също един-двама ветерани. Най-добре да вземем някой кален в битките лорд, за да превърнем името му в знаме за нашия малък бунт — тази дума потисна смеха. Томас ги огледа всичките и видя стабилни фермери с груби, червени от работа ръце.

— Какво ли ще бъде, ако френската армия дойде да блъска по вратите ни. О, виждал съм англичани да поразяват и по-големи френски сили. И в живота си съм виждал гърбовете на не един или двама французи да бягат от мен — той поспря, за да утихне смехът. — Но не можем да задържим земята с това, което имаме. Всичко, което можем да сторим, е да ги накараме да платят за нея.

— Какво? — не можа да повярва баронът. — Говориш за поражение, преди борбата дори да е започнала.

— Говоря както го виждам — сви рамене Томас. — За мен няма значение. Аз пак ще стоя и ще пращам стрелите си по тях, когато дойдат. Ще се бия, дори да съм сам. Нямам друг избор освен един, както и да го погледна. Но знаете ли, преди да стана фермер, бях стрелец — при това английски стрелец. Ние не бягаме само защото

шансовете са против нас — той спря и се замисли. — Може би ако ги задържим, ако ги отблъснем, тогава английските лордове ще трябва да ни поддържат. Познавам един човек, който ще ми каже направо дали имаме шанс, дали ще дойде помощ от север. На него му се чува думата при самия крал и той ще ни каже каквото имаме нужда да знаем.

— Кой е? — попита Стрейндж. Беше свикнал той да е приближеният или поне да твърди, че е такъв. Томас Удчърч имал приятели, близки до краля, това много го раздразни.

— Няма да знаеш името му, бароне, а и той не би искал да го използвам. Преди години двамата с него се бихме рамо до рамо. Той ще ми каже истината, защото ми е задължен.

— Запази си тайните тогава, Удчърч. Ще ми донесеш новини, ако се свържеш с него, нали?

— Да. Дай ми най-много месец. Ако дотогава не го намеря, то ще е, защото няма да има желание да го намирам, и ще бъдем сами.

Барон Стрейндж задъвка долната си устна, докато слушаше. Не харесваше Томас Удчърч, никак дори. Имаше нещо в начина, по който му се усмихваше, когато чуеше титлата му, което го ядосваше, като че ли нещо лазеше по гръбнака му. Въпреки това знаеше, че може да вярва на думите му.

— И аз ще пратя писма до онези, които познавам — отвърна баронът. — Всеки от вас, който има приятели в армията, трябва да стори същото. Ще се съберем тук точно след месец и дотогава ще знаем къде стоим.

Томас усети как една ръка го тупва по рамото. Обърна се и видя пред себе си лицето на стария Бърнард, един от малцината там, когото можеше да нарече приятел.

— Ще пийнеш ли едно с нас, момче? Страшно съм пресъхнал след цялата тая говорилня, пък макар да не бях аз онзи, който говори.

Томас се усмихна иронично. Харесваше стария стрелец, въпреки че имаше опасност няколко пинта бира да означават, че ще седи да слуша за кой ли път историята за Аженкур. Би предпочел да извърви осемте мили път до вкъщи, но се спря, преди да откаже. Повечето от мъжете щяха да си наквасят гърлата, преди да тръгнат. А знаеше, че може да му се наложи да ги моли да се бият за него, преди да е изминала годината или пък следващата пролет. Нямахше да му навреди, ако чуе какво имат да кажат.

— Ще дойда, Бърн — отвърна той.

Удоволствието на стареца при този отговор до някаква степен прокуди мрачното му настроение.

— Много се радвам, че е така, приятелю. Те трябва да те видят сега. Тези момчета имат нужда от водач, а Стрейндж не е подходящият мъж за това, не го виждам като такъв. Не, момче. Те се нуждаят от стрелец с чувство към земята. Дай да изпием по две-три и ще ти кажа какво имам предвид.

Томас се остави групата да го поведе към близката кръчма. Изпрати безмълвна молитва да успее да открие бързо Дери Бруър — и той да отговори на стария приятел.

10.

Дери Бруър седеше в непрогледната тъма и чакаше, трябваше да се увери, че не е капан. Досега, убеден беше, само бухал можеше да го е видял да се движи, въпреки това устоя на желанието да избърше дъжда от очите си. Макар да виждаше размазано, не помръдваше, а само бавно премигваше, докато небесата се разтваряха над него и го заливаха. Носеше тъмно наметало от насмолен лен, но бе открил, че пропуска, и вадичките, които пълпеха по тялото му, бяха леденостудени. Беше стоял на това място с часове и болката в гърба и коленете му постепенно се засилваше.

Имаше някаква лунна светлина до момента, в който буреносните облаци се скупчиха гневно над главата му и първите капки заудряха по листата. Видя, че земята около фермата е била изчистена и подготвена от внимателна ръка. На пръв поглед къщата му се стори съвсем нормална, но имаше храсти и други насаждения и към вратата водеше само една чиста пътека — такава, че двойка стрелци спокойно можеха да я отбраняват от цяла армия. Дери се усмихна, спомняйки си други времена, други места. Забелязал бе купчина дърва, оставени на открито. Беше прекрасно място да се барикадираш, а после да отстъпиш към къщата. Томас Удчърч беше предпазлив мъж, както и Дери. Предпазливостта и бавните действия неведнъж бяха спасявали живота на двамата.

Дъждът поотслабна, но вятърът още фучеше в дърветата, изпълваше въздуха с листа, които се въртяха и танцуваха като мокри монети. Но той продължаваше да чака, сякаш беше сведен само до ярка точка на концентрация в треперещо тяло. Отбеляза в кои стаи на къщата се движеха сенки и се помъчи да отгатне колко души можеше да очаква ветре.

Без предупреждение изведнъж го прободе болезка, стомахът му се стегна, а тестисите му се свиха. Нищо не беше чул, нищо не беше видял, но се усети, че в тъмното бе заел *единственото място*, което му даваше добра видимост към входа и основните стаи в къщата. Сърцето му задумка силно, зачуди се дали би могъл изобщо да бяга,

след като толкова дълго бе клечал. Наруга се и мислите му се завъртяха със страхотна бързина. Бавно промъкна ръка към тежкия ловджийски нож на кръста си, дръжката беше хлъзгава под пръстите му. Знаеше, че никой не може да го чуе как поема бавно и дълго въздух в този дъжд и вятър. От гордост накара гласа си да звучи с нормален тон, когато се довери на инстинктите си.

— Колко дълго ще чакаш тук навън с мен? — каза той силно.

Убеден бе, че се е досетил правилно, въпреки това едва не подскочи, когато някой се засмя тихо зад него. Дери се напрегна, готов или да побегне, или да се хвърли в онази посока.

— И аз се чудех същото, Дери — рече Томас. — Дяволски студено е, а в къщата има храна и бира. Ако вече си свършил с твоите игри, защо не влезеш?

Дери проклинаше наум.

— Във Франция има няколко души, които биха дали мило и драго да знаят къде съм тази вечер — добави той. Изправи се, а коленете и бедрата му се съпротивляваха. — Трябваше да се уверя, че не си тръгнал с тях.

— Ако бях, досега да си ми изял стрелите. Аз пък трябваше да знам, че си сам по същите причини. И имам неколцина неприятели, Дери.

— С добрите хора като нас винаги е така — отвърна Дери. Макар че вече знаеше къде е застанал Томас, трудно му беше да го различи в тъмнината.

— Аз не съм добър човек, Бруър. А знам, че и ти не си. Мир, стари друже. Слез и подели хляба ми. Ще ти кажа какво ми трябва.

Томас тръгна по сухите листа и потупа Дери по рамото, като продължи надолу към къщата.

— Откъде знаеше, че съм там? — попита го през рамо той.

— Спомних си как обичаше да ловуваш — рече Дери и го последва. — Как дойде толкова наблизко, без да те чуя?

Старият му приятел се засмя в тъмното.

— Както вече отбеляза, Дери, аз съм ловец. Елени или хора, все същото е.

— Не, сериозно. Как го направи?

Двамата мъже прекосиха заедно открития двор, подминавайки купчината с дърва, и приближиха към къщата.

— Използвах вятъра за прикритие, но има и още нещо. Ако имаш свободни двацетина години, ще те науча.

Стигнаха до вратата и светлината от прозорците позволи на Дери да види лицето на приятеля си за първи път.

— Това е моята земя, Дери — и неговата. Тук не можеш да ми се явиш изневиделица, без да усетя.

— Сигурно не спиш много в такъв случай? — промърмори Дери.

Докато говореха, от дъжда и вятъра изникна висок млад мъж, който носеше наметало, подобно на това на Дери. Без да каже дума, Роуан пое лъка и стрелите на баща си. Оръжията бяха по-добре защитени от мъжете, които ги притежаваха.

— Хубаво ги натрий със смола и провери дали стрелите не са се изкривили — извика Томас, когато синът му се обърна и се отдалечи. В отговор получи сумтене, което го накара да се усмихне.

— Добре изглеждаш — каза Дери съвсем искрено. — Като си фермер, успял си да сложиш малко месо върху кокалите.

— Не се оплаквам. Хайде, дай да се скрием от дъжда. Имам предложение към теб.

В кухнята на фермата цареше благословена топлина, малък огън гореше в огнището. Дери свали омасленото си наметало, преди то да остави локва върху каменния под, и сведе с уважение глава към жената със строг вид, която седеше на масата. Тя не му обърна внимание, докато сваляше с парцала черния железен чайник от мястото, където висеше над пламъците.

— Това е жена ми Джоун — каза Томас. — Сладко малко момиче от бордеите, което едно време рискува и се омъжи за стрелец — той ѝ се усмихна, макар че изражението ѝ остана напрегнато. — Джоун, това е Дери Бруър. Едно време бяхме приятели.

— И още сме, иначе нямаше да си рискувам кожата, за да дойда до тук. Пратил си съобщение до Джон Гилпин в Кале и ето ме в проливния дъжд.

— Защо да се доверяваме на мъж, който стои на двора и ни наблюдава с часове? — обади се Джоун. Въпреки всичките години във Франция акцентът ѝ си беше чисто лондонски, като че беше напуснала бедните квартали на столицата ден преди това.

— Добре, Джоун. Той просто е предпазлив човек — отговори Томас, докато Дери мигаше и нервничеше под втренчения ѝ поглед. — Винаги си е бил такъв.

Тя издаде някакъв сумтящ звук дълбоко в гърлото си, после започна да налива гореща вода в глътката бренди във всяка чаша. Дери забеляза, че неговата доза беше на половината на тази на съпруга ѝ, макар благоразумно да си замълча.

— Можеш да си легнеш сега, Джоун, ако желаш — обади се Томас. — Няма никой друг навън; щях да видя иначе.

Жената се смръщи на съпруга си.

— Не искам да се чувствам затворничка в собствения си дом, Томас Удчърч. Ще отведа момичетата утре. Когато се върна, искам нещата тук да са уредени. Просто повече няма да се озъртам непрекъснато, казвам ти го. А ти се грижи за Роуан. Все едно колко е едър, той още е само момче.

— Ще го пазя като очите си, любов моя. Не се безпокой.

Томас целуна жена си по бузата, която тя подложи, макар все още да гледаше госта с леден поглед.

Когато излезе, Дери се пресегна за бутилката с бренди и си наля още малко, за да прогони студа от костите си.

— Том, май си се оженил за малък дракон — подхвърли и се настани в стола си. Забеляза, че е стабилно изработен, пое тежестта му, без да проскърца. Цялата кухня изглеждаше като място, направено с любов, истински дом. Жегна го тъга, че той нямаше свое.

— Ще ти бъда благодарен, ако задържиш мнението си за съпругата ми за себе си, Дери. Имаме други неща, които да обсъдим, а ще трябва да тръгнеш преди зазоряване.

— Нима ще ме изгониш? Надявах се на топла храна и легло. Цяла седмица пътувам, за да дойда дотук.

— Добре — съгласи се Томас с неохота. — Ето там, в голямата тенджера, има задушено. Конско месо. А това дали ще останеш под покрива ми може би зависи от нещата, които ще ми кажеш.

Дери отпиваше от горещото питие и чувстваше как възвръща топлината в жилите му.

— Звучи разумно. И така, какво е толкова важно, че си се сетил за стария си приятел? Гилпин за малко да ме изпусне, знаеш ли? Бях на

доковете на път за Англия, когато той ме откри. Добре че знае любимите ми кръчми, иначе нямаше да съм тук.

Томас изгледа човека, когото не беше виждал четиринайсет години. Времето и притесненията бяха очукали Дери Бруър. Но все още изглеждаше силен и здрав, дори с мократа, полепнала по черепа му коса, в която се бяха заплели златисточервени листа.

— Чух, че си се издигнал, Дери, там в Лондон.

— Sprawям се — отвърна другият уморено. — Какво искаш?

— Нищо за себе си. Просто искам да знам какво ще се случи, ако хората в Мен окажат въоръжен отпор. Ще прати ли крал Хенри мъже, които да ни подкрепят, или ще бъдем сами?

Дери се задави с питието си и кашля, докато лицето му не почервения.

— В Анжу има френска армия, Том. Когато се придвижат следващата пролет, какво, ще накараш жена си да излезе срещу тях с метлата ли?

Погледна в сивите очи на стария си приятел и въздъхна.

— Виж, съжалявам, че нещата не стоят по друг начин, но Мен и Анжу бяха цената на мирното споразумение. Разбираш ли? Всичко е минало и приключило. На сина ти няма да му се наложи да ходи на война, преди да му е пораснала истинска брада, не както беше при нас. Това е цената.

— Но това е моята земя, Дери. *Моята* земя, която са ми отнели дори без да ми кажат думичка за това.

— Какви ги говориш сега? Не е проклетата ти земя, Том. Крал *Хенри* притежава тази ферма и шейсет хиляди като нея. Негова е тази къща и чашата, която държа. Ти сякаш си забравил това. Но всяка година си плащаш десетъка. Смяташ ли, че той е доброволен? Крал Хенри и Църквата са единствените, които притежават земя, или и ти си от тези, дето смятат, че тя трябва да се раздаде на населението? За това ли става дума? Бунтар ли си станал, Том? Агитатор? Май фактът, че имаш ферма, те е променил.

Том гледаше кръвнишки мъжа, когото някога наричаше приятел.

— Може и да ме е променило, нищо чудно. Но *моят* труд дава овчето руно, Дери. Аз и синът ми сме там навън във всякакво време, грижим се агнетата да оцеляват. Аз не работя, за да пълня джоба на някой лорд, толкова мога да ти кажа. Работя за семейството си и за

земята си, защото един мъж трябва да работи; или въобще не е мъж. Ако някога си опитвал, нямаше да ми се присмиваш. Щеше да знаеш, че ми се свида всяка монета, дето я плащам за десетък всяка проклета година. Всяка монета, която аз съм я спечелил. *Моят* труд прави тази земя, Дери. Решенията, които взимам, уменията ми. За бога, това не ти е някой стар дял в Кент, където семейството на лорда управлява поколения наред. Това е нова земя, с нови хора върху нея.

Дери пийваше от чашата си и клатеше глава към разгневения мъж.

— Залогът е много по-голям от просто няколко хълма, Том. Затова бъди сигурен, помощ няма да дойде. Най-доброто е да изнесеш всичко, което можеш да носиш, и да тръгнеш на север, преди пътищата да се изпълнят с хора. Ако това си искал да разбереш, правя ти услуга да ти го кажа право в очите.

Известно време Томас не отговори, допи си питието и наля още и на двамата. Беше по-щедър с брендите от жена си и Дери с интерес го наблюдаваше как стрива малко канела в чашата, преди да му я подаде.

— Тогава и аз ти правя услуга, Дери, като ти казвам, че ние ще се бием — не прозвуча като хвалба. Томас говореше с решимост, която накара Дери да се изтегне на стола, да се отърси от умората и въздействието на алкохола.

— В такъв случай ще си жертваш живота. Насам идват две или три хиляди французи, Томас Удчърч. Какво има в Мен? Няколко десетки фермери и ветерани ли? Ще бъде направо касапница и пак ще ти вземат фермата. Чуй ме добре сега. Това вече е приключено, разбираш ли? Не бих могъл да го променя, дори животът ми да зависеше от това. Но твоят точно от това зависи. Нима искаш да видиш как някой френски рицар посича момчето ти? На колко години е? Седемнайсет, осемнайсет? Господи! Има моменти, в които човек просто трябва да изостави всичко и да бяга. Знаем, че не обичаш да те притискат, Том. Но помниш ли как бяхме, когато ни откри онзи кавалерийски взвод? Ние тримата срещу петдесетина? По дяволите, тичахме като проклети зайци тогава и не се срамувахме, защото оцеляхме и после отново се бихме. Тук става дума за същото нещо. Кралска заповед. Ние останалите просто преживяваме и се надяваме да оцелеем.

— Свърши ли? Добре. Сега *ти* слушай, Дери. Каза, че помощ няма да дойде, и аз те чух добре. Казвам ти — ние ще се опълчим. Тази земя е моя и не ме е грижа дори сам крал Хенри да дойде и да ми заповяда да си вървя. И на него ще му плюя в лицето. Този път няма да бягам.

— В такъв случай си *мъртъв* — срязва го Дери. — И Господ да ти помага, защото аз не мога.

Двамата мъже седяха един срещу друг, втренчили гневни погледи, и никой не отстъпваше. След малко Дери пресуши чашата си и продължи:

— Ако се биеш, ще жертваш живота на хората си. И по-лошо дори — ще нарушиш мирния договор, за който съм работил, преди още проклетото нещо да е било в сила. Разбираш ли това, Том? Ако такива неща се говорят, трябва да отидеш при приятелите си и да им предадеш моите думи. Кажим им този път да отстъпят. Кажим им, че е по-добре да останат живи и да започнат отначало, отколкото всичко да иде на вятъра и да свършат като трупове, захвърлени в канавката. Тук има много повече заложено, отколкото си представяш. Ако го съсипете заради няколко фермички, аз ще те убия с голи ръце.

Томас се изсмя, макар и с горчивина.

— Няма да го сториш. Дължиш ми живота си, Дери. Дължиш ми повече от тия предупреждения, дето ги изричаш.

— Аз всъщност ти спасявам живота, като ти казвам да се махаш! — изрева Дери. — Веднъж поне се опитай да послушаш, проклет, упорит глупако!

— Нали помниш, всичките ни стрели бяха свършили?

— Том, моля те...

— Кракът ти беше разрязан и не можеше да тичаш — а онзи френски рицар те забеляза във високата трева и се обърна, помниш, нали?

— Помня — нещастно прошепна Дери.

— А мен той не ме видя, та аз му скочих и го повалих, преди да успее да ти отсече главата с хубавия си френски меч. Извадих малкото си ножче и го прободох с него в процепа за очите, Дери, докато ти просто стоеше и гледаше. Сега същият този човек седи в кухнята ми, в моята земя и ми казва, че няма да ми помогне. Мислех си по-добри

неща за теб наистина. Имаше време, когато бяхме едно цяло и то означаваше нещо.

— Кралят не може да се бие, Том. Той не е като баща си и не може да се бие — или да поведе мъже, които да го направят. Той е като дете и ще ме заколят, ако някога признаеш, че аз съм те предупредил. И когато моят крал ми каза, че иска да му предоставя примирие, аз го сторих. Защото така беше правилно. Защото иначе ще загубим цяла Франция. Съжалявам, защото те познавам, и все едно съм пронизан с нож, като седя в кухнята ти и ти казвам, че е безнадеждно, но е така.

Томас впери поглед в него над чашата си.

— И ти ми казваш, че всичко това е било твоя идея? Кой, по дяволите, си ти, Дери Бруър?

— Мъж, чийто път не ти трябва да пресичаш, Том. Никога. Аз съм този, когото трябва добре да изслушаш, защото знам какво говоря и не прощавам лесно. Казах ти всичко, което знам. Ако започнете война заради няколко хълма и малко овце... Просто не го правете, това е всичко. Ще ти намеря друга земя на север, която да купиш, заради старите времена. Толкова мога да направя.

— Благодеяния за бедните ли? Не ти искам милостинята — каза Томас и почти изплю думата. — Аз съм спечелил с труд тази земя. Спечелих я с кръв и болка, с убийства. Цялата си е моя, Дери, нямам дългове, нищо. Седиш в моя дом и това са ръцете, които го построиха.

— Това е една от многото ферми под аренда — изръмжа Дери, обзет отново с гняв. — Напусни я.

— Не, ти трябва да я напуснеш, Дери. Каза всичко, което имаше за казване.

— Гониш ме, значи? — не повярва на ушите си Дери. Той стисна юмруци, а Томас сниши глава и го гледаше с буреносен поглед под заключените вежди.

— Да, гоня те. Надявах се на повече от теб, но ти се изрази много ясно.

— Добре тогава.

Дери стана и Томас стана заедно с него, така че двамата се изправиха с лице един срещу друг в малката кухня, изпълнена с тяхната ярост. Дери посегна за наметката си и се зави с нея с резки, гневни движения.

— Кралят искаше мир, Том — рече той и щом стигна до вратата, я отвори със замах. — Той даде някои от земите си, за да го постигне, и толкова. Не заставай на пътя като глупак. Спаси семейството си.

Вятърът нахлу с рев в кухнята и огънят започна да танцува и да плюе. Дери остави вратата да се люлее на вятъра и изчезна в нощта. След време Томас отиде и я затвори. Бурята бушуваше.

Корабът се спусна от височината на вълната тъй внезапно, че сякаш стомахът на Маргарет се обърна. По палубата хвърчаха пръски, които добавяха още сол по коричката, която блестеше по парапета и всяко открито парче дърво. Платната плющяха и се издуваха над главата ѝ и тя нямаше спомен да се е чувствала толкова щастлива през живота си. Вторият боцман изрева някаква заповед към моряците и те започнаха да дърпат въжетата, дебели колкото китката ѝ, раздвижвайки дървените рейки, за да поддържат платната изпънати и стегнати. Видя Уилям, който пресичаше палубата и идваше към нея с ръка, протегната към релинга.

— Едната ръка за кораба, едната за теб — промърмори тя, наслаждавайки се на английската фраза и чувството за навигационни знания, което ѝ даваше. Как бе могла да стигне до четиринайсет години, без да плава по море? Беше много далеч от замъка Сомюр във всяко отношение. Капитанът се обръщаше към нея, зачервен от уважение, кланяше ѝ се и слушаше, сякаш всяка дума, която тя изричаше, беше някаква рядка скъпоценност. Как не можеха братята ѝ да я видят, или още по-добре — Йоланда. Мисълта за сестра ѝ я прободеше в гърдите, но тя устоя, вдигна глава и вдиша въздух — толкова студен и свеж, че прободеше дробовете ѝ. Баща ѝ беше отказал да изпрати дори една от прислугите с нея, при което Уилям беше почервенял от ярост, че тя за миг си помисли дали няма да зашлеви лорд Рене от Анжу.

Сбогуването не беше приятно, но Уилям загърби възмущението си и нае със свои пари две прислужници от Кале, за да се грижат за нея. Маргарет се усмихна, когато Съфолк залитна и сграбчи релинга. Корабът се клатушкаше по сивото море, студеният есенен вятър духаше пронизващо от запад. В Кале бе имала толкова нови преживявания, че направо бе занемяла. Крепостта пристанище беше

наблъскана с англичани. Видя просяци и собственици на магазини, както и стотици недодялани моряци навсякъде, които сновяха насам-натам с морските си сандъци и товари. Когато се разплатиха и с последния кочияш, Уилям я беше превел набързо през някакви изрисувани жени, като че Маргарет никога не беше чувала за проститутки. Засмя се, щом си спомни типично английското му неудобство, когато се мъчеше да ѝ спести гледката.

Една чайка се обади над главата ѝ и за нейна радост се настани на паяжината от въжета, която се простираше навсякъде, едва ли не на една ръка разстояние от нея. Наблюдаваше я с малките си като мъниста черни очички и Маргарет съжали, че няма трошичка кекс или сух хляб, за да я нахрани.

Птицата се стресна и отлетя с дрезгав крясък, когато Уилям приближи. Усмихна се на изражението ѝ.

— Милейди, помислих, че може да пожелаете да се насладите на първия си поглед към Англия. Ако се държите здраво за релинга през цялото време, капитанът ни разрешава да идем на носа — предната част на кораба.

Маргарет тръгна нетърпеливо и се залюля, а той я хвана със силната си ръка, за да я задържи.

— Простете ми нахалството, милейди. Но дали ви е достатъчно топло? — попита я. — И не ви ли е лошо?

— Не още — отвърна тя. — Имам стомах от желязо, лорд Съфолк!

Той се позасмя на тези думи и я поведе през клатещата се палуба. Тя чуваше шума на морето, което минаваше под краката им. Каква скорост! Чувстваше се невероятно въодушевена. Тя реши, че ще пътува отново по море, след като се омъжи в Англия. Една кралица със сигурност можеше да има собствен кораб.

— Може ли една кралица да има свой кораб? — извика тя и извиси глас над вятъра и крясъците на чайките.

— Убеден съм, че една кралица може да има собствена флота, ако желае — изрева в отговор Съфолк и се засмя.

Вятърът поднови устрема си и помощник-капитаните крещяха заповеди. Моряците отново се разтичаха, отпускаха въжета и сгъваха огромни мокри платна, после ги завързваха, преди пак да ги пристегнат.

Маргарет стигна до носа на кораба, а ръката на Уилям все така здраво я придържаше за рамото. Тя зяпна от удоволствие, като съзря блесналите бели скали в далечината, чисти и ярки на фона на морските пръски. Вдиша въздух и го задържа, знаейки, че това е английски въздух. Никога досега не беше напускала Франция. Дори Анжу не беше напускала. Главата ѝ се въртеше от толкова много нови преживявания и мисли.

— Колко са красиви, мосю. *Magnifique!*

Моряците я чуха. Усмихнаха се и завикаха „ура“, вече изпитващи привързаност към момичето, което щеше да стане кралица и обичаше морето не по-малко от тях.

— Погледнете надолу, милейди — рече Уилям.

Маргарет сведе очи и застина, като видя как лъскави сиви делфини плуваха редом с кораба. Те скачаха и лудееха, сякаш си играеха, сякаш се предизвикваха един друг да видят кой ще посмее най-много да се приближи. Докато ги наблюдаваше, от бушприта свалиха един прът с верига и го потопиха достатъчно дълбоко, че да докосне един от тях. Изведнъж всички дружно изчезнаха на дълбокото, сякаш никога не бяха съществували. Тя бе прехласната от невероятната гледка. Уилям се засмя, радостен, че може да ѝ покаже подобни неща.

— Затова наричат това съоръжение бияч на делфини — обясни Съфолк усмихнат. — Не ги наранява. — Вятърът бучеше, така че той трябваше да се наведе към нея и да крещи в ухото ѝ. — Остават ни още няколко часа, докато наближим пристанището. Да повикам ли прислугата ви, за да ви приготви сухи дрехи?

Маргарет се взираше в белите скали, в земята, чийто крал никога не беше срещала, но за когото щеше два пъти да се омъжи. Англия, нейната Англия.

— Още не, Уилям — каза тя. — Нека първо да постоя тук за малко.

ВТОРА ЧАСТ

*В сърцето си съм решен да
служи*

*със всички сили на това цвете
по свой си скромн начин,*

*възможно най-вярно в мисъл и
намерения,*

*без притворство и неуморно да
й служи,*

*защото на всички най-искрено
казвам,*

*рай е да видиш това цвете,
което започва да разцъфва*

с чисти багри в бяло и червено.

Уилям

дъ ла Пул

(посвете

но на

Маргарет

Анжуйска)

11.

С топли кожи на ръцете и плътно загърната около врата Маргарет излезе в скованите от мраз градини. Уедърби Хаус беше първият ѝ дом в Англия, където прекара почти три месеца. Дърветата бяха все още голи, но около корените им вече растяха кокичета и пролетта бе на път. Почти като че ли беше във Франция, та разходката по пътеките разсея малко носталгията ѝ.

Всички местни ферми колежа прасета и осоляваха месо. Маргарет усещаше пушека и знаеше, че покриват мъртвите животни със слама, която палеха, за да ги опърлят. Горчивата миризма изневиделица ѝ докара спомен, толкова зрим, че спря и се загледа. Устата ѝ си спомняше вкуса, когато майка ѝ накара момчетата от конюшната да смесят прясна кръв със захар, за да се образува паста, почти като мус. Сестра ѝ Йоланда и братята ѝ си поделиха купичка с редкия деликатес и се бореха за лъжицата, сетне някой я изпусна в прахта и те започнаха да топят вътре пръсти, докато кожата и зъбите им се оцветиха в червено.

Почувства как в очите ѝ напират сълзи. Сомюр щеше да е по-тих без нея това лято. Трудно беше да не ѝ липсват пълнените сардини или пилето с резене на майка ѝ, или огромното парче свинско месо, което поставяха пред нея, и се извисяваше като скала на сред море от грах, залято обилно със сметана. Англичаните, изглежда, обичаха да варят храната. Още едно нещо, с което трябва да свикне.

Лорд Уилям ѝ вдъхваше успокоение — почти единственото познато лице, откакто напусна дома си. Беше ѝ помогнал да подобри английския си, макар че прекрасно можеше да бърри на добър френски, ако пожелаеше или пък когато трябваше да ѝ обясни някоя дума. Въпреки това той често отсъстваше, пристигайки на всеки няколко дни с новини за сватбата.

В живота ѝ имаше странна празнина, докато разни високопоставени мъже и жени уреждаха повторната ѝ сватба. Когато корабът акостира на южния бряг на замъка Порчестър, тя се бе надявала самият Хенри да я посрещне. Беше си представяла красив

млад крал, който язди до грандиозните руини от Лондон, пристига може би още същата вечер и я взема в обятията си. Вместо това я бяха отвели в Уедърби и очевидно я бяха забравили. Дните и седмиците се изнизваха без никакъв знак от краля, само Съфолк или приятелят му граф Съмърсет, нисък, жилест мъж, който ѝ се беше поклонил толкова ниско, че се бе притеснила дали изобщо някога ще може да се изправи. Усмихна се, като си спомни, че преди да дойде Съмърсет, Дери Бруър ѝ го беше описал като „истинско благородно петле“. Беше научила фразата с удоволствие, а ѝ стана още по-забавно, когато се запозна с графа и видя, че е облечен в яркосиньо и жълто. Харесваше и тримата мъже по различни причини. Дери беше и чаровен, и любезен, и тайно ѝ беше дал торбичка с бонбончета, когато Уилям не гледаше. Беше се раздвоила дали да реагира ядно, че я възприемат като дете, или да се отдаде на удоволствието да смуче лимоново драже, при което стискаше устни от киселината.

Коледа дойде и отмина, като на нейно име пристигнаха странни и пищни подаръци от стотина непознати благородници, използващи случая да ѝ се представят. С Уилям като придружител и закрилник тя бе отишла на бал, за който още си спомняше като за вихрушка от танци и уханен ябълков сайдер. Надяваше се там да види съпруга си, въображението ѝ беше изпълнено с романтични истории, в които кралят се явява и пируващите изведнъж млъкват. Но Хенри не дойде. Започна да се чуди дали изобщо ще се появи.

Вдигна глава, като чу шума от трополенето на пристигаща карета по чакълестата алея от другата страна на къщата. През този ден Уилям го нямаше и я налегнаха притеснения, че ще да е още някоя английска благородница, дошла да я огледа или пък да се уговаря за услуги, за които очевидно си мислеха, че може да им осигури. Беше седяла в неловки срещи със съпругите на разни графове и барони, хапваше кейк със семена, потопени в подправено вино, и се напрягаше да намери нещо, което да каже в отговор на техните въпроси. Най-ужасна от всички беше Сесили, херцогинята на Йорк, жена, толкова висока и самоуверена, че караше Маргарет да се чувства като болнаво дете. Английският ѝ все още беше далеч от гладък, а херцогинята твърдеше, че не знае френски, затова прекара един от най-тежките следобеди в живота си, с далеч повече мълчание, отколкото разговор.

— Пак ще съм болна — промърмори тя на себе си при мисълта за друга такава среща. — Ще бъда... неразположена.

Всъщност, след като пристигна, наистина беше болна известно време. Странната тежка храна може би или пък просто смяната на въздуха я бяха заставили да повръща безпомощно, а учените доктори ѝ забраниха да напуска леглото почти две седмици. Тогава си мислеше, че тази изключителна скука ще я убие, но тихите дни я бяха върнали към странно щастливи спомени, вече полузабравени.

Имаше неясната идея, че една кралица трябва да поддържа краля си, като ласкае и ухажва поддръжниците му, но ако Сесили Йорк беше етикет, нямаше да е лесно да се научи да го следва. Маргарет си спомни сухия, възкисел мирис на жената и потрепери.

Вдигна очи, когато един висок глас извика името ѝ в далечината. Мили боже, пак я търсеха! Виждаше как слугите се движат из къщата и побягна малко по-навътре в градината, за да се скрие от прозорците. Уилям каза, че сватбата ще бъде само след няколко дни. Дошъл бе да ѝ го съобщи със зачервено лице и засмян, гъстата му грива от тъмносива коса бе сресана и блестяща. След връщането му Маргарет щеше да пътува до абатството в Тичфийлд, само на десет мили оттук. Хенри най-сетне щеше да е там и да я чака. Как ѝ се искаше да може да си представи лицето на младия крал при тази среща. В мислите си тя се беше омъжвала за него хиляда пъти и всяка друга подробност ѝ беше ясна без тази.

— Маргарет! — извика някой.

Тя погледна и изведнъж се съживи. Когато гласът се обади отново, почувства как сърцето ѝ развълнувано заби в гърдите ѝ. Прибра полите си и затича обратно към къщата.

Сестра ѝ Йоланда стоеше до градинската врата и я търсеше. Щом я зърна, лицето ѝ просветна и тя хукна срещу нея. Двете се прегърнаха в замръзналата градина с побеляла трева около тях. Йоланда изля цял поток от бърза френска реч, подскачайки на място, докато държеше по-малката си сестра.

— Каква радост да те видя пак! По-висока си станала, заклевам се, а на бузките ти са цъфнали рози. Май че добре ти понася да си в Англия, така мисля.

След като видя, че няма признаци бърбренето ѝ скоро да спре, Маргарет притисна устните ѝ с ръка и това накара и двете да се

засмеят.

— Как така си тук, Йоланда? Толкова се радвам, че те виждам. Едва мога да си поема дъх. Но как пристигна? Трябва да ми разкажеш всичко.

— За твоята сватба, Маргарет, естествено! По едно време си мислех, че ще я изпуснем, но тъй или иначе пристигнах. Твоят лорд Уилям изпрати за мен в Сомюр най-красивата покана, която съм виждала. Баща ми се възпротиви, разбира се, но го разсея някакво ново пътуване, което планираше. Нашата мила майка каза, че семейството трябва да е *представено*, и надделя, благословено да е сърцето ѝ свято. Твоят английски приятел изпрати кораб за мен, така както ти или аз бихме пратили карета. О, и не съм сама! Фредерик е с мен. Той си пуска едни абсурдни бакенбарди. Трябва да му кажеш, че изглеждат ужасно. Стържат ме непрекъснато, не го искам с тях.

Маргарет погледна настрана, изведнъж осъзнавайки колко странно е положението ѝ. Тя се омъжи месеци преди сестра си, но досега още не беше виждала съпруга си. С въпросително изражение се вгледа по-внимателно в Йоланда.

— Ти самата, сестро... цъфтиш. Бременна ли си?

Топлина обля Йоланда и тя се изчерви.

— Надявам се! Правим опити и о, Маргарет, прекрасно е! Първият път беше малко неприятно, но не по-лошо от, да речем, ужилване от пчела. Но после...

— Йоланда! — възкликна сестра ѝ, като почервеня не по-малко от нея. — Не искам да слушам — после спря, замисли се и осъзна, че всъщност иска да чуе, и то много. — Добре, сигурна съм, че Фредерик ей сега ще дойде да те търси. Разказвай всичко, за да знам какво да очаквам. Какво искаш да кажеш с „малко неприятно“?

Йоланда се засмя гърлено, хвана по-малката си сестра под ръка и я поведе по пътеката надалеч от къщата.

Всичко беше различно и същевременно всичко си беше същото. Чувството за дежа вю беше натрапчиво, докато Маргарет заемаше мястото си в каретата в сватбената рокля, която беше носила и в Тур. Поне денят беше студен, същинска благодат за рокля, която тъй я притискаше.

Йоланда седеше срещу сестра си. В очите на Маргарет тя изглеждаше по-възрастна, сякаш в женитбата имаше някаква странна алхимия, а може би защото сега тя беше вече графиня. Съпругът ѝ Фредерик седеше със строг вид — в тъмна туника и с меч върху коленете. Маргарет забеляза, че все още е с бакенбарди, които слизаха от ушите надолу по челюстта му. Беше обяснил, че баща му има същите и цялата енория много им се възхищава, та се зачуди дали сестра ѝ някога ще успее да го придума да ги обръсне. Но строгостта му изчезваше, щом погледът му се спираше върху Йоланда. Привързаността между тях беше трогателна и очевидна — склучили ръце, както се клатушкаха в каретата по изровените пътища.

Сутринта бе преминала във вихрена възбуда. Уилям сновеше напред-назад до абатството със собствения си кон, за да се погрижи за последните подробности, после се изми и се преоблече в чисти дрехи в една от горните стаи. Представиха я на дузина мъже и жени, които не познаваше, докато сватбарите изпълваха Уедърби Хаус, смееха се и разговаряха през цялото време. Статутът ѝ беше деликатен, що се отнася до срещите ѝ с благородниците и техните съпруги. Все още без да е кралица, тя направи реверанс пред херцогинята на Йорк, както би сторила с всеки от поколението на майка си. Може би си въобразяваше, че Сесили Йорк я ненавижда — в отговор тя ѝ беше направила комплимент за роклята. Лорд Йорк беше изключително любезен и ѝ се поклонил, изразявайки удоволствието си, че я вижда и на втората ѝ сватба. Съпругата му промърмори няколко думи, които тя не успя да чуе, но видя, че те го накараха да се усмихне, докато се навеждаше да целуне ръката ѝ. Нещо в споделеното само помежду им задоволяваше я подразни.

С усилие пренебрегна подобни мисли. Щеше да се срещне със съпруга си днес. Щеше да види лицето му. Докато колата лъкатушеше, тя безмълвно се молеше да не се окаже грозен или недъгав. Уилям я беше уверил, че нейният Хенри е красив, но знаеше, че той няма как да каже друго. Страх и надежда се смесваха поравно в мислите ѝ — можеше само да гледа как пред погледа ѝ прелитат живи плетове и черни гарвани. Сърбеше я челото там, където прислугата ѝ го бяха пооскубали, но не смееше да разчеше белезите, покрити с бяла пудра, и само хапеше устни от дразненето. В косата ѝ бяха вплели цветя, а лицето си усещаше втвърдено от всичките бои и парфюми, които бяха

сложили по нея, след като се беше изкъпала при изгрев-слънце. Мъчеше се да не диша твърде дълбоко, за да не ѝ прилошее от стегнатите банели на роклята.

Разбра, че приближават абатството „Сейнт Мери“ и Сейнт Джон Иванджълист тъй като местните хора бяха надошли, за да я видят как минава, бяха се струпали по пътя, водещ към обширните земи, собственост на монасите. В нейна чест на чираците бяха дали свободен ден, а гражданите и гражданките се бяха издокарали в дрехите си за църква само за да стоят и да чакат жената, която щеше да е кралица на Англия. Маргарет зърна ликуващите и махащи с ръка тълпи, преди каретата да прелети край тях и да навлезе в алеята, която водеше през ширнали се гори и ниви, разорани на тъмни бразди.

Доброжелателите не прекрачваха тази невидима граница. Пътят се спусна надолу и тя видя пред себе си и зад себе си карети, общо четиринайсет, които пътуваха заедно към църквата на абатството в далечината. Сърцето ѝ биеше като барабан срещу плата на роклята, тя допря ръка до гърдите си и почувства ускорения му ритъм. Хенри щеше да е там, двайсет и три годишният крал. Погледът ѝ се стрелна покрай сестра ѝ и Фредерик и тя се напрегна да различи за първи път съпруга си. Но знаеше, че е безсмислено. Крал Хенри ще е вече вътре, предупреден от идващата процесия от карети по алеята. Може би дори я чакаше пред олтара, а Уилям е застанал до него.

Чувстваше се замаяна, боеше се, че може да припадне, преди дори да е влязла в църквата. Като видя колко е нервна, Йоланда извади ветрило и започна да ѝ вее в лицето, а Маргарет се отпусна, като поемаше дъх със затворени очи.

Църквата на абатството беше част от много по-голям комплекс от сгради. В този ден монасите не работеха на полето, но тя видя рибарници, заградени градини и лозя, както и конюшни и дузина други сгради. Не разбра как слезе от каретата, подкрепяна от Фредерик, който хукна от другата страна да поеме реката ѝ.

Предните карети бяха опразнени и макар мнозина от гостите да бяха влезли вътре, пред входа на църквата все още имаше много хора, които се усмихваха и разговаряха помежду си. Видя Дери Бруър, застанал близо до херцога на Йорк. Дери ѝ махна с ръка, докато тя се завтече напред със сестра си и цялата свита след нея. Видя как той каза нещо на Йорк и лицето му се вкамени. Маргарет приближи входа на

църквата и всички влязоха вътре в полумрака като гъски, подгонени от гъсарката — така тя остана насаме със сестра си и свитата си.

— Каква благословия е, че си тук, Йоланда — каза ѝ тя разчувствано. — Нямахте да е приятно да стоя тук сама.

— Пфу! Трябваше татко да е на моето място, ама той пак обикаля да си търси глупавите титли. Никога не е доволен. Моят Фредерик казва... Не, това няма значение днес. Само съжалявам, че мама не е тук с нас, но татко настояваше тя да остане и да се грижи за Сомюр. Но тя те споменава в молитвите си, Маргарет. Можеш да си сигурна в това. Готова ли си да видиш своя крал? Нервна ли си?

— Да... и да, наистина. Направо ми е замаяна главата. Само постой с мен да си взема въздух. Тази рокля е прекалено тясна.

— Пораснала си от миналото лято, Маргарет, това е причината. Преди не беше тясна. Виждам наченки на гърди и съм готова да се закълна, че си по-висока. Може би е истина, че английското месо ти се отразява добре.

Тя намигна, а Маргарет зяпна и поклати глава.

— Направо ме шокираш, сестро. Да си правиш такива шеги, докато аз чакам да ме омъжат!

— Според мен е най-добрият момент — весело отвърна Йоланда. И премина на английски с искрящи очи: — Сега, по дяволите, хайде да се омъжваш вече.

— Не се казва така — усмихна ѝ се Маргарет. Пое си пак въздух, доколкото можеше, и наклони глава към монасите, застанали край вратата. Вътре напояха меховете и най-сложното съоръжение на света произведе налягане. Първите тонове се разнесоха сред църковното паство и всички се обърнаха като един, за да видят как влиза булката.

Барон Жан дьо Рош беше щастлив човек, макар че дори брентито не можеше да притъпи порива на студения вятър. Пролетта идваше, чувстваше го. Никой не воюваше през зимата. Преди всичко бе практически невъзможно да храниш придвижваща се армия през студените месеци, но и времето бе твърде сурово за водене на война. Ръцете вкочаняваха, дъждът се просмукваше, а и винаги съществуваха опасността хората ти просто да се вдигнат през нощта и

да изчезнат. Той огледа малката си банда от грубовати рицари и се усмихна широко, показвайки розовия горен венец, където всичките му зъби бяха извадени. Мразеше ги тези зъби. Толкова силно го боляха, че ги мразеше дори след като се отърва от тях. Денят, в който се съгласи да му ги изтръгнат всичките с клещите, беше най-щастливият в живота му. Устата, пълна с кръв, и това, че трябваше да топи хляба си в мляко, беше ниска цена да се отърве от агонията. Убеден беше, че животът му тръгна нагоре след онзи ден, сякаш зъбите му, с цялата си отрова и подутини, го бяха задържали на едно място. Всмука горната си устна, докато тичаше, прегъна я над венеца и задъвка космите над нея. Беше извадил и няколко от долната страна, ама само големите отзад, които загниваха. Все още държеше предните по средата и беше усвоил усмивка, която показваше само тази правилна, жълта редица.

Животът бе добър за човек със здрави зъби, помисли си той самодоволно. Обърна се и радостно потупа пълните дисаги зад него. Животът бе добър и за онзи, който се бе сетил да язди пред армията в Мен. А какви бяха резултатите от мародерствата по домовете в Анжу — Дьо Рош бе изумен. Сякаш англичаните не вършеха друго, освен да трупат купища монети, проклетите му алчни търговци! Той бе виждал рицари, които забогатяват за един-единствен ден и френските лордове бързо се научиха, че си струва да претърсват каруците, които бягаха от тях на север. Семействата по правило взимаха най-ценните си притежания и зарязваха останалото. Защо да губят време да трошат цяла къща, когато онези сред тях, които бяха наясно, вече бяха присвоили най-ценното? Благородниците даваха част от намереното на краля, естествено, но точно в това беше проблемът, поне що се отнасяше до Дьо Рош. Те можеха да си го позволят. Тези мъже вече бяха богати и щяха да станат още по-богати, докато приключи завладяването на английските ферми и градове.

Физиономията му се вкисна, като си помисли колко незначително е неговото богатство в сравнение с тяхното. Хората му можеха да се нарекат едва ли не псевдорицари, ако не беше флагът на неговия род. Само година преди това той бе готов да се откаже от всички тях, преди да му излезе име на съмнителен барон. Отново засмука устната си при горчивите спомени. Всички ферми на семейството му бяха отишли, за да се изплащат дълговете, малко по-малко изтичаха, година след година, докато почти нищо не му остана.

Тогава откри картите, научи го един негов приятел, на когото отдавна прерязаха гърлото. Сети се за цветните дъсчици и се зачуди дали в Мен ще се намери някой, който ще иска да залага с него. Вярно, сполетя го период на лош късмет, но сега пак имаше злато, а и знаеше, че разбира играта по-добре от мнозина. С малко повече шанс можеше да удвои онова, което неговите хора му бяха спечелили. Ще откупи замъка на баща си и ще изгони стареца навън на снега заради присмеха му. И това ще бъде само началото.

Пътят под краката на малката банда се промени, от коларски стана павирана настилка, сигурен признак, че онези отпред са богати. Дьо Рош остави коня си в лек тръс, като се чудеше дали си струва риска да влиза в града. С него бяха само десетина мъже, достатъчно, за да вземат каквото поискат от някоя самотна ферма или пък малко селце. Понякога градовете можеха да си позволят да наемат милиция, а Дьо Рош нямаше желание да влиза в истинска битка. И все пак не беше престъпник, когото издирват за нещо. Представляваше просто предния авангард на победната френска армия. На около четирийсетина мили напред, преди останалите му сънародници да успеят да присвоят всички най-добри трофеи, той взе бързо решение. Можеше поне да хвърли поглед на местните английски търговци и да прецени дали ще дадат прекалено силен отпор на хората му.

— Към града — извика на останалите. — Ще поогледаме набързо и ако е тихо, ще видим какво можем да намерим. Ако има стража или милиция, ще намерим добра странноприемница за през нощта като всички други прашни пътници.

Мъжете бяха изнемощели след поредния ден на път, но се придвижваха сред разговори и смях. Част от златото и среброто щеше да стигне и до тях, а пък предната вечер бяха открили ферма с три сестри. Дьо Рош си зачеса чатала при тази мисъл. Надяваше се да не е прихванал пак въшки. Мразеше да му бръснат и пърлят гениталиите. Разбира се, той първи отиде при сестрите, както си му е редът. Мъжете му щяха да разправят истории от това преживяване месеци наред и той се подсмиваше, когато приказките им ставаха все по-необуздани и разкрасени. Настоял бе да подпалят фермата, когато напуснаха сутринта. Живи свидетели можеха да му причинят неприятности, но още една опожарена сграда нямаше да направи впечатление на армията, която идеше зад тях. Един бог знаеше за техните безчинства.

Видя как Албер приближава с коня си. Старецът беше в семейството му открай време, обикновено като градинар или треньор на коне, но Дьо Рош помнеше как беше вършил и някои по-специални услуги на баща му. Албер не носеше доспехи, но имаше дълъг нож, почти колкото меч и, — както баща му преди него, — Дьо Рош смяташе, че има полза от него при трудни обстоятелства.

— Какво има, Албер? — попита го.

— Тук наблизо имах една леля, когато бях момче. На няколко мили на запад има замък с войници.

— Е, и? — рече Дьо Рош намръщен. Не биваше слуга да поставя под съмнение куража му, особено пред мъжете.

— Моля да ме извините, милорд. Просто исках да ви уведомя, че няма да е толкова лесно като при фермите и жените.

Дьо Рош премига. Нима това беше обида? Не можеше да го повярва, но Албер определено го гледаше с лоши очи.

— Трябва ли да ти напомням, че нашето малко пътуване не е повече от онова, което англичаните ще получат от краля и армията му? Можели са да си тръгнат, Албер. Мнозина вече са го сторили всъщност. Тези, които остават, са незаконно пребиваващи, всеки мъж, жена и дете. Не! Като имаме предвид, че са се разбунтували срещу волята на собствения си крал, те са *предатели*, Албер. Ние вършим Божя работа.

Докато говореше, групата му мина край един фермер, застанал с приведена глава. Каруцата му беше натоварена с купчина ряпа и неколцина от мъжете се пресегнаха и си взеха от нея. Селянинът изглеждаше ядосан, но си знаеше интереса и мълчеше. Някак си тази гледка успокои кипналия у Дьо Рош гняв. Спомни си, че Албер не се беше възползвал от правото си върху жените предната вечер и реши, че слугата му го критикува.

— Язди накрая, Албер. Аз не съм дете, та да ми се заканваш с пръст.

Албер сви рамене и отдръпна коня си настрана, за да минат другите напред. Дьо Рош продължи, все още гневен от нахалството му. Ето този няма да спечели от богатствата на Мен, помисли си. Когато се върнеха в армията, той се закле, ще остави Албер да проси за храната си въпреки дългите години, които беше служил на семейството.

Стигнаха покрайнините на града, когато слънцето вече се бе наклонило на запад — кратък зимен ден с дълга нощ, преди отново да го зърнат. Дьо Рош беше уморен и вече се потеше, макар че настроението му се повиши, като видя цветната табела на една кръчма, която се полюшваше на вятъра. Той и хората му предадоха конете си на конярите, хвърляйки ези-тура за онзи, дето щеше да остане с тях, докато другите се наспят хубаво. Дьо Рош ги поведе вътре и с висок глас извика за храна и вино. Не забеляза как детето на собственика излезе само минути след това, хуквайки с все сила към града, сякаш дяволът го преследваше по петите.

12.

Маргарет издиша въздуха, който дори не знаеше, че е стаила. Две малки момченца бяха застанали пред нея, докато влизаше в църквата, синове на някоя благородническа фамилия. Едното все се обръщаше, докато крачеха в ритъм със звуците на органа през тълпата към дъбовия параван и скрития зад него олтар. Момчетата бяха облечени в червено и около ръцете им имаше увити и привързани клонки от сушен розмарин. Тя усещаше миризмата на билката във въздуха. Изглежда, всички правостоящи носеха сухи цветя или пък златни снопове жито, останали от жътвата. Шумоляха, като минаваше край тях, обръщаха се да се усмихнат или да прошепнат някоя дума.

Момчетата и свитата ѝ спряха пред паравана и единствено Йоланда мина заедно с нея, като стисна ръката ѝ, после и тя се отдели и намери мястото си. Маргарет видя Хенри за първи път. От облекчението направо ѝ се зави свят. Даже през мъглявината на булото виждаше, че не е недъгав, дори нямаше белези. Напротив, Хенри беше красив, с овална глава, тъмни очи и черна коса, която се виеше над ушите му. Носеше проста златна корона и сватбените му одежди почти не бяха украсени — червена туника, завързана на кръста с колан, която стигаше до прасците, а краката му бяха обути в кремави вълнени чорапи. Над всичко това имаше бродирана наметка с шарки, обшити със златни конци, закопчана с тежка брошка на рамото. Видя, че край дясното му бедро виси меч — полирано сребро, гравирано със злато. Ефектът беше на дискретна простота. А после го видя да се усмихва. Изчерви се, защото разбра, че го е зяпала. Хенри се обърна с лице към олтара, а тя продължи да върви, като се насилваше да не бърза.

Звуците на органа се издигаха нагоре и хората бърбеха помежду си; чу се обща въздишка, когато грамадните врати на църквата зад тях се затвориха. Малцина виждаха олтара, но пък бяха свидетели на идването ѝ и се чувстваха доволни.

Зад паравана мястото беше много по-малко. За разлика от основната част на църквата тук имаше столове и Маргарет премина

през редове от богато облечени лордове и съпругите им. Един-двама си вееха по навик, макар че беше студено.

Тя почувства как трепери, когато застана до рамото му. По-висок беше от нея, отбеляза със задоволство. Всички страхове, които не бе в състояние да признае дори пред себе си, се изпариха, щом възрастният абат започна да говори нещо на звучен латински.

Едва не подскочи, когато Хенри посегна да вдигне булото ѝ и го заметна назад върху косата ѝ. Тя вдигна очи и той на свой ред я зяпна, изведнъж осъзнавайки, че също не е виждал на живо лицето ѝ преди този ден. Сърцето ѝ заби лудо. Треперенето се засили, но въпреки това сякаш излъчваше толкова топлина, че би могла да сгрее цялата църква. Кралят се усмихна пак и някакъв скрит възел в гърдите и стомаха ѝ се развърза. В очите ѝ заблестяха сълзи и едва виждаше.

Абатът беше строг човек, или поне на нея така ѝ изглеждаше. Гласът му изпълни църквата, когато попита дали има пречки за женитбата им, предишни бракове или кръвно родство. Маргарет видя как Уилям му подаде папското разрешително, завързано със златна панделка. Абатът го взе с поклон, макар да го беше прочел дълго преди това и само формално го погледна, преди да го подаде на един от монасите. Макар да бяха братовчеди, той знаеше, че двамата нямат обща кръв.

Маргарет коленичи след Хенри и стана, като видя, че той се изправи. Службата на латински беше спокоен, монотонен напев, който сякаш се търкаляше над нея и през нея. Вдигна очи и видя как през стъклописите на прозорците нахлуваше цветна светлина и хвърляше шарки по пода край олтара, оцветени в зелено, червено и синьо. Разтвори широко очи, като чу собственото си име. Хенри се бе обърнал към нея и когато тя го погледна озадачено, взе ръката ѝ в своята и с топъл и спокоен глас изрече:

— Взимам те, Маргарет Анжуйска, да те имам и да те подкрепям от този ден нататък, в добро и зло, в богатство и бедност, в болест и здраве, докато смъртта ни раздели, щом Светата църква така е предопределила. Затова ти давам думата си.

С нещо близко до паника тя усети как погледите на английските благородници се спряха върху ѝ, докато се мъчеше да си спомни думите, които трябваше да произнесе. Хенри пое ръката ѝ и я целуна.

— Твой ред е сега, Маргарет — прошепна ѝ.

Нервността я напусна и думите дойдоха.

— Взимам те, Хенри Английски, да те имам и да те подкрепям от този ден нататък, в добро и зло, в богатство и бедност, в болест и здраве, да бъда кротка и покорна, в леглото и в кухнята, докато смъртта ни раздели, щом Светата църква така е предопределила. Затова ти давам думата си. — Тя изрече на един дъх последните думи и изпита огромна радост, че се е справила без грешка. Чу как Уилям се засмива и дори киселият абат се поусмихна.

Маргарет стоеше неподвижна, когато нейният нов съпруг взе лявата ѝ ръка и постави на четвъртия ѝ пръст пръстен с рубин. Пак ѝ се зави свят, все още ѝ беше трудно да поема въздух в стегнатата рокля. И когато абатът ги накара да коленичат и да се смирят, за малко да падне, ако не беше ръката на Хенри да я подкрепи. Върху главите им поставиха чисто бял плат, който се стелеше по гърба ѝ, и за миг тя се почувства сама със съпруга си. Литургията започна и усети как той се обръща към нея, а тя отвърна на погледа му, накланяйки глава въпросително.

— Много си красива — прошепна той. — Уилям ми поръча да ти кажа така, но все едно, това е вярно.

Маргарет започна да му отговаря, но когато той се пресегна и отново взе ръката ѝ в своята, откри, че в отговор плаче неутешимо. Хенри скришом я погледна с недоумение, докато абатът довършваше последната част от службата над сведенията им глави.

— Ако направим това, после не можем да спрем — рече Томас, привеждайки се към барон Стрейндж. — Щом френският крал чуе, че в Мен се водят боеве, ще дойде наежен, с бързина и жестокост. Повече няма да се мотаят из разни имоти и лозя, да опитват вината и селските моми. С идването на пролетта ще има убийства и разрушения и това няма да спре, докато не умрем всички или пък не пречупим гръбнака на хората му. Разбираш ли, милорд бароне? Няма да е достатъчно да убием неколцина и да изчезнем в горите като Робин Худ или друг някой извън закона. Ако атакуваме тази вечер, за никого от нас вече няма да има връщане вкъщи, не и докато не приключим с това.

— Томас, не мога да кажа това на хората си — отвърна Стрейндж, като разтриваше уморено лицето си. — Така няма да им

оставя надежда. Те са с мен, за да отмъстят на французите, може би да прережат няколко гърла. А ти искаш да превземат цяла армия. Повечето от тях все още се надяват, че крал Хенри ще се омиловичи или пък лорд Йорк. Те още вярват, че английски войници ще дойдат да ни спасят. Ако това не се случи, ще се пречупят и ще избягат.

Томас Удчърч поклати глава и се усмихна с ирония.

— Няма да избягат, освен ако видят, че ти бягаш или пък може би, че аз съм умрял. Познавам тези мъже, бароне. Те не са по-силни от французите. Не могат да се бият по-дълго, ще изнемогнат. Но те са *убийци*, бароне, до един. Обичат да убиват с парче добро желязо, застанали до приятелите си. Те презират страхливците, все едно виждат дявола — и не бягат.

Тихо изсвирване прекъсна разговора им. Томас се задоволи с последен многозначителен поглед, после се изправи в сенките. Луната беше изгряла и имаше добра видимост върху пътя пред себе си.

Видя как един гологлав рицар излезе, залитайки, от кръчмата, пъхнал шлема си под мишница, а свободната му ръка опипваше слабините. Още двама го последваха и Томас се досети, че търсят място, където да се облекчат. Трябваше време човек да махне металната препаска. Той си спомни миризмата на битките, когато рицарите просто си изпразваха мехурите и червата, както стояха и чакаха на оръженоците си да почистят след края на битката.

Томас не бързаше, като поставяше стрела на тетивата. Искеше всичките да излязат и главата му беше пламнала от мисли как най-добре да го направи. Ако оставеше френската компания да се барикадира вътре, това можеше да продължи дни наред, предвид храната, пиенето и удобствата, които имаха на разположение. Обърна се пак към барона и въздъхна.

— Аз ще ги изкарам — рече, — ти просто възвести атаката, когато дойде време. Никой да не мърда и никой да не идва да ме вземе, каквото и да се случва. Разбираш ли? Предай на хората. О, и кажи им да не ме стрелят в гръб.

Баронът изчезна в тъмното и Томас върна стрелата в колчана, като подпря лъка срещу стената. Потупа се по бедрото, за да се убеди, че ловджийският нож е в него. Сърцето му биеше бързо и силно, когато излезе на лунната светлина и приближи до тримата френски рицари.

Единият вече простенваше от облекчение, изстрелвайки струя урина върху пътя, а другите му се смееха. Томас приближи в гръб, тъй че не го чува, докато не застана само на няколко крачки от тях. Най-близко стоящият подскочи и изпсува, после се изсмя на собственото си стряскане, като видя само един човек зад себе си.

— Още един селянин! Кълна се, тия се размножават като зайци по тези места. Върви си по пътя, мосю, и не притеснявай висшестоящите.

Томас видя, че е нестабилен. Нададе вик и го бутна сред трясък от метал.

— Френски копелета такива, вървете си вкъщи — изкрещя той.

Друг един се облещи срещу него изумен, а Томас го нападна и го изрита яко в крака. Той също се катурна, махайки ожесточено с ръце в опит да възвърне равновесието си.

— Днес, синко, си допуснал грешка — рече третият рицар. Той изглеждаше малко по-стабилен от останалите и Томас се отдръпна, щом онзи изтегли меча си.

— Какво? Мислиш си, че можеш да нападнеш достоен човек и да не си платиш за това?

Рицарят тръгна напред.

— Помощ — изкрещя Томас, после, в момент на вдъхновение, премина на френски и изтърси една фраза, която прекрасно знаеше: *Aidez-moi!*

Рицарят замахна към него, но Томас стоеше на разстояние и се придвижваше бързо. Чуваше ясно как мъжът пуфти след вечерния запой в кръчмата. Ако нещо тръгнеше накриво, пак можеше да опита с бягство.

Първият, когото беше бутнал, шумно се мъчеше да се изправи, когато вратата на кръчмата с трясък се отвори и десетина въоръжени мъже излязоха с извадени мечове. Видяха един селянин, който танцуваше около раздразнения рицар, и някои се засмяха и му подвикнаха:

— Не можеш ли да хванеш дявола, Пиер? Скочи му, човече! Прободи му черния дроб!

Въпросният рицар не реагира, целта му беше да убие селянина, който го бе вбесил.

Томас започваше да се поти. Видя, че друг от първите трима беше извадил тънка кама и се мъчеше или да го нападне, или да го сграбчи и да го извърне към Пиер, който да го прониже с по-голямото си острие. Томас го чуваше как безмозъчно се хили, тъй пиян, че едва се държеше на крака, но все пак с всеки изминал миг го приближаваше.

Чу как Стрейндж изкомандва нещо и се хвърли на земята.

— Падна — някой извика доволно на френски. — Повали ли го? Пиер?

В този миг гласът заглъхна, а въздухът се изпълни със стрели, съсък, който удряше на месо — рицарите бяха ударени, изтласкани назад и стрелите, запращани с пълна сила, се забиваха в тях. Те ревяха и викаха, но стрелите продължаваха да ваят, провираха се през броните и плочките на ризниците им и от тях извираше кръв.

Томас вдигна очи и видя как рицарят, който го причакваше, се взира в шок в пернатите стрели, които стърчаха от ключицата му и от бедрото. От него се изтръгна страховит вик и той се опита да се изправи с лице към невидимите си нападатели. Томас застана зад него, докато онзи подскачаше наоколо, влачейки пострадалия си крак. Извади големия нож и с мрачно лице, вече съвсем близо, хвана здраво шлема му. Изтегли главата му назад, докато тялото се загърчи и разкри плочките на металния нагръдник, който предпазваше гърлото му. Използвайки тежкото острие като чук, той удари с цялата сила на дясната си ръка, разби по-мекото желязо, вряза го дълбоко и започна да мушка. Рицарят се вкамени, давеше се и плачеше, а Томас отстъпи крачка и го остави да падне.

Повечето рицари бяха на земята, макар че някои от ранените се бяха събрали край един, който сигурно беше водачът им. Дьо Рош гледаше в ужас как десетки мъже в тъмни дрехи, въоръжени с дълги лъкове, излизат от страничните улици и се спускат като паяци от покривите. Събра се група и приближи мълчаливо.

Ханджията застана на вратата и се прекръсти в присъствието на смъртта. Томас му направи гневен жест с ръка да се прибира и мъжът изчезна, връщайки се към топлината и спокойствието на странноприемницата.

— Мосю! — извика Дьо Рош. — Можете да ме задържите за откуп. Искате ли злато?

— Имам злато — отвърна Томас.

Французинът се огледа; той и още четирима ранени рицари бяха обградени.

— Нали знаете, че кралят на Франция е само на няколко мили оттук, мосю? Двата сме като братя. Оставете ме жив и няма да има възмездие, не и за този град.

— Давате ли такова обещание? Честна дума? — попита Томас.

— Да, честна дума. Заклевам се.

— Ами останалата част от Мен? Ще оставите ли тази територия на мира? Ще оттегли ли вашият крал войниците си?

Дьо Рош се поколеба. Искаше му се да отговори утвърдително, но това щеше да е толкова очевидна лъжа, че не продума. Гласът му загуби нотката на отчаяние.

— Мосю, ако можех да уредя подобно нещо, бих го сторил, но това е невъзможно.

— Много добре, Господ да е с вас, милорд.

Томас промърмори някаква заповед на стрелците наоколо, а френският барон извика и вдигна ръце. Една от стрелите мина направо през дланта му.

— Проверете телата — рече Томас. Чувстваше се стар и уморен. — Прережете им гърлата, за да сме сигурни. Не бива да има свидетели.

Мъжете се заеха със задачата все едно колежа прасета или пък гъски. Един-двама от рицарите ритнаха, докато ги прикlescваха, но не отне дълго.

Роуан дойде при баща си с лък в ръка. Изглеждаше силно пребледнял на лунната светлина. Томас го удари по рамото.

— Грозна работа — рече.

Роуан погледна към пътя, осеян с трупове.

— Да. Ще се разгневят, когато разберат — промълви той.

— Нека. Искам ги гневни. Искам ги толкова побеснели, че да не могат да мислят трезво, и искам да ни нападнат, както сториха при Аженкур. Бях още момче тогава, Роуан. Твърде млад, дори да нося гюмовете с вода на сър Хю. Но си спомням. От онзи ден нататък започнах да се упражнявам с лъка, от тогава та досега.

Лондон беше направо зашеметяващ, не можеше да възприеме всичко отведнъж. Маргарет бе яздила с новия си съпруг от абатството в Тичфийлд до Блекхийт, където видя Темза за първи път и в същия миг първото подпухнало тяло, което реката носеше.

Свитата на краля имаше късмет с ясения ден, небето бе измито синьо и въздухът много студен. Кметът и съветниците му я посрещнаха, облечени в сини одежди и с яркочервени качулки. В процесията се усещаха веселие и тържественост. Заведоха Маргарет за ръката до голяма носилка с колела, теглена от коне с бели копринени покривала. От това място нататък отиваше там, където я водеха, макар че при всеки удобен случай поглеждаше към съпруга си, който яздеше редом с нея. Процесията спря движението по пътя, когато пристигнаха до единствения масивен мост, построен над реката, който свързваше столицата с южните графства и морския бряг. Опитваше се да не зяпа като някое селянче, но Лондонският мост беше невероятен, почти като град сам по себе си, простираше се над реката на варосани тухлени сводове. Носилката ѝ мина през десетки магазини и домове, построени върху самия мост. Имаше дори обществени тоалетни и тя се изчерви, като зърна дъски, надвиснали над реката, с изрязани в тях кръгли седалки. Носилката се придвижваше напред и ѝ разкриваше все по-странни неща, после спря по средата на моста. От двете страни я притискаха триетажни сгради, но едно малко пространство беше наредено като сцена и мръсотията отдолу беше покрита с чисти стърготини. Две жени я чакаха там, боядисани и облечени като гръцки богини. Те приближиха и накачиха гирлянди от цветя по раменете ѝ.

Едната започна да декламира стихове, надвиквайки шума на тълпата. Маргарет успя само да схване, че възхваляваха мира, после камшиците изплющяха и платформата остана назад.

Източи врат и видя, че Йоланда яздеше странично редом до съпруга си Фредерик. Очите им се срещнаха и двете жени едва се сдържаха да не се засмеят, доволни и възхитени.

Придружителите на кмета вървяха стегнато край тях по улиците на града, придружавани от повече хора, отколкото тя си бе представляла изобщо, че съществуват. Сякаш целият град се беше стекъл, за да я види. Едва ли отвъд тези, които виждаше, можеше да има още мъже и жени. Хората се блъскаха едни в други, катереха се по сградите и седяха по раменете на приятели само за да зърнат Маргарет

Английска. Тя усещаше по кожата си шумотевещата и възгласите, а ушите я заболяха.

Не беше яла от часове — тази малка подробност бе забравена в огромната организация на обиколката из столицата, принадлежаща на нейния съпруг. До някаква степен миризмата на улиците потуши апетита ѝ, но когато стигнаха до Уестминстърското абатство, направо ѝ прилошаваше от глад. Конете, които теглеха носилката, получиха почивка и сам Хенри я хвана за ръката, за да я въведе вътре.

Странно ѝ беше да чувства топлината на ръката му върху своята. Не беше сигурна какво може да очаква след сватбата в Тичфийлд, но следващите дни за миг не я бяха оставяли насаме с младия крал. Поспециално Уилям и лорд Съмърсет сякаш нарочно бяха решили да ѝ го отмъкват при всяка появила се възможност. Нощем спеше сама и когато попита, после дори настоя да знае къде спи кралят, тъпите слуги ѝ отговориха, че той е отишъл до най-близкия параклис, за да прекара нощта в молитви. Започна да се чуди дали онова, което баща ѝ беше казал за англичаните, е вярно. Не бяха много френските момичета, дето оставаха девствени цяла седмица след сватбата си. Маргарет стисна силно ръката на Хенри и той я погледна. В очите му виждаше само щастие, докато я водеше по белокаменната настилка в едно от най-старите абатства на Англия.

Едва не извика, като видя вътрешността му — много по-величествена дори от катедралата в Тур, със сводест таван, който се извисяваше високо нагоре, подкрепен с каменни подпори. Над главата ѝ в студения въздух се виеха лястовички и ѝ се струваше, че със сигурност усеща присъствието на Господ в това отворено пространство.

По дължината на старата църква бяха разположени дървени пейки, наблъскани с хора. Като видя множеството, краката ѝ се подкосиха, и Хенри трябваше да я прихване през кръста.

— Не остава още много — усмихна ѝ се той.

Епископи с извити златни жезли вървяха пред нея. Остави се да я отведат до двата трона, където двамата с Хенри коленичиха пред олтара, за да ги благословят, преди да седнат и да застанат с лице към хилядите непознати лица. Маргарет хвърли бърз поглед към множеството и очите ѝ се спряха на баща ѝ, седнал на първия ред със самодоволен вид. В този момент денят загуби малко от блясъка си, но

тя се насили да кимне сковано на плужека. Вероятно нямаше баща, дете не би искал да види как коронясват дъщеря му за кралица, но той не беше дошъл на сватбата, нито пък бе благоволил да ѝ съобщи, че смята да прекъсне пътуванията си и да се появи в Англия.

Част от паството ядеше и пиеше, наслаждаваше се на празничната атмосфера. Стомахът ѝ простена при вида на студеното печено пиле, което се подаваше от ръка на ръка на един от редовете. Покриха раменете ѝ с огромно наметало в бяло и златно и архиепископът започна церемонията на латински.

Цял век мина, докато седеше там и се мъчеше да не мърда. Поне нямаше клетва, която да помни като съпруга и кралица. Безопасността на кралството не беше нейна отговорност. Архиепископът каканижеше безспир, изпълвайки пространството.

Почувства тежестта на короната, когато я сложиха на главата ѝ. Инстинктивно вдигна ръка и докосна хладния метал точно когато сред паството се разнесе оглушителна вълна на аплодисменти и поздравления. Тя прехапа устни, щом усети, че ѝ прилошава, и отказа да припадне — та нали беше кралицата на Англия. Хенри я хвана за ръката и я поведе обратно по пътеката.

— Толкова съм доволен — надвика той шума от ръкопляскания и викове. — Имаме нужда от мир, Маргарет. Не мога да прекарвам всяка нощ в молитви. Понякога трябва да спя, а без мир се притеснявах за най-лошото. Сега, когато си кралица, мога да преустановя бдението.

Маргарет погледна объркано към съпруга си, но той се усмихваше, затова просто наведе глава и продължи навън към лондонското слънце, за да бъде видяна от народа.

На дърветата имаше зелени пъпки, разлюлени от силните пориви на вятъра, който бе студен като през зимата. Томас копнееше за по-топли дни, макар да знаеше, че те ще доведат французите в Мен. Мина месец, откакто той и хората му убиха френските рицари и барона им. Дори Стрейндж беше принуден да признае, че веднъж вкусили отъмщението, по-лесно се набираха хора. Този единичен епизод бе довел в групата им хора, вече готови да напуснат Франция. Скупчиха се около малката му бойна сила и удвоиха размерите ѝ.

Томас погледна скришом към сина си, легнал по корем в преципа. Чувстваше се горд, че от него излезе такъв мъж, но после тази мисъл го вгорчи. Не искаше да види Роуан убит, но не можеше и да го отпрати, не в този момент. Прекалено много хора се бяха вторачили в него, за да получат тънък лъч вяра в онова, което бяха започнали. Ако изтеглеше Роуан в безопасност, като го прати в Англия при майка му и сестрите му, знаеше как ще се погледне на това. Половината пак ще се отдръпнат, ще изберат пътя на спасението.

Томас видя раздвижване в далечината и изправи гръб — знаеше, че надигнатата му глава няма да е видима за онзи, който е там. Съзря конници, които водеха конете си на бавен ход, за да не изостават тътрещите се отстрани хора.

— Виждаш ли ги, Роуан? Господ ни се усмихва днес, момче. Казвам ти го. По дяволите, Господ ни се усмихва.

Роуан се засмя тихо, все още скрит в тъмнозелените шубраци. Заедно те наблюдаваха как групата се придвижва бавно по пътя. Може би имаше четирийсетина конници, но Томас гледаше по-внимателно пешаците. Тях беше дошъл да види той — и те носеха лъкове, много подобни на неговия. Бяха два пъти повече от въоръжените мъже, които придружаваха; стрелците струваха повече от теглото си в злато според Томас.

Когато групата беше само на няколко стотин ярда, Томас се надигна и застана да ги чака. Направи така, че лъкът му да се вижда, но да не е опънат, защото знаеше, че те ще се боят от засада толкова навътре в Мен. Видя как по редовете им мина трепет, щом забелязаха двамата непознати край пътя, и не му беше трудно да забележи кой е мъжът, който даваше заповеди на останалите. Беше оставил барон Стрейндж назад, но част от него съжаляваше за това. Благородниците си имаха свой стил и маниери, а този дори и така щеше да е мнителен при вида на непознатите.

— Ако това е капан — прошепна Томас, — бягай, Роуан, като заек. Разбираш ли ме?

— Разбирам.

— Добре, момчето ми. Стой тук тогава — и ако падна, бягай.

Томас приближи към групата, която бе спряла още щом го забеляза. Усещаше напрежението от повече от стотина чифта очи,

съсредоточени върху него, но не обръщаше внимание на другите, а само на водача им.

— Удчърч? — извика мъжът още докато беше на двайсет крачки.

— Аз съм — отвърна Томас.

Лордът видимо изпита облекчение.

— Барон Хайбъри. Това са моите хора. Казаха ми, че ще ни организирате малко лов, ако ви срещна тук.

— Правилно са ви казали, милорд.

Томас спря пред мъжа и пое ръката в желязна ръкавица, подадена му в силна ръкохватка. Хайбъри имаше огромна черна брада, която свършваше в права линия, подстригана нашироко като лопата.

— Херцог Йорк беше изключително настоятелен да няма частни набези в Мен, мастър Удчърч. Моите мъже и аз не сме тук, ако ме разбирате. Но ако сме навън и ловуваме, и се натъкнем на някакви френски изнасилвачи и убийци, не мога да отговарям за действията на мъжете си, не и при тези обстоятелства.

Зад усмивката на мъжа прозираше гняв и Томас се зачуди дали той не е един от онези, чиито приятели или семейство бяха пострадали. Кимна, приемайки правилата.

— Отдалеч ли идвате, милорд?

Хайбъри изсумтя.

— От Нормандия през последните седмици. Преди това семейството ми имаше малък провинциален имот в Анжу. Надявам се може би да го видя пак един ден.

— Не мога да потвърдя това, милорд. Но в Мен има добър улов, в това поне мога да ви уверя.

— Това трябва да ни е достатъчно за момента, нали така? Водете ни тогава, Удчърч. Предполагам, че имате някакъв вид лагер? Мъжете ми трябва да си починат.

Томас се засмя, инстинктивно този човек му харесваше.

— Така е, милорд. Нека ви заведе.

Той затича по пътя с английските стрелци и забеляза, че те бягат без следа от умора. Роуан го настигна и Томас го представи на мъжете около себе си. Очите им бяха по-скоро вперени в дългия му лък, отколкото в него самия, и това също развесели Томас.

— Можете да си опитате късмета срещу сина ми на стрелбището, момчета. Ще заложа един златен нобъл за него.

Вкиселените стрелци се разведриха при тази перспектива и продължиха да тичат.

— Обичате да залагате, тъй ли? — подвикна зад тях Хайбъри. — Аз пък залагам два златни нобъла за моите мъже.

Томас докосна челото си, за да покаже съгласие. Денят бе започнал добре и щеше да става още по-добър. Опита се да забрави за френската армия, която прекосяваше поля и долини и настъпваше в Мен.

13.

Изненадата е странно нещо, помисли си Томас. Усещаше я като куп монети в дланта си: тежка и ценна, но нещо, което можеше само веднъж да изразходва. И преди беше виждал френски армии, но те нямаха общо със стройните редове, които маршируваха сега по един главен път в Южен Мен. Войниците, които познаваше от младостта си, бяха нещастни просяци, полумъртви от глад и облечени в парцалите, които са успели да откраднат. В притихналия въздух долавяше френски гласове, които пееха, затова тръсна глава раздражено. Този звук обиждаше нещо дълбоко в душата му.

Англичаните набираха войниците си от най-бедните части на градове като Нюкасъл, Йорк, Ливърпул и Лондон, от мини и полета, сред чираците, скарали се с майсторите си, които нямаха къде другаде да отидат. Той самият беше доброволец, но имаше много, които са били твърде пияни, за да устоят, когато наборната комисия ги е потупала по главата, минавайки през техните села. Без значение беше как е станало. След като веднъж влезеш вътре, оставаш завинаги, все едно какво си бил планирал за живота си. Разбира се, за мнозина войниклъкът се оказваше голяма хапка и ужасяващи наказания застигаха онези, които се опитваха да избягат. Дори ако дезертърът успееше да се измъкне в някоя безлунна нощ, у дома всичките му роднини се отказваха от него, мъчейки се да докопат наградата, която им се полагаше, ако предадат войник от кралската армия.

Тъмни мисли налегнаха Томас, когато си спомни първите си месеци на обучение. Беше станал доброволец, когато тегли един заслужен пердах на баща си, след като се бе сдържал от години. Тогава трябваше или да влезе в армията, или го заплашваше явяване пред магистрата, щом като старият глупак се събудеше без предните си зъби. И толкова години след това той единствено съжаляваше, че не го е убил. Баща му беше умрял вече и в наследство от него не получи друго освен неговия буен темперамент, който тлееше под повърхността.

Още в първия ден се запозна с Дери Бруър, когато обучаваха четиристотин млади мъже да маршируват в крак. През този месец дори не видяха оръжие, само безкрайни упражнения за обща подготовка и дишане. Дери беше в състояние да ги надбяга всичките до един и пак да има сили да повали с юмруци някого накрая. Томас поклати глава, разстроен от спомени, които за него се бяха вгорчили. Двамата с Дери едно време бяха приятели, но точно той бе причината да отнемат земята на Удчърч, бе отговорен за дяволската сделка с Анжу и Мен. Каквото и да се случеше оттук нататък, те вече нямаше да са приятели.

Томас погледна към хората си, които чакаха при дърветата. Беше се смял на боядисаната в зелено вълна, дето използваша, като им каза, че тя не е помогнала на стария Робин Худ. Бяха отделили време от упражненията по стрелба, за да комбинират синя сърпица с жълта боя, за да постигнат този наситен цвят. Въпреки това трябваше да признае, че Стрейндж бе прав поне за това. Дори когато се знаеше точно къде са, стрелците се откриваха дяволски трудно, ако се бяха снишили в очакване. Опита се да намери Роуан сред тях. Не беше забелязал признаци на семейно унаследения гняв у него, сигурно бе резултат от майчиното му мляко, а не от оцета и плюнката на собствения му род. А може би щеше да бъде свидетел на тази ярост, когато той започне да убива, както бе станало при него. Още едно нещо, което имаха общо с Дери. И у двамата имаше гняв, който се разрастваше при прояви на насилие. Колкото и силно да удряха, той пак се таеше там, зад очите, сграбчваше с нокти стените на една червена стая, драскаше, за да го пуснат навън. Просто трябваше да го събудиш.

Томас се обърна бавно към редиците от въоръжени мъже, които крачеха или язدهа по пътя, сякаш бяха тръгнали за тържеството на някой светия или пък на пиршество. Французите не пускаха напред съгледвачи, бяха облечени с топли, прилични дрехи и бяха въоръжени с добри пики и мечове. Имаше дори група стрелци с арбалети, които крачеха с готово оръжие, подпряно на раменете им. Томас стисна зъби, отвратен от всички тях.

По-назад различи и френската кралска свита, на прекрасни сиви коне, движещи се в тръс, с ярки украси на главите в червено и синьо. Беше пролет и Анжу бе останал зад гърба им. Всеки мъж там бе прекарал месеци в пиянство, наливайки се с крадено вино. Той се озъби — знаеше, че не могат да го видят. Двете му дузини стрели бяха

готови и бе похарчил част от златото, спечелено от вълната и овнешкото, за да постави пера на възможно най-много стрели през дългата зима. Едно беше сигурно — мъжете му нямаше да могат после да си вземат обратно стрелите.

За миг се замисли дали да не остави френския крал да се изравни с него, преди да атакува. Само щеше да помогне на каузата им, ако успееш да прободат със стрела кралското гърло — това би прозвучало из цяла Франция като звън от камбана, щеше да разпространи навсякъде, че Мен ще се бие. Но личната стража на краля можеше да си позволи гръдни плочки от по-дебело желязо. Мнозина носеха и допълнителни пластове кожа и подплатен плат под доспехите. Това тежеше безумно, но пък всички те бяха едри и силни мъже, дето с лекота можеха да се бият въпреки допълнителното тегло.

Томас се поколеба, почувствал още веднъж отговорността и предимството на изненадата. Когато тя отшуми, той й хората му ще са изправени пред една побесняла армия, на която са нарушили удобството и леснината. Армия от стотици конници, които да ги подгонят като лисици из храсталаците и по полята. Беше виждал това да се случва и знаеше каква е горчивата реалност стрелци да бъдат хванати натясно на открито, да не могат да се защитят, преди да ги посекаат. Не можеше да допусне това да се случи с Роуан или Стрейндж, или пък Хайбъри, нито с някого от другите, които зависеха от него. Не беше съвсем сигурен кога се превърна във водач на тяхната разностранна група, но дори Хайбъри призна това за негово право, особено след като двамата със Стрейндж почти стигнаха до бой в спор за общите им предци.

Томас се усмихна вътрешно. Хубава вечер прекараха тогава, мъжете му пееха и се смееха край огромния огън в гората. Може би Робин Худ е познавал подобни вечери, когато хората му са се обличали в светлозелени дрехи.

Той взе решение. Кралят трябваше да бъде една от целите им. Ако имаха късмет, само с една стрела всичко можеше да приключи така, както бе започнало, затова не биваше да изпуска шанса. Френската армия си вървеше спокойно, само на двеста ярда от него зад храстите и шубраците, преди дърветата да се отворят и да преминат в обширна гора. При Аженкур Англия пусна в действие шест хиляди мъже, които можеха да улучат цел с размерите на човешка глава от

такова разстояние и после да го повторят десет или даже дванайсет пъти в минута. Той караше стрелците на Хайбъри и собствените си ветерани да се упражняват всеки ден, докато могат да преминат неговия личен тест: да стане дясната им ръка толкова силна и голяма, че да успеят да счупят два ореха, поставени в свивката на лакътя.

Томас се изправи бавно в шарената сянка, вдишваше дълго и бавно. В продължение на четвърт миля заедно с него се изправиха още мъже, които почукваха с нервни пръсти по лъковете и стрелите си за късмет. Той вдигна ловджийски рог към устните си и изсвири с дрезгав звук, после го пусна да виси на каишката около врата му и се прицели в първата мишена.

Най-близките френски войници се озърнаха изненадани, щом чуха звука. Томас се вглеждаше в стрелата си, когато един рицар в броня премина през групата с наведени пики, за да види какво става. Някои от тях сочеха в посока дърветата и мъжът обърна коня си, вдигна козирката си и се загледа в зеленината.

Томас не можеше да чете, макар че знаеше как. Отблизо книгите се размазваха пред очите му, но надалеч все още беше запазил зрението на стрелец. Видя как рицарят спира, щом съзря или пък усети нещо.

— Изненада — прошепна Томас. Пусна стрелата и онзи я пое в средата на лицето си, докато се мъчеше да извика. Тя го запрати назад върху задницата на коня и после върху пиките на онези около него.

По цялата линия откъм дърветата полетяха стрели, после пак — в ритъм, който Томас познаваше като собственото си дишане. Затова ги беше упражнявал и упражнявал, докато върховете на пръстите им се подуеха като гроздови зърна. Стрелците му се пресягаха за стрелите, които бяха забучили в черната земя, изваждаха ги, нагласяваха ги и плавно дръпваха тетивата. Плющенето на лъка бе звук, който той обожаваше. Четвърт миля с двеста мъже разположени по нея, които стреляха, без да спират, в гъстите редици отсреща.

Френските войници се скупчиха в паниката си, крещяха безпомощно, докато в тях се забиваше дъжд от стрели. Стоици паднаха или бяха повалени и Томас изкрещя предизвикателно, като видя, че дори хора от собствената стража на краля се поклащат и падат улучени.

Рицарите около краля търпяха удари, както бяха вдигнали щитовете си над крал Шарл, и крещяха команди. Из долината звучаха рогове и Томас видя как хиляда или повече тръгнаха в атака. Френски рицари и въоръжени ездаци пришпориха и силно сритаха конете си, изтеглиха мечове и се впуснаха в галоп към мястото, където редиците на армията им бяха разкъсани — кървава рана, която изглеждаше така, сякаш някой великан бе стъпил сред тях с гигантския си крак.

Томас прати три от ценните си стрели с фиксиран връх към краля, преди да се съсредоточи отново върху мъжете пред него. Пораженията бяха по-големи от това, което дори той бе очаквал, но пък означаваше по-малко мишени, и той видя как десетки стрели минаваха покрай тичащите мъже и пропускаха изцяло целта си.

— Целете се по рицарите и конете! — изрева той към редицата.

Видя как стотина стрелци се обърнаха почти едновременно, търсейки една и съща мишена. Не един рицар, галопирац на помощ, бе улучван от десетки стрели и падаше тежко ранен или мъртъв още преди да докосне земята. Томас изруга, като видя как кралят размахва ръце на седлото, очевидно жив, макар че благородниците край него имаха кървави петна по доспехите. Започнаха да изтеглят краля назад, притиснат в преса от мъже, но стрелците стреляха ли, стреляха, докато не посегнаха към земята и не напипаха празен въздух.

Томас провери собствения си колчан, както беше свикнал, макар да знаеше, че е изпразнен. Двайсет и четири стрели бяха отишли, както му се струваше, за секунди, а дотогава френската армия приличаше на глупак, който е паднал върху пчелен кошер.

Време беше да бягат. Томас с удоволствие бе наблюдавал хаоса, запаметяваше сцената в главата си. Но време беше, затова с мъка пренасочи вниманието си далеч от врага. Един последен поглед потвърди, че френският крал беше още жив, след като хората му го покриха. Томас усети, че се задъхва, и с мъка пое достатъчно дълбоко въздух, та да може да изсвири с рога.

При този сигнал редицата му от стрелци моментално се разкъса, те загърбиха французите и хукнаха през гората. Още рогове зазвучаха зад тях и Томас отново усети болезнения ужас от това да бъдеш преследван.

Дишаше тежко и шумно, докато се бореше с храсталаците и заобикаляше дърветата, удари рамото си в един клон, когато се опита

да се сниши под него, падна, но веднага пак скочи на крака и побягна с пълна скорост. Чуваше пръхтенето на конете, тропота им; после въоръжените рицари достигнаха редицата от дървета и се запровираха през тях.

Отляво видя как един от хората му пада и сякаш от нищото изникна френски рицар, който насочи копие в гърба на мъжа, докато онзи се мъчеше да стане. Томас се стрелна напред, ужасен от бързината, с която французите се окопитваха. Отчаяно се надяваше, че рицарят е единственият, дръпнал пред останалите. Ако толкова бързо отвърщаха на атаката, щеше да загуби половината си мъже, преди да стигнат оттатък до ливадите.

Зад себе си чу копита и звънтенето на поводи. Отскочи по инстинкт, като чу глас, който изруга на френски, когато рицарят улучи. Върхът на копието му се наклони надолу и се връза в земята. Томас не смееше да погледне назад, макар да чу изваждането на меча въпреки шума от собствените си тичащи крака. Сви се в очакване на удара. Пред него гората просветля и той разбра, че е изминал половин миля с бързина, която не бе развивал през живота си.

Излезе на открито, на пролетното слънце и се изправи с лице към цял ред стрелци с вдигнати срещу него лъкове. Бързо се хвърли на земята, а стрелите профучаваха над главата му. После чу как някакъв кон изцвили и както бе залегнал, се обърна за първи път. Видя как преследвачът му с грохот и при пълна скорост се срутва на земята, след като конят под него се строполи с пронизани дробове.

Насили се да стане и да продължи, почервенял и задъхан, и се запрепва към втората редица стрелци, която бяха подготвили. Благодареше на Бога, че младите мъже бяха по-бързи от него по неравната земя. Падналият рицар започваше да се надига, но Томас извади нова стрела и я пусна във врата му.

Ливадата беше широка, открито пространство с папрат и гъсти трънливи храсти, с няколко дъба около едно езерце. Това бе логичното място, където да се оттеглят хората му, плод на познанията на местните момчета за терена, където като малки бяха играли и ловили риба.

Огледа добре редицата за Роуан и въздъхна облекчено, като го видя сред другите. Бяха загубили няколко човека в лудия бяг през гората, но преди да успее да извика на сина си, дърветата изригнаха,

рицари на коне разпиляха клонки и листа във вихрената си атака напред.

Умряха в устрема си, обрулени и смазани още с излизането си на открито. Последният стрелец на Томас се залута сред тях, сред ранените и умиращите. Един или двама бяха убити от свои хора, защото те стреляха по всичко, което се движи.

Томас зачака, мъчейки се да овладее препускащото си сърце. Чуваше трясък и рогове в горичката, но онези, които успяваха да стигнат до тях, ставаха все по-малко и накрая секнаха. Той стоеше там и чакаше. Изненада. Беше я използвал докрай. Французите вече знаеха, че се бият за Мен. Изруга на глас при мисълта, че френският крал бе все още жив. Само една стрела на точното място и щяха всичко да спечелят за един ден, може би дори да спасят фермата и семейството му.

Изчака още, но вече не идваха рицари. Посегна към рога си само за да открие, че го няма — единственото на врата му беше болезнена резка там, където той беше висял. Не си спомняше да се е откъсвал; объркан, разтри червения белег, после пъкна пръсти в устата си и изсвири пронизително.

— Бягайте! — извика и с болка размаха дясната си ръка.

Те се обърнаха веднага, изтърчаха възможно най-бързо към близките дървета. Томас видя как неколцина носеха на ръце другаря си, но други лежах на земята, кръвта им течеше и крещяха напразно. Затвори очи, макар да чуваше, че го викат.

Маргарет обожаваше Лондонската кула. Не само защото Сомюр изглеждаше в сравнение с нея като бараката на някой кюмюрджия. Кулата представляваше комплекс от сгради с размерите на самостоятелно селце, опасан с огромни стени и портали. Тя беше древна крепост, която защитаваше най-могъщия град в Англия, и Маргарет започна да изучава всяка нейна частичка, като в съзнанието си тя се превръщаше в нейна господарка, както бе сторила със Стаята на враните и тайните проходи в Сомюр.

В Лондон през пролетта подухваха свежи ветрове, но те изобщо не успяваха да отнесат със себе си вонята на града. Дори там, където римската канализация беше оцеляла, проливните дъждове извличаха

старата мръсотия на повърхността и тя се стичаше като приливна вълна от кал по всеки хълм. На повечето улици се изхвърляха гърнета с урина и изпражнения при вече насъбралите се животински и човешки отпадъци, които се наслаждаваха върху гниещите вътрешности и съсирената кръв на заколените прасета. Смяташе се неописуема. Маргарет беше виждала дървените обувки, които лондончани нахлузваха върху ботушите си, като вдигаха високо крака, за да могат да ходят наоколо и да си вършат работата.

Бяха й казали, че ако планетите се подредят по определен начин, който тя не разбираше, отровните пари се вдигали и лятна чума тръшвала населението. Уилям й разказа, че когато баща му бил дете, имало дори повече хора, но войните и епидемиите взимали своя ужасен данък. Извън града цели села били оставяни на тревата и плевелите, а жителите им бягали или пък залоствали къщите си с дъски, за да умрат и да бъдат забравени. Въпреки това Лондон оцелял. Говореше се, че хората там са закоравели, свикнали са с какво ли не и могат да дишат и да ядат почти всичко, за да живеят.

Маргарет потрепна едва забележимо при тази мисъл. В този пролетен ден в крепостта тя виждаше бледосиньо небе и бели облаци, които висяха като нарисувани над главата ѝ. Птици прелитаха, а въздухът ѝ изглеждаше достатъчно чист, както вървеше по горната част на стената, говореше с изчервяващите се войничета, щом попаднеше под зора на петнайсетгодишната кралица.

Вгледа се на юг и си представи замъка Сомюр отвъд морето. Писмото на майка ѝ ясно описваше финансовото им положение, но това беше нещо, което тя успя да поправи. Само една дума на Хенри и той се съгласи да изпрати хиляда и двеста паунда в сребърни монети, достатъчно, за да се поддържа имотът за две или дори повече години. Маргарет се смръщи при тази мисъл. Съпругът ѝ беше много сговорчив. Съгласяваше се с всичко, което поискаше, но нещо не беше наред, усещаше го ясно. Йоланда се бе върнала в имението на съпруга си, а тя не смееше да се довери на друг. Чудеше се дали да не напише писмо, но подозираше, че може би ги четат, поне през първите няколко години. Как ли да намери начин да задава въпроси, без Дери Бруър да разбере. Застанала там, поклати глава; съмняваше се, че може да прокара каквото и да е било покрай този вбесяващ мъж.

В този момент обектът на мислите ѝ ги прекъсна, като се изкачи на най-високата точка на стената. Усмихна се, щом я видя.

— Ваше Кралско Величество! — извика. — Чух, че сте тук горе. Казвам Ви, сърцето ми се качва в гърлото само като си помисля, че може да паднете и да намерите смъртта си. Мисля, че това би означавало война в рамките на година и всичко заради някакъв разхлабен камък или пък подхлъзване. Ще бъда щастлив, ако ме придружите долу на земята. Смятам, че същото важи и за пазачите.

Той приближи и внимателно я хвана за ръката, мъчейки се да я насочи към най-близките стълби, водещи надолу. Прониза я раздражение и не помръдна.

— Милейди? — попита Дери с накърнено изражение.

— Няма да падна, мастър Бруър. Не съм дете, което трябва да проводите на безопасно място.

— Не мисля, че кралят ще е щастлив при мисълта, че младата му съпруга се разхожда по тия стени, милейди.

— Наистина ли? Смятам, че ще е напълно щастлив. Смятам, че ще ви каже: „Щом Маргарет го иска, Дери, аз съм съгласен“, не мислите ли?

За миг двамата се втрениха един в друг, после Дери отпусна ръката си и сви рамене.

— В такъв случай както кажете. Всички сме в ръцете на Бога, милейди. Аз наистина видях съпруга Ви тази сутрин, за да обсъдим неотложни държавни работи. Да предположа ли, че той не е разбрал правилно нещо, което сте му казали, та ме накара да Ви потърся. Има ли нещо, което искате да спделите с мен?

Маргарет погледна мъжа пред себе си. Съжали, че Уилям го няма, чудейки се докъде би могла да се довери на Дери Бруър.

— Доволна съм, че си е спомнил, мастър Бруър. Това ми дава надежди.

— Имам документи, които той трябва да подпечата, милейди, ако е възможно, днес. Не мога да отговарям за последствията, ако се получи още едно забавяне.

Маргарет трудно контролираше гнева си.

— Мастър Бруър, бих искала да ме изслушаше. Разбирате ли? Искам да спрете да говорите и просто да ме слушате.

Очите на Дери се разшириха от изненада.

— Естествено, милейди. Разбирам. Аз просто...

Тя вдигна ръка и той млъкна.

— Седяла съм до съпруга си, докато той се е срещал с благородници и съветници от този ваш парламент. Гледала съм, когато те са представяли своите петиции и когато е обсъждал финансите си в най-големи подробности. Наблюдавах ви как влизате и излизате, мастър Бруър, с купчини документи в ръце. Свидетел съм как сте насочвали ръката на Хенри къде да постави восъка и кралския печат.

— Не разбирам, милейди. Аз присъствах, когато уредихме да изпратим цяло състояние на майка Ви. Това ли е източникът на Вашето притеснение? Кралят и аз...

— Да, мастър Бруър. Аз също съм се възползвала от парите на краля. Не е нужно да го натяквате. В крайна сметка той е моят съпруг.

— И моят крал — отвърна Дери с леко изострен тон. — Аз съм му служил и съм му помагал още отпреди Вие да се родите.

Маргарет усети, че нервите ѝ поддават под студения му поглед. Дъхът ѝ сякаш запря в гърлото, а сърцето ѝ се разтупка. Въпреки това твърде важно беше, за да се отказва.

— Хенри е добър човек — рече тя. — У него няма мнителност, няма злоба. Нима ще го отречете? Той не чете петициите, нито пък законите, дето трябва да подписва, в най-добрия случай само им хвърля бегъл поглед. Той ви има доверие, мастър Бруър. Той иска да задоволи онези, които идват при него със скръбните си истории или ужасно напористите. Хора като вас.

Думите бяха изказани и за първи път Дери сякаш почувства неудобство, откъсна очите си от нейните и се зарея отвъд стените в празното пространство, към меандрите на Темза. Зад водната порта под кулата на Сейнт Томас имаше лодки, които влачеха по дъното дълги пръти с куки накрая. Дери знаеше, че още едно бременно момиче се е удавило, хвърляйки се от Лондонския мост предната вечер. Мнозина я бяха видели как се държи за издутия корем, докато се прехвърля през парапета. Разбира се, бяха я подстрекавали с викове, докато не бе паднала и изчезнала, погълната от тъмните води. Лодкарите търсеха трупа ѝ, за да го продадат на гилдията на хирурзите. Те плащаха особено добре, когато ставаше дума за бременни.

— Ваше Величество, има истина в това, което казвате. Кралят е доверчив човек, което е още една причина да се нуждае от добри хора около себе си. Вярвайте ми, като Ви казвам, че много внимателно преценявам кого да допускам до него.

— Пазач сте му тогава? Така ли виждате себе си, мастър Бруър?
— Маргарет откри, че нервността ѝ е изчезнала и гласът и прозвуча по-твърдо. — Щом е такъв случаят, *quis custodiet ipsos custodiet*^[1]? Как сте с латинския, мастър Бруър? Кой пази пазачите?

Дери затвори за миг очи и остави ветрецьт да изсуши потта, която бе избила по челото му.

— Не съм се сблъсквал с много латински през живота си, милейди, не и когато бях момче. Ваше Величество, Вие сте само на петнайсет години, докато аз опазвам кралството повече от десет години. Не смятате ли, че вече съм доказал честта си?

— Може би — не се предаваше Маргарет. — Макар че рядко има човек, дето изобщо да не се възползва от един крал, който напълно му се доверява.

— Аз съм такъв човек, милейди, честна дума. Не съм поискал титли или богатства. Давам му цялата си сила за негова прослава и славата на баща му.

Дери сякаш насила изтръгваше думите от устата си, както се беше облегал с разперени ръце на каменната стена. Изведнъж Маргарет се засрами, макар все още да усещаше зрънце подозрение, че Дери Бруър не би се посвенил да я манипулира точно както правеше и с краля. Тя събра цялата си решителност.

— Ако това, което казвате, е вярно, не бихте възразили да чета документите, които се представят на Хенри, нали така, мастър Бруър? Ако наистина сте толкова достоен, колкото твърдите, това не може да нанесе вреда. Помолих Хенри да ми даде разрешението си и той се съгласи.

— Да, да, разбира се, че ще се съгласи — кисело додаде Дери. — И ще четете всичко? Ще поставите съдбата на кралството на преценката на едно петнайсетгодишно момиче, което не е обучено нито в правото, нито в управляването на повече от един-единствен замък, ако изобщо може да управлява и толкова? Разбирате ли за какво молите и какви ще бъдат без съмнение последствията от това?

— Не казах, че моля, мастър Бруър! — сръза го Маргарет. — Съобщих ви какво е наредил кралят на Англия. Сега можете да не се подчините или да се подчините на заповедта му в зависимост от това дали искате да продължите да сте в тази роля или не. И в двата случая, да, ще чета всичко. Ще видя всеки документ, всеки закон, който идва при съпруга ми, за да се подпечатва с восък. Ще ги чета всичките.

Дери се обърна към нея и тя видя яростта в очите му. Беснееше, откакто тази сутрин крал Хенри бе отхвърлил молбата му. Отхвърлил! Беше помолил краля да прегледа купчина документи, а онзи бе поклатил глава като че ли с истинско съжаление и го беше пратил да се обърне към съпругата му. Дери все още трудно можеше да го повярва. Явно не съм бил в грешка, мрачно си помисли той.

Маргарет го фиксираше с поглед, предизвиквайки го да ѝ откаже. След малко Дери склони глава.

— Много добре, милейди. Ако дойдете с мен, ще ви покажа какво означава това.

Двамата слязоха заедно по стълбите до основния етаж, толкова оживен от присъствието на персонал и войници, че приличаше на пазарен ден в който и да било голям град. Дери проправяше път през тълпата и Маргарет го следваше, решена ни най-малко да не отстъпва от това, което бе спечелила, все едно какво щеше да се окаже то.

Бялата кула беше най-старата част от крепостта, построена със светъл каенски камък, донесен от Франция от Уилям Завоевателя почти преди четири века. Тя се извисяваше над тях, когато Дери ѝ махна с ръка да се качи по дървените стъпала, които водеха към единствения вход. По време на война стълбите можеха да се махнат и така кулата ставаше на практика непревземаема. Зад масивните външни стени двамата с Дери минаха край часовете, после изкачиха още стъпала и прекосиха дузина стаи и коридори, преди да спрат пред дебела дъбова врата и да завъртят дръжката.

В помещението зад нея работеха писари. Високо над останалата част от крепостта, под гредите на наклонения покрив, белязан от вековни сажди, те седяха и драскаха върху пилюр или пък подвързваха свитъци с панделки в различни цветове, предавайки ги напред и надолу към по-висшестоящите. Очите ѝ се ококориха, като видя купчини пергамент, на някои места наредени до тавана или пък чакащи да бъдат превозени на дървени колички.

— Всичкото това е само от няколко дни, милейди — тихо рече Дери. — Пергаментът управлява това кралство, влиза и излиза оттук към всички благородници и търговци, наемодатели и занаятчии — стотици стари спорове и наеми, милейди. Всичко — от заплатата за една прислужница до петиции за войниците и дълговете на някой голям замък, — всичко това минава оттук. А тази е само една от стаите. Има още в дворците в Уестминстър и в Уиндзор, които не са по-малко оживени.

Той се обърна към нея, като съзнаваше, че всякакво движение бе спряло, щом писарите разбраха, че самата кралица е дошла в претърпаното им задушно царство.

— Няма човек, дето да може сам да прочете всичко това, милейди — самодоволно продължи Дери. — Нито дори жена, ако ми простите. Онази малка част, която достига до краля, вече е била проверена и подадена към най-висшестоящите писари, а оттам — към шамбеланите и секретарите на краля. Хора като лорд Съфолк четат част от това в качеството си на секретари на кралското семейство. Той отговаря лично на някои от тях или пък взема решения, но и той прехвърля част нататък. Нима ще спрете целия процес, милейди? Нима ще блокирате потока, който минава през тази стая, единствено с Вашите ръце и очи? Няма да видите дневната светлина с години. Аз лично не бих си избрал подобна съдба, толкова мога да Ви кажа.

Маргарет се поколеба, потресена от тази стая и смъртната тишина, която присъствието ѝ произведе. Усещаше как очите на писарите шарят по нея като бръмбари по кожата ѝ и потръпна. Съзнаваше триумфа на Дери, когато ѝ показа тази планина, невъзможността да бъде прочетена цялата. Само документите в това помещение биха отнели един човешки живот, а той спомена, че този урожай е само от няколкото последни дни. Не искаше да се откаже от преимуществото, което спечели със самото си присъствие тук горе, затова отначало не отговори. Решението очевидно беше да чете само най-важните искания и петиции, онези, които стигаха до ръцете на Хенри. Но ако правеше единствено това, Дери Бруър пак щеше да контролира огромната част от казусите в компетенцията на краля. Това именно ѝ казваше той, доказвайки го с присъствието на всички тия писари пред нея. Сега започваше да осъзнава колко всъщност опасен човек беше Дери Бруър.

Усмихна се повече заради писарите, отколкото заради него. Положи длан върху ръката му и каза със сладък и спокоен гласец:

— Ще преглеждам и чета документите, които съпругът ми трябва да подписва, мастър Бруър. Ще помоля Уилям, лорд Съфолк, да ми разказва за другите, щом в новата си роля преглежда толкова много. Убедена съм, че може да ме насочва кои от тях са важни и кои могат да бъдат оставени за шамбелана и другите. Това не ви ли звучи като добро решение за тази планина от документация? Благодарна съм, че ми показахте това помещение и хората, които се трудят тук без възнаграждение. Ще ги спомена пред съпруга си, за да им отдам дължимото.

Усети как писарите засияха при тези хвалби, докато Дери само прочисти гърлото си.

— Както кажете, милейди.

Той запази усмивката си, макар вътрешно да кипеше от гняв. За всеки друг знаеше, че може да убеди Хенри да промени решението си, но не и за съпругата на самия крал. Младата жена, която прекарваше насаме с него всяка вечер в кралската спалня? Зачуди се дали все още не е девствена, с което можеше евентуално да се обясни защо има нужда да попълва времето си по този начин. За жалост, това беше въпрос, който не смееше да повдига.

Дери я отведе обратно през Бялата кула. На последното стълбище, което водеше навън, той вдигна ръка към нея, за да я поведе, после промени намерението си, тъй че тя вдигна полите си и слезе без неговата помощ.

[1] Кой ще пази пазачите? (лат.). — Б.пр. ↑

14.

Джак Кейд се запрепъва, опитвайки се да танцува джигата на прекрасната морава. Нямаше луна и единствената светлина на мили наоколо идваше от къщата, която беше подпалил. Както размахваше ръце, изпусна каната, която носеше, и едва не се разплака, когато тя се сцели точно на две половини, а ценното ѝ съдържание попи в земята. В едната част от счупения глинен съд все още имаше глътка от огнената течност. Той я надигна, изпи последните капки, без дори да забележи, че е разранил устната си на остриите ръбове.

Отметна глава и изрева с червендалесто лице към прозорците, които вече отразяваха пламъците, плъпнали към покрива.

— Аз съм един пияница от Кент, да, уелски непрокопсанико! Аз съм всичко, което ти каза, когато за последен път ми нашари гърба. Да, аз съм насилник и син на блудница. И сега съм подпалил къщата ти. Излез и виж какво съм ти приготвил. Вътре ли си, магистрате? Виждаш ли ме тук, навън, дето те чакам? Горещо ли ти става, гаден страхливецо?

Джак захвърли в огъня глинените парчети и се залюля от усилието. По лицето му обилно се стичаха сълзи и когато зад него притичаха двама мъже, той се обърна с ръмжене, юмруците му — стиснати, а главата — сведена с инстинкта на боксьор.

Първият, дето го хвана, беше с подобна на неговата яка фигура, с бледа, луничава кожа и буйна червена грива и брада.

— Спокойно, Джак! — каза и се опиша да го хване за ръката, когато онзи замаха силно, но напосоки край главата му. — Аз съм Патрик — Пади. Аз съм ти приятел, помниш, нали? За бога, хайде, измъквай се сега. Ако не го сториш, ще те обесят.

Джак изрева диво и се отърси от ръцете му, обърна се пак към къщата.

— Искам да съм тук, когато страхливецът се види принуден да излезе навън — гласът му се извиси в почти неразбираем рев. — Чуваш ли ме, мъничко уелско лайно? Тук съм, навън, и те чакам.

Третият мъж беше слаб, само кокали, с потънали страни и дълги голи ръце. Робърт Екълстоун беше също опърпан и бледен като другите двама, с черни петна от химикали по кожата на ръцете, които изглеждаха като движещи се сенки на светлината на пламъците.

— Вече му даде да разбере, Джак — рече той. — За бога, показва му го достатъчно добре. Това ще гори цяла нощ. Но Пади е прав. Трябва да се махнеш, преди да дойде приставът.

Джак се вкопчи в Екълстоун, преди онзи да е довършил изречението, хвана го за елека и го вдигна във въздуха. В отговор ръката на Екълстоун се шмугна и в миг пред гръкляна на Джак се появи острието на бръснач. Макар и пиян, студеният допир бе достатъчен, за да го накара да застине.

— Вадиш ми нож, а, Роб Екълстоун? На собствения си приятел?

— Ти първи ми посегна, Джак. Пусни ме бавно и ще го накарам да изчезне. Ние сме *приятели*, Джак. Приятелите не се бият помежду си.

Джак разтвори юмрука, който го държеше, и както бе обещал, Екълстоун сгъна острието и го пхна отзад под колана си. Тъкмо другият отвори пак уста и всички чуха един и същи звук откъм къщата. Обърнаха се натам като един. Над пукота и свистенето на пламъците се извисиха детски гласове и писъци.

— По дяволите, Джак. Момчетата му са вътре — рече Пади и потърка брадата си. Огледа по-обстойно къщата и забеляза, че целият долен етаж е в пламъци. Прозорците отгоре все още бяха цели, но нямаше как някой да оцелее, ако влезе вътре.

— И аз имах син вчера — изръмжа Джак с блеснали очи. — Преди да го обеси проклетият му Алуин Джъджмънт. Преди този уелски магистрат, дето дори не е от Кент, да го обеси на практика заради едното нищо. Ако аз си бях тук, щях да го освободя.

Пади поклати глава към Роберт Екълстоун.

— Време е да вървим, Роб. Грабвай едната му ръка. Вече ще трябва да тичаме. Утре ще дойдат да ни търсят, ако вече не са тръгнали.

Екълстоун се поглади по брадичката.

— Ако това вътре бяха моите деца, отдавна щях да съм счупил прозорците, за да ги хвърля навън. Защо не го направи досега?

— Може би защото ние тримата стоим тук с ножовете, Роб — отвърна Пади. — Може би магистратът предпочита те да умрат в огъня, отколкото да види малките разпорени, не знам. Хващай го за ръката сега, иначе няма да дойде.

Пади за пореден път сграбчи Джак за ръката и едва не падна, когато онзи се отскубна. Нови сълзи се лееха по саждите и калта, които покриваха кожата му.

Един прозорец избухна над главите им и ги принуди всички да отскочат и да се пазят от хвърчащите стекла. И тримата виждаха ясно магистрата, облечен в мръсна спална роба и с коса, разхвърчала се във всички страни.

— Тук имам три момчета — Алуин Джъджмънт им извика. — Те са невинни. Ще ги поемете ли, ако ги накарам да скочат при вас?

Никой не отговори. Пади погледна настрани към пътя; как му се щеше вече да е стъпил на него и да тича в обратна посока. Екълстоун наблюдаваше Джак, който дишаше тежко, огромен мъж като бик с мозък, замъглен от пиене. Той гледаше побеснял врага над главата си.

— Защо не слезеш тук долу, уелски негоднико? — избълва, люлеейки се на краката си.

— Защото стълбите ми изгоряха, човече! Сега бъди милостив и вземи момчетата ми.

— Те ще кажат на пристава, Джак — промърмори Пади полугласно. — Ако тези момчета оцелеят, те ще ни отведат на бесилото.

Джак направо се задъхваше, застанал там с гневно стиснати юмруци.

— Хвърляй ги долу! — изрева. — Ще получат повече милост, отколкото ти показва на сина ми, проклет да си, Алуин Джъджмънт.

— Даваш ли честната си дума?

— Май ще трябва просто да се довериш на мъжа от Кент, нали, уелски пикльо такъв!

Каквито и съмнения да изпитваше магистратът, те се стопиха при вида на потока черен дим, който вече се изливаше от прозореца над главата му. Той се пъкна обратно в стаята и го чуха как кашля.

— Убеден ли си, Джак? — тихо рече Екълстоун. — Те са достатъчно големи да ни разпознаят. Може би трябва двамата с Пади да изчезнем.

— Не знаех, че вътре има деца, по дяволите. Казаха ми, че магистратът живее сам, че се шура самотен в тая огромна къща, докато по-добри от него трябва да браконьерстват само за да могат да се прехранват някак. Мъже като сина ми Стивън, Господи, моето момче!

Джак направо се сви на две, когато скръбта изригна и го удари. Стенеше, присвит към ботушите си, а от устата му се процеждаше дълга лига, която като нишка се проточи по тревата. Погледна нагоре само когато първото уплашено дете бе избутано със сила над главата му. То отчаяно се държеше за счупеното черчево и плачеше.

— Скачай, хлапе — Джак изкрещя. — Джак Кейд ще те улови.

— За бога, Джак! — изруга Пади. — Името, човече. Престани да използваш проклетото си име!

Над главите им малкото момче скочи колкото можеше по-надалеч, прелетя по въздуха като движеща се сянка, както бе огрято отзад от пожара. Макар да беше пьян, Джак Кейд го улови с лекота и го постави на тревата.

— Чакай там — мрачно рече той. — Не мърдай оттук или ще ти откъсна проклетите уши.

Пади хвана второто момче, по-малко на възраст от първото. Сложи го още ревящо до първото и двете заедно се втренчиха нагоре.

Най-големият брат закрепва отчаяно, когато насила го избутаха през счупените стъкла. Прозорецът едва го побираше и баща му го тикаше отвътре, кожа и кръв оставаха по ръбовете, докато той с мъка се промуши. Момчето тупна надолу със стон. Джак го грабна във въздуха като че не беше по-тежък от перце.

Още веднъж тримата видяха как главата на магистрата се появи, той погледна надолу със смесица от надежда и гняв.

— Благодаря ти, Джак Кейд, макар че ще гориш в ада за туй, което стори тази вечер, пьян задник такъв.

— Какво? Какво ми говориш ти, сипаничав уелски...

С рев на умиращ бизон Джак се юрна към къщата. Пади и Робърт Екълстоун и двамата протегнаха ръце да го задържат, но той им се изплъзна и с все сила блъсна вратата, падайки вътре върху нея. Над главата му изригнаха пламъци, което принуди другарите му да се оттеглят. Двамината се спогледаха, после погледнаха децата, седнали отчаяни и обещени на тревата.

— Аз не влизам там — рече Пади. — Дори да ми предложат пропуск за рая или несметно богатство.

Двамата с Роб се отдръпнаха на по-хладно и загледаха в ада пред тях.

— Оттам нищо вече няма да излезе — обади се Пади. — Боже милостиви, той все казваше, че иска да умре геройски и ето, намери си го, нали? Спаси момчетата и се върна вътре, за да убие магистрата.

Чуваха как Джак вдига шум и трясък вътре в къщата, макар да не го виждаха сред пламъците. След малко шумовете заглъхнаха и Екълстоун поклати глава.

— Говори се, че търсят работници горе в Линкълн, да строят някакъв мост. Сега за нас тук ще стане твърде горещо — той спря, защото усети, че не е време за такива приказки в момент, когато приятелят му умираше вътре в горящата къща.

— Ами, то и аз може да тръгна с теб на север — отвърна Пади и се обърна към трите момчета, загледани в пожара, който изгори дома им. — Вие тримата сигурно ще разкажете на пристава за нас, а? Без значение, че ви спасихме живота, а, момчета?

По-малките двама поклатиха глави напълно объркани, но най-голямото момче го изгледа свирепо и скочи на крака.

— Ще им кажа — заяви то. Очите му блестяха от сълзи и някаква лудост прозираше в тях. Над главите им баща им закрепя от ужас. — Искам да ви видя на бесилото заради това, което направихте.

— О, Господи, така значи? — възкликна Пади и поклати глава. — Ако бях по-жесток човек, щях да ти прережа гръкляна заради тази глупава заплаха. Повярвай ми, и по-лоши неща съм правил. О, сядай, синко. Няма да те убивам, поне не тази вечер. Не и когато приятелят ми умира, изпълнен със скръб. Знаеш ли защо той дойде тук тази вечер, сине? Защото баща ти обеси сина му тази сутрин. Знаеше ли го? Защото откраднал няколко овце от стадо, наброяващо шестстотин. Това как ще се отрази на праведния ти гняв, а? Неговото момче е мъртво, въпреки това той ви улови, когато падахте.

Най-голямото момче погледна настрана, не можеше повече да издържи на ожесточения поглед на ирландеца. Над тях се чу трясък от падащи предмети и когато вдигнаха очи, една цяла горяща стена се срина. Пади се втурна да защити децата, като в скока си се сблъска с най-големия и го бутна на земята. Екълстоун само отстъпи и остави

тухлите, варта и старата слама да се сринат накуп, без да го затрупат. После погледна към мястото, където едрото тяло на ирландеца прислоняваше синовете на магистрата.

— Мек си ти, Пади, това ти е проблемът. Господи, не можеше ли...

Той млъкна със зяпнала с уста, виждайки как Джак се хвърля от една дупка над тях, стиснал в ръцете си нечие тяло.

Двамата се приземиха с грохот и вик, който се изтръгна от гърдите на Джак. Още щом удари земята, той се претърколи и на светлината на огъня всички видяха как от косата и дрехите му се издига пушек. Магистратът се бе проснал като счупена кукла, абсолютно безчувствен, докато Джак се преобърна по гръб и изрева към звездите.

Робърт Екълстоун отиде при него и го загледа стъписано. Забеляза, че ръцете на приятеля му са страшно обгорели и изцапани със сажди. Всяка оголена част от тялото му като че ли бе избила в мехури или бе раздрана. Кейд кашляше и свистеше и едва-едва плюеше, както се бе проснал там.

— Божичко, как боли! — простена той. — Гърлото ми...

Опита се да стане и дъхът му секна от болката на обгорялата му кожа. Извърна очи, сецайки се за езерцето зад градината, с мъка се изправи и се затътри натам.

Пади стана и погледна трите деца, макар че те се бяха втренчили единствено в баща си.

— Той...? — прошепна най-голямото.

— Виждаш как диша, макар че може и да не се събуди след целия този пушек. Виждаш съм хора, дете така си отидоха.

В далечината всички чува цамбурването, когато Джак Кейд или падна, или пък се хвърли в студените води на езерото.

Момчетата се струпаха около баща си, щипеха бузите му и го пляскаха по ръцете. Двамата по-малки пак се разплакаха, а той простена и отвори очи.

— Какво има? — рече.

И преди да успее да продължи, започна да кашля с такава сила, на спазми, които не можеше да спре, че едва ли не пак го доведоха до безсъзнание, а на лицето му докараха виолетов оттенък. Можеше само

да шепне на децата си, като потриваше гърлото си с мехуреста ръка, от която върху саждите се процеждаше кръв.

— Как...?

Осъзна, че още двама мъже стояха над синовете му. С огромно усилие Алуин Джъджмънт се надигна на крака. Не можеше съвсем да се изправи и се облегна с длани върху коленете си.

— Къде е Джак Кейд? — задъхано продума той.

— В езерото — отговори Екълстоун. — Той ви спаси, Ваша чест. И улови синовете ви, като така спази обещанието си. Но няма да има никакво значение, нали? Вие ще изпратите вашите пристави и всички ще ни затворят и ще набучат главите ни на кол.

Горящата къща все още пуфтеше, но всички чува шум от чаткащи копита на пътя, които нощният въздух носеше към тях. Алуин Джъджмънт ги чу в момента, в който Джак Кейд с мъка и стонове се измъкна от езерото.

— Отведи момчетата, Пади — внезапно рече Роб Екълстоун. — Заведи ги край пътя и ги остави там, за да ги намерят неговите хора.

— Сега трябва да бягаме, Роб. Единственият ни шанс е да бягаме като зайци.

Екълстоун поклати глава към стария си приятел.

— Просто ги отведи.

Едрият ирландец предпочете да не спори, като видя изражението му. Подбра ги всичките, а най-големия хвана за врата, когато той започна да се бори и да вика. Пади яко го цапардоса, за да го укроти, и поведе децата през градината, като едновременно ги носеше и ги влачеше.

Магистратът го наблюдаваше зорко.

— Мога да ви обещаю да ви оставя на свобода — рече.

Екълстоун поклати глава; очите му блестяха на светлината на пламъците.

— Не бих повярвал и дума, Ваша чест. Срещал съм мнозина като вас, нали разбирате? Така или иначе аз и моите приятели ще виснем на бесилото, ами по-добре първо да свърша едно добро дело.

Алуин Джъджмънт тъкмо да отвори уста, за да отвърне, и Екълстоун приближи с бръснач в дясната си ръка. С един замах разряза напречно гърлото му и почака само миг, за да се увери, преди да се отдалечи.

Джак Кейд се тътрюзеше през градината, когато видя как приятелят му закла магистрата. Опита се да вика, но гърлото му беше толкова раздразнено и подуто, че изкара само съскащ въздух. Екълстоун стигна до него и Джак успя само да отпусне подгизналото си тяло върху него. После двамата се отдалечиха от горящата къща.

— Пади? — изсумтя Джак и потрепери.

— Той ще си намери пътя, Джак; не се притеснявай за това огромно копеле. Да го убиеш е точно толкова трудно, колкото и теб. Господи, Джак! Ама наистина си помислих, че си си отишъл.

— И... аз... тъй помислих — простена Джак. — Хубаво, че го уби. Добър човек.

— Не съм добър, Джак, ти го знаеш. Но съм гневен. Не биваше да осъжда момчето ти, затова си плати. А сега накъде?

Джак Кейд задиша тежко и учестено и с мъка му отговори.

— Къщата... на... палача. Ще я... подпалим.

Двамата мъже се запрепъваха в тъмното, оставяйки след себе си горящата къща и мъртвия магистрат.

Утринта беше студена и сива, с лек ръмеж, който с нищо не помагаше да отмият мазните сажди от ръцете си. Когато тримата стигнаха до града, Джак за малко да налети право в тълпата, събрала се на площада. Добре че Пади с едрата си длан го притисна към една стена, за да го спре.

— Сред тоз народ тук ще има и пристави, Джак, ще те търсят. Намират ми се една-две монети. Ще открием странноприемница или пък конюшня, където да изчакаме тълпата да се разотиде. Можеш да дойдеш обратно, когато се стъмни, да свалиш тялото на момчето си.

Мъжът, който го погледна, бе изтрезнял някъде посред тази дълга нощ. Кожата му бе подута и розова, а очите много кървясали около синия ирис. Черната му коса се чупеше и бе станала на светлокафяви петна, а дрехите му бяха в такова състояние и тъй мръсни, че дори просяк би се замислил дали да ги облече.

Гърдите му все още свиреха, когато пое въздух и разкърши рамене. Почти нежно отстрани ръката му от гърдите си.

— Слушай ме внимателно, Пади. Сега си нямам нищо, разбираш ли? Момчето ми го взеха. Смятам да го сваля и да го погребя в земята

горе до църквата. Ако ми вдигнат ръка, ще ги накарам да съжаляват. Нямам си нищо друго, но искам да свърша това последно нещо тази сутрин, преди да падна. Ако това не ти харесва, знаеш какво можеш да направиш, нали?

Двамата се изгледаха свирепо, а Екълстоун прочисти гърлото си шумно, за да ги прекъсне.

— Смятам, че ти спасих живота снощи, като те изведох — рече той, потривайки очи с прозявка. — Не ми е ясно как още стоиш прав, Джак, стари друже. Както и да е, това означава, че си ми длъжник, тъй че ела да прием по едно, а после спи. Наблизо има конюшни и познавам конярчето. Като му пуснем малко сухо, ще си затвори очите; и преди го е правил. Нямаме работа сред тълпата, дето сигурно се е сбрала да обсъжда подпалените снощи къщи. Не искам да подчертавам абсолютно очевидното, Джак, ама смърдиш на пушек. Всички смърдим. Иначе можеш веднага да се обесиш, та да им спестиш усилието.

— Не съм те молил да дойдеш с мен, нали? — сопна се Джак.

Погледът му затършува в далечината, покрай уличката и из осветения площад. Народът беше шумен, имаше много хора, та скриваха тялото, което проскърцваше на въжето. Въпреки всичко Джак го виждаше. Виждаше всяка черта на лицето, което беше отгледал, момчето, което стотици пъти бе бягало с него от приставите с фазани, скрити под връхните дрехи.

— Не, не, не става, Роб. Ти стой тук, ако искаш, но аз си нося ножа и ще отрежа въжето, та да го сваля.

Той стисна упорито челюстта си, а зачервените му очи искряха като на жив дявол. Бавно Джак Кейд вдигна месестия си юмрук, огромна, космата буца, на която всички кокалчета бяха вдадени навътре, та изглеждаше като чук, и го размаха под носа на Екълстоун.

— Не ми се пречкай, още сега те предупреждавам.

— Господи — промърмори Екълстоун, — ще вървиш ли с нас, Пади?

— И ти ли си си загубил ума заедно с него? Някога виждал ли си обезумяла от гняв тълпа, Роб Екълстоун? Ще ни разкъсат на парчета, ако не от друго — от страх. За бога, та ние изглеждаме точно като скитниците, за каквито са ни нарочили.

— Е? Идваш ли, или не? — попита Екълстоун.

— Идвам. Да съм казал, че не идвам? Не съм сигурен, че вие двамата ще се оправите сами. Господ да пази такива глупци като нас, тръгнали глупости да вършат.

Джак се усмихна доволен като малко момче, като ги чу как говорят. Потупа ги по раменете и засия.

— Добри другарчета сте вие, момчета, когато приятелят ви е в беда. Давайте сега. Да свършим нужното.

Той изправи рамене и тръгна срещу тълпата, като се мъчеше да не куца.

Томас наблюдаваше почти със страхопочитание как барон Хайбъри изсвири с рога си и конният му взвод се спусна по хълма. В студената утрин конете изпускаха пара и минаха във вихрен бяг, сякаш стопено сребро се изля откъм дърветата. Френските рицари, преследващи неговите стрелци, бяха притиснати, редиците им — разкъсани от копиеносците на Хайбъри. Само за миг те се превърнаха от ловци, решени да докопат убягващата им плячка, в отчаяни мъже, смазани от унищожителния удар на Хайбъри. Томас крещеше с дивашки триумф, като гледаше как падат мъже и коне и се набучват на остриетата. Но хората на Хайбъри не бяха достатъчно, макар да нападаха, и той виждаше как френските рицари прииждат с гръм и трясък. Атаката се забави и се превърна в ужасно меле от саби и размахвани брадви.

— Удари и бягай — прошепна Томас. — Хайде, Хайбъри, удари и бягай!

Благодарение на тези три думи се бяха държали в продължение на две седмици при почти непрекъснати битки, като жертвите и от двете страни бяха огромни. Сред френските редици вече не пееха песни. Колоните на краля се придвижваха през Мен с разузнавачи и с безпощадна целенасоченост, палейки всичко по пътя си. Зад себе си оставяха села и градове, обгърнати в черен дим, но плащаха цена за всяко едно от тях. Томас и хората му се грижеха за това. Потушаването на бунта ставаше с всеки изминал ден все по-жестоко и от двете страни кипеше истинска ярост.

Хайбъри му беше спечелил време да се изнесе и Томас благодареше на Бога за този човек, който действаше, както според него

прилягаше на един истински лорд. Братият благородник си имаше свои причини, толкова беше разбрал. За каквото и престъпление или жестокост да търсеше възмездие, Хайбъри се биеше с маниакален кураж, наказваше всеки, който бе достатъчно глупав да влезе в обсега на невероятния му меч. Мъжете го обичаха за безстрашието му, а барон Стрейндж го мразеше с настървеност, която Томас не можеше да разбере.

Докато се катереше по пътеката през дърветата, която мъжете му бяха обозначили, той се спря и докосна парцалчето, завързано за една клонка, после погледна назад. Познаваше земята наоколо. Беше на не повече от десетина мили от собствената му ферма, познаваше добре местността наоколо — по едно или друго време беше пребродил всяка пътека и всеки речен бряг с жена си и децата си. Това предимство на местните още повече затрудняваше задачата на френската армия да ги притисне, въпреки това те напредваха с по няколко мили всеки ден, търпяха засадите, като убиваха всеки, който им паднеше в ръцете. За миг го обзе отчаяние. Той и хората му бяха напоили с френска кръв земята в радиус от четирийсет мили, но не им се виждаше краят.

— Изтегли се сега — рече Томас, но знаеше, че Хайбъри не може да го чуе.

Хората на благородника защитаваха позициите си, но французите ставаха все по-смели, все повече от тях щурмуваха и се опитваха да обградят малката английска войска. Единственият свободен път беше назад по хълма, а Хайбъри дори не даваше признаци, че забелязва линията на отстъпление. Мечът му млатеше неуморно, доспехите му бяха червени от кръвта на убитите или пък неговата собствена.

Боят се превърна в кълбо от сражаващи се мъже, скупчени около Хайбъри; боздугани се размахваха, за да чупят глави както са в шлемовете. Бяха само на триста ярда от него и той видя как лицето на Хайбъри се разкри от един-единствен звънтящ удар, който изби шлема му. Носът му кървеше, а дългата му коса, освободена, се мятеше във всички посоки, станала на филизи от стичащата се пот. Стори му се, че чува как Хайбъри се изсмя, плюейки кръв, а после налетя на мъжа, дето го беше ударил.

— По дяволите. *Веднага* се махай! — изкрещя му Томас.

Баронът май се стресна и се обърна. Това го извади от онзи убийствен транс, който го беше завладял, и той се поогледа наоколо.

Около дузина от четирийсетината му воини бяха свалени от конете си, някои все още се движеха и замахваха срещу всеки изправил се пред тях френски рицар.

Томас изруга тихо. Виждаше как зад всяко дърво отвъд долината проблясват в сребристо движещи се фигури. Френският крал беше хвърлил огромна войска от рицари в тази битка. Това означаваше, че неговите стрелци, поставени да хванат в засада французите край близкия град, ще срещнат по-малко мъже, но битката в долината щеше да се реши чисто и просто от числеността. Томас стисна лъка си и провери колко стрели му остават, без да поглежда. Знаеше, че ако пак падне, ще го убият.

Обърна се при шума от тичащи нозе, боеше се да не би някой враг да се е промушил през хората му. Пое облекчено въздух, като видя, че Роуан спира внезапно пред него със странна усмивка. Още десетина мъже стояха и чакаха Томас да ги поведе по хълма и да ги спаси.

Роуан видя изражението на баща си, докато двамата с него наблюдаваха Хайбъри, който бясно размахваше меча си, ранен и разярен, и поваляше всичко наоколо си с мощни удари. Хилеше се на нещо, а очите му бяха подивели.

— Не можеш да го спасиш — рече Роуан. — Ако сега се притечеш на помощ, за нищо ще те убият.

Томас се обърна към сина си, но само поклати глава.

— Много са, татко — каза Роуан. Видя как баща му прокарва пръсти по останалите в колчана стрели, движение, което наподобяваше тик. Това произведе дрезгав, сух звук. Шест стрели с фиксирани върхове и една с механичен. Това беше всичко.

Томас изпсува в яда си, изплювайки думи, които синът му никога не го беше чувал да произнася. Харесваше Хайбъри. Човекът заслужаваше повече.

— Изведи на чисто останалите, Роуан. Дай ми стрелите си и отведи момчетата отвъд хълма. Търси Стрейндж да ти даде заповеди, но използвай и собствения си мозък — без да поглежда назад той протегна ръка за стрелите.

— Няма — отвърна Роуан. Пресегна се и сграбчи дясната ръка на баща си, усещайки под пръстите си мускула, който беше като клон на дърво. — Тръгвай с мен, татко, не можеш да го спасиш.

Томас се обърна и скочи срещу сина си, грабна предницата на зеления му елек и го избута назад със сила. Макар да бяха почти еднакви на ръст и тегло, той повдигна по-младия мъж във въздуха, тъй че краката му увиснаха над мокрите листа.

— Ще ми се *подчиняваш*, щом ти кажа — изръмжа му Томас. — Дай ми стрелите си и тръгвай!

Роуан почервения от гняв. Големите му ръце се вдигнаха, за да хванат бащините му там, където го бяха сграбчили. Двамата мъже останаха за миг така приклепени един в друг, изпитвайки силата си, докато другите ги гледаха с изцъклени очи. И двамата отпуснаха хватката си едновременно и останаха със стиснати юмруци. Томас не отмести поглед и Роуан отвърза колчана си и го хвърли на земята.

— *Взитай* ги тогава, като че ще помогнат...

Томас взе една стиска с оперени стрели и ги сложи при своите.

— Ще ви намеря във фермата, ако успея. Не се притеснявай — той остана известно време неподвижен под искрящия поглед на сина си. — Обещай ми, че няма да ме последваш долу.

— Няма — отвърна Роуан.

— Проклет да си, момче! Дай ми думата си! Няма да гледам как те убиват днес.

Роуан сведе глава със смесени чувства — мрачен гняв и страх за баща си. Томас пое дълбоко въздух облекчен.

— Търси ме във фермата.

15.

Томас Удчърч излезе на зеления склон, готов за стрелба с лъка. Имаше дузина стрели в колчана и една на тетивата, докато се промъкваше към рицарите, заклещени в битката. С всяка негова стъпка шумът се удвояваше и накрая трясъкът и стърженето на метал в метал проглушиха ушите му. За него това беше стара музика, песен, която познаваше от най-ранните си спомени, като полузабравения напев на приспивна песен. Той се усмихна при тази мисъл, стана му забавно от собствените му фантазии, докато крачеше надолу по хълма. Странно нещо беше съзнанието.

Френските рицари се биеха с все сила с малката, обградена от всички страни групичка на Хайбъри. Ожесточение, каквото те познаваха най-добре, срещу хора, които държаха на честта. Всеки, който се юрнеше иззад дърветата с предизвикателен рев напред, виждаше мелето на битката и насилваше уморения си кон в последен галоп срещу въоръжените английски конници. Хвърляха и чупеха копията си във войниците на Хайбъри, стига да ги достигнеха, после надигаха брадви или изтегляха мечове с широки остриета за първия поразяващ удар.

На двеста ярда от тях, сред зеленината, Томас стоеше сам и гледаше свирепата битка, докато забучваше стрелите си в меката земя на еднакво разстояние една от друга. Остана така още миг, разкърши рамене, почувствал умората в мускулите си.

— Добре, вижте сега какво имам за вас — промърмори той.

Хората на Хайбъри бяха пръснати сред французите и, както доспехите на всички бяха опръскани с кръв и кал, трудно бе човек да е сигурен кой кой е.

Томас пое бавно и дълбоко въздух и издърпа тетивата, опиянен от силата на ръката и на рамото си, щом опря с юмрук в скулата си. Някои предпочитаха да държат стрелата между двата пръста. Но на него винаги му се бе струвало, че ниското хващане е по-естествено, тъй че оперената стрела да докосва най-горния пръст. После само

трябваше да разтвори ръката си леко, все едно дишаше. От двеста ярда разстояние можеше достатъчно добре да се прицели.

Лъкът проскърца, когато пушна стрелата и тя със свистене се заби в гърба на рицаря, който се нахвърляше върху Хайбъри. Задните плочки никога не бяха толкова дебели колкото бронята на гърдите. Томас знаеше, че е почти въпрос на чест, тъй че ако един рицар се обърнеше да бяга, той щеше да е по-уязвим в това положение, а не по-малко. Втвърденият връх проби право навътре, като изтръгна перата така, че те избухнаха в малко бяло облаче.

Рицарят изпищя и падна възнак; остави пролука, тъй че Хайбъри успя да види къде е застанал Томас. Братият лорд се разсмя. Томас ясно чуваше звука, когато пак наведе лъка си и започна онзи смъртоносен ритъм, който бе познавал през целия си живот.

Имаше само дванайсет стрели, като броим и онези, които му даде Роуан. Трябваше да се насили да кара по-бавно, да бъде внимателен с всеки изстрел. С първите четири уби хората, които притискаха Хайбъри, и така спечели на благородника малко място за дишане. Томас дочуваше разгневени крясъци откъм редиците на френските рицари отзад; те се въртяха на седлата и се оглеждаха през процепите на шлемовете, за да разберат откъде идват стрелите. Усети как устата му пресъхна; засмука зъбите си и запрати още две стрели. Видя как те удариха като с чук онези от рицарите, които не бяха видели заплахата, нито пък мъжа, който ги уби.

С крайчеца на окото си Томас мерна сребристите брони, които летяха към него. Знаеше, че бързо ще дойдат със спуснати копия да го повалят. Той стъпи разкراчен, за да пази равновесие, прицелваше се и пускаше стрелите си. Още мъже паднаха и Хайбъри реагира, използвайки божия дар, който имаше — ревеше с пълен глас заповеди на малкото си останали войници. Един френски рицар се спусна в галоп към него, вдигнал високо боздуган с метални пъпки, готов да разбие главата му, както беше незащитена. Томас го повали с един изстрел, дори без много да се прицелва. Стрелата потъна под вдигнатата му ръка и боздуганът изпадна от станалите в миг бездейни пръсти. Хайбъри вдигна мечата си и го удари по врата със свиреп злорадство.

От височината на седлото Хайбъри виждаше самотната фигура, застанала на зелената трева само с още няколко стрели в запас. Макар

отдалеч Томас да изглеждаше дребен, Хайбъри за миг си представи какво би било да е сам срещу този мрачен стрелец. Преглътна с пресъхнало гърло. Един-единствен мъж беше поел ужасна отговорност, но сега благородникът виждаше как цяла редица от рицари галопираше с все сила към него. Те *мразеха* английските стрелци, мразеха ги като дявола. Ненавиждаха факта, че обикновени мъже могат да владеят такова мощно оръжие и смеят да го използват без чест на бойното поле. Повече от всички други французите отдавна познаваха звука от тези лъкове, дето ги избиваха из бойните полета. Някои дори се отдръпнаха от бойците на Хайбъри, яростно обхванати от желанието първо да убият стрелеца.

Хайбъри обърна коня си с едно рязко дръпване на юздите, изведнъж почувствал рани и травми, които досега не бе забелязал. Дърветата бяха чак нагоре по хълма и той заби шпори, от което прясна кръв потече по хълбоците на коня му.

— Назад, момчета! Назад към дърветата сега — извика той.

Пришпори нагоре по хълма, като се опита да погледне назад, за да види края. Мъжете му идваха зад него, задъхани, побеснели, натезали в доспехите си. Някои бяха твърде уморени, твърде бавни. Бяха обградени от французите и не можеха да се защитават от такава многочислена армия. Боздуганите удряха по броните им и правеха огромни пробойни, като чупеха костите отдолу. Бравите оставяха назъбени отвори в метала, откъдето изтичаше кръв, хората издъхваха над пускащите пара коне.

Далеч отвъд зеленото поле, Томас се пресегна за стрела и пръстите му напипаха празен въздух. Вдигна очи и видя двама френски рицари да препускат към него с копия, насочени към гърдите му. Не знаеше дали е направил достатъчно. Вдигна глава. Обзет от мрачен гняв, мъчейки се да преглътне страха, когато шумът от техния гръм ги заля и изпълни света.

Слънцето сякаш засия по-силно, докато стоеше така, че можеше да различи всяка подробност по конете и мъжете, които идваха устремно, за да го убият. Зачуди се дали да не захвърли в лицето на първия, който го достигне, лъка си и евентуално така да накара коня му да се вдигне на задни крака или да се завърти. Но ръката му отказваше да се раздели с оръжието и той стоеше там на открито, като беше съвсем наясно, че няма никакво значение дали ще остане, или ще бяга.

Роуан стоеше сам в сянката на дъбовете и наблюдаваше сцената, която се разиграваше долу. Другите си бяха отишли, но той все още бе там, загледан през зелените листа в далечните участници в битката. Бе съзрял безропотното примирение в очите на баща си и не можеше нито да си тръгне, нито да откъсне поглед. Наблюдаваше с кипяща гордост как баща му повали половин дузина рицари с точните си попадения. Но го изпълни страх, щом видя, че французите са забелязали самотния стрелец и започват да се пренасочват, за да го посекаат. Пое дълбоко въздух, като видя как баща му изпраща последните си стрели, използвайки ги, за да спаси Хайбъри, а не себе си.

— Бягай сега, татко! — рече той.

Но Томас стоеше неподвижно, докато враговете ускориха ход и върховете на копията им започнаха да се снишават.

Роуан вдигна десния си юмрук, като броеше ширините надолу от хоризонтала. Обърна го три пъти. Поклати глава и се помъчи да си спомни какво трябваше да направи, че да се нагласи за снишаващ се изстрел. Отчаяно наведе лъка. Останалите стрелци му бяха дали само по една стрела всеки, докато се събра дузина. После му пожелаха късмет и избягаха зад хълма, като го оставиха сам със звука на собственото му дишане, малко по-силен от трошенето и крясъците под него.

Разстоянието беше повече от четиристотин крачки, по-скоро близо до петстотин. Бе по-далеч, отколкото Роуан някога бе стрелял, това поне беше сигурно. Имаше лек вятър, достатъчно, че да се коригира минимално, докато стрелата с гъши пера гъделичкаше бузата му, а мощният лък се гушеше в гърдите и рамото му. Изпъна тяло от кръста нагоре, добавяйки ширината на две ръце към ъгъла.

За малко да изгуби стрелата си директно нагоре във въздуха, когато чу да приближават тичащи стъпки. Отпусна тетивата и се обърна, а стомахът му се сви при мисълта, че ще се изправи срещу въоръжени с пики рицари. Въздъхна с облекчение, щом видя, че е неговата група стрелци, които се разкикотиха, щом видяха какъв ужас са му причинили. Първият, който го достигна, го тупна по рамото и се вгледа надолу към долината.

— Имаме общо няколко дузини стрели и това е. Бърт тук има само една.

Нямаше време да им благодари, че рискуват живота си отново, вместо да си спасяват кожата. Роуан пак сниши лъка, ръцете му не трепваха.

— Четиристотин и петдесет ярда или там някъде. Три ръце снишаваща се земя.

И докато говореше, изпрати със свистене първата си стрела, но още във въздуха знаеше, че няма да улучи. Всички наблюдаваха летежа ѝ с очите на опитни бойци.

В предходните месеци Томас се бе мъчил да обясни на стрелците на Хайбъри за триъгълници и падащи изстрели. Бащата на Роуан беше научил занаята си от един армейски инструктор, който се интересуваше от математика. На вечерния лагер Томас чертаеше фигури в пръстта, за да предаде познанията си: криви линии и ъгли с гръцки наименования. Бойците на Хайбъри бяха достатъчно възпитани, но само неколцина слушаха внимателно. Всички те бяха мъже в зряла възраст, специално избирани, за да придружават барона. Бяха стреляли с лък всеки ден, включително и в неделя, в продължение на двайсет, дори трийсет години. Уменията и силата бяха формирани безусловно, отвъд всяка компетентност или изчисления, стигнали бяха обратно до състояние, подобно на способността на малкото дете да посочи към бързо летяща птица. Роуан отпусна втората си стрела и те също обтегнаха лъковете, за да бъдат в синхрон с него. Така десет или дванайсет стрели литнаха една след друга в небесата за части от секундата.

Роуан трябваше да се приспособи бързо, за да придобие усет. Втората му стрела не беше както трябва, но изпрати още четири, които прелетяха близко до линията, която чертаеше в главата си. Стрелците на Хайбъри изстреляха втората си дузина, а Роуан бълваше, всяка стрела възможно най-бързо, чувствайки, че мерникът му се подобрява. Ако беше на равна земя, нямаше да може да достигне мъжете, които нападаха баща му. На стръмнина, застанал отгоре, можеше да се прицелва по-високо, да ги достига и да ги поваля. Той пусна последната си стрела, проследи пътя ѝ и изведнъж се почувства безпомощен.

— Сега бягай, татко! Просто бягай — прошепна, загледан в него.

Томас чу стрелите, преди да ги зърне. Те звънтяха във въздуха, вибрираха и съскаха. Вдигна очи инстинктивно, точно навреме, за да види цяла серия, идващи като тъмна вълна.

С тупване първите две потънаха до перата в земята пред рицарите, които го атакуваха. Следващата серия бе по-добре прицелена за тази дистанция, ожули покрито в метал рамо и удари един кон, заби се в хълбока на животното перпендикулярно. След няколко мига още три се приземиха. Едната удари в рога, който висеше от седлото на близкия кон, и рикошира, докато последните две попаднаха в конска плът, като се забиха там почти вертикално. Тежките стоманени глави се врязаха дълбоко и животните зацвилиха и се олюляха. Томас видя пръски червена пяна, когато един от тях, явно с поразен бял дроб, се вдигна на задните си крака.

Двамина от нападателите му рязко дръпнаха юздите и се взряха в дърветата. Хладното усещане за спокойствие се разпръсна и Томас дойде на себе си. Бързо се огледа и сърцето му заби лудо.

— Да му се не види! — изкрещя и хукна на зигзаг нагоре по хълма. Всеки миг очакваше да дойде агонията от забито в плешките му копие, но когато се обърна, френските рицари се бяха оттеглили и само гледаха след него злобно. Мислят, че е нова засада и че аз съм примамката, с радост осъзна той. Но не му стигаше въздухът да се засмее, защото тичаше.

Над долината се прокрадваше сивкавата мрачина на вечерта. Крал Шарл дойде да види тежката дан, която бяха платили в днешните битки. Пешаците му бяха обходили района и го обявиха за достатъчно безопасен за неговото кралско присъствие, макар че стражата му си отваряше очите на четири и го беше обградила плътно. Прекалено често бяха попадали в засада през последните седмици. Навред бяха останали само тела и все още крещящи от болка ранени, докато накрая ги накараха да замълчат. На англичаните режеха гърлата или ги удушаваша на място, докато осакатените французи ги отнасяха при армейските лекари. В притъмняващия въздух техните вопли се разнасяха в общ хор на отчаянието.

Кралят изглеждаше бледен и раздразнен, обикаляйки бойното поле. Първо спря там, където Хайбъри бе разгърнал атаката си, после се придвижи по-нататък, за да види мястото, където бяха допуснали един самотен стрелец да стреля от разстояние. Кралят се почеса по главата, представяйки си сцената, и си помисли, че със сигурност пак е хванал въшки. Проклетниците прескачаха от мъртъвците, говореха хората. А от тях тук имаше предостатъчно.

— Кажи ми, Льо Фарж — започна той, — кажи ми още веднъж колко минимална е бройката на войниците им. Как това няма да бъде нещо повече от лов на глигани из долините и полята на Мен за моите рицари.

Въпросният барон не срещна погледа му. От страх за наказание той коленичи и заговори със сведена глава.

— Те имат първокласни стрелци, Ваше Величество, много по-добри от това, което очаквах да видя тук. Единствено мога да се догаждам, че са дошли от Нормандия, като са нарушили условията на мира.

— Да, това би било обяснение — рече Шарл и потри замислено брадичката си. — То би обяснило как загубих стотици рицари и видях как избиват почти до крак скъпо струващия ми взвод от арбалетни стрелци. Но които и да са те, тези мъже, независимо откъде идват, докладват ми за неколкостотин, не повече. Заловили сме и сме убили, колко, шейсетина може би? А знаеш ли колцина от моите загубиха живота си заради тази нищожна бройка?

— Мога да кажа да донесат списъците, Ваше Величество. Аз... аз...

— Баща ми се сражава с тези стрелци при Аженкур, Льо Фарж. Със собствените си очи съм ги гледал как колят благородниците и рицарите като добичета, докато останалите живи накрая бяха смазани от тежестта на собствените си мъртъвци. Виждах съм барабанчиците им да тичат сред въоръжените бойци и да ги намушкват, докато стрелците се смеят. Та кажи ми, как се случва така, че ние си нямаме собствени стрелци?

— Ваше Величество? — възкликна Льо Фарж объркан.

— Все ми натрапват колко били лишени от достойнство и чест, какви слабоволни и безгръбначни личности били, ама въпреки всичко те убиват, Льо Фарж. Когато изпращам срещу тях стрелците с

арбалети, те ги уцелват от разстояние, твърде голямо, за да могат да им отвърнат. Когато проводя рицари, един-единствен стрелец може да убие четирима или петима, преди те да го посекаат — освен ако не му позволят да избяга, за да се върне и пак да убива. Тъй че, просвети своя крал, Льо Фарж. Боже мили и вси светии, *защо си нямаме собствени стрелци с лък?*

— Ваше Величество, няма рицар, дето ще използва подобно оръжие. То би било *reus viril*, недостойно.

— Тогава — селяни! Какво ме е грижа кой стои там, стига да имам мъже да се сражават.

Кралят се наведе и вдигна един паднал дълъг лък. Видимо възмутен се опита да дръпне тетивата, но не успя. Изсумтя от усилието, ала дебелият тисово оръжие се огъна едва няколко инча, преди той да се откаже.

— Не съм вол, за да върша такава работа, Льо Фарж. Но съм виждал селяни с невероятна сила, огромни размери. Защо не ги обучим за кръвопролития, както правят англичаните?

— Ваше Величество, смятам, че отнема години, за да се придобие силата за такъв лък. Невъзможно е просто да вдигнеш оръжието и да стреляш. Но, Ваше Величество, ще паднете ли тъй ниско за подобни действия? Не приляга на благородник като Вас да използва подобен инструмент.

Кралят изруга и захвърли лъка с огромно усилие, като го запрати над главата си.

— Може би отговорът се крие в по-добрите брони. Собствените ми воини успяват да оцелеят и сред буря от тези стрели. Доброто френско желязо е недосегаемо за тях. — И за да подкрепи думите си, той почука гордо по собствените си защитени с метал гърди, от което те зазвъняха. Льо Фарж си замълча, вместо да отбележи, че декоративните кралски доспехи съвсем не бяха достатъчно дебели, за да спрат английските стрели.

— Стрелците с арбалети използват неподвижни и плетени щитове, Льо Фарж. Но те не са отговорът за рицари, които трябва да боравят с меч и копие. По-добри брони и по-силни мъже. Ето от какво имаме нужда. Тогава моите рицари ще могат да навлязат дълбоко сред врага и да жънат глави.

Крал Шарл поспря и избърса от устата си капка слюнка. Въздъхна дълбоко и се вгледа в залеза.

— Така или иначе те *нарушиха* мира. Пратил съм да свикат бароните ми, Льо Фарж. Всеки рицар и войник във Франция идва на север в момента.

Барон льо Фарж изглеждаше доволен, когато се надигна от коленичещата си поза.

— Би било чест за мен да ги предвождам, Ваше Величество, с Вашата благословия. С благородническите войски и по Ваша заповед ще разгромя тези последни остатъци и за месец ще завзема целия Мен.

Кралят го изгледа със студен поглед.

— Не става дума за Мен, дебелоглави глупако! Те нарушиха мира, нали така? Сега ще завладее всичко. Ще си върна Нормандия и ще избутам последните английски дрипи в морето. Имам единайсет хиляди мъже, които маршируват на север. И те имат всякакъв вид щитове, Льо Фарж! Не искам да ги видя посечени. Но със или без стрелци, сега вече няма да спра. Преди да е минала годината, ще съм завладял обратно Франция. Заклевам се в Светата дева.

Очите на барона бяха плувнали в сълзи, когато коленичи отново, преизпълнен с емоции. Кралят постави за миг дланта си върху чорлавата му глава. Внезапно го завладя такава злост, че бе готов да пререже гърлото на този глупак. Ръката му стисна косата и рицарят изохка изненадано, но кралят отпусна хватката си.

— Все още си ми нужен, Льо Фарж. Нуждая се да си до рамото ми, когато изтласкваме англичаните от Франция за последен път. Достатъчно се нагледах тук. Мирът е нарушен и аз така ще ги сринат със земята, че и следващото им поколение няма да успее да се възстанови. Моята земя, Льо Фарж. Моята земя и моето отмъщение. Моето!

Джак Кейд трябваше с всички сили да разблъсква тълпата, за да си пробие път. Двамата му придружители се наместваха в пространството, което той опразваше с лактите си и широките си рамене. Не един лакът ръгаше в отговор навреме, за да попадне на Пади или Роб Екълстоун, а те сипеха ругатни. Тълпата бе вече разгневена и тримата мъже получаваха свирепи погледи и ръгания,

докато си проправяха път напред. Само онези, които разпознаваха Екълстоун или неговия ирландски приятел, се възпираха. Хората, които ги познаваха добре, се измъкваха към периферията, готови да побегнат. Тяхната репутация освобождаваше не по-малко пространство от лактите им и помагаше на Джак Кейд да излезе на открито.

Той застана с лице към тълпата, задъхан, почернял от сажди и обрулен като от зимна буря. Мъжът, дето досега крещеше на събралите се, се стъписа, все едно бе видял призрак. Останалите бавно замлъкнаха при вида на новодошлите.

— Това ти ли си, Кейд? — попита говорителят. — Майко мила, с теб пък какво се е случило?

Мъжът беше висок и изглеждаше още по-висок от кафявата шапка, която се извисяваше на шест инча над челото му. Джак познаваше добре Бен Корниш и никога не го беше харесвал. Остана безмълвен, с кървясали червени очи, вперени в разлюляната фигура от едната страна на площада. Хората не бяха обърнали внимание на тялото, докато бяха тропали с крака и се бяха смели по време на събирането си. Джак нямаше представа за какво са се събрали Корниш и останалите, но при вида на празните им погледи отново се вбеси. Как би искал да има в ръката си пълна кана, че да я изпразни.

— Дойдох да срежа въжетата на момчето си — рече той свъсено. — Няма да ме спреш, не и днес.

— За бога, Джак, тук говорим за по-важни неща — скастри го Корниш. — Магистратът...

Очите на Джак хвърляха искри.

— Е, вече мъртвец, Корниш. Както ще бъдеш и ти, ако ме ядосаш. Вече направо ми се повръща от магистрати и пристави, и от шерифски хора като теб. Блюдолизци сипаничави, това сте всички вие. Загриваш ли, Корниш? Веднага се измитай оттук, преди да съм те погнал с колана. Не, чакай. Смятам все пак да го направя.

За огромна изненада на Джак и двамата му другари речта му бе посрещната от тълпата с ликуващ рев и поздравления. Корниш почервения до мозъка на костите си, а устата му се отваряше, без да издава звук. Джак посегна към широкия кожен каиш, който придържаше панталоните му, а Корниш изхвъркна, разбутвайки хората, и изчезна бързо по улицата, която го отдалечаваше от площада.

Под зоркия взор на тълпата Джак се изчерви не по-малко от него.

— Какво, по дяволите, е това събиране? — попита той. — Да не би някой да е вдигнал данъците за свещи и бира? Какво ви докара тук всичките, та да запречите улицата?

— Помниш ли ме, Джак? — извика нечий глас. Една набита фигура, запасана с кожена престилка, проби напред. — Познавам те.

Джак се вгледа в мъжа.

— Дънбар, да, познавам те. Мислех, че си във Франция да трупаш пари.

— Тъй беше, докато не откраднаха земята под краката ми.

Джак вдигна вежда, тайно доволен да чуе за неволите на човека.

— Е, аз пък никога не съм имал земя, Дънбар, тъй че не мога да знам как се чувстваш.

Ковачът го изгледа гневно, но вирна брадичка.

— Сега започвам да се сецам защо не те харесвах, Джак Кейд.

В миг двамата мъже настръхнаха от засилващата се ненавист. Ковачът се опита да бъде любезен.

— Но да ти кажа, Кейд, ако си убил магистрата, ще те нарека свой приятел — не виждам нищо срамно в това. Получил е каквото заслужава, нищо повече.

— Не съм... — започна да отговаря Джак, но тълпата изрева с одобрителен възглас и той премига насреща ѝ.

— Имаме нужда от човек, който да отнесе оплакванията ни в Мейдстоун, Джак — рече Дънбар и го хвана за рамото. — Някой, дето ще стисне тези копелета за гърлото и ще ги разтресе, докато си спомнят какво означава правосъдие.

— Е, не съм аз този човек — отвърна Джак и се освободи от хватката му. — Дойдох тук заради момчето си, това е всичко. Сега, отстрани се от пътя ми, Дънбар, или ще те принудя, Господ ми е свидетел.

С твърда ръка той бутна ковача настрани и отиде до тялото на сина си, поглеждайки нагоре с ужасно изражение.

— Ние тъй или иначе ще идем, Джак — обясни Дънбар и извиси глас. — Тук има шейсетина мъже, но хиляди се връщат от Франция. Ще им покажем, че не могат да си развяват байрака над мъжете от Кент, не и тук.

Тълпата приветства думите му, но всички наблюдаваха Джак, който извади стария си боен нож и започна да реже въжето, на което висеше синът му. Пади и Екълстоун приближиха, за да хванат тялото, когато падне, после го положиха внимателно върху камъните. Джак погледна подутото лице и избърса с юмрук сълзите от очите си, преди да вдигне поглед.

— Никога не съм бил в Мейдстоун — каза тихо той. — Там ще има войници. Ще ви убият, Дънбар, теб и останалите. От Кент или от другаде, просто ще ви посекаат. Ще насъскат кучетата и наемниците си срещу вас — и, не се съмнявам, ще трябва да си скубете косите и да ги молите за прошка.

— Не и ако сме хиляда, Джак, няма да го сторят. Ще ни чуят. Ще ги *накараме* да ни чуят.

— Не, приятел, ще ви пратят хора като теб, това ще направят. Те ще си седят в луксозните къщи, а закоравели лондончани ще надойдат да ви изпочупят главите. Помни какво ти казвам, Дънбар. Приеми го от изпатил човек.

Ковачът започна да разтрива врата си замислено.

— Ами, може и тъй да стане. Или пък може би ще намерим справедливост. Ще дойдеш ли с нас?

— Няма, нали току-що ти го казах. Как можеш да ме молиш за това, при положение че синът ми лежи ей там? Достатъчно съм дал от себе си на съдиите и на приставите, нали? Върви си по пътя, Дънбар. Твоите грижи не са мои грижи — той клекна до сина си и главата му клюмна от изтощение и скръб.

— Достатъчно си платил, Джак. Сам добрият Господ може да види това. Може и да не ти идва отвътре да вървиш с кентските мъже, да изискаш от хората на краля малко от справедливостта, която те дават единствено на богатите.

Ковачът видя как Джак се стегна, а беше абсолютно наясно и с факта, че онзи още носи огромния грозен нож с острие, по-дълго от горната част на ръката му.

— Спокойно, Джак — рече и вдигна длани нагоре. — Нуждаем се от мъже с опит. Ти си бил войник, нали?

— Видял съм туй-онуй.

Той се загледа замислено в тълпата, като забеляза колко много от тях бяха яки и силни. Не бяха граждани тези бежанци. Виждаше се, че

са имали тежък и отруден живот. Почувства очите им върху себе си, докато се чешеше отзад по врата. Гърлото му беше пресъхнало, а мислите му сякаш се движеха като бавни лодки, носещи се по широка река.

— Хиляда души ли? — най-сетне промълви.

— Дори повече, Джак, дори повече! — възкликна Дънбар. — Достатъчно, за да се подпалят няколко пожара и да се счупят малко глави, а? Идваш ли, Джак? Може да се окаже единственият ти шанс да погнеш кралските пристави с някоя дебела тояга.

Джак обърна очи към Екълстоун, който се беше втренчил в него, но погледът му не издаваше нищо. Пади се хилеше, какъвто си беше типичен ирландец, доволен от възможността за малко хаос, който им се изпречи на пътя изневиделица. Джак усети как устата му се изкривява в отговор.

— Предполагам, че може да съм точно човек за такъв вид работа, Дънбар. Снощи подпалих две къщи. Възможно е да съм развил склонност към това вече.

— Много добре, Джак! — рече другият сияещ. — Първо ще пообиколим селата да съберем всички, дето са се върнали от Франция, и другите, които споделят чувствата ни.

Ковачът прекъсна, щом усети огромната ръка на Джак върху гърдите си за втори път тази сутрин.

— Задръж така, Дънбар. Не приемам заповеди от теб. Искаш човек с опит ли? Та ти дори не си кентски жител още. Може сега да живееш тук, Дънбар, ама си роден някъде другаде, едно от ония селца, където овцете бягат, щом видят човек — той си пое въздух, а местните се разсмяха. — Не, приятели, ще ви заведа в Мейдстоун и ще счупя някои глави, както се полага. Давам дума, Дънбар.

Ковачът поруменя, макар че сведе глава.

— Добре, Джак, разбира се.

Кейд зарея поглед сред народа, разпознавайки определени лица.

— Ей, виждам те там, Роналд Пинчър, старо копеле такова. Странноприемницата ти затворена ли е тази сутрин, при положение че тук имаме такава голяма тълпа със сухи гърла? Зажаднял съм и ти си този, дето може да утоли жаждата ми, дори с ужасната като пикня бира, дето я предлагаш — той вдигна вежди, като се сети нещо. — По

едно безплатно питие за мъжете от Кент, смятам аз, в такъв ден, какво ще речеш?

Въпросният кръчмар не изглеждаше особено доволен, но вдигна поглед и наду бузи, с което показва, че приема предложението. Мъжете изреваха и избухнаха в смях, вече премляскваха с устни при тази перспектива. Когато хората се разотидоха, Дънбар се обърна и видя, че Джак и двамата му приятели все още стоят до бесилото.

— Идваш ли? — извика му Дънбар.

— Върви. Ще те намеря — рече Джак, без да го поглежда. Гласът му звучеше дрезгаво.

Тълпата се разотиваше. Скръбта изведнъж бе привела раменете на Джак. Дънбар гледа още известно време как едрият мъжага повдигна тялото на сина си на рамо, потупвайки го леко, докато поемаше тежестта му. С Пади и Екълстоун от двете си страни, Джак пое по дългия и изморителен път нагоре към църковния двор, където щеше да погребее момчето си.

16.

Уилям дьо ла Пул се изкачваше по спираловидните дървени стълби към стаята над тях. Помещението беше спартанско за човек, който властваше над целия престижен гарнизон на Кале. Малка масичка гледаше над оловносивото море през тесните пролуки в каменните стени. Той виждаше белите зайчета на вълните в далечината и чуваше неизменните крясъци на чайките, които кръжаха и се рееха на вятъра, дето бръснеше брега. В стаята беше много студено, независимо от огъня, запален в камината.

Херцогът на Йорк стана от мястото си, щом Уилям влезе, и двамата се здрависаха набързо, преди Йорк да му посочи с ръка къде да седне, след което сам се настани. На лицето му се четеше саркастично изражение, докато отпускате ръце върху колана си и се облягаше назад.

— Как да се обръщам сега към теб, Уилям? Толкова много нови титли ти даде кралят. Адмирал на флота, нали? Секретар на краля? Граф на Пембрук? Или може би херцог на Съфолк, а, равен на моя ранг вече? Как бързо се издигна! Като пресен хляб във фурна. Трудно мога да си представя каква услуга за Короната може да е била толкова ценна, че да ти спечели всички тия награди.

Уилям го гледаше втренчено и хладнокръвно, без да обръща внимание на присмехулния тон.

— Предполагам, знаеш, че съм изпратен тук, за да поема поста ти, Ричард? Искаш ли да видиш кралската заповед?

Йорк махна пренебрежително с ръка.

— Още нещо, което Дери Бруър измайстори, нали? Убеден съм, не всичко е изрядно. Остави я на слугата ми, когато излизащ, Уилям, ако това е всичко, което имаш да кажеш.

Замислено и много внимателно Уилям извади свитъка от една олющена кожена торба и го побутна през масата. Без да ще, Ричард Йорк погледна масивния печат с кисел вид.

— Крал Хенри го запечата със собствената си ръка в мое присъствие, милорд. Влиза в действие при пристигането ми в Кале.

Дали ще решиш да го прочетеш сега или не, с това си освободен от длъжността си тук.

Уилям се смръщи на собствения си тон. Херцогът на Йорк губеше най-ценното си притежание. Със сигурност в такъв момент той трябваше да прояви благосклонност. Погледна през прозореца към чайките и морето, към вълните от метално сиво и бяло и към Англия, само на двайсет мили оттук. В ясен ден знаеше, че брегът се вижда от Кале, постоянно напомняне за дома на онзи, който стоеше в кулата и управляваше от името на краля.

— Съжалявам... че трябва да съм преносителят на такава новина, Ричард — добави той.

За негова изненада Йорк изведнъж се разсмя буйно и започна да бие с длани по масата, докато се тресеше и давеше от смях.

— О, Уилям, съжалявам, но това твоє сериозно изражение, погребалната ти физиономия! Нима смяташ, че това ме е довършило?

— Не знам какво да мисля, Ричард — сопна се Уилям. — Армията си седи в Кале и не помръдва, докато поданиците на краля биват изхвърляни по пътищата на Анжу и Мен. Ти какво си очаквал, ако не да те уволнят от поста ти? Господ ми е свидетел, че бих предпочел да не те видя посрамен по този начин, но кралят е този, който заповядва, и ето ме тук. Не разбирам защо си толкова развеселен. И все още се смееш! Да не би да си полудял?

Йорк с мъка се овладя.

— О, Уилям, ти винаги ще бъдеш играчка в ръцете на другите, знаеш ли това? Ако изобщо някога е имало чаша с отрова, ето я. Какво ще направиш с войниците ми в Кале? Ще ги изпратиш да се бият ли? Ще им дадеш ролята на бавачка на всички английски отрепки, които се връщат у дома? Те няма да ти благодарят за това. Поне чул ли си за бунтовете в Англия, или ушите ти са заглъхнали от всичките нови титли? Казвам ти само едно — този свитък не ти прави услуга, независимо какво пише вътре. Пожелавам ти късмет в Кале, Уилям. Ще имаш нужда от него, и от повече дори.

С рязък жест Йорк счупи восъчния печат и разви свитъка. Прегледа го набързо и сви рамене, докато четеше.

— Лорд-лейтенантът на Ирландия, човекът на краля там? Не по-лошо от кое да е друго място, за да гледаш как всичко това рухва,

Уилям, не мислиш ли? Може би бих предпочел някъде на по-топло, но пък нали имам един малък имот там на север. Да, никак не е зле.

Той стана, пъкна свитъка в туниката си и протегна дясната си ръка.

— Чух, че в Мен се бият, Уилям. Ще откриеш, че в лицето на Дженкинс там имам добър служител. Той раздава пари, за да съм добре информиран. Ще му кажа, че ти си новият му господар във Франция. Е, добре. Поздрави на съпругата ти. Пожелавам ти късмет.

Уилям се надигна бавно, взе предложената десница в своята и я разтърси. Дланта на Йорк беше твърда и суха. Уилям поклати глава, смаян от избухливите му настроения.

— Моите почитания на херцогиня Сесили, Ричард. Тя май ще ражда?

Ричард се усмихна.

— Съвсем скоро. Започнала е да смуче парченца въглен, не е ли изумително? Може би детето ще се роди в Ламанша, след като си тръгваме веднага. Или пък в Ирландско море, кой знае? Сол и сажди в жилите му и с кръвта на Плантагенетите. Ще бъде добро знамение, Уилям. Ако Господ отреди и двамата да оцелеят.

Уилям сведе глава и пред кратката молитва, но Йорк го стресна със силно пляскане по рамото.

— Сигурно ще искаш сега да се захванеш с работата си, Уилям? Винаги поддържам готов кораб и екипаж на разположение на главнокомандващия гарнизона. Надявам се, че няма да възразиш, ако го заведе обратно въкъщи? — той почака, а Уилям дьо ла Пол поклати глава. — Добър човек. Е, повече няма да те притеснявам.

Херцогът се запъти към стълбите, които водеха надолу, и остави Уилям сам във високата кула с чайките, крещящи над главата му.

Барон Хайбъри пухтеше тежко и дърпаше юздите. Дробовете му се бяха свили и се дразнеха от студа. Всяко вдишване причиняваше болка, сякаш кървеше отвътре. Над брадата бледата му кожа бе опръскана с кал, хвърлена от копитата на коня му. Бяха спрели в една зелена нива, студеният вятър пронизваше воините му. Виждаше, че и те като него са изпоцапани и изтощени, а животните им бяха дори в още по-тежко състояние. Хайбъри облиза отвътре с език пресъхналата

си уста, усещаше как слюнката залепва челюстта му. Шишетата с вода всичките бяха празни и макар да бяха прекосили два ручея сутринта, не посмяха да спрат. Французите бяха безпощадни в преследването и водата щеше да им излезе през носа, ако ги бяха хванали и посекли.

Хайбъри беше в мрачно настроение — малцина бяха успели да оцелеят с него. Предната зима бе довел със себе си на юг в Мен четирийсет конници, най-добрите, които семейството му беше задържало. Знаеха, че шансовете им са малки, въпреки това доброволно дойдоха с него. Оставаха само шестнайсет, а другите гниеха из френските поля. Само тази сутрин наброяваха двайсетина, но четири коня окуцяха и когато френските рогове засвириха, бяха стъпкани.

При тази мисъл той слезе от коня със стон, застана за миг с глава, опряна в седлото, докато се разтъпкваше. Бързо заобиколи кафявия си жребец, прокара ръце нагоре-надолу по краката му, провери дали има горещи места — белята беше станала във всяка подута става. Конят му се обърна и завря муцуна в него, щом усети допира. Жалко, че нямаше в себе си ябълка или нещо друго. Прехвърли се отново върху седлото, разчеса брадата си и извади от черните ѝ дълбини една охранена въшка, която смаза между зъбите си.

— Добре, момчета — рече им. — Смятам, че с това приключваме. Разкъравихме им носовете, а в замяна загубихме добри мъже.

Войниците му слушаха с внимание, знаеха, че животът им зависи от това дали баронът ще сметне, че е защитил честта на семейството си или не. Всички бяха видели огромната армия, прииждаща в района през последните няколко дни. Сякаш френският крал беше свикал всеки селянин, всеки рицар и барон от Франция в Мен — армия, която бе далеч по-многобройна от редовната войска.

— Някой да е видял Удчърч? Или пък онзи фукльо Стрейндж? Никой ли?

Хайбъри грубо зачеса брадата си, почти гневно. Беше яздил много мили тази сутрин, преследван от французите упорито по петите. Дори не бе сигурен къде се е покрил Удчърч и дали е още жив. Но все пак не му се щеше да си тръгне, без да остави съобщение. Честта изискваше да се върне дори само за да съобщи, че си тръгва. Удчърч не беше глупав, каза си. Ако е оцелял, със сигурност щеше да се

придвижи на север, сега, когато градовете и полята на Мен бяха пълни с френски войници.

Той се усмихна уморено. Отмъстил бе за убийството на племенника си многократно. Пренебрегнал бе заповедта на лорд Йорк да дойде на юг в Мен и подозираше, че затова ще има наказание. Въпреки това бе принудил френския крал да бяга от стрелците и английските конници. Беше видял как избиват стотици от неговите войници, а самият той бе заплатил своята цена, като загуби шестима рицари сред общите жертви. Не беше достатъчно, но все пак беше нещо — и много по-добре, отколкото да седи на безопасно място в Кале, докато светът се разпада.

— На трийсет мили от нормандската граница сме, може би и по-малко. Конете ни са съсипани и ако се чувствате като мен, сигурно сте готови ей тук да легнете и да умрете — неколцина се изсмяха на шегата, а той продължи: — На около четири мили на изток оттук има добър път. Ако сечем към него, отиваме право на север.

Неколцина от малката група се извърнаха рязко, като чуха изсвирването на рог. Хайбъри изруга под нос. Не виждаше над най-близкия плет от височината на седлото си, затова извади крака от стремената, изкатери се с мъка отгоре и коленичи. Ставите на коленете му пропукаха. Пак чу рога, този път по-близо. Тихо изруга, като видя осемдесет или деветдесет конници, които се нижеха по пътеката през най-близкия хълм. Докато ги гледаше, те тръгнаха напърно през разораната земя към него, конете им с мъка преминаваха през лепкавата кал.

— Господи, видели са ни — рече той притеснено. — Тръгвайте, момчета, измитайте се оттук, че дяволът е по петите ви.

Томас Удчърч лежеше плътно прилепен за земята. Беше сложил ръка върху рамото на Роуан и го притискаше да не се движи, но същевременно този жест носеше успокоение за бащата.

— Сега — рече той.

Двамата мъже се надигнаха несигурно от канавката и пресякоха пътя. Томас огледа и в двете посоки, докато притичваха, а после се строполиха от другата страна. Останали без дъх, зачакаха някой да им извика да станат или пък рогът да изсвири, за да се втурнат френските

конници да ги търсят. Минаха няколко секунди, преди Томас да изпусне въздуха си.

— Помогни ми, момче — рече и като прие протегнатата ръка, закуцука нататък между дърветата.

Доколкото можеше, държеше слънцето от дясната си страна, вървеше на север, за да поддържа дистанция от мъжете, които ги преследваха. Усещаше как раната, която му бяха нанесли, се разпъва и дърпа с всяка измината крачка. Кръвта бе напоила панталоните му от дясната страна, а болката не преставаше. Знаеше, че има игла и конец, вкарани в някой от шевовете, ако можеше да намери място, където да почива през останалата част от деня. Ако беше сам, щеше да се скрие из дълбоките шубраци и да положи няколко капана за зайци с парчета връв. Стомахът му закъркори при тази мисъл, но трябваше да държи в безопасност Роуан, затова продължи с мъка напред.

Стигнаха до една разорана нива и той надникна иззад дърветата и храсталаците по протежение на синора — земята беше открита и имаше вероятност някой да го види и да го повали. Томас се огледа отново. В далечината се виждаха конници, но, слава богу, движещи се в обратната посока.

— Стой ниско долу, Роуан. Има достатъчно прикритие, та ще почакаме малко тук.

Синът му кимна уморено. Очите му бяха разширени и изглеждаха като че ли помътнели. Нито един от двамата не беше спал, откак започна нападението преди два дни. Огромна войска от рицари с пики бе атакувала стрелците. Дюзини французи бяха умрели, но сякаш господарите им бяха внушили повече страх, отколкото дори английските стрелци. Ако имаше как да се доберат до нови стрели, Томас смяташе, че щяха да ги спрат на място, но лъковете не вършеха повече работа от обикновени пръчки, щом колчаните бяха празни.

Бяха се разпръснали, хуквайки през полята и фермите, които Томас познаваше добре. По някое време дори бе пресякъл собствената си земя през западната нива и това му причини съвсем различен вид болка. Французите вероятно са изгорили дома му, без да имат друга причина, освен да си доставят удоволствие от разрушението. Миризмата на пушек остана с него сякаш в продължение на мили.

Излегна се и се загледа в сивите облаци, като дишаше учестено. Роуан бе приклепнал, а очите му шареха напред-назад за врага. И

двамата видяха как убиват барон Стрейндж, макар че никой не го спомена. Томас трябваше да му го признае — човекът умря с чест, би се до последния миг, докато не го обградиха и не посякоха коня му с бравди. Пръстите го засърбяха тогава, но вече нямаше стрели, затова се насили и хукна пак, а враговете зад гърба му обезглавиха барона.

— Можеш ли да зашиеш открита рана? — попита Томас тихо, без да поглежда към сина си. — Отдясно е, откъм гърба. Не мисля, че мога да я стигна. В яката ми има игла, ако опипаш.

Ръцете и краката му тежаха като олово и единствено му се искаше да се излегне там и да заспи. Усети как Роуан придърпва ризата му, измъква ценния метал и конец.

— Не още, момчето ми. Нека първо почина малко.

Томас беше омаломощен, знаеше го. Дори само мисълта да се прегледа раната беше твърде много за него. Но Роуан не му обърна внимание, а пък той беше твърде изтощен, за да събере сили да седне.

Роуан просъска, когато разкри дълбоката рана в бедрото на баща си.

— Как изглежда? — попита Томас.

— Зле. Има много кръв. Мисля, че мога да я затворя. Упражнявал съм се на кучета преди.

— Това е... голямо успокоение. Благодаря, че ми каза — отвърна Томас, като за миг затвори очи. Страната му пламтеше, сякаш там бушуваше пожар, а смяташе, че има и няколко счупени ребра. Дори не беше забелязал французина, докато онзи не подскочи и едва не го разпра. Ако острието не бе опряло в костта на бедрото му, вече да е умрял.

Усети как му прилява, наоколо му всичко се завъртя.

— Сине, може и да загубя свят за малко. Ако стане така...

Гласът му заглъхна, а Роуан седна до него и зачака да го чуе отново. Погледна през храстите и дъхът му секна. От другата страна на полето идваха войници. Над живия плет се виждаше гора от пики. Събрал сили и воля, Роуан започна да шиє раната на баща си.

Хайбъри знаеше, че е на няколко мили от границата на английска Нормандия. Пътищата бяха задръстени от семейства на бежанци и колко странен беше контрастът — той бягаше, за да спаси живота си,

минаваше покрай фургони и каруци, отрупани с купища лични вещи, а собствениците им се влачеха до тях по пътя. Някои му подвикваха за помощ, но той беше накрая на силите си и не им обръщаше внимание. Зад него идваха френските конници, приближавайки с всяка измината крачка.

От шестнайсетимата му воители бяха останали едва осмина след този дълъг ден. С толкова много войници по петите си той знаеше, че не може да се обърне и да се бие, но пък и не му се щеше да бяга до пълно изтощение, та накрая да го повалят без бой като дете. Брадата му беше пропита от пот, а конят му се препъваше и залиташе периодично, което бе сигнал, че животното скоро ще се срути.

Хайбъри поспря на кръстопътя и обърна поглед към блесналите брони на преследвачите си. Те не биха го познали, почти сигурен беше, знаеха само, че бяга от тях в английска територия. Това им беше достатъчно, за да го преследват.

Забеляза крайпътен камък, който указваше разстоянието до Руан. Бяха не повече от шест мили, но все пак твърде далеч. Свършен беше, с ръце замръзнали и безчувствени, а тялото му се раздираше от дълбока кашлица и болка, която сякаш стигаше дори до брадата му, та самите ѝ корени го боляха.

— Мисля, че ме хванаха, момчета — рече, като вдишваше мъчително. — Ако имате сили, вървете. Един час път на кон е, може би и по-малко. Ще ги забавя колкото мога. Гордея се с вас и не бих сменил нищо от преживяното.

Трима не спряха с него. Продължиха с клюмнали глави, изтощени от раните си, а огромните бойни коне пъплеха напред. Останалите петима имаха някакви силици, спогледаха се, после се възряха надолу по пътя. Най-близкият свали желязната ръкавица и изтри лицето си.

— Конят ми е свършил, господарю. Ще остана с вас, ако се съгласите.

— Аз мога да се предам, Ръмидж — рече Хайбъри, — а теб, теб просто ще те посекат. Тръгвай! Ще ги задържа възможно най-дълго. Дай ми поне удовлетворението да знам, че съм спасил неколцина от хората си.

Ръмидж наведе глава. Изпълнил бе дълга си, а английската територия беше примамливо близо. Затова за пореден път пришпори

коня и отмалялото животно пое в тръс покрай един фургон с някакво нещастно семейство, което се влачеше край него.

— Бог да ви пази, господарю — един от другите воители извика, докато се отдалечаваха, оставяйки Хайбъри сам на кръстопътя.

Той вдигна ръка за сбогом, после се обърна и зачака преследвачите.

Не им беше нужно много време, за да стигнат до самотния английски лорд. Френските рицари изпълниха тесния път и го обградиха, сипейки ругатни по членовете на едно семейство с видимо ужасени лица, които трябваше да се прилепят до плета, за да ги пропуснат.

— Мир! Аз съм лорд Хайбъри. На кого се предавам?

Французите вдигнаха забралата си, за да огледат внимателно огромния брадат лорд. Най-близкият бе изтеглил меча си, докато приближаваше с коня си, после сложи ръка върху рамото на англичанина, като по този начин го обяви за свой пленник.

— Сър Андре дьо Ментаня. Вие сте мой пленник, милорд. Можете ли да платите откуп?

Хайбъри въздъхна.

— Мога.

Френският рицар засия при този неочакван късмет. Той продължи на развален английски.

— А хората ви?

— Не. Те са само войници.

Французинът сви рамене.

— В такъв случай на мен се пада да ви приема за пленник, милорд. Ако ми дадете меча си и думата си, можете да яздите до мен, докато намеря място, където да ви държа. Можете ли да пишете, че да поръчат да ви пратят парите?

— Естествено, че мога да пиша — отвърна Хайбъри и промърморвайки някакъв епитет, свали меча си и му го подаде. Рицарят го пое, но англичанинът не го пукаше.

— Ще оставите ли хората ми да си вървят срещу моята дума?

Сър Андре дьо Ментаня се разсмя.

— Милорд, те няма накъде да вървят, вече не. Не сте ли чули? Кралят идва и няма да спре, докато не изтласка вас, англичаните, в морето.

Със замах той издърпа ножницата от ръцете му.

— Стойте близо до мен, милорд — каза и обърна коня си.

Сподвижниците му се бяха развеселили при мисълта за откуп, който да поделят помежду си.

За миг Хайбъри се зачуди дали да не помоли за храна и вода. Онзи, който го бе пленил, имаше отговорността да му осигурява тези неща, но за момента се въздържа от гордост.

Тръгнаха по пътя, по който Хайбъри беше яздил целия следобед, и докато се придвижваха, виждаха все повече и повече рицари и войници под строй, докато накрая той зяпаше около себе си, изпълнен с изумление и объркване. Беше яздил толкова дълго и бързо, та не бе осъзнал факта, че цялата френска армия се придвижваше на север зад него. Полята гъмжаха от французи, всичките устремени към границата на английската територия с Франция.

17.

Уилям дьо ла Пул крачеше нагоре-надолу и ръцете му трепереха, както бяха заключени зад гърба му. Чайките кряскаха около крепостта, шумотевица, която бе започнала да му звучи присмехулно. Цялата сутрин бе крещял заповеди към безобидните си подчинени, но с напредването на следобед гласът му стана по-тих и го обзе някакво опасно спокойствие.

Последният вестносец, който стигна до него, бе коленичил на дървения под със сведена глава, очевидно воден от инстинкта му за самосъхранение.

— Милорд, не ми бе предадено устно съобщение, което да придружава пакета.

— Тогава използвай ума си — изръмжа Уилям. — Кажи ми защо няма подкрепления, готови да пресекат до Кале, когато силите ми са недостатъчни и френската армия нахлува в английска Нормандия.

— Бихте искали да ви представя моите догадки ли, милорд? — отвърна слугата объркан. Уилям само го изгледа сърдито, а младият мъж преглътна и продължи да пелтечи. — Вярвам, че в момента ги сформират, милорд, готвят ги да тръгнат на юг. Видях цяла флотилия кораби в пристанището, когато напусках Дувър. Дочух, че някои от войниците на Короната са били изпратени да потушат бунтовете, милорд. Имало е убийства и размирици в Мейдстоун. Може би...

— *Достатъчно*, достатъчно — рече Уилям и разтри слепоочията си с разперени пръсти. — Не ми каза нищо повече от това, което мога да чуя във всяка кръчма. Имам писма, които веднага трябва да се отнесат у дома. Взимай ги и тръгвай, Господ да те пази.

Младият вестносец изпита облекчение, че го освобождават, и възможно най-бързо напусна херцога. Уилям седеше на масата на Йорк и кипеше от гняв. След едва няколко седмици като командващ вече разбираше думите на предшественика си малко по-добре. Франция се разпадаше и не беше чудно, че Ричард Йорк бе приел новината за уволнението си с такава радост и тайнственост.

Как му се искаше Дери да е там. Независимо от сарказма и горчивината му, той сигурно щеше да даде някакви предложения или пък поне по-точна информация от слугите. Без неговите съвети Уилям се чувстваше в безтегловност, смазан под бремето на очакванията, които бяха съсредоточени върху него. Като командващ на английските сили във Франция от него се изискваше да отблъсква всякаква намеса от страна на френския двор. Погледът му се отплесна към географските карти на масата, обсипани с малки оловни фигурки. Картината беше непълна, наясно бе с това. Войниците и кавалерията се движеха по-бързо, отколкото вестите, които го застигаха, затова късите метални парчета винаги бяха не където трябва. Въпреки това, ако дори само половината от съобщенията бяха верни, френският крал бе навлязъл в Нормандия, крехкият и трудно спечелен мир бе прекъснат насилствено, сякаш никога не се бяха споразумявали.

Уилям стисна юмруци и продължи да крачи. В Нормандия той имаше не повече от три хиляди въоръжени мъже и може би хиляда стрелци. За мирно време това беше голяма и скъпа за поддръжка сила, но за война? Да имаха някой войнствен крал да ги предвожда, може би пак биха били достатъчни. С Едуард от Креси или Хенри от Аженкур начело той беше почти убеден, че можеха да обърнат французите в бягство, унижени и разгромени. Вгледа се жадно в картите, като че те съдържаша самата тайна на живота. Трябваше да иде на бойното поле, няма как. Трябваше да се *бие*. Единственият му шанс беше да спре французите в настъпление, преди да почукат на вратите на Руан или, Господ да му прости, на самия Кале.

Започна да се колебае и прехапа устни. Би могъл да евакуира Руан и да спаси живота на стотици английски поданици, преди французите да го нападнат. Ако изобщо приемеше невероятния вариант, в който да се бие срещу такава многочислена армия, би могъл да се посвети на защитата на Кале. Поне можеше да спечели достатъчно време и пространство, за да позволи на поданиците на краля да избегнат затварящия се капан. Преглътна нервно при тази мисъл. Всичките му възможности бяха ужасяващи. Всяка една от тях водеше до бедствие.

— Дяволите да го вземат — промърмори той, — нужни са ми шест хиляди воители.

Излая нещо като кратък смях и наду бузи. Ако седнеше да си мечтае за армия, която нямаше как да има, по-добре направо да си бе поискал шейсет хиляди. Изпрати молба както до Дери Бруър, така и до крал Хенри, но, изглежда, бежанците, които се връщаха у дома от Анжу и Мен, бяха донесли със себе си и заразния си страх. Силите на краля бяха впрегнати да пазят мира у дома. Във Франция оставиха Уилям с твърде малко хора. Това го вбесяваше. Докато английският двор успее да схване величината на тази опасност, смяташе, че ще изгубят Нормандия.

Уилям избърса потта от челото си. Кале беше прекрасна брегова крепост, с двоен ров и масивни стени, които в основата си бяха дебели осемнайсет фута. Както бе построена на морския бряг и снабдявана по море, никога не можеха да я заставят да се предаде заради глад. Въпреки това преди един век крал Едуард я беше губил. Пак можеше да бъде завладяна, с много войници и масивни обсадни оръжия, с които да я атакуват.

— Как мога да ги спра? — попиша той на глас.

Щом чува гласа му, двама прислужници дотърчаха, за да видят дали командирът има нови заповеди. Тръгна да ги отпраща с ръка, после реши друго.

— Изпратете нареждания до барон Олтън. Да приготвя гарнизона за поход.

Слугите изчезнаха на бегом и Уилям се втренчи в морето.

— Дано Исус ни спаси — прошепна той. — И преди е ставало. Значи пак може да стане.

Числеността не е всичко, добре знаеше това. Английските крале почти винаги са предвождали по-малки армии от французите, когато са влизали в битка с тях. Той разтърси глава и гъстата му коса се замята напред-назад. Това бе затруднението пред него. Хората в Англия очакваха тяхната армия да победи французите, без значение колко е голяма и къде се бие. Ако не успееше да защити Нормандия след хаоса в Мен и Анжу... Той потрепери. Имаше само още една английска територия във Франция — Гаскония на югозапад. Щяха да я погълнат само за един сезон, ако френската кампания се окажеше успешна. Уилям стисна юмрук и удари с него по масата, тъй че оловните парчета се пръснаха и изпопадаха. Беше загубил собствените си баща и брат в битки с французите. Всеки благороднически род бе дал жертви,

въпреки това бяха запазили и разширили френските територии. Всички ще презират мъж, който не може да задържи онова, което са спечелили с кръв.

Сега разбра смисъла на „отровната чаша“, която Йорк му описа в кратката им среща. Макар да не вярваше, че дори той е предвиждал внезапното нахлуване на френските войски в Нормандия. Уилям въздъхна нещастно и разтри с две ръце лицето си. Нямаше друг избор, освен да се изправи срещу френския крал в бой и да се надява на помощ свише за изхода. Не можеше да избере бедствието, а само да се остави да му го докарат насилствено.

Извика личната си прислуга, трима предани млади мъже.

— Донесете ми доспехите, момчета — каза им, без да вдига поглед от картите. — Изглежда, ще влизаме във война.

Те нададоха радостни възгласи, изхвъркнаха от помещението и се отправиха към оръжейната за личното му снаряжение. То щеше да е добре смазано и поддържано, готово да обгърне тялото му с желязо. Уилям се загледа подире им и усети, че се усмихва, докато те крещяха новината на другите — така един неравен възглас започна да се разнася из крепостта Кале. Независимо от мрачното му настроение беше доволен от техния ентузиазъм и вярата им в него. Не го споделяше, но пък и не можеше да откаже чашата, която му бяха поднесли.

Томас стенеше; след това започна да се дави, когато нечия голяма ръка затисна устата и носа му. Съпротивляваше се на теглото му и извиваше пръстите му назад, докато онзи просъска от болка. Тъкмо преди да изпукат костите, натискът изчезна и той остана задъхан на светлината на изгряващото слънце. Съзнанието му се проясни. Заля го срамна вълна, когато различи сина си, седнал до него на бледата светлина. Той разтриваше наранената си ръка и в очите му се четеше гняв.

Сега вече Томас беше достатъчно буден, за да не вдига шум. Наблюдаваше Роуан — очите му шареха, а главата му се вирна нагоре, което говореше, че наблизко има някого. Изпаднал в паника, почувства как му се повдига, един от последните симптоми на треската, която го беше обсебила безмилостно и бе омаломощила тялото му като вейка.

Последното, което си спомняше, беше как синът му го влачи през едно поле под блесналата луна.

Треската бе минала върха си, толкова поне разбираше. Ужасната жега, която пресушаваше устата му и караше всяка става да го боли, си беше отишла. Почувства съдържанието на стомаха си в гърлото и се наложи със собствените си ръце да стисне челюстта с всичка сила, като едва устоя да не припадне. Усещаше дланите си като парчета студено месо върху лицето.

Роуан се стресна, щом чу сумтящите, задавени звуци, които идваха от баща му. Младежът надзърна през пролуките на хамбара, за да разбере кой ходи наоколо, но виждаше съвсем малко. Бяха минали дни, преди двамата стрелци да намерят къде да се приютят. Пътищата на север бяха задръстени от новите вълни бежанци, но този път нямаше никакво извинение, никакви хубави приказки за мирно споразумение или пък тайни спогодби. Роуан знаеше, че двамата с баща му са минали границата с Нормандия, макар отдавна да не бяха рискували да пресекат главен път и да изтъркат мъха от някой пътен камък. Всичко, което знаеше, бе, че Руан лежи някъде на север от тях. А отвъд него щеше да е Кале — най-оживеното пристанище на Франция.

Седнал в праха и ронливите пилешки курешки, Томас не можеше да сдържи спазмите, които караха празния му стомах да повръща. Помъчи се да приглуши звука с ръце, черни от мръсотия, но не можеше да бъде съвсем безшумен. Роуан замръзна, когато чу как наблизко проскързва дъска. Не беше усетил някой да влиза в хамбара и нямаше повод да бъде предпазлив. Френските войници, които вървяха в поход на север, бяха шумни и уверени в силата на собствената си армия. Въпреки това имаше някаква вероятност все още да ги дирят първоначалните им преследвачи. Вече знаеха достатъчно за тези упорити, твърдоглави мъже, за да се страхуват от тях — мъже, които бяха вървели по стъпките на двамата стрелци в продължение на шейсет мили нощни преходи и дневна почивка на пълно изтощение.

Във въображението си Роуан бе придавал плът на смътните движещи се сенки, които бе виждал неведнъж в далечината. Съзнанието му си ги представяше като отмъстителни дяволи, безпощадни същества, които не биха се спрели, все едно колко дълго щеше да се наложи да те преследват. Той погледна безпомощно

съсипаното тяло на баща си, вече значително по-слаб, откакто се биха и загубиха. Още преди дни бяха изхвърлили лъковете си, постъпка в името на оцеляването, но за тях то бе по-скоро като да изтръгнеш здрави зъби от челюстта. Освен че им беше по-леко без оръжието, то щеше да ги погуби, ако ги пленяха. Знаеше се, че французите оглеждат много внимателно за специфичното телосложение на стрелците, като за тях бяха запазили особено силна омраза и ужасяващи наказания, в случай че ги хванат. Нямаше начин стрелецът да скрие мазолите по ръцете си.

Ръцете на Роуан още мечтаеха за загубеното оръжие, стискаха празния въздух, когато го обземаше страх. Господи, не можеше да търпи това! Бе задържал бойния си нож с рогова дръжка. Идеше му да се хвърли от потъналото в сянка заграждение върху онзи, който пълзеше из хамбара. Напрежението караше сърцето му да бие толкова бързо, че светкавици проблясваха пред очите му.

Развъртя глава във всички посоки и едва не изруга на глас. Между балите сено в един хамбар винаги нещо се движеше. Плъхове, разбира се. И, естествено, котки, които ги гонеха. Насекоми и птици, които гнездяха там през пролетта. Роуан си каза, че сигурно е заобиколен от пълзящи живинки. Надали някоя от тях беше достатъчно тежка, та да накара дъските да скърцат.

Отвън се чу звук от счупени чинии, които се пръснаха и разхвърчаха по земята — този шум не можеше да се сбърка с никой друг. Роуан стана прав, за да надзърне отново през пролуките. През това време чу в тъмното стъпки. Набързо хвърли поглед към двора и зърна един френски войник, който се смееше, докато се мъчеше да събере целите чинии от изпуснатата купчина. Те не бяха мрачните преследвачи, от които се боеше, а просто френски пиконосци, които мародерстваха.

Тази стъпка обаче беше вътре в хамбара. Роуан погледна към баща си, дрехите му, напоени със собствената му пот и мръсотия. И когато вдигна поглед, се озова очи в очи с един стреснат младеж, облечен в груба, синя материя. В първия миг двамата зяпнаха с разтуптени сърца, после Роуан скочи напред и заби ножа си с вик в гърдите на другия.

С тежестта на тялото си той повали непознатия по гръб на пода и ножът потъваше по-дълбоко, проникваше през тялото му, докато Роуан

усети как под ръката му пращят ребра. От устата на младия французин изригна въздушна струя. Каквото и да се бе опитвал да каже, потъна сред агонията от ножа в гърдите му. Роуан се вгледа с ужас в гърчещата се фигура, която беше прилепил до земята. Можеше само да се отпусне с цялата си тежест върху него и да притисне ритациите крака със своите собствени.

В двора един глас извика — въпрос или пък име. Лицето на Роуан се сгърчи в нещо като плач, докато притискаше челото си в бузата на мъжа — просто задържаше така и чакаше гърчовете и задъханите стенания да заглъхнат. Когато най-сетне вдигна глава, целият се тресеше, втрещен в очите, напращени и въпреки това — отворени.

Гласът извика още веднъж, по-близо. Роуан се сви приклепнал, оголил зъби като куче, което защитава убитата плячка. Измъкна големия нож измежду ребрата и го вдигна, готов да посрещне нова атака. Наблизо можеше да има десетина и повече войници, или пък стотина, а можеше да са един-двама. Нямаше начин да знае. Завладяха го едновременно потрес и отвращение. Нищо друго не искаше, освен да бяга, просто да избяга от глождещия го ужас заради отнетия чужд човешки живот. Онова, което почувства, беше до болка съкровено, затова искаше да се махне от това място.

Дочу едва доловим шум в краката си и се взря надолу; осъзна, че червата на младия мъж са се изпразнили заедно с мехура. Членът на войника бе в ерекция, видима поради подмокрените панталони. Роуан усети, че му се повдига, а очите му се пълнят с нежелани сълзи. Чувал беше за подобни неща, но действителността беше далеч, далеч по-отвратителна. Нямаше нищо общо с това да улучиш някого от разстояние със стрела и добър тиков лък.

Един вик отвън го стресна и той притича обратно в дървеното заграждение. Гласът ставаше все по-силен и по-раздразнен, човекът отвън губеше търпение, че другарят му се бави. Роуан надникна през миниатюрните цепнатини и дупките от пирони, търсейки останалите. Не можеше да ги види, макар да имаше усещането, че са заобиколили порутения хамбар от всички страни в тази ранна утрин. Потръпна и всички мускули по гърба му трепнаха. Трябваше да се измъкне през нивите, но баща му беше твърде тежък, за да продължи да го носи.

Импулсивно той клекна до Томас и лекичко плесна лицето му. Очите се отвориха, тъмните ириса бяха леко жълтеникави. Ръцете на баща му го отблъснаха.

— Можеш ли да ходиш? — прошепна Роуан.

— Мисля, че да — отговори Томас, без да е сигурен. Дойде му наум една история от детството — за това как Самсон загубил косата си — и се усмихна едва-едва, докато използваше дръжката на един стар плуг, за да се надигне. После си почина, а по лицето му се стичаха едри капки пот, които се смесваха с праха и още повече го зацапваха.

Роуан пресече златните слънчеви лъчи, които нахлуваха в хамбара. Застана до вратата, вирайки се в утринния въздух навън, и направи знак на баща си да се приближи. Томас се стегна — чувстваше се така, сякаш предната вечер са го пребили. Трябваше да се наспи или пък просто да умре. Мисълта за почивка му се отрази толкова силно, че пред очите му заплуваха черни кръгове. Затътри крака по пода, като се мъчеше да не диша тежко, а през това време съзнанието му плуваше и потъваше във вълни на призляване.

Роуан за малко да отскочи назад, когато съвсем до главата му един глас изля цял поток от френска реч.

— Криеш ли се от мен, Жак? Ако те уловя, че спиш, заклевам се...

Вратата се отвори и Роуан присви очи и видя как изумлението на мъжа премина в ужас при вида на ножа и едрото му тяло в мрачината.

Онзи подскочи, подхлъзна се и падна, докато се обръщаше в паника. Гласът му вече се извисяваше във вик. Опита се да се изправи, но Роуан го повали обратно с един огромен плонж и диво го заръга с ножа през връхната дреха. С дивашка сила той успя да стисне с лявата си ръка врата му и да го извие. Отчаяните вопли се превърнаха в скрибуцане и Роуан откри, че ридае, докато ръга ли, ръга с ножа, а наоколо се разплискваше червена кръв. Остави тялото да падне по очи, изправи се задъхан и зашеметен.

Селскостопанският двор беше празен, с тучна зелена трева, прораснала между неравните камъни. Видя и една порутена къщурка, която бе останала незабележима предишната нощ, с врата, виснала на кожената си панта. Роуан се огледа, после сведе очи към ярките червени капки в праха и по острието на ножа. Само двама мъже, търсещи нещо ценно за крадене, докато военните спят. Роуан знаеше,

че трябва да завлече и второто тяло вътре в хамбара, но вместо това стоеше наред двора със затворени очи и лице, вдигнато към слънцето.

Чу как баща му излиза и застава до него. Роуан не го погледна, предпочете да остави топлината да проникне в кожата му. Беше колил животни с баща си във фермата, насили се да се спомни. Бяха убивали и дивеч по време на лов.

Томас пое дълбоко въздух — не беше убеден дали синът му иска да го заговори или не. Глад зачовърка стомаха му и той откри, че се чуди дали двамата французи са имали някаква храна. Това бе още един признак, че тялото му се преборва с болестта, която го бе повалила.

— Изпита ли удоволствие? — попита.

Роуан отвори очи и го погледна.

— Какво?

— Да убиваш. Познавам мъже, на които им е приятно. На мен — никога. Винаги ми се е струвало странно нещо... да искаш да го направиш. Винаги съм го смятал твърде близко до работа. Когато си безизходица, да, но не бих търсил човек, когото да убия за удоволствие. Но познавам и такива... това е всичко.

Роуан разтресе глава в тъпо изумление.

— Не... не беше удоволствие... Господи, не... не съм...

За негова изненада баща му го потупа по гърба.

— Добре. Та сега — това. Вече усещам, че имам апетит. Все още съм толкова слаб, че може да ме уплаши и малко момченце с пръчка в ръката, така че би ли претършувал къщата за някаква храна? Трябва да намерим място да починем и да се скрием, а не мога да го направя, ако умирам от глад, не и след такава болест.

— Какво ще кажеш да останем в хамбара? — попита Роуан, поглеждайки боязливо назад към тъмния вход.

— Не и с телата на войниците и тази кръв по земята, сине. Събуди се! Ще трябва да се преместим с няколко мили под прикритие, а стомахът ме боли, та се къса от глад. Нужна ми е малко храна, а пък няма да седна да изям французите, поне не днес.

Роуан се позасмя едва-едва, но в очите му се четеше тревога. Томас се отказа от усмивката, която му струваше твърде големи усилия.

— Какво има? — видя как по кожата на сина му минаха тръпки, все едно кон потрепваше от мухи, а после тя се набразди и космите му

настръхнаха.

— Онзи в хамбара... неговото... мъжество се беше втвърдило... Господи, татко, ужасно беше.

— А — отвърна Томас, който също стоеше на слънце и се препичаше с него, — може да те е харесал?

— Боже! Татко! — Роуан потрепери при спомена и потърка ръцете си. Баща му се засмя.

— Веднъж, след битка, трябваше да стоя на пост — обясни той. — Бях някъде на дванайсет години, мисля. Седях цяла нощ, заобиколен от телата на мъртвите войници. След време чух как започнаха да се оригват и да пърдят, като че бяха живи. На два пъти един се изправяше до седнало положение, ей така, рязко, все едно някаква мисъл го беше стреснала. Внезапната смърт е странно нещо, миличък. Тялото невинаги знае, че е мъртво, поне не веднага. Виждам съм... това, което и ти си видял, на един обесен, когато бях още момче. До бесилката имаше една старица и стържеше нещо в земята до краката му, а всички останали си бяха тръгнали. Попитах я какво прави, а тя отвърна, че от семето на обесен мъж пониква корен от мандрагора. Тогавя хукнах да бягам като полудял, Роуан, честно си признавам. Тичах по целия път до къщи.

Неподвижният въздух донесе до тях някакво шумолене. Те се обърнаха бавно и видяха как една стара гъска излиза иззад дърветата край къщата там, където от един клон висеше въже. Птицата кълвеше по земята и гледаше двамата мъже, застанали в двора.

— Роуан? — прошепна Томас. — Ако виждаш някъде камък, придвижи се бавно и го вдигни. Опитай се да счупиш крило.

Гъската не им обръщаше внимание. Роуан откри камък, голям колкото юмука му, и го вдигна.

— Мисля, че тя не се страхува от нас — каза той и тръгна към птицата, която започна да съска и разтвори криле. Камъкът профуча и я повали по гръб, като разкри корема ѝ със сплъстени пера и кал по него. Роуан в миг я сграбчи за шията и повлече пърхащата с криле и протестираща птица обратно към баща си, преди да я накара да млъкне с едно рязко дръпване.

— Може би за втори път ми спаси живота тази сутрин — рече Томас. — Не бива да рискуваме със запален огън, тъй че срежи ѝ

гърлото и пий, докато е топла. Браво, момче. Мисля, че щях да се разплача като дете, ако я бяхме оставили да избяга.

Синът му се усмихна и започна да усеща, че странното, отнесено настроение го напуска. Внимателно обърса ножа си о мъжа, който лежеше по лице в двора, преди да го използва за птицата.

— Какво не бих дал да беше тук дядо ти — рече Йорк, отпивайки от виното си. — Старецът така се радваше, когато се раждат деца — както се досещаш, при положение че самият той имаше двацет и две! Както и да е, казват ми, че предзнаменованията са отлични. Със сигурност момче.

Той стоеше във вътрешния двор, покрит с дъбов материал и плочки и заобиколен от всички страни със стени от кремав камък. Бялата роза на рода Йорк се срещаше навсякъде — рисувана по ръбовете на гредите или издълбана в самия камък. От стаите над главата му се понесе нечовешки писък, който накара придружителя му да трепне.

Ричард Невил беше висок колкото чичо си, макар още да не му беше пораснала брада. От двата си брака дядо му действително беше народил толкова голямо потомство, че Ричард бе свикнал да има лели, които са деца, и племенници на собствената му възраст. Старият Невил бе потентен мъж и мнозина му завиждаха за множеството живи негови наследници.

Преди Ричард да смогне да отвърне, Йорк заговори пак:

— Но забравям! Трябва да те поздравя за новата ти титла. Браво! Баща ти сигурно е много доволен, че си граф на Уорик.

— Много сте любезен, милорд. Все още се уча на нещата, които вървят с титлата. Баща ми е щастлив за титлата и за земите, които идват в семейството, както смятам, че знаете. За жалост, не познавам дядо си.

Йорк се засмя, пресуши чашата си и я вдигна, за да може прислужникът да я напълни пак.

— Дори да си наполовина мъжът, който беше Ралф Невил, пак ще бъдеш двойно благословен. Той ме отгледа, когато злата съдба ме направи сирак и ме остави на благоволение на другите. Старият Невил запази неприкосновеността на владенията и титлите ми, докато

пораснах. И нищо не поиска в замяна, макар да знаех, че иска да се ожения за Сесили. Дори тогава пак остави накрая аз да избирам. Той беше... човек с невероятно лично достойнство. Нямам по-голяма похвала от това. Просто се надявам да разбираш. Дълга му повече, отколкото мога да изразя с думи, Ричард, не — граф Уорик!

Йорк се усмихна на племенника си. Още един крясък се разнесе от стаята за раждане и накара двамата мъже да трепнат.

— Не се ли безпокоиш? — попита Ричард от Уорик, като въртеше нервно бокала в ръката си и вдигаше поглед, сякаш можеше да види през стените и да проникне в женските мистерии в стаята.

Йорк сви небрежно рамене.

— Наистина петима мъртви, но пък шестима са живи! Ако имах хазартно чувство, не бих заложил против още едно здраво момче с името Йорк. Дванайсетото раждане е числото на апостолите, както ученият ми доктор обича да казва. Той вярва, че то е могъщо число.

После замълча, защото му дойде наум, че дванайсетият апостол е бил Юда. Погледът на по-младия мъж бе премрежен — същата мисъл бе осенила и него, но той предпочете да не я изказва на глас.

— В такъв случай ще е седмото живо — рече Уорик, за да прекъсне мълчанието. — Много щастливо число, убеден съм.

Йорк видимо се отпусна от думите му. Пиеше много, докато траеше раждането, колкото и да се мъчеше да изглежда безразличен. Повика да напълнят пак чашите им и Уорик трябваше бързо да допие своята; усети как виното стръва кръвта му. Откри, че има нужда от това. Замъкът Фодърингхей може и да беше добре укрепен, но дори на завет в покрития вътрешен двор беше много студено. В близкото огнище гореше огън, готов да погълне плацентата и пъпната връв на новороденото. Топлината сякаш изчезваше още преди да е достигнала до чакащите мъже.

— Не съм сигурен, милорд, дали да ви поздравя от своя страна — каза Уорик. Йорк го погледна въпросително, а той продължи: — За Ирландия, милорд. Баща ми каза, че сте назначен за лорд-лейтенант там.

Йорк махна с ръка пренебрежително.

— Имам врагове, които предпочитат да съм далеч от Англия през следващите няколко години, Ричард. Ще ида там, където ме пращат! За момента седоволявам да остана, докато те се катерят един връз друг

като давещи се плъхове. Неведнъж съм сядал на мястото си в Камарата на лордовете само за да слушам и гледам. Препоръчвам ти да сториш същото — да видиш какви глупаци се движат в лондонските среди. — Той обмисли думите си, преди да продължи: — За тези, които гледат с отворени очи, това ще бъде бурна година, Ричард. Онези, които ще я преживеят, ами то, само те ще се издигнат.

— Милорд Йорк! — извика един глас.

Двамата мъже вдигнаха поглед към малкия коридор над главите им — делеше ги цяло поколение, но ги свързваше загрижеността за Сесили Невил и детето. Докато чакаха, забравили чашите с вино в ръцете си, израждащата се появи през дебелите завеси, като бършеше с парцал следите от кръв по лицето на бебето. То беше плътно увито в повой от тъмносин плат. Не плачеше, когато го подаде на бащата и на младия чичо, за да го разгледат.

— Момче е, милорд, имате син — рече тя.

Йорк изпусна въздух през носа си, изключително възраждан.

— Измислили ли сте име за сина си, милорд? — попита Уорик усмихнат. Ясно виждаше колко горд е Ричард Йоркски. За пръв път проявяваше едва ли не момчешко удоволствие.

— Имам десетгодишен син, който се казва Едуард, друг на име Едмънд и едно сладко малко същество Джордж. Няма да рискувам да обидя бедните души, които са загинали, тъй че няма да е Хенри, Джон, Уилям или Томас. Не. Мисля... Да, мисля, че този ще е Ричард.

Ричард, граф на Уорик, избухна в гръмогласен смях, изненадан, но и обладан от истинско удоволствие.

— Трима Ричардовци ставаме тогава. Като Ричард Лъвското сърце. Не, три лъва, милорд! Прекрасно знамение.

Йорк изглеждаше малко стреснат, докато проследяваше мисълта на Уорик. Преди два века крал Ричард Лъвското сърце беше сложил върху кралския си печат три лъва. В по-близки времена тази кралска емблема беше възприета в Аженкур от рода Ланкастър и бащата на крал Хенри. Подобна асоциация не изпълваше Ричард с радост.

— Добро име е — едва процеди той и вдигна чашата си за наздравица. — Ще свърши работа.

18.

Град Руан бе разположен на около стотина мили южно и западно от Кале. В нормални времена Уилям би го сметнал за крепост. Като столица на английска Нормандия градът бе свидетел на редица английски победи, включително и на екзекуцията на Жана д'Арк след нейното въстание. Уилям бе яздил на юг към града с армията си през земи, които с лекота можеха да бъдат английски ферми в Кент или Съсекс, толкова му бяха познати. Бе пресякъл Сена, като стигна до Руан в една студена сутрин преди три дни. Утринният скреж хрущеше под копитата на жребеца му.

Градът стана безмълвен свидетел на пристигането му, огромните порти бяха плътно затворени. Уилям се загледа в десетките тела с примки на вратовете, които се поклащаха на вятъра, овесени по стените. Почти сто тела се люлееха и скрибуцаха, много от тях все още носеха видими белези от насилие или пък бяха покрити с тъмнокафяви петна от засъхнала кръв. Уилям се прекръсти при тази гледка и каза кратка молитва за душите на добродетелните хора, които нямаха вина за друго престъпление, освен че са били родени тук.

Хората в Руан знаеха, че френският крал е тръгнал на поход и черпеха кураж от тази вест. Уилям се разтреса от гняв само като си помисли за изнасилванията и убийствата, които трябва да са ставали между стените на този град. В Руан бяха живели стотици английски семейства. И преди беше виждал да падат градове и спомените от това бяха сред най-грозните неща, на които бе ставал свидетел. Помисли си, че всъщност обесените са извадили късмет.

След като нямаше достъп до ресурсите на града, се наложи да разчита на доставки от Кале, като охраняваше пътищата и губеше страшно ценни мъже, за да гарантира сигурността на каруците с товари. Поне вода имаше. Руан бе заобиколен от Сена, почти изцяло опасан от огромен завой на реката, която се врязваше в богатата почва на провинцията. Армията му я прекоси върху каменни мостове, после построи лагера си в откритите поля на юг от града. Обърнаха гръб на Руан и започнаха да забиват в земята остри дървени пръти, за да

защитават позицията си от кавалерийска атака. Повечето от хората му използваха защитата на тежки дървени щитове, за да доближат до притихналия град и да удрят по вратите с масивни греди и железни гвоздеи, дълги колкото човешка ръка. Уилям просто се надяваше да може да отмъсти на онези вътре за нещата, които бяха сторили.

Шпионите идваха с донесения всеки ден, едно от друго по-лоши. Уилям беше убеден, че френският крал няма как да скрие присъствието на толкова много обучени войници. Половината от армията, пред която щяха да се изправят, щяха да са селяни, свикани за тази задача, а такива мъже не се бяха представяли добре в миналото срещу английската армия. Това беше малка искра надежда, но нямаше какво друго да поддържа духа му с Руан зад гърба му.

На фона на открития пейзаж дори и армиите изглеждаха като джуджета, тъй че мина почти месец след пристигането му, когато Уилям за пръв път видя войници в далечината. С десетина от старшите му барони яхнаха конете, за да ги приближат и да разгледат врага. Онова, което видяха, не беше приятно никому.

Явно шпионите не бяха преувеличили. Хиляди и хиляди вървяха към града и реката. Уилям забеляза цели блокове кавалерия и въоръжени рицари, както и очакваните формирования от пиканосци, особено предпочитани от френския крал. От височината на малкия хълм той ги гледаше как прииждат, като през цялото време броеше и смяташе, наблюдаваше как се движат. Скоро видя и втора група от многоцветни щитове и знамена, които се вееха на вятъра. Кралската свита от благородници бе дошла на фронта. От разстояние повече от миля Уилям видя как един млад глупак накара коня си да се изправи на задни крака, като предните риташа във въздуха. После Уилям направи равносметка на позициите си и с нежелание взе решението да задържи мостовете над Сена отворени, иначе хората му можеха да попаднат в капан, с града от другата страна, сами между двете сили.

Той се обърна на седлото и забеляза как барон Алтън се взира в далечината.

— Какво мислиш, Дейвид? — попита го.

Старшият му командир красноречиво сви рамене.

— Мисля, че са много — отвърна той. — Може да ни свършат стрелите, преди да ги убием всичките.

Уилям се засмя, както се очакваше от него, макар че шегата изобщо не го трогна. Не беше виждал толкова много френски бойници накуп още от битката за Пате преди двайсет години. Почувства се стар, като осъзна колко време е минало, но все още помнеше трагедията — как колежа английските стрелци след това. Каза си, че няма да прави същите грешки, и не се сдържа да погледне назад през рамо към мястото, където стрелците му с лък бяха подготвили площадката си за убиване. Докато пехотинците му държаха центъра, нищо живо не би могло да ги достигне. Тръсна глава; как му се искаше да е по-самоуверен! Щеше да се бие срещу силна защита, защото знаеше как да го стори. Поне за това можеше да благодари на френския крал — че не спря и не го принуди да нападне. Крал Шарл сигурно е изпълнен с увереност, но пък при такава численост имаше всички основания за това.

— Достатъчно видях тук — отсече Уилям. — Смятам да се прибираме при хората си. Милорди, джентълмени, след мен.

Още докато говореше, обърна коня си и всички се запътиха в тръс обратно към английските позиции. Уилям се насили да язди, без да се обръща, макар да усещаше, че врагът идва зад него.

Щом пресякоха мястото със заострените колове, той направи знак с ръка на двама херцози и петима барони да се върнат на позициите си. Всеки от тях командваше стотици въоръжени мъже, корави воители, стегнати в яка броня под туниките си. Бяха оставили конете си зад реката, макар че Уилям все още се терзаеше за онова, което наричаше път за бягство. Знаеше, че подобна мисъл не действаше благоприятно на стрелците. Те нямаха коне. Отново си спомни как при Пате конниците бяха отстъпили, оставяйки беззащитните стрелци на заколение. Закле се това да не се случва отново, но все пак конете бяха там — многохилядно стадо, готово да отлети в отстъпление, ако нещата тръгнат на зло.

Докато френската армия настъпваше, Уилям още веднъж мина на кон по редиците, размени по няколко думи със старейшините, обсъждайки позициите. Що се отнасяше до защитата на речната долина, нямаше какво друго да правят, освен да чакат, затова той пиеше по глътка вода от манерката си, докато французите приближаваха все повече. След време зае мястото си в центъра, един от малкото на кон наред пешаците с мечове и щитове. Кавалерията му

държеше десния фланг, но нямаше да напада, освен ако самият френски крал не се появеше или пък французите не обърнеха в бяг. Той преглътна с пресъхнало гърло при вида на многолюдната армия, която идеше да го унищожи, съмняваше се, че ще доживее да види подобно нещо, не и днес.

Разстоянието се скъсяваше и вече можеше да види полевите укрития, които кралските арбалетни стрелци носеха. На всяко от тежките дървени съоръжения му трябваша поне трима души, за да го придвижват на колелата му, но то би осигурило заслон дори срещу дъжда от стрели, с който англичаните можеха да ги посрещнат. Смръщи се при вида на колоните, които се влачеха напред с укритията пред тях като брониран шлем. Виждаше и френски барони, които яздеха редом с тях и бълваха заповеди. Движат се с неотклонна целенасоченост, помисли си, макар че пак би заложил на своите стрелци с дълъг лък срещу тях. Неговите стрелци също имаха дървени укрития, които можеха да вдигат или спускат, за да се предпазват от лавината от стрели или пък камъни, изстреляни с прашка. Той благодареше на Бога, че няма обсадни машини или топове във френската армия. Всичко, което беше чувал, говореше, че това е малко вероятно, но все пак чувстваше облекчение. Французите се придвижваха бързо, настървени да превземат Нормандия, преди да е свършило лятото. Тежките военни машини щяха да пристигнат след тях, готови за предстоящите обсади. Дотогава най-мощното оръжие на бойното поле бяха английските дълги лъкове.

В центъра на французите яздеше кавалерията в компактна маса. Уилям почти се усмихна, като я видя — като човек, влизал в битка повече пъти, отколкото можеше да си спомни. Лесно можеше да си представи подхвърлените реплики и твърде силния им, нервен смях, докато приближаваха английските позиции. Отправи кратка молитва към своя светия покровител и към Девата, после спусна забралото на шлема, като така ограничи полезрението си само до една пролука от светлина.

— Стрелци, готови! — изрева над цялото поле.

Видя как френските стрелци с арбалет подредиха дървените укрития в една линия, създавайки възможно най-добра защита. Ако искаха да стигнат до английските позиции, вражеските рицари трябваше да изоставят прикритията си. Оголи зъби и чу собственото

си дишане, което отекваше в шлема. Щеше да спре френския крал преди Руан. Просто трябваше.

Долавяше заповедите, които се крещяха в далечината, тънки звуци, носени от вятъра. Вражеските пиконосци спряха и централната кавалерия дръпна юздите. Двете армии се изправиха една срещу друга, френската почти пет пъти по-голяма от неговата, същинско море от желязо и щитове. Уилям се прекръсти, когато редовете от стрелци на арбалет тръгнаха напред. Каква благословия, че нямаха обхвата на собствените му стрелци. За да приблизят достатъчно, че да могат да убиват, те трябваше да влязат в обсега на тиковите лъкове. Неговите стрелци, в свободни тунки и клинове, бяха в приповдигнато настроение, докато ги чакаха да сторят точно това.

Последните двеста ярда бяха известни сред французите под името „дяволската ръка“. Уилям бе чул този термин преди години и сега пак се сети за него, докато стрелците с арбалети вървяха напред с оръжието на рамо, все още твърде далеч, за да достигнат позициите на англичаните. Не можеха да тичат, защото заедно със себе си бутаха и полевите укрития на колела. Онези, които се втурваха напред, бяха плащали за това в миналите битки. Затова трябваше да ходят последната една осма миля, съзнавайки твърде добре, че са в обхвата на английските стрелци.

Уилям вдигна ръка и рязко я свали. В отговор хиляди стрели литнаха във въздуха като една, после отново и отново. Нито за миг не беше загубил страхопочитанието си към точността на тези мъже, които бяха тренирали своя занаят в продължение на двайсет години. Знаеше, че бронираните му рицари ги презираха и гледаха на тях като на мъже, които убиват като страхливци. Въпреки това тези стрелци отдаваха точно толкова от живота си, за да изградят уменията и силата си, колкото всеки друг професионален войник. Предимно уелсици и англичани, тук-там някой друг шотландец и ирландец, те можеха да се прицелят и да повалят врага от четиристотин ярда. Нямаше други като тях на света и Уилям почувства прилив на радост, когато стрелците с арбалети започнаха да падат.

Дървените укрития защитиха мнозина от враговете и колоните им все повече приближаваха. Дългите лъкове стреляха над дървените укрития, а после стрелите падаха върху скупчените мъже зад тях, стотина стрели наведнъж, които пробиваха претъпканите редици.

Уилям чуваше писъци и видя, че по френската кавалерия минава трепетна вълна. Там бяха горди маже, рицари и благородници, които с ненавист гледаха как омразните английски стрелци създават хаос в редовете им.

— Нека да стрелят — прошепна под носа си Уилям. И преди беше виждал това — как обзети от безумие рицари се мъчат да се изправят срещу дъжда от стрели. Те познаваха страха от летящите и съскащи остриета — и бяха маже, които реагират на страха с гняв.

— Моля ви се, Исусе и свети Себастиан — прошепна отново той, — нека да стрелят.

Дяволската ръка бе премината и стрелците с арбалети бяха успели да придвижат дървените укрития достатъчно близо, за да се групират и отвърнат на удара. За първи път въздухът се изпълни с черни болтове, не по-дълги от човешки пръст, но сеещи смърт. В английските редици щитовете се вдигнаха и се доближиха един до друг. Звукът на удрящото желязо наподобяваше градушка, бучащо дрънчене, болтовете попадаха в пролуките и мъжете падаха с виковете.

Уилям вдигна и собствения си щит, макар да знаеше, че металните болтове няма да пробият бронята му, освен ако някой не извади страхотен късмет. Беше виждал битки, където размяната на болтове и стрели продължаваше цели дни, преди армиите да се срещнат, но се надяваше на високото самочувствие на французите заради далеч по-голямата им численост. Убеден беше, че вече се чуват гласове за внезапна атака, умоляващи френския крал да ги пусне да хванат изненадващо неговите стрелци. Точно това беше планирал той.

Бели стрели с гъши пера стърчаха като постелка от някакъв странен плевел по френските дървени укрития. Стрелците с арбалети бяха пострадали, защото им липсваха точност и мощ. Стотици бяха повалени или пък куцукаха обратно през собствените си редици с ужасни рани по телата. Уилям видя как нова вълна от нетърпение мина през редиците на френските рицари, готови за атака, а конете им удряха с копита и пръхтяха.

Той изрече заповедта, която бяха обсъдили с барон Алтън. Предадоха я на стрелците, които, предвидимо, не я харесаха. Неколцина се изплюха на земята в негова посока, но той не обръщаше внимание на реакцията спрямо тактиката му, стига да се подчиняваха.

И когато следващата серия железни болтове полетяха към тях, стотици стрелци паднаха на земята, все едно са били улучени. Ликуващ вик до небесата се изтръгна от стрелците с арбалети и центърът им отговори със същото. Сърцето на Уилям щеше да изскочи, като видя как рицарите пришпорват конете си и тръгват напред, пренебрегвайки всички заповеди да спрат на място, в радостта си да видят английските стрелци разбити. Те имаха огромно числено преимущество и се биеха с краля си на бойното поле, решени да го впечатлят и да си извоюват име.

Уилям чакаше, докато те прииждаха, чакаше, а сърцето му биеше лудо, докато накрая те съвсем се забравиха и влязоха в обсега на стрелците му. Независимо от скептичното си отношение английските стрелци се наслаждаваха на заблудата, като изпратиха тук-там по някоя случайна стрела, сякаш голямата буря е стихнала до почти тих ветреца.

— Чакай! Задръж! — изрева Уилям.

Легналите на земята мъже се хилеха като идиоти, виждаше ги. Лицето на барон Алтън имаше диво изражение с изцъклени очи, докато следеше с четири очи Уилям за следващата команда.

— Горе! Стрелци горе! — изкрещя Уилям.

Гледаше как „мъртвите“ наскачаха и заредиха нови стрели в лъковете. Вече беше късно французите да се връщат обратно. Не можеха да спрат. Рицарите бяха подминали дървените укрития, профучаваха край тях в желанието си да приближат и да убият врага. Бяха погълнали собствената си позиция за стрелба с арбалет точно както се бе случило едно време в Креси. Уилям стисна юмрук в желязната ръкавица и металът и кожата проскърцаха.

Нападащите рицари се бяха втренчили напред в масата войници току пред лицата им. Въоръжените до зъби мъже вдигнаха оръжието и присмехулно ги подканяха с жестове да дойдат. С пронизителен пукот стотици стрели литнаха от фалангата и сразиха французите с ужасяващото си бучене.

Първите няколко реда паднаха, сринаха се заедно с най-близките воини и коне, които получаваха стрела след стрела. Като че ли някой бе прокарал черно въже по протежение на пустеещ път, като френските рицари бяха онези, чието гърло първо се прерязваше в него. Умираха на купчини, докато надигащите се маси от ранени мъже и труповете принудиха атаката да спре в безизходица.

Уилям даде команда и целият център на армията му тръгна срещу враговете. Той яздеше редом с пешаците с мечове и брадви, вдигнали оръжия, за да убиват, докато тичаха с все сили напред. Стигнаха до редиците на мъртъвците за сто удара на сърцето, прескачаха все още ритачите коне и се връзваха в рицарите на кон зад тях. И през цялото време стрелите съскаха над главите им, убиваха хора, които дори не успяваха да видят какво ги е ударило.

Уилям наблюдаваше как група яки английски воители с брадви си пробиваха път с размах през дузина французи, като ги сваляха с удари от седлата. Голямото преимущество на коня е скоростта и подвижността му, но редовете се бяха сгъстили и френските рицари едва можеха да се движат, за да отвърнат.

Той видя как захвърлят с яд копия и вадят мечове да посичат, докато ревящите английски касапи убиваха наляво и надясно, проправяйки си път все по-дълбоко във френските редици. Ликуваше, като гледаше какви поражения причиняват, но от височината на собственото си седло той виждаше по-надалеч от мъжете на земята. И като се загледа, сърцето му потъна. Бруталната атака не беше докоснала сърцето на френската армия. Тя се придвижваше и прегрупираше под нова команда, за да ги обгърне и да ги удари отстрани. Бяха толкова много! Триумфалният му замисъл и внезапната атака вече изглеждаха не по-опасни от дребно сбиване.

Обърна се към вестноосците до себе си.

— Открийте барон Алтън и му предайте поздравленията ми. Кажете му, че ще бъде благодарен, ако рицарската ни конница попречи на вражеските коне да ни ударят по фланга.

Един от тях се затича и времето сякаш застина за Уилям, докато хората му сечаха и убиваха вместо него. Зачака Алтън да реагира. Френската кавалерия най-сетне се отдръпваше от невъзможното стълкновение в центъра. Уилям вече виждаше как нови дружини от пиконосци се отправят с твърда стъпка към мястото, където бушуваше битката. Беше впечатляваща маневра, извършена по спешност, и предполагаше, че командата за нея е дошла направо от краля, единствения човек на бойното поле, който имаше власт да заповяда на рицарите си да се оттеглят.

Английските мечоносци се втурнаха напред, убивайки всеки, до когото успяваха да стигнат. Вече бяха навлезли твърде навътре, за да

имат подкрепа от стрелците, и единствено това накара Уилям да се разколебае. Въръжените му войници бяха пробили навътре в дълга собствена колона, преследвайки врага. Те бяха не само изложени по фланговете, но имаше и реална опасност да ги откъснат. Погледна пак в далечината и поклати глава при вида на многочислената част от армията им, която все още не беше влязла в бой. Таил бе безпочвената надежда, че ще се стигне до хаотично отстъпление, че френската армия ще се свие сама в себе си в ужас от внезапната атака. Не се беше случило така и му беше ясно, че трябва да отстъпят. Но тежката кавалерия на Алтън напираше по фланговете, а щом погледна назад, видя как стотици стрелци се промъкват напред, където все още можеха да причинят разруха, мъчейки се да не изостават отменящите се позиции на фронта.

Уилям започна да се поти. Все още го превъзхождаха значително по численост, но армията му се движеше напред с добра скорост срещу дружините на вражеските пиконосци. Бе почти невъзможно да нападаш с кавалерия тези жестоки оръжия, но пък въръжените с брадви и мечове части щяха буквално да ги покосят, като се примъкнат покрай външните точки и после всеят хаос у необучените мъже, които държаха дългите оръжия. Знаеше, че скоро ще трябва да се отдръпне, но не още, още не...

Редиците от пиконосци насочиха надолу тежките железни глави и тръгнаха в самостоятелна атака, редица от остър метал и топуркащи нозе, срещу която беше ужасяващо да застанеш. Английските войници приготвиха щитовете си — знаеха, че трябва да отблъснат най-близкия връх на пика с острието, а после да намушкат със силен прав удар онзи, който го държеше. Беше трудна задача за изпълнение с разтуптяно сърце и ръце, хлъзгави от пот и кръв. Мнозина губеха сръчността си и ги пронизваха както тичащите зад тях мъже, така и онези, които ги задържаха. Стотици други промушваха копията и ги забучваха, но те също биваха погълнати, загубили равновесие под напора на атаката. Уилям изруга на глас, извика на воините си да се прикрият и да престроят редовете си. После обърна коня си и измина стотина крачки навътре, преди пак да се обърне с лице към врага. Те все прииждаха, ревяха превъзбудено независимо от загубите.

— Стрелци! — изкрещя Уилям, като се молеше на Бога да успеят да го чуят над шумотевницата на битката.

Чу зад гърба си съскането на летящи стрели и в редиците на пиконосците започнаха да се появяват дупки. Тези воители имаха нужда от двете си ръце, за да балансират тежките пръти. Селяните не носеха щитове, а връхните им дрехи от варена кожа не бяха никаква защита срещу стрелите, които ги пронизваха. Атаката на пехотинците замря, щом тиковите лъкове започнаха да изстрелват залп след залп.

Независимо от кръвопролитното нападение видът на омразните им стрелци подтикваше френските пиконосци да продължават напред. Застанали в редица на разстояние един от друг и облечени в просто кафяво платно като фермери, стрелците бяха чудовищата от множество приказки и трагедии. Редиците на пиките настъпваха в отчаяно усилие да достигнат онези, дето хладнокръвно убиваха приятелите им. Само това знаеха те — единствената слабост на стрелеца. Щом можеш да се втурнеш към него, значи можеш и да го убиеш.

Уилям отново бе принуден да отстъпи. Мечоносците му се върнаха с него, докато воитите с пиките преобразуваха редиците си и изоставиха назад мъртвците си. Стъпка по стъпка английските сили загубиха земята, която бяха спечелили в първата атака, докато накрая се озоваха в първоначалната си позиция. Там се застопориха, застанаха с вдигнати мечове и щитове, задъхани и чакащи.

Някои от стрелците не бяха достатъчно бързи, за да се оттеглят с тях, и изчезнаха в движещата се вълна от хора и бесове. Все пак около осемстотин се върнаха до собствените си дървени щикове и колове. И пак се обърнаха с кървянали очи срещу пиконосците.

Тази серия от стрели обаче не се издигна в небето. Пиконосците продължаваха да нападат, стрелите пробждаха с къси, раздиращи удари, пресичаха бойните викове и покосяваха мъжете на колене. В редиците зееха огромни празнини, пиките падаха или се насочваха хаотично към небето. Целият фронт на французите се опита да забави темпото, вместо да се хвърли в тази убийствена сеч. Задните редици се сгъстиха, пиките заприличаха на гъстите игли на таралеж, гора от дърво и метал.

Пиконосците постепенно спираха окървавени, а стрелците с лъковете грабваха нови стрели от колчаните и стреляха, докато кръв потичаше от ръцете им, а раменете и гърбовете им се късаха от болка при всеки опън на тетивата. Насочено срещу правостоящия враг, това

бе дивашка касапница срещу правостоящия враг, която им носеше огромна наслада.

Френските дружини най-сетне отстъпиха, след като не успяха да се придвижат по-близо. Хукнаха назад, обърнаха гръб и се понесоха, сякаш на краката им пораснаха криле, подтиквани от обзелия ги ужас. Зад тях стрелците ликуваха радостно и виеха като вълци.

Уилям изпита огромно задоволство, което продължи само докато направи преглед на силите си. Беше загубил огромен брой хора още при първите сблъсъци, може би шестстотин или малко повече. Изведнъж му прилоша и затвори очи. Пред него френските рицари отново масово нападаха и кралят им дори беше изпратил малки групички напред, за да нагласят полевите укрития в по-добра позиция. Стрелците му отвърнаха с десетина момчета, които хукнаха да събират стрели, изтръгвайки ги от земята на големи купчини. Докато Уилям ги наблюдаваше, един самотен стрелец с арбалет внимателно се прицели и повали едно от момчетата, когато се връщаше обратно. То падна и стрелите му се разпиляха като бяло крило на земята. Английските стрелци гневно се разкрещяха.

Французите пак се готвеха да нападат, сигурен беше. Виждаше над осемхилядна вражеска армия, която досега не се беше включила в днешната битка. Неговите войници бяха причинили кървави опустошения, но платиха висока цена, а враговете просто бяха твърде много, все още бодри и готови да нападат.

— Започва втора атака, Алтън! — изрева Уилям през полето.

В това време конят му изпуктя и падна на колене, като почти го катурна през главата си. В тежкото си снаряжение той слезе бавно и тромаво. Откри две кървави дупки в гърдите на коня си, улучен от арбалетни болтове. Забеляза капчици кръв около муцуната му и разстроен потупа мощния му врат, вече търсейки с очи друг жребец, който да възседне.

— Един кон тук! — извика и търпеливо зачака, докато вестоносците му намерят някое от резервните животни и му го доведат. Така за първи път тази сутрин той съзря бойното поле от височината на войниците си и лицето му посърна, като видя колко широк е все още флангът на врага пред него. Французите имаха стряскащи загуби, може би две хиляди срещу само стотици от негова страна. При всякакви други обстоятелства победата щеше да е негова.

Въпреки това кралят им си беше жив и здрав и сигурно още повече бе побеснял и се бе наточил.

— Още една атака — промърмори Уилям, докато му помагаха да се качи на коня. Насаме със собствените си мисли знаеше, че след това със сигурност трябва да се оттегли. Ще каже на оцелелите стрелци да тичат към мостовете, докато рицарите и въоръжените мъже се бият в тила. Толкова можеше да стори, каза си, за да запази малко от честта си. Дотогава трябваше да оцелее в още една масирана атака на врага, който бе усетил слабостта им.

— Готови, стрелци! — изрева.

Малцина от арбалетните стрелци бяха оцелели в сражението около дървените укрития. Ако французите искаха победа в този ден, нека, по дяволите, се изправят с лице срещу стрелците с тикови лъкове, които така ненавиждаха. Уилям свали шлема си с усилие — искаше да диша и да вижда ясно. Те настъпваха и стрелците вече държаха лъковете си в очакване. Заради тези хора той пазеше искрица надежда, единствено заради тях.

19.

— Не разбирам какво ми казвате! — сопна се Маргарет, побесняла от гняв. — Какви са тези приказки за градуси и арки, и сенки? Болест ли е това, или не? *Чуйте* ме добре. Има моменти, в които Хенри говори ясно, все едно всичко си е нормално. Но друг път говори безсмислици като малко дете. После нещо се променя и очите му посърват. Разбирате ли? Продължава минути или часове, дори дни, после се съживява и в очите ме поглежда пак моят съпруг. Това са симптомите, мастър Олуърди! Каква билка имате в чантата си за това? Тези приказки за потоци и... планети не ви прилягат изобщо. Трябва ли да преместя съпруга си извън Лондон, ако тук въздухът носи толкова мръсотия? Поне на това можете ли да ми отговорите, щом не можете да лекувате болестта му?

Кралският лекар беше станал прав, а лицето му почервеняваше все повече и повече с всяка нейна дума.

— Ваше Кралско Величество — сковано започна мастър Олуърди, — упоявах краля и го прочиствах. Приложих сира и тинктура от опиум в алкохол, която намирам за най-ефективна. Пусках му кръв периодично и му сложих най-хубавите си пиявици по езика. Въпреки това телесните му течности си остават небалансирани. Опитвах се да ви обясня, че се страхувам от връзката на Марс с Юпитер от много дни насам и това, което тя може да ни донесе. Зловредно време е, милейди. Негова Светлост страда като представител на народа си, следите ли мисълта ми? — лекарят потърка малката брадичка, която си позволяваше да носи, преплитайки пръстите си във възлите от косми, докато размишляваше. — Може дори да е благородната му кръв, светостта му, дето ще го загробят. Кралската кръв не е като тази на другите хора, милейди. Тя е фар в тъмнината, клада на върха на хълм, която привиква тъмните сили. В тия неспокойни времена и хаос в небесата, ами... ако Господ е готов да вземе Негово Кралско Величество в Своята прегръдка, никой простосмъртен не може да попречи на тази Божествена воля.

— О, стойте настрана тогава, мастър Олуърди — рече Маргарет, — ако това е всичко, което имате да кажете. Няма да слушам повече сладкодумните ви приказки за планети, докато съпругът ми е в такова окаяно състояние. Стойте и си мислете за вашите безценни Марс и Юпитер. Пожелавам ви да им се наслаждавате.

Лекарят отвори уста, почервенявайки дори повече. Но каквото и да беше онова, което искаше да каже, се изгуби, защото Маргарет го избута настрана и мина край него, за да влезе в спалнята на краля.

Хенри седеше в леглото си, когато тя влезе. Стаята бе мрачна и когато приближаваше към него, кракът ѝ се спъна в някаква част от съоръжението на учения доктор. То падна с трясък и тя загуби равновесие, после побесняла я изрита с крак. Сложното приспособление, направено от месинг, желязо и стъкло, се плъзна с въртене по пода. Както бе ядосана на лекаря, прищя ѝ се да тръгне след него и като бягащ плъх да го размаже с крак.

Съпругът ѝ завъртя бавно глава при този трясък и премигна. Вдигна бинтованите си ръце и Маргарет преглътна, зървайки кръвта по завивките. Тя ги беше промивала и превързвала много пъти, но знаеше, че той хапе раните, когато го оставят сам, плашейки се от тях като малко дете.

Внимателно тя седна на леглото и се загледа дълбоко в очите на Хенри. Видя отразени в тях само тъга и болка. На голите му ръце имаше струпеи, където тънките ножове на лекаря бяха отваряли вени. Изглеждаше слаб, с тъмни кръгове под очите и сини линии по бледата кожа.

— Добре ли си, Хенри? — попита тя. — Можеш ли да се изправиш? Мисля, че това място носи болест дори само с въздуха си. Би ли искал да те преместим нагоре по реката, например в Уиндзор? Там въздухът е по-сладък, далеч от вонята на Лондон. Можеш да яздиш и да ловуваш, да ядеш хубаво червено месо и да заякнеш.

За нейно изумление мъжът ѝ започна да плаче, макар да се мъчеше да спре сълзите, а лицето му се сгърчи. Тя приближи да го прегърне, но той вдигна ръце помежду им и я отблъсна. Пръстите му трепереха, сякаш имаше треска, макар че в стаята беше горещо и по лицето му блестеше пот.

— Разните му варива и упойки карат сетивата ми да плуват, Маргарет, и въпреки това не мога да спя! Буден съм вече от... по-

дълго, отколкото мога да си спомня. Не бива да почивам, докато не се уверя, че кралството е в безопасност.

— Но то е в безопасност! — извика Маргарет, която отчаяно се стремеше да го успокои.

Хенри поклати глава с тъжен упрек.

— Народът ми се надига размирно, не знае какво правя за него. Вдигнаха оръжие срещу богопомазани хора и ги убиха! Останала ли е армията? Поне това ми кажи или ще ми съобщиш вести, които няма да понеса да чуя? Всички ли са ме изоставили, Маргарет?

— Никой не те е изоставил! *Никой*, разбираш ли? Войниците ти ще стоят зад теб и в деня на Страшния съд, стига да ги помолиш. Лондон е в безопасност, Хенри, кълна ти се. Англия е в безопасност. Успокой се и моля ти се, *моля* ти се, опитай се да спиш.

— Не мога, Маргарет. Дори да исках — стоя и чакам, и чакам, изгарям като свещ, докато дойдат да ме изгасят — той се огледа отнесено из затъмнената стая. — Къде са ми дрехите? Трябва да се облека и да се заема със задълженията си.

Той започна да се надига и Маргарет притисна гърдите му с ръка. Едва не се отдръпна от горещината, която кожата му излъчваше, когато голата ѝ длан го допря. Тогава почувства друг вид болка към мъжа, за когото се бе омъжила, но който все още не я беше обладал. Той не се възпротиви на допира и тя погали лицето му, успокоявайки го, макар това да запали огънове в тялото ѝ. Той затвори очи и се отпусна върху подпорките и възглавниците. Маргарет събра смелост, без да я е грижа, че лекарят му все още стои отвън.

Наведе се и целуна мъжа си по врата, там, където нощната риза откриваше гърлото. Гърдите му бяха бели и без косми, като на момче, а ръцете тънки. Миришеше на задушливите пари на прахове — на сира и горчив лайм. Кожата му сякаш пареше устните ѝ, едва ли не сякаш се беше изгорила.

Тя сдържа дъха си и остави ръката си да падне в скута му, като се приближи до него на леглото. Отпусна се върху му, за да може да го целува по-добре по устата. Усети как устните му потрепват и очите му се отварят, втрещени в нея удивено. Задиша тежко в устата ѝ, докато тя го галеше. Видя как мускулите му потръпват и ги поглади с ръка.

— Лежи спокойно и се остави на грижите ми — прошепна Маргарет в ухото му. — Нека ти дам спокойствие, доколкото мога.

Усети как гласът ѝ стана дрезгав и гърлото ѝ се сви, докато червенината пълзеше нагоре по лицето и врата ѝ. Допирът ѝ сякаш му носеше спокойствие, затова не смееше да се отдели, за да се съблече. Вместо това не отлепяше устни от неговите, докато ръцете ѝ се бореха с връзки и закопчалки, дърпаха плата от раменете, за да ги оголят. Невъзможна ситуация. Ужасяваше се, че той ще ѝ каже да спре или ще се изправи и ще я отхвърли. И пак — роклята ѝ отказваше да се смъкне! Тя притисна глава във врата му, докато се бореше с плата и косата ѝ се разстла върху лицето му.

— Аз... — започна Хенри, но тя мигом заглуши думите му с целувка. Вкусваше кръвта от пиявиците, която обрамчваше устните му, като желязо в устата ѝ.

С една ръка метна роклята нагоре, докато с другата дърпаше фустата под нея, за да успее да открие бедрата си. Представи си нелепата картинка как в този момент ученият доктор отваря вратата и едва потуши кикота си, докато прехвърляше единия си оголен крак върху тялото на мъжа си и се мъчеше да постигне съвкупление под купчината от дрехи. Когато посмя да го погледне, той пак беше затворил очи, но тя усещаше доказателството, че поне тялото му я иска. За бога, през годините беше виждала достатъчно животни да правят това незначително нещо! От абсурдността на положението я напушваше смях, докато мърдаше и се притискаше, мъчейки се да намери удобна поза.

Стана тъй внезапно и неочаквано, че и двамата зяпнаха, а Хенри изведнъж отвори очи. Дори в този момент ѝ изглеждаше отнесен, сякаш си мислеше, че е сън. Маргарет откри, че се задъхва. Държеше главата му в ръцете си и усети как ръката му потърси и стисна голото ѝ бедро. Почувства как грубите превръзки допират кожата ѝ и потрепери. Тя затвори очи и се изчерви, когато образът на Уилям нахлу в съзнанието ѝ. Уилям, който беше толкова стар! Помъчи се да отмахне тази картина, но виждаше го в двора на Сомюр, силен и засмян, с груби и силни ръце.

Със здраво стиснати очи, тя започна да се движи върху съпруга си така, както ѝ бе описала Йоланда в градината на Уедърби Хаус — споделяше дъх и топлина, и пот с него, забравяйки за нетърпението на лекаря зад вратата. Когато Хенри извика, тя усети, че тялото ѝ потреперва в отговор, лек трепет на удоволствие наред неудобната

поза, който сякаш ѝ обещаваше много повече. Съпругът ѝ се изправи на възглавниците, ръцете и гърбът му се втвърдиха, както я беше прегърнал, после изведнъж се отпусна и се тръшна назад като умрял. Дишаше леко, легнал до нея, докато пламналите ѝ слабини се заливаха в горещи вълни.

Тя стоя така, опряла глава в гърдите му, докато дишането ѝ се успокои, после се усети разранена, но болката не беше по-силна от очакваното. Безумните образи на Уилям в мозъка ѝ избледняха, като оставиха леко чувство за вина.

Маргарет се усмихна, щом чу как Хенри похърква леко, и когато вратата се отвори и лекарят надникна вътре, тя не отвори очи, дори само за да види ужасеното му изражение, докато накрая той се махна от вратата.

Джак Кейд огледа мъжете, които чакаха да получат заповедите му. Пади и Роб Екълстоун бяха тук, разбира се, доверените му помощници, които едва можеха да скрият удоволствието си от развоя на събитията. Той отрано бе осъзнал, че една тълпа от разгневени фермери не би имала никакъв шанс, когато Шерифът на Кент им изпрати професионални войници. Целта бе да се обучават бежанците от Франция, докато могат да стоят под строй и да убиват в редица, да маршируват и да изпълняват заповедите на онези, които знаеха повече от тях.

— Някой ще ми донесе ли бокал тъмно, или ще трябва да пресъхна от говорене? — попита Джак.

Беше разбрал, че най-добре е да си пие питието рано в кръчмите, които използваша всяка вечер. Мъжете му бяха жадни и бъчвите пресъхваха, докато се придвижеха. Така всяка сутрин ги заварваше с жалби и стенания от пръскащо черепа главоболие, но на него то не му правеше впечатление. Ако преди години беше научил нещо от войниклъка си във Франция, то бе, че мъжете от Кент се бият по-добре, когато имат малко бира в кръвта си — а още по-добре, ако количеството е цял мях.

На вдовицата зад тезгяха съвсем не ѝ се искаше да черпи на вересия тези мъже. Кръчмата на Флора беше добра, нямаше спор. На пода имаше чисти стърготини, а дъските и бъчвите бяха изтънели и

изгладени от годините търкане. Вярно, че тя не беше красавица, макар да имаше тази упорито стисната челюст, която той толкова харесваше. В по-добри времена дори би помислил да я ухажда. В крайна сметка не беше избягала дори когато две хиляди войници вкупом се запътиха към кръчмата й. Това беше типично по кентски. Джак почака търпеливо, докато му наля чаша и му я подаде, за да издуха пяната.

— Благодаря ти, любов моя — каза той.

Флора го изгледа кисело и скръсти ръце по начин, който той познаваше от всяка странноприемница или кръчма, от която го бяха изритвали през годините. При тази мисъл настроението му се повдигна. Вече не можеха да изхвърлят Джак Кейд навън в нощта, вече не. С огромни глътки изгълта бирата до дъно и пое въздух, като обърса плътната следа, останала по космите около устата му.

Кръчмата беше претъпкана с около осемдесетима мъже, които той бе подбрал през предишните седмици. В повечето случаи това бяха мъже като него: с яки рамене, със силни крака и големи ръце. Всеки един от тях бе роден в Кент, това се подразбираше от само себе си. Като се изключи Пади, Джак се чувстваше добре сред тях. Знаеше как работят умовете им, как мислят и как говорят. В резултат не можеше да разговаря с тях, нещо, с което не беше свикнал или поне не в присъствието на много хора.

Джак ги огледа одобрително; всички го чакаха да проговори.

— Знам, че някои от вас, приятелчета, не ме познават добре, та сигурно се чудите защо Джак Кейд ви е тупнал по рамото. Ще разберете, че не обичам много да говоря, както някои други хора, затуй ще знаете, че не е само да пускам пара.

Те го гледаха втръчено, а Пади се усмихна мълчаливо. Огромният ирландец бе облечен в нови дрехи и ботуши, току-що взети от един от градовете, които прекосиха; бяха по-хубави от всичко, което някога беше притежавал. Джак премести поглед, докато откри Роб Екълстоун някъде в края. Още един, който предпочиташе да седи в сянка, откъдето можеше да наблюдава останалите. Екълстоун сякаш притесняваше околните, когато виждаха как точи бръснача си всяка сутрин — а това не беше зле, що се отнасяше до Джак.

— Ще ми донесеш ли още една, Флора? — извика Джак и й подаде чашата. — Може ли?

После пак се обърна към тълпата, изпълнен с истинско удоволствие.

— Накарах ви, приятели, да тичате и да набивате крак, за да си оправите дишането. Карах ви да се потите с ножове и брадви, всичко, което успяхме да намерим за вас. Сторих всичко това, защото, когато шерифът на Кент се изправи срещу нас, той ще е довел войници, толкова, колкото успее да намери. И не съм стигнал дотук, за да загубя всичко сега.

Сред тълпата се разнесе шепот. Тези, които се познаваха, приближиха глави и тихо коментираха. Джак се изчерви леко.

— Чувал съм разказите ви, момчета. Чувал съм какво са сторили онези копелета във Франция, как са раздали земите ви и после са се скатали, а френските войници са се гаврили с жените ви и са убивали старите ви родители. Чувал съм и за данъците, тъй че дори човек да работи цял живот, пак не му остава нищо, след като те вземат техния дял от *вашите* пари. Ами сега, момчета, ще имате възможност да ги накарате да ви изслушат, ако искате това. Ще застанете в някое кално поле с хората, които виждате наоколо си, и онези отвън. Ще гледате как войниците на шерифа идват с мечове и лъкове и ще искате да забравите ужасния си гняв към тях. Ще ви се прииска да бягате и да ги оставите да спечелят, а по краката ви ще се стича собствената ви пикня.

Претъпканата кръчма буквално се разтресе, щом мъжете в нея започнаха да ръмжат и да викат, че няма да сторят нищо подобно. Джак сви устни в усмивка, забавляваше се и пиеше втората си бира, която гаврътна бързо като първата.

— Познавам този страх, момчета, тъй че не ми ги разправяйте тия колко сте смели, докато си седите на топло в кръчмата. Червата ви ще се свият и сърцето ви ще подскочи, и ще искате да сте където и да е другаде, но не и там — гласът му се втвърди и очите му пускаха искри. С помощта на пивото старият гняв отново се надигна у него. — Но ако стане тъй, то тогава няма да сте мъже от Кент. Дори няма да сте мъже. Ще имате един шанс да им избиете зъбите, само една битка, когато те ще очакват да побегнете и да се напикаете от страх. Но ако се опълчите, няма да разберат откъде им е дошло и ще минем през тях като през сито, заклевам се в Бог. Ще му забучим главата на кол на този шериф и ще я разнасяме като някое проклето знаме. Ще идем под

строй в Лондон, момчета, ако можете да им се опълчите. Само веднъж — и после ще знаете, че ви стиска.

Той се огледа наоколо, доволен от онова, което видя в израженията им.

— Щом излезете оттук, искам всеки от вас да избере по една дузина мъже. Те ще са си ваши, затова научете имената им и ги накарайте да се опознаят. Искам те да разберат, че ако бягат, ония, които ще останат, са техните другари, разбираше ли ме? Не някакви непознати хора, другарите им. Нека да пият заедно и да тренират заедно всеки ден, докато станат колкото се може по-близки — като братя едва ли не. По този начин ще имаме шанс.

Той наведе глава за миг, сякаш се молеше. Когато заговори отново, гласът му прозвуча дрезгаво.

— После, като ме чуете да крещя, или пък Пади или Роб, следвайте ме. Правете каквото ви кажа и гледайте как ще падат войниците на шерифа. Аз ще ви насоча по правилния път. Знам как. Използвайте единствения си шанс и ще вземате глави. Направо ще стъпчете онези, дето застават на пътя ви.

Пади и Роб аплодираха и останалите се присъединиха. Джак махна с ръка към Флора и тя се изплю на пода от отвращение, но започна да подава още бокали с бира. Джак още веднъж извиси глас над шума, макар че зрението му се замъгляваше. Черната бира си струваше парите, ако я плащаше.

— Все повече и повече мъже от Кент идват и се вливат в редиците ни всеки ден, момчета. Цялата страна вече е научила какво правим, а от Франция също прииждат хора. Казват, че Нормандия пада и че нашият мил крал ни е предал отново. Добре, аз пък имам отговор на това.

Той вдигна бравичката си от мястото, където я бе оставил до ботушите си, и заби острието ѝ в дървения бар. В настъпилия миг тишина Флора изпсува. Думата, която тя използва, накара всички да прихнат, те вдигнаха наздравица и заликуваха. Джак също вдигна чашата си към тях.

Томас леко накуцваше, остатък от раната, която бе получил. Шевовите се бяха набръчкали в една подута ивица, която пресичаше

бедрото му и се опъваше болезнено при всяка крачка. След като цяла седмица ходиха по полята и се криеха в канавките, сега беше странно, че използват отново пътищата. Двамата с Роуан се смесваха добре с нещастната, влачеща се тълпа от бежанци, запътена към Кале. В повечето каруци нямаше свободно място, те вече пъшкаха под тежестта на всеки, който можеше да си позволи да похарчи няколко монети. Томас и Роуан нямаха нищичко, тъй че се тътреха напред омърлушени, като се стремяха да отхвърлят колкото може повече мили всеки ден. Томас се опитваше да не унива, но гладът и жаждата го съсипваха и понякога вечер почти нямаше спомени от пътя, който бе изминал. Нервите му бяха изострени от факта, че пътуват на открито, но нито той, нито синът му бяха видели френски войник от няколко дни. Явно те бяха някъде другаде, сигурно имаха по-важни неща да вършат, отколкото да тормозят или ограбват потока от английски семейства, които напускаха Франция.

Сумракът преминаваше в тъмнина, когато Томас се свлече. Леко изсумтя и се срина, изпружи се на пътя, а бежанците стъпваха върху него. Роуан го вдигна на ръце, а после даде бойния си нож с рогова дръжка на един каруцар, който беше готов да напъха още двама отзад в колата. Вечерта мъжът дори сподели тънката си супичка с тях и Роуан я наливаше с лъжица в устата на баща си. Не бяха в по-лошо състояние от мнозина други около тях, но с каруцата беше по-добре.

Така мина още един ден — светът се бе свел до квадрат небе, което се виждаше от задната част на каруцата. Роуан спря да гледа навън, след като видя трима да налагат и да ограбват една беззащитна душа. Никой не се притече на помощ на мъжа и каруцата им продължи тежко по пътя си, оставяйки сцената зад гърба им.

Те не спяха, когато каруцата спря, а просто бяха зашеметени, в ступор, от което дните им се сливаха в едно. Роуан седна стреснат, щом каруцарят започна да думка по страничните стени на фургона. Имаше още трима други, натъпкани със стрелците, двама мъже и една жена, за която Роуан разбра, че е омъжена за единия от двамата, макар да не беше сигурен за кого. Старите хора бавно се размърдваха, докато каруцарят не спираше да блъска, за да ги събуди.

— Защо спряхме? — промърмори Томас, без да става от мястото си край ритлата.

Роуан слезе и застана загледан в далечината. След толкова дълго пътуване беше странно, че вижда крепостните стени на Кале само на миля разстояние. Пътищата гъмжаха от народ и каруцата можеше да се движи само със скоростта на пешеходците, и то на най-бавните сред тях. Роуан се подаде вътре и разтърси рамото на баща си.

— Мисля, че е време да слизаме — каза му. — Най-последно надушвам миризмата на море.

В далечината се обаждаха чайки и настроението на Роуан се оправи, макар да нямаше повече монети от който и да било просяк и дори нож, с който да се защитава. Помогна на баща си да слезе на пътя и благодари на каруцаря, който им каза довиждане, но вниманието му бе върху родителите му и чичо му в задната част на каруцата.

— Бог да ви помага, момчета — рече той.

Роуан прегърна баща си и почувства как костите му стърчат там, където плътта бе излиняла.

Стените на Кале сякаш растяха, докато те с бутане си проправяха път през множеството. Двамата стрелци поне не бяха обременени да пазят някакво имущество. Неведнъж дочуваха гневни викове, когато някой открадваше нещо и се опитваше да излезе. Роуан поклати глава, като видя двамина, дето ритяха трети на земята. Вършеха това съвсем методично и докато Роуан ги подминаваше, единият впери предизвикателен поглед към него. Роуан отмести очи и онзи продължи да тъпче лежащия на пътя човек.

Томас стенеше с увиснала глава, а Роуан се мъчеше да го подкрепя. Имаше толкова много хора! За човек, израснал в отдалечена овцеферма, младежът изпитваше ужас и се потеше в това гъмжило, напирало към пристанището. Тълпата почти ги влачеше натам и те не можеха да спрат или да се обърнат в друга посока.

Натискът се увеличи още повече, когато двамата с баща му с мъка преминаха през масивните порти на града и тръгнаха по главната улица към морето. Вече виждаше високите мачти на корабите и вдигна глава, озарен от надежда.

Отне им цяла сутрин и голямата част от следобеда, за да стигнат до доковете. Наложиха се да почиват неведнъж, видяха ли открито стълбище или дори стена, на които да се подпрат. Роуан беше замаян и изтощен, но гледката с корабите го движеше напред. Баща му ту беше

в съзнание, понякога бе съвсем адекватен и разговаряше, ту потъваше обратно в полусънното си състояние.

Слънцето залязваше, изминал беше още един ден без прилична храна. Появиха се едни монаси, които раздаваха твърд хляб и черпаци с вода на народа. Роуан ги благослови за милосърдието им, но това беше преди много часове. Усещаше езика си подпухнал в устата, а баща му оттогава насам не бе проронил и дума. Когато слънцето пълзеше към хоризонта, те застанаха на опашка, която се блъскаше и виеше през движещата се тълпа и водеше до група яки мъже, охраняващи входа към един от корабите. Слънчевите лъчи вече обагряха всичко в червено и златисто, докато дойде време Роуан да помогне на баща си за последните няколко крачки. Знаеше, че сигурно приличат на просяци или на луди дори в подобно обкръжение.

Един от мъжете вдигна очи, видимо се смръщи при вида на двете измършавели плашила, които стояха и залитаха пред него.

— Имена? — попита той.

— Роуан и Томас Удчърч — отвърна Роуан. — Имате ли местенце за нас?

— А вие имаше ли парички? — попиша с безстрастен глас онзи, на когото бе омръзнало да задава едни и същи въпроси.

— Майка ми има, в Англия — рече Роуан съвсем примрял.

Баща му се размърда в ръцете му и надигна глава. Морякът сви рамене, вече отправил поглед зад тях към следващия на опашката.

— Не мога да ти помогна днес, синко. Утре ще има други кораби, а и вдругиден също. Някой от тях ще ви вземе.

Томас Удчърч се приведе напред, като почти падна връз сина си.

— Дери Бруър — прошепна, макар че името изгаряше устните му. — Дери Бруър или Джон Гилпин. Те ще гарантират за мен. Ще гарантират за един стрелец.

Морякът се сепна, както бе готов да махне на следващата група да мине напред. Изглежда, се почувства неудобно, докато проверяваше нещо на дървената дъска пред него.

— Добре, сър. Минавайте. Все още има място на палубата. Ще се чувствате добре, поне докато вятърът не се усили. Скоро ще отплаваме.

Роуан го изгледа с изумление, а мъжът отбеляза с нож още две резки върху дъската.

— Благодаря — каза и помогна на баща си да мине по мостика. Морякът докосна челото си за поздрав. С разправии и бутане Роуан стигна до едно празно място на палубата в близост до носа. Двамата с баща му легнаха облекчени и зачакаха да отплават за Англия.

20.

Дери погледна през прозореца на Кулата на скъпоценностите, за да не вижда намръщаното изражение по лицето на председателя Уилям Трешъм. Оттук имаше гледка към огромния Уестминстърски дворец отсреща, с кулата с часовника и известната камбана, дело на Едуард Дент. Четирима от парламентарната стража го държаха да виси цяла сутрин, без да може да си тръгне, преди великият мъж да благоволи да го удостои с присъствието си.

Дери въздъхна тихо, загледан през дебелото стъкло със зеленикав оттенък, от което светът отвъд сякаш плуваше размазан. Знаеше, че Уестминстърската зала ще е в най-оживения си час и всички магазини вътре ще въртят бясна търговия с перуки, писалки и хартия: абсолютно всичко, което би могло да се изисква от Камарата на общините или пък съда, за да се администрират земите на краля. Като цяло Дери би предпочел да е там отвън. Кулата на скъпоценностите беше заградена от собствените си стени и ров — първоначално, за да предпазва личните скъпоценности на крал Едуард. Само с неколцина души стража, тя служеше прекрасно и като затвор.

Трешъм се беше настанил удобно на огромното дъбово бюро и прочисти гърлото си многозначително. Дери се отлепи неохотно от прозореца, за да се обърне към него, и двамата мъже се втренчиха един в друг с взаимно подозрение. Председателят на камарата още нямаше петдесет, макар да бе служил в няколко парламента, откакто го бяха избрали за първи път на деветнайсет. Сега, на четирийсет и шест, говореха, че той е на върха на силите си, с репутацията на много интелигентен човек, което даваше основание на Дери да бъде доста предпазлив с него. Трешъм го изгледа мълчаливо, като студеният му поглед попи всяка малка подробност — от окаляните ботуши до овехтелият хастар на наметалото му. Трудно беше да стоиш неподвижен под зора на тези очи, които забелязваха всичко.

— Мастър Бруър — рече той след малко, — чувствам за нужно да ви се извиня, че ви държа да чакате толкова дълго. Парламентът е строг господар, както казват хората. Все пак няма да ви задържам още

дълго, след като вече сме заедно. Ще ви припомня, че присъствието ви е чест за мен, за което ви благодаря. Мога само да се надявам да внуша сериозността на моята кауза, за да не останете с впечатлението, че съм загубил времето на един кралски служител напразно.

Трешъм се усмихваше, докато говореше, като прекрасно знаеше, че Дери е бил доведен при него от същите въоръжени войници, които сега охраняваха вратата към кулата два етажа по-долу. Най-висшият шпионин на краля не бе имал избор, нито пък бе получил предупреждение, може би защото Трешъм много добре знаеше, че той би изчезнал тихомълком при първото пошушване, че го призовават.

Дери продължаваше да гледа гневно мъжа, който седеше пред него. Преди да направи кариера в политиката, знаеше, че сър Уилям Трешъм бе изучавал правото. Сам със собствените си мисли, шпионинът си казваше, че трябва да стъпва внимателно около този дявол с дългнесто конско лице и малки квадратни зъби.

— Нямате ли отговор за мен, мастър Бруър? — Трешъм продължи: — От абсолютно достоверен източник знам, че не сте ням, въпреки това не се съм чул и дума от вас, откакто сте дошли. Няма ли нещо да ми кажете?

Дери се усмихна, но предпочете да запази мълчание, вместо да рискува да даде на този мъж нещо, което може да използва срещу него. Разправяха, че той може да оплете мрежа, достатъчно дебела, за да обеси човек само заради един нож и една изпусната ръкавица. Наблюдаваше го само докато онзи мърмореше и прехвърляше купчина документи, които бе разстлал по бюрото си.

— Вашето име не се появява на никоя от тези хартийки, мастър Бруър. Това тук не е инквизиция, поне що се отнася до вас. Но се надявах, че ще пожелаете да подпомогнете председателя на камарата в неговите запитвания. В крайна сметка обвиненията, които ще се предявят, ще са в сферата на държавната измяна. Вярвам, че ще се образува дело, в което ще бъде ваше *задължение*, сър, да ми помагате по всякакъв начин, който сметна за уместен.

Трешъм спря, повдигайки огромните си вежди с надеждата, че ще чуе някакъв коментар. Дери скръцна със зъби, но продължи да мълчи, като изчакваше Трешъм да разкрие онова, което знае. Но когато по-старият мъж просто се втренчи в него, усети, че търпението му се изплъзва по най-дразнец начин.

— Ако това е всичко, сър Уилям, трябва да се захващам вече с работите на краля. Както и вие казвате, аз съм негов човек. Не бива да се бавя тук, не и при положение че по-важни неща ме зоват.

— Мастър Бруър! Разбира се, вие можете да си тръгнете, когато пожелаете...

Дери моментално се обърна към вратата, а Трешъм вдигна костеливия си пръст за предупреждение.

— Но... да, мастър Бруър, винаги има едно „но“, нали? Повиках ви тук, за да подпомогнете законните ми разпити. Ако предпочетете да си тръгнете, ще бъда принуден да приема, че сте точно един от хората, които издирвам. Никой невинен човек не би бягал от мен, мастър Бруър. Не и когато търся справедливост в името на краля.

Независимо от усилията му гневът на Дери се надигна и той заговори, може би получавайки успокоение от факта, че вратата бе тъй близо. Беше просто илюзия за бягство, защото долу стояха пазачи, които биха го спрели. Но така или иначе тя освободи езика му против волята му.

— Търсите плашило, сър Уилям. Сам Бог знае, че не можете да въвлечете краля в тези фалшиви обвинения в измяна, затова искате да намерите някой по-нискостоящ, когото да обесите и изкормите, за да доставите удоволствие на лондонските тълпи. Не можете да ме заблудите, сър Уилям. Знам какви са целите ви.

По-старият мъж се облегна назад, уверен, че Дери няма или по-скоро не може да си тръгне. Той положи ключените си ръце върху копчетата на дрехата си и погледна към тавана.

— Виждам, че мога да съм искрен с вас. Не съм изненадан, като се има предвид какво ми бе обяснено за вашето влияние в двора. Вярно е, че името ви не фигурира в документите, макар да е в устата на мнозина. Не ви излъгах, като ви казах, че не сте в опасност, мастър Бруър. Вие сте просто служител на краля, макар че службата ви е с широки правомощия и, мисля, изумително разнообразна. Нека обаче бъда пряк, като мъж с мъж. Бедствията във Франция трябва да се струпат в краката на онези, които са отговорни за това. Мен, Анжу, а сега и Нормандия са загубени за нас, не, направо откъснати от законните си собственици с убийства, огън и кръв! Странно ли ви се вижда, че трябва да се плати цена за подобен хаос и лоша управа?

Със сърце, свито пред неизбежното, Дери усети накъде бие другият. Той заговори бързо, за да го изпревари.

— Бракът във Франция бе уреден по молба на краля, условията бяха одобрени до последната капка мастило от Негово Кралско Величество. Кралският печат е сложен върху всичко това, сър Уилям. Вие ли ще бъдеше човекът, който ще струпа в краката на краля своите обвинения? Пожелавам ви успех. Кралското одобрение е достатъчен имунитет, смятам, за бедствията, които споменавате. Не оспорвам загубата на територии и съжалявам за всяка напусната ферма или нива там, но това тършуване наоколо за виновник, за плашило е под достойнството на парламента или на неговия председател. Сър Уилям, има моменти, в които Англия триумфира, и други, когато... търпи провали. Устояваме и продължаваме напред. Не ни приляга да се обръщаме назад, да сочим с пръст и да казваме: „А, това не биваше да се случи. Това не биваше да се позволява“. Подобна гледна точка е типична само за хора, които се вторачват в миналото, сър Уилям. За онези от нас, които имаме воля да вървим *напред*, това е сякаш влизане в тъмна стая със затворени очи. Не всяка стъпка накриво или всяко препъване може да се прецени точно, преди моментът да е отминал, нито пък трябва да е така.

Сър Уилям изглеждаше развеселен, докато Дери ораторстваше. Старият юрист свали поглед отвисоко и Дери се почувства пронизан от очи, които виждаха и разбираха твърде много.

— По вашата логика, мастър Бруър, никога не би имало наказание за простъпките! Вие искате просто да свиваме рамене и да отдаваме всяка несполука единствено на късмета или съдбата. Интригуваща гледна точка и, трябва да призная, интересно разкритие за начина, по който работи умът ви. Едва ли не бих предпочел светът да работеше по този начин, мастър Бруър. За жалост, не е така. Онези, които са довели до разорението и смъртта на хиляди хора, трябва на свой ред да отговарят пред закона! Трябва да има справедливост и хората трябва да видят с очите си как тя се прилага.

Дери усети, че диша тежко, юмруците му се свиваха и се отпуснаха отчаяно край тялото му.

— А защитата на краля? — попита той.

— Ами, тя се простира само дотук, мастър Бруър! Щом из страната се вихрят бунтове и жестоки убийства, подозирам, че дори

защитата на краля има граница. Нима бихте предпочели хората, отговорни за подобна разруха, да останат ненаказани? Загубата на земи на Короната във Франция? Клането на мъже от висш ранг? Ако е така, двамата с вас определено се различаваме.

Дери присви очи, като още веднъж се зачуди на странно избраното време за това призоваване, което го беше сграбчило и го бе отвело отвъд цял Лондон, та чак в Уестминстър.

— Щом името ми не е споменато никъде, защо съм тук? — попита той.

За негово раздражение Трешъм се разсмя с искрено удоволствие.

— Изненадан съм, че не ме попитахте в началото, мастър Бруър. Някой по-мнителен би се усъмнил в това, че толкова дълго ви трябваше да стигнете до този въпрос.

Трешъм се изправи и също погледна през прозореца. Край реката огромната камбана биеше в момента — удари два пъти, за да уведоми хората, че е два часът след пладне. Трешъм склучи ръце зад гърба си, сякаш изнасяше лекция на студенти по право, и сърцето на Дери се сви, усещайки вбесяващата самоувереност на този човек.

— Вие сте интригуваща личност, мастър Бруър. Били сте се в името на краля във Франция преди шестнайсетина години, при това, казват, че сте били отличен. След това сте намерили работа като свръзка и информатор за стария Сол Бъртълман. Две доста рисковани занимания, мастър Бруър! Дори съм чувал да говорят, че сте се били в наддавания, като че опасностите и насието са неща, за които си мечтаете. Имах дългогодишно познанство със Сол Бъртълман, знаете ли това? Не бих казал, че сме били точно приятели, но просто, че започнах да се възхищавам на качествената информация, която той събираше. И все пак чертата, с която най-вече е останал в съзнанието ми, беше може би най-голямата му добродетел — предпазливостта. Предшественикът ви беше предпазлив човек, мастър Бруър. Не разбирам защо подобна личност ще избере точно *вас* за свой наследник.

Трешъм спря, за да види ефекта от думите си. Удовлетворението му, че е хванал натясно Дери, бе доста дразнещо, но той нямаше друг избор, освен да го търпи.

— Предполагам, че е видял неща, които вие не забелязвате — отбеляза Дери. — Или може би не сте го познавали толкова добре,

колкото сте си мислили.

— Да, предполагам, че е възможно — рече другият с очевидно съмнение в гласа. — Още от момента, в който започнах да разплитам тази бъркотия, тази невъобразима каша от суета, мирни споразумения и *арогантност*, вашето име все стига по ушите ми. Честните хора го шепнат, закрили с длан уста, мастър Бруър, сякаш се боят, че ще научите за техните думи пред мен или моите хора. Каквато и да е истината за вашето участие тук, най-обикновена проява на здрав разум е да ви държа под око, докато изпращам хората си да арестуват един ваш приятел.

Дери почувства как ледена ръка стисна вътрешностите му. Устата му се отвори, но думи не излязоха. Трешъм едва сдържаше задоволството си, усмихвайки се в посока на часовниковата кула.

— Лорд Съфолк ще пристигне в Портсмут днес, мастър Бруър, докато окаяните останки от армията му си ближат раните в Кале. Вестите не са добри, макар че, смея да кажа, не е нужно аз да ви съобщавам това.

Трешъм махна с ръка към документите и ъглите на устата му увиснаха във физиономия на нещо като съжаление.

— *Вашето* име може и да не се споменава тук, мастър Бруър, но това на Уилям, лорд Съфолк, е почти на всяка страница. Та питате защо сте тук ли? Поради твърдението, изказвано от тези шепнещи гласове. Те ме предупредиха, че ако поставям мрежи, трябва първо да се уверя, че няма да сте наоколо да ги срежете. Смятам, че тази задача сега е изпълнена. Можете да си тръгнете, освен ако, разбира се, нямате още въпроси. Не? Тогава кажете паролата „Рибар“ на стражата долу — Трешъм се засмя. — Знам, глупаво хрумване, но ако я произнесете, ще ви пуснат да излезете.

Последните му думи отидоха на вятъра, защото Дери вече топуркаше по стълбите. Беше пропилял по-голямата част от деня задържан, за да достави удоволствие на Трешъм. Мислите в главата му бушуваха, докато пресичаше тичешком пътя и бягаше по външния периметър на двореца, по посока на лодките по реката. Лондонската кула беше на три мили оттам, веднага зад завоя на реката. Там той имаше свои хора, които можеше да изпрати към брега с бързи коне. Докато тичаше, се усмихваше нервно на себе си с блеснали очи. Проклетият сър Уилям Трешъм беше опасен враг, нямаше съмнение в

това. Въпреки това при целия си интелект той грешеше в едно. Уилям дьо ла Пул не пътуваше към Портсмут, на два дни път с кон югозападно от Лондон. Той щеше да се появи във Фолкстоун, Кент, и Дери единствен знаеше това.

Вече нямаше дъх, когато стигна дока, където лодки чакаха членовете на парламента по всяко време на деня и нощта. Дери се провря покрай един възрастен джентълмен, докато му помагаша да слезе долу, и скочи в тясната лодка, при което собственикът ѝ изруга, тъй като съдът се разклати и едва не се преобърна.

— Към Тауър — извика той, заглушавайки протестите на лодкаря. — Златен нобъл, ако гребеш все едно къщата ти гори.

Мъжът веднага млъкна. Изостави стареца, на когото помагаше, и набързо козирува, преди да скочи долу и да плъзне лодката по тъмните води.

— По дяволите, как мразя да се бия в мъгла и дъжд — рече Джак Кейд, вървейки. — Ръцете ти се хлъзгат, краката ти си хлъзгат, тетивата гние и не можеш да видиш врага си, докато направо не ти скочи отгоре.

Пади изсумтя в рамото му, превит и треперещ, както вървяха в колона. Независимо от раздразнението на Джак за проливния дъжд предполагаше, че той е и нещо като благословия. Едва ли шерифът на Кент имаше много стрелци на разположение. Това беше ценен талант и онези, които го притежаваха, всичките бяха във Франция заради доброто заплащане, отишли бяха на заклание. Ако кралските служители имаха общо и дузина арбалети, щяха да са късметлии, но в проливен дъжд тетивата се разпъваше и обхватът намаляваше. Та ако Джак не беше толкова нещастен, подгизнал и замръзнал, той би благодарил на Бога за дъжда. Но не го стори.

Настроението на Пади обаче беше още по-лошо. Той винаги бе изпитвал съмнение към благосклонната съдба под всякаква форма. Не му се струваше в естествения ред на нещата и обикновено беше пощастлив, когато не му вървеше. При все това бяха прекосили Кент пеша почти без инциденти от Мейдстоун нататък. Кралският шериф не се намираше в главния град на графството, когато те отидоха да го търсят. Хората на Кейд хванаха неколцина от приставите му край

затвора и се забавляваха, докато ги бесеха, преди да освободят затворниците и да подпалят цялата сграда. Оттогава нататък се бяха придвижвали като деца на разходка в райските градини, без да чуят ни звук, ни стон от кралски войници. С всеки изминал ден, прекаран на спокойствие, Пади все повече губеше настроение. Всичко беше прекрасно, когато прекарваха деня в упражнения с градински сечива вместо оръжие, но щеше да дойде време да плащат, сигурен беше. Кралят и благородните му лордове не можеха да им позволят да се размотават както им скимва из провинцията, да взимат и да палят както им хрумне. Само мисълта, че не са сами, донякъде поддържаше духа му. Бяха чули новини за бунтове в Лондон и графствата наоколо, всичките подклаждани от справедливото недоволство на семействата, които идваха от Франция — Пади се молеше всяка вечер кралските войници да имат задължение на някое друго място, но дълбоко в сърцето си знаеше, че те идват. Прекарал бе няколко страхотни седмици сред *свободолюбците от Кент*, но очакваше сълзи и времето подходеше на мрачното му настроение.

Дъждът намаля до постоянен ръмеж, но наоколо им имаше гъста мъгла, когато чуха вик наблизо. Джак бе настоял да използват шпиони, макар да бяха успели да откраднат за тях единствено впрегатни коне. Един от доброволците беше Джеймс Тантър, нисък, жилав шотландец. Като видя дребния мъж, кацнал върху огромния кон, Пади едва не се разплака от смях. Всички разпознаха ломотеция диалект на Тантър, когато им подвикна предупреждението си в дъжда.

Джак изрева команда и в същия миг те приготвиха оръжието. Тантър не беше някой, който ще си хаби въздуха за нищо.

Продължиха напред, стиснали подкастриящи куки и сърпове, лопати и дори стари мечове, които бяха открили някъде или взели от нещастните пристави. Всеки един се вираше през сивотата отпред и търсеше фигури, които можеха да са врагът. Звучите идваха приглушено, но чуха как Тантър изпсува с пълен глас и как конят му изцвили някъде отпред. Пади се обръщаше насам-натам, мъчейки се да чуе повече. Долови бегли звуци и преглътна нервно.

— Исусе, пази ни, ето ги! — рече Джак и извиси глас до рев. — Виждате ли ги? Сега ги убийте. Нека си платят поне малко от това, което ви дължат. Атака!

Редицата на мъжете се втурна напред през гъстата кал. Задните редове гледаха как другарите им отпред изчезват във водовъртежа на мъглата. Не можеха да видят по-далеч от трийсет стъпки, но за Джек Кейд и Пади това малко пространство се изпълваше с войници, въоръжени с хубави мечове и метални брони. Онези също бяха предупредени от отчаяните викове на Тантър, но в редиците на шерифа все още цареше объркване. Някои от тях заковаха на място, виждайки как хората на Кейд изникват като призраци изпод земята пред тях.

С рев Джек се впусна в атака, като вдигна огромна брадва над главата си. Беше един от първите, които стигнаха до войниците на шерифа, и заби широкото острие във врата на първия мъж, който се изправи пред него. Ударът срязва металните брънки на бронята и заседна там, тъй че той трябваше да дърпа и да върти, за да освободи острието, при което целият се опръска с кръв. Около него хората му напиреха към врага. Роб Екълстоун не носеше броня и държеше единствено бръснача си, но доста кръв проля с него — нападаше бронираните войници отстрани с бързо рязване, от което те зяпваха с уста и се хващаха за гърлото. Пади пък имаше кука за подкастриане със сърповидно острие, което държеше изправено. С куката придърпваше глави, а с острието ги намушкваше. Останалите бяха предимно мъже от Кент, които бяха сдържали гнева си още откакто французите ги изселиха от домовете им. Дори по-разгневени бяха те на английските лордове, участвали в този заговор. В мочурливото поле край Севъноукс те имаха най-сетне възможността да действат и всички речи на Джек бяха нищо в сравнение с това. Бяха побеснели мъже, стиснали остро желязо, и всичките се нахвърлиха срещу войниците.

Джек се препъна и изруга заради тъпата болка в крака си. Не смееше да погледне надолу да не му разцепят главата в миг на невнимание. Дори не беше съвсем сигурен, че е ранен, и нямаше спомен за рана, но проклетият крак поддаваше под тежестта му и той куцукаше и подскачаше в редицата, като същевременно размахваше бравата си. Изостана назад независимо от всички усилия, влачеше се, докато шумът от битката се отдалечаваше от него.

Стъпваше върху мъртъвците и внимателно заобикаляше ранените, които стенеха. Стори му се, че от цял век куца, загубен в плющящия дъжд, който отмиваше кръвта от бравата му и тя се стичаше по ръката и по гърдите му. В непрогледната мъгла му

трябваше доста време, докато осъзнае, че вече никой не иде насреща му. Шерифът бе изпратил четиристотин въоръжени мъже — истинска армия при тия обстоятелства. Те с лекота биха потушили някой бунт на фермери — освен ако те не наброяваха петстотин и не бяха побеснели и въоръжени. Войниците също бяха удавили в кървава баня някои от Свободолоубците на Кент, но наред дъжда и мъглата никоя страна не бе видяла срещу какъв враг се изправя, докато вече не останаха войници за убиване.

Джак стоеше прав; по ботушите му беше полепнала толкова кал, че му се струваше поне един фут по-висок. Задъхваше се, от него течеше пот, която се смесваше с вонята. Все още никой не идваше. Бавно по лицето му се разля усмивка.

— Това ли е то? — извика. — Някой вижда ли други врагове? Исусе, не може вече всички да са мъртви? Роб?

— Тук нямаме живи — изкрещя приятелят му някъде от дясната му страна.

Джак се обърна по посока на гласа и през мъглата видя, че Екълстоун стои сам, като дори Свободолоубците от Кент страняха от него. Беше облят в кръвта на други мъже, червена фигура във вихрушката от изпарения.

Джак потрепери при тази гледка, сякаш нечий студени ръце преминаха по гърба му.

— Нямаше ли шерифът бял кон на щита си? — извика Пади някъде отляво.

— Няма право на това, но съм чувал, че е така.

— Значи е тук.

— Жив ли? — с надежда в гласа попита Джак.

— Ако беше, щеше да пищи като заклана свиня с рана като тази. Отишъл е, Джак.

— Отсечи му главата. Ще я забучим на кол.

— Няма да му режа главата, Джак! — отговори Пади. — Вземи му щита за проклетия си кол. Това е конят на Кейд, нали така? И той ще свърши работа.

Джак въздъхна и си припомни отново, че ирландецът имаше странни скрупули за мъж с история като неговата.

— Главата носи по-добро послание, Пади. Аз ще го направя. Ти намери хубав прът и му заостри края. Ще му вземем и щита, не

забравяй!

Липсата на противник постепенно се избистряше в съзнанието на тази малобройна армия, затова оттук-оттам избухваха радостни възгласи. Те отекваха по странен начин през полето и звучаха тънко, изтощено независимо от числеността на мъжете. Джак трябваше да прескочи дузини от тела, за да стигне до Пади. Сведе поглед надолу към бялото лице на някакъв мъж, когото никога не бе срещал, и вдигна брадвата със задоволство. Стовари я с все сила върху врата му.

— После накъде, Джак? — зачуди се Пади, загледан в труповите около себе си. Около ботушите му жвакаше кръв и се смесваше с дъждовната вода и калта.

— Мисля си, че тук имаме истинска войска — бавно рече Джак. — Окървавена и победила. А наоколо има много мечове за вземане, както и брони и щитове.

Пади откъсна поглед от обезглавеното тяло, който доскоро беше шерифът на Кент. Само ден преди това от този човек се страхуваха в цялото графство. Ирландецът погледна Джак, като в разширените му от изумление очи бавно проблясваше разбиране.

— Не говориш за Лондон, нали? Преди мислех, че това са само бойни приказки. Друго нещо е да посечеш няколкостотин шерифски войници, Джак!

— Ама го направихме, нали?! Защо не и Лондон, Пади? Само на трийсет или четирийсет мили оттам сме и имаме *армия*. Ще изпратим неколцина момчета да разузнаят терена, да видят с колко смели войници разполагат, за да защитават барикадите. Казвам ти, никога няма да имаме друг такъв шанс. Може би ще ги накараме да прочистят съдилищата или пък да ни дадат съдиите да ги обесим, както те обесиха моя син. Моето момче, Пади! Мислиш, че съм свършил ли? С брадва, опряна в гърлата им, можем да ги принудим да променят законите, с които ми отнеха земята. Ще те направя свободен, Пади Моран. Чакай, зарежи това. По дяволите, ще те направя граф.

Уилям дьо ла Пул стъпи несигурно на дока; усещаше и старите рани, и годините си. Всичко го болеше, макар да не беше ранен. Все още помнеше времето, когато можеше да се бие по цял ден, а после спеше като мъртвец само за да се събуди и пак да се бие. Тогава ги

нямаше тези болки в ставите, нито пък дясна ръка, чието рамо се чувстваше така, сякаш нещо остро бе забито в него, и всяко движение караше тялото му да потръпва. Спомняше си също, че една хубава победа отмиваше всичко това. Някак си, когато виждаш как враговете ти умират или бягат, тялото ти зараства по-бързо, а болката е по-незначима. Той тръсна глава, както стоеше на доковете и оглеждаше рибарския град Фолкстоун, сив и студен на морския вятър. По-трудно беше да губиш. Всичко беше по-трудно.

Пристигането на кораба му не бе останало незабелязано от страна на риболовните екипажи на града. Бяха се събрали дузини по калните улици и скоро вече крещяха името му. Уилям виждаше гнева им и го разбираше. Смятаха го отговорен за бедствията отвъд тесния Ламанш. Не ги винеше; чувстваше се по същия начин.

По морето се стелеше мъгла в студената утринна светлина. Не можеше да види Франция, макар да усещаше как Кале се извисява зад гърба му, сякаш крепостният град се намираще само на стъпка през тази разпенена солена шир. Крепостта бе единственото, което им бе останало, последното английско притежание във Франция освен малко шубраци в Гаскония, която нямаше да оцелее и година. Дойде у дома, за да уреди кораби, които да приберат ранените, а имаше също и унизителната задача да докладва на краля си за френската победа. Уилям потърка грубо лицето си при тази мисъл, почувствал наболата брада и студа. Чайките се гмуркаха и кръжаха във въздуха наоколо и вятърът го брулеше, както беше застанал там. Виждаше как някои рибари сочеха в негова посока и се обърна към малката група от шестима пазачи, които бе довел у дома, всичките не по-малко очукани и изнемощели от него.

— Трима от вас да доведат конете от загражденията. Останалите дръжте ръце върху мечовете. Нямам настроение да разговарям с разгневени мъже, не и днес.

Още докато говореше, малката тълпа наоколо се разрасна; хора наизлизаха от кръчмите и дюкяните по крайбрежната улица, чувайки вестта, че самият лорд Съфолк е в града. Имаше немалко върнали се от Франция през последните месеци, останали тук без пукната пара, за да продължат по-нататък пътя си. Те се бяха превърнали в просяци, парцаливи и мръсни. Тънките им ръце удряха яростно въздуха и виковете им ставаха все по-застрашителни. Охранителите на Уилям се

размърдаха от неудобство и се спогледаха. Един от тях подвижна на останалите бързо да потърсят конете, докато другите двама стиснаха дръжките на мечовете си и се уповаваха на Бога, че няма да ги нападнат в английското пристанище, след като бяха оцелели във войната с Франция.

Трябваше време да разчупят дървените прегради в трюмовете на кораба, после да закрийт очите на всеки кон и да го поведат внимателно по тесния мостик, докато стъпи на твърда земя. Напрежението у хората на Уилям спадна, щом всяко животно беше оседлано и подготвено за път.

Отвъд чайките и рибарите един мъж излезе от кръчмата и хукна към тях, бързо премина през тълпата и се запъти право към доковете. Двамина от пазачите на Уилям изтеглиха мечове, когато той приближи, а мъжът със залитане спря, вдигайки нагоре празните си ръце.

— Мир, приятели, мир! Не съм въоръжен. Лорд Съфолк?

— Аз съм — изморено отрони Уилям.

Мъжът въздъхна облекчено.

— Очаквах ви преди два ни, милорд.

— Забавих се — отвърна Уилям раздражено.

Оттеглянето му в Кале беше едно от най-лошите неща, които бе изживял в живота си, през цялото време преследван по петите от ревящи френски пиконосци. Половината от армията му беше погинала, но той не изостави стрелците си дори когато изглеждаше, че никога няма да успеят да стигнат до крепостта. Някои от тях бяха взели коне без ездачи или тичаха до тях, хванали отпуснатите юзди. Това представляваше малко зрънце гордост насред провала, но Уилям не ги изостави, за да бъдат изтезавани или разчеквани от триумфиращите френски рицари.

— Нося съобщение, милорд, от Дерихю Бруър.

За миг Уилям затвори очи и разтри основата на носа си с една ръка.

— Предайте ми го тогава.

Когато мъжът остана безмълвен, Уилям отбори кървясалите си очи и го прониза с поглед.

— Е?

— Милорд, мисля, че е лично съобщение.

— Просто... ми го кажете — отвърна той, изтощен до крайност.

— Трябва да ви предупредя, че в Лондон ви чакат обвинения в държавна измяна, милорд. Сър Уилям Трешъм е изпратил хора в Портсмут да ви арестуват. Трябва да ви кажа: „Време е да бягаш, Уилям Пул“. Съжалявам, милорд, това са точните думи.

Уилям се обърна към коня си и провери каиша под корема му с кисело изражение, плесна животното по хълбока, после внимателно пристегна ремъка. Нагласи ножницата внимателно покрай крака си и взе поводите, преди да погледне стражата си.

— Какво има? — попита той.

Мъжете го погледнаха безпомощно. Най-близкият прочисти гърлото си.

— Чудехме се какво възнамерявате, милорд Съфолк. Новините са лоши.

— Възнамерявам да изпълня задълженията си с чест — отвърна той остро. — Смятам да се върна в Лондон. Сега качете се на конете, преди тези рибари да са събрали повече смелост.

Вестоносецът го гледаше зяпнал, но Уилям не му обърна внимание. Новината направо го покоси, но всъщност не променяше нищо, каквото и да си бе мислил Дери. Уилям стисна челюст, докато хората му се качваха на конете. Нямахше да става страхливец. Държеше гърба си изправен, когато поведе коня, поведе го *пешком*, за бога, през групата от рибари наоколо. Те хвърлиха няколко камъка, но не го докоснаха.

Томас Удчърч гледаше как херцогът на Съфолк минава. И преди беше виждал Уилям дьо ла Пул от разстояние и познаваше тази стоманена коса и изправения гръб, макар че благородникът бе загубил много от теглото си оттогава. Намръщи се, когато някакъв глупак хвърли по него камък. Гневното му изражение направи впечатление на някои от рибарите наоколо, които зяпаха какво става.

— Не се бой, приятелю — рече един от тях, — старият Джак Кейд ще го хване, Господ да му е на помощ.

Томас се обърна рязко към него — посивял старец с жилести ръце, осеяни с белезникави белези от мрежите.

— Джак Кейд ли? — попита невярващо и приближи стъпка.

— Онзи, дет' има армия от свободни мъже. Те ще се оправят с тоя напудрен джентълмен, дето ми е вирнал нос тук, докато по-добрите мъже умират от глад.

— Кой е Джак Кейд? — попита Роуан.

Томас не му обърна внимание, пресегна се и хвана лодкаря за рамото.

— Какво искаш да кажеш с „армия“? Джак Кейд от Кент ли? Едно време познавах човек с такова име.

Лодкарят повдигна дебелиите си вежди и се усмихна, разкривайки само няколко зъба в празнотата на кафявите венци.

— Видях немало мъже, дет' прекосиха канала, да се присъединяват към него, преди кажи го месец. Някои от нас трябва да ловят риба, друже, но ако си готов да чупиш глави, Кейд ще те вземе.

— Къде е той? — попита Томас, като стисна още по-силно ръката на мъжа, а той се опита да се отскубне, но напразно.

— Призрак е той, приятел. Няма да го намериш, ако той не ще. Върви на запад и на север, туй съм чул. Някъде тъдява из горите, убива пристави и хора на шерифа.

Томас преглътна. Раната на бедрото му още го болеше, заздравяването ставаше бавно заради глада и спането всяка нощ на открито по брега, изложен на вятъра и на дъжда. Двамата с Роуан ядяха предимно рибешки вътрешности, печени на изхвърлени от морето дървета, всичко, което успееш да намерят. Нямаше и една монета, с която да прати на жена си и дъщерите си писмо — но дори да имаше, щеше да купи с нея храна. Очите му пламнаха, сякаш треската отново се бе върнала.

— Онзи вестносец, Роуан. Той дойде на кон, нали?

Роуан понечи да отговори, но баща му вече вървеше към кръчмата, където бяха видели, че мъжът пристига. Наложил се да халоса едно конярче, за да вземе коня, но двамата със сина му бяха много слаби, а животното бе хранено със зърно и в състояние да ги носи заедно. Минаха край слияния вестносец, който само секунди след това се върна в конюшнята. Рибарите се превиваха от смях при ужасената физиономия на мъжа, докато гледаше как конят му се отдалечава, пляскаха се по коленете и се придържаха взаимно, за да не паднат.

21.

Дери изведнъж се събуди в стаята си в Бялата кула, като същевременно сграбчи ръката, която бе докоснала рамото му. Преди още да се е разсънил напълно, той притисна острието в шокираното лице на слугата си и проряза тънка линия по скулата му под окото. Едновременно с това успя да схване, че не го нападат, затова отдръпна ножа, като промърмори някакво извинение. Ръцете на прислужника му трепереха, когато запали свещ и я постави под стъклената фуния, за да разсее светлината.

— Съжалявам, Халъртън, аз... не съм съвсем на себе си в момента. Навсякъде ми се привиждат убийци.

— Разбирам, сър — отвърна Халъртън, все още пребледнял от страх. — Не бих ви събудил, но нали поръчахте да дойда, ако получим новини от лорд Съфолк.

Възрастният човек млъкна, щом Дери праметна крака на пода и се изправи. Беше напълно облечен, след като направо се срути върху одеялото само преди няколко часа.

— Е? Изплюй камъчето, човече! Какви са новините?

— Задържали са го, сър. Арестуван е от хората на кардинал Бофорт, докато се е опитвал да представи отчета си пред парламента.

Дери премигна. Съзнанието му още беше замъглено от съня.

— О, боже мили, та нали му пратих предупреждение, Халъртън! Какво, за бога, си е мислил да идва в Лондон сега? — той потърка лицето си, загледан в нищото, докато размишляваше. — Знаем ли къде са го отвели?

Прислужникът му поклати глава и Дери се смръщи. Мислеше усилено.

— Донеси ми купа с вода и гърнето, моля.

— Да, сър. Ще искате ли да ви обръсна тази сутрин?

— С тези треперещи ръце ли? Не, не днес. Сам ще се обръсна, ще се издокарам за председателя Трешъм. Изпрати бърз вестоносец до канцеларията му в Уестминстър, за да обяви пристигането ми. Сигурен

съм, че старият паяк вече е станал и движи по задачи. Още е сутрин, тъй ли?

— Да, сър — отвърна Халъртън, докато търсеше под леглото порцелановото гърне, което чакаше там, вече до една четвърт пълно с тъмна урина. Дери простена. Беше си легнал при първите лъчи на изгряващото на небето слънце. Почти нямаше усещането да е спал, но трябваше да е нащрек, иначе Трешъм и Бофорт щяха да си намерят своето плашило. Какво си е мислил Уилям, та да се остави така смирено в ръцете им? Проблемът бе, че Дери доста добре познаваше чувството му за достойнство. Съфолк нямаше да избяга дори при обвинение в държавна измяна. По свой начин и Уилям бе невинно агънце като краля, но сега беше обграден от вълци. Дери нямаше никакви илюзии за сериозността на обвиненията. Приятелят му щеше да бъде разкъсан, ако той не успее да го спаси.

— Престани да се мотаеш с това гърне, Халъртън! И забрави за Трешъм. А къде е кралят тази сутрин?

— Тук в покоите си, сър — отвърна слугата, притеснен от мрачното настроение на господаря. — Пази леглото и прислугата му твърди, че още има треска. Мисля, че жена му е с него или поне е наблизо.

— Добре. Тогава обяви там за пристигането ми. Ще ми е нужен изворът, ако искам да намеря изход за Уилям. Тръгвай, човече! Не е нужно да седиш и да ме гледаш как пикая.

Дери постави гърнето върху одеялото, въздъхна с облекчение и уринира вътре. Халъртън тръгна бързо, като пътьом повика други слуги да се погрижат за господаря му. Хукна надолу по стълбите на Бялата кула, излезе навън и пресече откритата морава отпред, като леко намали ход, когато мина край маршируващите колони от тежко въоръжени войници. Лондонската кула представляваше лабиринт от сгради и пътеки и Халъртън вече се потеше, докато успее да стигне до личните покои на краля и да обяви пристигането на господаря си пред прислугата там. Все още спореше с иконома на кралската спалня, когато Дери пристигна задъхан след него.

— Мастър Бруър! — на висок глас извика той. — Тъкмо обяснявах на слугата ви, че Негово Кралско Величество крал Хенри не е добре и не може да бъде обезпокоен.

Дери подмина и двамата, като просто положи ръка върху гърдите на иконома и така го задържа притиснат до стената. Двама войници със строг вид гледаха как Дери приближава и нарочно му препречиха пътя. Изведнъж му проблесна споменът за лорд Йорк, който се опитваше да стигне до краля в Уиндзор, и едва не се разсмя.

— Отместете се, момчета. Имам постоянно разрешение да влизам при краля денем и нощем. Познавате ме и знаете, че това е истина.

Войниците се размърдаха от неудобство. Очите им минаха покрай Дери и се спряха на кралския иконом, който скръсти ръце в категоричен отказ. Бяха в задънена улица и той с облекчение се обърна, когато чу женски глас от горния етаж.

— Какво става? Това мастър Бруър ли е? — извика Маргарет, като вече наполовина бе слязла по дъбовите стълби и се взираше в групата мъже, събрани там. Беше боса, облечена в дълга бяла нощница, а косата ѝ беше разчорлена. След мигновения шок всички мъже сведоха поглед към ботушите си, за да не гледат кралицата в толкова неизискан вид.

— Ваше Величество, аз не... — започна кралският иконом, все още загледан надолу.

Дери заговори и го надвика, изведнъж почувствал как времето ги притиска всички.

— Съфолк е бил арестуван, милейди. Трябва да говоря с краля.

Маргарет зяпна от изненада, а икономът спря напред изречението. Кралицата забеляза колко е притеснен Дери и бързо взе решение.

— Благодаря ви, джентълмени — рече тя и с тона си ги прати да си вървят. — Елате, мастър Бруър. Ще събудя съпруга си.

Дери беше толкова обезпокоен, че дори забрави да се наслади на тази малка победа над иконома, и затопурка по стълбите след Маргарет. Вървяха по дългия коридор и минаваха край стаи, откъдето смърдеше на разни горчиви химикали. Той потрепери, въздухът сякаш се сгъсти. Спалнята на краля миришеше на болест и той дишаше плитко и накъсано, за да ограничи твърде големия прием на тази болестна атмосфера.

— Почакайте тук, мастър Бруър — каза му Маргарет. — Ще видя дали е буден.

Тя влезе в покоите на краля, а Дери остана да чака в коридора. Забеляза още двама войници в единия му край, които го гледаха подозрително, но разрешението на Маргарет го правеше недостижим за тях по всички възможни начини. Не им обръщаше внимание, докато я чакаше.

Когато вратата пак се отвори, Дери вече бе приготвил аргументите си. Но те заседнаха в гърлото му, щом видя бледата фигура на краля, седнал в леглото си, слабите му бели гърди, загърнати в наметало. Още помнеше яката фигура на баща му и гърдите му се изпълниха с печал. Той затвори вратата и се изправи с лице към крал Хенри.

Дери коленичи с наведена глава. Маргарет стоеше и го гледаше, чупейки пръсти, докато чакаше съпругът ѝ да поздрави шпионина. Когато тишината продължи твърде дълго, самата тя наруши мълчанието:

— Моля, станете, мастър Бруър. Казахте, че лорд Уилям е бил арестуван. По какво обвинение?

Дери се изправи бавно и дръзна да приближи още една стъпка. Без да сваля поглед от краля, той отговори, търсейки искрица живот, която би му показала, че Хенри е в съзнание и че разбира.

— За държавна измяна, милейди. Хората на кардинал Бофорт са го арестували, когато се върна снощи от Кент. Убеден съм, че Трешъм стои зад това. Толкова поне ми каза самият той преди няколко дни. Още тогава го предупредих, че подобно обвинение би могло да доведе единствено до трагични последствия — той приближи още, застана на една ръка разстояние от краля. — Ваше Величество? Не можем да оставим Уилям дъо ла Пул да стигне до процес. Усещам реката на Йорк в тази работа. Трешъм и Бофорт ще подложат лорд Съфолк на разпит. За такива обвинения няма протекции. Те ще искат да докажат истината с нажежено желязо.

Той почака миг, но очите на Хенри останаха празни и невинни. За момент му се стори, че съзира нещо като съчувствие в тях, макар че със същия успех би могъл да си го въобрази.

— Ваше Величество — повтори той. — Боя се, че това е заговор, който се е прицелил в самото кралско семейство. Ако принудят лорд Съфолк да разкрие подробностите около мирното споразумение във Франция, той ще им каже истината — че е било кралска заповед. След

загубите там подобно признание ще подпомогне каузата им, Ваше Величество. — Дери пое бавно въздух и събра сили да зададе въпрос, от който го беше срам. — Разбирате ли, Ваше Величество?

Известно време му се струваше, че кралят няма да даде отговор, но после Хенри въздъхна и заговори с неясен глас:

— Уилям няма да ме предаде, мастър Бруър. Ако обвинението е фалшиво, трябва да го пуснат. Нали е така?

— Така е, Ваше Величество! Те искат да обвинят и да убият лорд Съфолк, за да успокоят тълпите в Лондон. Моля ви, Вие знаете, че Уилям не бива да бъде изправян пред съда.

— Няма съд? Много добре, мастър Бруър. Знам, че...

Гласът на краля заглъхна и той го изгледа с празен поглед. Дери прочисти гърлото си, но лицето на краля остана абсолютно застинало и отпуснато, сякаш живецът му беше изтръгнат.

— Ваше Величество? — рече Дери и погледна объркан към Маргарет.

Тя гръсна глава и очите ѝ заблестяха, плувнали в сълзи.

Моментът отмина и Хенри сякаш се върна, премигна и се усмихна, сякаш нищо не е било.

— Изтощен съм вече, мастър Бруър. Бих искал да поспя. Ученият доктор казва, че трябва да спя, ако искам пак да съм добре.

Дери се взря в Маргарет, видя страданието в очите ѝ, докато гледаше съпруга си. Беше момент на поразяваща интимност и се изненада, че видя също и нещо подобно на любов в тях. За миг очите им се срещнаха.

— Какво искате от краля, мастър Бруър? — попита тя тихо. — Може ли той да заповяда да освободят Уилям?

— Би могъл, но дали ще зачетат тази заповед? — отвърна Дери и потърка очи. — Не се съмнявам, че ще потулят заповедта, а през това време ще заведат Уилям в някое тъмно място, до което няма да мога да стигна. В Уестминстър Трешъм и Бофорт имат голяма власт дори само защото парламентът им плаща стражата. Моля ви, милейди, нека помисля за момент. Не е достатъчно да се изпрати писмена заповед да го освободят.

Беше му страшно неприятно да говори за Хенри, докато той самият седеше там и го гледаше като доверчиво дете, но нямаше какво да се направи.

— Достатъчно добре ли е Негово Кралско Величество, за да пътува? Ако кралят вземеше баржа до Уестминстър, би могъл да влезе в килиите и никой не би се осмелил да го спре. Бихме могли да освободим Уилям днес, преди те да сторят по-голяма злина.

За жалост, Маргарет поклати отрицателно глава. Пресегна се да го докосне по рамото, придърпвайки го настрана. Главата на Хенри се обърна, за да ги наблюдава, невинно усмихнат.

— Страда от тази... отнесеност... вече дни наред. В този момент го виждам във възможно най-добра форма — прошепна Маргарет. — Трябва да има и друг начин да изтръгнем Уилям от ноктите им. Какво ще кажете за лорд Съмърсет? Не е ли той в Лондон? Двамата с Уилям са приятели. Съмърсет не би позволил да изтезават Уилям, независимо какви обвинения са му предявили.

— Как ми се иска да беше тъй просто. Той е в ръцете им, Ваше Величество! Трудно ми е да повярвам, че е бил такъв глупак да се предаде, но познавате Уилям. Знаете какво чувство за достойнство има, каква гордост. Дадох му възможност да бяга, вместо това той се явява хрисимо, смятайки, че враговете му са мъже на честта. Но не са, милейди. Те или ще смажат един силен лорд, който поддържа краля, или пък... самия крал. Още не знам със сигурност какво възнамеряват, но Уилям... — гласът му заглъхна, щом го осени друга мисъл. — Всъщност има начин да се избегне процес, мисля! Чакайте... да. Те не могат да го разпитват, ако той веднага се признае за виновен във всички обвинения.

Лицето на Маргарет се смръщи, като го слушаше.

— Но няма това не им го доставя като на тепсия, мастър Бруър? То със сигурност е всичко, което този Трешъм и кардинал Бофорт искат!

За нейно изумление Дери се усмихна, а очите му заблестяха. Изражението му не й хареса.

— Засега ще свърши работа. Ще ми даде малко повече време, а то ми липсва най-много. Трябва да разбере къде са го завели. Трябва да се свържа с него. Ваше Величество, благодаря Ви. Ще доведе от дома му лорд Съмърсет. Знаем, че ще ми помогне, а той има и собствени войници. Само се молете вече да не са изтезавали Уилям заради честта му и заради проклетата му гордост.

Той коленичи отново край леглото на суверена си и наведе глава, за да се обърне пак към него:

— Ваша Величество? Вашият дворец в Уестминстър е на съвсем кратко разстояние с лодка. Би помогнало на Уилям, ако отидете там. На мен също.

Хенри премигна към него.

— Никаква бира от теб, Бруър! А? Доктор Олуърди каза, че трябва да спя.

Дери затвори очи отчаяно.

— Както кажете, Ваше Величество. Ако това Ви удовлетворява, ще си тръгна веднага.

Крал Хенри махна с ръка и Маргарет видя, че лицето на Дери е пребледняло и напрегнато, докато ѝ се покланяше бавно, после хукна с шумни стъпки навън.

В Кулата на скъпоценностите, от другата страна на пътя срещу двореца Уестминстър, Уилям крачеше из стаята и от стъпките му дъските на пода скърцаха. Вътре беше студено и празно, като изключим масата и стола, поставени така, че светлината да пада върху тях. Някакъв абсурден вътрешен каприз му подсказваше, че си е получил заслуженото, като са го затворили по този начин. Не успя да спре френската армия. Макар хората му да заклаха и осакатиха хиляди от тях, пак ги бяха принудили да отстъпят към Кале, кървава стъпка по стъпка. Преди да се върне, видя как хората му залостват портите на града, плъзгат древните железни решетки и поставят по протежение на стените стрелци. Той се усмихна уморено на себе си. Поне успя да спаси стрелците. Останалото се струпа върху главата му. Не прояви съпротива, когато хората на Трешъм дойдоха да го арестуват. Охранителите му докоснаха с колебание мечовете си, но той поклати глава и тихо ги последва. Един херцог се ползваше с протекцията на самия крал и той знаеше, че ще има възможността да отрече обвиненията, повдигнати срещу него.

Загледа се през прозореца — виждаше както кралския дворец, така и старото абатство с осмоъгълната Чаптър Хаус, залата за заседания. Камарата на общините се събираше там или пък в Изрисуваната зала на двореца. Беше чул, че се говори да им дадат

някое постоянно място за дебатите, но винаги имаше по-неотложни проблеми от топлите места за мъжете от графствата. Той разтърка слепоочията си, обладан от напрежение и немалка доза страх. Само слепец не би забелязал гнева и заплахите, които виждаше наоколо си още от момента, в който кракът му стъпи на родна земя. Бързо беше преминал през Кент, понякога в същите коловози, проправени от големи взводове войници. Когато спря да преспи в една странноприемница на кръстопът, чуваше само истории за Джак Кейд и неговата армия. Цяла вечер собствениците хвърляха към него враждебни погледи, но все едно дали го бяха разпознали или не, никой не посмя да прекъсне пътя му обратно към столицата.

Уилям обърна гръб на гледката и продължи да крачи, стиснал длани зад гърба си. Обвиненията бяха фарс за всеки, който знаеше какво наистина се е случило през тази и през миналата година. Беше убеден, че няма да останат, не и след като съобщят на краля за тях. Чудеше се дали Дери Бруър е чул за затварянето му. След предупреждението, което му бе пратил, Уилям се забавляваше, като си представяше какво отвращение е изпитал, когато е научил за решението му въпреки всичко да се върне у дома, но той всъщност не беше имал истински избор. Изправи гърба си. Беше командир на английските войски във Франция и херцог на Короната. На каквито и бедствия да бе станал свидетел, нищо не можеше да промени това. Откри, че мисли за съпругата си Алис. Тя ще знае единствено най-ужасните слухове. Зачуди се дали надзирателите ще му разрешат да пише на нея и на сина си Джон. Не искаше двамата да се безпокоят.

Спря да се движи, когато дочу от долния етаж мъжки гласове. Устата му се стегна в права линия и кокалчетата на стиснатите му длани побеляха. Застана на стълбищната площадка да чака едва ли не сякаш пазеше стаята. Несъзнателно дясната му ръка посегна и хвана празното място, където обикновено висеше мечът му.

Ричард Йоркски водеше други двама мъже нагоре по стълбите с младежка енергия. Спря с ръка на перилата, щом видя Съфолк, застанал с лице към тях, сякаш всеки момент ще ги нападне.

— Успокой се, Уилям — рече Йорк тихо, докато влизаше в стаята. — Казах ти още във Франция, че са ти дали отровна чаша. Нима смяташе, че тихо ще изчезна в Ирландия, докато в мое отсъствие се разиграват велики събития? Едва ли. Бях зает през последните

няколко месеца. Вярвам, че ти си бил дори още по-зает от мен, макар че сигурно с не толкова добри резултати.

Йорк пресече стаята и се загледа в изгряващото слънце и мъглите, които се вдигаха около Уестминстър. Зад него Сър Уилям Трешъм и кардинал Бофорт излязоха напред. Йорк направи знак с пръсти в тяхна посока, без да ги поглежда.

— Познаваш Трешъм и Бофорт, разбира се. Предлагам ти да изслушаш внимателно всичко, което имат да ти кажат, Уилям. Това е най-добрият ми съвет към теб.

Йорк се усмихна тънко, наслаждавайки се на гледката. Имаше нещо във високите места, което винаги му носеше удовлетворение, сякаш беше по-близо до Бог, отколкото хората долу.

Уилям, разбира се, забеляза, че Йорк носи меча си, както и камата, втъкната в колана му — с лакирана дървена дръжка под формата на тестиси. Острието беше идеално за намушкване — дълго и тънко. Съмняваше се, че Йорк е достатъчно глупав, че да му позволи да приближи достатъчно, за да достигне някое от оръжията, но въпреки това прецени разстоянието. Доколкото можеше да види, нито Трешъм, нито Бофорт бяха въоръжени, но не се заблуждаваше — той беше точно толкова затворник, колкото всеки друг нещастник в килиите на Уестминстър или Кулата. Мисълта го накара да се отклони от разсъжденията си и да вдигне очи.

— Защо не са ме отвели в Лондонската кула? При обвинения за държавна измяна? Чудя се, Ричард, дали не е, защото тези обвинения са слаби. Не съм направил нищо сам. Не би било възможно човек сам да уговори примирието във Франция, както и да изглежда това отстрани — мисълта му се насочи към Дери Бруър и той поклати глава, разочарован от всичките му игрички и обещания.

Никой не му отговори. Тримата стояха търпеливо, докато по стълбите не се изкачиха двама яки войници. Носеха брони и мръсни туники отгоре, сякаш някой ги бе извикал, докато са вършели други задачи някъде. С отвращение Уилям забеляза, че носят един мръсен чувал. Чу се потракване, когато го оставиха на дървения под, после двамата застанаха мирно.

Кардинал Бофорт прочисти гърло и Уилям се обърна към него, прикривайки неприязънта си. Прачицото на краля се вписваше в ролята си с обръснатия кръг на темето и дългите бели пръсти,

склучени като за молитва. Преди да сложи кардиналската тога, той бе изпълнявал длъжността лорд-канцлер при двама крале и произхождаше от Едуард III по линия на Джон Гонт. Бофорт бе онзи, който осъди Жана д'Арк на смърт чрез изгаряне и Уилям знаеше, че старецът е безмилостен. Подозираше, че измежду тримата именно Бофорт бе инициаторът на арестуването му. Присъствието на Йорк даваше ясна представа за това на кого е лоялен Бофорт. Уилям не успя да сдържи подигравателната си усмивка, докато онзи говореше с гласец, омекотен от десетилетия, отдадени на молитви и вино, подсладено с мед.

— Обвинен си в най-сериозното от всички престъпления, лорд Уилям. Бих казал, че по би ти отивало да проявиш скромност и разкаяние, отколкото тази престорена арогантност. Ако бъдеш изправен пред съда, съжалявам, но нямам съмнения какъв ще бъде резултатът. Има твърде много очевидци, готови да свидетелстват против теб.

Уилям се смръщи, когато тримата размениха погледи, преди Бофорт да продължи. Явно бяха обсъждали съдбата му предварително. Стисна челюст, решен да даде отпор на тяхната конспирация.

— Името ти присъства във всички документи на държавата, милорд — продължи Бофорт. — Несполучливият мирен договор, оригиналните брачни документи от Тур, заповедта да се защитава Нормандия срещу навлизането на френските войски. Хората в Англия искат справедливост, лорд Съфолк — и може би животът ти ще бъде отнет заради твоята измяна.

Плътта на кардинала притежаваше онази бяла мекота, която Уилям беше виждал и преди, получена в монашески живот и църковни служби. Въпреки това черните очи бяха жестоки, претегляха го и го намираха за недостоен. Той отвърна на погледа и показа презрението си. Бофорт тъжно поклати глава.

— Каква тежка година, Уилям! Познавам те като добър човек, благочестив. Как бих искал да не се беше стигнало дотук. Но законите трябва да се спазват. Ще те помоля да се признаеш за виновен. Ти несъмнено ще отречеш и тогава, боя се, че с колегите ми ще се оттеглим. Ще те привържат към този стол и тези мъже тук ще те убедят да подпишеш името си под обвинението в смъртния грях държавна измяна.

Слушайки как мекият глас каканиже, Уилям преглътна болезнено и сърцето му заби лудо. Увереността му се сриваше. Йорк се усмихваше кисело, но не гледаше към него. Поне Трешъм, изглежда, се чувстваше неудобно, но нямаше съмнения в решителността им. Без да ще, обръщаше очи към чувала от зебло на пода и изпитваше страх как ще погледне инструментите вътре за първи път.

— Настоявам да разговарям с краля — обяви той, доволен, че гласът му излезе спокоен и видимо безстрашен.

Тогава се обади Трешъм. Гласът на стария юрист беше сух все едно обсаждаше някой заплетен правен казус.

— Боя се, че обвинението за държавна измяна изключва това, милорд — каза той. — Ще признаете, че човек, заговорничил срещу Короната, едва ли би бил допуснат да приближи до нея. Първо трябва да бъдете разпитан. Когато всяка подробност... и всички ваши съучастници бъдат назовани, ще подпишете признанията си. После ви чака процес, макар че, както знаете, той ще бъде чиста формалност. Кралят няма да бъде намесен на който и да е било етап, милорд, освен ако, разбира се, не реши да присъства на екзекуцията ви.

— Освен ако... — обади се Йорк. Спря и се загледа през прозореца в посока Уестминстър. — Освен ако загубата на Франция не може да се припише на самия крал, Уилям. Ти и аз прекрасно знаем истината за това. Кажи ми колко въоръжени мъже дойдоха по твоя молба, за да подкрепят силите ти в Нормандия? Колко се изправиха с теб срещу френския крал? Независимо от това само в графствата край Лондон, Уилям, има осем хиляди войници и всички те служат, за да се облекчи ужасът на краля от въстание. Ако им беше позволено да прекосят Ламанша, когато имаше нужда от тях, мислиш ли, че щеше да си тук сега? Щяхме ли да загубим Нормандия, ако разполагаше с дванайсет хиляди на бойното поле?

Уилям гледаше Йорк от упор, гневът му се разрастваше, когато разбра какво има предвид херцогът.

— Хенри е моят богопомазан крал, милорд Йорк — каза той бавно и натъртено. — Няма да получите дребнави обвинения от мен, ако това целите. Не съм в позиция да съдя действията на краля на Англия, нито пък вие, нито кардиналът, неговият чичо, нито Трешъм при всичките му адвокатски трикове. Разбирате ли ме?

— Да, разбирам те — рече Йорк и се обърна към него със странна усмивка. — Разбирам, че има само два пътя, Уилям. Или кралят губи теб, най-силния му поддръжник, или... той губи всичко. И в двата случая кралството и моята кауза ще се подсилят неизмеримо. Погледни истината в очите, Съфолк! Кралят е момче, твърде слабо и болнаво, за да управлява. Не съм първият, който го казва и, повярвай ми, сега това се шепне във всяко селце или град из Англия. Загубите във Франция само потвърдиха онова, което някои от нас знаеха още когато той бе в детска възраст. Чакахме, Уилям! От уважение и лоялност към баща му и Короната чакахме. И погледни докъде ни доведе това!

Йорк млъкна и отново се успокои.

— До тази стая, Уилям, и до теб самия. Понеси вината сам и умри или пък посочи името на краля си като архитекта на този провал. Изборът е твой, за мен няма значение.

Изправен пред отровния триумф на Йорк, Уилям се олюля и се подпря с една ръка върху масата.

— Разбирам — рече той с мрачен глас. Независимо от всички думи, които изговори Йорк, той изобщо нямаше избор. Седна край масата. Ръцете му трепереха както бяха положени върху полираното дърво.

— Няма да се призная за виновен в измяна, която не съм извършил. Няма да назова краля си, нито пък някого другиго. Щом трябва, подложете ме на мъчения; това няма да промени нищо. И дано Бог ви прости, защото аз няма.

Раздразнен, Йорк повика с жест двамата войници. Единият клекна край чувала и започна да го развива, разкривайки вътре подредени пинцети, шила и триони.

22.

Над трийсет от петдесет и петимата лордове на Англия имаха имоти в центъра на Лондон, Дери беше наясно с това. Ако разполагаше с час или два, би могъл да изброи всяка къща, както и мъжете и жените, които работеха за него там. Но Съмърсет беше личен приятел на Уилям. И което беше по-важно, той знаеше, че е в Лондон във въпросния ден, а не някъде из имотите си на югозапад. Накара още един лодкар да напъне дробовете си до пръсване, за да стигне до градската къща на Съмърсет край реката, като изтегли баржата на широката площадка отпред. За малко стражата на Съмърсет да го убие, докато успее да се легитимира, и заедно с тях хукна през градините. Съмърсет пишеше писма и стоеше заслушан с перо в ръката. Макар че всеки изминал миг представляваше агония за него, Дери се насили да обясни ясно от какво се нуждае. Още по средата миниатюрният граф го шляпна по гърба и изкрещя на прислугата си.

— Ще ми разкажеш останалото по пътя, Бруър — набързо го прекъсна той и тръгна към реката.

Графът беше на четирийсет и четири години без нито грам тлъстина по тялото си и с енергията на мъж, с двайсет години по-млад. Дери трябваше да подтичва, за да върви редом с него, и макар да му липсваха височина и приятен вид, забеляза как пазачите на графа все още подкачат, когато той раздаваше заповеди. Личната баржа на Съмърсет вече плаваше по реката само час след като Дери пристигна.

Акостираха на Уестминстърския док и Дери откри, че се задъхва, докато преброи колко хора беше събрал графът. Изглежда, беше цялата му лична гвардия. С тях на баржата имаше шест човека, докато на дузина други бе наредено възможно най-бързо да тръгнат към Уестминстър по суша. Те бяха пробягали цели две мили покрай завоя на реката, която течеше през Лондон, минавайки по мръсните улички, и пристигнаха окаляни и задъхани само няколко минути след като баржата на господаря им бе издърпана на брега.

Пряко сили, Дери беше впечатлен. Съмърсет се пенявеше от възмушение само при мисълта, че приятелят му е в опасност, въпреки

това се обърна към Дери с въпросителен поглед, докато крачеха към входа на двореца откъм реката.

— Стойте близо, милорд, моля ви — рече Дери. — Ще имам нужда от авторитета ви тук.

Осемнайсетте въоръжени мъже зад гърба им внушаваха успокоение, но и притеснение. Не беше изключено от парламента да реагират лошо на такова въоръжено нахлуване в тяхната неприкосновена територия. Дери усещаше как сърцето му задумка, щом приближиха първите пазачи, които вече крещяха на повисшестоящите от тях и наместваха пиките и мечовете си. Графът изпука врата си с едно рязко движение. На лицето му бяха изписани самоувереност и нетърпение. Двамата мъже принадлежаха към различни светове, но с Уилям дьо ла Пул в опасност и двамата бяха готови да се бият.

Маргарет чу, че извикаха името ѝ, докато водеше поредния си гневен разговор с кралския лекар. Тя го прекъсна на мига и хукна към спалнята на съпруга си. Направо зяпна, като видя Хенри, спуснал крака на пода и два ботуша до него, които чакаха да бъдат обути. Беше надянал дълга бяла риза върху костеливите си гърди и бе намерил някакъв вълнен клин.

— Маргарет? Ще ми помогнеш ли с това тук? Не мога сам да го обуя.

Тя клекна бързо и задърпа дебелата вълна нагоре по краката му, после взе единия ботуш и с мъка напъха крака му вътре.

— По-добре ли се чувстваш? — попита тя и го погледна. Под очите му имаше тъмни кръгове, но ѝ се видя по-разбуден, отколкото го бе виждала през последните дни.

— Мисля, че малко по-добре. Дери беше тук, Маргарет. Искаше да отида в Уестминстър.

Лицето ѝ се сгърчи, но скри изражението си, като наведе глава и се съсредоточи върху втория ботуш.

— Знам, Хенри. Бях с теб, когато той дойде. Достатъчно добре ли си, за да се надигнеш?

— Така мисля. Ще взема лодка и няма да е много голямо усилието, макар на реката да е студено. Ще помолиш ли прислугата да

ми донесе одеяла? Ще трябва добре да се завия срещу вятъра.

Маргарет успя да надене втория ботуш и разтърка очи, за да заличи сълзите. Мъжът ѝ протегна ръка и тя му помогна да стане на крака, издърпа по-нагоре клина и закопча колана му. Беше слаб и бледен, но с ясен поглед и тя би плакала от радост дори само да го види прав. Зърна на една кука закачена роба и му я донесе, като я метна на раменете му. Той потупа ръката ѝ, когато го докосна.

— Благодаря ти, Маргарет, много си мила с мен.

— Ласкаеш ме. Знам, че не си добре. Виж как ставаш заради приятеля си...

Тя спря, защото я завладяха смесени чувства на тъга и радост. Хвана го за ръката и излезе в коридора, изненадвайки пазачите, които веднага застанаха мирно.

Мастър Олуърди чу шумотевицата и излезе от съседната стая, стиснал в ръцете си някаква изкривена част от съоръжението, което по-рано през деня тя бе изритала. Буреносното му изражение премина в изумление, щом видя краля. Лекарят се наведе и коленичи на каменния под.

— Ваше Величество! Толкова се радвам да видя такова подобрене у Вас. Раздвижихте ли червата, Ваше Величество, ако мога да проявя смелост и да задам подобен въпрос. Такова действие понякога може да прочисти объркания мозък. От зеления еликсир е, убеден съм, както и от стружките дървесина. В градината ли искате да се разходите? Не ми се ще твърде много да се напрягате. Здравословното състояние на Ваше Величество виси на косъм. Ако мога да предложа...

Хенри изглеждаше склонен да слуша дърдорещия лекар до безкрай, но търпението на жена му се изчерпа.

— Крал Хенри отива към речния портал, мастер Олуърди. Ако само се отместите, вместо да блокирате целия коридор, бихме могли да преминем.

В отговор докторът опита да се поклони и същевременно се притисна към стената. Не можа да откъсне очи от краля, докато Маргарет му помагаше да върви по коридора. Тя потръпна при този професионален оглед. Може би втренченият ѝ поглед само държеше устата му затворена; нито знаеше, нито я беше грижа. Двамата с Хенри

слязоха по стълбите и икономът на кралската спалня притича да ги поздрави.

— Пригответе баржата — нареди тя с твърд глас, преди той да се възпротиви. — И пригответе одеяла, всички, които успеете да намерите.

Като никога икономът не отговори, а само се поклони и се оттегли бързо. Новината, че кралят е на крак, се разнесе бързо и цялото крило на кулата сякаш се изпълни със сновящи нагоре-надолу прислужници, които носеха в ръцете си купчини дебел плат. Хенри гледаше със стъклен поглед, докато жена му го изведе навън под полъха на вятъра. Усети го как потръпна, взе одеяло от една млада жена, запътила се към кралската баржа, и загърна раменете на Хенри. Той го притисна пред гърдите си. Имаше болен, крехък вид.

Маргарет го държеше за ръката, когато Хенри пристъпи в разклатената лодка и се наведе да седне върху декорираната пейка на откритата палуба, без да забелязва или да го е грижа, че по бреговете наоколо се събираха тълпи. Маргарет виждаше мъже, които махаха с шапки, и ликуващите викове започнаха да се засилват, когато местните жители осъзнаха, че кралската двойка излиза и може да бъде видяна. Слугите завиха краля с още одеяла, за да го топлят, Маргарет откри, че тя също трепери, та им беше благодарна за плътните вълнени завивки. Лодкарите изтласкаха баржата и греблата се потопиха в течението, като ги изведоха в бързо течащите води на Темза.

Пътуването премина необичайно спокойно, само звукът на греблата и виковете откъм брега — момчетии, млади мъже и жени тичаха редом с тях и гледаха, доколкото могат, да не изостават. Когато преминаха големия завой на реката и съзряха двореца Уестминстър и доковете там, Маргарет почувства как Хенри стиска по-здравио малката ѝ ръка. Обърна се към нея, увит в многото пластове вълна.

— Съжалявам, че не бях... добре, Маргарет. Има моменти, в които имам чувството, че сякаш съм паднал и продължавам да потъвам. Не мога да ти го опиша. Жалко. Ще се помъча да бъда силен заради теб, но ако отново ме връхлети... не мога да се боря с това.

Маргарет откри, че пак плаче, и разтри очи, ядосана на себе си. Съпругът ѝ беше добър човек, знаеше го. Повдигна бинтованата му ръка и я целуна нежно, като преплете пръсти с неговите. Това сякаш го успокои.

Дери се движеше възможно най-бързо и използваше лампата си, за да надниква в тъмните ъгли. Смяташе, че Трешъм ще повика мъже да го спрат още щом бъде уведомен, че претърсва двореца. Дори присъствието на граф Съмърсет може би нямаше да е достатъчно, за да предотврати ареста му, ако откажеше да се подчини на председателя или евентуално на кардинал Бофорт. Не му помагаше и това, че беше оставил Съмърсет десетина стаи по-назад.

Още не можеше да повярва колко огромен е лабиринтът под Уестминстърския дворец. Доста лесно бе претърсил основните килии, но не откри Уилям в тях. Редицата от килии с железни решетки беше само малка част от етажите и мазетата под двореца, някои толкова пониско от речното ниво, че воняха на плесен, а по стените се просмукваха черни спори и се стичаше зелена течност. Всеки момент Дери очакваше да чуе викове, които да му забранят да се движи, и започна да си мисли, че се е наел с невъзможна задача. Ако имаше на разположение стотина мъже и седмица време, би могъл да претърси всяка част от складовете и входовете към каналите, които бълваха зловонни пари, щом дръпнеш вратата. Уилям можеше да е навсякъде и той започваше да се чуди дали Трешъм не се е досетил, че ще се опита да го открие, и е преместил херцога някъде на друго място.

Клатеше глава и тичаше, като безмълвно водеше вътрешен спор. Камарата на общините имаше слабо влияние извън Уестминстърския дворец, а още по-малко извън Лондон. Далеч от Изрисуваната зала или от Чапър Хаус те нямаха реална власт освен задълженията в името на краля. При конфликт със самия крал едва ли биха посмели да използват кралската собственост. Дери спря внезапно и вдигна железната лампа, за да освети един дълъг, нисък свод, който се простираше далеч напред извън обсега на малката му светлинка.

Трешъм беше умен, знаеше това. Ако държеше Уилям достатъчно дълго, че да си осигури признанията му, нямаше никакво значение къде са го сложили. Дери нямаше съмнения в способността на Уилям да устои. Херцогът беше силен мъж във всяко отношение, може би твърде силен. Дери беше ставал свидетел на изтезания. Боеше се, че приятелят му може да остане инвалид за цял живот или пък — докато най-сетне волята му поддаде — да го доведат до лудост. Беше

прекосил половината от сводестото помещение с наведена глава, за да не се удари в старите греди, когато спря отново и се обърна към двама от войниците на Съмърсет.

— Да се махаме, момчета, искам да пробвам на друго място.

Затича се обратно, като претегляше шансовете си. Нямахше да го пуснат пак в парламента, ако веднъж напуснеше главната сграда. Трешъм със сигурност щеше да се погрижи за това. Старият паяк вероятно вече бе организирал група, която да го арестува, щом излезе, та Дери да му падне право в ръчичките.

Той тръгна по едно разклатено стълбище, подхлъзна се, когато едно стъпало пропука, и падна на пода един етаж по-надолу. Господи, мястото беше влажно и прогнило! Един от мъжете с него изпсува и извика, когато кракът му потъна в дупката. Дери не се спря да му помогне, а се втурна по горния етаж, после по още едно малко стълбище нагоре към по-добре осветените коридори на килиите. Дочу гневни гласове, преди да успее да види кой вдигаше врява, макар че му прималя.

Първи го видя Трешъм, тъй като се взираше в тази посока. Лицето на адвоката беше аленочервено от бяс, когато вдигна ръка и го посочи.

— Ето го! Арестувайте този човек! — изкрещя той.

Войниците тръгнаха към него и Дери хвърли отчаян поглед към Съмърсет. Благослови графа, когато той само след миг колебание заговори, макар да бяха заложени репутацията му и животът му.

— Не го докосвайте! — изрева Съмърсет към стражата. — Мастър Бруър е под моя опека. Аз съм тук в служба на краля и вие няма да поставяше пречки и затруднения по пътя му.

Охранителите на Трешъм се поколебаха, не можейки да решат чия власт е по-голяма. Дери продължаваше да върви, мина покрай тях и спря точно под носа на Трешъм в настъпилата моментна тишина.

— Уилям, лорд Съфолк — рече Дери, като внимателно наблюдаваше реакцията на другия мъж. — В Чапър Хаус ли е? Да претърсвам ли самото абатство, или пък би било светотатство да изтезаваш някой на свещена земя? — Той гледаше Трешъм втренчено, когато онзи се отпусна и бръчките под очите му се изличиха. — Или е в Кулата на скъпоценностите? Дали би имал куража да го сложиш там, където беше задържал мен?

— Ти нямаш власт тук, Бруър! Как *смееш* да ме разпитваш? — запелтечи възмутено Трешъм.

Дери се усмихна доволно.

— Смятам, че точно там се намира той, лорд Съмърсет. Ще притичам и ще ида да надникна.

— Стража! — изрева Трешъм. — Веднага го арестувайте или, Бог ми е свидетел, всички ще виснете на въжето!

Тази заплаха бе достатъчна, за да разреши дилемата. Те тръгнаха към Дери, но хората на Съмърсет блокираха пътя им с извадени мечове. Дери избяга, оставяйки всички зад себе си.

Щом излезе, попадна в централните помещения, огрени от следобедното слънце, и чу как по реката звучат рогове. Вестоносците ги надуваха само на национални празници или пък при кралска визита. Спря се — не можеше да се надява, че е възможно да е Хенри. Или пък Маргарет идваше сама? Тя почти нямаше официална власт, но малцина бяха онези, които биха рискували да обидят кралицата на Англия и чрез нея краля. Поклати глава, обзет от нерешителност. Стоеше и буквално трепереше, дърпан в две различни посоки. Не, трябваше да бяга.

Хукна напред към слънчевата светлина, пробяга по дължината на двореца и влезе в огромното пространство на Уестминстърската зала. Не се спря, минаваше през оживената тълпа там, после пресече и пътя, като сянката на абатството падаше върху него, докато се движеше. Мина край разни улични продавачи и богаташи, които се наслаждаваха на слънцето, карети и пешеходци, накрая остави зад себе си миризмата на реката.

И докато бягаше, се терзаеше. Беше сам. Дори да имаше право, знаеше, че със сигурност пазят Уилям. Мозъкът му препускаше бързо като краката му. Едва дишаше, когато стигна до моравата пред Кулата на скъпоценностите. Мостът, слава богу, беше свален. Като го видя обаче, налегнаха го съмнения дали наистина Уилям може да е вътре. Но пък Трешъм бе твърде хитър, за да издаде местонахождението на затворника си, превръщайки мястото в укрепена крепост. Дери се стрелна покрай един самотен пазач, после спря.

Двама мъже застанаха с лице към него пред главния портал. Двама яки войници, които го бяха гледали как бяга по пътя откъм двореца и вече бяха извадили мечовете си. Като видя изражението им,

той разбра, че е загубен, поне в този момент. Ще трябва да тича обратно и да доведе Съмърсет. Без съмнение, дотогава Трешъм щеше да извика още войници, достатъчно, та да ги прогонят всичките вън от двореца или пък да ги хвърлят право в килиите. Скоростта и изненадата му бяха помогнали да стигне дотук, но то не беше достатъчно далеч. Изруга и един от пазачите вдигна глава намръщен, сякаш се съгласяваше с преценката му за себе си.

Дери пое дълбоко въздух и сви ръцете си във фуния пред устата.

— Уилям Пул! — изрева с все сили. — Признай си! Хвърли се за милост в краката на краля! Дай ми време, глупако!

Стражата го зяпна, докато той дишаше запъхтяно, а после на няколко пъти повтори същите думи. Кулата на скъпоценностите имаше само три етажа и беше убеден, че гласът му се чува, стига Уилям наистина да бе задържан вътре.

Дери се сви, щом видя големия брой пазачи, задаващи се откъм главния път. Не бяха от хората на Съмърсет и той не се възпротиви, когато го задържаха и почти го повлякоха обратно към двореца отсреща.

Уилям беше нахапал изцяло долната си устна. От нея течеше кръв, която оставяше следи по дървената маса. Един от двамата му инквизитори периодично я бършеше, а лицето му не изразяваше нищо друго освен леко раздразнение. Трешъм, Бофорт и Йорк бяха изчакали, докато го вържат здраво за стола, после го оставиха сам с двамата юнаци. Йорк си тръгна последен, като вдигна ръка за сбогом с нещо като съжаление, изписано по лицето.

Той се ужаси, когато двамината се захванаха с работата си. Имаха абсолютно отпуснат, небрежен вид, което направо не беше за вярване. Не пазеха мълчание, но не отправяха заплахи, просто си бърбеха нехайно, докато вадеха напосоки различни инструменти, предназначени да изтръгнат от човека достойнството и волята му. Научи, че по-възрастният е Тед, а по-младият — Джеймс. Джеймс, изглежда, беше нещо като чирак, все още се учеше на занаята. Постарият често се спираше, за да му обяснява какво прави и какво действие има, докато Уилям искаше единствено да крещи. По странен

начин се чувстваше едва ли не като страничен наблюдател, по-скоро нещо, върху което ще работят, отколкото друг човек.

В началото само го попитаха дали е деснорък или леворък. Той им каза истината и Тед извади комплект от ужасяващо изглеждащи скоби, които можеха да се затягат, докато пръстите се счупят. Срязаха венчалната му халка с клещи и я пъкнаха в джоба му. Бяха избрали този пръст, за да прикрепят първият винт, и започнаха да навиват, без да обръщат внимание на съскащия звук, който излизаше от устата му.

Уилям започна да се моли на латински, когато пръстът се разпори по цялата си дължина и изглеждаше така, сякаш шев се е пръснал. Смяташе, че е изживял агония, докато при следващите две завъртания костта не се счупи и двете пластини не се доближиха една до друга само с премазаната плът между тях. Двамата бавно прикрепиха и останалите винтове, навиваха ги все повече и повече на равни интервали, докато говореха за някаква блудница от пристанището и какво е готова да направи за няколко пенита. Джеймс твърдеше, че ѝ е показал разни неща, които не била виждала преди, а Том му рече да не си хаби дъха, за да лъже, нито пък парите, ако хване сифилис. Това предизвика разгорещен спор, а Уилям, овързан и безпомощен, беше техен неволен свидетел.

Лявата му ръка пулсираше в синхрон със сърцето му; усещаше го. Бяха го сложили да седне на масата с ръце, свободно положени върху дървото, и прекараха въжетата през гърдите му. В началото се бе мъчил да отскубне ръцете си, но те го държаха здраво. Сега погледна към подутата си морава плът и видя, че от малкото му пръстче стърчи счупена кост. Цял живот бе изсмуквал костния мозък от пилешките костици и видът на ръката му с тези ужасяващи малки механизми бе някак си нереален, не беше неговата ръка изобщо.

Той поклящаше глава, докато шепнеше Патер Ностер и Аве Мария, мърмореше под нос думи, които бе учил като момче, и учителят му го налагаше с камшика, ако се запънеше дори на една-единствена сричка.

— *Credo in unum Deum!* — задъхано мълвеше той. — *Patrem omni... potentem! Factorem caeli... et terrae.*

Бе раняван в битки, но не беше изпитвал подобна болка. Започна да си ги припомня, както и по какъв начин беше станало раняването. Веднъж имаше разрез, който затвориша с нажежено желязо и макар да

не разбираше защо, обонянето му се изпълни с миризмата на изгоряло месо, която си мислеше, че вече е забравил, и тя го принуди да повръща с последни сили върху вѐжетата.

Двамата спряха, а Тед вдигна ръка, за да прекъсне другаря си, който му задаваше въпрос. Сетивата на Уилям плуваха наред болката, но му се стори, че чу глас, който познаваше. В миналото беше свидетел как умиращите виждаха ужасяващи картини и отначало се опита да запуши ушите си за този звук, като в паника си помисли, че чува първия шепот на ангелите, дошли да го вземат.

— Признай си! — долови съвсем ясно думите, приглушени от камъните наоколо.

Уилям вдигна глава и изпита безумното желание да попита мъчителите си дали също са го чули. Някой крещеше това с пълна сила и при всяко повторение се губеха различни думи. Уилям успя да сглоби посланието, като същевременно извика от изненада и болка, защото Тед, най-сетне с избистрен поглед след неразбирането, се сети още веднъж да затегне винтовете. Друга кост се счупи и по дървената повърхност хвъркнаха пръски кръв. Уилям усети, че очите му се пълнят със сълзи, макар това само да усили гнева му при мисълта, че подобни мъже могат да си въобразят, че са го видели да плаче.

Пое дълбоко въздух и потрепери. Познаваше гласа на Дери. Никой друг не го наричаше Уилям Пул. Сърцето му се късаше при мисълта да се подчини на двамата мъчители, но решимостта му се стопи като восък в пещта.

— Много добре... джентълмени — рече той задъхано, — признавам си всичко. Донесете ми вашия документ и ще се подпиша.

По-младият изглеждаше стъписан, но Тед сви рамене и започна да отпуска винтовете, като бършеше всеки един от тях с огромно прилежание, после смаза с масло механизмите, тъй че да не ръждясат в чувала. Уилям погледна надолу към навитото зебло и потрепери при вида на нещата, които видя там. Те едва бяха започнали с инквизицията си.

Тед прочисти гърлото си и избърса масата от кръвта, като вдигна смазаната му ръка и я сложи върху парче плат отстрани. Внимателно постави и лист фино обработена телешка кожа на място, където той можеше да го достигне. От чувала си извади мастилница и перо,

потопи върха му вместо Уилям, когато видя, че дясната му ръка трепери прекалено силно и може да разлее мастилото.

Уилям прочете обвиненията в държавна измяна със стегнато гърло. Синът му Джон ще чуе. Съпругата му ще живее през останалата част от живота си в сянката на такова срамно признание. Твърде много бе да искат от него да повери на Дери Бруър честта си, но той го направи и въздъхна.

— Нали ти казах, че ще признае! — триумфално извика Джеймс. — А ти разправяше, че един херцог ще издържи ден-два, а може и повече!

Тед го погледна с възмущение, но подаде на по-младия си другар един сребърник.

— Бях заложил пари на теб, синко — каза той на Уилям, поклащайки глава.

— Махни тези възета — отвърна Уилям.

Тед се разсмя.

— Още не, милорд. Веднъж имаше един тук, който захвърли собствените си признания в огъня, които подготвихме за него. Трябваше всичко да повтаряме пак. Не, приятел. Ти ще траеш, докато Джеймс ги занесе на мъжете, които ги поискаха. След това вече нямам грижата теб.

С присмехулно церемониален жест той подаде листа на Джеймс, който го нави на руло, постави го в калъф и върза чиста черна панделка.

— Не се мотай, момче! — подвикна Тед след младока, когато онзи тръгна. — Още е светло, а пък аз съм пресъхнал — ти черпиш!

Насилствено задържан и вече на по-бавни обороти, Дери бе шокиран за пореден път от необятните размери на Уестминстърския дворец. Пазачите, които го отвеждаха обратно в сградата, бяха твърдо решени да го прекосят наведнъж, но това все пак беше различен маршрут от онзи, който Дери бе следвал на идване. Минаваха край съдебни зали и помещения със сводести тавани като в катедрала. Когато прекосяваха ехтящата зала, в която се събираха лордовете, той вече бе потънал в мрачно настроение. Всъщност не би могъл да открие Съфолк в ограниченото време, с което разполагаше. Информацията му

бе дошла единствено от онова, което прочете в побеснялото изражение на Трешъм и не беше сигурен, не можеше да бъде сигурен. Цяла армия можеше да претърсва огромния дворец и пак да не успее да намери определен човек.

Пред малката им група от охранители той видя скупчени хора, които сякаш кипяха от възбуда. Бяха го завели право в другия край на двореца и докато го побутваха напред, за свое изумление видя, че портата към реката се отваря и ярък слънчев лъч заблестя в пролуката. Спъна се на неравния под, но вниманието му бе приковано в двете фигури, които влизаха в двореца. Единият му пазач изруга и го сръга напред, после всички зашепнаха нещо, изпълнени със страхопочитание.

Заведоха Дери в задната част на групата, обърната към другата порта. Всички хора, които се намираха там, бяха коленичили или приведени в дълбок поклон, докато кралят и кралицата на Англия влизаха в своя дворец. Лицето на Дери се разтегли в усмивка, когато се огледа и забеляза сред тях Трешъм и кардинал Бофорт. Както шареха, очите му се взряха в лорд Йорк, застанал от едната страна. Не беше изненадващо, че херцогът още не е отишъл в Ирландия, но пък този факт потвърди някои от подозренията му относно заговора срещу Уилям Пул.

Крал Хенри изглеждаше слаб и бледен. Дери видя как той смъкна от раменете си дебело одеяло и го подаде на един слуга — отдолу се показаха семпли дрехи без никакви орнаменти. Кралицата го държеше за ръката, сякаш за да го подкрепя, и Дери усети как сърцето му прелива от благодарност към нея; благослови я, че е довела тук съпруга си. Мозъкът му пак започна да работи на пълни обороти, претегляше шансовете му.

Обърна се към пазача, който го държеше. Онзи се мъчеше да се поклони на краля, без да отпусна хватката си върху престъпника, когото му бяха наредили да залови.

— На дъската няма кардинали, но царят взима твоя поп, ако ме разбираш правилно. Така че аз съм тук в служба на краля, свали си ръцете от мен.

Пазачът се отдръпна на крачка, притеснен от присъствието на краля — той просто искаше да остане незабелязан в присъствието на толкова много мъже, облечени във власт. Дери изпука врата си и

изпъна гръб — беше единственият, застанал прав. Другите започваха да се изправят, Трешъм и Бофорт също.

— Ваше Кралско Величество, голяма чест е да видим, че сте добре — рече Трешъм.

Хенри примига в негова посока и Дери беше убеден, че видя как Маргарет го стиска за ръката.

— Къде е Уилям дьо ла Пул, лорд Съфолк? — попита Хенри с ясен глас.

На Дери му идеше да го целуне, докато през групата премина вълна на неудобство. Някои от тях определено бяха озадачени, но изражението на Бофорт, Трешъм и Йорк подсказа на Дери всичко, което имаше нужда да знае.

— Ваше Величество! — обади се Дери.

Десетки глави се обърнаха да видят кой говори и Дери използва възможността да мине през тълпата. Остави пазачите си със зяпнала уста зад себе си, бесни, че е привлякъл такова внимание към тях.

— Ваше Величество, лорд Съфолк е бил обвинен в измяна към Короната — рече Дери.

Трешъм вече шушнеше злобно нареждания на някакъв мъж и Дери побърза да продължи, преди председателят да вземе отново инициативата. В съзнанието си той виждаше как трябва да станат нещата, ако успееше да намери подходящите думи.

— Лорд Съфолк пада в краката ви и търси милост, Ваше Величество. Той се оставя на волята на краля в този случай и във всичко друго — Дери виждаше единствено пустота по лицето на Хенри и му се струваше, че той изобщо не го е чул. С болка в очите потърси Маргарет, като отчаяно и безмълвно я молеше за помощ, докато продължаваше да лее думи. — Ако повикате другите херцози, Ваше Величество, бихте могли да решите сам съдбата му.

Тогава кардинал Бофорт се надигна и гласът му иззвънтя.

— Лорд Съфолк ще бъде изправен пред съда, Ваше Величество. Това е въпрос от компетентията на съдилищата в парламента.

Докато онзи говореше, Дери видя как един мърляв младеж идва на бегот към тях през тълпата. Носеше калъф, вързан с черна панделка. Той прошепна нещо на Трешъм, преди да се поклони и да се отдръпне назад. Трешъм хвърли победоносен поглед към Дери и вдигна високо онова, което му бяха предали.

— Лорд Съфолк се е признал за виновен, Ваше Величество. Той трябва...

— Той е паднал в краката Ви и проси милост! Той се е подчинил на кралската воля! — заяви твърдо и отчетливо Дери и гласът му зазвъня из цялата зала.

Фразите, които използваше, бяха стари като стените около тях, призив към самия крал да определи съдбата на един от своите лордове. Дери беше отчаян, но не можеше да остави Трешъм и Бофорт да наложат волята си. Царят беше върху дъската. Царицата също беше върху дъската, осъзна той, когато Маргарет започна да говори.

Маргарет се тресеше в усилието си да сдържа сълзите си. През живота си не бе усещала подобен ужас, изправена лице в лице с тези властници. Бе забелязала как светлината в очите на съпруга ѝ загасва. Пътуването по реката го беше изтощило, тялото и мозъкът му бяха слаби като на дете. Беше се борил срещу болестта, тънките мускули върху ръцете му се свиваха и отпускаха, когато слизаше от баржата и прекосяваше двореца. Беше извикал името на Уилям с последните издихания на волята си и тя усети как залитна към нея, докато мъжете крещяха и заемаха позиция в играта. Внимателно слушаше думите на Дери, защото знаеше, че поне той ще защитава Уилям.

Цял век мина, докато чакаше Хенри да заговори отново. Но той не обели и дума, просто премигваше бавно. Гърлото ѝ пресъхна, сърцето ѝ тупкаше срещу роклята, но тя усещаше колко му е студено под дрехите, а друг около нея нямаше.

— Съпругът ми... — започна тя. Гласът ѝ излезе със звук като скърцаща врата, затова спря и прочисти гърлото си, за да започне отново. В един или друг момент половината от присъстващите мъже се бяха опитвали да манипулират съпруга ѝ. Да ѝ прости Господ, но сега трябваше да стори същото.

— Крал Хенри ще се оттегли в покоите си сега — ясно произнесе тя. — Заповедта му гласи, че Уилям, лорд Съфолк, трябва да бъде доведен пред него. Лорд Съфолк се е предал на волята на краля. Единствен кралят носи отговорността за него.

Тя зачака, докато мъжете се втрениха в нея, несигурни как точно да приемат подобно изявление от страна на младата

французойка. Никой не изглеждаше в състояние да реагира и търпението ѝ се изчерпа.

— Прислуга! Негово Кралско Величество все още се възстановява от болестта си. Помогнете му!

Кралските слуги бяха свикнали с нейния авторитет, затова мигновено се раздвижиха и отведоха Хенри от залата до личните му покои в двореца. Огромното напрежение напусна събраната група мъже и от Дери се изтръгна дълга въздишка. После той намигна на Трешъм. Юристът с конско лице можеше единствено да го фиксира разярено, докато Дери потегли след кралската свита. Никой не посмя да го спре. Присъствието на краля бе променило цялата игра и те все още се тресяха от бяс.

23.

Дери стоеше загледан през тесния прозорец в манастира, който беше в пределите на Уестминстърския дворец. Навън зад стъклата бе студено и тъмно. Виждаше съвсем малко — само издутото си отражение, което се вираше обратно в него, оцветено в златисто. Той подсмъркна и потърка нос, предполагайки, че е пипнал настинка. След като раздаде заповеди от името на краля, нужни му бяха два дни да доведе всеки лорд в близост до града в кралските покои. Зад гърба му дори най-голямата от личните стаи на краля беше претъпкана и твърде отоплена. Дебели бели свещи осветяваха помещението откъм стените и добавяха мазен дим към мъглата от топлина и пот. Всичко на всичко двайсет и четирима мъже измежду най-заможните благородници бяха пристигнали, за да станат свидетели на кралското решение за един техен събрат. Дери беше спал само няколко часа, докато те пристигаха, и тялото го болеше от умора. Бе направил всичко по силите си. Когато накрая видя счупената ръка на Уилям, закле се да не се отказва, докато не му се пръсне сърцето.

Лорд Йорк присъстваше, естествено, застанал заедно с още шестима други благородници, свързани със семейство Невил. Ричард, граф на Солсбъри, стоеше до дясното му рамо, облечен в дебела шотландска вълна на рибена кост, която сигурно беше подходяща за далечния север, но тук, затворен в тази стая, той се потеше обилно. Дери откри, че може да наблюдава групичката в отражението на стъклата, и изучаваше сина му, Ричард Уорикски. Младият граф сякаш усети погледа му и изведнъж впи очи в него, като го посочи и промърмори нещо на Йорк. Дери не помръдна, нито с нещо показва, че отчита присъствието им. Тези шестимата продължиха да разговарят тихо помежду си, а той продължи да ги наблюдава. Заедно представляваха фракция, разполагаща с не по-малко власт от самия крал. Трима носеха името Ричард, иронично си каза той: Йорк, Солсбъри, Уорик. Първият женен за една Невил, другите — синът и внукът на стария Ралф Невил. Представляваха мощен триумвират, макар че родът Невил бе омъжил дъщерите и оженил синовете си във

всеки род, произхождащ от крал Едуард III. Дери се усмихна при мисълта, че Йорк е дал на най-малкия си син същото име — потресаваща липса на въображение според него.

Срещу тях — а вече нямаше съмнение, че той стои срещу тях — Дери имаше Съмърсет от съюзниците на краля заедно с лордовете Скейлс, Грей, Оксфорд, Дъдли и още дузина други, които имаха власт и влияние. Всички, които успя да повика навреме, бяха събрани тук тази вечер, някои все още мръсни от пътя и уморени от лудешката езда, довела ги навреме до Лондон. Дошли бяха не само заради съдбата на един херцог. Властта на самия крал беше поставена под въпрос, а и страната продължаваше да гори в пожари по места, поотдалечени от лондонските улици.

Дери разтърка очи и се сети за съобщенията, които се струпваха върху бюрото му и чакаха да ги прочете. Спомни си и обещанието на Маргарет, че ще хвърля поглед на всеки по-важен документ. Мисълта го накара да се усмихне уморено. Бяха твърде много за него, но той знаеше как да отделя плевата от зърното.

Погледна обратно към събраните хора в стаята и му се прищя всичко да е свършило. Животът на приятеля му висеше на косъм, но докато изисканите лордове си играеха на справедливост и отмъщение, страната, която управляваха, ставаше жертва на бандитите и на хаоса. Дери се тормозеше при мисълта, че е познавал Джак Кейд по време на службата си в армията. Ако можеше да се върне в онова време и да наръга този мъж в гърдите, душевното му състояние щеше значително да се подобри.

— Проклетият Джак Кейд — прошепна на себе си той.

Мъжът, когото си спомняше, беше сълзлив пияница, който всяваше ужас с брадвата си и притежаваше природен талант да малтретира околните, макар да нямаше някакъв воински чин. Склонността му да ступва хората си го бе лишила от всички шансове да се издигне отвътре. Доколкото Дери си спомняше, той бе изслужил времето си и се бе завърнал къщи, като единственото, което напомняше за войската, бяха нашивките му. Направо не беше за вярване, че Кейд бе събрал собствена армия и бушуваше из близките махали и селца около Лондон, изпаднал в еуфория от успеха си. Бяха обезглавили дори самия кралски шериф и това трябваше да получи бърз и твърд отговор. Представляваше едва ли не истински грях да

разсейват краля и лордовете му в такъв момент. Дери положи лична клетва да отмъсти на всички замесени и така внесе ред в безпорядъка от мисли в главата си. Кейд, Йорк, Бофорт, рода Невил и проклетия Трешъм. На всички ще им отмъсти, че са посмели да нападнат агнето.

В стаята се възцари тишина, когато Уилям, лорд Съфолк, бе въведен вътре. Той вървеше изправен, макар че ръцете му бяха завързани зад гърба. Дери успя да го види само веднъж в Кулата на скъпоценностите и още беснееше заради жестоките увреждания и унижения, които приятелят му е трябвало да изтърпи. В много отношения Съфолк беше невинен. Не заслужаваше злобата, с която го нападаха. Голяма част от отговорността се падаше на самия Дери и вината му дотежа страшно, когато видя как лордовете от рода Невил оглеждат Уилям като под лупа. Лявата му ръка приличаше на свински бут, подуата и розова, с превързани пръсти. Трябвало е да намерят достатъчно големи окови, за да успеят да пристегнат подпухналата му плът. Знаеше, че ръкавът му е сцепен само за да може да облече връхната си дреха.

Лорд-канцлерът влезе след затворника, нисък мъж с широко чело, уголемило се още повече от окапалата отпред коса. Той огледа стаята и сви доволно устни, като видя как са разположени лордовете.

Малко празно място бе оставено за Уилям в центъра на стаята, за да застане с лице към събратята си. Той зае мястото си и те зашепнаха помежду си, втренчени от възмущение. Съфолк чакаше идването на краля с достойнство, макар очите му за кратко да се спряха на Дери, докато обхождаха стаята. Някоя незнайна слугиня бе изчеткала косата му. Този малък жест на доброта по някаква причина сви от болка сърцето на Дери. Насред врагове и заговори, някакво слугинче се беше сетило да донесе парцал за дрехите на херцога и четка за косата му.

Нямаше фанфари, които да възвестят пристигането на краля, не и в личните му покои. Не зазвучаха рогове. Дери видя как един прислужник влезе като мишка в клетката на лъвовете и прошепна на канцлера нещо, после бързо се оттегли. Онзи прочисти гърло, за да обяви присъствието на краля, и Дери за миг затвори очи, като изпрати към небето молитва. През последните два дни често се бе виждал с краля и го намираше все така отнесен и отсъстващ, както беше и сутринта, в която се бе втурнал да търси Уилям. Изненадата дойде от Маргарет, която се държа великолепно, когато бе притисната от

обстоятелствата. Заради Уилям, за да го спаси, тя се отърси от страховете си. Даде нареждания от името на съпруга си, както Дери я беше инструктирал, доверявайки му се. Задачата да спасят живота на Уилям ги съюзяваше докрай. Съжаляваше само, че тя не можеше да присъства на съвещанието. При положение че родовете Невил и Йорк бяха там, за да ги наблюдават, щеше да е проява на слабост да доведат кралицата, която да ръководи мъжа си. Макар че алтернативата не беше по-добра, дори бе по-лоша. Той прехапа долната си устна при мисълта дали Хенри ще говори. Сам беше рискувал да го обвинят в държавна измяна, като заяви на краля, че не бива да говори, не и тази вечер. Хенри, разбира се, се съгласи — усмихнат и очевидно без да схваща думите му. И все пак през последните дни имаше мигове, в които очите на краля се избистряха, като че някаква част от душата му още се бореше да се издигне над водите, които го поглъщаха. Дери стисна палци и нова пот изби върху старата, щом кралят влезе при тях.

На няколко крачки, от дясната страна на Уилям, лорд Съфолк, беше поставен тапициран стол, тъй че Хенри да вижда по дължината на стаята всички, които се бяха събрали по волята на кралската му заповед. Дери го гледаше със свито сърце как се настанява на стола и как ги поглежда с добродушен интерес. Мърморещите и шепнещите лордове затихнаха най-после и канцлерът на краля обяви със звънлив глас:

— Негово Величество — крал Хенри; по произход, титла и Божие благоволение крал на Англия и Франция, крал на Ирландия, херцог на Корнуол и херцог на Ланкастър.

Хенри кротко кимна към него и канцлерът се изду като балон, когато с живописен жест разви един свитък и започна да чете:

— Милорди, събрали сте се по заповед на краля, за да чуете обвиненията в държавна измяна срещу Уилям дьо ла Пул, херцог на Съфолк.

Той поспря, когато Уилям със затруднение коленичи на каменния под и наведе глава. Дери видя как Йорк потисна усмивката си и му се прииска да можеше да остане с него само за час насаме.

Канцлерът прочете списъка. Половината от обвиненията се отнасяха за проваления мир и отговорността за загубените владения във Франция. Дери се бе опитал да махне някои от абсурдните обвинения от списъка, но точно в тази област той почти нямаше

влияние. Свитъкът бе изготвен от Трешъм и Бофорт, без съмнение с Йорк, който ги е напътствал над рамото и е правел предложения. Проклет списък, реши Дери, дори преди канцлерът да приключи с цитирането на обвиненията за тайни срещи с френския крал и лордовете, целящи да се узурпира английският трон.

Само лекото порозовяване по лицето на Уилям показва, че, паднал на колене пред краля си, той слуша напрегнато всяка дума. Дери стисна челюст, докато онзи цитираше разни количества злато, за които се твърдеше, че Уилям е приел като подкупи в замяна на подкрепата си. Всеки, който дори малко го познаваше, би отхвърлил варианта, че може да е взел какъвто и да било подкуп. Дори самата идея, че подобни суми са станали част от обвинението, беше абсурдна. Но когато той се огледа наоколо, сериозни мъже клатеха глави при всяка изброена точка, всяко отвратително злословие, което биваше прочетено.

— Да се знае от всички, че на двайсети юли, в година Господна хиляда четиристотин четирийсет и седма, обвиняемият е заговорничел в енория Сейнт Сепълкър, във Фарингтън, за да улесни френската инвазия при онези брегове с цел да узурпира законния престол на Англия. Да се знае също, че...

Това не беше съд. Единственият лъч светлина в тъматата, що се отнасяше до Дери. Беше прекарал часове в спорове с юристи на парламента и на Короната, но кралят имаше правото да се произнесе за човек, принадлежащ към благородническата класа, стига той да се е оставил на неговата милост. Въпреки това признанието на Уилям щеше да е валидно, макар че всеки мъж в залата знаеше как е било получено то. Обвиненията нямаше да бъдат напълно снети — такава беше сделката, до която стигнаха в ранните часове на нощта. До някаква степен Дери трябваше да приеме твърдението на Трешъм, че в страната ще избухне въстание, ако не намерят изкупителна жертва за загубата на Франция.

Селската армия на Кейд се беше насочила към Лондон, без съмнение чакаше да чуе каква ще е съдбата на Съфолк с такъв интерес, какъвто изпитваха всички в кралството. Мнозина от вербуваните в армията на Кейд познаваха Съфолк във Франция. Дери се дразнеше от факта, все едно имаше пясък в устата, че никой не обвиняваше Йорк, че е загубил Мен и Анжу, макар че командващ там по това време беше

той. Ричард Йоркски бе побързал да обвини поддръжниците на краля и така бе избегнал критиките.

— Лорд Съфолк се признава за виновен във всички обвинения — приключи канцлерът, очевидно наслаждавайки се на позицията си в центъра на драмата тази вечер, и вдигна свитъка с черна панделка в другата си ръка. Дери само се изненада, че той не беше опръскан с кръв след това, което бяха причинили на Уилям.

— Отричам всички обвинения, всякаква измяна — внезапно изръмжа Уилям.

Настъпи абсолютна тишина и всички очи се спряха върху коленичилият мъж. Устата на Дери пресъхна. Беше обсъдил всичко с него. Да се отрече от показанията си не беше част от плана.

— Вие... въ... *отхвърляте* обвиненията? — канцлерът едва продума, разтревожен.

Дори коленичил, дори в окови, Уилям представляваше впечатляваща фигура, когато вдигна глава да отговори.

— Обвиненията са нелепи, продукт на злостни умове. Тотално ги отричам. Не съм извършил държавна измяна. Но съм повален от негодници, които действат срещу краля и страната ни.

Как му се искаше да му изкрещи да си затваря устата, преди да е развалил всичко. Видя, че Йорк се усмихва на неговото избухване, а очите му блестяха.

— Милорд Съфолк — рече канцлерът, — нима сега предявяваше правото си на съд?

Дери видя как Йорк се наведе напред от нетърпение. Искеше да извика, но Дери всъщност дори нямаше право да бъде в тази стая. Не смееше да се обади и само затвори очи в очакване Уилям да отговори.

Съфолк огледа стаята с гневен поглед, после масивната му глава увисна и той въздъхна.

— Не. Оставям се на волята на краля и на неговата преценка. Уповавам се на Божията милост и честта на крал Хенри.

Канцлерът попи потта от челото си с голяма зелена кърпа.

— Много добре, милорд. Тогава мое задължение е да прочета присъдата на краля.

Мнозина от лордовете с изненада се обърнаха към краля, след като разбраха, че той няма да говори и че присъдата му е била

подготвена предварително. Йорк се смръщи и Дери стаи дъх в ужас Хенри да не усети тежкия му поглед и да реагира.

Кралят се огледа из залата и лека усмивка плъзна по ъглите на устата му. После наклони глава на една страна, което канцлерът прие като сигнал да започва. Той извади третия свитък и го разви с показен жест.

— Слушайте кралската присъда срещу Уилям дьо ла Пул, херцог на Съфолк, в годината Господна хиляда четиристотин и петдесета — той спря, за да си поеме въздух и още веднъж да избърше челото си. — Заради стари заслуги осемте основни обвинения отпадат по кралска заповед и по волята на краля.

Изведнъж откъм събраните лордове се разнесоха гневни възгласи, подклаждани от Йорк и кардинал Бофорт, които буквално викаха. Канцлерът се сви, но продължи да чете, надвиквайки шума, като ръцете му видимо трепереха.

— Останалите единайсет обвинения, простъпки, а не престъпления, се смятат за доказани, както и самият арестант е признал.

Разнесе се още един, по-силен рев откъм лордовете и канцлерът ги погледна безпомощно, без да може да продължи. Той нямаше властта да се разпореде за тишина и макар да погледна към краля, Хенри не продума.

Като видя безизходицата, Съмърсет се провикна. Жилавият, дребничък граф се изправи, изпъчил гръд, с агресивно вдигната глава.

— Милорди, това не е съд. И това със сигурност не е обикновена съдебна зала! Нима ще крещите на краля в собствените му покои? Престанете да вдигате шум!

Подстрекавани от яростния шепот на Йорк, някои от тях продължиха да се провикват и да спорят, макар че повечето приеха упрека и млъкнаха. Канцлерът хвърли благодарствен поглед към лорд Съмърсет, после пак посегна към кърпата, за да избърше лъсналото си лице.

— Присъдата за простъпките е изгнание от тези земи за период от пет години, считано от днес. Приемете благословията ни за вашето търпение. Тези документи са подписани и запечатани в годината Господна хиляда четиристотин и петдесета, крал Хенри.

Негодуванието замря със скоростта, с която се изгася свещ, след като лордовете осъзнаха, че са слушали думите и заповедите на самия крал. В този момент на изненада Дери пристъпи напред и с един тежък ключ отключи белезниците около китките на Уилям. Приятелят му изглеждаше до болка облекчен. Той стана бавно и започна да разтвива подутата си ръка, като с вида си припомни на стоящите най-близо до него, че все още е изключително силен мъж. Дясната ръка, с която държеше меч, беше невредима и той я стисна пред тялото си в юмрук, докато гледаше свирепо Йорк, Трешъм и Бофорт.

Дери се пресегна, за да го хване за ръката. Без предупреждение приятелят му се обърна с лице към крал Хенри и изведнъж в стаята се усети известно напрежение. Дори Йорк вдигна очи. За такива престъпления и обвинения в миналото не бе имало друго наказание освен екзекуция. Въпреки това човек, признал се за виновен в държавна измяна, стоеше съвсем близо до краля. Уилям не беше въоръжен, но те пак усетиха колко физически силен бе той и колко кралят беше крехък до него. Преди някой да успее да мръдне, Уилям пристъпи, падна на колене и сведе глава чак до гърдите си.

— Съжалявам, че Ви донесох неприятности, Ваше Кралско Величество. Ако такава е Божията воля, пак ще се върна да Ви служа.

Хенри леко се смръщи. За миг ръката му сякаш се вдигна, но после падна надолу. Всички лордове коленичиха, когато кралят стана прав и тръгна да излиза, поведен от канцлера и личната си прислуга. Не беше изрекъл нито дума.

Уилям остана на колене, докато вратата се затвори след краля. Когато пак се изправи, в очите му имаше сълзи. Той прие ръката на Дери върху рамото си, за да го изведе от залата. Двамата тръгнаха по коридорите, край тях минаваха тичащи вестоносци, отправени към всички, които бяха платили по няколко монети за услугата. Уилям имаше вид на човек, ударен от гръм, блед и замаян от присъдата, която му бяха дали.

— Имам готови коне, които да те преведат през Лондон до брега, Уилям — рече Дери, който оглеждаше с изпитателен поглед лицето на приятеля си, докато вървяха. — В Дувър чака корабче, „Бърнис“, за да те отведе в Бургундия, където херцог Филип предложи да те приюти за периода на изгнанието ти. Разбираш ли, Уилям? Там ще имаш собствена къща и след като се настаниш, можеш да вземеш Алис при

себе си. Синът ти може да идва да те вижда, а аз ще ти пиша всеки месец, за да те информирам какво става тук. Само пет години.

Дери бе поразен от отчаянието, което прочете в погледа на Уилям. Той изглеждаше замаян и Дери остави ръката си на рамото му, за да го държи изправен, макар че внимаваше да не докосва подутата длан и самата ръка.

— Съжалявам, Уилям. Ако кралят беше отхвърлил всичките обвинения, щяха да се надигнат бунтове, разбираш ли? Това беше най-добрата сделка, която успях да изкопча за теб. Точно вчера обесиха един винопроизводител защото заплашваше с бунт, ако те освободят.

— Разбирам, Дери. Благодаря ти за всичко, което направи. Може би трябваше да избягам, когато ме предупреди. Но не смятах, че ще стигнат толкова далеч.

Дери почувства мъката на приятеля си като своя собствена.

— Ще си платят за всичко, Уилям, заклевам се. След пет години ти ще се върнеш в Англия и ще ги подгоним като зайци, ако аз не съм приключил с тях дотогава. Ще видиш.

Заедно бяха прекосили огромното пространство на Уестминстърската зала, без да обръщат внимание на втренчените погледи на разни търговци и членове на парламента. Новината се разпространяваше бързо и неколцина посмяха да процедят през зъби подигравки към осъдения предател, който се движеше сред тях. Уилям вдигна високо глава и нещо като гняв замени празния поглед в очите му.

— Както кажеш, Дери. Само пет години — промърмори той, като изправи гръб и се огледа с яден поглед наоколо.

Излязоха от залата и отидоха при двамата мъже, които чакаха с конете. Дери преглътна нервно, когато тълпата започна да се сгъстява и с всеки изминал миг усещането, че във въздуха витае насилие, се засилваше.

— Бог да те пази, приятелю — тихо му каза Дери.

За Уилям не беше лесно сам да се качи на коня с увредената си ръка, затова Дери се напъна да го повдигне върху седлото, после му подаде меч и колан с ножница. При вида на дългото острие погръмогласните сред тълпата попритихнаха, но все повече хора прииждаха, съскаха и крещяха обиди. Уилям ги погледна отгоре, стиснал устни в тънка линия. Кимна на Дери, цъкна с език и забучи

пети, преминавайки на косъм покрай един развикал се въглекопач, който залитна назад и падна в прегръдките на другарите си. Дери бе заел двама добри войници от лорд Съмърсет, които да го придружат. Те подкараха конете си и извадиха мечове. Заканата им беше съвсем явна.

Дери остана за момент да ги гледа как се отдалечават, после усети, че злобата на събралите се търси следващата си жертва. С няколко бързи крачки той изчезна обратно в огромната зала и сумрака вътре. Там, в сенките, далеч от погледите им, подпря глава на хладната мазилка. Искеше само да спи.

Макар навън да беше тъмно, Уестминстърският дворец беше осветен в златисто, всеки прозорец блестеше със светлината на стотици свещи. Благородните лордове, събрали се да изслушат присъдата на краля за Уилям дьо ла Пул, не се разотидоха бързо. Слугите им притичваха напред-назад, предаваха съобщения от един на друг лорд, докато те се разхождаха в коридора или пък си поръчваха вино и сядаха, за да обсъдят събитията от вечерта. Обособиха се две ясни крила в съвсем малкото време, откакто кралят бе напуснал залата. Около лорд Съмърсет и лорд Скейлс се събраха десетима барони и графове. Те обсъждаха вечерта и изразяваха изумлението си от съдбата на Съфолк.

Йорк се беше отделил с лордовете Невил в една празна стая, недалеч от покоите на краля. Трешъм и кардинал Бофорт се присъединиха към тях, потънали в разговор. Прислужниците сновяха сред групата на осмината мъже, палеха свещи и огън в камината, някои пък отидоха да донесат вино и храна. След време неколцина други благородници наминаха през тяхната стая с отворени врати, за да вдигнат чаша в чест на Йорк. С думи не казваха нищо съществено, но показваха подкрепата си.

Трешъм на два пъти бе излизал и се беше връщал, докато накрая седна край камината и прие чаша вино, промърморвайки нещо за благодарност. Беше замръзнал от стоенето навън и трепереше, когато седна и се включи в разговора. Говореше Ричард Невил-старши. Освен че носеше титлата граф на Солсбъри, Трешъм не знаеше много за този човек. Той имаше имоти и задължения, които го държаха далеч от Лондон, край границата с Шотландия, и в парламента рядко го

виждаха. Трешъм с благодарност пийваше от виното си, като мислено отбеляза колко много хора имаха връзка с рода Невил. Когато Йорк се бе оженил за жена от този род, той бе спечелил подкрепата на една от най-силните групи в страната. Със сигурност не му беше зле да има зад гърба си лоялността на фамилия Невил.

— Просто твърдя, че трябва да имаме наследник — казваше в този момент Солсбъри. — Видяхте кралицата, все още тънка като вейка. Не мисля, че няма изобщо да се появи дете, само че ако тя е неплодовита, това след време ще потопи още веднъж страната в хаос. С тази армия на Кейд, която заплашва дори и Лондон, няма да е лошо да предложим да се назове наследник.

Трешъм човъркаше ушите си, седеше, наведен напред и изпразваше чашата си. Видял бе как настроението на приятелите на Йорк се смени от радост до отчаяние, докато беше сред тях през последните няколко часа. Бяха намерили изкупителна жертва за трагедията във Франция, макар кралят и Дери Бруър да спасиха Съфолк от екзекуция. В тази стая името на Бруър се споменаваше с подчертано отвращение и гняв, въпреки че всъщност той само отчасти бе успял да отклони удара, който Йорк беше подготвил. Съфолк се махна за пет години, отстранен от обкръжението на краля в разцвета на силите си. Победата бе половинчата, независимо че Бруър имаше чевръсти крака и мисъл. Но темата за наследник беше нова и Трешъм слушаше внимателно, докато лордовете Невил измънкаха някакво съгласие в чашите си. При тях владееше друг вид лоялност и щом старият Ричард Невил говореше нещо, то се отнасяше за всички тях много преди да е взето решение.

— Можем да попитаме Трешъм тук — продължи Солсбъри. — Той ще знае какви документи и закони трябва да се предложат. Какво мислите, сър Уилям? Можем ли да обявим друг наследник до времето, когато на краля и кралицата им се роди дете? Имаме ли прецедент?

— Ще бъде нужен закон, одобрен от парламента, разбира се. Такъв вот би бил... спорен, предполагам.

— Но възможен? — рязко вметна Солсбъри.

Трешъм наклони глава.

— Всички неща са възможни, милорд... при достатъчно гласове.

Те се разсмяха при този отговор, а Йорк седеше в центъра и се усмихваше. Нямаше съмнение кой ще бъде наследникът, ако такъв вот

можеше да се осъществи в парламента. Ричард Йоркски произхождаше от сина на крал Едуард, както и самият Хенри. Дядото на Сесили Йорк пък беше Джон Гонт, друг от неговите синове. Заедно двамата Йорк имаха претенции за трона, не по-лоши от тези на самия крал — а те имаха шест деца. Трешъм мислено се коригира, като си спомни скорошното раждане на още един син. Седем деца, всичките произхождащи от войнствения крал.

— Подобно предложение ще бъде декларация за намерения, милорди — рече Трешъм с тих, но твърд глас. — Целта му не може да се прикрие, нито пък лоялността на онези, които го поддържат. Споменавам това, за да съм сигурен, че разбирате възможните последствия, при положение че вотът не сполучи.

За негова изненада Йорк се изсмя с горчивина, както бе загледан в пламъците.

— Сър Уилям, баща ми бе екзекутиран за измяна към бащата на същия този крал. Израснах сираче, зависех от добрината на стария Ралф Невил. Смятам, че знам нещо за последици и рисковете от амбицията. Макар че човек вече сигурно не бива да се страхува да говори за измяна след всичко, на което станахме свидетели тази вечер. Сякаш тя не е толкова опасна както едно време.

Всички се усмигнаха на ироничните му думи, отглеждайки се.

— Но аз не разговарям шепнешком, Сър Уилям! Това не е заговор, няма тайна интрига. Това е само обсъждане. Кръвта ми е добра, родът ми е добър. Кралят е женен от години, но нямаме пълна утроба. Според мен в тези размирни времена страната има нужда да знае, че има в резерва един силен род, ако семето на краля се окаже слабо. Да, тъй смятам, Трешъм. Пригответи тези документи, този закон. Ще позволя името ми да се спомене като наследник на трона. Това, което видях днес, ме увери, че ще постъпя правилно.

Солсбъри се усмигна доволно и Трешъм заключи, че те не за първи път обсъждат този въпрос. Имаше усещането, че всички мъже там са чакали единствено неговата поява, за да му натрапят този разговор и да преценят реакцията му.

— Милорд Йорк, съгласен съм. За доброто на страната ни трябва да имаме наследник. Естествено, всяко подобно споразумение губи валидността си, ако кралицата зачене.

— Естествено — отвърна Йорк и показа зъбите си. — Въпреки това трябва да сме подготвени за всеки случай, сър Уилям. Както открих тази вечер, хубаво е човек да има готови планове независимо от развоя на събитията.

24.

Уилям лорд Съфолк, стоеше на белите скали над пристанище Дувър. Хората на Съмърсет чакаха малко отстрани, проявявайки уважение, като може би съзнаваха, че той има нужда от няколко мига в мълчаливо размишление, преди да напусне дома си за петгодишно изгнание.

Тук въздухът беше чист след ужасната воня на Лондон. Усещаше се и топъл пролетен полъх, дори на такава височина. Уилям бе доволен, че се спря. Виждаше търговския кораб, който чакаше в пристанището, но просто стоеше, вглеждаше се в безбрежното море и дишаше. От дясната му страна се извисяваха масивните укрепления на замъка Дувър. Знаеше, че Уилям Завоевателя го е изгорил, а после е платил за неговото възстановяване, смесица от ужас и щедрост, типична за него. Французите бяха изгорили целия град само преди един век. Точно на това място от брега спомените се простираха далеч в миналото. Уилям се усмихна при тази мисъл и почерпи успокоение от нея. Местните жители бяха вдигали града отново и след далеч поголеми трагедии от тази, която го бе сполетяла. Заобиколени от пепел, пак бяха започвали да строят домовете си. Може би и той щеше да стори същото.

С изненада установи, че настроението му се оправя, като диша мекия въздух. Толкова много години на отговорности сякаш не му бяха дотежали. Въпреки това сега, когато се отърва от тях, се чувстваше свободен за първи път от много време. Вече не можеше да промени нищо. Крал Хенри имаше и други поддръжници, които да го напътстват. Докато Дери Бруър беше жив и правеше комбинации, винаги щеше да има надежда.

Той знаеше, че извлича максималното от злощастната си съдба — черта, която споделяше с флегматичните хора от града в подножието. Животът не беше разходка из райските градини. Но дори да беше, Уилям знаеше, че е от типа хора, които ще се огледат и ще си построят прокълнатата къща. Никога не беше оставал без работа и мисълта как ще си попълва годините в Бургундия го тормозеше.

Херцог Филип беше добър човек, щом е отправил тази покана, и поне не беше приятел на френския крал. Иронията да бъде обвинен в държавна измяна се състоеше в това, че Уилям имаше далеч повече приятели във Франция, отколкото в Англия, поне в момента. Щеше да пътува с документи, които му осигуряваха личната защита на херцог Филип. Смяташе да прекоси цяла Средна Франция и да спре за малко в Париж, преди да се отправи към новия си дом.

Той взе да търка с върха на ботуша си зеления мъх, докато стигна до варовика под него. Корените му бяха тук, душата му бе във варовика. Грубо избърса очите си, надявайки се, че мъжете не бяха забелязали силната емоция, която го връхлетя.

Уилям въздъхна и прочисти дробовете си.

Беше намерил начин да възсяда коня, без много да използва ръката си, та с мъка се настани на седлото и взе юздите в здравата си ръка.

Заслизаха надолу по пътеки, а после поеха по отъпкания път към пристанището. За пореден път усети върху себе си враждебни погледи, чуваше как шепнат името му, макар да смяташе, че е изпреварил с един ден новината. Държеше главата си изправена, когато го представиха на търговския капитан, и проследи товаренето на провизиите, които Дери бе осигурил. Не бяха повече от необходимото за един мъж от неговия ранг в продължение на няколко седмици, не повече. Знаеше, че ще трябва да изпрати куриер до жена си, за да му изпрати както средства, така и дрехи. Бургундия беше част от английската земя — макар и на голямо разстояние, все пак близко до дома. Освободи хората на Съмърсет, раздаде им малко сребърни монети, благодари им за защитата и вниманието. Те поне се отнасяха с него с уважението, дължимо на един лорд, факт, който не убягна на вниманието на корабния капитан.

Уилям беше свикнал с морските съдове и търговският кораб му се стори небрежно поддържан. Въжетата не бяха навити на хубави намотки, а палубата се нуждаеше от добро лъскане с грапави камъни. Въздъхна и се облегна на перилата, като същевременно оглеждаше местните хора, щъкащи нагоре-надолу. Дери бе раздал доста пари под масата, за да може да организира това пътуване, като постигна чудеса за нула време. Освен съпругата и сина си той знаеше, че оставя у дома добри приятели. Стоеше на палубата, когато корабът отплава, а

първият и вторият капитан си викаха един на друг от носа до кърмата. Екипажът вдигна главното платно на мачтата, като моряците мелодично подвикваха с всяко дръпване. Уилям вдигна поглед, когато платното над главата му се изду и корабът набра скорост.

Той гледеше как земята остава надалеч и попиваше с поглед гледката, искаше да улови всяка най-дребна подробност, за да го поддържа. Знаеше, че ще бъде почти на шейсет, когато види пак тези бели скали. Баща му беше умрял на четирийсет и осем, убит в битка. Тази мисъл го торможеше. Зачуди се дали това няма да е последният път, в който зърва родината си, и потрепери от усиливащия се вятър, от който огромното платно скрибуцаше.

Извън заслона на пристанището морето съскаше под носа на кораба, носещ се по вълните. Уилям си спомни пътуването през Ламанша с Маргарет, когато тя беше малко по-голяма от момиче. Радостта ѝ беше заразителна и споменът го накара да се усмихне.

Потъна в мисли за по-добри времена и отначало не схвана какво означават внезапно затопуркалите боси нозе на моряците, които спринтираха от единия край на палубата до другия. Първият помощник-капитан ревеше нови команди и корабът се завъртя, като пое по нов курс, въжета и рейки се местеха от мъжки ръце, които си знаеха занаята. Объркан, той погледна първо към екипажа, после натам, накъдето всички се бяха втренчили.

Вкопчи се с все сила в перилата, когато видя как друг кораб изскача от едно заливче малко по-нататък по брега. Беше боен кораб, построен с висока кърма и нос и ниска средна палуба за качване — не беше търговски кораб. Прилоша му, всичките му планове, цялото спокойствие, което бе събирал като песъчинки, внезапно изчезнаха. Тежко натоварените търговски кораби като „Бърнис“ бяха чудесна плячка за пиратите. Протокът между Англия и Франция беше оживен търговски път по всяко време на годината и пиратите нападаха кораби и крайбрежни селца, като се промъкваха от Франция или дори от Корнуол, за да обират собствените си съотечественици. Ако ги хванеха, наказанията бяха брутални и беше рядко явление да видиш празни килии в затворите на големите пристанища.

Усещането му за болезнено изумление само се засили, когато другият кораб тръгна срещу тях с единственото си огромно платно, опънато до скъсване. Независимо от тремавата си предница и задни

структури той беше по-тесен от „Бърнис“ и очевидно по-бърз. Спусна се към тях като ястреб, който връхлита върху жертвата си и се мъчи да я сграбчи.

Франция беше толкова близо, че човек можеше да изтича до брега. Уилям я виждаше, макар че вятърът се надигаше още и континентът тънеше в мъгла в далечината. От всички на борда той най-добре знаеше, че във Франция са останали малко безопасни убежища. Сграбчи един притичал край него моряк за ръката и едва не бутна човека.

— Отправете се към Кале — заповяда Уилям. — Кажи на капитана. Това е единственото пристанище с английски кораби.

Човекът зяпна, после докосна чело в знак на подчинение и пак хукна да си върши задълженията.

Небето отпред потъмня, времето започна да се разваля. През мъглата и мокротата Уилям все още улавяше с поглед френската земя отпред и Англия отзад, белите скали на Дувър чертаеха само една размита линия. „Бърнис“ се наклони под тежестта на платното и вятъра, но той видя, че това няма да е достатъчно. Търговските кораби се строяха широки, за да носят товари, огромни, тромави съдове, които даваха живот на търговията. Преследващият кораб на практика беше като хрътка в сравнение с „Бърнис“, приближаваше все повече и повече, докато вълнението се усилваше и пръски удряха по палубите и на двата кораба. Уилям усети вкуса на сол върху устните си, докато корабът скрибуцаше, а капитанът ревеше заповеди за курс към Кале.

Десетина моряци вдигаха тежките въжета, за да обърнат рейките, докато други с все сили натискаха дългата греда на румпела, за да завият наляво по новия курс. Платното плющеше до скъсване, въжетата бяха спуснати и корабът зад тях сякаш се оказа по-близо. Ако можеха да продължат напред, преследването щеше да отнеме много по-дълго, но то означаваше „Бърнис“ да се разбие на френския бряг. Трябваше да се насочат към Кале, макар че завоят отне почти цялата им скорост.

Сърцето на Уилям удряше в гърдите му; „Бърнис“ забави ход и проскърца. Вече виждаше всеки детайл на кораба по петите им, който беше на половин миля и приближаваше през оловносивите вълни. Той присви очи и прочете име, изписано с огромни златни букви —

„Тауър“. Това беше изключително добре екипиран съд, за да бъде под командата на един пират.

Платното още веднъж се изпъна на вятъра и моряците от търговския кораб викнаха нестройно ура, след като отвързаха въжетата и задъхани, спряха да си починат. По-възрастните мъже сигурно всичките притежаваха дял от кораба и товара му. Поминъкът им, както и животът им, зависеше от това дали „Бърнис“ ще избяга. Вълните продължаваха да кипят под носа, докато пореха тъмните води. Франция беше само на няколко мили и Уилям затаи надежда. Другият кораб беше все още отстрани, а и сигурно щеше да има английски кораби по-близо до Франция, готови да се притекат на помощ, като видят, че преследват един ценен търговски съд.

Измина час, после друг, вятърът се засилваше през цялото време, а облаците се спуснаха ниско над бурното море. По върха на вълните излязоха бели зайчета и ледена солена вода се носеше из въздуха подобно на мъгла. Уилям знаеше, че Ламаншът е капризен, можеше от нищото да изпрати някоя буря. Но „Бърнис“ беше сигурен кораб и той смяташе, че ще може да удържи голямото си платно опънато по-дълго, отколкото „Тауър“. Започна да се моли за буря и наблюдаваше капитана внимателно, застанал под главната мачта в очакване на първите признаци на скъсване. Вятърът бе вече ураганен, над тях се насъбраха буреносни облаци, а отдолу двата кораба се бореха с него. Слънцето се скри бързо и Уилям усети първите капки дъжд, чу ги как барабанят по палубата. Потръпна, като видя как преследвачът им се гмурна дълбоко, а после излезе нагоре с нос, от който се стичаше бяла и зелена морска вода.

Преследвачите се намираха на не повече от няколкостотин ярда от кърмата. Уилям различи мъже, облечени в брони и с наметала, които стояха на палубата. Може би наброяваха към две дузини, не повече, но носеха мечове и брадви, достатъчни, за да вземат на абордаж екипажа на търговски кораб. Преглътна, като видя, че стрелци с лъкове се изкачват към високата дървена конструкция, издигната зад носа. Уилям гледаше как двата кораба се носеха нагоре-надолу по вълните, подпомагани от усилващите се пориви на вятъра, пожела им късмет, сетне с изумление забеляза, че трима стрелци се привеждат и пускат стрели, които се издигнаха и паднаха с удари като чук върху палубата на „Бърнис“.

Уилям сграбчи с все сила със здравата си ръка перилата и се намръщи. Пиратите намираха екипажите си из крайбрежните градове, но едва ли някога бе имало френски стрелец, който да е толкова точен. Убеден беше, че вижда английски стрелци, предатели и негодяи, които предпочитаха да изживеят живота си в кражби и убийства вместо в почестни занимания. Капитанът мина край него тичешком, запътен към кърмата, за да види развитието на нещата. Уилям се помъчи да тръгне с него, но тъй като използваше само едната си ръка, залитна и едва не падна в морето, щом изпусна парапета. По инстинкт капитанът го хвана, преди да изчезне надолу. Но за жалост, сграбчи го за болната ръка, та Уилям изкрещя от неочакваната болка.

Капитанът му крещеше извинения срещу вятъра, когато една стрела го улучи, заби се дълбоко в гърба му и мина през него, тъй че Уилям виждаше как върхът ѝ се подава между ребрата. Дватама зяпнаха един срещу друг и онзи се опита да проговори, преди очите му да се замъглят и да издъхне. Уилям размаха ръце, за да го хване, но тежестта беше твърде голяма за него и капитанът изчезна зад борда в пяната, потъвайки моментално.

Още стрели заваляха наоколо с трясък и Уилям чу как един моряк извика от болка и изненада, когато друга стрела попадна в целта. Огромното платно над главата му започна да плющи. Виждаше, че мъжете край румпела залягат и изоставят задълженията си, изправени пред този дъжд от стрели. „Бърнис“ се замята, след като ги нямаше техните ръце, за да го направляват, и се отклони от курса. Наведен колкото се може по-ниско, Уилям се разкрещя да вземат управлението в ръце, но вече беше късно. Внезапно преследвачът им се заби странично в тях със стържещ тътен, докато дъждът заливаше палубата и хората.

Уилям загуби равновесие и падна. Опита се да стане, но върху него наскачаха въоръжени мъже, които с крясъци освобождаваха собствения си страх от това, че прекосяват бушуващата морска вода, която ги делеше. Той видя, че един от тях не успя да се хване, хлъзна се и изчезна, за да бъде смазан или удавен, но в миг се появи друг на мястото му и прескочи пролуката, хванал оголената си сабя с протегната и сигурна ръка.

— Мир! — рече Уилям, задъхан от усилието да се изправи. — Аз съм лорд Съфолк! Мога да ви дам откуп.

Мъжът, чиято фигура надвисна над него, с все сила стъпи с крак върху счупената ръка на Уилям и за секунда светът около него се потопа в бяла светлина. Той изстена и се отказа от всякакъв опит за ставане, проснат върху палубата, подгизнал и измръзнал под плющиящия по дървото дъжд.

Нападателите разчитаха на шока и насилието, за да завземат „Бърнис“. Безобидният екипаж или беше изхвърлен зад борда или посечен още в първото дивашко нападение, тъй като повечето мъже не бяха въоръжени. Уилям се втренчи в нападателя си, изненадан, че още не са го убили. Знаеше, че сигурно ще освободят „Бърнис“ от товара му и след това ще го потопят, запращайки на дъното и всички свидетели. Неведнъж беше виждал тела, изхвърлени от морето на сушата, за да знае как процедурат те — дори изгледите за откуп може би не ги привличаха достатъчно, за да не поемат допълнителен риск. Той зачака удара, целият претръпнал от агонията, която го заливаше от премазаната ръка.

Вятърът продължаваше да вие край въжетата и странното животно, което представляваха двата кораба, вплетени един в друг и люшкани от бурното море.

Джак Кейд гледаше настървено мъжете, които бяха дошли при него и се осмеляваха да оспорват плановете му. Лошото бе, че това бяха точно онези, които беше издигнал, за да командват другите. Те бяха сред първите участници в събранието в кръчмата, където ги беше разделил на тренировъчни групи от по дузина мъже. Под негово ръководство бяха воювали и спечелили срещу шерифа на Кент. Отсечената глава на мъжа още стоеше забучена на кол, клюмнала на една страна край огнището на Джак, заедно с щита с конска глава под нея. В живота шерифът беше нисък човек, но, както отбеляза Пади, най-сетне беше станал по-висок от всички тях.

Макар да не можеше да каже защо, най-много от всичко го безпокоеше фактът, че Екълстоун бе онзи, когото бяха помолили да „се изправи пред врага на негова земя“ или каквато там беше фразата. Приятелят му стоеше начело на малка група мъже и му говореше спокойно и бавно, като на лунатик.

— Никой не е казал, че се страхуват, Джак. Не е това. Просто Лондон е... е, голям е, Джак. Един господ знае колко хора има там, всичките натъпкани между реката и старите стени. Кралят сигурно дори не знае най-вероятно, но много са — и са много повече от нас.

— Затуй ти смяташ, че сме загубени — възкликна Джак и очите му просветнаха опасно изпод наведената му глава. Седеше и гледаше огъня, който бяха запалили, и се чувстваше приятно затоплен отвън и отвътре, с бутилка чист алкохол подръка, която му бяха дали тъкмо тази сутрин. — За това ли става дума, Екълстоун? Изненадан съм да го чуя от теб. Смяташ, че говориш от името на другите ли?

— Не говоря от ничие име, Джак. Сега единствено аз говоря. Но, знаеш, те имат хиляди войници и стотици пъти по толкова, които бродят из града. И половината от тях са жилави мъже, Джак. Срещу нас ще застанат касапи и бербери, мъже, които прекрасно се справят с острието на ножа. Просто казвам. Може би е прекалено голяма хапка да тръгнем срещу самия крал. Точно тя може да стане причина всички да увиснем на бесилките в Тайбърн. Чувам, че вече са три и на всяка има място за по осмина. Могат да бесят по две дузини наведнъж, Джак, това е. Жесток град е това.

Джак изсумтя раздражено, отметна назад глава, за да изгълта и последните капки от огнения алкохол. Стоя загледан още известно време, после скочи на крака и се извиси над Екълстоун и останалите.

— Ако спрем сега — тихо каза той, — те пак ще ни преследват. Нима си мислиш, че просто ще си идеш у дома? Та ние сме ограбвали и крали, момчета! Убивали сме кралски служители. Няма да ни оставят просто да си идем, не сега, не дори още в началото. Или хвърляме заровете за Лондон, или... — той сви огромните си рамене. — Е, мисля, че можем и във Франция да опитаме. Едва ли ще ни посрещнат с хляб и сол обаче.

— В Мен ще те обесят, Джак Кейд. Веднага разпознават там всеки кентски негодник.

Гласът дойде някъде изотзад на групата. Джак се вкамени, заслепен от светлината на огъня, както се взираше в тъмнината.

— Този казва, че те познава, Джак — рече Пади задъхано. — Казва, че ще си спомниш за един стрелец. Не ми се вярва да е някой луд, който те преследва.

— И по-лошо е познал от мен в миналото, ирландски ми глупако — отвърна Томас Удчърч, борейки се с желязната му хватка. — За бога, с какво те хранят теб?

Пади беше обгърнал с ръцете си двамина мъже, с мъка ги задържаеше и ги люлееше, докато главите им се заклатиха замаяно.

— Стига ли ви? — попита ги.

— Удчърч? — рече Джак изумен и излезе от светлината на огъня. — Том?

— Аз съм. Сега ще кажеш ли на този булдог тук да ме пусне на земята, преди да съм го сритал в топките, та чак в гърлото му да се качат?

Пади изрева и пусна Роуан, за да вдигне юмрук и да повали Томас на земята. Момчето видя какво се гласи да стори и бързо се хвърли върху ирландеца, като тримата заедно се строполиха на купчина, ритаха се и псуваха.

Джак Кейд се пресегна и изтегли младока, който още размахваше юмруци.

— Това пък кой е? — попита той.

Роуан можеше само да го гледа кръвнишки, защото онзи го беше хванал за яката и го давеше, а лицето му ставаше все по-червено.

— Синът ми — рече Томас и седна, като се предпазваше от ритниците на Пади.

Той стана на крака и протегна ръка на ирландеца, за да му помогне. Пади все още беше готов да напада, но се кротна и само мърмореше гневно, докато Джак вдигна длани и поотупа праха от Роуан със странна усмивка на лицето.

— Помня го, Том, още от времето, когато беше ревливо бебе с лице, алено като сега. Какво всъщност се случи с онова момиче от бордеите? Биваше си я, така съм си мислил винаги.

Джак усети, че избухливият Пади всеки момент може да излезе от контрол и сложи ръка на рамото му.

— Всичко е наред, Пади. Двамата с Том се познаваме от сума ти време. Ще изслушам каквото има да ми каже и ако не ми хареса, може да го подмамиш да си премерите силите, за да разнообразите момчетата тук.

— С удоволствие — изсумтя ирландецът, като все още гледаше лошо.

Томас присви очи нагоре и го премери на ръст и тегло, преди да се засмее.

— Дори да бях във форма, нямаше да мога да се справя с него, а пък на излизане от Франция ме раниха. Тежка година беше за мен и за момчето. После чух, че Джак Кейд си е направил армия и реших да притичам насам и да видя дали е същият мъж, когото познавам.

— А, дошъл си да се присъединиш към кентските свободолюбци, така ли? Един стрелец винаги ще ни влезе в работа, ако още имаш ръка за това.

— Мислех си по въпроса, Джак, ама твоите хора тук разправят, че си хвърлил око на Лондон и самия крал. С колко разполагаш, три хиляди?

— Пет — веднага го контрира Джак, — почти шест.

— Ако са предупредени, те биха изкарали на пътя двойно повече хора. Знам го аз този град, гаден стар град е това.

Очите на Кейд просветваха, докато останалите преценяваха мъжа пред себе си.

— Добре, ти как би постъпил, Том? Спомням си, че едно време виждаше доста ясно нещата.

Томас въздъхна. Почувства годините си и отслабналото тяло. Двамата с Роуан бяха изяли единия бут на коня, който бяха откраднали, като замениха последната част от пътя с ходене заради няколко дни на месна храна. Дори и така, знаеше, че ще му отнеме още време, преди да може да изпразни цял колчан с прилична скорост. Не бързаше с отговора и очите му се замъглиха при спомена за изгорените ферми и телата на цели семейства край пътищата. През целия си живот бе избухлив, но това не беше същото нещо. Тази ярост я бе събирал бавно, през месеците на загуба, когато го преследваха. Той винеше крал Хенри и неговите лордове за всичко, което беше видял — истина беше. Но винеше и французите, макар да ги бе накарал да кървят за всеки ярд от земята му. Обвиняваше и Дери Бруър и знаеше, че точно в Лондон ще го открие.

— Бих се отправил към сърцето, Джак. Кралят ще бъде или в Тауър, или в Уестминстър. Бих изпратил неколцина човека, които познават града, вътре, да стоят там, докато разберат къде се намира. Бих предпочел Тауър заради кралската хазна и златото в нея. После бих нападнал през нощта — да напълня джобовете си и да му понижа

черното сърце. Дотук ми дойде от крале и лордове, Джак. Те ми отнеха твърде много. Време е и аз да си взема нещо в замяна на всичко преживяно.

Джак се засмя и го потупа по рамото.

— Хубаво е, че те виждам пак, Том. Хубаво е, че пак те чувам. Седни при мен и ми кажи по какви пътища ще поемеш. Тези момиченца с нежни сърца тук ми разправят, че това не може да стане.

— О, може да стане, Джак. Не знам дали можем да превземем Лондон, но можем да покажем на ония ми ти благородници цената на онова, което ни взеха. Може да успеем и да забогатеем същевременно. Има и по-лоши идеи от тази, а аз все съм бил от погрешната им страна.

Стомахът на Уилям се бунтуваше, бълваше киселина в устата му, както беше коленичил върху палубата със завързани отзад ръце. Старата рана сковаваше единия му крак и мускулът му беше изтръпнал, но опита се да мръдне, някой от пиратите го риташе или пък започваше да го удря по главата, докато изплюе кръв. Чувстваше се незащитен и беше бесен, без възможност да направи каквото и да е, освен да наблюдава, докато убиха и последния член от екипажа, без много да се церемонят, и го избутаха зад борда, за да изчезне в морето.

Чуваше как похитителите му тършуваха под палубата, дюдюкаха и крещяха от радост при вида на онова, което бяха открили долу. Собственият му багаж бе разпорен и всички мъже заподскачаха при вида на торбичката с монети, които Дери бе оставил вътре за него. Уилям не реагираше, когато те му се присмиваха и го тормозеха, а само чакаше онзи, който ги командва, да се покаже.

Разбра, че той идва, щом дивашкото въодушевление на пиратския екипаж секна все едно отрязано с нож. Вместо това всички се втренчиха в краката си като кучета в присъствието на водача на глутницата. Уилям изви врат, мъчейки се да го види, после изведнъж извика от изненада и болка, когато го затеглиха напред по палубата, с крака, провлачени назад. Двама от пиратите го бяха хванали под мишците и сумтяха под тежестта му, докато той се тътрузеше отпуснат. Предположи, че ще го пренесат на техния кораб като овързана овца, и

само се надяваше да не го изпуснат по пътя, както белите вълни се пенеха във въздуха и беше почти невъзможно човек да стои изправен.

Не разбра защо го издърпаха до носа на „Бърнис“, така че той гледаше над парапета и над бушуващата отдолу морска шир. Мъжът, на когото другите се подчиняваха, влезе в полезрението му и Уилям го погледна объркано.

Пиратският капитан беше целият в белези, мрачен и жесток тип, от онези, които беше виждал да колят прасета в кланиците на Лондон. По лицето му имаше стари белези от шарка и огромни кратери по бузите, а когато се усмихна, зъбите му бяха предимно тъмнокафяви и обточени в черно, сякаш дъвчеше въглища. Капитанът се хилеше на пленника си с очи, светнали от задоволство.

— Уилям дьо ла Пул? Лорд Съфолк? — рече той доволно.

Сърцето на Уилям потъна и мислите му се проясниха, като киселините в стомаха му останаха само далечно дразнение. Не беше давал фамилното си име, а това не бяха хора, които биха могли да го знаят, освен ако не са търсили преднамерено неговия кораб още от самото начало.

— Значи знаете името ми — каза той. — Кой ви го даде?

Капитанът се усмихна и зацъка с език укорително.

— Мъже, които очакваха справедливост от един слаб крал, лорд Съфолк. Мъже, които *настояваха* за справедливост, но не я получиха.

Уилям наблюдаваше с нездрав потрес как мъжът извади от ножницата един меч с ръждиво на вид острие и прокара палец през него.

— Аз се предадох, за да ме задържите за откуп! — отчаяно каза Уилям и гласът му се пречупи от страх. Независимо от счупената си ръка той започна да се бори с въжетата, но моряците добре знаеха как да стегнат възел и нищо не се разхлабваше. Капитанът се усмихна отново.

— Не приемам вашата капитулация. Вие сте осъден предател, Уилям дьо ла Пул. Има хора, които смятат, че не бива да ви се позволява да се разхождате свободно, не и с присъда за държавна измяна, която виси на врата ви.

Уилям усети, че пребледнява, и кръвта се оттегли от лицето му. Сърцето му заби лудо, защото разбра. Затвори очи за миг, мъчейки се

да намери достойнството си, докато палубата се издигаше и се спускаше под краката му.

Отвори очи, когато почувства една груба ръка в косата си, тя го сграбчи и насили надолу главата му.

— Не! — извика той. — Пуснат съм условно!

Капитанът не обърна внимание на протестите му, стисна огромен кичур от сивата коса и я повдигна, разкривайки врата отдолу, по-блед от останалата кожа. С мрачна решителност онзи започна да реже в мускула. Гневният вик на Уилям прерасна в агонизиращ крясък, докато кръвта му бликаше във всички посоки и се разплиска по палубата, носена от пръските на морето. Той се сгърчи и потрепери, но го държаха здраво. Накрая се строполи напред върху дървения под.

Капитанът съсипа острието, като кълцаше през дебелия мускул и костта. Захвърли оръжието небрежно, наведе се и вдигна отсечената глава. Екипажът му заликува, като я видя, а после я сложиха в чувал от зебло, докато тялото му остана на безформена купчина върху палубата.

„Бърнис“ бе освободена от въжетата, които я държаха в плен, изоставена да се клати сама върху вълните, а пиратският кораб се отправи обратно към Англия.

ЧАСТ ТРЕТА

... хлябът ще се продава седем самуна за пени; четвъртът в кръчмите ще побира три четвърти; и ще обявя пиенето на леко пиво за углавно престъпление! Всичко в държавата ще бъде общо и конят ми ще пасе в „Чийпсайд“...

... Шекспировият
Джак Кейд: „Хенри VI“,
Част 2, IV действие,
II сцена

Най-първо да изтрепем всички правници!

... „Хенри VI“, Част
2, IV действие, II сцена^[1]

25.

— Портите на Лондон са затворени нощем, Джак — рече Томас и посочи към пода. Двамата мъже бяха сами на втория етаж на една странноприемница в град Саутуърк, който се намираше точно срещу града, отгатък реката. Томас бе отметнал килима и върху старите дървени дъски бе начертал груба карта, означавайки на нея Темза и римската стена, която ограждаше сърцето на древния град.

— Какво, *всичките* ли? — попита Джак. Той никога не беше ходил в столицата и все още беше убеден, че Удчърч преувеличава. Приказките за шейсет или осемдесет хиляди души му се струваха невъзможни, а сега трябваше да повярва, че навсякъде около града са разположени огромни порти.

— Нали това е предназначението на градските порти, Джак, тъй че, да. Все едно, ако се стремим да стигнем до Тауър, той е зад стените. Крипългейт и Мургейт ги изключваме — ще трябва да заобиколим целия град и селяните там веднага ще хукнат да викат кралските войници, докато се придвижваме. Олдгейт на изток — виждаш ли я там? Тази си има собствен гарнизон. Там съм се разхождал навремето, когато ухажвах Джоун. Може би ще можем да прекосим река Флийт на запад, та да влезем откъм катедралата, но независимо откъде ще влезем, трябва да преминем през Темза, а мостът е само един.

Джак се смръщи, като гледаше драсканиците по пода все едно от пилешки крака и се мъчеше да ги разбере.

— Не ми харесва много идеята да нападаме по път, за който те знаят предварително, че ще изберем, Том. Преди спомена за фериботи. Какво ще кажеш да използваме тях по-нататък, където е по-спокойно?

— За дузина мъже това би било решение. Но колко си събрал от Блекхийт насам?

Кейд сви рамене.

— Те прииждат, Том! Но мъжете са от Есекс, та дори от Лондон. Осем или девет хиляди са може би. Никой не ги брои.

— Все едно, твърде много, за да се прехвърлят с лодки. Няма толкова много и ще отнеме твърде дълго. Трябва да влезем и да

излезем от града преди изгрев-слънце. Това е, ако искаш да доживееш до зряла старост. Разбира се, все още има шанс кралят и неговите лордове да отговорят на петицията ни, не мислиш ли?

Двамата се спогледаха и се разсмяха цинично, вдигнаха чашите, които държаха в ръце, в безмълвен тост за своите врагове. По настояване на Томас Джак беше позволил да занесат в лондонския Градски съвет списък с искания от страна на „Капитана на Великото събрание на Кент“. Някои от мъжете, разбира се, бяха предложили да им предоставят девици и корони за лична употреба, но обсъждането в крайна сметка се сведе до истинските им проблеми. На всички им бе дошло до гуша от високите данъци и жестоките закони, които се прилагаха само за онези, които не можеха да се откупят с пари. Петицията, изпратена до лондонския кмет и съветниците му, би променила страната, ако кралят я удовлетвори. Но нито Джак, нито Томас очакваха крал Хенри дори да я види.

— Няма да ни отговорят — рече Томас. — Не става, без да накърнят интересите на хората, които взимат подкупи и държат обикновените семейства, притиснати под ботуша си. Те нямат интерес да се отнасят справедливо към нас, затуй ще трябва просто със сила да ги вразумим. Погледни тук — Тауър е близко до лондонския мост, най-много половин миля. Какъвто и друг път изберем, ще трябва да се оправяме през лабиринт от улички, които дори местните хора не познават добре. Ти ме помоли за съвет и ето ти го. Влизаме откъм Саутуърк, пресичаме моста някъде по залез-слънце, после тръгваме на изток към Тауър, преди кралските хора дори да са усетили, че сме сред тях. По пътя ще трябва да разбием някоя и друга глава, но няма да спираме да се движим, в Лондон няма достатъчно войници, за да ни спрат. Стига да не ни притиснат на някое тясно място, Джак.

— Но има повече хора, отколкото някога съм виждал — промърмори Джак притеснено. Все още не можеше да си представи толкова огромно мнозинство мъже, жени и деца, всичките натъпкани в мръсните улички. — Струва ми се, че биха могли да ни спрат, дори ако само се хванат за ръце и застанат неподвижно.

Томас Удчърч се разсмя при тази картинка.

— Може и да могат, но няма да го сторят. Чу какво казаха шпионите. Дори да е наполовина вярно, лондончани са точно толкова ядосани на краля и лордовете му, колкото и ние. Те не могат дори да

мръднат или да пръднат, без някой дебел глупак да им поиска такса, която отива директно в неговия джоб или в джоба на лорда, който го е наел на служба. Ако можеш да възпреш хората си да не мародерстват, Джак, те ще ни посрещнат с отворени обятия и ще ни приветстват по целия път.

Той видя как огромният мъж от Кент се вгледа в картата му с кървясали очи. Кейд пиеше много всяка вечер и Томас подозираше, че би останал в Блекхийт или в периферията на Кент вовеки веков. Кейд го биваше за бунтарски битки срещу бирници и шерифи, но направо загуби устои, когато стана дума да се превземе Лондон. Разчиташе изцяло на Удчърч, държеше се за него като удавник за сламка и го слушаше. След всички нещастия, които преживя, Томас смяташе, че му се полага и малко по-хубав живот. За първи път усещаше, не е попаднал на правилното място в точния момент.

— Мислиш, че можем да го направим ли? — промърмори завалено Джак. — Много хора очакват от мен да ги пазя живи, Том. Не искам да ги видя всичките посечени. Не съм се захванал с това, за да се провалям.

— Няма да се провалим — тихо го успокои Удчърч. — Страната не се е вдигнала на оръжие безпричинно. Този наш крал е глупак и страхливец. Достатъчно загубих заради него, ти също — пък и всички наши хора. Те ще стоят, където трябва; това си го доказал. Ще устоят и ще навлязат право в Лондонската кула.

Джак поклати глава.

— Това е *крепост*, Том — рече, без да вдига глава. — Не можем да сме извън нея, когато кралските войници ни застигнат.

— Там има порти, а ние имаме мъже с брадви и чукове. Не казвам, че ще е лесно, но ти имаш осем или девет хиляди англичани и при такава многочисленост нищо няма да ни се опре достатъчно дълго.

— Повечето от тях са от Кент, Том Удчърч — поправи го Кейд и очите му заблестяха.

— Още по-добре, Джак. Още по-добре — захили се Том, а онзи го тупна по гърба и той се залюля.

Слънцето изгряваше, когато двамата мъже излязоха с нестабилни крачки от странноприемницата и застанаха на вратата, като премигваха с очи на светлината. Бандата на свободолубците беше нахлувала във всяка ферма и всяко село в радиус от пет мили и мнозина лежаха в

ступор по земята, загубили сваят от откраднатите бъчви алкохол и вино. Джак сбута един с крака си и го гледаше как се свива и стене, без да се събужда. Онзи държеше в ръце огромен свински бут, увил ръце около него като любовник. Предишните няколко дни бяха направили тежък преход и Джак не искаше да им отнема шанса да си починат.

— Добре, Том — рече той. — Мъжете днес ще изтрезняват. Аз самият може да поспя. Довечера ще пресечем моста.

Томас Удчърч погледна на север и си представи как палят сутрешните огньове в Лондон, като така създават онази лепкава мъгла и миризма, които тъй ясно помнеше от детството си. Жена му се беше върнала в бащиния си дом с дъщерите му и той се зачуди дали изобщо знаят, че двамата с Роуан са живи. При мисълта за жените веждите му веднага се свъсиха в размисъл.

— Ще трябва да предупредиш мъжете, че не бива да има никакви изнасилвания и кражби, Джак. Никакво пиене също, не и преди всичко да е свършило и да сме се върнали в безопасност тук. Ако обърнем хората срещу нас, никога няма да излезем от града.

— Ще им кажа — потвърди Джак кисело и го погледна недоволено.

Томас осъзна, че едва ли не е дал заповед на гиганта и заговори отново, за да заглади този напрегнат момент.

— Те ще се вслушат в думите ти, Джак. Ти си този, който ги доведе тук всички, до последния. Ще те следват.

— Лягай да спиш, Удчърч — отвърна Джак. — Нощта ще е тежка и за двама ни.

Дери Бруър беше в лошо настроение. Ботушите му тропаха по дървения под, докато крачеше напред-назад в стаята над речния пристан на Тауър и гледаше как оловносивата Темза тече буйно край него. Маргарет го наблюдаваше от мястото си на пейката със здраво стиснати в скута ръце.

— Не казвам, че някога ще приближат повече от това, което е сега, милейди, но в периферията на Лондон има армия и целият град или е изпаднал в ужас, или иска да се присъедини към нея. Лорд Скейлс и лорд Грей всеки ден ми опяват да изпратя кралски войници

да разпръснат хората на Кейд, сякаш те всичките са някакви селяни, които ще побегнат при вида на няколко коня.

— А не са ли селяни, Дерихю? — рече тя, като с неудобство произнесе малкото му име. Откакто по волята на съдбата двамата станаха съюзници, беше го помолила да я нарича Маргарет, но той все още се противеше. Тя вдигна поглед, когато Дери спря и се обърна, зачуден дали това, което вижда, е сила или пък слабост.

— Милейди, имам хора, които се разхождат из техния лагер. Онзи глупак Кейд не разбира нищо от тайни думи и пазачи. В тази пиянска тълпа всеки може да идва и да си отива както си поиска и, да, повечето от тях са труженици, чираци, закоравели мъже. Има обаче и джентълмени с приятели в Лондон. За тях се обаждат в подкрепа гласове отвсякъде и зад това подозирам парите на Йорк — той издиша силно и разтърка основата на носа си. — Някога аз познавах Джек Кейд, когато той беше просто един огромен... ъ-ъ-м... дявол в редиците срещу французите. Дори съм чувал, че веднъж се е бил и от тяхната страна, когато са плащали по-добре от нас. В него има достатъчно гняв, за да изгори Лондон до основи, милейди, ако му се отвори възможност.

Спря да говори и се замисли дали да не накара някого от своите шпиони да промуши с кама Кейд в окото. Това би означавало смъртта му, естествено, но Дери разполагаше с богатството на краля. Можеше да плати цяло състояние на една вдовица и децата ѝ, за да го подмамят поне.

— Независимо кои са те и защо са се събрали, наистина представляват цяла орда, милейди, всичките крещят и държат речи, като си палят взаимно фитилите. Една искра — и Лондон ще бъде плячкосан. Щях да съм по-щастлив, ако не трябваше да правя планове за сигурността на краля, както и всичко друго. Ако той се намираще извън града, щях да действам по-свободно.

Маргарет погледна в краката си, за да не я хванат, че зяпа главния шпионин на съпруга ѝ. Тя не се доверяваше изцяло на Дери Бруър, нито пък го разбираше. Знаеше, че е на нейна страна относно съдбата на Уилям дьо ла Пул, но минаха седмици, откакто морето изхвърли в Дувър обезглавеното му тяло наред с десетина други. За миг затвори очи, почувствала остра болка за приятеля си. Едната ѝ ръка стисна другата под нея.

Независимо дали имаше доверие на Дери Бруър, тя знаеше, че малцина са приятелите ѝ в двора. Бунтовете, изглежда, се разпространяваха и онези от лордовете, които подкрепяха херцога на Йорк, не си даваха много труд да ги потушават. За неговата клика беше изгодно страната да се е вдигнала на оръжие, а народът да дава воля на негодуванието си. Постепенно бе намразила Ричард Йорк, но нейната омраза нямаше да го отклони от пътя му. Лондон и съпругът ѝ се нуждаеха от сигурност преди всичко друго.

Дери пак се извърна към прозореца, а тя прокара ръка по утробата си, надявайки се вътре да има живот. Хенри сякаш не си спомняше първата им открадната интимност, когато бе болен и натъпкан с лекарства по онова време. Тя бе достатъчно смела да отиде при него още пет-шест пъти оттогава и действително течението ѝ през този месец се беше забавило. Опитваше се да не се надява твърде отчаяно.

— Милейди, не сте ли добре?

Очите ѝ се отвориха и тя поруменя, без да съзнава, че това я прави красива. Отклони очи от изпитателния поглед на Дери.

— Все още съм малко уморена, това е всичко, Дери. Знам, че съпругът ми не иска да напуска Лондон. Казва, че трябва да остане, за да ги засрами за измяната им.

— Каквото и да иска, милейди, няма да му помогне с нищо, ако хиляди хора влязат и унищожат Лондон. Не мога убедено да твърдя, че той е в безопасност тук, разбирате ли ме? Йорк подшушва разни неща на толкова хора, колкото и аз, а има и дебел портфейл да подкупва по-слабите мъже. Ако армията на Кейд навлезе, твърде лесно ще бъде да се инсценира нападение срещу краля и твърде трудно да го защитаваме, когато градът е под обсада.

Той приближи и за миг вдигна ръка, сякаш искаше да вземе нейната и да я стисне. После я пусна надолу, променяйки решението си.

— Моля Ви, Ваше Височество. По тази причина исках да Ви видя. Крал Хенри има замък в Кенилуърт, няма и осемдесет мили от Лондон по хубави пътища. Ако е достатъчно добре да пътува, може да стигне до там с карета за няколко дни само. Така ще знам, че моят крал е в безопасност и едно нещо по-малко ще ми тежи, когато разгромяваме сбирщината на Кейд — поколеба се, после продължи с

по-нисък глас: — Маргарет, и ти трябва да отидеш с него. Имаме верни войници, но след като Кейд е толкова близо, самото население започва да се бунтува и да мародерства. Блокират пътищата и из целия град се насъбират тълпи. Влизането на Кейд ще бъде това, което ще обърне каруцата, ще подпали искрата. Това може да свърши зле за нас и не се съмнявам, че поддръжниците на Йорк са те набелязали. Та нали в крайна сметка твоите прекрасни и лоялни членове на парламента направиха Йорк наследник на трона „при нещастен случай“ — Дери почти изплю думите, използвани в декрета. — Ще бъде лудост да предизвикаш точно онова, което те искат. Да останеш, означава сама да се прободеш с нож в гърдите.

Маргарет го гледаше напрегнато в очите, докато говореше, и пак се питаше до каква степен има доверие на този мъж. Какво преимущество би имал той, ако кралят и кралицата се махнат от Лондон, освен твърденията му и облекчаването на страховете му? Дотогава вече беше разбрала, че Дери Бруър не е просто устроен. Рядко имаше само една причина за нещата, които правеше. Въпреки това тя бе видяла скръбта му и гнева му, когато чу за убийството на Уилям. Дери изчезна за два дни тогава, напиваше се до безпаметност в кръчма след кръчма. Това беше действително така. Тя взе решението си.

— Много добре, Дери. Ще помоля съпруга си да иде в Кенилуърт. Аз ще остана в Лондон.

— По-безопасно ще е, ако заминеш — каза той моментално.

Маргарет не се поколеба.

— Няма безопасно място за мен, Дери, не и както стоят нещата сега. Вече не съм дете, за да криете от мен истината. Няма да съм в безопасност, докато други хора ламтят за трона на мъжа ми. Не съм в безопасност, докато утробата ми е празна. Е, по дяволите да върви всичко! Ще остана тук и ще наблюдавам как лордовете на съпруга ми и войниците му ще защитават столицата. Кой знае, може и да ти бъде необходима, преди да стигнем до края.

Кейд разкърши раменете си, докато оглеждаше тълпата мъже, която се простираше далеч зад светлината на пращящите факли. Чувстваше се силен, макар че гърлото му беше сухо и с удоволствие би

изпил едно питие, за да си сгрее стомаха. Летният сумрак настъпваше бавно, но тъмнината най-сетне наистина ги обгърна и армията чакаше тежката му дума. Господ му бе свидетел, че беше стоял срещу французите и с по-малобройни сили. Огледа се със страхопочитание — по-скоро усещаше, отколкото виждаше неимоверния брой мъже, дето се бяха събрали. Знаеше, че поне половината от тях бяха дошли при него след някаква несправедливост. Беше чул стотици гневни истории и повече. Мъже, които бяха загубили всичко във Франция или пък животът и семейството им бяха съсипани от някаква съдебна присъда. След като всичко им е било отнето, те идваха да тръгнат редом с Джак Кейд.

Първоначалните няколко хиляди мъже от Кент почти изцяло бяха погълнати от масата на присъединилите се по-късно — от Есекс и от Лондон. Поклати глава невярващо при тази мисъл. Имаше десетки, които живееха зад стените на Лондон, въпреки това бяха готови да тръгнат с куки и мечове срещу собствения си град. Не ги разбираше, но пък те не бяха от Кент, та не се и опитваше.

Помощниците му бяха заети през целия ден, записваха имена и подготвяха армията за поход. През последните няколко седмици дойдоха толкова много нови хора, че единственото, което успя да направи, бе да ги причисли към даден офицер и да ги остави да си търсят сами оръжие. На Пади сякаш работата му беше приятна и според Джак той би станал прекрасен сержант в една истинска армия. Заедно с Екълстоун и Удчърч бяха успели да създадат относителен ред в масите от мъже, особено сред тези, които изобщо не бяха обучени. По-голямата част държаха в ръцете си някакъв вид желязо и имаше само един начин да го насочат. Джак нямаше представа как биха се представили те пред кралската армия в брони и доспехи, но тесните улички на Лондон поне елиминираха опасността от конна атака. Хората му ходеха, всичките бяха пешаци, но пък това беше армията от която той разбираше, затова много-много не се притесняваше от липсата на коне.

Отляво виждаше дребния шотландец Тантър, качен на огромния впрегатен звяр, дето му бяха зачислили. На Джак му изглеждаше като муха, възседнала вол, както бе подвил крака под себе си. Тантър наблюдаваше двойка дроздове, които се стрелкаха в празното вечерно небе. Въздухът бе вече натезал и от запад се събираше валмо от тъмни

облаци. Кейд изведнъж се сети как майка му казваше, че дроздовете са последните птици във въздуха преди голяма буря. Видеяха ли ги как летят сами, носени от въздуха, селяните знаеха, че иде буря. Джак се усмихна при този спомен. Той *носеше* бурята към града тази вечер, отиваше към столицата, заобиколен от лицата на гневните мъже и студените им оръжия.

Десетина от най-грамадните воители на Кент стояха край него и се хилеха злорадо на светлината на факлите, които държаха високо над главите си. Това създаваше кръг от светлина около него, тъй всички можеха да видят предводителя си, както и знамето на Кент, което ги водеше. Джак погледна момчето, което държеше пръта, едно от стотиците запалени хлапета, влели се по пътя в армията им. Някои бяха синовете на техни войници, други просто бездомни момчета, които вървяха по петите им, биеха се за остатъците от храна и зяпаха с широко отворени очи възрастните, които им изглеждаха толкова страшни с мечовете и разните сечива в ръце.

Джак видя, че момчето го гледа, и му намигна.

— Как се казваш, синко?

— Джонас, капитане — отвърна той, стъписан от това, че самият Кейд го е заговорил.

— Добре, вдигни го високо, Джонас — рече Кейд, — с двете ръце и здраво, момче! То е хубав символ на Кент, а и предупреждение.

Джонас се изправи, извиси пръта като знаме. Момчето нямаше силата да го задържи стабилно и то се залюля на златистата светлина под тежестта на щита с белия кон и главата на шерифа.

— Дръж го високо, докато вървим. Мъжете трябва да го виждат и да знаят къде се намирам, нали така?

— Да, капитане — рече Джонас гордо, с поглед, забит в люшкация се връх над главата му.

— Готови, капитане! — изрева Пади някъде отдясно.

— Готови, Джак — изкрещя Удчърч от още по-далеч.

Кейд се усмихна, когато виковете им отекнаха наоколо, докато стотици, а после хиляди го повториха в един глас. Бяха готови.

Джак наду гърди, за да извика с все сили заповедта за тръгване, но видя как един човек разбутваше редиците към него и изчака, за да разбере какво иска. Глави се извърнаха, за да го проследят, докато онзи сумтеше и се провираше; накрая пристигна пред Джак задъхан. Беше

дребен мъж с жълтеникава кожа, тънки ръце и вдлъбнати страни, които можеха да бъдат продукт единствено на дълги години глад. Джак му направи знак да приближи още.

— Какво има? Смелост ли загуби? — рече той и се помъчи да прозвучи меко, защото видя колко притеснение и уплаха се четеше във всяка негова черта.

— Аз... съжалявам, Джак — продума той, почти заеквайки. Огледа се наоколо — към смръщените брадвоносци, и после набързо към кентското знаме. За изненада на Джак той се прекръсти, сякаш видя религиозна реликва.

— Познавам ли те, сине? — объркан го попита Джак. — Какво те води при мен?

Кейд тъкмо се привеждаше към него, за да чуе отговора, и онзи се хвърли към врата му, стиснал в ръката си кама. Джак изруга и перна с вдигната ръка оръжието, като изсъска от болка, когато острието разряза дланта му отгоре. Ножът изхвърча, удари се с трясък някъде в метал и изчезна от погледа. Джак стисна челюст, сграбчи главата на мъжа с две ръце и започна да я извива. Той се разпищя, започна да се бори, докато накрая се чу изпукване и се отпусна. Джак остави тялото му да се свлече безформено на земята.

— Проклет да си, който и да си ти — каза на трупа му. Беше се задъхал и когато вдигна поглед, видя шокираните лица на всички около него.

— Е, какво, мислили сте си, че нямаме врагове ли? Лондон е хитър и не го забравяйте. Каквото и да са му обещали, аз още мога да стоя прав, а той е мъртъв.

Внезапно настъпи раздвижване и Кейд се завъртя, убеден, че отново го нападат. Видя как Екълстоун пори тълпата с високо вдигната ръка, която стискаше бръснача, готов да убива. Изправи се с лице към него, напрегна рамене като бик, а яростта му го изпълни със сила.

— И ти ли? — изръмжа му и се приготви.

Екълстоун погледна надолу към тялото, после вдигна очи и срещна погледа на Джак.

— Какво? Господи, не, Джак! Аз преследвах него. Изглеждаше ми нервен и все се промъкваше напред към теб.

Джак видя как приятелят му сви тънкото острие и то изчезна.

— Ама малко закъсня, нали така? — рече.

Екълстоун с неудобство посочи към ръката на Джак, откъдето капеше кръв.

— Срязва ли те?

— Не е тежко.

— Ще стоя наблизко, Джак, ако не възразяваш. Не познаваме и половината от мъжете вече. Може да има и други като него.

Онзи махна с ръка при тази идея, доброто му настроение вече се възвръщаше.

— Те си изиграха коза, но стой, щом това те прави щастлив. Готови ли сте, момчета?

Хората му около него, все още пребледнели и шокирани от онова, на което станаха свидетели, промърмориха нещо за потвърждение.

— Щом настояваш, покривай ме в гръб, докато се придвижваме, тогава — каза Джак. — Тръгвам за Лондон. Те знаят, че идваме, и се страхуват. И тъй трябва да бъде. Вдигни тоя прът високо, по дяволите, Джонас! Нали веднъж вече ти казах! Нека да ни видят, че идваме.

Всички го поздравиха с викове, когато тръгнаха, хиляди мъже, които вървяха в тъмното към столичния град. Едри капки топъл летен дъжд закапаха и факлите започнаха да съскат и да плюят. Мъжете разговаряха и се смееха все едно се бяха запътили към пазара или към селския панаир.

Крипългейт остана отворена и осветена от фенери, качени на метални пръти. Кралската карета беше изолирана отвсякъде срещу студа, а Хенри вътре бе добре увит. Шейсетина рицари на коне ескортираха краля на север, водеха го далеч от столичния град. Хенри погледна навън към осветената порта и се помъчи да се обърне на седалката си, за да види как я затварят зад него. Древната римска стена се простираше надалеч и в двете посоки; зад нея останаха градът и съпругата му вътре. Ръцете му се разтрепериха и той заклати глава объркано, посегна към вратата и я пооткрехна. Движението веднага привлече вниманието на лорд Грей, който обърна коня си към каретата.

Хенри събираше мислите си — все едно се мъчеше да сграбчи висящи конци. Спомни си, че разговаря с Маргарет и я помоли да

дойде с него в Кенилуърт, където ще е в безопасност. Въпреки това я нямаше сега. Каза му, че мастър Бруър я помолил да остане.

— Къде е жена ми, лорд Грей? — попита. — Ще дойде ли скоро?

За негова изненада човекът не реагира. Просто слезе от коня и приближи отстрани до каретата, порумениял от неудобство. Хенри премигна невярващо.

— Лорд Грей? Чухте ли ме? Къде е жена ми Маргарет...?

И внезапно спря, разбрал, че това е въпрос, който е задавал многократно преди това. Знаеше, че известно време бе сънувал. От отварите на лекаря лъжливите неща му се струваха истински, а сънищата сякаш се случваха наяве. Вече не можеше да направи разлика. Хенри усети лек натиск върху вратата на каретата, когато лорд Грей я натисна, поглеждайки настрани, за да не вижда ококорените очи на краля и скръбното му изражение.

Вратата щракна тихо и се затвори, а Хенри остана загледан навън през малкото квадратно стъкло на прозореца. Когато се замъгли от дъха му, той го изтърка и за миг видя как лорд Грей клати глава към един от рицарите.

— Опасявам се, че кралят не е добре, сър Ролф, не е съвсем с всичкия си.

Рицарят видимо изпитваше неудобство, поглеждаше назад към бледото лице, което ги наблюдаваше. Главата му клюмна.

— Разбирам, милорд.

— Надявам се, че е така. Би било неразумно, ако споменете, че някога съм затворил врата в лицето на суверена си, сър Ролф. Ако се разбираме взаимно...?

— Естествено, лорд Грей. Нищо за отбелязване не съм видял.

— Много добре. Кочияш! Тръгвай!

Дългият камшик изплющя във въздуха и каретата започна да се отдалечава, подскочаше и се тресеше по изровения път. В това време вятърът задуха по-силно, заваля дъжд и тежки капки затрополиха по тавана на каретата и по прашната земя.

[1] Превод: Валери Петров. ↑

26.

Дери се сдържаше с огромно усилие. Наближаваше полунощ; беше изтощен до крайност и му беше писнало.

— Милорд Уорик, ако оттеглите наемниците си от северната част на града, там няма да остане никой, който да озаптява бунтовниците.

Ричард Невил беше висок и слаб мъж, все още твърде млад, за да му порасне брада. Въпреки това беше истински граф и син, и внук на хора с властови позиции. Той го гледаше втренчено с онази арогантност, която се придобива след поколения, прекарани във висшето общество.

— Кой сте *вие*, та да ми кажете къде да поставям *собствените* си хора, мастър Бруър? Виждам, че имате на разположение войниците на лорд Съмърсет, които тичат напред-назад при всяка ваша дума, но как ще ме накарате да стоя далеч от армията, която приближава към Лондон? Да не сте си загубили ума? Нека сме наясно. Не вие давате заповедите тук, Бруър. Не го забравяйте.

Дери усети как инстинктивно се наежва, но за никого нямаше да е от полза да предизвиква конфронтация с един Невил, докато Лондон бе поставен пред реална опасност.

— Милорд, съгласен съм, че тълпите на Кейд са най-лошата заплаха, пред която е изправен градът. Но когато той дойде, ще трябва да имаме контрол и върху улиците на града. Присъствието на армия на прага на столицата възбужда и наостря всеки нехранимайко в Лондон. Тази вечер има брожения край Сейнт Пол с призови кралят да бъде изведен навън и изправен пред съда. В Смитфийлд до Тауър са се събрали стотици и някакъв проклет оратор от Съсекс им вдига градусите. Тези места имат нужда от въоръжено присъствие, милорд. Трябват ни войници, които да се виждат на всяка улица — от кланицата до пазарището, от Олдгейт до Крипългейт. Само ви моля...

— Смятам, че ви отговорих, Бруър — студено отвърна Ричард Невил, като го прекъсна. — Аз и хората ми ще защитаваме Лондонския мост и Тауър. Това е позицията, която съм избрал да заемем. Или може би ще ми кажете, че кралят има други заповеди? *Писмени* заповеди,

които сам мога да прочета? Няма ли? Така си и мислех, тъй като Негово Величество напусна града. Надвишавате правата си, Бруър. Убеден съм, че бихте предпочели Невил да охранява уличните ъгли, докато истинските битки стават без мен. Но нямате власт тук! Предлагам ви да се оттеглите или поне да замълчите, докато повисшестоящите планират как да предотвратят най-лошото.

Нещо в опасното мълчание на Дери Бруър накара Уорик да спре наред тирадата. В новопостроения Градски съвет, седалището на гражданската власт в Лондон, имаше петима мъже. Лорд Съмърсет беше слушал внимателно разговора им и си правеше собствена преценка за присъстващите. Като видя, че Дери Бруър се готви да отвърне гневно, той прочисти гърлото си и заговори:

— Не е време за спорове, господа — заяви той сухо. — Лорд Скейлс? Вие споменахте, че ще отбранявате другите врати?

Скейлс беше мъж над петдесетте, ветеран от конфликта с Франция, който беше останал в Лондон след процеса на Уилям, лорд Съфолк. Той пое маслиновата клонка, подадена от Съмърсет, и заговори с мелодичен баритон, който целеше да разсее напрежението в стаята.

— Знаем, че този приятел Кейд има огромен брой последователи. Проява на най-елементарен разум е да подсилим вратите на Лондон.

— Седем портала, лорд Скейлс! — обади се Дери, отчаян, че си е позволил да покаже раздражение. — Ако сложим дори само по четирийсет допълнителни мъже на всяка, ще сме изгубили сериозно число бойци, които могат да поддържат реда по улиците. Милорд, пратил съм хора по селата край Лондон да следят за нападение. Кейд не е мръднал от Саутуърк. Ако изобщо дойде, ще го направи като бик — с рогата напред. Ако той беше единственият фактор, бих се съгласил с младия граф тук, че трябва да се съберем всички за отпор край Лондонския мост. Но в града има десетки хиляди, дето ще се възползват от тези брожения, за да подпалват, убиват, изнасилват и да си уреждат стари сметки. И както сме сега, може би пак нямаме достатъчно хора. Но Кейд е само една част от това. Нападението на Кейд ще бъде ни повече, ни по-малко сигналът, който ще даде началото на разрушаването на града.

Дери спря и огледа мъжете, които щяха да защитават Лондон, щом дойдеше Кейд, при положение че изобщо го стореше. Той поне

имаше доверие на Съмърсет, макар че старият мъж беше не по-малко докачлив от Ричард Невил, станеше ли дума да му отнемат честта да заеме важна позиция. Скейлс замлъкна почервенял по абсолютно същата причина. А барон Ривърс не знаеше друго освен факта, че е довел двеста войници в Лондон съгласно заповедта, която Дери бе написал и запечатал вместо краля. В сравнение с него младият граф на Уорик не беше по-малко враждебен от който и да било бунтовник, той бе лицето, което кланът Невил бе избрал да представлява тяхната власт. Дери го изгледа кисело, знаейки, че зад него стои Йорк, макар че, разбира се, той не се показваше. Привържениците на Невил можеха само да спечелят от едно нападение срещу Лондон и Дери изпадаше в отчаяние при мисълта, че подобни хора ще се възползват от хаоса, който ще последва. Нужни му бяха още войници!

Маргарет беше на достатъчно сигурно място в Тауър, помисли си Дери. Би предпочел да не трябваше да оставя четиристотин мъже да я пазят, но когато тя отказа да напусне града, не бе имал друг избор. Той познаваше достатъчно добре греховете на хората, по-добре от всеки друг. Ако спасяха Лондон, но загубеха Маргарет, беше ясно, че каузата на Йорк ще се подсили неимоверно. След това, в рамките на една година, херцог Йорк щеше да стане крал, сигурен беше. За първи път би предпочел да има срещу себе си един-единствен враг, както в миналото. Вместо това имаше чувството, че пристъпва в стая със змии и никога не знае коя ще го ухапе първа.

Един служител на кмета пристигна запъхтян по стълбите, огромен и дебел съветник, облечен в коприна и кадифе. Когато влезе при тях, лицето му беше порозовяло и се потеше, макар че стълбите не бяха много. Четиримата лордове и Дери се обърнаха към него с потъмнели лица и го принудиха да се вторачи в тях.

— Милорди — започна той задъхано, — хората на Кейд идват. Сега, милорди, *тази вечер*.

Уорик изруга под нос.

— Аз съм на моста — повтори. — Останалите се оправяйте сами.

Съветникът отстъпи назад, за да го пусне да мине, като същевременно се мъчеше да се поклони и да поеме дъх. Уорик изчезна тичешком надолу по стълбите. Дери се загледа ядно след него, после бързо се обърна към лорд Скейлс:

— Милорд, кралят ме е упълномощил за това. Моля, отстъпете ми част от хората си, за да охраняват града отвътре.

Лорд Скейлс погледна надолу към по-ниския мъж, претегляйки думите му.

— Не, мастър Бруър. Отговорът ми е не. Аз също ще защитавам моста.

— Господи, Скейлс — обади се Съмърсет. — Двамата сме от една и съща страна. Аз ще ти пратя шейсетима войници по улиците, Дери. Ще ги накарам да се явят пред Градския съвет, а ти ги прати там, където са необходими, разбрано? Това е всичко, което мога да отделия.

— Не е достатъчно — отвърна Дери. — Ако хората на Кейд навлязат в града, ще са ни нужни стотици, които да ги пресрещнат, накъдето и да се обърнат.

Той стоеше със стиснати юмруци и Съмърсет със съжаление сви рамене.

— Тогава се моли да не влязат в града — каза му. Той посочи стъпалата, които водеха надолу. Навън се чуваше как бурята свисти и реве, и започва да бушува над Лондон.

— Май ще е мокра нощ. Да вървим, господа!

По Лондонския мост имаше факли. Широки плювалници, пълни с горяща мас, бяха поставени на пилони в началото и по протежението му. Мостът блестеше в златисто на тъмния фон и се виждаше отдалеч на юг. Приведен под дъжда, Джак Кейд вървеше към това осветено петно заедно със своите свободолюбци и в движение превързваше с парцал раната на ръката си, като затягаше възела със зъби. Зад черните облаци, преминаващи като пръсти през небето, виждаше луната, почти пълна. Виждаше също сребрилата маса, която представляваха мъжете му, докато напредваха и приближаваха към града.

Темза беше като блещукаща лента на пътя му, щом пристигна близо до моста. Джак чуваше как Удчърч крещи на хората зад него да образуват колона. Мостът беше широк, но по-голямата част от ширината му бе заета от сградите по краищата му. Централният път не можеше да поеме повече от четирима до шестима души в редица, а Джак виждаше, че не е и празен. Лондонският мост гъмжеше от хора, животни и каруци и все повече от тях се взираха във въоръжените

мъже. Той се почувства като вълк, който приближава стадо агнета, и се усмихна при тази мисъл. Вдигна брадвата си и я постави върху рамото си, все едно беше дървосекач, излязъл на разходка. Екълстоун се разсмя на глас, явно осенен от подобна мисъл, макар звукът да не беше от най-приятните.

— Да не убивате агнетата! — изръмжа Джак към мъжете около себе си. — Никакви кражби, никакво докосване на жените! Разбрахме ли се? Ако видите някого с острие или щит, можете да му отсечете проклетата глава. Но не пипайте други!

Пазачите му изломотиха нещо в съгласие.

Сигурно си въобразяваше, когато усети как камъните под краката му потреперват, щом стъпи от твърда земя върху моста. Хората му вървяха пред него, но той настояваше да бъде сред първите редици, ако е нужно да дава команди. Независимо от усилията на Удчърч бяха образували твърде широка колона на открития път и сега се налагаше да се стеснят като във фуния след него, като хиляди останаха да стоят с наведени глави в проливния дъжд, без да могат да продължат напред. Все пак змията, която въоръжените кентски мъже образуваха, си пробиваше път все по-навътре, подкарали тълпите от лондончани пред себе си като говеда към пазара. За изненада на Джак мнозина от лондончаните ги приветстваха шумно и викаха името му, сочеха го, като че идваше да ги освободи от обсада. Те сякаш не се страхуваха и Джак Кейд не можеше да ги разбере.

Той преглътна нервно, докато минаваше край сградите от двете му страни — те се издигаха толкова високо над главата му, че пазеха от изливащия се дъжд навсякъде с изключение на най-централната лента. Не му беше приятно да го гледат отгоре, затова местеше гневен поглед по отворените прозорци.

— Следете за стрелци! — извика Удчърч зад него.

Джак виждаше как Екълстоун върти непрекъснато глава, бърше очите си от дъжда и се мъчи да следи всичко наоколо. Ако прозорците се изпълнеха, Джак знаеше, че хората му ще потърсят заслона на самите сгради, ще се струпат на тротоара заради лъжливото обещание за прикритие. Тогава щяха да бъдат уязвими за всеки, който е отсреща и има лък — като пилета в кокошарник. Той стисна палци, но вече чуваше дрънкащата походка на войниците далеч напред, които се придвижваха, за да заградят отсрещния край на моста. Премести

брадвата върху другото си рамо и се насили да върви със силна и смела крачка пред кентското знаме, което малкият Джонас бе издигнал нависоко.

Джак погледна назад през рамо и се опита да прецени колко от хората му бяха на моста. Цял ден Удчърч като една стара мома се бе притеснявал да не ги затиснат отгоре. На светлината на пропукващите улични лампи той различаваше него и сина му. И двамата стрелци се взираха нагоре в прозорците. Те бяха празни, тъмни пространства, без запалени лампи вътре. Нещо в това безпокоеше Джак, но той не намираще думи да го изкаже.

Пред него тълпата се беше състила в огромна плътна маса и като че ли хората му щяха да бъдат принудени да спрат на място.

— Покажете им железата, момчета! — изрева Джак. — Агнетата не трябва да вървят.

Екълстоун вдигна бръснача си малко по-високо, здраво стиснат между пръстите му. От всички страни хората на Кейд надигаха брадви и мечове, докато онези с щитове избутваха грубо всички от пътя си. Продължаваха напред и когато минаха средата, Джак видя как от отсрещната страна проблясват излъскани доспехи, а бягащият народ се изтича между строените и чакащи мъже. Мина му през ума, че кралските войници също са не по-малко затруднени от тълпите. Те не можеха да образуват плътни стени от щитове, докато невинни граждани все още се бореха да се измъкнат.

Вдигна глава и изрева страховито, като се надяваше хората му да се подчинят.

— За Кент! Напред в атака!

Не можеше да бяга бързо, а само да подтичва, тъй като онези пред него се хлъзгаха из гъстата кал. Джак видя как Екълстоун избутва един ликуващ лондончанин и го блъска настрани, когато започнаха да бягат. Всеки един ревеше, та се образува звукова стена от над плющия дъжд, който отекваше в затвореното пространство. Нямаше думи, просто извисяващ се рев от стотици гърла.

Джак се подхлъзна на нещо отдолу и залитна. Поне можеше да вижда. Лампите по моста го осветяваха по дължина и тяхната светлина бе изпълнена с блещукащи петънца, носени от засилващия се вятър. Намираще се на не повече от двеста ярда от коравите войници, които го очакваха.

Някои от тълпата се прилепиха към стените на къщите, вместо да се мъчат да изпреварят нападащата армия. Други не бяха достатъчно бързи и пищяха, докато падаха и биваха стъпквани. Джак улавяше фрагменти от ужасени лица и строполяващи се тела, тичайки все по-бързо и по-бързо, като се надяваше скоростта и собственото му тегло да го прекарат през блокадата.

Прозорците отпред и отгоре се изпълниха с мъже, които се приведоха от тъмните пространства. Джак изпсува ужасен, щом видя арбалети. С такова оръжие тесният мост беше ужасяваща клопка и броят на убитите можеше да се ограничи единствено от това колко бързо войниците успяваха да заредят стрелите и колко на брой бяха самите те. Джак не смееше да се обърне, за да види на какво разстояние по протежение на моста се намираха, но сърцето му думкаше ужасено в желанието да намери прикритие. Единственият им шанс да оцелеят бе да вървят напред — през редиците от воини, да слязат от моста и да се пръснат в самия град.

— Подберете ги! — изкрещя той.

Засили крачка и хората край него се втурнаха паникьосани. Момчето Джонас не можеше да ги настига и когато залитна, един от неговите охранители се пресегна и грабна пръта със знамето с една ръка, навеждайки го почти като копие, докато спринтираше.

Първите болтове започнаха да тупкат по тичащите мъже от само няколко фута над главите им. Джак се пъкна под един вдигнат щит, който стоящият до него държеше, и лицето му се сгърчи — чуваше викове от шок и болка из целия мост и знаеше, че той е най-главната мишена, застанал почти директно под знамето. Погледна нагоре тъкмо навреме, за да види как момчето Джонас потръпва и се плъзга напред, улучен в гърба. Друг болт се заби в мъжа, който бе поел падащото знаме, и той също се срути на земята. Щитът на Кент и шерифската глава паднаха в калта и боклуците и никой не се опита да ги вдигне повече. Всички тичаха обезумели от ужас напред.

Томас също като Джак бе изпитал безпокойство при вида на празните прозорци — тъмни, при положение че всеки мъж и всяка жена в Лондон искаха да видят как свободолюбците на Кейд влизат в града. Беше усетил капана и викаше на всички, които имаха брадва, да

атакуват всяка врата, която преминават. И дори когато болтовете вече хвърчаха, те ритяха по тези врати. Някои от стрелците на арбалет се бяха сетили да барикадират долния етаж и бяха нужни яки удари, за да се разбият вратите и блокадата.

Томас тичаше бавно, с Роуан от лявата му страна, по средната лента на моста. Двамата носеха дълги лъкове, които бяха още зелени и нямаха силата и майсторската изработка на предишните, дето бяха загубили във Франция. Половината от умениято на стрелеца с лък идва от познанието за собственото му оръжие с всичките му особености. В този момент Томас би дал година от живота си за лъковете, които той и Роуан имаха преди.

Свободолюбците бутаха и блъскаха наоколо, мъже в подгизнали от дъжд дрехи, изпаднали в паника, защото знаеха, че да спрат означава да умрат, че *трябва* непременно да достигнат края на моста. Невъзможно беше да се прицелят в тази блъсканица от лакти и рамене. Всичко, което двамата можеха да сторят, бе да пускат бързи стрели, като разчитат на инстинкта и на опита да ги водят. Отначало обхватът беше почти никакъв, но после Томас видя как Джак спринтира напред и реве с пълен глас, подтикван от болтовете, които валяха и разкъсваха плътта на неговите бойци. Отвъд този първи ред нямаше войници с брадви, дето да секат по вратите, и тълпата се втурна да се спасява, като остави последните стотина ярда свободни до линията на кралските войници. Томас размишляваше бясно. Тук мястото беше смъртоносно и Джак нямаше да оцелее. Погледна нагоре точно когато един стрелец с арбалет над главата му бе изтеглен назад с приглушен писък. Някой го беше стиснал изотзад.

— Господи! — изръмжа Томас гласно. — Прозорците отпред, Роуан! Стреляй, остават ни малко стрели.

Той сграбчи двамина, които се опитваха да притичат край него, върна ги със сила в колоната зад себе си и изкрещя команда да му освободят пространство. Те се ококориха, когато го разпознаха, но заеха позиция няколко крачки по-назад, може би благодарни да вървят в сянката му, докато болтове съскаха и фучаха из въздуха. Присъствието им даде на бащата и на сина пространство да се прицелят, както се прокрадваха напред по моста.

Томас почувства рязка болка в бедрото си, сякаш някой го беше намушкал. По инстинкт плъзна длан по хълбока си, за да провери за

кръв, но причината беше само в разтягането на белезите. Тогава се озъби, преизпълнен с гняв. Пак беше силен. Достатъчно силен за това.

Наведе лъка си и пусна стрела в прозореца отпред. Разстоянието не беше повече от петдесет ярда и знаеше, че е улучил, преди още мъжът да падне върху онези, дето минаваха отдолу. Първият изстрел на Роуан не улучи за няколко инча и накара мишената да се дръпне назад. Младият мъж изпрати още една стрела с почти същата траектория, загледан нагоре и напред, докато опъваше лъка. Един войник с насочен надолу арбалет пое стрелата във врата си и се заизвива в агония, защото тя го прикова за дървената прозоречна рамка.

Баща и син вървяха заедно с вперен през дъжда поглед в ниските прозорци пред тях. Онези, които се бяха сетили да стрелят по безпомощни хора, не знаеха, че и те са уязвими, докато не ги засегнаха стрелите. Двамата стрелци вървяха и убиваха хора, навлизайки все по-навътре, като пазеха Кейд, който тичаше да види какво друго са му приготвили за приветствие лондонските лордове.

Джак чу трополенето на дълги лъкове зад себе си и първата му реакция беше да трепне. Познаваше този звук от бойните полета и го изпълваше ужас при мисълта, че английски стрелци са също част от засадата на моста. Но стрелците с арбалет, които се показваха от прозорците, започнаха да залитат и да падат от черните си квадратчета. Лавината от болтове понамаля отпред, а мъртвите и умиращите оставаха по пътя.

Джак дишаше задъхано, когато видя, че е стигнал почти до края на моста. Дрехите му бяха тежки, залепнали по тялото му и той мръзнеше. Там имаше войници в брони, които чакаха нападението им. Въпреки студа очите му заблестяха при тази гледка, а разстоянието се скъсяваше твърде бързо и всичко, което виждаше, беше замъглено. Можеше само да благодари на Бога, че бяха решили да поставят стрелците си покрай моста, вместо да ги строят в бойна редица. Предните им редове имаха по някой и друг щит, но не съществуваше по-ужасяващо преживяване от това, както бягаш напред, да те посрещне градушка от болтове и стрели.

Всякаква мисъл изчезна от главата му, докато тичаше стремглаво към двама кралски войници с високо вдигната брадва, готова да сече глави. Кентските мъже около него също вдигнаха оръжията си в сляпа ярост, почти полудели от преживения бяг под дъжда от болтове и гледката на покосените им приятели. Нападнаха първите войнишки редици като глутница озверели хрътки, сечаха наоколо слепешката, без да чувстват раните, които им причиняваха.

Джак нанесе първия си удар със сила, която не бе имал преди, като не мислеше за отбрана. Беше загубил ума си от ярост, размаза един по-дребен мъж, удряше с острието на тежкото оръжие и през цялото време ревеше на онези, дете му се изпречваха на пътя. Не се чувстваше сам, когато мина през първия ред и продължи на втория. Някои от пазачите му бяха повалени от болтове, но оцелелите, дори ранените, размахваха оръжия с настървение, не по-малка опасност за хората около себе си от онези, дете стояха пред тях. Дивашко беше и ужасяващо, те залитаха, хлъзгаха се и напиреха напред, притискани на свой ред от онези зад гърба им, които просто искаха да слязат от проклетия мост.

Джак виждаше тъмните улици зад войниците. Имаше усещането, че там са само няколкостотин мъже, които го чакаха. Може би щяха да са достатъчно, за да държат свободолюбците до безкрай върху моста, ако не успеяха да ги изтласкат обратно в по-широките пътища зад гърба им. Джак настъпваше напред, държейки брадвата за дръжката пред гърдите си като палка. С все сила блъсна двама по гръб на земята, щом те вдигнаха щитовете си. Потрепери, когато ги стъпка, защото си представи как някое острие се плъзга отдолу. Но двамата паднали войници бяха ужасени от свободолюбците, които ги тъпчеха, следвайки го по петите. В един момент имаше подредени редици от бойци с щитове и мечове; в следващия вече те се търкаляха по земята, кентските въстаници се втурваха върху падналите и ранените, разкъсваха редовете им с жестоки удари, смазвайки останалите под краката си.

Онези, които бяха на моста, усетиха как блокадата поддаде. Разкрещяха се диво, като видяха, че имат пространство да се втурнат напред, викаха „ура“, докато щурмуваха улиците на обляния от дъжд Лондон. Нищо не оцеляваше след тях, спираха само колкото да се уверят, че безпомощните войници са ликвидирани, забиваха ножове и

ритаха с тежките си ботуши, докато бойците на краля се превръщаха в кървава пихтия по камъните и мократа слама.

На стотина ярда след моста Джак се спря запъхтян и сложи ръце върху дръжката на брадвата си, чието острие беше наполовина забито в гъстата кал на улицата. Сега бурята вилнееше точно върху града и дъждът плющеше така силно, че боцкаше кожата. Едва си поемаше дъх и беше замаян, но погледна назад и лицето му се огря от дивашки триумф. Бранителите на моста бяха отстъпили. Стоеше там, обзет от въодушевление, а заобиколилите го мъже го тупаха по гърба и задъхано се смееха. Бяха влезли.

— Идат войници! — изкрещя Екълстоун.

Джак вдигна глава, но не видя нищо от дъжда и боботещите облаци над главите им.

— Откъде? — изрева той в отговор.

Екълстоун посочи на изток към Тауър, а Пади изникна до рамото му. Половината им армия беше или на моста, или още отвъд реката, чакаща с нетърпение да се присъедини към тях в града.

— Трябва да влезем по-навътре, Джак — рече Пади. — За да сторим място за останалите.

— Знам — отвърна Кейд, — чакай да си поема въздух и да помисля.

Как му се щеше да пийне нещо, за да го постопли. Освен това се чудеше в какво, по дяволите, беше стъпил, та краката му лепнеха по този отвратителен начин. По улиците вече течаха ручей, които блестяха на местата, където луните лъчи успяваха да пробият облаци. Част от мъжете му бяха спрели заедно с него, задъхани, други се бутаха и се псуваха взаимно, за да застанат по-близо до него. Макар че слухът му не беше толкова добър като на Екълстоун, на Кейд му се стори, че наистина дочува дрънченето на рицарски доспехи. Изведнъж му се привидя лондонският Градски съвет, който Удчърч му беше описвал, и той взе своето решение. Трябваше да вкара всичките си привърженици в града, а пък Тауър можеше да почака още малко.

— Удчърч? Къде си?

— Тук, Джак. Пазя ти гърба, както обикновено — отвърна другият весело. Той също се чувстваше зашеметен от успеха.

— Показвай пътя към Градския съвет, хайде, човече! Ще си поговоря с кмета. Имам за него един-два проблема. Напред,

свободолюбци! Напред след мен! — изрева Джак и изведнъж възвърна хубавото си настроение.

Мъжете се разсмяха, все още замаяни от радостта, че са оцелели след жестокия бяг по моста. Добрите планове се менят, припомни си Джак. Градският съвет щеше да послужи за база, откъдето да планират останалата част от нощта.

Вървейки напред, той мислено благодари за оскъдната светлина на луната. Къщите като че ли го обгръщаха от всички страни, когато луната се скриваше зад облаците. В подобни мигове не виждаше почти нищо от града наоколо си — тъмен и безкраен лабиринт от улици и пасажи във всички посоки. Потрепери при мисълта, че сякаш го поглъщат.

Изпита облекчение, когато пристигна до малко кръстовище на около четвърт миля от моста. Сякаш по благоволение свише луната се отърси от облаците и имаше видимост. В центъра му видя каменен блок, който според него нямаше друго предназначение, освен да маркира мястото между двата пътя. Джак подпря ръце върху него и погледа назад по улицата към мъжете, които прииждаха. Мина му през ума да ги събере на някой открит площад и да ги накара да аплодират това, което бяха постигнали. Но просто нямаше място, осъзна го и поклати глава. Всяка врата край кръстовището беше заключена с резе, всяка къща — изпълнена с шепнещи глави, които ги наблюдаваха от горните етажи. Не обърна внимание на уплашените хора, които го гледаха втренчено.

Роуан беше намерил отнякъде факла, вързоп дрипи, привързани към края на един дървен прът и напоени с гориво — може би от лампите покрай лондонския мост. Жълтеникавата светлина му дойде добре, когато Удчърч и синът му го настигнаха.

Томас се захили при вида на Джак Кейд, подпрян на камъка.

— Знаеш ли какво е това, Джак? — попита го.

Гласът му звучеше странно и Джак пак погледна към камъка под дланите си. Изглеждаше му съвсем обикновен, макар че отново го порази фактът, че такъв огромен естествен камък може да стои тук и да отбелязва центъра на кръстовището.

— Това е Лондонският камък, Джак — продължи Томас и в гласа му прозвуча страхопочитание. Сигурно съдбата имаше пръст в това да доведе Джак Кейд по непознати нему пътища точно до това място.

— Е, толкова виждам, Том. Това е камък и той е в Лондон. И какво толкова?

Удчърч се засмя пак, протегна ръка и докосна камъка за късмет.

— Той е по-стар от града, Джак. Някои казват, че е парче от камъка на крал Артур, онзи, който се разцепил, когато той извадил от него меч. Други твърдят, че бил донесен от Троя, за да основе града тук, край реката — той поклати глава развеселен. — А би могло просто да бъде камъкът, от който измерват разстоянието в мили из цяла Англия. Все едно си сложил ръката си върху студеното каменно сърце на Лондон, Джак.

— Да, нали? — потвърди Джак и погледна към камъка с други очи. Импулсивно се отдръпна назад и замахна с брадвата, чието острие подскочи и пусна искри по повърхността му. — В такъв случай мястото е подходящо да обявим, че Джак Кейд и свободолюбците му влязоха в Лондон — после се засмя на глас и продължи: — Човекът, който ще стане крал!

Мъжете около него изглеждаха сериозни, гласовете им секнаха.

— Ами, добре, Джак — промърмори Удчърч, — стига да оцелеем до сутринта, защо пък не?

— Боже, какви фантазии! — възкликна Джак и поклати голямата си глава. — Покажи ми по кой път най-бързо се стига до Градския съвет, Том. Това сега е важното.

27.

Ричард Невил започваше да осъзнава правотата на предупрежденията, които Бруър му беше отправил. Неговите хора се втурнаха през глава из града, но бяха затруднени от тълпите пияни, буйстващи мъже и дори жени, които крещяха и се подиграваха на войниците. Цели улици бяха задръстени от самоделни барикади, та трябваше непрекъснато да заобикалят, водени от местните капитани към свободолюбците от Кент.

Не можеше да разбере настроенятията по улицата, освен че изпитваше хладно презрение към опортюнистите и плиткоумните глупаци. Армията на Кейд беше заплаха за Лондон и ето — Уорик беше готов да ги защитава, а те го заливаха със студена помия, мятаха камъни и плочи всеки път, когато на пътя му се изпречваше тълпа. Беше вбесяващо, но все още не се бяха събрали достатъчно хора, за да попречат изцяло на придвижването му. Беше готов да даде заповед да извадят оръжие срещу всеки негодяй, който буйстваше, но за момента капитаните му го водеха по един заобиколен път през сърцето на града, на юг, с шестстотинте си въоръжени мъже.

Рицарите и наемниците, дето бе довел в Лондон, не бяха достатъчни за пряк сблъсък с Кейд, това поне му беше ясно. Все пак капитаните го уверяваха, че тълпата на Кейд ще се разпръсне на мили по улиците и пътеките. Младият граф знаеше, че най-добрият вариант е да пресече редиците им на което и да било от десетината удобни места, а после бързо да се оттегли, за да ги удари някъде другаде. Знаеше, че трябва да избягва фронтален сблъсък — армията, която нападнаше Лондон, просто беше твърде многочислена за това.

Първият му шанс излезе, както си го беше представял, когато зави зад един ъгъл и погледна надолу от лекото възвишение към пряката. Той спря внезапно при вида на въоръжени мъже, които се нижеха забързано край него. Бе застанал под пороя на сравнително безопасно място, на не повече от двайсетина ярда от главното ядро на Кейд, докато те пресичаха пътя му, без изобщо да го забелязват. Неколцина дори погледнаха наляво и зърнаха войниците на Уорик в

тъмната пресечка, докато онези ги наблюдаваха. Понесени от виещата се като змия колона разгневени мъже, те бяха пометени нататък, преди да могат да спрат.

— Осигурете линия за отстъпление — изкомандва Уорик. Отврати се, като чу, че гласът му потрепва, затова шумно прочисти гърло, преди да продължи с командите. — Всичките са предатели. Вклиняваме се, убиваме колкото можем, като се възползваме от изненадата им, после се оттегляме... — огледа се и като видя малка дървена табела, приведе се по-близо, за да я прочете, и за миг вдигна очи към небето... — обратно в Шайтбърн Лейн.

Сега си даде сметка в какво са потънали до глезените краката му. За миг му се прииска да се снабди с дървени налъми, за да не газви в тази мръсотия, макар че едва ли би могъл да се бие с тях. Просто щеше да изгори ботушите си след това.

Изтегли мечата си — дръжката бе още нова и с герба на Уорик, изработен от емайл върху среброто. По нея се стичаше дъждовна вода и се изливаше в кишавата мръсотия в краката му. Нагласи щита пред лявата си страна и вдигна забралото си нагоре. Разтърси глава и едва не потрепери при мисълта, че може да изчезне в това гъмжило от въоръжени мъже, което едва щеше да различава през процепа на шлема. Остави забралото вдигнато и се обърна към войниците:

— Да ги разцепим, господа. Да видим дали можем да задържим една-единствена улица. Напред с мен!

Той вдигна мечата си и тръгна към кръстовището, а хората му се престроиха около него за първия си удар.

Томас подтичваше по улички, които все още помнеше от младостта си, така че на моменти го сграбчваше носталгия на фона на налудничавата реалност да следва Джак Кейд и кървавата му потеря през самото сърце на Лондон. Държеше Роуан край себе си и двамата носеха дългите си лъкове на рамо, сега вече безполезни заради увисналите от дъжда тетиви, а и всичките им стрели бяха изразходвани още на моста. Мечовете не достигаха и Томас разполагаше единствено с яка дъбова тояга, която отне от един умиращ. Роуан бе въоръжен с кама, взета от някакъв войник, достатъчно глупав да застане на пътя им.

Хората на Джак се снабдяваха с по-добри оръжия при всяка нова група, с която се сблъскваха, преодоляваха съпротивата на цели редици от воители, а после пребъркваха телата, заменяйки ками с мечове, прикрития с щитове, независимо под какво знаме са се били загиналите. Дори и така, нямаше достатъчно за всички, които искаха да се сдобият с по-дълго парче остро желязо.

Пристъпите на бурята отслабваха и луната изгря над главите им, осветявайки улиците, които се спускаха направо пред тях. Насилието, на което Томас бе станал свидетел през последния час, направо спираше дъха на човек — хората на Кейд разсичаха на парчета всеки, който се изправеше пред тях, а после стъпкваха мъртвите тела. Сред защитниците на града цареше хаос, появяваха се на някоя странична уличка или пък стояха застинали в паника, щом разбираха, че са се озовали на пътя на Кейд. Войниците на краля трябваше да покриват огромни пространства. Дори да бяха предвидили намеренията на Кейд по движението му към Градския съвет, те не можеха да се свържат с отделните части, пръснати из улиците. Подвижните групи или се настаняваха зад барикади на погрешни места, или следваха шума от битката, доколкото успяваха в този лабиринт.

Първите редици на Кейд се бяха натъкнали на група от около осемдесет рицари в доспехи, които просто стояха под лунните лъчи на една празна улица, накланяха глави и се вслушваха в шумовете на града. Очевидно бяха отцепени, а после преживяха позора да изтръгнат омазнените ризници от още топлите им тела.

Змията от Кент и Есекс сега се пръскаше по нови пътища, които се разклоняваха, прибавяха се нови опашки и маршрути, а някои от мъжете се загубваха в мрака и изчезваха. Общата посока беше на север, към града — Канън Стрийт и Лондонският камък бяха останали далеч назад.

Томас върна спомените си през годините, проверяваше всяко кръстовище, за да се увери, че е на прав път. Знаеше, че Джак разчиташе на него да ги води, но всъщност той не беше идвал тук от двайсет години, а и улиците винаги изглеждаха различни през нощта. Разсмя се, като си помисли каква би била реакцията на Джак, ако ги бе повел в кръг и пак видеха Темза.

Една по-широка улица позволи на Томас да провери местонахождението си на лунната светлина и веднага щом се увери, че

е на прав път, той подкара другите напред. Усещаше, че трябва да се движат непрекъснато, че силите на краля сигурно се събират някъде наблизо. Той искаше да види Градския съвет, този символ на богатство и сила. Искаше кралят и лордовете му да знаят, че са участвали в истинска битка, а не просто в някаква препирня с ядосани търговци, които държаха речи и тропаха с крака.

Екълстоун се клатушкаше и препъваше пред него. Томас зърна навреме как нещо тъмно профуча през краката му, квичейки от ужас, преди някой да успее да го закове.

— Прасе! Само едно проклето прасе! По дяволите! — промърмори Екълстоун под нос и пригответи ножа си.

Никой не се изсмя, когато той подскочи и изруга. Имаше нещо ужасяващо и плашещо у Екълстоун и неговия проклет бръснач. А той не беше от онези, които приемат грубиянския хумор за своя сметка, съвсем не. Томас забеляза как Екълстоун следеше непрекъснато Джак, пазеше гърба му. Тази мисъл го накара да потърси с очи огромния ирландец, но — като никога — Пади не се виждаше наоколо.

Подминаха една пресечка и Томас автоматично погледна натам; едва не спря стъписан на място, като видя строени войници само на двайсетина крачки от тях. Зърна желязо и брадясали мъже, преди да го отнесат нататък.

— Внимавай отляво! — изкрещя на идващите зад него, мъчейки се да устои на потока от движещи се мъже, но след миг беше понесен напред. Той ускори ход, за да настигне Роуан и групата около Джак.

— Войници отзад! — извика.

Видя как огромният мъж погледна през рамо, но и той беше плътно притиснат, а всички се движеха напред, не можеха да забавят или спрат. Дочуха началото на сблъсъка и крясъците, но дотогава мястото остана стотина ярда зад тях и можеха единствено да продължат.

Улиците бяха точно толкова потънали в буци кал под краката им, колкото когато навлизаха в града за пръв път, но Томас забеляза, че някои от къщите вече бяха изградени от камък, с по-добри отводнителни канавки, които обточваха главния път, тъй че мъжете залитаха, стъпвайки в тях. Случайно проблеснал спомен му подсказа къде се намират и той успя да извика предупредително, преди първите редици да излязат на един по-широк каменен площад.

Лондонският Градски съвет се простираше пред очите им под проливния дъжд, натрапчиво импозантен, макар да беше построен само преди десетина години. Томас видя как Джек инстинктивно вдигна бунтарски глава още щом го видя, защото знаеше, че той представлява богатството и властта и всичко, дето никога не бе имал. Усилиха крачка. Зърнаха кралски войници, които притичваха покрай огромните дъбови врати, крещяха си взаимно отчаяни заповеди, съзирайки стотиците мъже, настъпващи към тях от нощните улици.

От другата страна се появиха маршируващи войници, правите им редици се разколебаха, щом видяха армията на Кейд, която заля откритото пространство сякаш от спукан мехур. В двата края на малкия площад капитаните крещяха команди, мъже се втурнаха едни срещу други, вдигнаха оръжие и завиха като вълци. Дъждът биеше силно по широките каменни павета и звукът кънтеше от всички страни, удряше се в стените и отекваше страховит в лунната нощ.

Дери се намираше четири улици на изток от Градския съвет, когато чу наблизко шумотевица от бой. Още беше замаян от удара, който един огромен псуващ фермер му нанесе в една уличка, докато, тичайки, прекосяваше града. Той разтърси глава и усети как окото и бузата му се подуха така, че едва виждаше от дясната си страна. Беше посякъл копелето, но го остави да вие от болка, щом надойдоха още от хората на Кейд.

Дери чуваше как отдясно лорд Скейлс едва си поема въздух. Баронът бе сложил край на видимата си враждебност към него преди време, след като Дери успя да изведе войниците му от засада по разни пътечки, не по-широки от раменете на един-единствен човек, безпогрешно държейки правилната посока. Тичали бяха през воняща мръсотия, на места почти до колене, като отмахваха проснати мокри дрехи, които ги пляскаха по лицата. Излезли бяха от другата страна на някаква самоделна барикада и убиха десетина бунтовници, преди още онези да разберат, че са ги обградили.

Това предимство можеше да му служи по-добре, помисли си Дери. Познаваше града повече от всяко хлапе, свикнало да бяга от собствениците на магазини и уличните банди. Защитниците на краля трябваше да използват неговите познания, за да обградят тълпата на

Кейд. Проблемът беше там, че повечето от тях бяха повикани в Лондон от графствата или от още по-далеч. Малцина от тях познаваха улиците, по които тичаха. Повече от веднъж през тази нощ Дери и Скейлс бяха заставали срещу бронирани рицари само за да открият, че са от една и съща страна. Беше студено, бъркотията и хаосът властваха и Дери не се съмняваше, че Кейд извличаше максимална ползва от анемичната им защита. Ако имаха командващ, щеше да е по-лесно, но кралят беше извън града, единайсетте или дванайсетте лордове имаха автономна власт върху силите, които водеха. Дери изруга, усещаше как дробовете му горят. Дори крал Хенри да беше тук лично, едва ли привържениците на Йорк биха се поставили под заповедите на друг. Не и през тази нощ.

— Следващата вляво! — викна Скейлс на околните. — Към Градския съвет.

Дери преброи наум. Току-що бе отминал две преки и беше сигурен, че не са били повече.

— Градският съвет е на две преки оттук — почти изграчи той.

Не можа да види ясно изражението на барона, но войниците, които тичаха с него, никога не биха поставили под въпрос заповедта на господаря си. Завиха наляво вкупом, минавайки край изоставени каруци и купчина трупове, жертва от някоя друга схватка през същата нощ. Дери мислеше, че дробовете му ще се пръснат, докато залиташе край тъмната купчина мъртъвци, а лицето му се сгърчваше всеки път, когато чуваше как костите им скърцат и пукат под ботушите му.

— Господ да ми прости — прошепна, изведнъж убеден, че е почувствал как някой мърда и стене под тежестта му.

Отпред се движеха факли и една жена пищеше. Лицето му гореше, а слюнката в устата му беше като гъст пудинг, въпреки това стисна челюст и остана при другите. Прокле се, че остави младите войничета да го надбягат, но не беше в добра форма и това започваше да си личи.

— Всеки, който тръгне да граби или изнасилва, е лесна плячка, момчета — подвикна им Дери.

Усети как лорд Скейлс извързва рязко глава, но на практика това не беше заповед. Потвърдителното ръмжене, което получи в отговор от страна на войниците, ясно показваше какви чувства изпитват, но

Скейлс се потруди да отговори, преодолявайки умората и отчаянието си.

— Най-важното сега са хората на Кейд — твърдо заяви той. — Всичко друго, абсолютно *всичко*, може да чака до утре.

Дери се зачуди дали той си мисли, че тяхната скромна група може да се противопостави на хилядите врагове, но си замълча. Отпред светлината стана по-силна и видяха как разни мъже ги подминават бързешком. Какъвто и да беше Скейлс, очевидно бе лишен от чувство за страх. Изобщо не намали ход, когато наближи пряката. Дери едва си поемаше дъх, когато останалите тръгнаха с него, удариха в ревящата тълпа с трясък, който бе последван мигновено от първите писъци. Воините на барона носеха нагръдници и ризници. Врязаха се в тълпата като хвърлено копие, поваляха всичко, що се изпречваше на пътя им. Около тях хората на Кейд отстъпиха, хукнаха да бягат от войниците, които използваша собствените си доспехи като оръжие, ръгаха при всяко свое завъртане мъжете в лицата и изкъртваха зъбите им с металните си лакътници.

Дери се гмурна в потока, сякаш беше река. Блокира посред замаха му един метален прът и намушка отсрещния с якото парче изострено желязо, което беше видяло служба повече от век. Хората на Скейлс размахваха мечове и чукове с дълги дръжки и убиваха наляво и надясно, сякаш дяволът се бе вселил в тях, и разцепиха на две осветената от факли процесия. Бяха заели позиция в центъра на пътя и блокираха движението напред, изправени с лице към онези, които прииждаха отзад.

Дери се огледа в двете посоки и видя, че колоната стига чак до Градския съвет в едната, а в другата завиваше край ъгъла на отсрещната страна. Не им се виждаше краят на червендалестите кентски воители — така разбра, че Скейлс е улучил извора им. Като нищо тази тълпа стигаше чак оттатък до реката. В първоначалния си луд устрем Скейлс и хората му бяха опустошили всичко пред себе си и бяха блокирали пътя. Сега стояха заедно, въоръжени до зъби, и предизвикваха врага си да опита да си отвоюва загубеното.

Дери се позасмя, като видя как воините на Кейд очевидно бяха загубили желание. Досега те весело бяха следвали онези отпред, не съвсем готови сами да водят или поне не точно сега. Главата на змията продължаваше напред, докато последните редици се обръщаха и

подхвърляха подигравки и обиди, но предпочитаха да крачат напред, отколкото да спрат и да се бият. Само с осемдесетина мъже Скейлс бе спрял на място тези тълпи, но още щом го помисли, Дери видя, че някои се отправят към страничните улички.

— Внимавайте по фланговете! — извика той.

Пътят към Градския съвет не беше един и по инстинкт или с познанията на местните хора на Кейд вече тръгнаха по заобиколни улици, като отнасяха и факлите си, така че зад тях настъпи тъмнина. Дери потърси с очи Скейлс, но лордът се колебаеше, на лицето му бе изписано явно двоумение. Не биха могли да задържат мястото, нито пък да прогонят движещите се потоци от хора. Дери се опита да мисли. Само осемдесет войници не можеха да победят основната сила на Кейд, макар че тесните улички не даваха възможност лесно да бъдат разбити от множеството. Дери знаеше, че Градският съвет е със слаба отбрана, тъй като половината от лордовете в Лондон погрешно бяха предположили, че Кейд ще се отправи към Тауър. Докато разберат истината, Градският съвет щеше да е изкормен, а тълпата — отдавна да си е отишла.

Дери разтриваше подутото си лице и видя как хората на Кейд хукват да бягат и все повече от тях потъват в страничните улички. Протегна врат ядосан, че няма достатъчно светлина, но някъде отблизо идваха викове на ярост и болка и звуците сякаш приближаваха.

— Какво става там отзад? — подвикна му Скейлс.

Дери разтърси глава объркан, после се смръщи. Иззад завоя и нагоре по улицата се зададоха в строен ред въоръжени рицари и наемници, предвождани от мъж, който носеше шарения щит на рода Уорик. Между двете групи улицата продължаваше да се изпразва, като последните бойци от тях бяха прободени от мечове, докато се опитваха да се измъкнат. В миг той мерна и дузина мъже, които бяха издърпани назад и заклани, преди двете групи да се изправят запъхтени с лице една към друга.

— Добре дошъл, Уорик — рече Скейлс радостно на младия им предводител. — Колко на брой са твоите?

Ричард Невил зърна Дери, който го наблюдаваше, и повдигна вежда. Той също бе понесъл удари върху излъсканите си доспехи, но — в разцвета на младостта си — изглеждаше по-скоро въодушевен,

отколкото изтощен. Нарочно се обърна само към Скейлс, за да отговори, без да обръща внимание на мрачния поглед на Дери.

— Имам своите шестстотин, лорд Скейлс. Достатъчно, за да разчистя улиците от този боклук. Какво, смятате да стоите така, докато изгрее слънцето ли? Или ще ни позволите да преминем?

Дори на лунна светлина и в сянка Дери ясно видя как Скейлс почервения. Човекът си имаше достойнство и вирна брадичка. Не бе получил предложение да обединят сили и Скейлс не би помолил след подобен коментар от по-млад мъж.

— Градският съвет е отпред — рече хладно той. — Отдръпнете се, войници! Ей там. Оставете лорд Уорик да премине.

Дери стоеше настрана с другите и наблюдаваше как войниците на графа крачат с високо вдигнати глави. Уорик поведе шестстотинте си рицари в брони покрай тях, без да хвърли дори поглед настрана, следвайки изчезващата опашка на свободолюбците на Кейд.

— Господ да ни пази от младите глупци — Дери чу как Скейлс си мърмори под носа и това го накара да се усмихне.

— Сега накъде, милорд? — попита го, доволен, че поне дишането му се успокои.

Скейлс го погледна. И двамата чуваха шума от движението на мъже от всички страни, пропълзващи към малката им група като плъхове в хамбар. Скейлс се намръщи.

— Щом самият Кейд се е запътил към Градския съвет, изборът е ясен, макар че бих предпочел да не трябваше да вървя по петите на това петле Невил. Сигурен ли си, че Тауър и кралицата са в безопасност?

Дери се замисли.

— Не мога да съм сигурен, милорд, макар че там са оставени кралски войници. Имам бързоходци и не се съмнявам, че те ме търсят. Докато не стигна до някое от местата, които познават, сляп съм като младия Невил тук, с тълпата на Кейд, която е плъзнала из цял Лондон. Не мога да предвидя къде ще ударят сега.

Скейлс разтърка лицето си с ръка и умората му беше видна.

— Колкото и да е примамливо да си представям как лорд Уорик ще се сблъска с бруталните момчета на Кейд, трябва да го подкрепя. Не мога повече да разцепвам толкова малка единица. По дяволите, Бруър, те просто са безкрайно много! Цяла нощ ли ще ги гоним?

Дери се огледа тъкмо навреме, за да види група тичащи мъже, които спряха внезапно иззад ъгъла. С неистови викове те нападаха войниците им с мечовете и куките, които държаха в ръце.

— По всичко изглежда, че те ще дойдат при нас, милорд — изкрещя Дери, приготвяйки се за бой. — В това отношение много ни облекчават.

Пади размахваше чука си, сякаш животът му зависеше от това, което, трябваше да се признае, беше самата истина. Беше се изненадал, когато Джак го отведе настрани в Саутуърк предната вечер, но пък звучеше разумно.

Джак щеше да поведе кралската войска след себе си през целия град, но да се влезе в Тауър щеше да отнеме ценно време. Да тичаш направо там и да тръгнеш да разбиваш вратата, докато всеки войник в Лондон се е насочил към това място, би било само директен път към бесилките в Тайбърн на следващата сутрин — и за повечето от тях разрязано гърло.

Той поспря за миг да избърше потта, която се стичаше в очите му и му пареше.

— Господи, построили са не врата, а цяла планина — рече той.

Мъжете около него забиваха тежките си брадви в старото дърво, раздвижваха острието напред-назад, за да отцепват парчета с размерите на човешка ръка, които падаха върху камъните долу. Вече цял час работеха, без да спират, като се сменяха на групи, когато се уморяха. За трети път идваше ред на Пади с чука и околните се бяха научили да му дават повече пространство, след като той цапардоса един и му счупи ребрата.

Започна да замахва отново, после се облегна назад и се помъчи да чуе тичащите стъпки зад портала. Няясно беше, че те ще го чакат, и нямаше как да знае дали са десетки или хиляда онези, които се готвеха да го посрещнат. Порталът имаше един недостатък и той благодареше на Бога за него. Отделена от главните стени, каменната маса на самия портал предпазваше хората му от стрели и болтове. Вече беше чул тракането на решетката, когато я спускаха някъде по-надалеч, но неколцина от момчетата му бяха успели да преплуват рова и да напъхат метални пръти през веригите на подвижния мост. Той щеше да

остане спуснат и съдейки по повредата, която бяха нанесли на външната врата, Удчърч се беше оказал прав за едно нещо. Достатъчно мъже с чукове и брадви бяха в състояние да влязат със сила почти навсякъде. Пади усети как вратата поддава, когато вложи цялата си сила и тегло в следващия удар. Яките брадвоносци бяха пробили дълга и тънка дупка в една от подсилените с желязо греди. Зад рова и вътре се движеха светлинки и Пади се мъчеше да не мисли какво биха им причинили стрелците, ако стрелят по тях, докато те чупят с чуковете си металната решетка. То щеше да е жестоко усилие и вече бе извикал неколцина с щитове да се вмъкнат, доколкото могат. Не беше кой знае какво, но можеше да спаси няколко живота, неговия собствен — също.

С трясък една от железните панти се счупи. Неясно как, но централната ключалка си стоеше непокътната, но вратата зееше отгоре. С още двама, дето удряха с чукове между неговите удари, Пади се нахвърли на железните панти още по-бързо и почувства как ръцете му изтръпват, а хватката му отслабва.

— Хайде, момчето ми — каза той на портала, както и на себе си. Видя как лъскавата желязна ключалка се разбива и едва не падна на блокирания подвижен мост от силата на последния си удар.

— Майко Божия — рече със страхопочитание в гласа, като погледна през прохода към желязната решетка два пъти неговия бой. По нея тупкаха стрели от вътрешния двор. Само неколцина преминаха, но хората на Пади се бяха струпали край разбитата врата и двама паднаха, като псуваха и крещяха от болка.

— Щитове тук! — викна Пади. — Дайте в ритъм — момчетата ще я люлеят, после вие пристъпвате напред да ни пазите след всеки удар. Ще я смъкнем тази желязна красавица тутакси.

Хукнаха напред към студената решетка с резове, за да уплашат защитниците. Тя беше направена от метални пръти, прикрепени един за друг с болтове с полирани шипове отгоре, които се подаваха от всяка сглобка. Пади постави ръка върху метала. Смяташе, че с достатъчно силен натиск върху връзките болтовете ще поддадат.

През решетката Пади виждаше вътрешните кули на крепостта. Над всички тях се извисяваше Бялата кула — висока и бледа на лунната светлина, с тъмни сенки, витаещи наоколо ѝ. Очите му заблестяха при мисълта за предстоящите кръвопролития, както и за

кралския монетен двор. Никога вече няма да стои толкова близо до подобно богатство, дори да доживееш до сто години.

Маргарет усети как ръцете ѝ настръхват, гледаше надолу и трепереше. Дъждът най-сетне бе спрял и земята под краката ѝ беше като гъста каша. Потропвайки с крака в студа и топлейки ръцете си с духане, четиристотин кралски воители чакаха нападателите си да пробият със сила път навътре. От височината на входа за Бялата кула можеше да ги види — черни фигури на фона на факлите, редица след редица от войници. Наблюдаваше ги как се подготвят, шокирана от хладнокръвието им. Може би по тази причина англичаните бяха разбили толкова много френски армии, помисли си тя. Те не изпадаха в паника дори когато съдбата и числеността се обръщаха против тях.

Командирът им бе един висок капитан от стражата на име Браун. Представляваше живописна гледка, натрапваща се на очите, облечен в бяла туника над ризницата и с меч, виснал край бедрото. Беше ѝ се представил по-рано през деня със сложен поклон, мъж, твърде млад за високия си пост, който сигурно си мислеше, че шансовете на Кейд дори само да стигне до Тауър са минимални. Маргарет се трогна от усилията на младежа да я успокои. Забеляза, че капитан Браун имаше големи черни бакенбарди, изискани почти колкото на зет ѝ Фредерик. Като ги гледаше как се наежват, когато помръдва устни и размишлява, приискваше ѝ се да се усмихва всеки път, щом го видеше. Дори след като дойде вест за армия, която приближава насам, Браун остана непоклатим, поне докато ѝ рапортуваше. Много бързо тя започна да цени кратките моменти, в които той се връщаше до основата на стълбището, лицето му поруменяло от проверката на всички постови. Той вирваше глава, за да погледне дали тя още стои там, после се усмихваше, щом се покажеше. Ако се съберяха заедно всички тези кратки мигове, нямаше да има и час, въпреки това имаше чувството, че го познава.

Маргарет видя разочарованието на капитана, когато се оказа, че стрелците му по стената нямат много мишени. Тълпата отвън бе изпратила само една малка група, която да разцепи дървения портал и после да разруши решетката, докато останалите стояха назад като тъмно петно и чакаха да връхлетят вътре с рев веднага щом е

възможно. Луната се издигна и от време на време Маргарет чуваше по някой вик, когато изстреляните болтове намираха своята жертва, но трудно беше да се прицелят добре в мрака. Чуването и тракането отвън продължава необезпокоявано първо върху дървото, а след това дойдоха и по-високите, звънтящи звуци на удари по желязо.

Капитан Браун изрева към групичката стрелци да слязат от стената и да си вършат работата долу. Тя откри, че трепери цялата на нощния въздух, когато той ги изпрати право горе на металната решетка, тъй че те настаниха лъковете си почти вътре в нея и дръпнаха тетивите. За миг ударите секнаха, докато онези отвън подредиха щитовете си зад желязото. Скоростта им със сигурност намаля, но все още ги имаше. Един по един болтовете и сглобките поддаваха с остър пукот, различен от ударите по вратата. Тя усещаше как подскача при всяко пукане на връзка, насилваше се да се усмихва и да стои неподвижно на стълбите.

Докато Кралските войници заемаха позиция да посрещнат първата атака, тя видя бялата туника на капитан Браун, който се връщаше и приближаваше към своята кралица. Зачака го, стиснала здраво дървения парапет.

— Ваше кралско величество — извика той, — надявах се на подкрепления, но смятам, че ако не се случи чудо, тези орди ще ни нападнат всеки момент.

— Какво искате да направя? — отвърна Маргарет, доволна, че и тя може да се преструва на невъзмутима и че гласът ѝ не трепери.

— Ако ми разрешите, милейди, ще накарам неколцина от мъжете да разрушат тези стълби. Ако нямате нищо против, отдръпнете си и ще ги срутим за минута. Оставил съм шестима добри воители да държат вратата на Бялата кула. Имате думата ми, че ще сте в безопасност, стига да стоите тук горе.

Маргарет захапа устна, поглеждайки ту към чистосърдечния млад офицер, ту към онези, които чакаха, за да поемат нашествието.

— Не може ли да се присъедините към хората си тук в кулата, капитане? Аз... — тя се изчерви, несигурна как да му предложи убежище, без да го засегне. За нейна изненада по лицето му се разля усмивка, сякаш бе доволен от нещо.

— Бихте могли да заповядате това, милейди, но... ъ-ъ... ако не възразявате, бих предпочел да не го правите. Моето място е тук долу и,

кой знае, може пък да ги отблъснем все пак.

Преди тя да успее да отвори уста, десетина мъже с брадви и чукове дотърчаха и капитан Браун се зае да им дава напътствия.

— Сега се отдръпнете, моля, Ваше Величество — извика той отдолу.

Маргарет направи крачка назад, прекосявайки от дървените стълбища към отворената каменна врата на кулата, а стъпалата започнаха да се тресат и люлеят. Много скоро цялата конструкция се срина и тя наблюдаваше отгоре как войниците започнаха да разсичат всяко парче до безполезни трески. Откри, че очите ѝ са се насълзили, когато капитан Браун ѝ отдаде чест, преди да се върне при мъжете си, всички заедно затихнали в очакване решетката да се разбие и боят да започне.

28.

Джак Кейд излезе от Градския съвет, като навиваше в ръце парче грубо конопено въже. Беше ликувал заедно с Екълстоун и останалите, когато закачиха личния ковчезник на краля да танцува на бесилката. Лицето на лорда ставаше мораво пред очите им, докато те се смееха. Лорд Сей бе един от хората, отговорни за кралските данъци, и Джак изобщо нямаше гузна съвест. Всъщност беше срязал парчето въже като сувенир и сега само съжаляваше, че не можа да открие още някои от тези, които командваха приставите и шерифите из страната.

Но щом вдигна поглед, очите му се ококориха. На открития площад около Градския съвет все още прииждаха хора. Онези, които бяха прекарали там известно време, бяха намерили бъчви с бира или алкохол. Вече опиянени от насилието и успехите, те бяха използвали времето, което той прекара вътре, да разграбят всяка къща в околността. Някои пееха, други лежах в абсолютно безпомощно състояние или пък подремваха с ръце, обвити около глинени бутилки с коркови тапи. Но мнозина си изкарваха злобата върху оцелелите от последната група и ги атакуваха. Неколцината останали кралски войници бяха обезоръжени, бутани, удряни и подритвани насам-натам от мъжете, които ги бяха заобиколили.

Джак погледна към Екълстоун с невярващи очи, когато видя край тях да преплитат крака мъже, натоварени с купчини откраднати вещи. Двама се бореха за парче лъскав плат, раздаваха си удари и се поваляха взаимно на земята. Джак се смръщи, щом някаква жена наблизко започна да пищи, а звукът се превърна в грачене, когато някой я задуши и я накара да замлъкне.

Томас Удчърч застана зад Кейд и изражението му се втвърди, като видя хаоса и опръсканите с кръв камъни.

— Содом и Гомор, Джак — промърмори той. — Ако продължи така, всички ще заспят, докато съмне, и ще им прережат гърлата. Можеш ли да ги върнеш в правия път? Тук сме уязвими, а и пияните глупаци не могат да се бият.

Кейд се чувстваше малко уморен от тази увереност на Удчърч, че знае най-добре от всички. Замълча си замислен. Собственото му гърло го стягаше за едно питие, но ще чака, каза си. Бурята беше отминала, ала в Лондон все още цареше хаос. Усещаше как има опасност единственият му шанс да се изплъзне. Беше скланял глава пред хората на краля цял живот, принуден да отвърща очи от злия поглед на съдиите, докато те си надяваха червената или зелената роба и произнасяха присъдите си. Веднъж поне можеше да им избие зъбите, но знаеше, че това няма да продължи.

— Още утре ще назначат нови войници да ни подгонят — изсумтя той. — Но какво от това? Тази нощ яко ги стреснах, та ще ме помнят.

Удчърч погледна капитана на кентските мъже и раздражението му бе очевидно. Беше се надявал за нещо повече от една нощ на кръвопролития и мародерство. С голяма част от мъжете се бяха надявали да променят града, дори може би да изтръгнат някаква свобода от ръцете на кралските хора. Дотогава всички вече бяха научили, че кралят отдавна е заминал, но пък не биваше да свършват в пиянска лудост, не и ако Кейд продължаваше да върви. Неколцина мъртви благородници, няколко парцалки и торбички със злато — беше далеч недостатъчно, за да се изплати онова, които им бе отнето.

— Изгревът сигурно е много близо вече — каза Удчърч. — Аз тръгвам за Тауър. Щом кралят е заминал, както твърдят, то поне мога да напусна Лондон като богат човек. Навит ли си, Джак.

Кейд се усмихна и погледна към луната на небето.

— Още преди първата атака изпратих там Пади. Той или е мъртъв, или вече е влязъл. Тръгвам с теб, Том Удчърч, ако ти вървиш с мен.

После се разсмяха като момчета, докато Екълстоун наблюдаваше кисело тази проява на другарство. След миг Джак даде заповед на хората си да се върнат на улиците. Гласът му беше басов рев, който отекваше от къщите на съветниците наоколо.

Дери беше изтощен. Знаеше, че е десетина години по-млад от лорд Скейлс, и само можеше да се чуди на източника на неговата изумителна енергия, докато търчаха из поредната уличка в пълен мрак.

Поне дъждът бе понамалял. Бяха пратили по четирима мъже отпред и отзад, за да ги известяват за опасности или благоприятни възможности по пътя. Водили бяха улични битки с часове и Дери бе изгубил бройката на онези, които беше убил в кратки моменти на ужас и страх, докато посичаше непознати хора или пък чувстваше болката, когато техните ножове или тояги на свой ред го достигаха.

Превърза крака си на мястото, където някакъв безименен орач от Кент го прободде с копие. Копие! Още не можеше да повярва, че е ранен с нещо, което имаше декоративни панделки по дръжката. Оттогава носеше горната му част със себе си, след като изтръгна живота на собственика му. В колана му бе пхнат и тежък нож — не беше единственият, който взимаше оръжие от умрелите. След толкова битки във вятър и мрак отчаяно му се искаше пак да зърне слънцето.

Хората на Скейлс бяха намалели до трийсетина от първоначалните осемдесет. Губеха само по неколцина тук и там, докато не налетяха право на група от няколкостотин мародери. Те бяха смъртно пияни, малка благословия, защото поне ги забави. Въпреки това в тази схватка паднаха почти половината от останалите, умирайки в калта и в собствената си кръв.

Всичко се разкапваше, така го усещаше Дери. Армията на Кейд беше стигнала до сърцето на Лондон и какъвто и бяс да ги бе довел там, той беше експлодирал в желание да грабят, изнасилват и убиват, докато могат. Нещо, което той познаваше добре от битките, които бе виждал, нещо, свързано с убиването и оцеляването, което кипваше кръвта и караше човек да подивее. При влизането им може би имаше армия на свободолюбците от Кент, но вътре те се бяха превърнали в дивашка, ужасяваща тълпа. Из целия град лондончани се свиваха зад собствените си врати и всеки шепнеше молитви никой да не се опитва да влезе в дома му.

— Пак на изток — заповяда Скейлс от позицията си начело. — Шпионите ми твърдят, че има петдесетина пред нас, някъде край кръчмата „Кокспър“. Можем да ги ударим, докато изнасят бъчвите.

Дери разтърси глава, за да проясни мисълта си. Самият той също мечтаеше за пиетие. В Лондон имаше повече от три хиляди кръчми и бирарии. Вече беше минал край дузина, които знаеше от младите си години, залостени с кепенци и тъмни, собствениците им барикадирани вътре. Облиза пресъхналите си устни; в този момент би дал златна

монета за един пинт, още повече че бе изхвърлил шишето си за вода, след като го пронизаха. То най-вероятно бе спасило живота му, но загубата му го остави жаден като запъхтяно куче.

— Пак на изток — съгласи се.

Кейд сякаш бе поел обратно през града и в състоянието, в което се намираха, двамата със Скейлс можеха само да го следват от разстояние и да нападат някои от по-малките групички от обкръжението им — за предпочитане пияните, ако можеха да избират. Дери вдигна глава. Познаваше тази част от града. Установи местонахождението им и разтри с ръце лицето си, за да изостри вниманието си. Намираха се на Трий Нийдъл Стрийт, място, познато му от времето, преди да започне да се бръсне. Домът на шивачите се намираше някъде тук.

— Моля, почакайте за момент, лорд Скейлс — извика Дери. — Нека да видя дали някой не ме чака тук.

Скейлс направи раздражен жест с ръка и Дери хукна по пътя — краката му жвакаха до коленете в калта. Чувстваше се загубен без своите вестноосци, но тъй като из целия град се водеха битки, той не бе успял да ги открие. Стигна Дома на шивачите и не видя никого. Тихо изруга и тъкмо се обръщаше да се върне в групата, когато някой се подаде от тъмнината на един вход. Като чу звука, убеден, че ще го нападнат, Дери рязко издърпа копието.

— Мастър Бруър? Извинете, сър. Не бях сигурен, че сте вие.

Той се съвзе и прочисти гърло, за да прикрие неудобството си.

— Кой е това? — попита, а ръката му хвана дръжката на ножа в колана за всеки случай. Лоялността не беше кой знае колко разпространена тази вечер.

— Джон Бъроус, сър — отвърна сянката. Почти нямаше светлина тук, където се простираха стрехите на къщите.

— А? Намери ме значи — сръза го Дери. — И сега, ако ме питаш за паролата, като нищо ще ти сервирам собствените ти вътрешности. Казвай каквото знаеш.

— Разбира се, сър, извинете. Идвам от Тауър, сър. Когато тръгнах, вече бяха пробили през външната порта.

Очите на Дери, макар и невидими, се разшириха в тъмното.

— Нещо друго? Имаш ли вести от Джим или пък Кели?

— Не и откакто тълпата на Кейд влезе в града, сър, съжалявам.

— Тичай обратно, тогава. Кажи им, че идвам с хиляда човека.

Дери усети как информаторът му поглежда скептично нагоре по улицата към дрипавата групичка около лорд Скейлс.

— Ще съберем повече дотогава, не се съмнявай. Кралицата е в Тауър, Бъроус. Доведи всички, които успееш да намериш!

Той се загледа в мъжа, който хукна с възможно най-голяма скорост през вонящата мръсотия на улицата.

— За бога, Кейд, ти хитро, старо копеле! — възкликна той на глас. Затича в обратната посока, където Скейлс го чакаше с нетърпение за новини.

— Нападат Тауър, милорд. Моят човек каза, че вече са преодолели външните стени.

Скейлс погледна към нощното небе. Първите лъчи на изгрева най-сетне се подаваха. Духът му се повдигна, след като вече можеше да вижда улиците наоколо си.

— Благодаря на Бога, че слънцето вече почти изгря. И на вас също, мастър Бруър. Ще оставим онази група край кръчмата за някой друг. Можете ли да ни водите към Тауър оттук?

— Най-лесната работа, милорд. Познавам тези улици.

— Тогава водете ни, Бруър. Не спирайте по никакъв повод. Безопасността на кралицата стои на първо място.

Пади вдигна очи нагоре към Бялата кула. Испита странното желание да вдигне ръка и да поздрави онези, които бяха вътре, не че те биха го видели. Хората му се бяха били с кралските войници до последния човек, изкатерваха външната стена и скачаха от нея, като ги посичаха един по един или пък на малки групи, не им даваха мира. Въпреки лъскавите мечове и ризниците на противника той вкара в крепостта повечето от две хиляди души и те нападаха вътре, чупеха врати и грабеха всичко, което си струваше да се вземе. Знаеше, че сигурно най-скъпите неща ще са зад стените на Бялата кула, но просто нямаше начин да ги достигне.

Тя стоеше непокътната, боядисана в светъл цвят, и блестеше на лунната светлина. Единственият вход се намираще на първия етаж, но стълбите бяха нацепени на трески, докато с хората си се опитваше да разглоби желязната решетка. Толкова просто бе да спрат атаката му.

Ако имаше на разположение цял ден, смяташе, че би могъл да измисли нещо, но войниците, които чакаха вътре зад малкия вход, можеха да го бранят лесно, а нямаше много време.

Огледа се, прехапал устни. Виждаше масивните стени отгатык вътрешния двор. Изгревът започваше и имаше ясното чувство, че не бива да е затворен между този лабиринт от кули и стени, щом слънцето изгрее. Докато стоеше и чакаше първите лъчи, видя двама от своите да се превиват под тежестта на един сандък, окован в желязо.

— Какво сте помъкнали там, момчета? — извика им.

— Монети — единият отговори. — Има повече злато и сребро, отколкото можеш да повярваш!

Пади поклати глава.

— Прекалено е тежък, глупаво копеле! Напълни си джобовете, човече. Докъде ще стигнете с този огромен сандък, за бога?

Мъжът изкрещя някаква ругатня и Пади се зачуди дали да не го настигне и да влее със сила малко мозък в тъпата му глава, но овладя емоциите си. Джак и Удчърч се оказаха прави за кралския монетен двор, поне това. Дори без да докоснат Бялата кула в средата, бяха открили достатъчно злато, за да си живеят като царе, ако само успееха да го измъкнат от града. Лъскави златни монети бяха пръснати по камъните, Пади вдигна една и се взря в нея на вече по-силната светлина. Преди тази нощ не беше държал в ръцете си злато, а сега джобовете му бяха препълнени с него. Откри, че е тежък метал, както на рамото си бе провесил една торба, направена от нечие наметало, и тя го натискаше с огромната си тежест.

Зачуди се дали не могат да намерят каруци, за да пренесат новопридобитото си злато отгатык Лондонския мост. Но светлината пробиваше с всяка изминала секунда, а той се боеше от деня. През цялата нощ кралските войници търпяха поражения, но със сигурност щяха да се върнат за отмъщение, щом видеха на дневна светлина какво бяха причинили на града им.

Един от мъжете, които беше поставил високо върху външната стена, вдигна ръка и извика. Пади притича по-наблизо, за да го чуе, като от него се разнасяше звънтене на всяка крачка. Страхуваше се да не носят вестта за армия, която се е запътила да подкрепи Тауър.

— Кейд идва! — викаше той, свил ръце на фуния. — *Кейд!*

Пади се отпусна с облекчение. Поне е по-добро от побеснели кралски войници. Зад стените на крепостта още не се виждаше изгряващото слънце, въпреки това наоколо просветляваше и гледката беше мъглива на талази и трупове във всички посоки. Ирландецът се затича към счупената порта, за да приветства приятеля си. Зад него войниците от Бялата кула подвикваха обиди и заплахи от прозорците. Той не им обръщаше внимание. Може и да бяха недосегаеми зад стени с дебелина петнайсет фута, но пък този номер с високата порта означаваше, че не можеха да излязат и да го торМОЗЯТ. Помаха им весело, преди да се озове на улицата.

Джак Кейд едва стоеше на крака след нощта, прекарана в боеве и ходене. Краката и ръцете му бяха замръзнали, омазани с мръсотия и кръв. Беше пресякъл града на два пъти в тъмнината и сега изгряващото слънце показваше колко съсипани и дрипави са станали хората му, все едно бяха водили дълга война, а не воювали само една нощ в Лондон. Не помагаше и фактът, че половината от тях бяха все още пияни, оглеждаха с мътен поглед всичко наоколо и едва смогваха да стоят прави, без да повръщат. Побеснял от яд, той беше разпространил заповед да напуснат кръчмите, но белята отдавна беше сторена.

Докато стигнат до външните стени на Тауър, вече усещаше как притеснението го яде отвътре, както и изтощението. Развесели се, когато видя счупените сандъци с нови златни и сребърни монети по земята, но докато мъжете му хукнаха с бурни възклицания да награт дължимото им, той забеляза, че някои от тях бяха загубили или пък захвърлили оръжието си. И повечето наоколо бяха толкова уморени, с кървясали очи, та не можеха да бутнат на земята дори малко детенце, камо ли кралски войник. Само няколко стотици бодри войници бяха достатъчно, за да ги изколят до един. Видя, че и Удчърч има същото притеснено изражение.

— Мисля, че е време да пресечем обратно реката, Джак — каза Томас. Олюляваше се, стоейки там, а синът му Роуан като всички останали събираше с шепи злато и ги тъпчеше по дрехите си.

Джак погледна нагоре към Бялата кула, просъществувала стотици години и все така непокътната след отминалата нощ. Въздъхна и потърка наболата си брада с ръка. Лондон се събуждаше около тях и

половината от мъжете, които беше довел със себе си, бяха или мъртви, или лежах в пиянски ступор.

— Накарахме ги малко да поиграят, а? Туй беше най-хубавата нощ в живота ми, Том Удчърч. Смятам пак да дойда утре и да повторя преживяването.

Удчърч се изсмя — сух звук, идващ от пресъхнало от викове гърло. Щеше да му отговори, но в този момент Пади пристигна в тръс, прегърна Джак, като едва не го повдигна във въздуха. Удчърч дочу дрънчене на монети и се засмя, като видя как ирландецът отвсякъде се беше раздул. Беше достатъчно едър, за да носи тежестта.

— Хубаво е да те видя сред живите, Джак! — рече Пади. — Тук има повече злато, отколкото мога да повярвам. Взел съм и за теб, но ми се струва, че сега трябва да се изнасяме, преди кралските войници да са се върнали с кървясали очи.

Джак въздъхна; изпитваше едновременно задоволство и разочарование. Страхотна нощ беше, с някои чудесни мигове, но добре знаеше, че не бива да насилва съдбата.

— Добре, момчета. Предайте нататък — тръгваме назад към моста.

Слънцето вече грееше, докато успеят да изблъскат хората на Джак, които се надяваха да открият още някоя и друга монета в Тауър. Няколко преки по-нататък Пади видя една каруца за чистене на канализацията, смърдяща тъй силно, че очите на човек се насълзяваха. Те я покриха с бродирана покривка и я отрупаха с чували и сандъци и всичко друго, което можеше да се повдигне. Нямаше вол да я тегли, та десетина мъже грабнаха прътите усмихнати и ентузиазирани я затеглиха по пътя към реката.

Още стотици се появяваха от всяка пресечка, край която минаваха — някои в екстаз от битките или заграбените вещи, които все още носеха, други видимо виновни или засрамени, или просто с изпразнен от ужас поглед от видяното и стореното. Повечето дори носеха кани с алкохол и ревяха или пееха по двойки и тройки, изпоцапани с незасъхнала кръв.

Жителите на Лондон спаха малко или дори никак. Докато отместваха мебелите, с които бяха подпрели вратите и измъкваха пироните от дъските, с които се бяха залостили, те се изправиха пред хилядите гледки на разрушението наоколо — от съборени къщи до

купчини мъртъвци из целия град. Вече нямаше радостни възгласи за армията на свободолюбците на Кейд. Без нечий призив или някакъв сигнал мъжете на града навлязоха с пръти и ножове, събираха се по десетки в група, после по стотици, за да блокират улиците, които водеха обратно към града. Онези от армията на Кейд, които още не бяха достигнали реката, бяха събудени от ритници с твърди дървени обувки или пък разбеснели се жители ги налагаха или им прерязваха гърлата. Всички те бяха изживели една нощ на ужаси и нямаха желание да проявяват милост.

Някои от кентските пияници подскачаха и хукваха като зайци пред хрътки, а побеснелите лондончани ги събаряха, виждайки все повече доказателства за разрухата, причинена на града от армията на Кейд. Докато слънцето се издигаше, хората на Кейд формираха групички и се защитаваха от местните с мечове и брадви, като същевременно отстъпваха към моста. Някои от тези групи попадаха в капана на тълпите и биваха бързо разоръжавани и връзвани за обесване или пък бяха бити до смърт с онази дивашка ярост, която познаваха отпреди няколко часа.

Дори онези, които се бяха добрали до Лондонския мост, доловиха яростта, обхванала града. Джак все се обръщаше през рамо към редиците от втречени в него лондончани, които подвикваха обиди и крещяха след него. Някои дори му правеха знак с ръка да се върне и той направо зяпна, като съзря безбрежното множество, с което градът бе в състояние да се изправи срещу него. Не поглеждаше Томас, макар да знаеше, че онзи си спомня за собственото си предупреждение да не изнасилват и мародерстват. Лондон закъсна с реакцията си, но идеята да се разходи насам и следващата нощ започваше да му изглежда все по-невъзможна.

Той държеше главата си високо вдигната, докато крачеше обратно по моста. Някъде към средата му забеляза пръта с главата и щита с белия кон, все още прикрепени към него. Беше целият в кал и при вида му тръпка премина по гърба му при спомена за лудешката атака под проливния дъжд и летящите от всички страни болтове от арбалети през изминалата нощ. Въпреки това спря и го вдигна, подавайки брадвата си на Екълстоун до него. Наблизо лежеше тялото на момчето Джонас, което го беше носило известно време. Джак

поклати тъжно глава и усети как изтощението го поваля като с удар от чук.

Напъна се и издигна знамето. Мъжете около него и по моста отзад заликуваха при вида му, докато напускаха града и мрачните спомени, които му бяха създали.

29.

Ричард Невил усещаше как кръвта жвака при всяка крачка в защитените му с броня ботуши. Не смяташе, че порезната рана под плочката на бедрото му е много тежка, но тъй като беше принуден да върви, кръвта продължаваше да прокапва, напояваше клина му и оцветяваше мазния метал в червено и черно. Раниха го, когато хората му щурмуваха открития площад пред Градския съвет и колежа пияните нападатели. Уорик забеляза липсата на съпротива и се ругаеше, че се бе отпуснал дотолкова, че да може една от падналите на земята фигури да пъкне ножа си между плочките, докато той стоеше отгоре ѝ. Кейд, разбира се, се беше изнизал. Той видя резултатите от неговия „съд“ в моравото лице на лорд Сей, оставен проснат под гредата, където го бяха обесили.

Имаше чувството, че от векове се бие в тъмното и в дъжда, и с изгрева на слънцето се изкушаваше от мисълта да си намери местенце и да поспи. Мъжете му залитаха от изтощение, не си спомняше да се е чувствал толкова уморен през целия си млад живот. Просто не можеше да бърза, дори да следва хората на Кейд, докато те използваша сивкавата светлина преди истинския изгрев, за да прекосят още веднъж града.

Той изруга под нос, щом стигна до началото на още един смълчан път. След дъжда влагата, която се вдигаше от реката, бе изпълнила улиците с гъста мъгла. Разчиташе само на слуха си, за да разбере, че улицата е празна, но ако там имаше мъже, чакащи в поредната тиха засада, знаеше, че направо им влиза в капана.

Войниците му все още бяха сред най-многобройните от кралските сили в града. Доспехите и ризниците бяха спасили мнозина от тях. Дори и така Уорик потръпна при черните спомени за лудите мъжаги от Кент, които ги нападаха от три или четири посоки наведнъж. Беше загубил сто и осемдесет човека, убити на място, и още дузина, ранени твърде тежко, че да продължат с него. Беше позволил най-сериозно пострадалите да се приютят из къщите наоколо —

съобщаваха високо неговия ранг и името на краля, а после сритваха вратата, когато никой не посмиваше да отговори.

Лондон беше ужасен; усещаше го, както усещаше мъглата, която проникваше под доспехите му и се смесваше с кръвта и потта от нощта, прекарана на крак. Беше видял толкова много мъртви тела, че му се струваше едва ли не странно да мине през улица, по която не се виждаше обичайно стелещите се трупове. Прекалено много бяха униформените войници, които носеха на щитовете си или на залепналите за кървавите ризници туники знамето на своя лорд. Нощната роса бе замръзнала върху някои от тях и те блестяха и светеха, сякаш поставени в леден обков.

Докато се тътреше напред, Уорик бе обладан от смразяващ гняв — към себе си и към крал Хенри, че не е останал да организира защитата. Господи, като че ли Йорк в крайна сметка ще излезе прав! Войнственият баща на краля щеше отрано да се покаже и да ги удари яко. Хенри Аженкур щеше да е обесил Кейд още преди да пукне зората, ако бунтовниците изобщо бяха посмели да влязат в града. Старият крал щеше да превърне Лондон в крепост.

Тази мисъл накара Уорик да спре наред улицата на касапите. Гадостта в краката му беше предимно червена на цвят, сгъстена от опърлената свинска козина, както и парчета разлагащо се месо и кости. Носът му вече привикна да минава през подобна воня, но тази точно уличка излъчваше онази остра смрад, която едва ли не помогна главата му да се избистри.

Хората на Кейд се изливаха на изток и на юг. Вярно, че мостът беше в тази посока, но там бяха и Тауър, и младата кралица, прислонена зад стените ѝ. Уорик затвори за миг очи, до болка му се щеше да седне някъде. Лесно бе да си представи как по китките и коленете ще плъзне облекчение само да си позволи да поспре. При тази мисъл краката му се подкосиха и трябваше да стисне насила коленете си.

— Кралицата е в Тауър, господа. Трябва да знам, че е в безопасност, преди да си позволим почивка. Денят настъпи. Тази сутрин ще дойдат подкрепления, които ще донесат огън и меч за онези, които участваха в това. Тогава ще възтържествува справедливостта.

Войниците сведоха глави, когато разбраха, че младият им господар няма да им позволи да спрат. Никой не смееше да надигне

глас и да се оплаче, затова продължиха да пробиват мъглата, взирайки се с кървясаи очи напред, докато тя се вихреше около тях.

Маргарет трепереше като лист на студа, загледана през входната врата на Бялата кула. Полезрението ѝ бе ограничено от външните стени, затова не можеше да види много повече от резултатите от нощните битки из каменното ограждение наоколо. Мъглата бе започнала да покрива натръшканите тела долу, като се движеше на талази. Тя щеше да изчезне през деня, но за момента нейната бледност обгръщаше мъртъвците и нежно ги докосваше, превръщайки ги просто в издатини и възвишения, обвити в бяло.

Нощта беше изпълнена с ужас, докато тя чакаше жестоките бойци на Кейд да връхлетят със сила вътре. Направи всичко възможно да показва кураж и да запази достойнство, но войниците в кулата бяха не по-малко нервни от нея, непрекъснато се вглеждаха надолу в тъмнината, насилваха се да разгадаят всеки звук.

Тя наведе глава, за да каже молитва за капитан Браун, който сега лежеше застинал и с невиждащи очи там, където бе паднал в нейна защита. Бе гледала битките на пресекулки, щом тук-там проблеснеше някой лунен лъч, замръзнал свидетел на тези втурнали се, ревящи сенки и на постоянния звънтеж на метал, който ѝ приличаше на шептящи гласове.

Тези гласове притихнаха с течение на времето, заменени от силния говор и гръмогласния смях на хората на Кейд. Щом слънцето изгря, тя наблюдаваше как последователите му хвърчат насам-натам, как разбиват монетния двор и излизат от него залитащи под тежестта на всичко, което могат да изнесат. Чу как тълпата дюдюкаше доволно и как златните и сребърните монети се разпиляваха тъй небрежно, както човешкия живот, търкаляха се и се въртяха, оставени на произвола върху камъните.

Имаше момент, в който един от тях спря и се загледа нагоре в кулата, сякаш можеше да я види, както се бе притулила в сянката на вратата. Който и да беше той, извисяваше се с цяла глава и рамене над околните. Тогава се бе зачудила дали не е самият Кейд, но името, което изплю яростно в мислите си, бе извикано откъм стената и огромният

мъж затича да посрещне господаря си. Слънцето грееше на небето и кулата бе удържала. За това поне беше благодарна.

После надойдоха и други — да се пулят пред Бялата кула. Тя усещаше как погледите им пълзят по стените и по самата нея и това чувство я караше да иска да се почеше. Ако имаха арбалети, сега беше моментът да заповяда да ги използват, но всичкото оръжие, с което разполагаха, лежеше на земята под нея в ръцете на мъртъвците. Странно бе да се вглежда отвисоко във враговете, нападнали града, и да не може да стори нищо, макар че бяха толкова близко и се разхождаха, сякаш притежаваха земята наоколо.

До времето, когато слънцето успя да прехвърли външната стена и да залее със светлина Бялата кула, те вече се оттегляха, натоварени с вещи, оставяха мъртъвците си тук, за да ги кълват и разнасят гарваните на Тауър. Мъглата се стопяваше и Маргарет се отпусна на леденостудената врата, което принуди един от пазачите нервно да се пресегне, за да я подхване да не падне. Сепна се, преди да докосне кралицата, но тя не забеляза движението, защото вниманието ѝ бе погълнато от подрънкващото снаряжение на рицари, които навлизаха през разбитата врата.

С чувство на успокоение тя разпозна Дери Бруър, който вървеше начело на малка група. Когато той забеляза телата и се втурна напред, Маргарет видя колко е изцапан, оплескан до бедрата с всякакви мръсотии. Дери дойде точно в подножието на кулата, застана сред дървените отломки от разрушената църква и погледна нагоре.

Маргарет пристъпи напред към слънчевата светлина и ѝ се прииска до го благослови, като видя как на лицето му се изписа облекчение, щом я зърна.

— Благодаря на Бога — рече той тихо. — Хората на Кейд напускат града, милейди. Радвам се да видя, че сте добре — Дери се озърна. — Трудно е да се сети човек за по-безопасно място от това в Лондон в момента, но, предполагам, че ви е писнало от тази кула, поне за днес. Ако ми позволите, ще изпратя мъже да потърсят стълба или пък да построят нова.

— Спуснете му въже — заповяда тя на войниците, които се бяха скупчили зад нея. — Докато намерят начин да слеза, Дери, ти можеш да се качиш горе.

Той не възропта срещу командата, а само тихичко простена, като се чудеше дали ще намери сили за това. Накрая бяха необходими трима мъже да изтеглят въжето отгоре, за да достигне той ръба и да могат да го прехвърлят вътре. Дери се просна върху каменния под без дъх, не бе в състояние да стане, докато пазачите не му помогнаха. Опита да се поклони и едва не падна.

— Изтощен си — рече Маргарет и посегна да го хване за ръката. — Влез по-навътре. Има достатъчно храна и вино.

— О, това ще ми дойде много добре, милейди. Да, признавам, не съм в най-добрата си форма.

Половин час по-късно той седеше във вътрешната стая на кулата, завит в одеяло пред огнището, и дъвчеше дебели резени пушен бут, докато се бореше срещу желанието си да заспи. Навън шумът от чукове му подсказваше, че лорд Скейлс се е заел да скове някакво грубо стълбище. Неколцина от мъжете вътре вече бяха слезли долу, за да помогнат в работата. Дери остана насаме с младата кралица и тя го наблюдаваше с големите си кафяви очи, които не изпусаха нищо.

Маргарет прехапа устни от нетърпение, насилвайки се да изчака, докато той задоволи глада си и се оригне в юмрук, след което чинията изглеждаше като облизана. Тя искаше да знае на какво е станал свидетел през нощта. Може би първо той трябваше да чуе какво е било направено за нея.

— Капитан Браун бе добър и смел човек — започна тя.

Дери рязко вдигна поглед и забеляза неестествената бледност на лицето ѝ, страхът и изтощението все още се четяха по него.

— Познавах го добре, милейди. Съжалявам, че не е оцелял. Нощта беше тежка за всички ни.

— Така е наистина. Добри мъже умряха в моя защита, Дери. А аз съм още жива. И двамата оцеляхме... и слънцето се издигна.

Гласът ѝ придоби повече твърдост, докато говореше, и тя остави скръбта и изтощението за друг път.

— Доколко са добри вестите ти днес, мастър Бруър? — попита го.

Той изправи гръб, както седеше, поразен от официалния тон, и разбра, че с това му припомнят за задълженията му. Едва се сдържа да не простене — всяка кост и всеки мускул изпращаше остри предупреждения при това движение.

— Не толкова добра, колкото бих искал, милейди. Знам, че Кейд е тръгнал обратно към моста и го е прекосил. Мои хора го наблюдават и са готови да дотърчат обратно при мен, ако нещо се промени. За днес си представям, че ще остане в Саутуърк, за да си почине и да преброи загубите — гласът му се вгорчи, докато говореше. — Но той ще се върне довечера, не се съмнявам. Това е проблемът, милейди, това е трънът в очите ни. Не знам точния брой на дадените жертви, но от онова, което видях и чух, много малко войници са останали в Лондон. Нямаме повече от няколкостотин, може би най-много хиляда, оттук до западната врата. С Ваше разрешение, ще изпратя днес конници, за да свикат всеки рицар и наемник, който е наоколо и може да стигне дотук тази вечер.

— Ще бъде ли това достатъчно? — попита тя и се загледа в пламъците на огъня.

Дери се зачуди дали да не излъже, за да повдигне духа ѝ, но нямаше смисъл. Поклати глава.

— Лордовете на север имат достатъчно големи армии, за да смажат Кейд и още пет-шест такива като него, но не можем да им съобщим навреме. Онези, които можем да призовем навреме... ами, те не са достатъчни, не и ако той се завърне тази вечер.

Маргарет усети как страховете ѝ я обземат, виждайки неговото отчаяние. Дери никога не униваше задълго, тя знаеше това. Винаги се изправяше обратно на крака, когато го поваляха по гръб. Отчаянието му я плашеше едва ли не повече от тъмните убийци през отминалата нощ.

— Как е възможно? — прошепна тя. Може би това бе въпрос, дето не бе искала да изкаже гласно, но Дери сви рамене.

— Бяхме много малко или пък може би бунтовете се разраснаха твърде бързо, за да ги спрем. Милейди, няма значение онова, което вече се е случило. Ето ни тук днес и ще защитаваме Лондон довечера. Смятам, че вие трябва да напуснете града — да идете или в Кенилуърт, или в двореца в Гринич. Мога да осигуря преди обяд лодки, за да ви откарат. Тогава ще знам, че сте в безопасност, все едно какво предстои по-нататък.

Маргарет се поколеба само за миг, преди да поклати глава.

— Не. Още не се е стигнало до там. Ако аз избягам от града, този мъж Кейд ще вземе още днес да се обяви за крал... или пък лорд Йорк

утре, ако той наистина стои зад това.

Дери изгледа остро младата кралица, зачуден до каква степен всъщност разбира заплахите, пред които е поставено нейното семейство.

— Ако тук е намесен Йорк, милейди, то този път е бил далеч по-дискретен от преди. Не бих се изненадал, ако от негово име работят агенти, но със сигурност знам, че самият той е все още в Ирландия.

Гласът ѝ прозвуча тихо и настойчиво, когато му отговори, приближавайки плътно до него, за да не ги подслушат.

— Наясно съм със заплахата, Дери. Йорк е кралският „наследник“ в края на краищата — несъзнателно тя спусна ръка надолу и приглади корема си, преди да продължи нататък:

— Той действително е дискретна личност, Дери. Не бих се изненадала, ако полага усилия да стои чист и неопетнен, докато лоялните му привърженици свалят съпруга ми от власт.

Дери бавно премига, опитваше се да преодолее изтощението, което заплашваше да го обори в сън тъкмо когато най-много имаше нужда да е бодър. Забеляза, че тя се замисли, седейки достатъчно близо, за да зърне как зениците ѝ се свиха и после се разшириха.

— Видях ги как прибират новите изсечени златни монети снощи и тази сутрин — рече тя, вперила поглед в нищото. — Хората на Кейд откриха плячка, далеч надхвърляща и най-налудничавите им очаквания. Днес те ще броят и алчно ще се радват, бидейки наясно, че никога повече в живота си няма да видят такова богатство.

— Милейди? — премига Дери объркано. Изпъна се и потри лице, почувства мазолите по ръцете си.

— Те не знаят колко сме слаби, колко нищожна е станала отбраната ни. Няма как да знаят — тя рязко си пое въздух и взе решение. — Ще им изпратя вест, че ги опрощавам за всички престъпления, при условие че се разпръснат.

— Какво? — възкликна той шокиран.

Тръгна да става от стола си, но кралицата притисна с ръка рамото му. Дери я погледна невярващо. Беше се бил с мъжете на Кейд през една нощ, която продължи цяла вечност, а сега тя искаше да прости на всички, да ги остави да си идат вкъщи с кралското злато в джобовете. Това беше лудост и той затърси най-малко обидния начин, за да ѝ го каже.

— Опрощение, Дери — повтори тя с твърд глас. — Пълно, в писмен вид, занесено на Джек Кейд в собствения му лагер в Саутуърк. Един шанс за тях да вземат, каквото са спечелили, и да си вървят. Кажете ми друг вариант, при който ще постигнем същия резултат. Можем ли да ги отблъснем?

Дери я погледна.

— Можем да разрушим моста! — рече накрая. — При боеприпасите съхраняваме и барут, няма и петдесет фута оттук. При достатъчно количество барут бих могъл да го разруша. Тогава как ще пресекат реката?

Младата францужойка се сепна за миг, давайки си сметка, че бе имала късмета бунтовниците да не разбият барутните складове и да не ги използват. Безмълвно благодари на Бог, но после отново поклати глава.

— Така само ще предизвикаш друга атака. Ако имахме на разположение цял един ден, може би можехме да го срутим, но Кейд ще прекоси отново в момента, в който види, че търкаляме бъчви по улиците. Чуй ме, Дери. Всеки човек, влязъл в Лондон снощи, заслужава да увисне на въжето, но пък колцина умряха тази нощ? Хиляди? Останалите ще си представят още една такава нощ и ще си помислят за златото, което вече са получили. Някои от тях — дано Господ да даде, *повечето* от тях — ще поискат просто да си идат у дома. Ще им дам възможност да си тръгнат. Ако откажат, нищо не сме загубили. Ако вземат онова, което им предлагам, ще сме спасили Лондон.

Тя поспря, изчакайки го да се съгласи, но видя само безстрастното му лице.

— Или ще ги оставиш да се върнат за още една нощ на изнасилвания и убийства? Чух ги как говорят, Дери. Знам какво са направили. Мосю, с всяка клетка от тялото си бих искала да ги видя наказани, но ако има друг начин да се справим, аз не го знам. Тъй че ще ми се подчиниш ли в това, мастър Бруър?

Дери още се взираше изумен в бушуващата студена ярост, която виждаше пред себе си, когато шум отвън прикова вниманието му. Маргарет също вдигна поглед и изведнъж в очите ѝ прочете страх. Сърцето му се сви за нея и той се вдигна на крака.

— Нека да видя какво става, милейди. Лорд Скейлс е добър човек, не се безпокойте.

Захвърли одеялото, за да не се изправи на вратата с вид на стара жена, загърната в шала си. Излезе на слънце и погледна надолу. Видя, че Скейлс спори с Уорик, като и двамата сочеха нагоре към кулата. Дери усети как мислите му се завъртяха в затлаченото блато зад челото му. Облегна се на вратата и ги загледа с колкото е възможно по-небрежен вид.

— Добро утро, милорд Уорик. Виждам, че сте оцелели, слава на Бога. По-добре късно, отколкото никога, а?

Уорик погледна нагоре и физиономията му потъмня, щом видя захиления насреща му Дери.

— Трябва да видя кралицата, мастър Бруър. Искам да се уверя сам, че не е пострадала.

— Както желаете, милорд. Да ви спусна ли въжето, или пък ще чакате за стълба?

— Точно това му разправях и аз... — възмутен започна да обяснява лорд Скейлс.

— Въже, Бруър. Веднага, ако обичате.

Дери разви същото, което и той беше използвал. Докато гледаше как Уорик се катери с изненадваща скорост, изведнъж почувства задоволство, че младият граф не присъстваше, когато войниците го повдигаха като чувал с картофи. Щом Уорик стъпи на ръба при входа, Дери изчезна в затопленото помещение вътре. Стигна до кралицата само няколко стъпки преди мъжа зад себе си.

— Ваше Кралско Величество, удоволствие е за мен да обявя пристигането на Ричард Невил, граф на Уорик — тържествено заяви той, така спирайки хода на Уорик, защото това го принуди да се поклони. — А по въпроса, който обсъждахме, аз, естествено, съм Ваш покорен слуга — рече и зарея поглед в пространството. — Веднага ще се погрижа за това, милейди.

Маргарет го освободи с жест. Влиянието, което името Невил оказваше, не ѝ убягна, но наоколо имаше стража и тя не изпитваше страх, когато се изправи пред този изнемощял и разсипан млад мъж. Дери се оттегли, последван от подозрителния поглед на Уорик.

— Както сам виждате, в безопасност съм, лорд Уорик. В състояние ли сте да стоите прав, или предпочитате да ви донесат стол,

нещо за ядене и за пиене? Явно тази сутрин трябва да изпълнявам ролята на медицинска сестра за вас и може би за цял Лондон?

Уорик с благодарност прие, доволен, че намира младата кралица напълно с ума си и с достойнството си след подобна нощ. Обикновено той не се чувстваше спокойно в присъствието на жени, предпочиташе грубоватата реч на мъжете от собствената му среда. Но сега беше твърде изнемощял дори да почувства неудобство. С едва сподавен стон той седна и започна разказа си за среднощните събития, докато слугите му приготвиха резени шунка и студена бира, за да утолят жаждата му. Маргарет слушаше внимателно и задаваше въпроси само когато той запъваше някъде или не се изразяваше ясно. Той едва ли забеляза колко отношението му към нея се затопли, докато слънцето постепенно се издигаше над Тауър.

30.

Следобедното слънце напичаше безмилостно тълпата, събрана в Саутуърк, на юг от столичния град. За онези, които бяха останали невредими през изминалата нощ, то беше благословия, топлинка, която отпускаше напрегнатите мускули и изкарваше принудително чрез потта им отровите, натрупани от алкохола и насилието. За ранените слънцето беше мъчение. Армията на Кейд нямаше палатки, в които да скрият лицата си от блесналите му лъчи, и потта се лееше от тях, докато малцината лечители се опитваха да помогнат на най-тежките случаи. Повечето нямаха какво да им предложат освен глътка вода и превръзки, овързани около раменете им в огромни топузи, с които изглеждаха гърбави на фона на ярката светлина. Една-две от стариците носеха съдинки с мазила, карамфилово масло или пък торбичка с листа от мирта, които можеха да стрият на зеленикава паста за болката. Тези запаси бързо свършиха и мъжете единствено можеха да се обръщат на другата си страна, както лежах на открито, и да чакат хладината на вечерта.

Джак знаеше, че е един от щастливците. Беше прегледал тялото си в помещението над кръчмата, свали си ризата и добре се поогледа, за да разбере доколко са тежки нараняванията. Кожата му представляваше мрежа от набръчкани белези и линии, но няколкото порезни рани, които бе получил, бяха плитки и кръвта вече бе съсирена. Макар и с гримаса, успя да задвижи дясната си ръка.

Щом обаче чу стъпки по стълбите, за да не допусне друг човек да го види разсъблечен, той веднага се напъха обратно в смърдящата риза и приглади назад косата си с вода от кофата. Застана с лице, за да посрещне идващия. Въздухът в малката стая беше задушлив и неподвижен и усети как нова пот избива върху старата. С копнеж се сети за конската поилка в двора на кръчмата, но водата там се използваше да пълнят кани за ранените и тя най-вероятно вече бе изпразнена. Изпратил бе хора обратно до Темза, за да напълнят мехове, макар че никога не биха стигнали за такава многобройна тълпа, не и в юлските жеги.

Щом вратата с трясък се отвори, Джак хвърли виновен поглед към каната с бира, която стоеше на шкафчето, вече полупразна. Имаше си достойнства да бъдеш водач и той нямаше намерение да споделя страхотия си късмет.

Удчърч застана на вратата, бледен и с тъмни кръгове под очите от липса на сън. Повечето от мъжете, които успяха да се завърнат от Лондон, стигнаха лагера и просто се проснаха на земята веднага щом си намериха удобно местенце. Удчърч и синът му продължиха да действат, организираха билкарите и лекарите на селото, изпратиха да донесат вода и раздадоха пари, за да им доставят храна. Мъжете умираха от глад след нощ като тази, но в това поне щяха да бъдат задоволени. Със златото на краля той беше купил дузина млади волове от един местен фермер. Имаше немалко касапи сред кентските и есекските мъже и те се заловиха със задачата с желание и апетит, почистиха животните и приготвиха огромни ями с огньове за месото. Джак усещаше миризмата на пушек по стрелеца, който застана на прага му. Усмихна се при тази мисъл. Злато в джобовете и перспективата за месо, от което се стича кървав сок. Един господ знаеше, че бе имал и по-лоши дни.

— Какво има, Том? — попита го. — Уморен съм и нямам сили да говоря повече, докато не се нахраня.

— Трябва да видиш това, Джак — рече Томас. Гласът му още беше дрезгав от крещене, едва доловимо стържещо ръмжене. Вдигна свитъка, който държеше в ръка и Джак се загледа в него. Чист кожен лист за писане и кървавочервен печат. Очите му се присвиха, зачуди се дали Удчърч знае, че не може да чете.

— Е, какво пък е това? — изръмжа с неудобство.

Писменото слово винаги му бе враг. Всеки път, когато го налагаха или глобяваха, или пък го затваряха в килиите на селото, винаги в центъра на всичко бе имало някой бледолик писар, който дращеше с гъшето си перо и мастилото. Том се задъхваше, а Джак вече бе разбрал, че той не е от хората, които ще се развълнуват от нищото.

— Предлагат ни опрощение, Джак! Да му се не види! Всички престъпления и нарушения на закона забравени, при условие че се разпръснем — той видя, че Кейд започва да се смръщва и бързо продължи, преди този упорит човек да започне да спори. — Това е

победа, Джак! Направо ги съсипахме и сега се мъчат да се измъкнат! Господи, Джак! Успяхме!

— А казват ли дали ще освободят съдиите? — тихо попита Джак. — Ще премахнат ли закона за браконьерството и ще намалят ли данъците върху работниците? Там, в твоето малко свитъче, има ли ги написани тия думи, Том?

Том поклати глава невярващо.

— Вестносецът ми го прочете долу — и, моля те, Джак, не започвай това, не и сега. Това е опрощение — за всички престъпления до днешна дата. Мъжете могат да си идат у дома със златото и със свободата си. И после никой няма да дойде да ни преследва. Ти ще бъдеш героят, който навлезе в Лондон и победи. Не е ли това, което искаше? Хайде, Джак! Това е добро нещо. Мастилото още не е изсъхнало, а отгоре му стои подписът на кралицата. Скалъпили са го за една сутрин.

Кейд вдигна ръка към врата си и го раздвижи наляво и надясно с пропукване, отпусна сковаността му. Една част от него искаше да ликува и да крещи от радост, да реагира със същото дивашко удоволствие, което виждаше у Удчърч. Той изсумтя и заглуши тази част от себе си, накара я да мълчи, докато размишляваше.

— Уплашили сме ги снощи — рече след малко, — за това става дума.

— Точно така, Джак — отвърна Томас веднага. — Показахме им какво се случва, ако са твърде груби с мъже като нас. Внушихме им страх от Бога и Джак Кейд и ето ти резултата.

Кейд отиде до вратата и изкрещя на Екълстоун и Пади да отидат при него. И двамата спяха непробудно в приземния етаж на кръчмата. Трябваше време, за да се разбудят, но накрая те се зададоха нагоре по стълбите с изцъклени погледи и мигаци на парцали. Пади бе открил една стомна с алкохол и я гушкаше като любимо детенце.

— Разкажи им, Том — рече Джак и се обърна, за да седне на ниското легло. — Разкажи на момчетата това, което каза на мен.

Той изчака, докато Том повтори всичко отначало, и наблюдаваше внимателно лицата на приятелите си, докато те започваха да разбират. Не че на Екълстоун нещо му личеше. Изражението му ни най-малко не се промени, дори когато усети мълчаливия му поглед и се обърна към него. Пади клатеше глава от изумление.

— През целия си живот не съм мислил, че ще доживея да видя подобно нещо — рече той. — Приставите и шерифите, и тези копелета земевладелците, всички тъй да се тресат от страх от нас. Откак съм бил момче, все ми висят на гърба.

— Ама те са си същите — отвърна Джак. — Ние убихме войниците им и обесихме неколцина кралски служители. Дори взехме главата на кентския шериф. Но те ще си намерят нови хора. Ако приемем това опрощение, те ще продължат точно по същия начин и нищо няма да сме променили.

Томас разбираше чувството на страх, примесен с копнеж и доволство у този грамаден мъж, седнал там с мощните си ръце, отпуснати на бедрата. Той изпитваше същата предпазливост, а и бе видял също така лондонските тълпи, изпълващи улиците, докато те се изнасяха от града. Никой в кръчмата не би си го признал, но дълбоко в сърцата си кентските мъже нямаха мерак за нова атака, не бяха сигурни дори дали могат отново да прекосят моста в лицето на тази силна съпротива. Народът на Лондон изпитваше гняв, а там имаше хора, повече от достатъчно на брой. Въпреки това, когато Екълстоун и Пади се спогледаха, Томас разбра, че двамата биха последвали Джак отново, дори той да ги върнеше обратно в града.

— Ние си свършихме работата, Джак — продължи Томас, преди другите да успеят да заговорят. — Никой не може да иска повече. А и те няма да са същите вече, не след всичко това. Ще стъпват внимателно поне още няколко години. Знаят, че ще правят законите си само когато хората им кажат, че може. Наистина все още управляват, но, по дяволите, само с нашето разрешение. Ето това научиха сега. Това е, което знаят днес, а не знаеха вчера. И ако много ни препират, знаят, че пак ще се съберем. Знаят, че ще стоим там, в сенките на нощта, готови да им го припомним.

Джак се усмихна на тези думи, наслаждаваше се на пламъка и убедеността в гласа на Удчърч. Той също бе видял как тълпите се събираха, докато минаваше по моста тази сутрин. Мисълта да се върне не го радваше особено, макар че по-скоро би умрял, отколкото да го признае в тази компания. Искаше да го убеждават и Томас точно това беше сторил. Вдигна бавно поглед.

— Вие съгласни ли сте, Пади? Роб?

И двамата кимнаха, а Екълстоун дори се усмихна и бледното му лице се нагъна в непривични гънки.

Джак се изправи и с двете си ръце обгърна групата от трима мъже, стисна ги силно.

— Там ли е още вестоносецът, Том? — попита.

— Чака отвън — отвърна той с нарастващо чувство на облекчение.

— Кажу ми тогава, че приемаме. Изпрати го обратно и след това уведоми хората. Довечера ще се изкефим с малко бира и говеждо, а утре си отивам вкъщи. Смятам да купя къщата на онзи магистрат и да вдигна тост в собствената му кухня.

— Ти я изпепели, Джак — промърмори Екълстоун.

Кейд премига и си припомни.

— О, да, вярно. Е, мога да построя нова. Ще събера другарите си и с тях ще си седим на слънце и ще пием от бъчонката — и ще вдигаме тостове за добрия стар крал на Англия, който плати за всичко това.

В края на деня Маргарет стоеше върху широката стена, която заобикаляше лондонския Тауър, и се взираше в пострадалия град. Залязващото слънце оцветяваше хоризонта в цветовете на травми и кръв и обещаващо следващия ден да бъде ясен и топъл. Честно казано, погледнато от този ъгъл, почти нямаше следи от разрушенията от предишната нощ. Дългият летен ден стана свидетел на първите признаци на ред в столицата и хора като лорд Уорик организираха цели екипи с каруци да събират мъртвците. Тя въздъхна разочарована, че такъв впечатляващ млад мъж е поддръжник на Йорк. Кръвта на Невил течеше през твърде много от благородническите родове на съпруга ѝ. Те щяха да продължават да бъдат заплаха за нея, поне докато се роди първото ѝ дете.

Лекичко потупа с ръка утробата си, усети болката преди цикъла си и цялата скръб и отчаяние, което тя ѝ носеше. Няма да е този месец. Поруменя, като си спомни незначителните на брой интимни срещи със съпруга си. Може би ще дойде ден, в който те ще са толкова много, та няма да е в състояние да си спомня всяка тяхна подробност, но в този момент те представляваха събития в живота ѝ, всяка от тях не по-малко значима от сватбения ѝ ден или пък нападението над Тауър.

Зашепна молитва. Вятърът отвяваше тихите слова към града под нея.

— Дева Марийо, майко Господна, моля те, нека да зачена. Не съм вече момиче, което се помайва от глупави мечти и желаня. Нека да съм плодовита, нека да се издуя — затвори за миг очи, усещайки огромната тежест на града около нея. — Позволи ми да имам дете и ще те благославям през всеки ден от живота си. Позволи ми син и ще издигна параклиси, за да те възхвалявам.

Когато пак отвори очи, видя в далечината бавно движеща се колона от каруци, отрупани с обвити с бяло платно мъртъвци. Знаеше, че са изкопали огромни ями и полагаха внимателно вътре всеки умрял мъж или жена и свещеник ги опяваше, преди гробарите да започнат да ги покриват с пръст и студена глина. Ридаещи роднини следваха каруците, но в горещия летен ден беше много важно да се работи бързо. Чума и зарази лесно следваха мъртвите. Маргарет потрепери при тази мисъл.

Оттатък реката тълпата на Кейд беше започнала голям пир, с горящи кладя, които се виждаха отгук като трептящи точки светлина. Бяха изпратили отговора си, но още не знаеше дали ще го спазят, дали ще си тръгнат. Знаеше обаче, че Дери е превърнал моста в крепост, в случай че не спазят обещанието си, бе изпратил екипи да построят огромни барикади по цялата му дължина.

Усмихна се, като си спомни палавото му изражение, когато бе претърсвал Тауър за оръжие и бурета с барут. Преди никога не биха му разрешили да действа с такава свобода, но сега никой не го спираше, не и след последната нощ. Знаеше, че не бива да разчита на това, че Кейд ще си тръгне, но трудно бе да гледаш излъчваното от Дери настървение и да не си спокоен за плановете, които бе направил, в случай че щурмуват моста отново. Лондонските мъже се подготвяха цял ден, наостряха желязо и затваряха пътищата около моста. Новината за опрощението все още не се беше разпространила сред тях и не знаеше как ще реагират, когато научат. Не съжеляваше за предложението си, не и след като то беше прието. Крал Хенри не беше до нея и за известно време градът оставаше нейна отговорност, нейното съкровище, биещото сърце на страната, която я бе осиновила. Баща ѝ Рене едва ли можеше да си представи такива трудности в живота на най-малката си дъщеря.

Маргарет остана на стената, докато слънцето залезе. Сега виждаше по-ясно далечните огньове в огромния лагер отвъд Темза. Кейд разполагаше там с хиляди кентски воители и тя все още не знаеше дали той ще дойде. Вечерният въздух бе студен и тих, Лондон стаи дъх и зачака. Небето беше ясно и луната се показа ниско, после бавно потегли нагоре, когато звездите на Орион се показаха.

В бдението си тя започна да реди молитви, шепнеше Аве Мария и Патер Ностер, потънала в такъв дълбок транс, че дори не изпитваше физическо неудобство. Отнесе се, виждаше само бледните си ръце върху грубо издялания камък на стената. Питаше се дали Хенри постигаше същия покой, когато се молеше от зори до мрак или дори по-дълго, през нощта, докато не можеше да се изправи сам и трябваше да го вдигат. Това ѝ помагаше да разбере съпруга си и тя зашепна молитви и за него.

Звездите се завъртяха на север, но Кейд не се появи. Когато луната прекосяваше града, тя имаше чувството, че почти усеща как се движат съзвездията. Пулсът ѝ се забави и в тишината, дето се притискаше в нея, я обзе чувство за покой и присъствие. Сведе глава и благодари на Бога, че е спасил града ѝ.

Щом слънцето започна да се издига, заслиза внимателно откъм стената надолу по стълбите. Усещаше тъпа болка във всяка става. Стъпваше по камъни, върху които все още имаше кървави белези от нападението, макар че телата и монетите бяха махнати. Тя вдигна глава, а пазачите зад нея крачеха в синхрон, следвайки я от сенките на стената към Бялата кула. Те стояха с кралицата през тъмните часове, бдейки по свой собствен начин, за да осигурят безопасността ѝ.

Щом стигна в Бялата кула, тръгна по един коридор, който водеше до мястото, където една по-малка групичка беше прекарала нощта. Появата ѝ бе приветствана от стъпките и дрънченето на въоръжени мъже, които, застинали, отдаваха чест. Ако изобщо бяха спали, не си личеше. Като един коленичиха пред младата кралица. Маргарет прелетя покрай тях и седна на трона в далечния край на залата, без да показва облекчението, което изпитаха коленете и бедрата ѝ.

— Елате насам, Александър Идън — рече тя.

Най-едрият от тях се изправи и приближи на няколко крачки от нея, преди пак да падне на колене. Както пазачите ѝ, той също бе прекарал нощта да я чака, но изглеждаше доста бодър, затоплен от

огъня, горящ в огнището. Маргарет го огледа. Видя корав мъж със силни черти и подстригана брада.

— Препоръчаха те пред мен, мастър Идън — започна тя. — Казаха ми, че си мъж на честта и добър по характер.

— Хвала на Бога, Ваше Величество — рече той и гласът му прозвуча силно в стаята, макар да държеше наведена главата си.

— Дерихю Бруър похвали талантите ти, мастър Идън. Имам намерение да се доверя на мнението му.

— Благодарен съм Ви, Ваше Величество — отвърна той, видимо доволен.

Маргарет помисли още малко, после реши.

— Затова те назначавам за шериф на Кент. Служителите ми ще ти дадат документите, които да подпишеш.

За нейна изненада големият мъж, коленичил в краката ѝ, се изчерви от удоволствие, но очевидно все още не можеше да я погледне.

— Благодаря Ви, Ваше Величество. Ваше... Мое... Ваше Величество ми гласува голяма чест.

Тя откри, че ѝ се ще да му се усмихне, но потисна желанието си.

— Мастър Бруър е събрал шейсетима мъже, които ще ви придружат до новия ви дом в Мейдстоун. Като се имат предвид скорошните неприятности, трябва да ви държим в безопасност. Авторитетът на Короната не бива повторно да бъде накърняван в Кент. Разбирате ли ме?

— Да, Ваше Величество.

— Слава на бога, бунтът на кентските мъже приключи. Беше им дадено опрощение и те се връщат по фермите и селата си с богатството, което изтръгнаха от Лондон. Всички престъпления, които са извършили, са простени и не подлежат на разследване в съда — тя спря, а очите ѝ блестяха над наведената му глава. — Но ти си назначен от мен, единствено от моята ръка, мастър Идън. Онова, което съм дала, мога лесно да го взема обратно. Когато ти изпратя заповеди, ще ги изпълняваш бързо, като кралски закон, като кралската сабя в Кент. Разбираш ли ме?

— Да, Ваше Величество — веднага отговори Идън. — Заклевам се в честта си, ще Ви се подчинявам.

Той благославяше Дери Бруър, че е споменал името му. Това беше награда за един живот, прекаран във военна служба и войни, и

Идън едва ли все още разбираше какво са му дали.

— С Бога напред тогава, шериф Идън. Скоро пак ще се чуем.

Идън порозовя от удоволствие, като чу новата си титла. Стана и отново се поклони дълбоко.

— Ваш покорен слуга, Ваше Величество.

Маргарет се усмихна.

— Това е всичко, което искам.

Томас Удчърч обикаляше безмълвно улиците на Лондон със сина си, като си въртеше очите на четири да не би някой да ги забележи и разпознае. Бяха оставили зелените си лъкове и задържаха само по един добър нож, за да пазят торбите със злато, които носеха. Джак Кейд бе повече от щедър с плячката и позволи тройни дялове на онези, които бяха ръководили кентските мъже. С по-малката торба на Роуан, скрита под колана и туниката му, двамата имаха достатъчно, да вземат под аренда някоя прилично голяма ферма, ако успееха да открият такава.

Прекосиха Темза, вместо да поставят на изпитание опрощението на кралицата при онези, които защитаваха Лондонския мост. Двамата слязоха на едно местенце по-надолу по реката, а после Томас поведе сина си през оживените криви улички. Малко по малко те се връщаха по-ясно в спомените му, докато накрая двамата стигнаха до бордеите, които Роуан познаваше още от времето, когато баща му изнесе цялото им семейство от Кент и се установи в града, за да търси препитание.

За Роуан това бяха първите впечатления от Лондон на дневна светлина. Той не се отлепяше от баща си, а наоколо им тълпите се щураха напред-назад, хората търгуваха или си говореха, докато слънцето изгряваше. Белезите от боевете вече избледняваха, погълнати от един град, който винаги се изправяше на крака, независимо от човешките страдания. Някои от улиците бяха блокирани от погребални процесии, но двамата стрелци си пробиха път, заобикаляйки или пресичайки този лабиринт, докато накрая Томас се изправи пред малка черна врата някъде навътре в бордеите. Тази част на Лондон беше една от най-бедните, но двамата мъже нямаха вид на хора, от които може да се открадне нещо, а и Томас държеше ръката си близо до ножа. Той пое дълбоко въздух и заудря с юмрук по вратата, пристъпи назад в мръсотията, докато чакаше да отворят.

И двамата се усмигнаха, когато Джоун Удчърч отвори вратата и застана пред тях, поглеждайки с подозрение към двете грамадни фигури — на сина ѝ и на съпруга ѝ.

— Мислех ви и двамата за мъртви — заяви тя безизразно.

Томас я гледаше сияещ.

— И на мен ми е приятно да те видя, сладки мой ангеле.

На това тя изсумтя, но когато той я прегърна, част от студенината ѝ се изпари.

— Хайде, влизайте. Ще трябва да закусите, нали?

Баща и син влязоха в малката къщичка, скоро след това последвани от възбудените писъци на дъщерите, които приветстваха мъжете Удчърч за добре дошли у дома.

31.

Джак отстъпи крачка и присви очи към ивицата хоросан, която беше намазал между тухлите. С твърда ръка прокара мистрията отгоре, доволен от начина, по който растяха стените. Тъй като дългите летни дни започваха да се скъсяват, той убеди Пади и Екълстоун да се включат в работата. Нито един от двамата нямаше нужда да работи, но се зарадва, че въпреки това дойдоха. Пади беше горе на покрива и ковеше пирони с повече ентусиазъм, отколкото умение. Джак знаеше, че приятелят му е изпратил част от монетите си обратно в Ирландия на семейството си, което не беше виждал от много години. Освен това беше изпил голяма част от останалото — във всяка кръчма и странноприемница на мили разстояние оттук. Слава богу, че ирландецът беше разумен пияница, избиваше го на песни, а понякога на плач, но не налиташе да чупи маси. Според Джак старият му приятел не се чувстваше удобно, че е забогатял. По причини, които не можеше изцяло да обясни, Пади сякаш бе решен да разпилее имането си и пак да остане без пукнат грош. То си личеше по теглото му и в увисналата кожа под кървясалите му очи. Джак тъжно поклати глава при тази мисъл. Някои хора не могат да бъдат щастливи и това си е. Щеше да дойде ден, когато Пади ще е загубил всичко и ще се превърне в просяк, убеден беше в това. Нищо не му беше казал, но тогава за него щеше да има легло в къщата, дето я строяха сега, или пък топла плевня в земите ѝ, където грамадният мъж да можеше да спи. Най-добре беше да го планира отсега, вместо да види как приятелят му замръзва в някоя канавка.

Екълстоун забъркваше още от сместа вар, конски косми, пясък и вода, завързал през лицето си парцал, за да се предпази от отровните изпарения. Беше купил един свещарски магазин в града и се учеше да лее свещи и да вари сапун с малък персонал от две местни момичета и един старец. И както и да го погледнеш, Екълстоун се справяше добре. Джак знаеше, че сега използва всеизвестния си бръснач, за да разрязва блокчетата от бял сапун, докато момичетата го наблюдаваха с ужасен вид. Понякога пред прага на магазина се събираше тълпа, мъже и

жени, дето познаваха геройствата му, и просто идваха да гледат колко ужасно прецизни са разрезите му.

Работата можеше и по-бързо да върви, ако не отиваше толкова време в смях и бърбене заедно, но Джак нямаше нищо против. Беше наел трима местни да издигнат дървената структура и те работеха с умение и бързина, плод на дългогодишен опит. Друг местен мъж ги беше снабдил с тухли, всяка една обозначена с палеца на майстора, притиснат върху ѝ, преди глината да се втвърди. Джак смяташе, че с другарите му ще свършат останалата работа, преди да настъпи зимата, и къщата ще ги чака спретната и готова.

Новата сграда далеч не беше с размерите на онази, която беше изгорил. Земята на магистрата се продаваше евтино с тия черни изгорели греди наред градината, но не му се струваше подходящо да гради пак голяма къща. Вместо това положи основите на малък еднофамилен дом с две големи стаи на приземния етаж и три спални горе. Не беше споделял с другите двама да не му се смеят, но вестта за подвизите му в Лондон бе привлякла вниманието на не една мома. Поспециално беше хвърлил око на дъщерята на един хлебар от близкото село. Струваше му се, че не е лошо да имаш цял живот пресен хляб на трапезата. Джак си представяше как няколко момченца тичат наоколо, плуват в езерцето и никой няма да ги гони от земята. Хубави мисли. Кент беше прекрасно място, точно за него. Дори му се искаше да наеме няколко ниви, за да отглежда хмел. Някои кръчми в града бяха започнали да продават различни видове бира с неговото име. Какво разумно от това да ги снабдява с истинския продукт.

Джак се захла, взе още една тухла и лепна върху нея мокър цимент. Тогава ще стане истински търговец, с изискани дрехи и кон, който ще язди до града. Не беше лоша съдба за момче, израсло в бордеите, и за неговите приятели.

Той чу тропота на войниците, преди още да ги види по дългата пътека в двора. Пади изсвири отгоре предупредително и вече слизаше. В отговор Джак почувства едно отколешно свиване в стомаха, но после се сети, че вече няма от какво да се бои. Цял живот беше живял с мисълта, че бирниците ще го погнат някой ден. Някак си му бе трудно да запомни, че е получил опрощение за всичките си престъпления — и внимаваше повече да не престъпва закона. Напоследък Джак поздравяваше уважително кралските войници, когато минаваха край

него в града, и разбираше от вкиснатите им физиономии, че знаят кой е той. Но те не можеха нищичко да му сторят.

Сложи мистрията върху тухлите и потупа ножа под колана си по стар навик, за да се увери, че е там. Намираше се върху собствената си, законно закупена земя. Които и да бяха тези, той бе свободен човек и притежаваше писмено опрощение като доказателство. Недалеч от него имаше дърварска брадва, забучена в един пън, за да не ръждясва. Джак я погледна — дори и така знаеше, че ще е по-щастлив, ако имаше в ръката си прилично оръжие. Това беше мисъл на човека, който беше преди. Не на земевладелеца, на уважавания гражданин Джак Кейд, почти сгоден или поне обмислящ подобна стъпка.

Пади стигна до него леко задъхан от слизането си от покрива. В ръка държеше чук с къса дръжка и желязно острие. Посочи към войниците.

— Май са към двайсетина или повече, Джак. Искаш ли да бягаш?

— Не — срязва го той. Пристъпи към брадвата и я изтръгна от дървото. Постава дясната си ръка върху дървената дръжка. — Нали чу, че новият шериф е дошъл от Лондон. Не се съмнявам, че му се иска да ни види как се изпокриваме из полето, но сега сме свободни мъже, Пади. А свободните мъже не бягат.

Екълстоун дойде и застана до тях, като бършеше от бузата си петно от жълтеникавобяла вар. Джак видя, че в ръката си скришом стискаше бръснача, стар навик, който не си бе позволил да изостави през последните няколко месеца.

— Не правете глупости, момчета — промърмори Джак. Групата войници приближаваше. Виждаше знамето на шерифа, което плющеше, издигнато на прът наред тях. Не успя да потисне усмивката си, като си спомни за предишното.

Тримата приятели стояха, високи и навъсени, докато войниците се наредиха ветрилообразно и ги обградиха в полукръг. Мъжът, който слезе от коня наред тях, носеше къса черна брада и на ръст бе почти колкото Джак или Пади.

— Добър ден — рече той усмихнат. — Казвам се Александър Идън. Имам честта да бъда шериф на това графство.

— Знаем те — рече Джак, — то и предишния го помним.

По лицето на Идън плъзна сянка, като чу този отговор.

— Да, горкият човек. В такъв случай ти трябва да си Джак Кейд?

— Да, аз съм. Също намираш се в моя земя, тъй че ще ти бъда благодарен да кажеш по каква работа си тук, а след това да си вървиш. Както сам виждаш, имам работа за довършване.

— Не мисля така — отвърна Идън. Джак го наблюдаваше как вади от ножницата на кръста си дълъг меч. — Арестуван си, Джак Кейд, по заповед на Короната. По обвинения за незаконни събирания, държавна измяна и убийство на кралски служители. Сега ще дойдеш ли кротко в Лондон, или ще правиш проблеми? Просто ми кажи; на мен ми е все едно.

Джак почувства как го завладя огромно спокойствие, една студенина се плъзна от вътрешността му и заля крайниците му така, че станаха безчувствени. Обзе го гняв, защото се бе доверил на лондонските лордове и благородници, че ще си спазят обещанието. Та те бяха написали черно на бяло опрощението и го бяха запечатали с печат! Писмени слова, думи с тежест! Поне пет-шест пъти беше карал един местен служител да му го чете, по-сигурно и истинско нещо едва ли ще се намери на света. След завръщането си в Кент Джак го беше оставил при един лихвар в града и оттогава насам бе искал да го види на два пъти, просто да прокара пръсти по тъмните букви и да знае, че е истина. Сърцето му тупкаше лудо, а лицето му почервения, но той продължаваше да се държи за тази сламка.

— Получил съм опрощение, Идън. Документ с подписа на самата кралица върху него стои в един сейф в града. На него е името ми, а това означава, че не можеш и *косъм* от косата ми да пипнеш.

Докато говореше, Джак вдигна брадвата, стиснал с две ръце дръжката. Насочи острието ѝ към шерифа.

— Получил съм заповеди — рече Идън и сви рамене. Изглеждаше че едва ли не се забавлява от избухването на този бунтар. — В такъв случай няма да дойдеш доброволно, тъй ли?

Джак почувства напрежението у двамата си другари. Погледна към Пади и видя, че гигантът се поти обилно. Екълстоун стоеше все едно изсечен от скала и се взираше злостно в гърлото на шерифа.

— Вие двамата се махнете — прошепна Джак. — Каквото и да иска този клетвопрестъпник, то не ви засяга. Вървете.

Пади погледна приятеля си все едно го беше ударил с мокър парцал. Очите му се разшириха.

— *Омръзна ми да бягам, Джак* — рече той тихо.

И тримата бяха вкусили от друг вид живот през последните месеци, живот, в който не беше нужно да се свиват при вида на кралските служители и да се прехранват с просия. Бяха воювали в Лондон и това ги беше променило. Екълстоун и Пади се спогледаха и поклатиха глави.

— *Добре тогава, момчета* — рече Джак. Усмихна се на двамата, без да обръща внимание на загледаните в тях войници.

Шерифът наблюдаваше внимателно случващото се. Тъй като тримата не даваха признаци, че ще се предадат, той махна рязко с ръка. Войниците му се втурнаха напред с извадени мечове и щитове. Нямаше предупреждение, но Джак бе очаквал атака, затова с все сила вдигна брадвата, разби щита и през него ребрата на първия мъж, който му посегна. Мъжът изкрещя — внезапно и шокиращ вик в градината.

Екълстоун мина бързо между двама войници в ризници и се опита да достигне шерифа. Джак простена, като видя как посякоха приятеля му — с един зашеметяващ удар мечът на шерифа се заби дълбоко във врата му. Пади започна да вие. С огромната си лява ръка Джак стисна нечия дреха и взе да удря с чука главата и лицето на някакъв войник. Продължи да замахва и да удря, макар вече да знаеше, че е безнадеждно, че винаги е било безнадеждно. Дишаше учестено. Усети как войниците около него се мъчат да не го довършат, но един го улучи с нож в гърба и мушкаше напосоки. Чу как Пади изсумтя, когато го бутнаха и го повалиха. Още един нож влезе между ребрата на Джак и заседна там, докато той се дърпаше назад от болка. С изумление и шок установи, че непобедимата му сила е изчезнала. Срути се и в миг го заритаха и налагаха, докато главата му се замая, изпочупиха пръстите на ръцете му и му изтръгнаха брадвата.

Джак не беше съвсем на себе си, когато го завлякоха до шериф Идън. По лицето му имаше кръв, както и в устата му. Той се изплю, докато непознатите го държаха в желязна хватка. Другарите му бяха посечени, оставени в собствената си кръв там, където бяха паднали. Джак изруга, като видя телата им, псувайки всички кралски войници около себе си.

— *Кой от вас, глупаци такива, го намушка?* — чу как Идън им се сопва. Шерифът беше бесен и войниците забиха очи в краката си,

задъхани и с почервенели лица. — По дяволите! Той няма да оцелее до Лондон с тези рани.

Джак се усмихна, като чу тези думи, макар че го болеше. Усещаше как животът му изтича към прашната земя и само съжаляваше, че Екълстоун не успя да пререже гърлото на новия шериф.

— Вържете този предател на коня — продължи да беснее Идън. — За бога, нали ви казах, че ми трябва жив?

Джак поклати глава и почувства странен студ въпреки топлото слънце. За миг му се стори, че чува тънките гласчета на деца, но после те затихнаха и той рухна в ръцете на мъжете, които го държаха.

32.

Призори над ловния парк Уиндзор валеше дъжд, но студените априлски порои съвсем не охлаждаха ентузиазма на лордовете, събрали се по кралска заповед. Толкова със сигурност бе познал Дери, Маргарет трябваше да му го признае. Тя потръпна, прозявайки се след малкото сън, който бе успяла да си осигури, и се загледа в безбрежните поля и тъмното петно на горите зад тях. По време на управлението на бащата на съпруга ѝ кралски лов бил организиран всяка година, стотици благородници и слугите им се стичали в кралските земи, за да убиват дивеч или да покажат уменията си със соколи и кучета. За празненствата след това все още се говореше и когато тя попита Дери какво би докарало дори лордовете Невил в Уиндзор, отговорът му дойде на мига, без дори да се замисли. Подозираше, че даже най-обикновен лов би ги довел тук, след като видя толкова много зачервени от удоволствие лица и гордите изражения на мъже като лорд Солсбъри, който се върна с прислуга, натоварена със зайци и фазани, или пък лорд Оксфорд с убития елен. Съпругът ѝ не бе ходил на лов от десетина години и кралските гори бяха пълни с дивеч. Първите две вечери прекараха в разточителни празненства с музиканти и танци, за да доставят удоволствие на съпругите, докато мъжете дъвчеха сочното месо, което сами бяха донесли, смееха се и се хвалеха със събитията от деня. Начинанието се оказа успешно от всяка гледна точка, а най-голямата изненада все още предстоеше.

Днес тя бе ходила до конюшните на двореца, за да види двата глигана, които щяха да пуснат по-късно сутринта. Херцог Филип Бургундски им бе прашил животните като подарък, може би донякъде, за да даде израз на скръбта си по смъртта на Уилям дьо ла Пул. Дори само заради това тя благославяше името му, макар че предложението му да предостави на херцога убежище беше достатъчно, за да го смята за приятел през целия си живот. Мъжките глигани бяха монарсите на гъстите гори, единствените животни в Англия, които бяха в състояние да убият онзи, който ги преследва. Тя изтръпна при спомена за масивните вонящи тела и ожесточения гняв в малките им очички. През

детството си в Сомюр веднъж беше гледала танцуващи мечки, когато един пътуващ панаир посети Анжу. Прасетата в загражденията бяха два пъти по-едри от тези животни, четината им гъста, колкото кафявата козина на мечка, а гърбовете им имаха размерите на кухненска маса. Логично беше да се предположи, че като кралски подарък въпросните екземпляри щяха да са специално подбрани, но все пак се оказа неподготвена за огромните размери на тези сумтящи животни, които ритяха и бутяха дървената ограда и посипваха пода с прах, падащ от покрива. На Маргарет ѝ се струваше, че те приличат на вкусните прасета от касапина толкова, колкото един лъв може да прилича на домашна котка. Главният ловджия говореше за тях със страхопочитание, каза, че всеки тежи вероятно около четиристотин фунта и има предни зъби колкото човешка ръка от лакътя до китката. Тя бе забелязала дивата заплаха, която се излъчваше от тях, докато нападаха загражденията с въпросните бивници, стържеха и дъвчеха, бесни, че не могат да достигнат онези, които са ги пленили.

Разбра, че граф Уорик е започнал да ги нарича Кастор и Полидевк, воините близнаци от старогръцките митове. Всички знаеха, че младият Ричард Невил има намерение да занесе у дома си една от главите, макар че още много други гледаха огромните бивници с възхищение и копнеж. Истинските глигани бяха почти на изчезване в Англия поради ловните страсти и малцина от присъстващите можеха да се похвалят с такъв трофей. Маргарет едва сдържаше смеха си, като слушаше безкрайните съвети, които мъжете разменяха по темата: дали бе по-добре да се използват ловни кучета, за да оградят животното, докато се търси сърцето му със стрела, или пък е по-ефективно да бъде пронизано между ребрата с копие.

Тя прокара ръка по издутината на корема си и пак изпита изключителното задоволство да знае, че е бременна. Изтърпяла бе горчивината от обявяването на Йорк за кралски наследник, не каза нищо през цялото време, в което парламентът сякаш се подготвяше за най-лошото. После почувства първите признаци и започна да спира и да се върти пред огледалото, убедена, че така ѝ се струва. Всяка седмица издутината нарастваше, чудо за самата нея и отговор на хилядите ѝ пламенни молитви. Дори повръщането ѝ доставяше удоволствие, когато бебето растеше. Сега искаше само лордовете да

разтълкуват признаците, да видят извивката на корема ѝ, която показваше, че игрите на Йорк са били напразни.

— Бъди момче — прошепна тя на себе си, както правеше по десетина пъти на ден. Мечтаеше за дъщери, но един син щеше да осигури трона за съпруга ѝ и за нейните наследници. Синът ѝ щеше да запрати Ричард и Сесили Йорк в забрава и всичките им заговори щяха да се сринат. Тази мисъл ѝ достави по-голямо удоволствие, отколкото можеше да изрази с думи, и тя видя, че е стиснала чашата си толкова силно, че скъпоценните камъни по края ѝ оставяха отпечатък върху дланта ѝ.

Ричард Йоркски не беше поканен на лова в Уиндзор. Макар че бе наследил титлата граф на Марч, той единствен от дванайсетте английски графове и „компаньони на краля“ не бе извикан за лова в двореца Уиндзор. Несъмнено поддръжниците му щяха да го разтълкуват като поредната обида към древния род, но независимо от това тя реши така. Нека мислят и говорят каквото си искат. Не ги желаше — този мъж и студенокръвната му съпруга — близко до себе си и до съпруга си. Маргарет продължаваше да вини лорд Йорк за смъртта на лорд Съфолк и макар никога да не се доказва, подозираше го за някакво участие във въстанието на Кейд и цялата разруха и болка, които то причини. Главата на Кейд стоеше издигната на висок прът на същия мост, по който бе преминал с битки. Тя беше отишла да я види.

Един от пърхащите наоколо ѝ прислужници приближи, за да долее чашата ѝ, но тя го отпрати с ръка. От месеци вече стомахът ѝ се беше свил и протестираше, ако приема повече от минималното количество. Дори разреденото с вода вино трябваше да се пие с мярка и повечето ѝ храна бе под формата на редки супи, половината от които организмът ѝ изхвърляше. Беше без значение. Важното бе, че лордовете Невил бяха видели състоянието ѝ, доказателството, че потомствената линия на крал Хенри ще продължи и няма да се загуби. Моментът, в който граф Уорик замръзна от изненада, вторачен в нея при първата им среща в двореца, беше един от най-щастливите в живота ѝ. Знаеше, че сега ще известят на Йорк. Съпругът ѝ може да беше загубил Франция, но бе оцелял. Крал Хенри не се огъна пред въстаниците, бунтовете и заговорите — не дори при нападението срещу самия Лондон. Той бе жив и всички планове и маневри на Йорк,

всичките му подкупи и ласкателства бяха останали без резултат, когато тя забременя.

Стресна се, щом отвън се чува оглушителни викове. Разбра, че лордовете вкупом са излезли, за да видят квичащите глигани, пуснати на свобода в кралските гори. Кралските ловци щяха да подгонят животните навътре в гората, а после да ги държат под око, докато ловците се качват на конете си и подготвят кучетата и оръжията. Вече долавяше топуркането на ботушите с шпори из долния етаж. Лесно бе да си представи сцената — как развеселените благородници се шегуват един с друг и грабват по някой резен студено месо от масите, за да задоволят глада си.

Заради шумотевицата долу тя не чу, че съпругът ѝ влиза. Отърси се от мечтите си, щом икономът обяви влизането му, и стана на крака, като леко въздъхна от усилието. Хенри беше блед както винаги, макар да ѝ се струваше понапълнял. Испита удоволствие, че не вижда превръзки на лявата му ръка, където раната най-сетне се беше затворила. Беше останал розов белег като от изгорено, с твърди ръбове, който контрастираше с гладката му кожа навсякъде по тялото. Още носеше превръзка на дясната си длан, стегната лента от бяло платно, която сменяха и почитваха всяка сутрин. Независимо от това, тя се радваше дори и на най-малката положителна промяна в него.

Крал Хенри ѝ се усмихна на жена си. Целуна я по чело, а после и по устата със сухи и топли устни.

— Добро утро, Маргарет — рече той. — Спа ли? Такива сънища имах! Масър Олуърди ми даде нова отвара, от която ми се присъниха странни образи.

— Всичките ще ми ги разкажеш, съпруге мой — отвърна Маргарет, — но големият лов започва. Хората ти пуснаха глиганите и лордовете се събират, за да излязат.

— Вече? Но аз току-що ставам, Маргарет. Нищо не съм ял. Ще наредя да ми доведат коня. Къде е главният коняр?

Тя видя, че той се вълнува прекомерно, и го погали по челото с хладните си пръсти, жест, който сякаш винаги успяваше да го успокои. Той се поотпусна и очите му помътнях.

— Не си достатъчно добре, за да яздиш с тях, Хенри. Рискуваш да паднеш или да се нараниш, ако внезапно ти прималее. Разбираш ме,

нали, Хенри? Глиганите са твоят подарък за тях и те са благодарни за удоволствието.

— Добре... добре, Маргарет. Надявах се, че ще мога да се помоля днес в параклиса, та не виждах как ще ми стигне времето.

Той се остави да го заведе до един стол край дългата маса и седна, а един слуга постави пред него купичка със супа, от която се издигаше пара. Вдигна лъжицата, като гледаше колебливо блюдото. През това време прислужникът на Маргарет ѝ помогна да се настани до него.

От долните етажи все още се разнасяха силните гласове на лордовете, които топуркаха напред-назад, докато се приготвяха. Навън, на дъжда, лаят на хрътките се засилваше, защото животните усещаха, че скоро ще ги пуснат, за да преследват глиганите. През нощта половината лордове, които беше поканила, бяха завели най-добрите си кучета, за да подушат миризмата на Кастор и Полидевк. Вдигналата се врява бе довела кучетата почти до лудост от близостта на огромните зверове. Тя бе спала малко при този шум, все пак усмихвайки се в дрямката.

Наблюдаваше съпруга си как загребва с лъжицата и пъха супа в устата си — с напълно безизразно лице, сякаш виждаше някакъв друг пейзаж сред приборите и квадратните дървени чинии. Страховете, които за малко не го съсипаха, бяха понамалели след въстанието на Кейд. Тя бе положила специални усилия той да види и да разбере, че Лондон е в безопасност и че там отново цари мир, поне за известно време.

Хенри изведнъж пусна лъжицата и стана от мястото си.

— Трябва да отида при тях, Маргарет. Като домакин трябва да им пожелае късмет и приятно прекарване. Вече пуснаха ли глиганите?

— Да, съпруже мой. Седни, всичко е под контрол.

Той седна отново, макар че строгостта ѝ се стопи, като видя как пръстите му играят с приборите — приличаше на момче, което не са пуснали да тича навън. Тя вдигна поглед развеселена и умилена.

— Върви тогава, съпруже, щом мислиш, че трябва. Прислуга! Кралят се нуждае от наметало. Увери се, че го е облякъл, преди да излезе на дъжда.

Хенри се изправи набързо, наведе се да я целуне и напусна стаята почти тичешком. Тя се усмихна, после се зае със супата си,

преди да е изстинала.

Скупчените пред входа на замъка графове и тяхната прислуга приличаха на хора, които се готвят за битка, ако не бяха смехът и всеобщото добро настроение. Застанал под огромната каменна арка на сушина, Ричард Невил, граф Уорик, обсъждаше тактиката с баща си и своите ловджии, докато още трима от неговите мъже подготвяха четирите коня и завързаните и подивели кучета, които във възбуждението си ръмжаха и лаеха едно срещу друго. Соколите на Уорик ги нямаше тази сутрин. Всичките му ценни птици бяха с качулки и за тях се грижеха в едно от помещенията му в двореца. Тази сутрин той не се интересуваше нито от птици, нито от козина, а само от двата благородни глигана, които ровеха земята някъде из петте хиляди кралски акра ливади и гъста гора. Оръженосците и на бащата, и на сина бяха готови с оръжието и кучетата им щяха да притиснат глиганите, да заръфат месото им и да ги задържат, за да могат те да ги убият.

Граф Солсбъри погледна сина си и забеляза, че лицето му е зачервено независимо от студения ден.

— Има ли смисъл да ти казвам, че трябва да бъдеш внимателен?
— попита той.

Синът му се изсмя и поклати глава, докато проверяваше дали ремъците под корема на конете му са достатъчно стегнати.

— Видяхте ги, сър. Главите им ще отиват на камината в замъка ми, не смятате ли?

Старият мъж се усмихна тъжно, знаеше, че синът му е твърдо решен първи да стигне до глиганите, какъвто и да е рискът от това. Надуеха ли роговете кралските вестители, всички щяха да тръгнат, устремени в галоп през откритите поля към дърветата.

— И хвърляй поглед на момчетата от рода Тюдор — изведнъж добави баща му. Отпрати с жест един от ловджиите и стисна длани, за да помогне на сина си да се метне на седлото. — Млади са и този Едмънд е още толкова неопитен граф, че жълтото около устата му се вижда. Той ще стори всичко възможно да удовлетвори краля, не се съмнявам. И внимавай със Съмърсет. Този мъж е прекалено безстрашен, чак до глупост — и макар да знаеше, че не бива, не се

сдържа да добави: — Не се вмъквай между когото и да било от кралските фаворити и глигана, това е, момчето ми. Не и ако държат копие в ръка или пък имат стрела в тетивата. Разбираш ли ме?

— Разбирам, сър, но ще се върна с някоя от тези глави, та дори с двете. Тук няма коне, които да са равни на моите. Ще стигна до тези глигани преди останалите. Нека се притесняват тогава!

Някои от по-старите графове брояха трофеите си дори ако тяхната прислуга ги е отстреляла. Уорик възнамеряваше да убие животното лично, ако е възможно, с едно от трите копия за глигани, които бе донесъл за случая. Те бяха по-високи от него и остриетата им бяха достатъчно остри, за да се обръснеш с тях. Баща му му ги подаде, като клатеше развеселено глава, за да прикрие безпокойството си.

— Ще бъда зад теб с Уестморленд. Кой знае, може пък и аз да успея да пострелям с лъка си, след като вие младоците се уморите — усмихна се и синът му също се разсмя.

Двамата Невил обърнаха глави, когато разговорите наоколо секнаха и прислугата коленичи върху камъните. Крал Хенри излезе на дъжда с камериера по петите му, който все още се мъчеше да го загърне с дебелото наметало.

Хенри застана там и огледа събраните дванайсетина графове и тяхната ловна прислуга, общо около петдесетина мъже, толкова коне и кучета край тях, които вдигаха невъобразим шум помежду си. Един по един благородниците съзираха краля и се покланяха с наведени глави. Хенри им се усмихна. Дъждът се засили и прилепи косата му към черепа. Той най-сетне прие наметалото, макар вече да бе потъмняло и натезало.

— Моля, станете. Пожелавам ви всичко най-хубаво, милорди. Само съжалявам, че лично не мога да ви придружа днес.

Той погледна тъжно към конете, но забраната на Маргарет беше недвусмислена.

— Късмет на всички ви, надявам се да видя поне едната от тези глави донесена тук от братята ми.

Мъжете се засмяха и погледите се насочиха към Едмънд и Джаспър Тюдор, които очевидно изпитваха гордост, че са ги споменали. Когато пристигнаха в двора от Уелс, Хенри поиска да даде и на двамата титлата граф и по този начин да уважи децата от краткия втори брак на майка си. Но на практика те бяха наполовина французи и

наполовина уелсци, та нямаха и капка английска кръв във вените си. Парламентът му с неохота и под натиск им призна правата и статута на англичани, преди той да може да уреди с имоти своите полубратя от рода Тюдор. Видът им извика в главата му образа на майка му. Без предупреждение очите му се напълниха със сълзи, моментално отмити от падащия дъжд.

— Единствено съжалявам, че майка ни не е жива да ви види, но тя ще ни гледа отгоре, убеден съм.

Настъпи продължителна тишина, а лордовете изпаднаха в неудобно положение, тъй като не можеха да тръгнат, без кралят да ги освободи. Хенри ги гледаше с празен поглед, докато разтриваше челото си заради наченките на главоболие. По едно време се усети и бавно вдигна очи.

— Ще се видим довечера на празненството, за да пием за победителя в лова.

Графовете ведно с прислугата го приветстваха шумно и Хенри им се усмихна лъчезарно, преди да се върне в двореца. Трепереше и устните му бяха посинели от студа. Камериерът, дете беше донесъл наметката, бе пребледнял от отчаяние, защото знаеше колко ще му натякват, че е оставил краля да стои на дъжда.

Хенри лежеше на запалена лампа и трепереше; беше му студено. Завил бе краката си в одеяло, за да му топли, и се мъчеше да чете, като се наместваше непрекъснато заради неудобната поза. Откакто произнесе речта си сутринта, болката непрекъснато пулсираше в главата му. На празненството пийна малко вино, почопли в огромния свински бут, който пускаше пара от таблата пред него. Ричард от Уорик се напи до безпаметност, след като завърши успешно лова. Независимо от болката той се усмихна на този спомен, но продължи да масажира основата на носа си. Едмънд Тюдор беше убил Кастор, а Уорик взе като трофей Полидевк. Убити бяха три кучета, разпорени от единия до другия край от бивниците на глиганите. Прободени също бяха и двама от ловджиите на Уорик. За тях се грижеше Олуърди — заши ги и ги упои срещу болката.

Хенри еднакво почете двамата победители на банкетата, вдигна на здравица както за Уорик, така и за Едмънд. Маргарет стисна

коляното му под масата и щастието му беше пълно. Дълго време той се беше безпокоил, че графовете му ще се карат, та дори ще си разменят удари. Вече над година му се виждаха тъй гневни. Но те пиха и се тъпкаха с храна в прекрасно настроение, припяваха на музикантите и освиркваха артистите и жонгльорите, които бе довел да ги забавляват. Ловът се оказа успешен. Той знаеше, че Маргарет е доволна и дори старият Ричард Невил бе поразчупил киселата си физиономия, горд да види как почитат сина му.

Хенри извърна очи от страницата. Предпочиташе да спре погледа си върху тъмните гори зад стъклата на прозорците. Нощта отдавна преваляше, но не можеше да заспи с това пулсиращо главоболие и напрежението около дясната очна ябълка. Можеше само да трае, докато изгрее слънцето, за да напусне стаята си. За миг се зачуди дали да не извика Маргарет, но се сети, че тя отдавна трябва да е заспала. Бременните жени трябва да спят много, казаха му. Хенри се усмихна при тази мисъл и пак впери очи в страницата, която се размаза пред очите му.

Насред тишината се чу как кралят простена. Той позна приближаващите стъпки, те идваха все по-близо и по-близо по полирания дървен под. Хенри вдигна изумено поглед, когато мастър Олуърди влезе, понесъл натъпканата си кожена чанта. В черното си палто и с излъсканите черни обувки докторът приличаше по-скоро на свещеник, отколкото на лекар.

— Не съм ви викал, докторе — рече Хенри с колеблива нотка в гласа. — Както виждате, почивам. Не може да е дошло пак време за кръвопускане.

— Хайде, хайде, Ваше Величество. Прислужникът Ви ми каза, че може да сте вдигнали температура, стоейки под дъжда. Вашето здраве е моя грижа и изобщо не ме натоварва да Ви проверявам.

Олуърди се пресегна и притисна длан към челото на Хенри, после се затюхка.

— Горите, както и предполагам.

Докторът отвори чантата си, клатейки глава, и започна да вади инструментите и шишенцата на своя занаят, като внимателно проверяваше всяко и нагласяше позицията му, докато не бе напълно задоволен.

— Мисля, че искам да видя съпругата си, Олуърди. Искам да дойде.

— Разбира се, Ваше Величество — небрежно отвърна лекарят. — Веднага след като Ви пусна кръв. Коя ръка предпочитате?

Макар гневът да се надигна у него, той усети, че вдига дясната си ръка. Беше нужно усилие на волята да се възпротиви срещу бърбенето на Олуърди, а той не можа да намери сили. Остави ръката си да виси, докато докторът бутна ръкава му нагоре и потупа вените. Внимателно постави ръката в скута му и се върна към приготовленията си. Хенри се взираше в нищото, а Олуърди му подаде сребърна табличка с няколко пресовани на ръка хапчета върху полираната ѝ повърхност.

— Толкова много — прошепна Хенри. — Какви са днешните?

Докторът дори за миг не спря, провери ръба на кюретата, която бе приготвил да пъхне във вената.

— Ами за болка са, разбира се, Ваше Величество. Нали бихте искали да няма болка?

Като чу отговора, по лицето на Хенри премина сянка на силно раздражение. Някъде дълбоко в себе си той мразеше да се отнасят с него като с дете. Въпреки това отвори уста и позволи на лекаря да постави горчивите хапчета върху езика му. После онзи му подаде глинена чаша, в която имаше една от обичайните му отвратителни отвари. Хенри успя да погълне малка глътка, преди да сгърчи лице и да я бутне настрана.

— Хайде пак — настоя Олуърди и докосвайки зъбите му, чашата потрака.

Малко течност прокапа по брадичката на краля, той се задави и се разкашля. Голата му ръка инстинктивно се вдигна и бутна чашата, която с трясък се разби на парчета на пода.

Олуърди се смръщи, за миг остана напълно неподвижен, докато овладее яда си.

— Ще кажа да донесат друга, Ваше Величество. Искате да оздравеете, нали? Разбира се, че искате.

Движенията му станаха по-груби от обичайното, когато се хвана да бърше устата на краля с парче плат. Кожата около устните на Хенри порозовя от това.

— Маргарет — рече Хенри с ясен глас.

Олуърди вдигна раздражен поглед, когато един прислужник в отсрещния край на стаята се размърда. Не беше забелязал, че мъжът стои там като безмълвен страж.

— Не безпокойте Нейно Величество! — скара му се той.

Прислужникът поспря за миг, но после продължи. При противоречащи си заповеди най-добре бе да следва нарежданията на краля, а не на доктора. Олуърди зацъка с език, докато слугата изчезна по коридорите на източното крило с шумен тропот.

— Сега половината домакинство ще се събуди, не се съмнявам. Ще остана да поговоря с кралицата; не се безпокойте. Дайте ми пак ръката си.

Хенри отвърна поглед, а докторът срязва една вена в свивката на ръката му и притисна плътта там, докато текна постоянна струйка кръв. Лекарят се вглеждаше внимателно в нейния цвят, държейки отдолу една купичка, която бавно се пълнеше.

Маргарет дойде, преди да е свършила процедурата, облечена в нощница и с дебела наметка върху раменете.

Доктор Олуърди се поклони, когато тя влезе — отчиташе нейния авторитет, но същевременно беше сигурен в своя.

— Толкова съжалявам, че Ваше Кралско Величество бе обезпокоена в такъв час. Крал Хенри продължава да не е добре. Негово Величество извика името Ви и боя се, че слугата... — Олуърди спря, защото Маргарет коленичи до съпруга си, без да дава вид, не е чула и дума от онова, което лекарят каза. Вместо това с отвращение се взря в бавно пълнещата се купа.

— Зле ли ти е, Хенри? Тук съм.

Хенри я потупа по ръката, успокоен от допира, докато се бореше с умората, която го завладяваше.

— Съжалявам, че те събудих, Маргарет — прошепна той. — Седях си тихичко и тогава Олуърди дойде и ми се прииска да си при мен. Може би трябва да спя сега.

— Разбира се, че трябва, Ваша Величество! — строго рече лекарят — Как иначе изобщо ще се оправите? — той се обърна към Маргарет: — Слугата не биваше да тича при Вас, милейди. Казах му, но той не ме послуша.

— Грешите — отвърна веднага Маргарет. — Щом съпругът ми ви казва да ме повикате, просто хвърляте чантата и тичате, мастър

Олуърди.

Никога не бе харесвала надменния доктор. Той се отнасяше с Хенри все едно беше селският идиот, толкова поне забелязваше.

— Не мога да кажа — отговори Хенри на въпрос, който никой не му бе задавал.

Той отвори очи, но стаята сякаш се въртеше пред очите му и сетивата му плувнаха в киселините на кръвта му. Изведнъж се задави, устата му се напълни със зеленикав стомашен сок. Маргарет притаи дъх от ужас, когато течността с отвратителен горчив мирис се изплъзна от устните му.

— Уморявате краля, милейди — рече Олуърди, едва сдържайки задоволството си. С кърпата си той забърса енергично тънката лига, която излизаше от устата му. — В качеството си на кралски лекар...

Маргарет го погледна с такава злост, че той се изчерви и замлъкна. Хенри продължи да се дави, стенойки, докато стомахът му се свиваше и се изпразваше. Течностите изригнаха от устата му върху одеялото или туниката му. Кръвта продължаваше да капе от ръката му, падаше на ярки капки около купата, които попиваха в завивката. Олуърди се тюккаше край краля, попиваше и бършеше.

Маргарет държеше ръката на Хенри, който изведнъж се наведе напред с изпъкнали като въжета жили на врата. Купата с кръв излетя и се счупи с ужасяващ пукот, разливайки гъстото си съдържание по одеялото и на пода в уголемяваща се локва. Накрая спря върху пода с обърнато нагоре дъно. По цялото тяло на краля мускулите му се стегнаха в спазъм; очите му се забелиха.

— Ваше Величество? — поде притеснен Олуърди.

Нямаше отговор. Младият крал се превъртя на една страна, изпаднал в безсъзнание.

— Хенри, чуваш ли ме? Какво си направил с него? — попита го тя.

Доктор Олуърди поклати глава, изнервен и объркан.

— Милейди, нищо от това, което съм му дал, не може да причини припадък — обясни той. — Старата болест се вкопчи пак в него. Всичко, което правя, е да я държа под контрол.

Докторът се мъчеше да прикрие паниката си. Стъпи наред локвата кръв и се надвеси над краля. Пощипа бузите му, отпърво лекичко, после толкова силно, че остави червени следи.

— Ваше Величество?

Отговор не последва. Гърдите на краля се надигаха и спускаха както преди, но самият човек си беше отишъл, загубен за света.

Маргарет погледна отпуснатото лице на мъжа си, после лекаря, застанал отстрани с оплескано от кръв и повръщано черно палто. Протегна ръка и го сграбчи за ръката.

— Никакви гадни отвари повече, никакво пускане на кръв и хапчета. *Край*, докторе! Само посмей да протестираш и ще накарам да те арестуват и да те подложат на разпит. Аз ще се грижа за съпруга си.

Тя обърна гръб на лекаря и взе чисто парче плат, за да превърже все още кървящата от кюретата рана на ръката на Хенри. Стегна я здраво, като си помогна със зъби, после стисна мъжа си с две ръце. Главата му клюмна напред, а от устата му се процеждаше лига.

Олуърди зяпна, когато младата кралица, прехапала устни от колебание, вдигна ръка с отворена длан и я задържа във въздуха, като видимо цялата трепереше. После пое дълбоко въздух и удари плесница на Хенри, при което главата му се люшна назад. Той изобщо не издаде звук, макар че по бузата му бавно плъзна яркочервен отпечатък, който показваше къде го е ударила. Маргарет го остави да се отпусне назад в стола си, разрида се от отчаяние и болезнен страх. Устата на доктора се отвори и затвори, но той нямаше какво повече да каже.

ЕПИЛОГ

Лондон можеше да бъде красив през пролетта. От слънцето бавно течащата река искреше, а на всички пазари се продаваха пресни продукти. Още имаше хора, които идваха да видят къде брадвата на Кейд е оставила белег върху Лондонския камък, но дори и той се заличаваше с времето и от докосването на безчет ръце.

В двореца Уестминстър пристигаха лордове от цялата страна с карети или коне, или пък плаваха нагоре по реката в баржи с гребла. Идваха сами или на тумби, щураха се по коридорите или в заседателните зали. Председателят Трешъм бе изпратен от парламента да поздрави лорд Йорк, който се връщаше от Ирландия, но всичките му намерения пропаднаха, защото го убиха по пътя, очевидно бяха взели Трешъм за бандит. Сега този жизненоважен пост се заемаше от личния шамбелан на Йорк, сър Уилям Олдохол. Той беше човекът, проправил пътя за връщането на господаря си и бе изпратил официалните покани за присъствие. Трийсет и два от петдесет и петте благороднически рода бяха представени на лондонското събиране — присъствие, почти недостатъчно за предстоящата задача.

Щом камбаната на часовниковата кула удари обед, Олдохол се загледа в събраните лордове, отделени едни от други с широка пътека. Слънчевите лъчи грееха през високите прозорци на Бялата зала и осветяваха интериора от кадифе и коприна в преливащи ярки цветове. Йорк още не бе дошъл, а едва ли можеше да започне без него. Олдохол изтри потта от челото си и погледна към вратата.

Ричард Йоркски мина спокойно по коридорите, които водеха към Бялата зала. Със себе си водеше дузина мъже, всичките облечени в ливреята на неговия род и носещи или знака на рода Йорк, бялата роза, или пък личния му символ — сокол с разперени нокти. Той не очакваше да бъде заплашен в кралския дворец, но пък и нямаше да дойде в крепостта на своите врагове без въоръжена стража. Чу как

часовникът на кулата удари пладне и ускори крачка. Знаеше, че благородните му събратя го очакват. Придружителите му също забързаха, проверявайки всеки страничен коридор и стая, през които минаваха, за евентуална заплаха. Всички стаи бяха запустели и Йорк зави бързо зад последния ъгъл.

Изведнъж той спря, щом видя групичка хора, застанали близо до вратата, през която трябваше да мине, за да влезе в залата. Йорк дочу приглушени гласове отвътре, но очите му виждаха единствено младата жена, застанала в центъра на групата от пажове и камериери. Тя така го приковаваше с поглед, сякаш искаше да го изпепели само със силата на своята неприязън. Той се поколеба за миг, преди да пристъпи напред с десния си крак и да се поклони дълбоко, както и придружителите му заедно с него, пред кралицата на Англия.

— Ваше Кралско Величество — рече, докато се изправяше. Импулсивно пристъпи напред сам, като вдигна ръка към хората си, за да ги възпре, тъй че да не изглеждат като заплаха за Маргарет. — Не очаквах да Ви видя тук днес...

Той сведе глава и нямаше как да избегне гледката на издутата ѝ роля. Стисна челюсти, защото за пръв път виждаше, че е бременна. Когато вдигна очи, забеляза, че тя следи за реакцията му.

— Милорд Йорк, нима мислехте, че няма да дойда? — отрони с тих, но твърд глас. — Точно днес, когато ще се решават такива важни въпроси?

Йорк с усилие се въздържа да не покаже триумфа си, но знаеше, че не е необходимо.

— Ваше Величество, има ли промяна в състоянието на краля? Вдигна ли се на крака? Ако е така, ще благодаря на Бога във всяка църква от моите земи.

Маргарет сви устни. В продължение на пет месеца съпругът ѝ беше абсолютно безчувствен, едва не се давеше, когато всеки ден се мъчеха да прокарат по малко супа през устата му, за да го поддържат жив. Не можеше да говори, дори не реагираше на болка. Детето им продължаваше да расте в корема ѝ, докато тя вече чувстваше, че не може и ден повече да издържа тази тежест и съпровождачото я неудобство. Струваше ѝ се, че триумфът от големия лов в Уиндзор е бил преди векове, а сега тук стоеше нейният враг, врагът на рода ѝ,

завърнал се отново у дома. Цялата страна говореше за завръщането на Йорк и какво означава това за Англия и за гаснещия крал.

Ръцете ѝ бяха подути, направо я боляха от бременността. Те потрепваха нервно, а как ѝ се искаше поне веднъж да придобие мъжка сила, да се протегне и да прекърши врата на този мъж. Херцогът се беше изпънал и я гледаше отвисоко, а в очите му ясно личеше, че се забавлява. Беше искала той да види натежалата ѝ фигура, поне да знае, че ще има наследник. Беше искала да погледне в очите му, докато той предава своя крал, но всичко в този момент се разпиля като прах и сега тя съжаляваше, че е дошла.

— Крал Хенри се чувства все по-добре, лорд Йорк. Не се и съмнявам, че ще поеме отново юздите на управлението.

— Разбира се, разбира се — отвърна той. — Всички се молим да е така. Е, чест е, че сте дошли да се срещнете с мен, милейди. Но ме викат. Ако ми разрешите, трябва да вляза, за да присъствам на вота.

Той се поклони отново, преди тя да успее да отговори. Маргарет го гледаше как влетява устремно в Бялата зала и цялата ѝ воля да му се противопостави се изпари. Но обкръжението му все още я наблюдаваше изпод склучени вежди, затова тя вдигна високо глава и отведе антуража си. Знаеше какво възнамеряват тези лордове, които толкова често говореха за необходимостта от строго управление, докато съпругът ѝ се бореше и се давеше в безсънните си нощи.

Щом Йорк влезе, Олдхол въздъхна, изпитвайки жадуваното облекчение, че вижда покровителя си жив и в залата. Докато херцогът заемаше мястото си на старите дъбови банки, председателят се изправи да говори и прочисти гърлото си.

— Милорди, моля ви за ред и тишина — извика над главите им. Бе застанал зад катедра, поставена пред позлатен стол, вдигнати над нивото на банките, за да може да се обръща към всички. Шумът секна.

— Милорди, чест е за мен да благодаря за присъствието ви днес. Моля, сведете глави за молитва.

Всеки присъстващ или наведе глава, или коленичи на пода до мястото си.

— Господи, Боже на праведността и истината, дай на краля и неговите лордове напътствията на твоя дух. Никога да не водят

нацията по грешния път от любов към властта или пък в желанието си да угодят, а да оставят настрана всичките си лични интереси, винаги да се съобразяват с отговорностите си към човечеството и към краля, затова нека дойде твоето царство и да се свети твоето име. Нека ни съпровожда благословията на нашия Бог Исус Христос, любовта Господна и братството на Светия дух. Амин.

Последните думи бяха повторени от присъстващите. Те заеха местата си, знаеха всяка подробност от това, което щеше да се случи, но въпреки това внимаваха и бяха нащрек. Заседанието беше просто последната част от месеци на преговори и спорове. Резултатът, вече твърдо определен, трябваше само да влезе в сила.

— Състоянието на крал Хенри остана непроменено през последните пет месеца, милорди — продължи Олдхол с треперещ от напрежение глас. — Той не може да дойде на себе си и поради болестта си кралят е лишен от способността да управлява. Затова, за доброто на кралството, предлагам един от нас да бъде признат за пазител или защитник на кралството, да бъде арбитър и последна инстанция, докато дойде моментът, в който кралят се възстанови или пък наследството отиде в други ръце.

Олдхол преглътна нервно, като видя как се свиха устните на Йорк. Бременността на кралицата беше единственият трън в очите му, който разваляше удоволствието му в този ден. Сделките и съглашенията вече бяха сключени. Работата бе свършена — това бе резултатът от празния поглед и неспособността на съпруга ѝ дори да говори. Олдхол прочисти гърлото си, за да продължи, а ръцете му така трепереха, че трябваше да сграбчи катедрата, за да ги усмири.

— Преди да продължим с гласуването по този въпрос, кой от вас ще се предложи за пазител и защитник на кралството за периода, в който продължава болестта на краля?

Всички очи се извърнаха към Йорк, който бавно се надигна от мястото си.

— С огромно нежелание се предлагам на услугите на моите лордове и краля.

— Има ли други? — попита Олдхол. Театрално се огледа наоколо, макар да знаеше, че никой няма да стане. Онези от лордовете и графовете, които все още упорито поддържаха крал Хенри, не седяха

по банките сега. Съмърсет отсъстваше, както и братята на краля Едмънд и Джаспър Тюдор. Олдхол кимна доволно.

— Милорди, обявявам гласуването. Моля, станете и се отправете към стаите за гласуване.

Двете тесни стаи бяха разположени от двете страни на Бялата зала. До един лордовете станаха от местата си и влязоха в стаята „съгласен“, като оставиха „несъгласен“ празна. Йорк единствен сред тях не помръдна, стоеше с едва забележима усмивка на уста. Чиновниците записаха имената, но това беше чиста формалност. Когато всички се върнаха, настроението беше по-леко и Йорк се усмихваше открито и приемаше поздравленията на Уорик, Солсбъри и останалите си поддръжници.

Олдхол ги изчака отново да се настанят, преди да съобщи официално:

— Ричард Плантагенет, херцог на Йорк, по волята на лордовете сте назначен за пазител и защитник на кралството. Приемате ли това назначение?

— Да — отвърна Йорк.

От банките от двете му страни заехтяха ликуващи викове и Олдхол седна с облекчение, попивайки потта от челото си. Направиха го. От този момент нататък Йорк щеше да е крал във всичко освен по име. Ричард Йоркски се поклони към събратята си. Стоеше наред събраните благородници в цял ръст и с гордо вдигната глава.

ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Едуард III е присъдил само три титли „херцог“ през дългото си управление. Графовете били компаньони на краля, близки поддръжници, които го снабдявали с армии и рицари, стрелци с лък и войници в замяна на огромни площи земя и доходи „трето пени“ от събираните такси и глоби. Титлата „херцог“ била нова за Едуард III и целият обseg на нейната власт не бил все още утвърден. Двама от синовете му умрели преди него, затова единственият херцог на смъртния му одър всъщност бил Джон Гонт, херцог на Ланкастър. Другите му двама синове все още били познати под по-ранните си титли — Едмънд Лангли, граф на Кеймбридж, по-късно получил титлата херцог на Йорк от братовчед си, крал Ричард II. Томас Уудсток бил граф на Бъкингам по времето, когато баща му умрял. Той също приел титлата херцог от Ричард II. Точно тези петима синове на Едуард III щели да се превърнат в семето на конфликта между родовете, станал известен под името Войната на розите.

Едуард, Черният принц — най-големият син на Едуард III, умрял преди баща си, но той все пак бил кралски наследник и синът му станал крал Ричард II през 1377 г., когато бил само на десет години. Регентът на Ричард по време на непълнолетието му бил чичо му Джон Гонт. Когато Гонт умрял през 1399 г., крал Ричард бил на трийсет и две и бил неуспешен и непопулярен монарх. За да предпази от опасности престола си от страна на наследниците на Гонт, той пратил в изгнание, а после и лишил от наследствени права Хенри Болинбрук — син на Джон Гонт. След време Хенри се върнал от изгнание с армия, нахлул в Англия и убил Ричард, като се обявил за крал Хенри IV. Неговият син щял да се превърне може би в най-известния от войнствените крале на Англия.

Хенри V жънал невероятни победи независимо от тежките премеждия, които имал в Аженкур, Франция. С успехи както у дома,

така и в чужбина родът на Ланкастър, произлизащ от Джон Гонт, щял да остане завинаги в историята, ако беше оцелял малко по-дълго. Болест обаче отнела живота на Хенри V през 1422 г., когато бил само на трийсет и пет години. Той оставил деветмесечен син, който щял да бъде Хенри VI, и регенти управлявали, докато детето станало пълнолетно. За съжаление на рода Ланкастър Хенри VI никак не приличал на войнствения си баща. Той бил последният английски монарх, който с чиста съвест можел да бъде определен като крал на Франция, макар че титлата се използвала от английските, а после и от британските крале и кралици чак до 1801 г. Както разказах в тази книга, управлението на Хенри VI губи всички френски територии освен крепостта Кале.

Докато се запознавах в подробности с плана англичаните да се откажат от Мен и Анжу в замяна на двайсетгодишен мир и съпруга за Хенри VI, осъзнах, че зад подобна скандална схема не може да не стои някакъв зъл гений. Макар името на този индивид да не е известно, *някой* е познавал френската аристокрация и рода Анжу в пълни подробности и същевременно е бил близък с крал Хенри VI, за да може да окаже влияние върху такива съдбовни събития. Така се роди образът на Дери Бруър. Подобен на него човек със сигурност е съществувал.

Френският крал Шарл VII не би дал своя дъщеря на английски крал. Той станал свидетел как две негови сестри отиват отвъд Ламанша и това само подсилило английските претенции върху собственото му кралство. От друга страна, единствените други френски принцеси били в Анжу — семейство, което недолюбвало англичаните. Рене Анжуйски бил доведен на масата за преговори от единственото нещо, което имало значение за него — връщането на наследствените му земи.

Един интересен факт: френският хроникьор Бурдиние разказва за ужаса, свързан с обвинението и осъждането за богохулство на възрастен евреин в района, контролиран от Рене Анжуйски. Въпреки че еврейската общност се застъпила лично пред херцог Рене, екзекуцията се състояла и човекът бил одран жив.

Пояснение относено френската „сватба“ на Маргарет: вярно е, че Хенри VI не е присъствал на първата церемония, която вероятно трябва да наречем „годеж“, тъй като той не е бил в сградата. Уилям дьо ла Пул, лорд Съфолк, се врекъл във вярност от името на Хенри и сложил пръстена на ръката на четиринайсетгодишната Маргарет. Той вече бил женен за Алис Чосър, внучка на писателя Джефри Чосър. Всъщност церемонията се е състояла в църквата „Сен Мартен“ в Тур, а не в катедралата. Не знаем защо Хенри не е присъствал, но можем да предположим, че лордовете му не са искали той да бъде близо до френския крал, на френска територия или до френски войници. В продължение на четири години английските царедворци и лордовете обещаваха среща между двамата крале, но многократно отлагали самото събитие.

Проблем в историческите романи винаги е фактът, че действителните събития са се развивали в далеч по-дълъг период от време. Например повторното завземане на английска Нормандия от французите отнело цяла година. Сватбата между Маргарет и крал Хенри била през април 1445 г. Макар че Хенри се отказал от всички претенции върху Мен и Анжу като част от брачната договореност, Мен бил върнат на французите чак след петгодишен мир, през 1450 г. Понякога сгъстявах или променях времевата линия по подобен начин, защото годините на мъчителни преговори и „почти нищо не се случва“ не са интересни за читателя. По време на примирието Уилям дьо ла Пул бил главен преговарящ, пътувал непрекъснато до Франция и обратно. Мандатът на херцог Йорк като кралски лейтенант във Франция свършил през 1445 г.

Едмънд Бофорт, лорд Съмърсет, бил назначен за негов заместник през 1447 г., макар че пристигнал чак през февруари 1448 г. В междинния период възложих неговата роля на Съфолк.

По същия начин реших, че трябва да намаля периода между въстанието на Кейд и избирането на Йорк за пазител и защитник на кралството. Всъщност изминали са три скучни години, през които здравето на крал Хенри се е влошавало, а поддръжниците на Йорк са ставали все по-силни и смели.

Не открих никъде в анализите истинската брачна клетва между Хенри VI и Маргарет Анжуйска, затова използвах широко застъпени в източниците подробности от други благороднически сватби от XV век. Със сигурност знаем, че Хенри бил облечен в одеяние от плат със златни нишки и че пръстенът с рубин, който сложил на пръста ѝ, бил онзи, който носел на коронацията си. Клетвата е възстановка от стандартната за времето си форма, с леко осъвременен правопис. Загръщането на булката и младоженеца с шал, завързан с връв, е съвсем точен детайл. Вярно е също, че в главната църква нямало столове и че олтарът бил скрит от паството с параван. От статута на младоженците зависело колко близо могат да отидат до олтара. Хенри и Маргарет наистина се оженили в абатство Тичфийлд, което било разрушено през XVI век и построено отново като имение в стил Тюдор. Част от старото абатство е оцеляла като портиерна на входа. Маргарет отишла оттам до Блекхийт в Лондон, влизайки в града с процесия, която минала по Лондонския мост, където спряла, за да наблюдава живите картини, играни в нейна чест. Накрая я коронясали в Уестминстърското абатство. В източниците не е записано дали Хенри е бил до нея в тази церемония.

Не можах да се сдържа да не използвам името на барон Стрейндж. Останалата част от френската сюжетна линия е измислена, макар и основана на реални събития. Английските заселници в Мен се вдигнали против френската окупация, поставяйки началото на един пагубен конфликт, който завършил със загубата на цяла Нормандия до Кале. Титлата барон Стрейндж наистина съществувала в онзи момент, но последвали три века, през които нямало на кого да бъде дадена. Всъщност в съвременното ни също има барон Стрейндж и за мен беше странно, че докато пиша исторически роман за Англия, всичките ми главни герои имат живи потомци днес. Така или иначе името просто беше твърде добро, за да го изпусна. Лорд Скейлс също е участвал в защитата на Лондон.

Нека отбележим, че в Англия започнали да употребяват захар след кръстоносните походи през XII век. През XIV век вече я внасяли в Европа и Англия от Близкия изток, най-вече от Ливан. Очевидно захарта е била скъпо удоволствие в сравнение с меда. Споменатите

кръв и захар, давани на децата, представляват старо континентално лакомство, което днес вече не е на мода, но било популярно само допреди няколко поколения.

Пояснение за гениталните протектори: макар че обикновено ги свързват с по-късната елизабетинска епоха, първите генитални протектори излезли на мода през XIV и XV век. Разказват, че по време на Стогодишната война Едуард III поискал да му направят огромен протектор, а после заповядал и на рицарите си да сторят същото. Легендата гласи, че французите изпитвали ужас от такива „сврхнадарени“ рицари.

Струва си също да отбележим, че днешният дворец Уестминстър изглеждал съвсем различно през XV век. По времето на Хенри VI той все още бил важна резиденция на монарсите. Както Камарата на лордовете, така и тази на общините вече съществували като политически единици, но главно за да събират данъците и да съветват краля. Долната камара се състояла от 280 членове през 1450 г., като в състава ѝ влизали рицари от графствата (по двама от всяко от трийсет и седемте графства) и 190 „граждански“ членове (по двама от всеки град или селище и четирима от Лондон). Тъй като нямали определено място, където да се събират, това ставало най-често в осмоъгълната Чапър Хаус, прилепена към Уестминстърското абатство. Рисуваната стая в двореца също била използвана за целта и тук съм я представил като център на административната дейност, в който тя постепенно се превръщала. Позволил съм си някои волности по отношение на християнските молитви, изречени в началото на парламентарните събрания. Официалната молитва била въведена по-късно и тук съм смесил модерен език както от Долната камара, така и от Горната. Сигурно е, че в XV век са казвали молитва, но мисля, че точните ѝ думи не са известни.

Камарата на лордовете била доста по-малка, състояла се от петдесет и петима лордове, представители на светското общество: херцози, виконти, графове и барони, а също така и от представители на духовенството: епископите. Те се събирали в Бялата зала в двореца Уестминстър на заседания, ръководени от лорд-канцлера. През XV век в Уестминстърския дворец се намирили също и съдилищата, като

например Кралския съд и Апелативния съд на общините — мястото гъмжало от съдии и адвокати и било осеяно с магазини.

Кардинал Хенри Бофорт бил де факто министър-председател в последната част от живота си, макар че не съществувал такъв официален пост по онова време. С това искам да кажа, че той бил най-възрастният в Камарата на общините, имал връзка с църквата в Рим, както и висок светски статус. Бофорт бил не само вторият син на Джон Гонт, но също бил лорд-канцлер при Хенри IV и Хенри V, председателствал както в съдилищата, така и при заседанията на лордовете. Вярно е, че Бофорт е издал присъдата на Жана д'Арк и по странно съвпадение бил роден в Анжу, Франция. Не можех да изпусна в сюжетната си линия герой с такава вълнуваща история, макар че си позволих да го задържа жив до след 1447 г. Историческата личност може и да не е била замесена в обвинението в държавна измяна срещу Уилям, лорд Съфолк, през 1450 г.

Сър Уилям Трешъм бил председател на Камарата на общините и до 1450 г. бил служил в дванайсет парламента. Кулата на скъпоценностите, където съм описал срещата му с Дери Бруър, се издига и днес. Построена в оригиналния си вариант, за да съхранява скъпоценностите на крал Едуард III, тя била заобиколена с ров, високи стени и стража. Вярно е, че Уилям, лорд Съфолк, бил задържан там по време на процеса за държавна измяна. Оцелял е текстът на едно писмо, написано до сина му Джон, което е впечатляващ пример за съветите на един мъж, очакващ да бъде екзекутиран.

Историческата измислица понякога запълва дупките и обръща внимание на необяснимите събития в историята. Как става така, че Англия набира петдесет хилядна армия за битката при Таутън през 1461 г., а успява да събере само четири хиляди души, за да предотврати загубата на Нормандия десетина години преди това? Моето предположение е, че безредиците и бунтовете в Англия са внушили толкова силен страх у властите, че основната армия била оставена у дома. Въстанието на Джак Кейд било само едно от по-сериозните в крайна сметка. Гневът от загубата на Франция, съчетан с допълнителните данъци и усещането, че кралската власт е слаба, довели Англия почти до тотален срив по онова време. Като се има

предвид, че Кейд успял да проникне в Тауър, може би съдът и парламентът с право са предпочели да задържат у дома войниците, които биха свършили добра работа във Франция.

Болестта на крал Хенри VI е трудна за диагностициране от дистанция пет и половина века. Като знаем за пълния му срыв покъсно, има основание да предположим, че са съществували известни предупреждения и симптоми, преди да се случи трагедията. Негови описания от онзи период ни внушават, че той бил е слабоволен, „простодушен“ и се поддавал на внушения. Разбира се, на всекиго се случва да има слаба воля, но неговото прекалено дълго, почти кататонично състояние предполага някаква форма на физическо увреждане. Все едно каква е причината, той не е бил синът, който баща му, Хенри V, е трябвало да има. Войната на розите имала много бащи, но за един от тях определено може да се посочи тоталната слабост на Хенри като крал.

Вярно е също, че Хенри е присъствал в Уестминстър, когато обвинили Уилям дьо ла Пул в държавна измяна за неговото участие в загубата на Франция. Както било типично за онова време, бил подготвен за четене дълъг списък с престъпленията, извършени от лорд Съфолк. Той отрекъл всичките. Интересно е да отбележим, че крал Хенри не обявил присъдата си. Процесът не е бил официален, макар че в личните му покои в Уестминстър присъствали четирийсет и петима лордове (да кажем практически всички благородници в Англия). Присъдата била прочетена от кралския канцлер и лорд Съфолк бил пратен в изгнание за пет години. Ако можем да четем между редовете, ясно е, че лорд Съфолк бил идеалната изкупителна жертва, с която да се прикрие участието на краля в провалилия се мир. Фактът, че лордът получил толкова лека присъда, предполага, че Хенри бил на негова страна.

Това било недостатъчно за обвинителите на Уилям дьо ла Пул. Парламентът искал лорд Съфолк да е този, който да понесе отговорността. На следващата официална сесия на парламента било направено предложение той официално да бъде обявен за предател, но след оспорван вот то било отхвърлено. Позволили на лорд Съфолк да се измъкне през нощта, като той едва се спасил от разгневената тълпа.

Нямам никакви съмнения, че „пиратският“ кораб, застигнал съда на Съфолк, още когато напускал Англия, бил част от игрите на друга групировка, ако не и на най-вероятния виновник, самия Йорк. Съфолк бил обезглавен на борда, докато едни истински пирати по-скоро биха го задържали за откуп, каквато била обичайната практика. Такъв бил трагичният край на един свестен мъж, поставил се изцяло в служба на краля и на страната си.

Въстанието, оглавно от Джек Кейд, било едно от многото, които избухнали около 1450 г. Отчасти то било изблик на гнева и скръбта заради загубените френски територии, който довел до брутални френски нападения по кентския бряг. В списъка на недоволствата си Кейд също включил и обвинението в убийството на Уилям дьо ла Пул в открито море, а имало също и сигнали за корупция и несправедливости. Изумително е, че Кейд успял да събере такава многохилядна армия от гневни мъже, които се отправили към Лондон, принуждавайки краля да избяга от столицата в Кенилуърт. Според някои източници последователите на Кейд били около 20 000 души.

Много малко неоспорими факти се знаят за Кейд. Може да е бил ирландец или англичанин, а Джон или Джек Кейд почти сигурно не е било истинското му име. По онова време „Джек“ обикновено се използвало в случаите, когато името на сина съвпадало с това на бащата. Когато Кейд ударил с меч си по Лондонския камък на Канън Стрийт, той се назвал Мортимър и използвал или това име, или пък Джон Амъндол. Неговите хора наистина щурмували Лондонската кула, преодолели външната ѝ защита, като не успели единствено да проникнат в централната Бяла кула. В полуофициално съдебно заседание в Градския съвет Кейд и мъжете му ексекутирали кралския ковчезник, лорд Сей, както и зет му, Уилям Кроумър. Истина е, че Кейд набучил на кол главата на кентския шериф. И все пак това било повече от поредния селски бунт. Най-известното искане на Кейд било кралят да пропъди фаворитите си, защото „лордовете му са загубени, стоките му са загубени, общините му са унищожени, морето е загубено и Франция е загубена“.

Слабостта на Хенри не била постоянно състояние. В дадени моменти той играел по-активна роля от тази, която аз съм му дал,

преди, по време на и след въстанието на Кейд. Вярно е обаче, че кралица Маргарет е била онази, която останала в Лондон и уредила примирието в столицата и опрощението на въстаниците. В интерес на историческата истина трябва да спомена, че тя не е била в Лондонската кула, когато нападателите са нахлули. Останала в Гринич, тогава известен като Двореца на удоволствието. Истина е също, че нейна била идеята да бъдат опростени хората на Кейд, за което издала и заповед. Кейд се съгласил. Той се измъкнал тихомълком, докато кралските сили се прегрупирали, и чак няколко месеца по-късно новоназначеният шериф на Кент успял да го издири. Кейд бил ранен смъртоносно в последната си битка и умрял на път обратно за Лондон. Трупът му бил обесен, влачен и разчленен, като главата му била забучена на кол край Лондонския мост. Мнозина от останалите въстаници били също издирени и убити през следващата година.

Пояснение за розите: един от символите на рода Йорк е бялата роза. Ричард Йоркски също използвал сокол и глиган. Както Хенри VI, така и Маргарет използвали лебед за свой символ.

Червената роза била един от многото хералдически символи на рода Ланкастър (от Джон Гонт, херцог на Ланкастър). Идеята за война между розите била измислица на Тюдорите и по онова време не съществувало противопоставяне на бяло и червено. Същинската борба била между различните мъжки наследствени линии от Едуард III: всички те — мъже с огромна власт и права върху престола. Въпреки всичко слабостта на крал Хенри VI е факторът, който дал смелост на враговете му и те въвлекли страната в гражданска война.

Кон Игълдън

Лондон, 2013

Издание:

Автор: Кон Игълдън

Заглавие: Буревестник

Преводач: Анелия Данилова

Година на превод: 2016

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: Издателство Алма

Град на издателя: Пловдив

Година на издаване: 2016

Тип: роман

Националност: английска

Печатница: „Булвест принт“ АД

Редактор: Мариана Шипковенска

Художник: Фиделия Косева

Художник на илюстрациите: Andrew Farmer

Коректор: Милена Братованова

ISBN: 978-619-214-005-2

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/9048>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.